

attenuat: intelligit ieiuniū: qđ non libenter diuites amplectunt: nec in eo complacent. iō dicit iste. Federe non valeo. Per medicatiōe intelligit oro. Nam sicut in mendicatiōe hō petit sibi necessaria ab alio: ita et in orōne homo petit necessaria a sc̄tis. et istud remediū dicit iste villicus id est pctōr: qđ dicit. Mendicare erubescō Erubescētia in pfusione i petere ab illis quos hō offendit. Sic perebat esdras. s. Esdre. ix. dicens. De me cōfundo: et erubescō leuare faciē meā ad te. Et cōcurrit ad tertiū remediū qđ est tertiū opus vel tertia pars satisfactiōis q̄ est potior: pars satisfactiōis dicitur. Scio qđ faciā vt cum amor fuero a villicatiōe: recipiāt me etc. Qđ remediū per istū modū posuit i excusatione. nā conuocatis singulis debitoribus dñi sur: dimisit eis certā partē debiti vt acquireret sibi gratias: vt cum amor fuisset ab officio: haberēt sibi bonum solatiū: et reciperent eū in domib⁹ suis.

Sed p̄ morali declaratiōe diuisionis istorū debitorū sunt tria notanda. Prīmū q̄re istud remediū qđ est elemosyna ē potior pars satisfactiōis: Et dico qđ includit duo alia s̄m thōmā in. iiii. sicut aīa in relectura sensitīa: et vegetatiua (vide hic durandū et sc̄m Thō. in. iiii. di. xv.) icludit elemosyna orōne. quia accipit de orōne cū se constituit ad orandū p̄ illo qđ dat icludit ieiuniū: q̄ sicut ieiuniū attenuat corp⁹: ita elemosyna substātia: qđ ordinat ad sustentatiōe corp⁹. et q̄s arctis̄ viuūt et hoc qđ sua dedit. Itē est oblatio facta deo: et per p̄ns h̄z vim orōnis. vii in. iiii. ethicoz. dona h̄nt aliqd̄ file deo. frequenter etiā plus iperrat donū qđ supplicatio Sedz qđ est hoc qđ nō fit mētio in ter. qđ iste villic⁹ dimiserit debita nisi olei et tritici. Tertiū quid est hoc qđ plus relaxatur de debito olei qđ tritici.

Quantū ad p̄mū sciendū est qđ non fit mētio istoz debitorū nisi de duob⁹: scz olei et tritici. qz nō sunt nisi duo modi mic. s. spūalis et corp⁹alis. In dimissione debiti olei intelligit mīa spūalis: qđ cōsistit in remissione culpaz: que quidē remissio significat p̄ oleū: qz pctā et culpe sunt vulnera et vulnera oleo medent et curant. Eōtra nō exercētes mīam spūalē: que p̄sistit i dimissione culpaz et offensarū: d. Esate. s. Puluis et liuor et plaga tumēs nō est cir

cūligata: nec curata medicamine: neqz facta oleo. Per remissionē debiti tritici intelligit mīa corp⁹alis. qz tritici datur paupibus ad sustentatiōe et refectionem: in quo exercetur misericordia corp⁹alis.

Quantū ad sc̄z sciendū est: qđ plus dimittit et relaxat de debito olei: qz tritici: qz plus sunt exercēda opera mie spūalis qz corp⁹alis: et magis est succurrendū. et cū maior mīa infirmis spūalib⁹ qz corp⁹alibus. Itē etiā in hoc qđ dimisit de oleo dimidiā partē: et mādauit scribi quinquaginta. de tritico aut̄ quintā partē: et mandauit scribi octoginta. qđ per opa mie spūalis remittunt pctā: qđ significant i nūero quinquagenario: qđ numer⁹ iabileus est et remissiois: vt habetur Leuit. xv. Per opa xō mie spūalis acq̄rit vita et̄na: qđ dabit facientib⁹ mīam corp⁹alem in hora mort⁹ qñ dicit eis. Elurui et dedistis mīam hī māducare etc. Venite b̄ridi. pa. mei etc. Et ideo dicit ter. qđ illis facientib⁹ mīaz corp⁹alē dixit. scribe octoginta. et seq̄ i ter. qz laudauit dñs villicū: nō de dolo: s̄ de industria et p̄udētia et remedio qđ iuenit p̄cludēs qđ nos ita faciam⁹: in p̄udētia et in elemosyna istū villicū imitadō: dicitur. Et ego dico vob̄ facti. vob̄ ami. de mā. etc.

Itē p̄ declaratiōe t̄b̄arū sunt duo nos p̄mo quomodo vel q̄re diuisi standae dicuntur māmōna iniquitatis. Secdo quomodo de isto māmōna iniquitatis possumus facere nobis amicos.

Quantū ad p̄mū sciendū qđ diuitie dicunt māmōna iniquitatis in q̄tuo: generibus causarū. P̄mo i ḡne cause efficiētis: qz efficiūt hoies iniqui. Viero. (aut p̄b̄ in ethē.) Dis diues iniqu⁹ est heres pcti. Si diues fuerz nō eris inunus a delictor: Eccli. x. Secdo in ḡne cause material: qz materia est rētatio mltaz iniquitatū. Apoc. s. ad timor. vi. Qui volūt diuites fieri incidūt i rētationē et i laqueū diaboli. Et bern. dicit de illo qđ furat⁹ fuit marchio argeti sibi missas. B̄ndict⁹ deus qđ liberauit nos ab h̄ onere. illi aut̄ qđ fecit p̄cendū est nā magna pecunia magna tentatio fuit. Tertio i ḡne cause formal. forma denotat quātū de se est eq̄l. et diuitie equali. qz vñ elurui. aliz ebu⁹ est. et i h̄ est iniquitas. Qui em̄ h̄z dabit ei et abūdabit. qui aut̄ non h̄z et qđ h̄z auferet ab eo. Mat. xii. et Luca. vii. Quarto in ḡne cause finalis:

per oleū iuxta remissio culpaz

diuitie sunt māmōna in ḡne cause efficiētis material. final.

Dñica. X. post trinitatis.

quia promittunt libertatem: libertatem: et securitatem. et in hoc iniquitas: quia non tenent quod promittunt. An pbia Boetio. Hoc igit teipm interrogo: tu qui paulo diuitijs affluebas: nūquid ex aliqua cocepta cupiditate animū meū cōfundit cupiditas tē. Ecce ergo quōd quattuor modis et in quadruplici genere cause diuitie dicuntur māmona iniquitatis.

Quantū ad scdm et finale est vidēdum quōd de isto māmona iūquitatis. s. de diuitijs debemus vel possumus nobis facere amicos: et quos. Et reperio q tres nobis possum? facere amicos. Primo effeciue. Nā efficiunt hōiem iniquū furādo: vel rapiendo: vel illicite acquirēdo. siendi sunt amici iniuriati per restitutionē. restitutio includitur in precepto negatiuo: que restitutio est siēda statim s̄m sc̄m Tho. qz preceptū negatiuū est: a obligat ad semper et pro semp. sic fecit Zachaeus: qd abstulit in quadruplū reddidit. Secundo siēdi sunt amici causatiue. nā qz causant et sunt materie iniquitātū: siēdi sunt amici paupes per elemosynarū largitiōē. Daniel. iij. Pctā tua elemosynis redime. Tertio desertiue: qz deserūt hōiem in morte: siendi sunt amici perfecti per suffragia et orationes. Sic fecit sibi amicos vir fortissimus iudas: q collatione facta duodecim milia drachmas argēti misit hierosolymam tē. ij. Machab. xij. Ergo p opera mīe clementie et pietatis facite vobis amicos de māmona iniquitatis. Placeat altissimo q taliter tē.

Dñica. x. post festū trinitatis. Ser. f.

Ec omnia opera

tur vnus atqz idem spūs. s. Coz. xij. Paulus ap̄s q̄ in creaturis mirabilia operatus est: et continue operaftria in verbis iam assumptis implicat et registrat.

Primo summā simplicitatē in essendo: qz vnus atqz idem spiritus.

Secdo generalem potestātē in operando: hec omnia operatur.

Tertio gratuitā liberalitatē in dādo. diuidens singulis prout vult.

Primo de spūs sancto ostenditur summa simplicitas tē. Est em̄ spūs vnus in essentia cū patre et filio: immutabilis/ inuaria

bilis/ indiuisus in se: licz diuidat gratias suas prout vult. vnus/ a quo pcedūt oīa creata super numerū. ab ipso sunt oīa per dationem. et in ipso sunt per conseruationem: et ad ipsum referuntur per gubernationem. omnia in ipsum resoluuntur per finalem conclusionem. Iste spiritus est si milis soli: quivnus omnia illuminat atqz nutrit: vt dicimus de spiritus sancto. Omnia in te vno habentes te non debumus dimittere. Tobie. x. hoc est peccare cōtra maiestatem tuam: qm̄ qui peccat in spiritus sanctum nō remittitur in hoc seculo: nec in alio. De spiritus sancto sic vno loquitur beatus Augu. in epistola ad quēdam comitem. O sancte spūs in me spira vt cogitem. compelle vt faciam: suade vt diligam: cōfirma vt teneam: custodi me ne te perdam. et beatus Grego. in moralibus. In terra datur spiritus sanctus vt diligatur proximus. de celo datur spiritus vt diligit deus. ergo sicut est vna charitas: et duo precepta: ita vnus spūs et duo dona.

In secundo loco principaliter dicitū est q ostenditur spiritus sancti generalis potestas: quoniam hec omnia operatur. Mirabilia operatus est. negociū scientie operationis incarnationis: quoniam opus illud tam mirabile attribuitur spiritus sancto. operatur cōtinue remissionem peccatorum. Videamus mirabilia que operatus est in Daniele. in Amos. in David. in Petro. in Paulo. in Mattheo sanctissimis viris: que recitat beatus Gregorius in quadam homelia sub hac forma. Considero (inquit) patres antiqui et noui testamenti: et apertis oculis intueor: q gratia spiritus sancti implet puerum citharedam et psalmistam facit. implet abstinentem puerum et iudicem senum facit. implet pastorem armētarium et prophetam facit. implet piscatorem et principem apostolorum facit. implet persecutorem et doctorem gērium facit. implet publicanum et primum euangelistam facit. Quid ergo insanimus qui hunc spiritum non querimus. dicamus ergo spiritus sancto: Mirabilia opera tua domine. Est enim spiritus sanctus artifex mirabilissimus figuratus per illū befeleel: de quo Ero. xxxj. vbi legitur q istum impleuit dñs spū sapientie et intelligentie scientie et doctrine ad excogitandum ad faciendū opus in auro

fig. spūs s̄i

d spūs s̄i

Sermo. I.

CXXXV

in argento et ere sculpendisq; lapidibus. Beseleel interpretatur ymbra dei: qualis est spūsanctus q̄ ymbra refrigerij nobis p̄stat. opus facit in auro in illis quos implet eloquētia. facit opus in argento i illis quos implet sapiētia. facit opus i ere in illis quos implet cōstantia i p̄dicatiōe. Rapides preciosos sculpit dñi sanctorum aīas varijs donis et virtutib; ornat. Merito et nō sine causa spūsanct; ppter suā subtilē operationē et operū suoz varietatem digitus nūcupat. per quē digitū dei operatio intelligitur. vnde magi pharaonis dixerunt. Digitus dei est hic. id est diuina operatio est hic. Exod. viij.

naria magna: vt sapiētia fit sol: et sciētia fit luna. Magna gra dei talis scientia: p̄ quā homo illuminat ad sciendum et cognoscendū bonū a malo. verū a falso. per quā scit homo quid agendū: quid omittendū: quid fugiendū: quid credendum: quid diligendū: quid obediendū: quid appetendū. per quā celestia cōtemplant: et terrena contēnunt: virtutes acquirūtur hic licet spardi. De sciētia moraliter: qm̄ ad hoc q̄ aliquis sciat eo modo sicut opz requiritur q̄ sciat

5. rēq; ad h; g. d. h. sciat sic opz

Primo humiliter sine inflatione. Secdo sobrie sine p̄sumptione. Tertio certitudinaliter sine hesitatione. Quarto veraciter sine erratione. Quinto salubriter cū dilectione. Sexto vtiliter cum edificatione. Septimo efficaciter cū operatione.

¶ Primo sciat humiliter et. Iste mō sciebat apls sicut ipse fatetur Philipp. iij. Scio (inquit) humiliari. Nunq̄d humiliabit se cum dicebat. J. Cor. xv. Ego sum minimus apostolor; qui nō sum dignus vocari aplus. Et licz sciētia in fler: sicut et ipse dicit. J. Cor. viij. et ipse fuerit in sciētia magnus: quā habuit nō solū acq̄sitā: imo infusam: tñ et hoc non fuit elat; nec inflatus: sed temp in hūilitate p̄mansit.

¶ Secdo scire sobrie et. Rom. xij. Nō plus sapere q̄ oportet sapere: scire ad sobrietatem. Non licet inuestigare multum de secretis diuinis. felix ille sciens q̄ non excedit per inuestigationē. qui nō deficit p̄ ignoratiā: sed sufficit per tēperantiā. ¶ Tertio scire certitudinaliter. de quo scire Aplus. ij. Timoth. j. Scio cur credidi et certus sum. scio enī per fidem. Simili modo accipit in Job. xij. Scio q̄ redemptor meus viuit. et certus sum. Magna ē certitudo sciētie. maior: certitudo fidei.

¶ Quarto scire veraciter. vnde veritas et scientia se concomitātur. Greg. lib. x. moralium. Justior scientia est verū diligere falsa dimittere: bona gratis exhibere: mala libentius tolerare: pro veritate contumeliā pati. ¶ Quinto scire salubriter cū charitate. J. Cor. iij. Si habuero omnem scientiā ita vt montes transferā: charitatē autē non habeam: nihil sum. Sciētia sine charitate inflat: cū charitate autem edificat. ¶ Sexto scire vtiliter. sicut illa sciētia est multū vtilis que docet scire sua.

Digitus dei

1

Sermo sapiens

In tertio articulo principali ostēditur spiritus sancti gratuita liberalitas in dando: vbi dicitur Tribuens singulis prout vult. sicut vnicuiq; scit expedire. Nā scriptum est. Spūs vbi vult spirat. Job. iij. In isto articulo cōprehendit tota snia epistole: vbi nouē genera gratiarū seriatiim enumerant. Et in primo loco ponit sermo sapiētie. vbi ponit qdē gra dat p̄ spm̄ nō p̄ meritū sermo sapiētie. Vbi sciēdū q̄ sapiētia accipit interdū large: p̄ scientia vt sint idē sapiētia et sciētia. Verū. Inuenisti sapiētiā si tibi horū singula sapiūt sicut sunt. Itē scdo sapiētia accipit magis stricte precise pro cognitione eternoz. de qua Aug. lib. de trinitate. Nec est (inquit) sapiētie et sciētie recta distinctio: vt ad sapiētiā p̄tineat rerū tpaliū rationalis cognitio. Tertio sapiētia accipitur strictissime p̄ cognitione suauitatis diuine p̄ experientiā habitā. vñ Jfido. de summo bono. Diuinā sapiētiā non tñ modo capimus superiora cognoscere: sed etiā cognitio delectari. Sunt enim tres grē gratis date. videlz sapiētia/sciētia/et prudētia. qm̄ sapiētia est de eternis et intellectualibus. sciētia de naturalibus et rationalibus. prudētia nō est de humanis et agibilibus. licz interdū in scripturaynū p̄ alio sumat. Itā sapiētia sermonis sapiētie/hnt viri sci: et habuerūt: qua sapiūt et sciuerunt illa q̄ pertinent ad aīe salutem: de qua Prover. xxiij. Iste sapiens et dirige i via animū tuū. Alij quidē datur sermo sapiētie. scz gra eloquendi de superioribus et eternis. Secda gratia alij sermo sciētie id est loquēdi de actionib; tēporaliū: vt ista duo sapiētia et sciētia/sint duo lumi-

Sermo sapiens

Sapientia accipit. 3.

diuina. inter sapiētiā. sciētiā. p̄dētiā. q̄s

Dñica. X. post trinitatis.

gilitatem humane nature. mudi vanita-
 tem. celi felicitate. inferni penalitate. pec-
 catoru grauitate. vite nostre labilitate. iu-
 dicio asperitatem. et sic de multis alijs.
 Multi multa sciunt que anime vtilia no-
 sunt: et illa ignorat q sunt necessaria atq;
 vtilia. sicut dicit Bern. in punci. medita-
 tionu suarum. Multi multa sciunt: et se-
 ipsos nesciunt. **Septimo** scire et. Jaco.
 iij. Scienti bonu facere: et non facienti:
 peccatu est illi. **Tertio** gra gratis data
 est fides. Alteri inquit textus: fides i co-
 dem spū. hoc est confātia. vel sermo fidei
 datur in eodē spū. vnde fides sūm hoc est
 gratia gratis data. vel fides enumeratur
 inter dona spūsancti. teste brō Augusti.
 posse credere natura est oim: sed credere
 donū est fidelis. Talis fides est porta p
 quā pnceps vniuersoz prius intrat in co-
 hois. Prius em intravit in mentē filius
 virginis q̄ in ventrem. Luc. s. Beata que
 credidisti. hoc fuit a spūsancto. vñ beat⁹
 Augusti. lib. de virginitate. Beatior fuit
 maria percipiedo fidem xpi: q̄ concipien-
 do carnē xpi. Matera pp̄iuitas nihil
 marie profuisset: nisi felicius xpm mente
 q̄ carne gestasset. **Quarta** gratia grat⁹
 data: gratia sanitate: quā gratiam simili-
 ter habuerūt apostoli: qui conualuerunt
 (als curauerūt) de infirmitatibus mult⁹
 quos misit saluato: p vniuersum mundū
 vt languores curarent: et sanarent infir-
 mos. Sola vmbra p̄ncipis aploz sana-
 bat egrotos. Actū. v. **Quinta** gra ope-
 ratio virtutū. hoc est miraculoz: que opa-
 tio est supra natura: als nō est proprie mi-
 raculum: licet possit dici mirabile. Istud
 opus miracula faciendi p̄tingit maxie ad
 illum choz seu ordinē angeloz vocatum
 virtutes. Nam teste beato Grego. virtu-
 tes sunt angeloz agmina habētia myste-
 ria (als ministeria) ad virtutes et miracu-
 la faciendū: in quibus potētissime relucet
 virtus diuina: ppter q̄ virtutes denomi-
 nantur: sicut dicit Isidorus. **Sexta** gra-
 tia gratis data est pphetia: que est ppe-
 predictio futurorum. An notandū hic q̄
 ille qui hz istud donū prophetisā dī a spi-
 ritu sancto: necesse est quatenus habeat
 Primo auctoritatem.
 Secūdo veritatem.
 Tertio sanctitatem.
 Quarto humilitatem.

Quinto magnanimitate.
 Sexto paupertatem.
Primo requisitū ad verā pphetiam: vt
 est gra spūsancti. est auctoritas: de q̄ ha-
 bet Matth. xij. Ecce ego mitto ad vos
 pphetas et sapiētes et scribas. Tales pro-
 phete nō sunt: de quib⁹ conquerit dñs p
 Viere. ppheta sui libri ca. xij. Nō mit-
 tebam pphetas: et ipsi currebāt. nō loq;
 bar ad eos: et ipsi pphetabāt. et cap. xij.
 Nō misit eos: et non pcepit: neq; locut⁹
 sum ad eos. Alione mendacē et diuina-
 tionē fraudulētā: et seductionē cordis sui
 prophetat vobis. **Secundū** requisitū ve-
 ritas: ne decipiat popul⁹. vñ requirit q̄
 sint vera que p̄tinent in pphētia. Viere.
 xij. Propheta qui hz sermonē meū loq;
 tur sermonē meū vere. **Tertio** requisitū
 scritas: ne sequat scādālū in pplo. **Idē**
 Viere. scriptū ē eiusdē ca. s. Prius q̄ te for-
 mare in vtero noui te: et anteq; exires de
 vulua sanctificauī te: et pphētā in genti-
 bus dedi te. **Quartū** requisitū ad bonā
 pphetiam est humilitas. exēplū de beato
 Johāne bapti. de quo scriptū est Luc. s.
 Et tu puer ppheta et. imo plus q̄ pphā:
 et tamen interrogat⁹. ppheta es tu: Rñ.
 nō. in signū humilitatis. **Quintū** req̄si-
 tus magnanimitas: ne desinat pphete
 ppter incursum tribulationū. exēplū de
 heliseo Eccli. xlvij. In dieb⁹ suis nō per-
 timuit principē: et mortuus prophetauit
 corpus suū. et in vita sua fecit monstra.
Sextū requisitū sc. paupertas: ne cor-
 rūpat cupiditate munerū. exēplū de sa-
 muele Eccli. xlvj. Dilectus a dño deo suo
 samuel propheta dñi. et post laudes mul-
 tas sequitur. Pecunias vsq; ad calciamē
 ta ab oī carne nō accepit. **Septima** gra
 gratis data est discretio spirituum. et ista
 gra non alia q̄ discernere quo spū: bono
 vel malo hoies ducunt et reguntur. **Ma-**
 gna gra est ista: q̄ sicut dicit aplo. quicūq;
 spiritu dei agitur: hi filij dei sunt. Rom.
 vij. **Octaua** gra gratis data est inter-
 pretatio sermonū. item somnior. qualem
 gratiā gratis datā habuit ioseph patriar-
 cha: sicut scribit Gen. xl. et. xlv. qui inter-
 pretatus est somnia illoz duoz eunuchorum
 atq; pincerne. imo et somnia pharaōis.
 P̄s etiā de dantele: q̄ habuit similitē gras
 qui interpret⁹ est somnia nabuchodonos-
 sor. Vel intelligit interpretari sermonū

3. fides

fides e prima

beatoru fuyt
 a pape nō fca
 209

4
 gra san.

5
 gopa xrtum

6. pphētia

7
 discretio
 spirituum

8
 interpretatio
 sermonum

ad h̄ g sit verus ppha 1=4

id est subtilitatu sacre scripture. Nonna gra gratis data est gra linguaru. Et ma gna gra est scire oem linguas: et intelligere quale gratia habuerit oes apli per gras spūs sancti: qm̄ repleti sunt oes spūs cō: et ceperūt loqui varijs linguis etc. Actu. ij. Hec oīa supradicta opat vñ atq; idem spūs: q; spūs xpm̄ ducit ad desertū: sicut dicit beatus Bregio. et nos ducat ad terram rectā: et hanc nobis prestare dignet iesus marie filius etc.

I Dominica. x. post festum trinitatis. Sermo. ij.

I cognouisses et tu. Luc. xix. Si tu peccator attēdises asperitatem pene que infligitur peccatoribus:

Utilitatem elemosyne q̄ largit̄ paupibus. Virtutē penitentie que ministratur contritentibus.

Felicitatem glorie que nunq̄ negat penitentibus.

Tu non defecisses in bonis operibus.

Prima pars.

Primo si cognouisses etc. Asperitas pene alteri seculi est duplex pena. scilicet est pena dāni: et pena sensus. Prima nō est aliud q̄ carētia visionis diuine: nunq̄ videre deū. de quo Lhysof. sup matth. homelia. xxiij. Intolerabilis (inquit) gehēne pena. illa nō si quattuor milia apponas gehēnas. Ubi docet qualis est illa pena ex deo: a christo audire. qm̄ nō noui vos. Meli⁹ est sustinere decē milia flammās: q̄ faciem illā mansuetā videre aduersam nobis: et trāquillū oculum nō ferentē videre nos. grauis sup: a modū erit pena dānatīs videre ī iudicio faciem xpi iudicantis. De pena sensus loquit̄ bñs Aug. in quodā sermone. Cogita (inquit) quoslibet huius mūdi cruciat: ex inde aīam in qualibet hui⁹ mūdi penas cōpara gehēnas: et leue est qd̄ cogitas. De ista duplici pena loquit̄ hugo lib. ij. de aīa. Quis putas tunc meror erit: queq; tristitia cū separabunt impj a consortio sanctor: et a visione dei: et traditi in potestate demonū ibunt cū ip̄s in ignē eternū: ibiq; semp erunt in luctu et gemitu: vbi erit intolerabilis fetor: in cōparabilis

timor: horribilis mors corporis et aīe sine spe venie et m̄e: vbi nec qui torquet alis quādo fatigat: nec qui torquet aliq̄ moritur: vt semp viuant: et sicut veniat vt semp moriant. O christiane vis euadere istas penas: cognosce teipsum. Anselmus hic. Cogita qd̄ gessisti: deducāt oculi lachrymas per diē et noctē. Ange pctōr: ange: adde terrore supra terrore: vlulatum sup vlulatum. O aīa mea excute torpore tuū discute pctm̄ tuum. reduce ad cor: enoime delictū. pduc de corde imāne rigidit. Loq; giter: cogitet cor meū quid fecit: quid meruit. descendat descendat terra tenebrosa et operta mortis caligine. mens mea p̄si deret q; sibi expectat scelerosam aīam mēā intendat et cōtemplet: videat et conturbetur aīa mea. Expānesce: cor meū scinde re: mens mea defice. Anselmus. O viator pctōr: cognosce teipsum. cognosce peccatum tuū sicut dauid q; dicebat: Peccatum meū ego cognosco: et pctm̄ meum cōtra me est semp. vñ Bernard⁹. Pone oēs trās gressiones ante oculos tuos. pone te ante re anteq; ad alium: et sic teipsum plāge. Ploza iniquitates et pctā tua quib; deum offendisti. indica ei miserias tuas. vitam tuā quotidiana discussione examina: attēde diligēter quantū p̄fisis. Si q̄s cognouerit plagam cordis sui: et expandit manus suas: tu dñe exaudies de celo. Cognosce viator dum viuīs iam dicta: qm̄ dicef dānato: vel poteris dicere: Si cognouisses et tu que dicta sunt: nō esses dānatus ergo cognosce nunc vt tibi nō dicaf si cognouisses et tu. qm̄ callidi est intelligere viā suam. Proverb. xiiij. cap.

Secūda pars.

Secūdam principalem

introducū: Si tu peccator dānatus attēdises virtutē elemosyne etc. Magna est virtus elemosyne seu m̄e: que debet attēdi et diligēter cognosci. Ipsa liquide primo peccata p̄hibet extingūedo. Secdo ieiunium et orationē continet susperando. Tertio gratiam cōfert ac continet conferuando. Quarto mortuū suscitāt p̄ eo suppliciter aduocando. Quinto premiū impetrāt p̄ mercede in retribuendo.

et elemosine

cognōnem quā debem⁹ habere
vt nō simus dānati

Dñica. X. post trinitatis.

elemosina est aqua

¶ Prima virtus elemosyne rē. Eccli. iij. Si cut aqua extinguit ignē: ita elemosyna extinguit peccatū (als resistit pctis) Ignis diaboli ē pctm: qm mortale pctm ad modū ignis cōcupiscentiā accendit. oēs virtutes destruit r cōsumit. sic est de peccato Job. xxxij. Ignis vsq; ad perditionē deuo rans: r eradicans oia genimina virtutū. Elemosyna est aqua dei disposita ad talē ignē diaboli extinguedum. Nā si elemosyna detur libere: r ex recta intētiōe / deus infundit tātā gratiā q; volūtas dādi cum opere causat in tali creatura displicētiā pcti seu de pctis. et isto modo elemosyna extinguit peccatū. Ignē ardētē extinguit aqua: r elemosyna resistit pctis. Eccli. iij. Ita elemosyna in charitate extinguit peccatū. vnde Augu. in sermo. de diuite epulone. Elemosyna mundat peccata: et ipsa interpellat p nobis ad deū. O diues epulone dānate: si cognouisses r tu tantā virtutē elemosyne: pauperibus viscera mie nō clausisses: pstatess elemosynā lazaro q; i ianuis tuis iacebat vlcibus plenus. Non sic fecit ioseph patriarcha: immo cognoscens fratres suos eisdem tribuit necessaria. Genes. xliij.

139

ep. m. d. elemosina

¶ Secūdo elemosyna superat rē. Qui facit elemosynā facit totū: orat: ieiunat. Nā talis illi cui dat vt orat r ieiunet pro eo: illū constituit debitorē. vñ Aug. in homel. de diuite epulone. Pauperis est orare: diuitis est erogare: dei autē est pro paruis magna dispēlare. Narrat venerabilis Ansel. q; quidā pius nō multū abūdans in tēporalibus: diues tñ in spūalibus: vendidit quandā rem tēporalē: r precij maiorē partē sibi retinuit: et minorē pauperibus tribuit. et addit Ansel. q; diabolus procurauit quoddā furtū: vtpore accidit q; diabolo procuratē: latro intrauit domū illi? boni viri: et furatus est illā partē precij quā sibi retinuerat. hoc cognoscēs ille pius et misericors clamabat. O miser ego: heu me miserum: quare totum non dedi: hoc totum perdidi quod non dedi.

ada nō fuit dñs Re. sed dñs spen fātoz

¶ Itē tertio elemosyna gratiā confert rē. Narrat btās Aug. in quadā epla q; a tēpore illo quo adā pdidit paradysum: homo nō fuit dñs rerū suarū: sed solū dispēlator. Sic loquit apls. f. Eoz. iij. Dic iā querit inter dispēlatōres: vt fidelis q; in uenias. Propter istā causam bona rpalia

dicuntur gratie grate iuxta illud Mat. xij. Nō gratis accepistis: gratis date. vñ quādo dat elemosyna magis redditur q; datur. Huic snie alludit btās Aug. de vbiis dñi. Dicit xps tibi: da mihi ex eo quod de di tibi. de meo quero da r redde. habuisti me largitorē: fac me debitorē. r palia mihi des eterna restitū. teipm tibi reddā: quādo te mihi reddidero. Dñs vidēs bonū et fidelē dispēlatōrē: cōicat sibi largiter bona sua. sicut dñs videns bonū elemosyna rīū eidē multiplicat bona sua spiritalia et tēporalia. f. grās r virtutes. r frequenter tēporalia: vt habeat vñ tribuat necessitatem patienti. ad Ephe. iij. De virtute ista talis elemosyne Eccli. xvij. r. xxix. Elemosyna viri quāsi sacculus cū ipso: r gratia hois quāsi pupillā cōseruabit. Istam virtutē elemosyne cognouerūt scī apli: r multi alij sancti: qui tēporalia dederūt cū xpo. Non sic cognoscebat diues: q; satietus cū epularetur quotidie splendide: nō cogitabat de famelicis. sanus non cogitabat de infirmis. delicatus non cogitabat de afflictis. diues nō cogitabat de pauperibus. ergo existenti in tormentis dicam? sibi. si cognouisses et tu.

¶ Quarta virtus elemosyne rē. Ambro? Solo mia comes est defunctorū. scz vt in morte a diabolo ptegat et defendat. Cui alludit btās Aug. in quodā sermo. Facite elemosynas in hoc seculo: que delectant pctā vestra: r succurrāt vobis i die iudicij. qd manducatis perditis. qd laboratis relinquitis. qd pauperib? erogatis: hoc firmiter possidetis. Et idē doctor: i sermone de diuite epulone. Elemosyna mundat pctā: et ipsa interpellat p vobis ad deū.

¶ Quinta virtus elemosyne seu mie rē. de qua Petrus damia. Da pauperi terrā vt accipias celū. da minimum vt accipias regnum. da micā vt accipias totū. Si tu diues cognouisses virtutē istā elemosyne: nō fuisses in inferno sepultus: sed magis in celo feliciter collocat. nō esses i tormentis penalib?: sed magis in delitijs eternalibus. sic r stāma non esset cruciat? tuus: sz magis societaz plenitudo oim bonoz brūdo. tu nō implorares auxiliū. nō postulares miam. f. si cognouisses et tu.

Tertia pars.

¶ Tertiu principale in

virtutes elemosine

troductum virtus pnie que magna est. de qua virtute Gido. lib. de summo bono loquitur dicit pnia medicamentum vulneris. spes salutis. per qua pctores saluant. per qua deus ad miam pctocatur. Et beatus Bern. de pnia satis pulchre loquitur. O felix penitentia humilitas. o bona spes confidentia. q potes es apud omnipotentem. q facile vincis inuincibile. q cito tremebdum iudicem couertis in pssimum patrem. Nūquid adā primus parens per que itrauit pctm in mundū: qui fuit causa nostre pditionis: qui fuit tantus pctō: q tā gra uiter deū offendit: nunqd fuit purgatus: nūquid fuit deo reconciliatus: nūquid diei saluatus. Rñder Vincen. in suo speculo historiali. Credis inquit q adā parens primus: q fuit auctor nre pditionis: de pctō suo per pniā quā fecit: fuit purgatus: et fuit primus q penituit: et pctm suū cognouit. Nepe dñs deus tā q pr ppiū filiū suū corripuit et pniā intūxit. In labore manū. in abstinentia ciboz. vestem lugubrem inducēdo. de locovolutatis in exiliū miserū educēdo. fuerit in natura corupti et gehenne infernali ppetuo obligati. indulgentiā obtinuerit per pniā quā fecerunt. O quātū bonū est cognoscere peccatū in hac vita. vñ Bern. in meditationibus suis. Cognosce te: q: talis melior est et laudabilior: si te cognoscas: q si te neglecto cursum syderū: vires herbarū cognoscere: cōplexiones hoim: et haberes oim celestiuū terrestriū scientiā. O iuda proditor: si tu pctm tuum enorme cognouisses: nō te laqueo suspēdisses. si vere penituisisses: ventā impetrasses. O miser si cognouisses et tu. Quid dicem? de pnia dauid: qui fuit tā grauis homicida? Audi super hoc bñm Ambro. Peccauit inqt dauid peccator dño. Si arguit alicuius culpe reus: moleste portat isto regio clarēs imperio. tor diuini probat oraculis cū a priuato hoie nathan corripiretur q grauer deliquisset: nō indignatus infremuit: sed confessus ingemuit culpe dolore. Alij hoies dū corripunt pctm suū ingrauādo negāt se offendisse: vñ se de offensa excusāt: ibiqz spoz maior est lapsus: vbi nō sperat correctio. Dauid occidit viam nō studio crudelitatis impulsus: sed vt pudorē obumbraret: cōcupiscētie vrecundia regeret: et vt berfabee a pena lapidatiōis liberaret.

Ceterum in ps. illo penitētiāli Miserere mei deus. vide quot verius. pphera pctm suū recognoscit. nec vllus verius sine confessione delicti. Pro vno pctō postulat mīserationū multitudinē: et nos pro pluribz pctis / vix semel ei? dementiā miamqz credimus obsecranda. hec Amb. O cayn fratricida: qui culpā tam graue: tāqz crudelē vindictā clamādo ascēdit in celū: si cognouisses nō incurrisses penam eternam. nec tu esau modo similit: nec tu saul qui omnes fuistis impenitentes.

Quarta pars.

¶ Quartum principale

introductum felicitas eterne glorie: quā cognoscunt christiani. Per fidē in hac vita cognoscunt deum.

Primo penitentes.

Secundo proficientes.

Tertio diligentes.

Quarto imitantes.

¶ Primo penitētes. Esa. xix. Cognoscent egyptij dñm. hoc est penitentes. Irē sedō cognoscūt deū pficiētes de virtute in virtutē. Job. vii. Si qs voluerit voluntatem ei? facere: cognoscat de doctrina meo vtrū ex deo sit. Irē tertio diligētes deū. s. Eoz. vii. Si quis diligit deū hic cognit? est ab eo. Irē quarto cognoscunt deum per fidē imitantes deū. Dee. vi. Sciemus sequamur qz cognoscam? dñm. Cognoscat ergo deus hic per fidē. Philip. iij. Iusticia in fide ad cognoscendū illum. Et postmodum in patria aliter cognosceatur: de qua cognitione Job. xvij. Dec est vita eterna vt cognoscant te solum deū verum et. Euias cognitionis nos participes et.

¶ Dñica. r. post festū trinitatis. Ser. iij.

Videns iesus ci

uitatem fleuit super illā dicēs: qz si cognouisses et tu. Luc. xix. et in euangelio hodierno. Sicut ex lege scripta habemus / q sunt decem precepta legis: sic ex fide tenem? q sunt. xiiij. articuli fidei / qm q habet in simbolo fidei. Et sicut oia precepta legis reducunt ad duo principaliter pcepta. s. ad dilectionē dei et pñmi: q sunt fines et cōclusiones oim preceptor: q dixit xps Mattb. xxij. q in his duob? mādatis vniuersa lex pēdet et pro:

rayn esau

Saul Saul
fuegnit dñiati

fines et gnes
oim pceptoz
198

Dñica. X. post trinitatis.

pbete. ita oēs articuli fidei reducūt ad duo tāq̄ ad fines et conclusiones. ac sum mā totius fidei catholice/ ad articulū hu manitatis et deitatis in xpo. ita q̄ ista est cōclusio totius fidei catholice necessaria ad salutē: q̄ xps est verus deus et verus hō. vñ Athana. Est ergo fides catholicarū creda mus et. Ad ppositū hoc applicādo. veritas fidei catholice declarat nobis ī p̄sentī thēmate et euāgelio hodierno: et hoc in duabus historiis: que ibidē cōtinentur.

In prima historia demōstrat xpi vera hu manitas per affectionē penalitatē et cō passionē erga hierusalem in presentī las mētatiōe. q̄ videns iesus ciuitatē fleuit sup illā. in actu demōstrat humanitas. In scda historia declarat xpi vera diuini tas vel deitas in casus miserabilis et de structiōis horrēde ciuitati supnēture in fallibili denūciatiōe. q̄ dixit. sic gnomif ses. me. f. et qd futurū est i te: et tu feres.

Predicere futurū et reuelare diuinitatem insinuat. ita q̄ manifestatur xpi humani tas in hoc q̄ sup ciuitatē fleuit. et xpi diuinitas in hoc q̄ futurā destructionē et ca priuitatē ciuitatis predixit. et vendētes et emētes cū fulgore et splendore radijs diuinitatis de rēplo eiecit. Sic totū presens euāgelium diuiditur in duas partes. Prima ī manifestatiōe xpi humanitatis. Scda in declaratione sue diuinitatis. Et in ytraq̄ istaz p̄tū dicitur primo intelle ctus histonialis: postea mystic⁹ vel moral.

Prima pars.

¶ Quātum ad primum
sciendū q̄ iste actus xpi sup ciuitatē fuit in die ramoz: qñ popul⁹ exiuit sibi cū gau diō obuiā: et ipse videns ciuitatē: di. si co gnouisset. Abi hic notatur statim ex parte xpi flet⁹. et ex parte popul⁹ gaudiū q̄ in si mul concurrebāt. Fletus xpi erat de dolo re sup ciuitatē et malo sibi iminētī. Gaudū in p̄plo de xpo occurrētī. In quo no tat q̄ gaudiū mīdī et rīsus nūq̄ sine dolo re est: s̄ semp rīsum luct⁹ et flet⁹ comitantē. Prouer. xiiij. Extrema gaudij luctus occu par. Flete flet⁹ xpi fuit cū appropinquaret hierlm nō solū corpis gressu: s̄ etiā itime cōpassiōis affectu. Ipse appropinquabat hierlm: sed hierlm non sibi appropinqua bat p̄ p̄ntiam. S̄ diceret quō xps appropin quabat hierlm: si hierusalē nō sibi ap

propinquabat: cū scriptū sit Jac. iij. Appropiare deo: et ipse appropinquabit vos bis. Dico q̄ intelligit appropiare deo p̄ pe nitentiā: et appropinquabit vobis p̄ gram. Doc pōt otulariter videri ī speculo: i quo conspicit q̄ si hō dare appropinquat ad speculū: et imago visa ī ipse videt etiā hō appropinquare. Ad ppositū totā cognitio nē quā de deo in p̄sentī habem⁹ est specu laris. An apls. f. Luc. xij. Videm⁹ nūc p̄ speculū in enigmate et. iō q̄ in speculo p̄ isto statu videt deus: iō si nos ad ipm appropinquam⁹ p̄ fidē et p̄ntiam: et ipse nobis appropinquabit p̄ gratiā et miam. Et sic intelligit autoritas Jac. allegata: Appro piare deo et. Hierlm nō sic appropinqua bat xpo: imo a deo se elongabat: q̄ p̄p̄he tas dñi occidit: et pro illo tpe de xpi morte tractabat. Mat. xiiij. Hierlm hierlm occidis prophetas et. Appropinquat itē xps hierlm p̄ affectū cōpassiōis de malo uatona: q̄ lapidem cor: et vere ferreū pe ctus: qd nō his lachrymis emoluit. Ue mi hi quē nec p̄p̄ri reatus consideratio: nec aliena cōpassio periculi mouet ad lachry mas. Ue etiā duro cordi: qd ad ruinā ini miā: vel forte innocētis cuiusq̄ letat. Ve nignus de⁹ sup inimicos et i quos suo pa trato scelere lachrymas: et quō yberrimas proripit in lachrymas/ verborū iterecessio manifestat. ¶ Vñ notate p̄ v̄ra instructiō ne moral: q̄ qñ quies quātū ex scriptura haberi pōt: xps fleuit: ad bandum nobis quinqz instructioes morales.

¶ Primo ī natiuitate sicut et ceteri hoīes: qz oīs hō tūc plorat ad oñdedū humanā miserā. Sap. viij. Primā vocē similē oībz emiū plorās. et ecclesia: Aggit ifans inter arca posit⁹ p̄sepia et. In q̄ ostēdebat xpi hūanitas/ et vniuersalis hoīm penititas: qz oīs hō nascit plorās. et hoc est qd dicitur doctores: q̄ assumpit oēs defectus pena les: sed non culpabiles.

¶ Scdo fleuit xps in morte lazari de quo Job. xij. q̄ iacebat q̄ tridnan⁹ ī monumēto et dicitur doc. q̄ nō flebat mortuū: sed redi uiuū. qz reuocauit eū ad miserias et pena litates hui⁹ sc̄li. vñ s̄m Aug. i li. de visita tione isfirmoz. qdā p̄bi fuerūt q̄ ex ista cō

fines (= gelusio totius fidei)

mo⁹ p̄ntiam

p̄ba humanitas

Dñica in palms

S. fleuit 109

ī natiuitate puerorū lebāt: r̄ ī morte gau-
 ſertio fleuit xps sup ciuitatē (debant.
 hierlm̄ p̄pter destructionē suā futurā si-
 cut d̄: ī themate n̄ro: r̄ hf̄ ī euāg. hodie.
 Quarto fleuit xps post cenā ī orōne qn̄
 facer̄ est ī agonīa fler̄ r̄ plorat: r̄ plurius
 orabat dices. Pater si possibile est r̄c. Fa-
 ctus est sudor eius r̄c.

Quinto fleuit xps ī passioē r̄ cruce: qn̄
 cū clamore palido r̄ lachrymis offerēs spi-
 ritū deo p̄ri exaudit: est. p̄ sua reuerētia.
 ad heb. v. In istis qn̄qs fleribus xps doz-
 cer nos q̄ p̄ qn̄qs debemus flere.

Primo p̄pter miserā p̄ditionis huma-
 nalis. In natiuitate hominū oēs plorat.
 due interieciōes plorat: et dolozis. hōes
 dicūt a. mulieres e. s̄. Oēs dicūt e. vel a:
 q̄cūq; p̄cedūt ab eua. Exap̄if 3000 aures:
 q̄ stati qn̄ nat: fuit risit: qd̄ fuit sibi malū
 omen: q̄ fuit inuētoz artinū magicaz: post
 ea interfecit a Nino rege asyrioz vt re-
 citat Aug. xij. li. de ciuit. dei. c. xiiij. sec̄ de
 stati mortuis: s̄c̄ de puella r̄ adolescēte.

Sec̄do docet nos flere xps ī sc̄do suo fle-
 tu in q̄ fleuit p̄ lazaro: p̄pter aīam obdu-
 ratā in vitio culpe criminalis. Lazarus q̄ri-
 duan? moztu? significat aīam ī quattuoz
 virtutib? cardinalib? moztuā: q̄ cū diffi-
 cultate sicut lazarus reuocaf ad vitam.

Tertio docet nos xps flere in tertio suo
 fleru p̄pter penā debitā p̄uersis r̄ malis:
 Istud denorabat sup hierlmybī maiores
 sacerdotes: p̄dōtices r̄ pharisei: et scribe
 eū odiebāt: r̄ ei? moztū tractabāt: r̄ tū sup
 destructionē eorum futurā ipse plorauit.
 Ista lectionē didicē ad eo dāuid qn̄ dice-
 bat ps̄. cxxij. Audi p̄uaricantes r̄ tabesce-
 bā: q̄ eloquia tua non custodierunt.

Quarto docet nos xps flere in quarto
 suo fleru p̄pter acerbitatē moztis p̄petua-
 lis. Nō est dubiū q̄ acerbior et dolorosior
 est moztus p̄petua: q̄ erit in iferno r̄ culpe r̄
 pene: q̄ r̄palis. Si q̄ xps fleuit p̄ acerbī-
 tate moztis tēporalis: quāto magis flere
 debem? p̄ acerbitate moztis gebennalis:
 que multo acerbior et dolorosior est.

Quinto docet nos xps flere ī q̄nto suo
 fleru p̄pter amozē regni celestialis. r̄ hoc
 ī passioib? n̄ris: a q̄b? cū veramur: regnū
 quietis r̄ gaudij desideram?. Ista lectionē
 didicē dāuid ī ps̄. lxx. qn̄ diē. Sitruit aīa
 mea ad deū r̄c. In fleru igit q̄ xps fleuit:
 perā hūanitatē demonstrauit: q̄ hōim est

flere: nō spiritū v̄l lapidū. S̄ d̄: p̄tra q̄
 scribif Esa. xxij. Angeli pacis amare fle-
 būt. Rh. q̄ hec locutio est metaphozica p̄
 similitudinē alicui? qui v̄l aliquē sub sua cū-
 stodia: et ille moztū sua custodia p̄durat:
 talis custos plorat de ei? moztē p̄ditioē.
 Sic a fili angel? custodit: r̄ si angelo durā-
 te in ei? custodia moztū in petō r̄ dānat: si
 multitudinarie d̄: q̄ plorat: vel fler: vel laz-
 chrymas. Et hec de prima pte sermonis.
 Secunda pars.

Quātū ad secūdā par-

tē ondit xpi diuinitas in hoc q̄ futurā ci-
 uitatis destructionē p̄dixit plorādo: d̄:
 Si cognouissēs. s. mala sup te ventura: r̄
 tu. f. fleres. Et qd̄ ē hac die tua. s. p̄sperī-
 tatis: q̄ ad pacē tibi r̄c. Nūc aut̄ de p̄nti?
 q̄ futura sunt tibi mala: abscōdēda sūt r̄c.
 Sz veniēt dies. s. aduersitatis. Et nota q̄
 de statu sue p̄speritatis dicit ī singulari. ī
 hac die tua: sz de statu aduersitatis future
 diē. Veniēt dies ī te. s. aduersitatis: q̄ p̄
 vno die p̄speritatis: veniūt cōiter in hoc
 mūdo multi dies aduersitatis. Reuelans
 do igitur destructionē ciuitatis dicit tria
 chn̄tus virtute diuinitatis.

Primo potentiam magnam et perfectā.

Sec̄do manerē furiosam r̄ districtā.

Tertio causam immediatā r̄ directam:

Prīo potētīā magnā r̄c. vii diē. circūdā
 būte te iūmici tui. Nota q̄ nō erat? iūmi-
 cus: sz ples. s. vespasian? r̄ tit? tota potē-
 tia romanoz. r̄ isti principaliōres missi a
 nerone impatore: cui successit vespasian?
 et tit? filij ei? de qb? mirabilia narrāt hi-
 storie. De vespasiano dicit Eutro. li. viij. q̄
 ly obscure nat? tū iperio cōparandus. Et
 de titō ei? filio: q̄ fuit oī gnē n̄tūz mira-
 bilis vt amor r̄ dilectio seu delitie hūanū
 gn̄is putaret. Sz dices quōd igit rā ferro-
 citer se habuerūt ī iudeos: ista destructio-
 ne? Dicēdū q̄ b̄ fuit ī virtute diuina: q̄ p̄
 bonos ministros punit malos: vt p̄z ī bo-
 nis iudicib? q̄ latrones. r̄ hi boni iudicā-
 tur: ly latronib? mali. Q̄ isti vt mīstri dei
 fecerūt istā destructionē: p̄z Esa. viij. vbi
 propheta. Uox pplī de ciuitate: vox de tē-
 plo: vox dñi reddētis retributionē inimicis
 suis. Uide hic lyā. Ad p̄positū de ist? duob?
 p̄ncipib? destructio: r̄ extermināz
 tib? hierusalē. ps̄. lxxxv. Exterminauit eā
 aper de silua: r̄ singular? fer? depasit? e eā.

quod in hie angeli
 plorare

in hie die. f. p̄p
 -tas

de vespasian? r̄ c.

ca destruccōis rebely in solucōe tūm

Dñica. X. post trinitatis.

Vespasianus de gētilitatis silua, singula
 ris ferus tū q̄ vltimate hierlm ē depa-
 stus. **S**edō rps pdicēs destructionē di-
 cit manerē furiosas et districtā: ibi. Circū
 dabūt te inimici tui vallo: et coangusta-
 bāt te vndiq̄ ꝛc. et filios tuos ꝛc. et non
 relinquet in te lapidē sup lapidē ꝛc. Et h̄
 habuit verum: q̄ multas obsidiones ibi
 fecit titus cū machinis et aggeribus. fe-
 cerāt ibi vallata. Fuerūt angustiati: fame
 pncipalitus: et hec magna angustia. nam
 melius fuit occisis gladio: q̄ interfectis
 fame. et in tantū q̄ mulieres comederūt
 filios suos. fm q̄ habet Phrenonū. iij.
 Adanus mulierū misericordiā cokerūt fi-
 lios suos: facti sunt cibi eaz in contritio-
 ne filie populi mei. Finaliter ciuitatem
 fundit? destruxerūt: ꝛ de p̄plo inuēto ibi
 qd̄ fuit fm iosephū numero vndecies cē-
 tena milia. alijs mortuis varijs supplicijs
 alijs igne cōbustis. alijs in captiuitatē ꝛ
 feruiturē dispersis a. xvij. ānis supra: qui
 fuerunt numero nonaginta milia. Non
 illi lapidem reliquerunt: q̄ illa hierlm
 funditus euersa est. Nā locus vbi crucifi-
 rus fuit dñs: erat extra ciuitatē: q̄ nō est
 intra. hoc autem contigit tēpore pascha-
 li. et merito dicit iosephus: q̄ paschali
 tpe xpm interfecerunt. **Q**ueritur si ab
 aliq̄bus pncipibz terrarū licet v̄dere iu-
 deos ex eo q̄ tūc fuerūt venditi. Et est qd̄
 quā fecit dña iohāna regina de nauarra
 magro iohanni parisiensi: qui r̄ndit q̄ sic
 quadruplici ratione.
Primo ratione xpi passionis.
Sedō ratione debellationis.
Tertio ratione emptionis.
Quarto rōne consimilis punitiōis.
Qrimo ratione xpi passionis. Nam xpi
 passio effectus eos seruus illoꝝ: quos fecit
 liberos. **S**edō rōne debellationis. Nā
 titus ꝛ vespasian? totam indeā et hierl̄
 debellātes: ꝛ captiuantes eos: triginta p
 vno denario vendiderūt: iō pncipes vt
 captos in bello eos vendere p̄nt. **T**er-
 tio rōne emptionis: q̄ sunt serui emptiꝝ:
 et qd̄ emitur vendi p̄t. **Q**uarto ratiōe
 cōsimilis punitiōis: q̄ ipsi vendiderūt
 xpm. iuxta illud Amos. ij. Sup tribus sce-
 leribus israel visi abo eos: et sup quar-
 tū non cōuertā eū: p eo q̄ vendiderūt p
 argento iustum. **T**ertio et vltimo p̄s
 dicens rps destructionē hierlm dicit cau-

sam immediatā et directā: ibi. eo q̄ nō co-
 gnoueris tēpus visitationis tue. Queris
 a iudeis q̄ fuit causa destructionis hieru-
 salē: Dico q̄ rebellio in solutione tributi
 census cesaris: de quo a tpe natiuitatis
 xpi fuerūt varie opiniones. vide sup illo
 Mat. xvij. Licet cēsum dari cesari an nō?
 et in hoc dicūt causam immediatā et direc-
 tam ex parte romanor: sed indirectam
 ex pre dei. **E**ā igit directa ex pre dei fuit
 mors xpi. vñ dicit. eo q̄ nō cognoueris ꝛc.
Et debetis hic notare (als notare) q̄ vis-
 itauit dñs populū iudeoꝝ quinqz mōis
 sed ille popul? nō cognuit visitationē suā.
Primo sicut amicus visitat amicū: sed in
 gratus amic? decipit et deridet amicum:
 visitationē non cognoscit. et de h̄ dauid
 dicit ps. liij. Si inimicus meus maledix-
 isset mihi: sustinuissem vtiqz. **S**edō sicut
 medicus visitat infirmū. vnde dixit xps
 Mat. ix. Non est opus medico valentibz:
 sed male habentibz. **S**ed phreneticus in-
 firm? istā visitationē nō cognouit: s; mor-
 det medicū. Phreneticus fuerūt qñ directi
 Mat. xvij. Sanguis eius super nos ꝛc.
 et Non habemus regem nisi cesarem.
Tertio sicut pastor visitat gregē propriū.
 Ezechi. xxxij. Ecce ego ipse requirā oues
 meas. ꝛ Mat. xv. Nō sum missus nisi ad
 oues que ꝛc. **S**ed ipsi non cognouerunt
 istā visitationē: q̄ oues cōuerse in canes
 latrantes et clamātes. Job. xix. Crucifi-
 ge crucifige eū. et ps. xij. Circūdederunt
 me canes multi. et Nō habemus regē nisi
 cesarē. **C**onuerse sunt in tauros: conu-
 rientes. Circūdederunt me vituli multi:
 ꝛ tauri pingues obsederūt me. **E**t quēse
 sunt in leones rapientes. **A**peruerunt su-
 per me os suū sicut leo rapiēs ꝛ rugiens.
Et oīa hec ad litterā de iudeis ꝛtra xpm.
Quarto visitauit eos xps sicut legatus
 puinciam. **A**bdie. s. Legatum ad gentes
 misit. **S**ic istā visitationē nō cognouit po-
 pulus ille (quia sicut stultus) manus vio-
 lentas in legatū iniecerunt qñ dabant ei
 alapas. Jo. xij. **E**t qñ percutiebat caput
 eius arūdine. Mat. xxvij. ꝛ Mar. xv. di-
 illud Luc. xxij. **Q**uis est qui te percussit.
Et ideo sunt excōmunicati et anihilati ex
 cōmunicatiōe papali et diuinali: a q̄ ab-
 solui non possunt nisi perant veniam a
 legato quē offenderūt. **Q**uinto visitauit
 eos xps sicut paterfamilias vineam suā

destru am

q̄ b̄ vendit iudeos

3 mīi
frange
vndes

pro qua visitatione orabat dauid dicens ps. lxxx. Respice de celo ⁊ vide ⁊ visita uinea ista. Sed ista visitatione nō cognouerunt: q̄ vindematores eū interfecerūt. di. Mar. xij. ⁊ Mar. xij. Vic est heres uenite occidamus eū: et habebimus hereditatē ei⁹. Doc fuit qm̄ in cōcilio dixerūt Jo b. xj. Quid facimus? Quia hic hō multa signa facit. Et cōclust caiphās. Expedit uobis ut unus moriat homo p̄ populo ⁊c. Et q̄ ista visitatione nō cognouerūt: iō xp̄a uisitauit eos alia visitatione. Diere. xj. Ecce egouisrabo sup̄ eos. Iuuenes morientur in gladio: filij eoz ⁊ filie morientur in fame. Iuuenes eoz ducētur in captiuitatē, qd̄ et factū est bis. Primo p̄ nabuchodoz nosor. scdo per titū et uespasianū. Restat quoad istud vni⁹ declarandū. Quid est q̄ historio istius euangelij. s. de steru xp̄i susper ciuitatē fuit in martio: cū cōpleta est in augusto. Moraliter fm̄ Greg. qd̄ istud significat per destructionem ciuitatis de quo in euāgelio. uide in uoagine ad placitum ⁊c. Explicit sermo.

¶ Dñica. x. post festū trinitatis. Ser. iij.

Ikat docēs quo

ridie in tempore. Luc. xij. c. Juxta scripturę ueritatē p̄ s̄ri sermonis introitu forma bit regla siue ppositio tal.

Omnis doctor alios docens ⁊ instruēs. Primo debet omne peccatū et defectum fugere et euitare.

Scdo debet ea que ad saluationē nostrā pertinent facere et operari.

Tertio debet clare et distincte eloqui et profari.

Talis doctor potest et debet alios docere et suā doctrinam alijs cōficare.

¶ Prima pars ppositio sic declaraf. nā doctor et predicator dz singulos mone re ut a uitijs caueāt. Et ita debet esse p bo faciendo quādā niam quā infert Vie ro. in lib. cōtra ianuariū. Si em̄ put recit rat Gene. epla. xxx. diogenes ⁊ alij philo sophi antiq̄ sacerdotes postpositis oib⁹ negocijs: semp̄ habitabāt in porta ciuita tis ut trāsēntes ⁊ obuios monerēt fugere uitia: cūctomagis diuinus doctor et pdi cator: cū de deo habeat cognitionē: ⁊ sit i fide illuminat⁹ ⁊ instructus. Et hoc est qd̄ cōfirmat Augu. in li. de doctrina xp̄iana,

di. dz diuinay scripturarū: docto: fidei ⁊ debellator: erroris et bona docere et mala dedocere. ⁊ hoc opere ⁊ sermone. hec ille. Et hoc p̄p̄ erēplū i sacra scriptura Leui. xv. ubi legit q̄ de⁹ dixit moysi ⁊ aarō qui erāt doctores populi israel. Docebitis filios israel ut caueāt imūdicias: ⁊ nō moriantur in sordib⁹ suis. Scda pars ppositio sic declaraf. Docto: em̄ ius pdica tor: sacre scripture dz auditoris taliter docere q̄ aliquē fructū ab eo consequant. s. bonoz operū ⁊ uirtutū. Ita habet in de cre. di. xxxvij. c. ignozātia. ubi dz: q̄ opus predicatoris in predicatōe ⁊ doctrina cōsistit: ut edificet cūctos nō rā fidei sciētia q̄ operū disciplina. etiā ut h̄ dist. xl. ca. multi. Si bñ uixeris ⁊ bñ docueris: popu lū instruis. si bñ docueris ⁊ male uixeris: tui solius cōdēnator: eris. Nā bñ uiuendo et bñ docēdo pplm̄ instruis quō bñ uiue re debeat. bñ aut̄ docēdo ⁊ male uiuendo deū instruis quō te debeat cōdēnare. Talis magister fuit ille pythagoras. put nar rat polycrat⁹ li. viij. c. vj. q̄ cū audisset sicho nioz vrbē uirtutis opa indigētē: illuc uenit: ⁊ suo sermone a uitijs populū reuocauit: ⁊ ad uirtutes iduxit. Et talis erat ille Apollo discipul⁹ pauli de q̄ h̄ Act. xvij. q̄ doct⁹ uia dñi: ⁊ feruēs spū loquebat et docebat diligētē ea que sunt iesu. s. bona opera ⁊ uirtutes. Apparet igitur ueritas scde partis. Tertia pars regule sic declaraf. dicit sc̄tus Tho. ij. sen. di. ix. q. ij. in so lutiōe. iij. arg. q̄ docere ppue dz: q̄ aliqd̄ ducit in cognitionē alicui⁹ rei incognite: sed auditores nō possent doctorē itelligere nec aliquē fructū cōsequerent: nisi clare ⁊ distincte loqueret: opz ergo q̄ distin cte ⁊ clare doceat taliter q̄ attētos audito res reddat. Legit q̄ plato in more diu scipulos suos uocauit: ⁊ inter alia cōsilia que dedit eis: fuit istud: q̄ libētius magi stros audirēt q̄ scripturā eoz aspicerent. et tūc clari⁹ itelligerēt. Etiā dicit Aug. li. iij. de doctrina xp̄iana. docto: illud ages re dz ut nō solū itelligat: uerū etiā ut libē ter ⁊ obediēter audiat. hec ille. Talis docto: erat ille esdras. put legit Nec. viij. q̄ post edificationē tēpli ⁊ ciuitatis hierlm̄ cūctus ppl̄s israel in platea cōgregatus fuit: et esdras scriba ⁊ sacerdos attulit li bñ legis moysi: ⁊ prout dicit ter. legebat apte ⁊ distincte ad itelligendū et inter;

pythagoras

doctore

plato dicit qd̄
beni⁹ audierunt

p̄ dicitur 132

quar e p̄ h̄i sed bant ad purra
+
auj

Dñica. XI. post trinitatis.

pretabat sermones populo. Apparet igit
tertia pars et p. pñs tota regula p̄cassum
pta. Adodo predicta nostro proposito ap
plicando. xps habuit predictas tres con
ditiones doctoris. quia docuit
Primo peccatum et omnem defectum sus
gere et vitare.

Secundo ea que ad saluationē nostrā pers
tinent facere et operari.

Tertio valde clare et distincte loq̄ et p̄fari.

¶ De primo habet Job. viij. Docebat in
tēplo di. si nō credideritis qz ego sum: mo
riemini i pctō v̄ro. et sequit. J. Vos ex p̄e
diabolo estis: et desideria pris v̄ri vultis
facere. Et in h̄ nos docuit duas lectiōes.
Prima q̄ stemus in p̄nia et dolore.

Secda q̄ expectem⁹ ei⁹ sniam cū pauore.

¶ Primo in p̄nia debem⁹ stare: qz hō per
pctm̄ gl̄ia celesti priuaf: et carceri inferni
deputaf. qd̄ q̄ restat aliud facere nisi peni
tere donec i statu p̄stinū reducamur. Sic
gemuit et plāgit ille latro iuxta xpm̄ suspe
sus: donec xpi pietatē obtinuit et audiuit.

Amē dico tibi: hodie mecū eris in paradi
so. Luc. xiiij. tō b̄: Abar. iij. et. iij. P̄niam

agite: appropinquabit rē. et idē. iij. c. Fa
cite fructū dignum p̄nie. et Luc. iij. Facite

fructū dignos p̄nie: Jō dicit b̄t̄s Bern̄.

Initiū cōuertēdi ad deū est p̄nia. gaudē

tes penitentes quos a vitis pueris rece
dētes: expectat cordis amaritudo: et aie pe
nitētis cōfussio. Quātū displicet deo ipu
dētia pctōs: tantū placet sibi verecūdia
penitētis. hec ille. Secdo sniam eius cū ti
more expectare. Job. v. Procedēt q̄ bona
fecerūt i resurrectionē vite: q̄d̄ mala ege
rāt rē. Habem⁹ em̄ velim⁹ nolim⁹ venire
in man⁹ dei quē offendim⁹. Ista lectionē
quotidie legebat Bern̄. in suis meditatio
nibus. di. Presentabo: ante districtū iudi
cem rē. requiratur residuū rē.

¶ Secdo dico q̄ xps docuit nos ea q̄ ad
salutē nostrā pertinet rē. Jō scribit Luc.

vj. docebat discipulos suos. di. Estote mis
ericordes sicut et p̄r vester rē. et de h̄ nos
docuit duas lectiones.

Prima q̄ habeamus erga primū nostrū
amorem et charitatem.

Secda q̄ eum adiueamus: et eius subleue
mus miseriam et necessitatem.

¶ De prima Abar. xij. Diliges primū tu
um sicut teipm̄. et Jō b. xij. In hoc cogno
scent oēs qz discipuli mei estis: si dilectio

nē habueritis adinuicē. De scdo Luce. xj.
Date elemosynā: et ecce oia mūda sunt vo
bis. Ista lectionē repetebat b̄t̄s Hiero.
qui dicebat. Nūq̄ vidi: nūq̄ legi: nūq̄ au
diui mala morte mortuū: q̄ libeter opera
mie et pietatis exercebat. h̄z em̄ multos in
tercessores. et ipossibile est multoz preces
non exaudiri. hec ille.

¶ Tertio xps docuit nos valde clare et dis
tincte rē. Voc patz Job. xvj. cū xps dixit
discipulis suis. Et iui a patre et veni i mū
dū. iterū relinquo mūdū r̄vado ad patrē.
Dicāt ei discipuli. Ecce nūc palā loq̄ris: et
puerbiū nullū dicitis. Tū clare et distincte
duas ostendit lectiones non solum verbo
sed etiam exemplo.

Prima q̄ in honoribus huius mūdi non
speremus neqz confidamus.

Secunda q̄ virtutem humilitatis acqui
ramus et teneamus.

¶ De p̄ma scribit Luc. vj. Et vobis dicit
tibus q̄ habetis hic p̄solationē v̄ram. De
scdo Abar. xj. Discite a me qz mitis sum et
humilis corde. Ista lectionē nobis repe
tit Ansel. i suis meditatiōib⁹ di. O miser
rime homuncio q̄ formaz es nō de auro:
nec de argento: nec de aliq̄ lapide p̄ciosio:
s; de vilissimo elemēto: qd̄ i altū (als inaz
niter) extolleris: qui tā viliter i pulueres
et cineres redigeris: in vermeoz bufones
resolueris. Cōsidera et attende q̄ turpiter
rex gl̄ie filios supbie p̄fundit: q̄ i tā arcto
tā pauperrimo iacuit et latuit p̄sep̄to. hec
ille. Et dictis igit fiat rō et cōcludatur sic.
Erat docēs quotidie in tēplo. In quibus
verbis a tribus commendatur.

Primo q̄ in omni doctrina sua habuit p̄
fectionem continue. quotidie.

Secdo q̄ eā demonstravit oī statui hoim̄
generalissime. quia erat docens.

Tertio q̄ meref frui regno celozū iustissis
me. qz in tēplo. Explicīt. Deo gratias.

¶ Dñica. xj. post festū trinitatis. Ser. s̄.

Gratia dei suz id

q̄d sum. s̄. Cor. xv. Cōrem⁹

plātū mihi celestia triplex

gratia occurrere cōsuevit.

Prima insufficiens gra

tis data.

Secunda sufficiens deo grata.

Tertia perficiens consummata.

¶ Prima gr̄a gratis data insufficiens p̄o

p̄m̄a .98.

eans ad pctm: inuidiam generans.
 Prima prouocat ad peccatum.
 Secunda tollit culpe reatum.
 Tertia promouet hominis statum.
 Nunqd sciētia ⁊ pulchritudo corpis sunt
 grē gratis dare. qd de istis. scia prouocat
 ad supbiā: ⁊ pulchritudo ad luxuriā.
 Prima gignit inuidiam.
 Secunda meretur gloriam.
 Tertia beatificat animam.

De prima. s. Cor. viij. Sciētia inflat. Sciētia si sola est supbire facit. Eccl. s. In multa sapiētia multa sit idignatio. ⁊ q̄ addit sciētiam ⁊c. Act. xxvj. Adulte te littere ad infantiā cōuertūt. hec fuit plaga sapientū egyptioꝝ vesice turgētes: que superbiam significāt ⁊ designāt. Sed quid dicam de corporali pulchritudie que est grā gratis data? Illa multos et multas prouocat ad luxuriā. Ps de pulchritudine Ioseph. qm̄ ipse pulchra facie et decorus aspectu valde: id̄ vro: phutifaris iniecit oculos in eū et dixit. Dormi mecum. Gen. xxxix. Talis pulchritudo est fallax grā. Prouerb. vlti. Fallax grā ⁊ vana est pulchritudo. scz fallax grā gratis data: quā aliq̄ habet: sicut gratiam sapiētie eloquentie de qua gratia superbiūt et se extollunt: et hoc est vanū. presertim qm̄ talis gratia habetur ⁊ possidetur sine gratia gratū faciente. talis gratia gratis data nō dicitur sufficiens ad saluandum: immo indeficiens: qm̄ sine alia gratia saluare non potest.

Secda grā ⁊c. ista grā multos bonos et varios hz effectū: ⁊ in quo recipit mirabilia opera: qm̄ talis grā. primo gratia ⁊c.

Primo est malicie purgamentum.

Secdo est amicitie fundamentum.

Tertio est mie incitamentum.

Quarto est aie ornamentum.

Quinto est innocētie nutrimentum.

Sicut em̄ solaris radius purgat aerē: ⁊ medicina purgat corpus: sic gratia purgat aiam a peccato mortali. hoc videt̄ dicere ap̄ls Roma. v. Ubi abundauit delictū: superabundauit et grā. vñ gratia dei plus abādat in bonitate q̄ pctm̄ abūdat in malicia sua. abundat gratia dei pctōibus tribuendo: deo gratū faciendo. de tali etiā gratia Roma. iij. Iustificati gratis per gratiā. Qui prius erat p̄ pctm̄ impius infirmus/ tenebrosus: per gratiā factus est iustus/ sanus: et lucidus. cū gratia sit lex

diuina: et salutaris medicina. ¶ Secūdo gratia est amicitie fundamentum. Vbi est amor: ibi est grā. et vbi grā: ibi amor. imo sunt idē fm̄ aliquos gratia et charitas. sic cut em̄ ingratus tollit amicitia: sic per oppositū gratia fundat ⁊ conseruat eam. Prouerb. xxij. Qui diligit cordis mūdiciā ppter gratiā labioꝝ suoꝝ habebit amicitia regē. qz idem sonat charus ⁊ gratus. charus a charitate. gratus a gratia. ¶ Tertio gratia est mie incitamentū. vñ hoc q̄ aliquis misereat pauperi: hoc est ex grā dei: que excitat eū ad hoc faciēdum. Sap. v. Gratia dei et mia est in sanctos eius. Ad istud propositū videbat loqui pbs. ij. rhe torice/ fm̄ quā habens gratiā d̄ subuenire indigēt: non pro aliquo: neqz vt aliqd fiat sibi: sed vt aliquid fiat illi. ¶ Quarta grā est aie ornamentū ⁊c. Aia nra est imago pulcherrima p gratiā. Eccl. xxxij. Ornamentū gratie accipies coronā. Quādo grā i hoie cōcomitat virtutibz: vocat grā coronata: qd est pulcherrimū ornamentū. ¶ Quinta gratia est innoctētie nutrimentū. sicut em̄ homo sine cibo corporali non conseruatur in esse ⁊ non viuūt: sic anima sine gratia non viuūt spiritualiter: nec cōseruatur in esse spirituali: nec habet bene esse: nec meretur: nec acquirit: nec potest acquirere vitam eternā. ideo dicit̄ apostolus in verbis preassumptis. Gratia dei sum id qd sum. Ubi tria ostenduntur. Primo donū collatū liberaliter. grā dei. Secdo suppositū firmatū stabilit̄. sum. Tertio cōpositū ornātū formalr. id qd sū.

Prima pars.

¶ Primo donū ⁊c. In

ter oia dona creata que dātur hominibz in hac vita spūali: pncipale donū est grā dei gratū faciens: sine quo dono/ nō valēt oia dona ad salutē. de quo loquitur ap̄ls Ephe. iij. Unicusqz nrm̄ data est grā fm̄ mēsurā donationis xpi. Que gratia in vna dona gratie multiplicatur. ⁊ circa hoc mouentur tres questiones.

Prima questio quibz gratia cōdonatur.

Secda questio a quibus repudiatur.

Tertia questio qbz rebz specialr cōparat.

¶ Prima q̄stio tractanda: quibus psonis communiter datur gratia ista? Respondeatur q̄ gratia ista; videlz gratia gratum faciens datur

Dñica. XI. post trinitatis.

Primo obedientia seruanti bus.
 Secdo iusticia facienti bus.
 Tertio miam diligenti bus.
 Quarto humilitatem sectanti bus.
 Quinto confessio et penitenti bus.
 ¶ Primo obedientia et c. Eccli. iij. Fili sa
 p[er]ie ecclesia iustoz: et natio illoz obediē
 tia et dilectio. Natione vocat gratia que
 facit hoim deo nasci spiritualiter. Legi
 tur in vitasp[er]u q[ui] quida deuotus vidit
 in celo per raptu quattuor ordines gen
 tiu cora deo. Prim^o ordo hoim infirman
 tiu gratia agentiu: scds hospitantiu: ter
 tius solitarie viuentiu: quartus obediē
 tiu. et ille quartus sup alios habebat sin
 gularē gratia et gloria. Et interrogauit
 angelu qui ostēdebat visionē de singula
 ritate illi⁹ gratie et glorie. Qui respondit
 q[ui] alij tres faciendo totu: retinuerūt sibi
 pprias voluntates. illi dō de q[ui]to ordine
 prop[ri]a reliquerunt voluntate: et illa po
 suerūt in voluntate iubētia. ¶ Secdo da
 tur gratia et c. de iusticia multa habes ser.
 ij. dñice. vj. post trinitatis. cui⁹ rhema est.
 Nisi abūdauerit iusticia vestra et c. ¶ Ter
 tio g[ra]t[ia] datur et c. M[ul]ta inter alias virtu
 tes impetrat facilius gratia dei: sicut ps
 de istis patriarchis: qui p[ro]pter miam et
 hospitalitate fuerūt grati deo: et placue
 runt deo. ac plures alij sicut iob et robias
 Qui pronus est ad miam benedicef. Pro
 uerb. xxiij. ¶ Quarto datur g[ra]t[ia] humilib⁹
 sicut scriptu est Eccli. iij. Quāto magnus
 es humilia te in oibus: et corā deo inue
 nies gratia. Quāto quis erit humilior
 in hac vita: tāto erit maior in gloria. Et
 hoc sequit. q[ui] quanto humilior: tāto ma
 gis diligit a deo: et tanto magis erit ac
 ceptus et gratus. sicut posset dari exēplū
 de xpo/et maria matre eius: cui p[ro]t[er] allu
 dere illud Job. xxiij. Qui humilia⁹ fuerit
 erit in gloria. q[ui] gloria supponit gratiam.
 et brūs Berni. dicit: q[ui] humilitas est aque
 ductus grē. Fons copiosus et plen⁹ grā
 est xps: vñ p[re]cedit ille conductus: immo
 plenus omni grā. Eccli. xxiij. In me g[ra]t[ia]
 ois vie et veritatē. quare paul⁹ dixit. G[ra]
 dei sum id qd sum. nisi q[ui] ante dixerat p[ro]
 grandē humilitatē. Ego sum minim⁹ apo
 stolor: qui nō sum dign⁹ vocari ap[osto]lus. nō
 aliunde: qm supra modū persecutus sum
 ecclesiam dei. sine g[ra]t[ia] nec est homo. s. Cor.
 xiiij. Charitatē autem non habuero: nihil

sum. Felix tale esse qd est esse apostolicū:
 qd est per gratia esse tale. ergo quāto ma
 ior est. sicut ps de dauid q[ui] dicebat. ij. reg.
 vj. Ludam et vilio: fiam plus q[ui] facer⁹ suz:
 et ero humilis in oculis meis. Pro hac
 parte de hūilitate loquit brūs Jacob⁹ in
 sua canonica. iij. c. Deus supbus resistit
 humilib⁹ aut dar gratiam. ¶ Quinto g[ra]t[ia]
 dar penitenti bus et cōfessiis. et de h[uius] Act.
 ij. Penitentiā (inquit) agite. et post seq[ui]
 tur. Accipiet⁹ donū sp[iritu]sancti. qd non est
 aliud q[ui] g[ra]t[ia]. Inter multos et varios effe
 ctus grē quos ponit Eyprianus de p[en]it[en]tia
 est vnus q[ui] penitentiā abundantiorē grā
 tiā infundit. Nec mirū qm fm magis sen
 tentiarū in. iij. Penitētia est virtus vel
 g[ra]t[ia] qua cōmissa mala cuz emendationis
 p[ro]posito plangim⁹ et odim⁹: et cōmittere
 vltra nolumus. Inter alia q[ui] nos debent
 inducere ad faciēdū penitentiā de peccis:
 est a deo ifusio grē. hier. xxvj. Postq[ui] cō
 uertisti me (s. h[uius] g[ra]t[ia] ifundēdo) legi p[en]it[en]t[ia].
 ¶ Secunda queitio mora a quibus repu
 diatur. Ubi sciendū qm in vacuum
 Primo quida gratia subterfugiunt.
 Secdo quida gratia contradicūt.
 Tertio quida gratiam effundunt.
 Quarto quida gratiam recipiūt.
 ¶ Primi sunt iuvenes et lasciu: qui se oc
 cupant in vanitatib⁹: i lasciujs: nec se di
 sponūt in aliquo p[ro]p[ri]e stutes et bona opa
 ad habendū et recipiendū diuinā gratia:
 qm si se disponent: p[er]culdubio gratiam
 obtinerent. Ad istud p[ro]p[ri]e loquit ve
 nerabilis Anselm⁹. Homo (inquit) non h[ab]et
 gratia. nō q[ui] deus nō dar: sed q[ui] hō non
 accipit. Solaris radi⁹ non intrat domū:
 quare: q[ui] fenestra nō est aperta: sed si ape
 riarur sine dubio ingredietur. Ita tu hō
 aperi fenestrā conscientie tue: dispone te
 sicut dictū est: et recipies lucē grē. Si q[ui]
 aperuerit mihi ianuā introibo ad illum
 Apo. iij. ¶ Item sunt aliqui q[ui] resistunt et
 cōtradicūt diuine grē potenter. sicut sunt
 obstinati indurati. impenitētes. nō peni
 tent: nec cōuertunt: nō cōfitem⁹: nō emē
 dant suā malā vitā. de quoꝝ numero fue
 runt cay: esau: saul: pharao: antiochus:
 nero: herodes: pilatus: iudas: et plures
 alij. et adhuc sunt multi: de q[ui] bus habet
 Actu. viij. vbi brūs Stephanus loqueba⁹
 tur audacter obstinatis iudeis. Dura cer

ep^m

120 d[omi]n[us] m[ag]i

93 d[omi]n[us] h[uius] te
192. 193.
p[ro]p[ri]a

p[ro]p[ri]a

a 46° repudiat g[ra]t[ia]

uice et incircuncisi cordibus et auribus: vos semp spūs sancto restitistis. Tales reputabat eos dñs: qñ dicebat moysi famulo suo. Sermo q̄ populū iste dure ceruicis sit. Exod. xxxij. ¶ Item sunt aliqui q̄ diuina grātia effundunt sicut sunt fatui sine sensu. et de hoc Ecclij. xi. Sicut fatuorum effundent. Et hōis fatui est sicut vas cōfractū. sicut facus pertusus. et tale cor aquā gratie diuine cōtinere nō pōt. id tālis grā effundit: hoc est extra sine utilitate fundit. Ecclij. xxxvij. Non est illi data a dño gratia. Nisi data est effusa est: h̄ est sine utilitate data. vt habet Ecclij. xi.

¶ Item sunt aliqui q̄ istā grātia extinguūt et hoc prohibet per ap̄lm. i. Thessalo. v. Spiritū (scz grē) nolite extinguere. Gratia diuina per mala opa extinguit in homine sicut aqua extinguit ignē. Alij autē exponūt. Spiritū nolite extinguere. hoc est abscondere sicut sunt multi. qm̄ si hnt̄ aliquid quam grātia gratis datā: vtp̄ta donum sciētie: vel grātia in predicatiōe: nō comunicat illam grātia. illud donū: sed extingunt. hoc est abscondūt. et hoc prohibetur cū dicat. Sp̄m̄ nolite extinguere. sp̄m̄ scz grē gratis dare: imo magis extendere comunicate et publicate. ¶ Ultimo q̄daz istam grātia in vacuū recipiūt: p̄ illud. ij. Cor. vij. Doctamur vos ne in vacuū grāz dei recipiatis. hoc est dictū nō recipiatis in vanū remissionē peccatorū: que remissio est mera gratia procedit: que tūc est vacua in eo: qñ se in bonis non exercet. sed illi nō in vacuū: sed in plenū recipiunt: qñ in bonis operibus se exercent et occupant. vnde dicebat apostolus. Gratia eius in me vacua non fuit.

¶ Tertia q̄stio fuit quib⁹ rebus talis grā cōparatur? Rñdeo q̄ cōparatur Primo flori a quo aīa decoratur. Secō rozi quo aīa humectatur. Tertio fonti quo anima depuratur. Quarto clauī per quā celi ianua referat. Quinto nauī per quā anima ad deū trāsportatur. Sexto ponti per quem aqua sustentat. Septimo lumini per quod anima illustratur. Octauo lumini p̄ quod anima vegetat. Nono semini per quod aīa fecundatur. ¶ Primo cōparatur flori et. q: sicut flos decorat et ornat arborē in qua est: sic diuina

grā est decor aīe: et ipsius optimū ornamentū. Itē sicut ad flos sequit̄ fruct⁹: ita ad grātia sequitur glia: q̄ quasi necessārio se cōsequitur. vñ in ps̄. lxxvij. Glorā et grātia dabit dñs. de isto flore Ecclij. c. xxvij. Florete flores qñ liliū: et date odos: rem: et frōdete in grātia. O aīe puret̄ mū de floretēs interī p̄ bonū et sc̄m̄ p̄positū: florete exterī p̄ effectū bonorū operū: et p̄ bonū exemplū ad primū. quasi liliū dare odorē boni nois/et bone fame. et frōdete in grā. hoc est facite opa meritoria: qm̄ nō sunt meritoria sine grā. ¶ Secundo grā cōparat rozi et. Sicut ros de celo de aere abūdāter descendit: nō tñ oēs herbas vegetare facit: q: sunt alique sicce et mortue: q̄b⁹ nō p̄ficiat iste ros. sic ros diuine grē nō proficit in aliquo ad salutem mortuis peccatōib⁹. Prover. xij. Inter iustos morabit̄ gratia. non inter iniustos.

¶ Tertio cōparat fonti et. Sicut aq̄ fontis h̄ virtutē purgatiuā et mūdantiā: sic grā dei spūaliter purgat et mūdāt mentē hōis. et sicut a fonte plures rivuli diuīantur: sic a diuina grā plures virtutes emanāt. Eū ergo grā sit m̄ strūm. Narrat plinius q̄ ancipiter altissime volā et ascēdēs tandē ad fontē descendit viuū et lipiū dū. et ibi q̄ renouat: et plumas veteres deponit atq̄ reliquit. Sic moralit̄ peccatōr̄ ascendere ad deū p̄ cōtēplationē. dz se in fonte grē lauare p̄ deuotionem. dz plumas veteres. i. malos mores deponere p̄ purā cōfessionē: et sic renouabit̄ se p̄ nouam et moralē mutationē. et sic iuxta ap̄l̄ Rom. ij. iustificati gratia per gratiam.

¶ Quarto cōparat grā clauī et. nūquid clauis porte paradisi grā? Sine grā nemo ingredit̄ paradysum: nec egredit̄. vt de tali bona aīa: q̄ h̄ grāz dei: possit dici illud qd̄ dicit de bona muliere Prover. b. xj. Mulier gratiosa inuenit gloriā. ¶ Quinto cōparat nauī et. Sicut nauis illos q̄a portat et sustinet: liberat de periculis maris: ita p̄ simile grā dei oēs in q̄b⁹ habitat: liberat de piculis inferni. Jonas p̄ba q̄ diu sterit in nauī: nō fuit absorpt⁹ a picce: sed qñ fuit picet⁹ in mare: statim fuit a cete sine mortua deuoratus. sicut habet Jone. ij. Sic moraliter ita est q̄ q̄ diu hō est in nauī. i. grā dei: nō h̄ picas marinus. i. diabol⁹: porestat̄ deuorādū eū in infernū ducendo: sed qñ homo p̄ mortale

ruri

fonti

op^m anap^{is}

clau

nau

e^m sonepi^{as} & diabol⁹

compā grā

et perioribus q' descendit ad m'.

Dñica. X. post trinitatis.

peccatū de nauī. i. de statu gratie eijctur
 statū a cete. i. a diabolo submergit: et ab
 eo finaliter deuorat. Itē sine nauī diuine
 grē ad portū paradisi non pōt aliq's pue
 nire. Sap. xiiij. Trāseuntes mare p rēpēs
 liberati sunt. et Act. xv. Uniformiter per
 grām dñi nrī iesu xpī credimus saluari.

Primo grā cōparatur ponti. Pons por
 tat et sustinet hōiem ne cadat ī fluuiū. vñ
 pons est p quē homo transit de vna ripa
 ad aliā. et talis ē grā dei: qm̄ per gratias
 trāst hō de ripa huius mūdi ad ripā di
 stantē. s. paradisi. Stremus ergo ī ponte
 grē ne cadam? ī baratrū inferni: qm̄ ali
 ter trāsire nō possumus: nec picula infey
 ni euadere: qm̄ grā dei est pons stabilissi
 mus securissim⁹. Debre. xij. Optimū est
 grā stabilire cor.

Septimo grā cōparat
 luci vel lumini. Sicut em̄ oculus corpa
 lis dirigit per lucē: sic mētalis ocul⁹ non
 dirigit in viā dei: nisi per lucē diuine grē.
 vñ aplus ad Titū. ij. Apparuit grā dei et
 saluatoris nrī oibus hoīb⁹ erudiēs nos.

Octauo cōparat flumini. Aqua flui
 minis humectat terrā et fecūdat. sic grā
 dei humectat et fecūdat spūaliter aīam
 p deuotionē. per cōpassionē ad paupes.
 de ista grā habet Ecclī. xl. Super omnem
 aquā viriditas. hoc est tēporalis p̄perita
 tas. et ad oīa. h est ad ripā fluminis ante
 omne fenū euellē. hoc est cito deficiet
 p̄peritas hoīs. grā sicut paradysus in be
 nedictionib⁹. glo. sicut paradysus fructifi
 cat multas spēs virtutū: sic diuina gratia
 multiplicat opa meritoria. et mīa in sc̄lm
 permanet. quā beati misericordes etc.

Nono grā comparat semini etc. qz sicut
 semē seminātū in terra fecundatur ouitur
 et fructū copiosum pducit: sic diuina grā
 moraliter hoc facit in hōie: qm̄ per grām
 dei in hōie fructificant v̄tutes et opa me
 ritoria. vt p finali p̄clusionē accedat qd
 scribit. ij. Eoz. ix. Potens est deus omnē
 gratiā abundare facere in vobis: vt in oī
 bus semper omnē sufficientiā habentes
 abūderis in om̄e opus bonū etc. Dic per
 gratiā: et in futuro per gloriā. Ad quā etc.

Dñica. xj. post festū trinitatis. Ser. ij.

obscuram et tenebrosam.
 Descēdit penitens in domū clarā et luā
 minosā.
 Descēdit iustus in domū amplā et spa
 ciosā.

Primo descēdit pctōr etc. Iste fuit descē
 sus de celo ad infernū luciferi p̄mi ac p̄
 sum pctōris: de cui⁹ descēsu habet Lucē
 x. vbi xps dixit discipulis. Videbā sat̄as
 nā sicut fulgur de celo cadentē. Sic adā
 fact⁹ pctōr: descēdit ab hierly in hiericho
 Luc. x. Descēdit a grā in culpā. descendit
 ab innocētia in penam: descēdit a glia in
 miserā: de gaudio in tristitiā: de requie ī
 laborē: de paradiso in hūc mūdū laborio
 sum. Abodo filii descēderūt egyptū ip̄sifi
 mi pctōres: de qib⁹ scriptū est Ero. xv. De
 scēderūt in p̄fundū qm̄ lapis. De multis
 etiā malis alijs platis et principib⁹ alibi
 scriptū est ps. cvj. Ascēdūt vsq; ad celos:
 et descēdūt vsq; ad abyssos. Nēpe de luz
 bucis pctōrib⁹ habetur Job. xij. De illis
 duob⁹ dathan et abirō. Numeri. xvj. Des
 cenderuntq; viui in infernū. Item de
 superbis Esaiē. v. Descēdent fortes ei⁹ et
 pplus eius et sublines glorioisq; eius.

Secūdo principalit̄ dictū est: qz descēdit
 penitēs etc. Cui⁹ figura exp̄sse habet. iij.
 Regū. v. vbi legit. qz naamā leprosus ad
 p̄ceptū helisei pp̄be descēdit et lauit se
 septies ī iordane et curat⁹ est. Naamā des
 signat verū penitētē qui dz descēdere hu
 militer ad sacm̄ penitētē. septē lotiōes
 designāt septē circūstātiās aggravantes
 pctā: qz sunt persona loc⁹ tps/qlitas/ fre
 quētatio/ p̄ditio/ modus: qm̄ in sac̄o p̄ntē
 oīa et singula sunt lauāda. vel p̄ septē lo
 tiones intelligunt̄ septē ecclīe sacra noui
 testamēti. Iste mō videt descēdisse iste
 publican⁹: de qz in euāg. hodie. Descēdit
 hic iustificat⁹. Quid iustificauit eū? vera
 pnia. Itē penitētis descēsus Esaiās sibi
 reuelatū nō tacuit cū loq̄bas aīe peniten
 ti ca. xlvij. Surge: descēde: sede ī puluere
 n̄go filia babilonis. Surge de pctō. des
 cende ad penitentiē sacramentū. sede in
 puluere humilitatis.

Tertio principalit̄ descēdit iustus etc.
 Iste descēsus ē vere hūilitat⁹: qz hūilitas
 regnat in hoīb⁹ iustis: qm̄ sicut iste publi
 can⁹ in suo descēsu: vbi ofēdit grandem
 hūilitate in multis. suā p̄sentia elōgādo:
 diuinā potentia formidādo: suā cōficiētā
 p̄mēdo: indulgentia a deo postulādo.

pons

flumina

seminis

Descendit hic iu

stificatus in domū suā. Lu
 ce. xvij. Iuxta testimoniū
 sacri canonis
 Descēdit peccator in domū

Ista q̄tuor q̄ in sacro enāgelio cōtinent fuerūt signa magne hūilitat̄ in publica no. Talis descēsus hūilitat̄ et mēis bone p̄sciētie q̄eratis/offēdit exp̄iētia clara: q̄ lapis ascēdendo fursus nō quietat donec descēderit: et sic in cētro d̄: esse quietatio sua. Sic moral̄ est q̄ mens hūana est i motu: v̄l ascēsu supbie: et vagat̄ circa mūdi negocia: circa honores/grad̄ et dignitates: semp̄ est in motu desiderioꝝ: et nūq̄ quietat: sed q̄n descēdit p̄ hūilitatē ad se ipsūm p̄p̄is p̄nta limitibꝝ: tunc est in p̄fecta quiete: intētio quietat. h̄ est i deo. Sed q̄d est q̄ hodie multi sunt q̄ non curāt descēdere: sed ascēdere p̄ supbiā/sactātiā/et arrogantīā/similes phariseo: siles lucifero: qui quīs i altissimo loco in celo empyreo nō fuit cōtēt̄: sed dirit i corde suo. In celū cōscendā supra astra dei exaltabo solū meū et. Esaie. xiiij. Querebat ascēsum draco ille: et inuenit descensum. Nō sic nos: sed descēdamus si volumus iusti esse: et simus imitatores istius publicani: qui descēdit hic iustificatus i domū suā. In quibus v̄bis tria ostēdunt. Primo ip̄i singularis humiliatio. descēdit. Secūdo eiusdē miraculosa cōs̄ (dit hic. uersio. iustificatus. Tertio hominis preparata habitatio. in domum suā.

Prima pars.

Quātū ad primū. ali ter q̄ sit dictū: descēdūt multa genera gētium in xp̄iana religione: inter q̄ descēdunt prelati in ecclia ad multa. Primo ad visitandū personaliter. Secūdo ad informandū veraciter. Tertio ad puniendū iudicialiter. Quarto ad instruendū v̄raliter. Quinto ad consolandū misericorditer. Primo plat̄ descēdit et. vt dicat plat̄. Eidi afflictionē ppl̄i mei et. et descēdi et. Ero. iij. Isto mō descēdit moyses magn̄ plat̄ de mōte ad ppl̄m: et sc̄tificauit eos. Ero. xix. Secūdo descēdit plat̄ et. vt merito dicat platus. Elamo: sodomoz et gomoreoz multiplicatus est et. descēdā et videbo et. Beñ. xvij. Nēpe platus visitādo subditos suos: audiēs clamorē d̄ se añq̄ pcedat ad iudiciū diligēt̄er iformare: pres audire: examinare testes: nec sine tali informatiōe d̄ ad iudiciū pcedere

qualecūq̄: nō notāter dicit. Descēdā et vi debo. Expropter moyses magn̄ platus descēdit de mōte: cū peccasset ppl̄us: portans duas tabulas testimonij lapideas: Ero. xxij. Tertio plat̄ descēdit ad puniēdū. et isto mō descēdit āgel̄ ad destruēdū turrim babel: quā edifi cauerūt filij adā. Beñ. xi. Facta ē diligēt̄er informatiōe de auditu: et enāciato clamore: descēdit platus ad instruendū et. Isto mō descēdit moyses de mōte sinai ad dandū legem Ero. xix. que lex data/magna instructio in pplo fuit. Quinto descēdit plat̄ ad consolandū et. et in signū hui⁹ scribit̄ Dañ. iij. q̄ angel̄ dñi descēdit i fornacē ignis ardētis: et fecit mediū fornacis q̄n ventū rois flātē. Angel̄ descēdēs/plat̄ fornax ardens/tētatio tribulationis. tres pueri in fornace vinculati et ligati sunt puri et iusti tribulationē patiētēs: ppter quozū tribulationē descendit angel̄: q̄ fecit mediū fornacis q̄n vētū rois flantē: q̄n mut̄at tristitiā in gaudiū. doloz in consolatiōē. et sic platus bon̄ subditos visitat informat punit: instruit: et misericorditer cōsolatur. sic descendit.

Secūda pars.

Secūdo p̄ncipaliter

ostēditur conuersio pctōꝝ vbi sequit̄ iustificat̄. Vbi querit̄ que sunt illa simpliciter quibꝝ q̄s iustificatur. Rūdeo ista sunt. Primo obediētie adimpletiō. Secūdo conscientie humiliatio. Tertio cordis purificatio. Quarto deuota oratio. Quinto iesu xpi passio. Sexto gratie infusio. Primo obediētia. Hoc pz de abraā: de q̄ Jaco. ij. et Beñ. xv. et Rom. iij. et Gal. iij. Credidit abraā deo et. Ibi etiā pauloāte Jac. loq̄t. Abraā p̄ n̄r nōne er opibꝝ iustificat̄ est offerēs ysaac filiū suū sup altare: De ista obediētia abrae habet̄ Beñ. xxiij. vbi legitur q̄ tentauit deus abraam dicēs. Tolle filiū tuū quem diligis ysaac et. qui oīa ex obediētia adimpleuit: imo in hoc fidem suam ostendit. q̄m non hesitauit quin filius per deum posset sibi restitui sicut etiā miraculose fuit sibi dat̄ a deo. Ista histōria deducit̄ br̄s Augus. lib. de ciui. dei. xvi. c. xxxj. et xxxij. Ipse em̄ ysaac ad victie locū portauit ligna q̄bus

fo. 15.

tres pueri in
fornacem

fo. 55.

ex q̄bꝝ q̄s iusti
fiat̄. 90.

subs abraā

Dñica. XI. post trinitatis.

isaac erat 30.
annoz qñ b se
rebā qñ

2

3

passio

erat immolāndus: et cū esset triginta anno
rā immolationi nō resistit: nec se p̄tra pa
trē defendere voluit. Vbi expresse figura
bas passio iesu xpi: q̄ sepulchre obtruit
passionē: sicut multipliciter demōstratur.
Quē queritis. Ego sum. Jo h. xvij. Obla
tus est q̄ ipse voluit. Esa. li. ij. Ex fide cum
operibz. cū obedientia iustificatus est abraā:
er corā deo iustus inuētus est. ¶ Secūdo iu
stificat cōsciētie hūiliatio. Exēplū de isto
publicano q̄ tāta se humiliavit: q̄ pcutie
bat pectus suū: qui stabat adoge: qui nōle
bat oculos leuare ad celū: qui clamabat:
Deus propitiū esto mihi peccātor. ¶ Tertio
iustificat cordis puritas. cui alludit dani
dica pphetia ps. cxvij. Fiat cor meum im
maculātū in iustificationibz tuis vt nō cō
fundar. Ad hoc facit text? apli Roma. vj.
Qui mortu? est: iustificat? est a peccō. Qui
mortu? est. hoc est iustificat?: in corpe ius
tificat? est. talis q̄ ppe mortificatio purifi
cat aīam: etiā iustificat eā. hoc est: reddi
t eā coronando iustā atq; acceptā. ¶ Quar
to iustificat deuota oīo. Iste siq̄dē publi
canus q̄ descēdit iustificatus: deuote ora
bat: attedēs ad verbū sapiētis Ecclī. xvij.
Nō impediāris orare semper. ⁊ ne veteris
vsq; ad mortē iustificari. ¶ Quinto iustifi
cat iesu xpi passio. Roma. v. Iustificati
er fide. s. passiois xpi. er fide: nō ex lege s̄
cut dicebāt iudei affirmantes q̄ lex pote
rat iustificare. vel iustificati er fide: nō ex
meritis pprijs sicut dicebāt gētiles. ¶ Itē
q̄ passio xpi iustificat ps p aplm Gala. ij.
Nō iustificat hō er operibz legis: s̄ p fidē
iesu xpi: sine qua fide nūq; aliq; iustifica
tus est: nec saluat? est. ¶ Itē maxime iustifi
cat hōiē grā dei. Iustificati gratis per
gratiā. Roma. ij. et Tit. ij. ca. Iustificati
gratia ipsius heredes sumus s̄m spē vite
eterne. Iustificati er merito: dei gratia si
ne merito precedente. er iusta dei grā ali
quo merito cōcurrente: er sc̄ta dei gratia
p̄miū tribuētē. ¶ Tertiuū persequēdum
principale est hominis preparata habita
tio. in domum suam. Notandum q̄ multi
plex est domus. videlz
Primo domus militans ecclesia: in qua
deus adoratur.
Secundo domus hoīs cōsciētia: que fre
quenter maculatur.
Terno dom? celestis patria: vbi deus con
templatur.

Quarto domus infernus: vbi damnatus
cruciat. ¶ Quinto domus corpus pprium: vbi ani
ma hospitat. ¶ Sexto domus sepulchrum: vbi corpus tu
mulatur. ¶ Septimo domus sepulchrū: vbi mater xpi
p̄re ceteris honoratur.
¶ Prima domus ecclesia: de qua habetur
in multis locis in scriptura. Esa. lviij. Do
mus mea domus orationis vocabif. Idē
habetur Hier. viij. Mar. xij. Mar. xj. Lu
ce. xij. et Jo h. ij. Est enim ecclesia dedica
ta ad orandum deum. vt in eodē ca. Esa.
paulo superius habet. Retificabo eos in
domo orationis mee. Non enim facta est
ecclesia ad negociandum ⁊ ad vendendū
Abfir. Ideo de ista domo conquerebatur
saluator: contra illos qui in templo nego
ciabātur clamando. Domus mea domus
orationis vocabitur: vos autem fecistis il
lam speluncam latronū. Nolite facere do
mum meam domum negotiationis. Nar
rat misabel astrologus de quadam domo
celesti: de quodā signo quod signum voca
tur domus itineris: fidei sapiētē magis
sterij/honoris astroz/ diuinationis som
noz. Moraliter talis domus est ecclesia
siue religio que vocatur domus itineris:
quoniam q̄dā viuimus in ecclesia vel re
ligiōe: pegrinamur a dño. sicut dicit apls
ij. Cor. v. contra multos qui videntur esse
in patria: qui bonis tēporalibus nō vru
tur: sed magis illicite fruuntur. Itē vocat
domus fidei: ad designandū q̄ in ecclesia
vel religione vt inueniri fidelitas: fides:
amor: et charitas. cōtra multos q̄ primo
non seruant fidelitatē sicut debent. Itē
vocatur domus sapiētē/ magisterij/ ⁊ ho
nouis/ in signum q̄ ecclesia ⁊ viri religiosi
debēt esse inter alios sapientes: magistri
atq; doctores. ⁊ sic erit p̄re ceteris hono
rati. S̄ hoc est cōtra multos q̄ nō habēt
sapiētia: sed ignorātia. nō habēt magiste
riū: s̄ magis vtuperiū. ista dom? est astro
rū: qm̄ tota ē ista dom? de diuinis: de cele
stibz. Est etiā dom? diuinationis somnioz.
Nā ecclesiastici etiā religiosi debēt somnia
ri ⁊ tēplari: meditari de multis/ vt pote de
peccōz pueritate: de mūdanā vanitate: de
terrena cupiditate: de t̄raitoria p̄sperita
te: de mort? p̄pinq̄tate: de iudicij eq̄tate:
de inferni acerbitate: de padis iocūditate.

ecclia

misabel
cōparat
m
p̄

compar domus di

Et quādo sic erit q̄ sic somniabūt: erunt
 in dei ecclia fructificātes et florentes plā
 tati in domo dei: in atrijs domus dei nri
 florebūt ꝛc. Ad istā domū venire debem⁹
 cū deuotione. Venite ascendam⁹ ad mon
 tem dñi: et ad domū dei iacob, Esaie. ij.
 ¶ Scda domus cōsciētia ꝛc. de qua i euā
 gelio Luc. xij. Que mulier hñs drachmas
 decem si perdidit drachmā vnā nōne
 accendit lucernā ꝛc. euertit domū: id est cō
 scientiam per diligentes examinationē
 donec drachma grē sit inuenta. Notandū
 q̄ ista domus scz scientie.
 Primo debet esse pura et munda.
 Secundo debet esse clara ꝛ lucida.
 Tertio debet esse secūra ꝛ clausa.
 ¶ Primo debet esse pura et munda. Spes
 que nō producit mel: intra domos suas
 nunq̄ stercorizat: qm̄ supra modū immū
 ditā odium: ꝛ feces foras domos eiciūt
 Perambulabā in innocētia cordis mei: i
 medio domus mee. ps. c. Item debet esse
 domus clara et lucida. Mat. v. Neq̄ ac
 cendunt lucernā: et ponūt eā sub modio:
 sed super candelabū: vt luceat oībus qui
 in domo sunt. Idē habet Mat. iij. et
 Zuce. viij. ꝛ. xj. Itē domus cōsciētie debz
 esse clausa: vt pcti occasio subintrare non
 possit. q̄ scriptū ē. Dīre. ix. Ascēdit mors
 per fenestras vestras. hoc est per sensus
 corporales intrauit domos vestras per
 plenum pcti mortalit. De ista domo hu
 mane cōsciētie videbas loqui ille magn⁹
 astrologus Misabel dīcēs: q̄ domus so
 lis est signū leonis. istud signū est idoneū
 als igneū masculinū diurnū fixum. Con
 scientia est dom⁹ solis. i. xpi qui est sol iu
 sticie. per gratiā ignea. per charitatē ma
 sculina: p̄ pbitatē fixa. fundata supra fir
 mā petrā: q̄ nō cadit ad ventoꝝ seu tribu
 lationū impulsione. Similabo eū viro sa
 pienti qui edificauit domū suā supra pe
 tram. Mat. vii. et Zuce. vij. ¶ Tertia dom⁹
 mus celestis patria: de qua in ps. lxxvij.
 Beati qui habitāt in domo tua dñe. Nec
 mirā si beati: qz illa domus
 Primo est clara ꝛ luminosa.
 Scdo est pulchra ꝛ speciosa.
 Tertio est plena ꝛ copiosa.
 Quarto est leta et gaudiosa.
 Quinto est lata ꝛ spaciōsa.
 ¶ Primo est clara et luminosa. ibi contē
 plas lumen de lumine. scz des verbū dei.

ibi videbis lumen in lumine. vt habet ps
 xxy. Domine dilexi decorē domus tue ꝛc.
 ¶ Secundo domus celestis patrie dī: esse
 pulchra et speciosa. de qua Bern. O felix
 ciuitas. mansio secūra. patria cōtinēs to
 tum qd̄ delectat: cuius in celo quieti pos
 puli sine murmuratione: hoies nullam
 indigentā habentes. o q̄ gloriosa dicta
 sunt de te ꝛc. ¶ Tertio domus plena ꝛ co
 pioza vt habet ps. lxxij. Replebimur in
 bonis domus tue ꝛc. ¶ Quarto dom⁹ le
 ta et gaudiosa. vñ in cantico Ezechie re
 gis iuda Esa. xxxvij. Psalmos nros cāta
 bimus cunctis diebus vi. no. in do. dñi.
 ¶ Quinto dom⁹ lata ꝛ spaciōsa. Baruch
 iij. O israel q̄ magna est dom⁹ dei: et in
 gens locus possessio eius. Plura alia
 possent dici de ista domo: sed cā breuitas
 ꝛc. ¶ Quarta dom⁹ infernus ꝛc. Job
 xvij. Si sustinero infern⁹ dom⁹ mea est:
 ꝛ in tene. sra. lec. meū. Est vna dom⁹ i ce
 lo que fm̄ misabelē est domus mort⁹ / tū
 mort⁹ delicti / labori / bellis / et dāni: que
 oīa sunt in domo inferni. et alia domus
 vocaf scorp⁹. In inferno mors sine mors
 te. Timor et tremor: venerūt super me ꝛc.
 ps. lxxij. Delictū seu peccatū / qd̄ nunq̄ re
 mittet. Labor. Laborabit in eternū et vi
 uet adhuc in sine. ps. xlvij. Bellum inter
 aīas dānatas et demones qui semp̄ erūt
 victores. Item dānū. i. pena damni: qz
 semper dānati carebunt visione diuina.
 ¶ Quinta domus corp⁹ ꝛc. de qua. ij. Cor.
 v. Terrestris domus nra huius habitatio
 nis. Terrestris dom⁹ in q̄ aīa habitat ad
 tēp⁹: est corpus nrm̄ de terra. vñ Job. iij
 Qui habitat in domo luteas: q̄ terrenum
 hñt fundamentū. Isti domus quattuor
 sunt colūne debiles. quattuor: qualitates
 hñe sunt calidū / frigidū / humidū ꝛ siccū.
 de ista domo Prouer. ij. Inclinata est ad
 mortē dom⁹ eius. Nam ista domus quos
 tidie p̄pinquat ad mortē. ¶ Sexta dom⁹
 sepulcrū: vbi ponit corp⁹ sine aīa vsq̄ ad
 diē generalis iudicij: tūc erit alia dom⁹
 aīe simul cū corpore. De ista domo corpo
 ris in ps. xlvij. Sepulcra eoz dom⁹ illoꝝ
 rā in eternum. ꝛ Eccl. xij. Dñi ibit hō in
 domū eternitatis sue. ¶ Alia dom⁹ etiā
 hgo brā genitrix dei dom⁹: cuius figura
 p̄cessit. j. paral. xvij. Cogitauit vt edifica
 rē domū in qua requiesceret arca federis
 dñi. Arca dñi est xps dei filij: q̄ requieuit

co. sra

apes

ibid
ara

misabel
ast. lxxij

celestis pa
triu

infernu

corp⁹

oz apes
q̄ q̄ sum colu
ne dom⁹ corp⁹

sepulcrū

hgo brā

fo. 97. d. p̄m̄bris.
89

arca dñi e 29

9. mē s̄ib 9. 6.
hab 9. f̄erit p̄m
ent r̄e.

nonem mēabus in domo ista. Nouē men-
sibus et sex diebus s̄m b̄m Aug. De ista
domo cātam? in eius laudē. Dom? pudē
ei pectoris rēplā repente sic dei. Ista do-
mū sibi renelatā non tacuit Ezechiel cū
vidit portā in domo dñi clausam. Ezech.
xliij. cā porta in ingressu atq; egressu clau-
sa semp permāsit. Ad istā domum venire
debemus in necessitatibus nr̄is. Venite
ergo ascēdam? ad montē dñi: et ad domū
dei iacob. Esaiē. ij. quatenus nobis impe-
tret veniā in presenti: et gloriā in futuro.
Ad quā gloriā r̄c.

¶ Dominica. iij. post trinitatē. Humilia-
mini sub potētī: manu dei vt vos exal-
tet. s. Petri. v.

¶ Dominica. xviij. Sub themate. Qui se
humiliat r̄c. Luce. xliij.

¶ Dominica. xj. post festum trini-
tatis. Sermo. iij.

Usi se humiliat
exaltabit. Luce. xviij. Pro
nr̄i sermonis introitu for-
mas talis regula siue ppo-
sitiō: q; ppter tria aliquis

exaltatur.
Primo propter discretiōnē r̄ prudētiā.
Secōdo ppter virtuosam iusticiā.
Tertio ppter gratiosam obedientiā.

¶ Dixi primo q; exaltat et meret aliq; ex
altari ppter discretiōnē r̄ prudētiā. Ita
d̄: Prouer. iij. In oi possessiōe tua acq̄re
prudētiā. accipe illā et exaltabit te: r̄ glo-
rificaberis ab ea. Exemplū habem? Ben.
els. de ioseph: qui erat valde prudēs r̄ dis-
cret; yñ cum pharaoni exposuisset som-
niā suā: et sibi s̄ futurā famē dēdisset p̄si-
liā: Pharaō cognoscēs ei? prudētiā exal-
tauit eū et dixit. Ecce p̄stitui te super vni-
uersas terrā egypti. Tuliq; anulū de ma-
nu sua: et dedit i manu ei? vestiuitq; eus
stola byssina. r̄ collo torquē aureā circū-
posuit. fecitq; ascēdere sup currū suū se-
cundū p̄conē clamāre vt oēs corā eo ge-
nua flecterent. r̄ p̄positū esse scirent vni-
uersē terrē egypti. Apparet igitur p̄ima
clausula.

¶ Secōdo dixi q; meret exaltari q; ppter
virtuosam iusticiā. Ita d̄: Eccl. x. ca. Qui
opas iusticiā ille exaltabit. Ecōtrario illi
q; nō tenent iusticiā: sed faciūt iniusticiā:
tales nō exaltant: sed puniunt. sicut legi-

mus. iij. Reg. xij. de illo achab rege sarrā-
rie: q; cū vxor ei? uezabel de consensu eius
fecisset naboth iniuste lapidari: vt eis vis
neā q; erat iuxta palatū regis: occuparet
iō deus eū puniuit: q; dixit sibi helias p̄-
pheta ex pte dñi. In loco h̄ in quo linxer-
unt canes sanguinē naboth: lambēt q; s̄
sanguinē tuū. r̄ carnes uezabel vxor; tue
comedēt canes. Appet igr scōda clausula.

¶ Tertio dixi q; meret q; exaltari ppter
gratiosam obedientiā. hoc mō meruit ex-
altari dei filij. de quo d̄ ad Phil. ij. Fas-
ctus est obediēs vīq; ad mortē. ppter q; d̄
exaltauit illū deus. Exēplū habem? Ben.
xij. de illo abraā q; obediuit deo cōplens
p̄ceptū de imolatiōe filij sui. iō per āgelū
suū dixit sibi de; Per memetipsum iura-
ui dicit dominus: q; fecisti rē hanc: r̄ non
peperisti filio tuo vniogenito propt̄ me:
benedicā tibi: et multiplicabo semē tuum
sicut stellas celi r̄ velut arenā q; est in lit-
tore maris. Possidebit semen tuū portas
inimicor; tuor; et b̄dicent in semine tuo
oēs gētes terre: q; obediisti voci mee. Ap-
paret igitur tertia clausula: et per conse-
quens tota regula p̄assumpta. Modo
p̄dicta nro p̄posito applicando: regio
q; humilitas facit hoīem.

¶ Primo discretū et multū scientem?
Secōdo virtuosum et iuste viuētem.

¶ Tertio gratiosum et prompte obedientē?
¶ Dixi primo q; hūilitas facit hoīem dis-
cretū et scientē. Ita d̄: Prouer. xj. Abi
hūilitas ibi et sapiētia. iō dixit ille phi-
lomeus p̄bs: q; inter sapientes sapiēti-
tior est q; humilio: existit. Etiam beatus
Bern. q; hūilitas clavis est sciētiē.

¶ Dixi secōdo q; hūilitas facit hoīem virtu-
sum et iustū. q; hūilitas est dugor funda-
mentū oīm virtutū. vñ Grego. Origo vir-
tutum hūilitas est in nobis. Ideo ipse
met gregor; dicit. Qui ceteras virtutes
sine hūilitate cōgregat: quasi q; puluerem
in ventū portat. iō iustū et perfectū facit
hoīem. Ita d̄: Eccl. xij. Est iustus q; se ni-
mium submittit a multa humilitate.

¶ Dixi tertio q; hūilitas facit hoīem gra-
tum et obediētē. q; dicit b̄ns Aug. q; obediētia nisi hūilitas esse nō p̄d̄. vñ sicut
d̄ga cū est grossa nō p̄d̄ flecti: sed cum est
erilis parua tunc de facili flectit. Sic hō
qn̄ est grossus p̄ supbiā: vir p̄d̄ flecti ad
obediētiā: sed cū est parvus et hūilis:

de ven. 43.

de hum. fo. 190

20

hinc leniter p'obediētias flecti pōt. Ideo dicit Bregio. in registro. In obediētia valde est vtile illud qd discipline vigor imponit. nullo cogente humilitas laudāda seruaerit. Ex obediētis igitur formetur ratio et maior et minor et concludat sic thema. Qui se humiliat exaltabit. q̄ sunt s'ba thematis. In q̄bus nobis duo ostendit euangelica.

Primo qd est ille qui pōt habere vitā gratiosam. qui se humiliat
Secūdo quod bonū sequat personā non presumptuosam. exaltabitur

Prima pars cum secūda.

¶ Circa primū et secūdū

dum est sciendū qd hūilitas est vita et virtus deo valde gratiosa: qz vt dicit Jacobi iij. deus superbis resistit: humilibus autē dat gratiā suā. Et rō est: qz humilitas in nobis q̄tuor: mirabilia opaf: iō debem⁹ eā habere vt deo placeamus.

Primo est oīm bonorū operū et virtutū aggregatiua.

Secūdo est virtuosū status cōseruatiua.

Tertio est nrē cognitionis initiatiua.

Quarto est ad gloriā celestē deductiua.

¶ Dixi primo qd hūilitas est oīm virtutū aggregatiua. dicit Arist. ij. ethic. hūis est q̄ bonū facit habentē: et opus eius reddit bonū. qz virtutes sunt qdā dona dei clarissima et nobilissima: qd aīam viuificāt: purificāt: illumināt: et decorāt. Id sicut supbia est initium oīs peccati. vt dicit Ecclī. i. ergo humilitas q̄ est ei virtus: est initium oīs virtutis. vñ Bern. Sicut supbia oēs virtutes destruit et eneruat: sic hūilitas oēs virtutes colligit et roborat: et oīa virtus qua hoc virtutes descendūt ad hominē. Per hanc enī viā deus venit ī mundum. inquit Bernard. vñ dicit Augu. sup illud Luc. s. Ad respexit humilitatē ancil. sue. Humilitas marie facta est scala dei: p̄ quā descendit ad terras. Ubi autē dñs virtutes virtutes ibi erūt. Et qz humiles recipiunt virtutū abundantia: ideo in eis descendit sp̄s sanctus s̄m Esaiā. Esa. lxxv. Super quē requiescet sp̄s meus: nisi super humilē et quietū et tremētē sermo nes meos: Adiro enim modo deo placet humilitas. intantū qd ista sola virtus est p̄ncipium placendi eū. Sicut dicit deo. leo

ne qui est rex animalū: qd aīalia resistētia sibi occidit: humiliantis se placatus illesa abire permittit. A simili facit deus qui est rex regū et dñs dñantū. Sicut ergo superbia qua deum offendim⁹ cunct⁹ priuamur virtutibus: ita hūilitate virtutes aggregamus.

¶ Dixi secūdo qd hūilitas est virtuosū status cōseruatiua. Sicut dicit philoz sophiz: posita causa necessario ponitur effect⁹. sicut vbi est ignis actu: ibi necessario est calor et lumen. Quia ergo vt p̄bas tum est: hūilitas est cā virtutū: ergo durante hūilitate in homine: durabūt et cetera virtutes. vñ Bregio. Perit omne qd agitur nisi sollicitē in hūilitate custodiat. Sola igitur hūilitas que ceteras virtutes cōseruat: nec possunt esse sine ipsa Acquiramus igitur nos istam hūilitatem: quia ad morem properāt homines sine ipsa. Ad querendū autē ipsam mone re nos debet exemplū xp̄i. Cū esset de⁹ et nō haberet quo se humiliaret: induit hominē quo humiliariū semetipsum: fact⁹ obediens usqz ad mortē. Et semp in hūmilitate ostēdit. non causa sui: sed nostri. Adatrē enī ipse absqz alicuius iniuriā impatoris potētissimi filiā in matrē eligere. in aula regia nasci. vestiri mollibus delicate nutrirī: cōstipari militia: mūdi delicias/et diuitias/et imperiū possidere: sed qz sciebat nos siue hūilitate non posse virtutes acq̄rere: et p̄ cōsequēs nec saluari: idcirco cum multo labore et dolore accepit in se omnia hūmilia: vt nobis hūmilitatis preberet exemplum. vnde dicit Augusti. Ecce habes hūmilitatis exemplum: superbie medicamentum: qd igitur intumescis homo. o pellis morticina qd tenderis. o sanies ferida quid inflaris? Princeps tuus humilis et tu superbus: caput humile et membrū superbū? Erubescat ergo esse superbus: qz humilis factus est deus.

¶ Dixi tertio qd hūmilitas est nrē cognitionis rō. Ita dicit Augusti. Humilitas est virtus qua homo venissima sui cognitione sibi ipsi vilescit. Tria enim sunt de quibus homo gloriatur: et que ita exescent hominē: vt seipm non cognoscat. scz

posita cā p̄m
ep̄a

hūm. 48. 2

Dñica. XI. post trinitatis.

179

Nobilitas parentalis.
Pulchritudo corporalis.
Abundantia temporalis:

nobilis

¶ Primo gloriatur et superbit homo de genere nobilitate: quia est precreatus ex nobilissimis parentibus: sed ex hoc magis est humiliandus si seipm cognoscat: quod est ex vili materia precreatus: quod oēs sumus proptagati ex eodē patre et matre adā et eua. Omnes sumus eque nobiles. Non propagati sunt alij ex vno patre aureo vel argenteo: alij de alio luteo: sed oēs sumus de eodē xpi sanguine redēpti. Et quod deus non elegit mundi nobiles: sed fecit antiquos reges de abiectione plebe et officio: sicut saul agnū patris sequentē: quē fecit primū regē israel. et dauid de quo dicit in ps. de post fetantes accepit eum. Et. rñ. mūdī pñcis pes. s. aplos de plebe pauperula elegit. An tales reprehēdens brūs Berni, ita dicit. Si purpureo vestimento te iactas: pau venustius se nobilitat. si cātū: philomena dulcius citharizat. si pulchritudine: rosa pulchrior. si fortitudine: taurus fortior. si prudētia: formica prudētior. si generositate demō nobilior. Et breuiter homine nihil ignobilius. hec ille.

conspicuos

¶ Secūdo gloriatur et superbit hō de pulchritudine corporali: sed ex hoc est magis humiliandus: si cōsideret hō quod cito transit ad modū niuis et floris. Et si cōsideraret quod corpus nostrum est sicut vermis de limo terre formatum: et quod in morte tota pulchritudo cōuertitur in vilitatē et turpitudinē. Ista cōsiderabat ille heremita: de quo legit in vltima patrum: qui cū audisset mortuā esse mulierē de cuius pulchritudine tētabatur: iuit et aperuit sepulcrū: et absterxit cū pallio saniem cadaveris eius: vt reduceret ad memoriā ad quē fetorē et fetiditatem venerat eius pulchritudo. quod applicabat quē tētabatur naribus suis et oculis. Unde brūs Bernar. tales qui de pulchritudine superbiūt: ita admonet dicit. Cōsidera quid p aures: per os: ceterosq; meatus corporis egrediat. vilius sterquiliniū nūq; vidisti. herbas cōsidera: arbores inuestiga. ille de se fundit vinū/oleū et balsamū: et tu reuma et stercus. Illa de se sperat suauitatem odoris: tu de te horribilitatem fetoris. Illa de se pducit flores/fructus et frondes: tu lendes/pedicylos et vermes. hec ille.

pulchritudo

m
ep

In mysteria
153.

¶ Tertio dicit quod hōies extolluntur de diuitijs: sed magis est humiliandus. Admēto em illius diuitijs durissimā suā. Stulte hac nocte aīam tuā demones reperunt: a te: que aut parasti cuius erunt: Luc. rñ. idē etiā. rñ. ca. Adortus est diues et sepultus est in inferno. Admēto etiā quod diuitie sunt corruptibiles et breues: et in maiori necessitate hōiem dimittūt. An earū corruptionē et breuitatē describēs Inno cētius ita dicit. Quid plunt diuitie: nō liberāt hōiem a morte. epule nō defendunt a verme. honores nō eripiūt a fetore. quod modo sedebat gloriosus in throno: iacet sepultus in tumulo. quod modo fulgebat coronatus in aula: modo sordescit nudus in tumba: qui modo vedebatur in delictijs in cenaculo: modo consumitur a vermibus in sepulcro. hec ille. Apparet ergo quod si hō se ipsum cognosceret propter predicta nō superbiret: sed humiliaretur.

dujue

¶ Dicit quarto quod humilitas est ad patriā eternā deductiua. Ratio est. Sicut dicit sancti: opera virtuosa merētur vitam eternā ex cōdigno. si ergo talis operū est causa humilitas: ergo a primo ad vltimū humilitas erit causa habēdi vitā eternā. hoc autē patet per duo exēpla. Primū est in aqua: que quanto magis descendit deorsum: tanto magis ascendit sursum. Sic et hō quanto magis descendit humiliādo seipm: tāto plus ascendit ad deum. vñ Aug. Descēdit vt ascendatis ad dñm. cecidistis em ascendēdo contra eū. Scdm exemplū est in corde aīalia em habētia cor magnū in quantitate: sunt timida. vt patet in ceruo et in asino: habētia cor mediocre sunt satis audacia: sicut patet in cane. habētia paruū sunt audacissima sicut patet in leone. Sic et hō quāto fuerit humilior: tāto in gratia et in gloria erit sublimior. propter quod dicitur Job. rñ. Qui humiliatus fuerit: erit in gloria. quā nobis cōcedat iesus xps. Amen.

m
ar. apm
adlybim

aquas

¶ Humilitas diabola vincit. vñ dicit diabolus Machario abbati. Si tu ieiunias ego cibū nō capio. si vigilas ego non dormio: seu somnū nō capio. si paupertatem seruas ego nihil possideo. vñ ut est quod me vincit. s. humilitas. vñ Berni. ad eugenū papā. Logitans te summū pontificem at tēdas pariter viliissimū nō fuisse sed esse. Unde cū Xerxes rex persarū potētissimus infinitā multitudinē sui exercitus ex alto

m
ep

m
ep

ep
ep

aīalya hūmīa cor magnū sunt timida

Dñica. XII. post trinitatis. Sermo. I. CXLV

cōspiceret: fleuisse dicit eo q̄ infra cētum an-
nos tota illa multitudo in cinerē esset cō-
uertēda: dicens. Regē me vocant hōies ex-
ercitus tā potētis. Ego aut̄ fateor: me regē
esse pulueris. Videro. in epistolis. Plato-
nis sentētia est oīm sapiētum vitam/ me-
ditationem esse mortis.

¶ Dñica. xij. post festū trinitatis. Ser. f.

Doneos nos fe-

Dicit ministros noui testamē-
ti. ij. Cor. iij. Pro conclusio-
ne thematis iam assumpti
tria genera ministroꝝ p̄nt
rationabiliter introduci: qm̄ sunt
Primo ministri boni angeli dei nuncij et
seruitores.

Sec̄do ministri viri impij iusti et pctōres.
Tertio ministri prelati optimi ecclesiarū
rectores.

¶ Primi ministri boni angeli rē. de quoz
ministerio h̄r Dan. viij. Militia miliū mini-
strabāt ei: et decies cētena militia assiste-
bāt ei. figurati in ministris sapientissimi salo-
monis. de q̄bus. iij. Reg. x. r. ij. Paral. ix.
vbi legit̄ q̄ regina saba vidēs sapiētia sa-
lomonis: et domū quā edificauerat: et ci-
bos mēse eius: et habitacula seruoꝝ: et or-
dinē ministratū rē. Regina saba rationa-
lis aīa. saba interpretat̄ captiua. qm̄ aīa
q̄diu est in corpore dicit̄ captiua: qm̄ corp⁹
est carcer aīe. sapiētia dei fili⁹: qui est dei
p̄ris sapiētia increata: cui⁹ dom⁹ pulcher-
rima in qua sunt multe māiones. qm̄ Jo-
hā. xiiij. dicit̄: In domo p̄ris mei māiones
multe sunt. Et cibos mense. Ego dispono
vobis sicut disposuit mihi p̄r me⁹ regnū
vt edatis et bibatis sup mensam meā rē.
Zuc. xij. Et habitacula seruoꝝ h̄m diuer-
sa meritoꝝ opera. et ordinē ministratū. i.
angeloz. vbi ordinantur tres hierarchie.
suprema: media: et infima. et in qualibet
sunt tres ordines: q̄ oēs sunt administra-
toꝝ spiritus. Veb. j. et Mat. iij. Angeli
accesserunt et ministrabant ei.

¶ Sec̄do ministri sunt peccatores: qui mi-
nistrant diabolo diuersa peccata. et demo-
nes ministrāt damnatis pctōibus diuer-
sa supplicia. Primi ministri pctōres impij
figurantur per illos impios: qui dabant
xpo alapas in domo pōtificis. Job. xvij.
Anus assistēs ministroꝝ dedit ei alapam
rē. Nepe quodlibet pctm̄ mortale est vna

alapa qua xps percutit̄. Istoz ministroꝝ
societas est multū periculosa. In signum
huius petrus ap̄s q̄ sedebat cū ministris
ad ignē negauit xpm̄. Mat. xxvj. In des-
mones sunt ministri iniqui: q̄ ministrant
dānatis penas in inferno: de q̄bus. Mat.
xxij. vbi legit̄ q̄ dixit rex ministris. Liga-
tis manibus et pedibus eius mittite eum
in tenebras exteriores: ibi erit fletus et strī-
dor dentium.

¶ In tertio loco sunt ministri prelati rē.
de q̄b⁹ in themate. Idoneos nos fecit mi-
nistros noui testamenti. vbi loq̄bat ap̄s
de ap̄lis ad l̄ram: de q̄ꝝ numero ip̄e erat.
Nepe plati in sc̄ra ecclia locū tenēt aploꝝ
In verbis supradictis tria ostenduntur.
Primo apostolorū perfectio et sanctitas.
idoneos nos fecit.

Sec̄do eorū dē grādīs autoritas. mistros.
Tertio apostolorum officij dignitas. nos
ui testamenti.

¶ Dic sciendum q̄ prelati ecclesiarum cur-
ram animarū habentes debēt ministrare
subditis multa: vt pote

Primo ministrare panem temporalis sus-
tentationis.

Secundo ministrare virgam fraternalis
correctionis.

Tertio ministrare vinum spiritualis eru-
ditionis.

Quarto ministrare vestem honeste cōuer-
sationis.

¶ Primo debēt rē. Nulli dubiū q̄n prela-
ti in monasterijs h̄m facultatem habeant
subditis tpaliter providere et ministrare
eis dē teporalibus bonis. vñ b̄t̄s Ver-
nar. in epla ad quēdam comitē. Honores
(in q̄t) et dignitates ecclesiasticas nō igno-
rare debere his qui eas digne h̄m deū ad
ministrare velint et possent: ne cuiq̄ plu-
res in plurib⁹ oculos h̄re licet: nisi dispēsa-
tum fuerit hoc propter magnam vel eccle-
sie necessitatē vel persone vtilitatem: non
propria: sed cōmunem. Ad hoc ministran-
dum dispēsandum et providendū requiri-
tur diligentia: securitas in prelato. Tale
ministeriū cū sedulitate videtur fuisse in-
sancta hospita xpi. Martha autē satage-
bat circa frequens ministerium. Zuc. x.

¶ Sec̄do debent ministrare virgam rē.
Officium prelati est

Primo vitia corrigere.
Secundo turpia expellere.

*plato ms
foja*

amych.

*fig. p̄
ne saba*

peccatores

*plati tenent lo
apostolorū*

*tria p̄tra ministrū
q̄d h̄ pctm̄ e bna alapa q̄ dat̄ xpo*

*(6 fin p̄ latoꝝ . 131. 139.
18. 19.*

tt

Tertio de uia dirigere.

I Primo uicia corrigere. Dissipatur ecclesia: dissipat religio: dissipat res publica: propter defectu correctionis. In platis q̄ debent corrigere uicia et peccata. quò accidit filius heli: qz nõ fuerūt correcti a pre. s. Reg. iij. et ipse etiã mortuus mala morte: vt habetur ibidem. Debet enim prelatus inferior esse ministrando. superior autem in corripiendo. Adar. ix. Si quis uult primus esse erit oim nouissim⁹ ⁊ oim minister. et eiusdẽ. r. Quicũqz uoluerit fieri maior: erit uester minister. et quicũqz uoluerit in uobis primus eẽ: erit oim seru⁹. Et Luc. xxiij. Qui maior est in uobis: fiat sicut minor. et q̄ precessor est: sicut ministrator. Ego autẽ in medio uestru sum sicut q̄ ministrat. De isto ministerio prelati in corrigẽdo habetur i. Roma. xij. His nõ time re potestate. i. prelatum uel principem uel tuũ superiorem siue bonũ siue malum: bonum fac et habebis laudẽ in illo bono facto et timore illius potestatis. Si autem malũ feceris time. dei em̄ minister est. Talis superior datus est tibi in bonũ tuũ vt timeatur a te. Datus sunt em̄ prelati ad tĩ mortẽ subditoꝝ. Nõ sine causa gladiũ portat. hoc est iudiciariam potestatem. Ante imperatorem portatur ensis nudus in signũ potestatis. dei minister est uinder iram. hoc est in offensam dei vindicandã: corripiendã: et puniendã. ei q̄ malũ agit. qm̄ ad hoc instituti sunt presidẽtes vt mala puniãt: als male pro eis. Felix talis minister dei qui sic ministrat uirgã correctionis. ibidem. Ministri dei sunt in hoc ipsum seruientes.

Item debent ministrare doctrinam eruditionis. Talis minister uidetur fuisse timotheus discipulus pauli apli: quem instruebat dictus apls. ij. Timoth. iij. Argue: obsecra: increpa in oĩ patientia ⁊ doctrina. erit em̄ tẽpus cum sanã doctrinam non sustinebunt rẽ. sequitur. Tu nõ uigila: in oĩbus labora: opus fac euangeliste: ministeriũ tuũ imple: sobri⁹ esto. O tu prelate argue delinquentes siue negligẽtes. obsecra. i. adiura. nolentes increpa asperis uerbis. in omni paciẽtia: quoad repugnantes: et doctrina: quoad obediẽtes. vigila in disciplina ⁊ doctrina: nõ reddas te pigruũ: in oĩbus labora: docẽdo instruẽdo insipientes: opus fac euangeliste: quod

predicas: quod doces opere implẽdo: misterium tuũ imple: qm̄ tu es de numero ministroꝝ nõi testamenti. Item prelati ministrant rẽ. unde prosper in uita contempnatiua. Prelati et sancti debẽt uiuere propter exemplum: et docere propter administrationis beneficium. Et hugo. Tres (inquit) sunt species negligẽtium prelatorũ. quidam bene uiuunt: et subditos male uiuere uolunt. Primi exemplo precedũt: sed qz corrigendo errantes nõ increpant: deslinquunt. licz bene uiuãt: necesse est tũ vt de grege sibi commisso dño gregis ratio nõ reddant. Secãdi sunt qui errantes reuocant: sed rectos et fortes occidũt. reuocant uerbis: occidunt exemplis. De tertia specie nõ est mentio faciẽda. Aduertant prelati ministri: immo etiam principes et oēs presidentes ad uerba salomonis scripta Sap. vj. Audite (inquit) reges et intelligite. discite iudices finium terre. Prebere aures uos qui continetis multitudines et placetis uobis in turbis nationũ: qm̄ data est uobis potestas a dño: ⁊ uirtus ab altissimo: qui interrogabit opera uestra et cogitationes scrutabitur. qm̄ cum essetis ministri regni illius: non recte iudicatis: nec custodistis legẽ iusticie: neqz sũ voluntatem dei ambulastis. Doxende cito apparebit uobis. qm̄ durissimũ iudiciũ in his qui pre sunt fieri. Audite. nõ em̄ sufficit audire nisi intelligatur: et papia tur m̄te. qm̄ scriptum est. Audies sapiẽs sapiẽtior erit: ⁊ intelligẽs gubernacula possidebit. Prouer. f. Discite iudices rẽ. discite bene facere: bñ ministrare. Data est uobis potestas a deo. magna fuit potestas apostolorũ: magna est potestas prelatorũ: que data est eis: nõ uendita: sed gratis data. vt si gratis accepẽt a deo gratis det. Non haberes potestatem in me uillam nisi tibi datum esset desuper. Job. xix. Qui interrogabit opera uestra in generali iudicio. nõ solum hominem interrogabit: immo opera hominis: qm̄ illa perhibẽt testimoniũ de homine. Cum ministri essetis illius. Sic (inquit apls. f. Corin. iij.) nos existimet homo vt ministros xpi. ministri nõ dñi. In omnib⁹ exhibeamus nosmet ipsos sicut dei ministros. ij. Corin. vj. Resgni illius. regni temporalis quoad principes. regni spiritualis quoad prelatos. nõ recte iudicastis cum essetis debitorẽs ius

prelat⁹ q̄ eẽ super
uic⁹ a inferior

habet prelati

tres sp̄s prelatoz.
q̄dã bene uiuunt ⁊ subditos male ef.

sticie, hoc dicitur contra illos qui male iudicauerunt reos. cōtra etiam illos qui in iuste expoliauerunt iustos, contra istos q̄ male regulauerunt seip̄os. Non recte iudicasti. Sunt nonnulli qui non recte iudicant: nec custodiūt legē iusticie, vel propter personarum acceptionem: vel p̄pter peruersam intentionem: vel propter iuris pretermissionem, vel timore/cupiditate/odio/vel amore: quibus peruertit humani iudiciū. Durissimum iudiciū in his qui presunt fiet, durum fiet iudiciū: quia male intrauerunt, durius: quia male rerunt, durissimum: quia male uixerunt. Si quidem interrogabitur minister prelati vel princeps, quomodo huc intrasti, quomodo uixisti, quomodo reuixisti, et utrobique male durissimum iudiciū fiet. Vel sic, Durum iudiciū fiet secularibus: durius religiosis: durissimum prelati seu principibus, a quibus dura questio: quia pauperum extorsionem fecerūt, durior: quia bona pauperum consumperunt, durissima: quia de bonis ecclesie deo et pauperibus non ministrauerunt. Durum iudiciū fiet: quia oues sibi subiectas non pauerūt, durius: quia malos non increpauerunt, durissimum: quia bonis subditis malum exemplum dederūt. Omnia per oppositum obseruauerunt apostoli: ideo uocātur ministri idonei noui testamenti. Idonei: quia humiles per patientiam et obedientiam: qualis minister fuit puer samuel, s. Reg. ij. diligens ad modum marthe que satagebat circa frequēs ministerium. Sed ministri noui testamenti, Nouum testamentū uocatur euangelium propter noua mandata: propter nouas prohibitiones et ordinationes contentas in eis. Mandatū nouum do uobis, Johā. xij. Vel dicitur nouum testamentum propter nouam hereditatem promissam in euāgelio. Ecce noua facio omnia, Apoca. xij. Vel nouum testamentum propter noua pacta et noua fœdera. Uere, xij. Fœdā domui israel et domui iuda fœdus nouum. Hic potest queri in quo nouum testamentum excedit antiquum? Respondetur q̄ excedit nouum antiquum in multis: ut pote Primo in institutione, Secundo in uinctione, Tertio in conuersatione, Quarto in predicatione,

Quinto in oblatione, Sexto in dispensatione, Septimo in potestate. Primo excedit in institutione, qm̄ ministri antiqui testamenti intrabat ministerium per successionem hereditariam: quoniam filij succedebant patribus, minister autem noui testamenti intrat per gratiam electionis: qui est a spiritu sancto: sicut patet de matthia assumpto in apostolatū Act. i. Patet etiam de beatis nicolao: et ambrosio: multis alijs assumptis ad episcopatum. Secundo excedit in uinctione: quoniam ministri antiqui testamenti ungebantur oleo materiali, ministri noui testamenti unguuntur oleo spirituali interius scilicet de spiritu sancto, unde de ordinandis scriptum est, Accipite spiritum sanctum Johā. xx. Tertio excedit in conuersatione: quia minister antiqui testamenti uacabat generationi carnali: non sic minister noui testamenti: qui solum uacat uite cōtinēti que est uita angelica, s. Corint. b. xj. Debet mulier uelamē habere super caput suum: propter angelos, glo. propter facerdoes: qui debent esse angelici preteritū continendo et caste uiuēdo. Quarto excedit in predicatione: quia minister antiqui testamenti predicabat terrena et obscura: minister noui testamenti celestia aperta et clara sicut penitentiam et celestē gloriam. Quinto excedit in oblatione: quoniam minister testamenti antiqui offerebat carnalem oblationem hostiā sicut ouem uel agnū: nouus autē spūalē, Malach. ij. In omni loco sacrificat et offertur nomini meo oblatio munda. Sexto excedit in dispensatione, qm̄ minister antiqui testamenti dispensabat sacrificia significata in terra, minister uero noui testamenti circa spūalia etc. Quoniam imponebant manus super illos et accipiebāt spiritum sanctum, Act. viij. Septimo excedit in uirtute et potestate: quia minister antiqui testamenti uirtutem et potestatem habebat solummodo in terra: minister autē noui testamenti in celo et in terra. Mat. xij. Quis ligaueris super terrā etc. Quis ministerij effectus nobis cōcedat iesus christus: qui cum patre et spiritu sancto etc.

Quinta, xij. post festū trinitatis. Ser. ij.

tt ij

quare uocatur nouum testamentum

in q̄ excedit nouum testamentum antiquum.

ap̄fra. f. 63.

concordia
cedit
133

Dñica. XII. post trinitatis.

Eprecabantur

eam vt iponat illi manū.
Mar. vii. Legimus i scrip-
 ptura deū tribus de causis
 hominem manu sue po-
 tentie tetigisse: vt pote
 Primo propter correctionē et disciplinā
 castigatiuam.
 Secōdo propter largitionē et manum am-
 pliatiuam.
 Tertio propter defensionem et virtutem
 adiuuatiuā.

¶ Primo ppter correctionē. et isto mō te-
 tigit pplm israel manu sua deo. sicut ha-
 bes. ij. Reg. xliij. et j. Paral. xij. qñ mor-
 tui sunt de peste septuaginta milia viroz;
 et fuit visus angelus manu cedens populū.
 cui fuit dictū. Contine manū tuā. Istum
 tactū dñi optauit dauid sup se cum dice-
 bat. Terras obsecro manus tuae p me: et
 pro domū patris mei. Sic fuit tactus ille
 manu dei: cui dixit paulus. Ecce manus
 dñi sup te: et eris cecus non vidēs solē vsq;
 ad tēpus. Act. xij. Sic multi obdurati et
 obstinati in pctis suis tacti fuerūt manu
 dñi: nec correcti: nec emendati: de quorū
 numero Pharaō et Antiochus fuerunt
 et sibi similes: de quibus queritur deus p
 salomonē Prover. j. Vocauit et renuisti:
 extendi manū meā: et nō fuit q aspiceret.
 Desperistis oē consiliū meum: et increpa-
 tiones meas neglexistis. Ego qñ in interi-
 tu vō ridebo: et subsannabo cū vobis id
 quō timebatis aduenerit. Cū irruerit repē-
 tina calamitas: et interitus qñ tēpestas
 ingruerit: qñ venerit super vos tribula-
 tio et angustia. Vocauit pdicando. extēdi
 manū meā. videlz miracula faciēdo: bñfi-
 cia largiēdo: penā tēporalem infligēdo:
 vos corrigēdo: et disciplinādo: ad peni-
 tentiā vocādo: penā eternalē cōminā-
 do: penā eternalē in tēporalē cōmutādo:
 in cruce p vobis patiēdo: q expansis pro
 vobis manibz traxi oīa ad me. Et nō fuit
 qui aspiceret: sed bñ fuit q despiceret. De-
 speristis oē consiliū meū de corrigēdo:
 de penitēdo: de pctō vitando et malo: et
 de bono faciēdo: et in perseverādo. Astu-
 tus oīa agit cū pñlio. Prover. xij. Vos
 gens absq; consilio et sine prudentia etc.
 Deutero. xxxij. et qui increpatōes odit:
 mouetur Prover. xv. Ego nō etc. glo. ride

re dei est a penis nō liberare. Cum em̄ ir-
 ruerit super vos tribulatio et angustia: qz
 ab istis nō liberabo vos ppter duriciam
 vestrā. Manū istam correctiūa vidit bal-
 thasar in conuiuii scribentē. mane thetel
 phares. nec correctus fuit: imo sequenti
 nocte mortus mala morte. Danie. v.

¶ Secōda manus largitiua. de qua in ps.
 cliij. Aperis tu manū tuamz implez oē
 aīal benedictiōe. et Prover. vlti. Manū
 suam aperuit inopi: et palmas suas exten-
 dit ad pauperē. Siquidē deus oīpotens
 interdū claudit manū pmitēdo caritatis
 et defectū bonoz tēporaliū. interdū ape-
 rit manū largiēdo abundantia. sed mul-
 ti ingrati deo non pñderant hoc: de quibus
 cōquerit deus p Esaiā pphētā sui li. lvi. c.
 Expādi manū meas tota die ad pplm in
 credulū: qui gradif in via nō bona post
 cogitationes suas etc. sequit. Nō tacebo:
 sed reddā et retribuā. Ergo miser ingratus
 q non pñderas manū istā. qui non pñdes
 ras abūdantiā. qui nō pñderas beneficia
 dei. aduerte glorifica manū et brachiū de-
 ptrū. Eccl. xxxv. et Esai. lix. Nō est abbre-
 uiata manus domini. imo semper manet
 ampla: liberalis: et larga ad largiēdū.

¶ Tertia manus dei adiuuatiua. O deus
 meus quot et quāis existit in adiutorio
 manus dei. patet de dauid in ps. lxxvij.
 Manus em̄ mea auxiliabit eī. pz etiā de
 naamā leproso mūdato p manū dei. iij.
 Reg. v. Ista manū bñdixerūt: et laudau-
 rūt pariter. et decantauerunt dñe nomen
 sanctū tuū. Sap. x. Per istā manum fuit
 adiutus et sanatus iste surdus et mutus: de
 quo in euāgelio hodierno. Sanatus est
 in aīa et corpore. Job. v. Deus (inqt) vul-
 nerat et medef: percutit et manus ei? sa-
 nabūt. De tali manu habet in s'bo preas-
 sumpto vbi dī. Deprecabantur eū vt im-
 ponat illi manū. In quibus verbis euā-
 gelista nobis tria ostendit.

Prō actū supplicatiōnū. Deprecabant euz;
 Secōdo promptū adiutorio. vt imponat.
 Tertio collatū beneficiū. illi manum.
 Nemp̄ iste surdus et mutus sensit benefi-
 cium curacionis propter supplicatiōnē et
 ppter diuinum adiutorio.

Prima pars.
¶ Quātū ad primū mo-
 ventur questiones viles.

trix manu dei

Sermo. II.

CXLVII

Prima deprecatio placens: qualis est in veritate.

Secunda deprecatio placens: vt fiat in charitate.

Tertia pro quibus est deprecandum visa necessitate.

Quarta que sunt bona que facit cum magna utilitate.

¶ Prima questio de ista deprecatione si debeat exaudiri qualis debet esse: Respondeatur qd debet esse maxime

Primo humilis cum mansuetudine.

Secundo deuota cum ascensione.

Tertio assidua sine intermissione.

Quarto munda sine peccati admittance.

¶ Primo humilis. ad lram Iudith. ix. Dum milia & mansuetor semp tibi placuit deprecatio. Cui alludit sapiens Eccli. xxxv. Qui adorat deū in oblectatione suscipietur: et deprecatio illi vsqz ad nubes propinquabit. Oratio humiliatis se nubes penetrabit. et donec ppinquet nō cōsolabitur: et nō discedet donec altissimū aspiciat. Qui adorat deū ore corde opere cultu latric: q̄ cultus soli deo debet: suscipiet a deo: exaudiet. et deprecatio illius vsqz ad nubes ppinquabit. vsqz ad deū: cui diriges: qui nobis occultus est in hac vita. oratio humiliatis se nubes penetrabit. vsqz ad deū ascendēdo. Dirigeat oratio mea sicut incensum in cōspectu tuo dñe. ps. cxl. Et respicit in orationē humiliū &c. in ps. cx. Et nō discedet donec &c. vbi innuit qz ab oratione humili nō est discedēdum. immo cū instantia orandū sicut dictum est. Aug. aut

Berū. inquit. Adulo vnū psalmū cum humilitate mentis decantare: q̄ totū psalterium cū corde fastidioso & accidia. ¶ Secūda cōditio deprecationis q̄ sit deuota. Cassiodorus. Oratio sine deuotione est sicut corpus sine aia. Sic deuote deprecabatur dauid deū cum orabat dicens ps. lx. Et audi deus deprecationē meā. et alibi ps. xxxij. Exaudi dñe vocē deprecationis mee dum oro ad te. et iterum ps. lxxij. Exaudi deus orationem meā cum deprecor. Sed quid est deuotio? Responderet Hugo. Deuotio est seruos bone voluntatis: quā mens cogitare non valens certis manifestat indicis. ¶ Tertio oratio debet esse assidua. Iaco. v. Multū valet deprecatio iusti assidua. Valer talis deprecatio vbi est assiduitas: continuas/perseuerantia: ad que va-

luit deprecatio stephani martyris ad pauli conuersionem. Augustinus. Si martyr stephanus sic nō orasset: ecclesia paulum nō habuisset. Item valet: quādo petrus et iohannes cum orassent: commotus est locus vbi erāt congregati. Et repleti sunt omnes spiritu sancto. Actuum. iij. Valuit ista deprecatio assidua ad liberationem petri apostoli de carcere. Quoniam oratio fiebat sine intermissione ab ecclesia ad deum pro eo. Actuum. xij. ¶ Item quarto oratio debet esse pura/munda/sine peccato. Legitur qd Fredericus imperator construxit vnam portam marmoreā super portam aque fluentis opere miro in qua ima qd imperatoris sculpebatur cum sede maiestatis: et cum duobus iudicibus collateralibus. Et in capite dextri iudicis scriptū erat sic. Intran securi qui volunt viuere puri. Et in sinistra iudicis sic. Infidus excludi timeat vel carcere trudi. In pectore sic. Miseros facio quos variare scio. Moraliter porta marmorea est militans ecclesia: sub qua est pons status religionis sancte: in quibus sunt aque fluentes: hoc est tribulationes multe quas aquas sentiens clamabat dauid dicens ps. lxxvij. Saluum me fac deus quoniam intrauerunt aque vsqz ad animam meam. Imago imperatoris cum maiestate que depingitur: est oratio sine deprecatione cultus latric: qui deo exhibetur. qui duos iudices habet collaterales. scilz puritatem et sanctitatem. In capite dextri iudicis erat scriptum. Intran securi &c. in signū qd quanto deprecatio est magis pura: et ad celum eleuata: tanto magis secreta et deo accepta. quapropter dauid pure orabat cū dicebat ps. lxxvij. Intran in conspectu tuo oratio mea. In capite sō sinistra iudicis erat scriptum. Infidus excludi. Voc dicitur in signum qd oratio debet esse in fide: et cum magna confidentia exaudiendi et impetrandi. Postulēt in fide (inquit iacobus ca. i. Nihil hesitans. In pectore erat scriptum. Miseros facio &c. hoc non est aliud qd sez nos miseros existere: et orationem variare nisi qd volumus orationi insistere iuxta doctrinam apostoli. Oratio ni instantes. Roma. xij. et alibi. Sine intermissione orate. i. Thessal. v. In porta erat scriptū. Cesaris imperio &c. Ista scriptura dat intelligere qd pura oratio non

Stephanus orauit
p̄ paulo.

Fredericus

bona opar p̄ ea
mysteria

duotio

in malo dno p̄ psalmū cū humili. &c.

ad hoc qd oro exaudiat. &c.

quod moyses ele
uabat man. 9. 107

solum facit regni imperare: sed etiam fa
cit hostes regni vincere et fugare. Patet
hoc Exo. xvij. vbi legitur qd cum moyses
eleuaret manus orando vincebat israel.
Si autem paululum remisisset: vincebat
amalech. Victoria ista ponitur i decretis
di. xxxij. Si quis vult: vbi sic. Moyses ad
bella non vadit: non pugnat cōtra inimi
cos: s; orat. et donec orat vincit populus.
ergo orat sacerdos ecclesie indefinenter et
vincat populus qui sub ipso est: hostes in
inuicibiles. s. demones impugnantes om
nes qui pie volunt viuere in chāsto. Et hoc
de prima questione.

¶ Secunda questio. rē. Respondetur quō
non placet deo deprecatio nisi fuerit in
charitate: quia peccatores deus non au
dit. Job. ix. Et cum multiplicaueritis ora
tiones vestras non exaudia: quia manus
vestre sanguine. i. pctō plene sunt. Esa. i.
vnde fido. de fumino bono. Sicut nul
lum proficit in vulnere medicamentum si
ferri adhuc in eo sit: sic nihil proficit ora
tio illius: cui adhuc dolus est in mēte: vel
odiū in pectore. Et qd in charitate sit ora
tum et deprecandū: ita volebat dicere pe
trus apłs. j. Petri. iij. Omnes vnāq̄mes
in oratione estote. Talis vnāq̄mitas est
charitas: que orationem facit gratā et pla
centem deo. Item oratio est placens deo
si fiat cum attentione: als nō est placens.
Legitur in vitaspatrum: qd quidam senex
venit aliqñ ad montē anai: et cum exiret
inde: occurrit ei frater ingemiscēs in via:
qui dicebat ei seni. Affligimur ppter sic
ritatē pater: quia nobis non pluit. Lui se
ner. et quare non oratis deum. Lui frater.
Oramus et deprecationē facimus deo assi
due et non pluit. Lui senex. Credo qd non
oratis attente. His scire qd ita est. veni et
stemus simul ad orationem. et extendens
manus in celū orauit: et statim pluuia de
scendit. Quod cum vidisset frater: tinnuit
et ad pedes senis se proiecit: et adorauit
eum. Item oratio est placens si fuerit con
stans cum perseverantia: als nō fm qd lo
quitur Ehyf. in homel. viij. super Mar.
Si (inquit) deus miam suam p̄raxit ad
tempus volens tentare constantiam fidei
tue: tu autem a petitionibus tuis non re
cedas. Sicut enim qui vere elurit: rādiu
petit cibum quousq; necessitatē impleat:
nec potest cessare. n̄m necessitas cogit:

sine cibo viuere diu non potest: ita et qui
desiderat gratiam dei: cessare non potest
peccando: sciens quia saluus esse non po
test sine gratia dei: neq; aliqd beneficium
impetrare sine gratia dei. hec Ehyf.

¶ Tertia questio fuit p quibus est depre
candum? Respondeo qd

Primo orandum est p pctis amouendis.
Secdo pro bonis spūalibus impetrādis.
Tertio orandū est pro spūali adueritate.
Quarto orandū est p regib; et principib;.
Quinto orandū est p oib; hominibus.
Sexto orandū est p regib; et principib;.

¶ Primo orandum est pro malis amouen
dis. Pro malo culpe ita oram; in fine ora
tionis dñice cum dicimus. sed libera nos
a malo. vñ Augu. in enchiridion. De quo
tidianis leuib; peccatis et viciis si
ne quibus hec vita non ducitur: quoridia
na oratio fidelium satisfact. Et videro. lu
per Aldar. Ieiunio passides corporis. ora
tione pestes sanantur mentis. Pestes mē
tis sunt peccata. Ehyf. Cals fido. De
sum. bono. Hoc est remedium eius qui vi
tiorum tentamentis estuat: vt quotiens
quolibet vitio tangitur: rōnem fundat: q;
frequens oratio impugnationem vitioꝝ
extinguit. ¶ Item secundo orandū est pro
bonis spūalibus obrinēdis. vnde Ba
lerius maximus ad illud propositū sic di
cebat. Socrates (inquit) a dñs immorta
libus nilvtra petendum arbitrabatur: qd
vt bona tribuerent: quia deinde scirēt qd
vltra vnicuiq; esset vitale. Sic hic pōt que
ri. An bona tēporalia sint in oratione pe
tenda? Respondeo vbi sciendum qd p bo
nis spūalibus conferēdis orare possi
mus simpliciter: sed pro tēporalib; non
simpliciter: sed sub conditione. Ratio q;
nescimus an talia bona tēporalia ad sa
lutem nobis expediant. ¶ Tertio orandū
est pro tēporali adueritate: sicut p plu
uia quādo est siccitas. pro serenitate quā
do est pluuia in excessu. pro pace quando
est guerra. pro salute quando est pestis et
infirmetas. ¶ Quarto orandū est pro ami
cis et inimicis et charitate. de qua oratio
ne Ehyf. Pro se orare necessitas cog
git. p alijs autē charitas fraternitatis hor
tatur. dulcior autem apud deū est oratio
quam charitas transmittit: qd necessitas.
¶ Quinto orandum est pro omnibus ho
minibus: chūstianis: iudeis: et gentilib;.

ep

circa atten nos
@ vōms

orare pro
mōtibus

p iudicis
penub;

p quib; et orandi;

sicut patet in die veneris sancta. quonia de iudeis et gentilibus cōuersis ad fidem aliqui saluabuntur. ¶ Item sexto orandū est pro regibus et principibus et communitatibus ꝛc. s. Timoth. ij. Pro regibus et oibus qui in sublimitate constituti sunt. Quare hoc? quia magis indigent deprecationibus fidelium. et quia plura habēt tractare: et quia in maiori periculo sunt. Etiam redditur ratio in textu quare p talibus est orādum. Et tranquillam vitam et quietam agamus. glo. Augu. In pace principum quies et regimen seruatur ecclesiarum.

¶ Quarta questio que sunt bona orationis: Respōdeo multa sunt que enumerari non possent. Siquidem mitigat iram dei: sicut patet de dauid. ij. Reg. xij. Fugat diabolum. Mat. xvij. et Mar. ix. Hoc genus demoniorum non eicitur nisi per orationem et ieiunium. Vitat tentationē. Mat. xvi. Mar. xij. et Luc. xij. Vigilate et orate ne intretis in tētionem. Sana infirmitatem. Jaco. vltio. Prolongat vitam. patet de Ezechia rege iuda. iij. Reg. xx. ij. Paral. xxxij. et Esa. xxxviii. Impe- rat gloriā et benedictionem. Quorū oim nos participes faciat iesus xps: q̄ cū ꝛc. ¶ Dñica. ij. post festū trinitatis. Ser. in.

Solutum est vin- culum lingue eius et loquebatur recte. Marci. vii. Iuxta scripture veritatem datur due regule generales.

Prima est hec q̄ res diuino seruitio dedicata debet esse libera et soluta.

Secūda regula in exemplari omīssa fuit: quapropter tu eam practica.

Hec propositio declaratur tripliciter. Primo per naturalem rationem et declarationem.

Secundo per doctorem auctoritatem et determinationem.

Tertio per euangelicalem lectionē et conclusionem.

¶ Primo declarat rationem naturalem sic. dicit Aristoteles q̄ omnia facta sunt propter aliquem finem. et si finem debitū nō consequantur: tunc illa essent frustra. sed si lingua hominis: vel aliud quodeūq̄ diuino cultui deputatum sine dedicatum et ad laudem eius esset vinculatū: tunc esset

frustra: igitur apparet q̄ debet solui: q̄ dicit Aristoteles / q̄ deus et natura nihil faciunt frustra. ¶ Secundo probatur auctoritate doctorali. Dicit Hieronymus exponens verbum thematis sumptū: sapientia dei est que soluit vinculum labiorum generis humani: vt dicat credo in deum patrem omnipotentem. hec ille. ¶ Tertio probatur lectione euangelicali. Legitur enim Luc. xij. q̄ christus in sabbato mulierem curauit: et archisynagogus indignans dixit. Sex dies sunt in quibus oportet operari ꝛc. Cui respondens iesus dixit. Hincrite vnusquisq̄ vestrum sabbato nō soluit bouem suum aut asinum a psepelio: et dicit ad aquam? Hanc autem filiā abaze: quam alligauit sathanas ecce decē et octo annis: nō oportuit solui a vinculo isto in die sabbati? quasi diceret. sicut bos et asinus / et queuis animalia soluantur vt sua opera valeant exercere: nonne magis rationalis creatura ad imaginem dei facta. Vinc est q̄ christus misit discipulos suos in hierusalem et dixit eis. Soluite a sinam et adducite mihi. Mat. b. xij. Apparet ergo regula preassumpta. Adodo ad ppositum applicando. inter cetera q̄ deus creauit et ordinauit ad suum cultum: est lingua hominis. ideo ps. cxvij. Pronūciabit lingua mea eloquium tuum ꝛc. Quod figuratū fuit hier. s. dixit Hieremias. A. a. a. domine deus. ecce nescio loqui: quia puer ego sum. et sequitur. Adist dominus manum suam: et tetigit os meum et dixit ad me. Ecce dedi verba mea in ore tuo. Per hieremiam quilibet nostrum intelligitur qui habemus linguam vinculatam ad loquendum propter peccatum ade. Sic enī Ehyf. super euāgelium hodiernū. Quia in trasgressione ade / natura humana multam incurerat passionem: et membrorum et sensuum lesionem: veniens christus in seipso perfectionem monstrauit humane nature. et propter hoc digito aperuit: et spūto loquelam dedit. Et duabus igitur propositionibus concludatur thema sic. ideo dicit euangelista. Solutū est vinculum lingue eius. ¶ In quibus verbis duo ostenduntur.

Primo q̄ p eā hō pfect? pōt deū bñdicere et laudare. q̄ solutū ē viculū lingue eius. Secundo q̄ talis bene dicitur domino suo assimilari. q̄ loquebat recte.

In nā nihil faciunt frustra

arca obseruacione festi

fig. hieremie

Prima pars.

Circa primū dico ꝛc.

Lingua libera pot̄ laudare et benedicere deū. clarū est hoc. Pctōis etiā lingua est libera: ꝛ quīs sit libera: non ea vti debet ad male loqui: sed ad laudandū deū ꝛ benedicendū et ad virtuose tacendū. qđ pꝛy triplici de causa. De isto vltimo pcedendo: nā tacere nobis offendit ꝛc. vt in sermone. Sit oīs homo tardus ad loquendū ꝛc. et est primus dominica. iiii. post octauas pasche.

fo. 29.

Dñica. xiiij. post festū trinitatis. Ser. s.

Quid igitur lex.

Salath. iiij. In sacro eloqđo de lege moysi triplex q̄stio registratur: vbi etiam differentia reperitur.

Prima questio de legis veritate.

Secūda de legis bonitate.

Tertia questio de legis entitate.

De prima questioe Luc. x. In lege quid scriptū est: quō legis? A legisperito. a doctore legis. querebat saluator: rationabili ter valde. In lege qđ scriptum est: Et fiebat q̄stio de lege moysi: i qua scripta sunt multa. presertim vnum legale et p̄cipuus documentū. Diliges dñz deū tuū. vbi impleant duo legis mādata. videlz de dilectione dei et proximi. Verū quia ista lex moysi tripliciter pot̄ accipi et accipitur. Nam primo accipit̄ p̄ quīqz libris moysi qui vocātur legales. et de ista lege habet Johā. s. Lex per moysen data est: gratia ꝛ veritas p̄ iesum xpm̄ facta est. Aliqñ accipitur lex p̄ toto decalogo mandatorū: et de ista lege habet Rom. xiiij. Qui diligit primū: legē impleuit. Rō. qm̄ in dilectione proximi intelligit̄ dilectio dei. in dilectione dei continent̄ mādata prime tabule q̄ ordinat̄ hoīez ad deū. in dilectioe autem proximi cōtinent̄ mandata secūde tabule que ordinat̄ hoīem ad primum. In his duobus mandatis vniuersa lex pendet ꝛ p̄phere. Matth. xxij. Tertio modo accipitur lex p̄ toto veteri testamento sicut Johā. xv. Et impletur sermo q̄ in lege eoz scriptus est ꝛc.

multip̄ accip̄ lex

ad dilectione dñi in te
qđ dilectio p̄p̄m
eg.

fo. 137.

Secūda questio de legis moysi bonitate et de ista q̄stione legis moysaice habetur Rom. vii. Quid ergo dicemus. Lex pctm̄

est. et per cōsequēs non bona? Rñsio ista q̄stio de lege videt̄ eē rōnabilis. Et qđ nō fuerit bona: sed mala s̄m aplm̄ in dicto cap. et pcedentibz. Prima rō. quia lex nō esset bona: qz ex opibz legi nō iustificabif oīs caro. i. oīs homo. Rom. iij. Secūda ratio. qm̄ lex iram opaf. Rom. iij. Tertia rō. qm̄ lex subintrauit vt abundaret delictum. Rom. v. ergo nō bona. Quarta rō. Pctm̄ vobis nō dñabitur: non enim sub lege estis. Roman. vi. Quinta rō. qz apostolus vocat legē illā causā mortis. ergo lex nō bona: sed mala. Quid ergo dicemus? lex pctm̄? Rñdetur qđ lex illa moysaica p̄ tpe illo pro quo durauit: nō fuit peccatū licz fuerit occasio peccati. qm̄ illud nō est pctm̄: qđ docet vitare pctm̄: immo esse tale est bonū: sed lex illa fuit hm̄idi. vnde apls Rom. vii. Peccatū nō cognoui nisi p̄ legem. hoc est nō cognouisses de aliquibus qđ essent pctā: vel non cognouisses de aliquibz peccatis: qđ essent ita grauia pctā. vel non cognouisses qđ aliqua peccata essent digna morte: nisi per legē hoc cognouisses.

Tertia questio. quid igitur lex? quod fuit thema. Unde sciendū qđ lex d̄ multipliciter sicut determinat̄ sanctus Thom. i. ii. in multis q̄stionibus ꝛ articulis diuisim atqz distincte: qm̄ est primo lex eterna: qua vniuersum gubernatur ꝛ regitur.

Secūdo lex diuina: q̄ in libris registratur ꝛ describitur.

Tertio lex humana: qua q̄s i bono firmatur et a malo retrahitur.

Quarto lex naturalis: qua malū vitat̄ et bonū eligitur.

Quinto lex peccati: qua aīa maculatur ꝛ deus offenditur.

Prima lex eterna sine principio: sine fine. de qua loquit̄ br̄s Augu. lib. de libero arbitrio. Eterna lex qđ summa rō nominatur. Illa ratio est deus qua deus regit ꝛ gubernat totū mundum. vñ Boetius. s. de consolatioe metro. v. Stelliferi conditō: orbis: Qui perpetuo nitus solio: Raptido celū turbine versas: Legēqz pati sdera cogis. Vult dicere qđ diuina rōe ordinat̄ tres planete in celo certa lege des terminant̄ seu dñant̄: qđ sunt sol luna et venus. et subdit. lib. iij. mef. ix. O qui ppe tua mundū rōne gubernas: Terrarum ce

lex eterna

liq̄ sator: qui tēpus ab euo Ire iubet: ita
bilisq̄ manens das cuncta moueri. Ergo
supposito p̄ nō q̄ totū diuina ratiōe gu
bernet et regat: illa rō in supremo prin
pe legis noīe appellat. de ista lege habet
Baruch. iiii. Hic est liber t̄ lex que est in
eternū. hic est. s. in deo liber. s. predestina
tionis que est liber vite: vbi sunt scripti
oēs qui saluabunt. et hic. s. in deo lex que
est in eternū sc̄z lex eterna.

¶ Sēda lex diuina. t̄ ista est duplex. s. lex
moysaica et lex euangelica. t̄ vtraq̄ diui
na: qm̄ vtraq̄ est a deo. Inter istas duas
leges est differentia: q̄ se hnt̄ sicut puer et
vir. vt lex moysi sit sicut puer. s. imperfecta.
lex euangelij sit sicut vir. De ista differen
tia loquit̄ apostolus Galat̄ b. iij. vbi apo
stolus comparat statū legis moysi statū
pueri. et statū legis euangelice statū viri:
qm̄ se hnt̄ sicut vir et puer. sicut perfectū
et imperfectū. Sēda differentia quoniam
lex moysi ordinabat hoīem ad bonū ter
renū t̄ tēporale. lex euangelica ordinat ho
minē ad bonū celester eternū. Tertia dif
ferētia: qm̄ lex antiqua cohibebat manū:
et nō animū. sed lex noua vtrūq̄ cohibet
sc̄z animū t̄ manū. Quarta differētia: qm̄
illi de antiqua lege seruabāt p̄cepta leḡ
timore pene: sed illi de noua seruāt ea nō
timore: sed magis amore. Cū augusti. de
ista differētia legis loquit̄ in hūc modū.
Breuis differētia legis/ timor et amor.

¶ Hic pōt̄ q̄ri q̄ sunt: t̄ quor̄ p̄cepta mo
ralia legis antique et noue? R̄ndetur q̄
decē: que in istis versibz̄ continent̄. Anū
crede deū nec iures vana per eū. Sabba
ta sanctifices et venerare parētes. Nō sis
occisor fur mechus testis iniquus: Hici
niq̄ thoros: reiq̄z caueto suas. Primum
p̄ceptū. Anū crede deū. nō plures. iuxta
textū. Nō habebis deos alienos. Exo. xx.
Abi sciendū q̄ deo creatori nro debem⁹
tria. vtpote fidelitate: reuerētia: et famu
latum. Primum fidelitate. quō: vt sc̄z ho
noīe diuinitatis ad nullū aliū referamus
nisi ad ip̄m. et de h̄ est primū p̄ceptū vi
delz̄. Anū cole deū. vel nō habebis deos
alienos. Item debem⁹ sibi honorem t̄ re
uerentiā. q̄tenus nullū d̄bū iniuriosuz̄ di
camus d̄ deum. et de hoc est sc̄bz̄ p̄ceptū.
Nō assumēs nomen dei tui i vanū. Itē
debemus deo nro famulatiū p̄pter bñfi
cia q̄ recipimus ab eo p̄sertim p̄pter be

neficiū creationis rerū oīm. t̄ de hoc
est tertū p̄ceptū. Memēto vt diem sab
bati sanctifices. Nec p̄ hoc possumus di
gne recōpensare. In p̄mo p̄cepto col
mus diuinā vnitatē. In sc̄do veneramur
eius veritatē. In tertio laudamus eius
imēsam bonitatē. Septē alia p̄cepta or
dinant hoīes ad primū. sp̄aliter in quātū
filij ex quodā speciali debito tenent̄ parē
tes honorare. Alia ordināt hoīem ad pro
ximū magis generaliter. sicut quintū pro
hibet ne noceatur primo in pp̄ia perso
na. vbi d̄r. Nō occides. Tertū phibz̄ ne
noceatur p̄rio in re tēporali iuste posses
sa. vbi d̄r. Nō furtū facies. Septimū p̄
hibet ne noceatur in re maḡ cōiuncta siue
persona sicut est vxor: vbi d̄r. Nō mecha
beris. Octauū prohibet ne noceat̄ p̄xi
mo ore falsum testimoniū phibendo con
tra ip̄m. vbi d̄r. Nō loq̄ris d̄ primū tuū
falsum testimoniū. Nonū phibet ne no
ceatur primo corde vel animo. Nō des
derabis vxorē primi tui. Decimū p̄cep
tum legis. Nō concupisces rem primi
tui: quecunq̄ sit illa res. ¶ Sed est t̄ alia
lex diuina. sc̄z euangelica a sp̄sancto di
ctata t̄ reuelata: t̄ ab euāgelistis scripta:
et ab apl̄s predicata: et pmulgata xp̄iaz̄
nis fidelibus. Ista lex diuina est

Audiendia cū attentione.
Adimplenda cū deuotione.
Memoranda cū recordatione.
Amanda cū dilectione.

Predicanda sine intermissione.

¶ Primo t̄c. iuxta doctrinā p̄salmissē ps̄.
lxxvi. Attendite popule me⁹ legē meā t̄c.
Audite qd̄ cōminatur d̄ illos qui nolunt
audire verbū t̄ legem dei. Prouer. xxviii.
Qui declinat̄ aurē suam ne audiat legem
oro eius erit execrabilis. hoc dignū t̄ in
stum. merito: qui non vult audire d̄bum
dei t̄ legem dei: d̄bū eius non audiat̄ a
deo. Ad audiendū istā legem dei aiabat
deuorū auditorem salomō cum dicebat.
Audi fili mi disciplinā pris tui: et ne di
mittas legē matris tue. Prouer. s. Ex illo
textu elicit̄ q̄ parētes tenent̄ informare
pueros in bonis moribz̄. Adoraliter pōt̄
sic exponi. O xp̄iane fili dei per fidē/ audi
disciplinam christi patris tui. et ne dimi
tas leges matris tue. sc̄z ecclesie. vbi ostē
ditur q̄ statuta ecclesie sunt seruanda.

¶ Sēdo lex ista est iplēda t̄c. iuxta dictū.

lex diuina
moysaica
euangelica

lex euangelica

Dñica. XIII. post trinitatis

apostoli. Non enim auditores legis iusti sunt apud deū: sed factores legis iustificati sunt. Rom. 11. Quis autē tales auditores iusti apparent apud hoīes: tamē apud deū iusti nō sunt: s; solū factores. Obseruatores legis iusti sunt apud deum: et illi solū qui obseruāt precepta moralia legis iusti sunt. et sic nō sufficit ad salutē audire p̄dicare seminare legē dei v̄bū: sed necesse est adimplere. Jaco. 1. Qui autē perspererit in lege p̄fecte libertatis: et p̄manferit in ea nō auditor obliuiscus factus: sed factor operis: hic beatus in facto suo erit. vii scriptū est. Beati q̄ audiūt verbus dei: et custodiūt illud. Luc. xi. Et alibi. s. Martb. v. Qui fecerit et docuerit: hic magnus vocabit̄ in regno celorū. Sed heu tēpus faciēdi dñe dissipauerūt legem tuam et. ps. cxviii. Tertio lex dei incorporāda nec obliuioni tradēda: iuxta dictus p̄phetica p̄s. 1. In lege dei fuit voluntas eius: et in lege eius t. q̄ Trē lex xpi amāda. qm̄ Pax multa diligētibus legē tuā. ps. cxviii. Et non solū par: sed etiā eterna beatitudo. Prouer. xix. Qui custodit legem b̄tus est. et per oppositū. Maledictus q̄ non p̄manet in sermonibus legis. ipsam adimplendo. nec eos ope perficit. Deut. xxvii. Nec mirū si est amāda lex ista qm̄ ipsa est ignis. i. amor. In dextera illi ignea lex. Deutero. xxxiii.

¶ Tertio lex p̄ncipalis humana: immo multe leges ab impatorib; institute sunt. Sed p̄t queri an tales leges sunt necesarie ad regimen reipublice. Rñdes q̄ sic fm̄ p̄sidoz lib. etymologiaz et allegatur in decret. dist. iiii. c. facte sunt. Facte sunt (inquit) leges vt earū metu humana corereatur audacia: turq; sit inter improbos innocentes: et in ipis improbis formidato supplicior: refrenetur nocendi facultas. Et ista multū necessaria humano generi. Ergo necessariū fuit humanas statuere leges ad retrahēdū hoīes potissime iuuenes ab illicitis delectationibus: ad quas sunt prouisi et inclinati: preteritum potenter: qui non possunt nisi per vim et metum inclinari ad bonū: et declinare a malo. Talis (inquā) disciplina cogens declinare a malo: et facere bonū: est disciplina legū h̄manaz. et sic sequit̄ q̄ necessarium fuit humano generi cōdere leges et ponere.

quitur apostolus Rom. 11. Eū gētes que legē non h̄nt: naturaliter eā q̄ legis sunt faciūt: eiusmodi legē nō habētes ipsi sibi sunt lex. Bentes. i. gentiles qui non h̄nt legē moysi scriptā in tabulis. naturaliter q̄ sunt illius legis faciunt. hoc est naturaliter ratione: ea que sunt legis faciunt. hoc est per legē naturalem. per lumen ratiōis discernunt bonū a malo: et implent precepta decalogi. etiā per talē legē implent preceptū illud generale scriptū Tob. iiii. Quod ab alio oderis fieri tibi: vide ne tu aliq̄n alteri facias. et habet̄ Martb. vii. et Luc. vi. quod est preceptū negatiuū. Et facias alteri qd̄ tibi vis fieri. p̄ceptū affirmatiuū. Et istis elicit̄ q̄ decē p̄cepta etiā de lege nature: et per consequens gētiles per legē nature tenebant̄ obseruare ea sicut tenentur iudei et etiā xpiani: cum vtraq; lex p̄cipiat ea. De ista lege naturali habet̄ Hierem. xxxi. Dabo legem meā in visceribus eoz: et in corde eozum scribam eam. Sed quid proprie est lex nature in homine? Non est aliud q̄ lumen ratiōis impressum in anima: quo discernitur bonū a malo. de quo lumine in ps. iiii. Signatū est sup nos lumen vult; tui dñe. Dictat em̄ ista lex et illud lumen: q̄ malū est vitandū: et bonū faciendū. Ista lex in scriptura vocatur lex iusticie. Esa. i. Audite me qui sequimini qd̄ iustum est: et queritis dñm. sequitur. Audite me qui scitis iustū: pplis me; lex mea i corde eoz. Quinta est lex peccati: lex fomitis et membrorum: de qua ap̄s Rom. vii. Alio deo aliā legem in mēbris meis repugnantem legi mentis mee: et captiuantē me in lege peccati: q̄ est in mēbris meis. Quidiu viuim; captiuati sum; in lege fomitis: in lege mēbroz: in lege pcti originalis: a qua legē p̄cedūt multe alie leges male: sicut lex tyranica q̄ v̄tis lege fortitudinis: non lege iusticie. de qua Sap. ij. dicit̄ tyrāni. Sit fortitudo n̄ra lex iusticie. Talis lex tyranica que v̄titur lege fortitudinis: nō lege iusticie: non est merito de n̄stro aliarum legū. de ipsa Esaie. x. Ne qui condāt leges iniquas. Tales leges abijciunt; et leges alias teneamus: et impleam; sicut xps: qui non venit soluere legē: sed adimplere. Mat. v. quaten; detur nobis grā in p̄nti: et glia in futuro. Ad quā et.

de leg. b. 9. 53.

ad eā nature

significatio superius

leg. p̄nti

¶ Quarta lex est nature: de qua lege lo

¶ Dñica. xiiii. post festū trinitatis. Ser. ij:

lex nature

10. p̄cepta sunt de lege n̄a. 170 ad q̄ gentes legē tenebant̄ per lege nature

Aliges dominū

deum tuū. Luce. x. cap.
Naturalis inclinatio et ex
pressa similitudo.
Scripturalis reuelatio ybi

est certitudo.

Eternalis promissio ybi est beatitudo.

Inclinatio ad diligendū deum ybi est bonitas immensa.

¶ Primo inclinatio ad diligendū deum etc.

Eccl. xij. Omne animal diligit simile sibi: sic

et oīs hō primū sibi. Probat autē cōitas

ista de apibus: que ppter similitudinem

quā hnt adinuicē: et naturali amore tpe

estatis vna alteri facit ymbriā ad suppo-

radū calozē. P̄ty etiā de elephātibz: q̄ per

amorē quē hnt naturalē: parui iuuant a

magnis: et fortes iuuat debiles. Nota q̄

similitudo est cā dilectōis. vñ Augul. Scio

āia mea q̄ diligis: sed ea vis dilectionis

est: vt in eiꝝ similitudinē trāformēz quē di-

ligis. Nunqd hō naturalis (alā rōnalis)

creatura factꝝ ad imaginē et similitudinē

dei: Ista similitudo inclinatio ad diligendū

deū. Quēdā deuota persona interrogauit

quēdā sc̄m̄ virū qualiter et quomō possz

deum diligere. Qui r̄ndit. Tu (inquit vir

sanctus) cōsiderabis videlz

¶ Primo cōsiderabis illū qui te fecit qua-

lis est sua bonitate.

¶ Secōdo cōsiderabis qualiter te fecit: quia si

ne vlla reprehensione.

¶ Tertio cōsiderabis qd in te fecit: q̄ sine

vlla imperfectione.

¶ Quarto cōsiderabis ad quid te fecit p̄ fi-

nali conclusionē.

¶ Primo cōsiderabis illū qui te fecit: scilz

deum: qm̄ oīa habet in se que cōmuniter

diligunt: et illa sunt

¶ Primo pulchritudo.

¶ Secundo bonitas.

¶ Tertio delectatio.

¶ Quarto vtilitas.

¶ Primū est pulchritudo dei: cuius pul-

chritudinē solꝝ luna mirant. Aug. Lata

est pulchritudo christi: q̄ etiā si non lice-

ret in ea manere nisi vnus dies hora: in-

numerabiles anni pleni delectationibus

essent merito contēndi. qm̄ plus lucet

humanitas xpi corpore et pulchritudine

q̄ sol septies et oīa luminaria celi. et pul-

chritudo cōmuniter est diligēda. ¶ Secū-

dum est bonitas. vnde solꝝ deus bonꝝ et

optimus: imo nemo nisi solus deꝝ.

Luce. xviij. eadem sententia registratur.

Mat. xix. et Mat. x. et oē qd amat diligit

tuꝝ q̄ bonū. s. Ethic. Oīa bonū appetit.

¶ Tertio in deo delectatio. Delectatōes

in dextera tua vsq̄ in finē. in ps. xv. Dele-

ctabile diligit et amat. ¶ Quarto in deo

vtilitas. et hec est nobis vtilis: et ppter

hoc est diligēdus. Et q̄ sunt vtilitates q̄s

habemꝝ a deo? Adulte sunt: qm̄ nos crea-

uit: nos redemit: nos parat: nos pseruat

in esse: nos iuuat: nos nutrit: nos defens-

dit: et multa alia beneficia mire pfert nos

bis. Expropter cōcludit br̄s Joban. in

canonica sua. s. c. liij. Diligamus deū: qm̄

deus p̄io: dilexit nos. varia beneficia con-

ferendo. ¶ Secōdo cōsideratio qualiter te

fecit. Video q̄ me fecit de nihilo: ppter

qd magis est diligēdus: iuxta dicta br̄i

August. ad p̄positū sic dicentis in lib. de

sp̄u et aīa. Miser ego quē debeo dilige-

re: deū meū qui me fecit cū non erā: rede-

mit me cū perirem: nō em̄ erā et de nihilo

me fecit: nō lapidē: nō arborē: neq̄ aliqd

de aīalibz: sed hoīez voluit me esse: et de-

dit mihi esse intelligere: viuere et sentire.

Ista sunt q̄re debemꝝ deū diligere et ama-

re. ¶ Tertio cōsideratio q̄m̄ me fecit. qm̄

ad imaginē et similitudinē suā. dedit rectas

figurā ad differentiā aīaliū/ quoz figura

br̄: curua. id Aug. li. soliloq̄ozū. Diligā te

qm̄ tu p̄o: diligis me: et ad imaginē tuā fe-

cisti me: oīa q̄cūq̄ fecisti i meū seruitiū fe-

cisti et tradidisti. Dilexisti me/ amor me:

anteq̄ diligere te: ad imaginē tuā creasti

me: et oībꝝ creaturꝝ me p̄posuisti. ¶ Quar-

ta cōsideratio ad quid: ad quē finē fecit

te. Fecit deus hominem vt videret finali-

deum: et fruereur deo: et possideret deū.

Et hec de primo articulo.

¶ Secōdo principaliter etc. Scriptura sacra

nos monet et inclinatio ad diligendū deū:

iuxta doctrinā br̄i Aug. i lib. de doctrina

xp̄iana vbi dicit sic. Si toriꝝ scripture n̄ ha-

p̄semꝝ: nihil aliud q̄ amare p̄cepisse in-

uenimus. Nā p̄f amorē nimū dū venit

naturā n̄raz assūpsit: legē solꝝ amorꝝ tra-

didit. Nā dicebat ap̄lis Jo. xv. Hoc ē p̄ce-

ptū meū vt diligatꝝ inuicē. ¶ Dic mouet

dubiū: qd est meliꝝ diligere vñ diligī? Nā

q̄ est meliꝝ diligere q̄ diligi. Et sūt rōnes

ad hoc. Prima rō: q̄ si diligit: illa est h̄r

oīa boni apes
170

apes

sp̄ra sacra

pulchritudo
b d r

qd est meliꝝ diligere
re. an diligit

hec nos inclinatio ad diligendū deū

mea, si diligar ab alijs: est virtus aliena. Secda ratio. q: si diligā: habeo certitudinē de dilectione, si diligar: nullam habeo certitudinē. Tertia ratio. si quē diligo: illū obligo inquatū diligo. si diligar ab alijs: quo alio: illi obligor ego. Quarta ratio. si diligam: meritū acquirō. si diligar ab alijs: quo: ille meretur: non ego.

¶ Tertio principaliter est introductū. qm̄ eterna pmissio. eterna beatitudo inclināt ad diligendum deū. Scimus qm̄ diligētibus deū oīa cooperātur in bonū. Roma. viij. Secdo oculus nō vidit: nec auris audiuit: nec in cor hoīs ascendit que preparasti diligētibus te dñe. Esa. lviij. r. s. Eoz rinth. ij. et btūs Jaco. sua canonica. s. ca. Beatus vir qui fufferit tērationē: qm̄ cum probatus fuerit: accipiet coronā vite: quā repromisit deus diligētibus se. Attentis ergo tribus superius declaratis: precipitur diliges dñm deū tuū. Abi tria ostēdunt. Primo preceptum obligatoriuū. diliges. Secdo obiectum meriti premium. dñm. Tertio gratū nrm̄ adiutoriuū. deū tuum.

¶ Pars vnica.

¶ Dico primo q̄ in verbis preassumptis ostenditur preceptum obligatorium. diliges. Quātum diliges: diligeris.

Primo diliges deum: qui est supra te. Secdo diliges primū: qui est iuxta te. Tertio diliges amicū. qui diligit te. Quarto diliges inimicum: qui a charitas vegete.

¶ Ista per ordinē. Primo diliges. s. deū. Dilige ex toto corde. quō ex toto corde: vt diligat sine errore. vel ex toto corde: vt nihil sup̄ eo diligitur. Ehyf. Ex toto corde diligere deū: est vt ad nullū rei dilectionē magis sit inclinātū cor tuū q̄ dei dilectionē: vel nō delecteris in spe mundi amplius q̄ in deo: nō in honoribus: nō in amicis. Si autē in aliquo istoz sis occupatus: iā ex toto corde non diligis. Sic ex toto corde diligit eum dauid. sicut h̄ Eccli. xlvij. De oi corde suo laudauit dñm: et diligit eum. Itē diligēdus est deus ex tota aīa. qualiter audiam? Ehyf. In veritate habere animū: r̄ firmissimū esse aīm in fide. qm̄ si hestare ceperis: iā ex tota aīa est vt eius volūtati nihil in numero p̄dicat. vñ Aug. Ex tota aīa deū diligere: est ipm̄

diligere ex tota volūtate sine strarietate. Itē diligere deū ex tota mēte: est quatenus oēs sensus vacent deo sicut dicit Ehyf. vel diligere deū ex tota mente: est cum dei memoria sine obliuione: sicut btūs Aug. exponit. Ergo diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo r̄. ergo diliges deū q̄ est supra te. q: qui diligit deū: diligit vitā. immo talis dilectio dat coronā: quā p̄misit deus diligētibus se. Roma. viij. r̄ Jaco. s. Diliges dñm deū tuū exēplo magdalene: cui dimissa sunt pctā multa: qm̄ dilexit multū. Luc. viij. Diliges dñm deū tuū: q̄ te diligit si eum diligas. Ergo diligentes me diligite. Prouerb. viij. Diliges dñm deū tuū: qui charitate perpetua dilexit te: iō attrahit te miserās. Diere. xxxj. De ista dilectione Aug. de laude charitatis. Breue preceptū: dilige tibi precipitur. dilige et fac quō vis. siue raceas: siue clames: dilectioe clama. siue parcas: dilectione parcas. radix sit intus dilectionis: non potest de ista radice exire nisi bonum. ¶ Secundo dilige proximum qui est iuxta te. Sed queritur quid est diligere proximum? Respondeo qd̄ diligere proximum non est aliud q̄ idem velle: r̄ idem nolle in bono cum proximo. Vel diligere proximum: est velle sibi illud bonum: quod volo mihi. r̄ nolle illud malum quod nolo mihi. Ad quē diligēdum inclināt

Primo natura. Secundo scriptura. Tertio preceptum. Quarto documentum. Quinto charitas. Sexto utilitas. Septimo membra!

¶ Primo ad diligēdum proximū inclināt natura. qm̄ mēbra vnus corpus naturaliter diligit. In huius signum mutuo se iuuant: mutuo se fouent: r̄ defendunt: r̄ cōpatiuntur. vnde si quid patitur vnū membrum: cōpatiuntur omnia membra. Nos et proximus sumus vnus membra: qui vnum patrem habemus in celo: et vnam matrem sanctam ecclesiam habemus in terra: vnam fidem: vnā legē: vnū baptismū: vnū corpus in xpo. ¶ Item secdo scriptura in multis locis hortatur primū diligere: presertim iohānes dilect̄ inter ceteros a xpo in sua canonica loquit̄ de dilectione primi. s. Cañ. c. liij. p̄ totū. r̄ apls̄ Ro. iij.

eterna pmissio
193
i cooperam̄ p̄bo
r̄ 89.

diligere ex toto corde
p̄ tota aīa
p̄ tota mēte

qd̄ e diligere primū
h̄ nos iuchiant

Nemini quicquam debeatis: nisi ut inuicem diligatis. Eccli. vii. Nō te pigeat visitare infirmū. et his em̄ in dilectione firmaberis. Et ap̄lus ubi. s̄. Qui diligit primum legē impleuit. Nō diligamus verbo neq; lingua: sed opere et veritate. s̄. Job. ii. et in mult̄ alijs locis. ¶ Tercio inclināt ad diligendū primū preceptum iuxta doctrinā xp̄i. Hoc est preceptū meū vt diligatis inuicē. Johā. xv. Nempe p̄ceptū datum ab aliquo p̄ncipe sub pena mortis eterne: quale est preceptū de dilectione. s̄. Job. ii. Qui nō diligit sc̄z proximū maḡnet in morte. et oīs qui odit fratrem suum: homicida est. et idē. s̄. ca. iij. Hoc mandatum habemus a deo: vt q̄ diligit deū: diligit et fratrem suū. ¶ Quarto inclināt documentū xp̄i et exemplū eius. q̄ dilexit nos: et lauit nos a peccatis nr̄is in sanguine suo. Apoca. s̄. et Ep̄e. v. Estote imitatores dei sicut filij charissimi: et ambulare in dilectione sicut et x̄ps dilexit nos. Exemplar istius dilectionis verū est: et multum ap̄ probat. s̄. Johā. iij. Si deus dilexit nos: et nos debem⁹ alterutrū diligere. ¶ Quinto inclināt ad dilectionē primī charitas: q̄ facit oīa cōmunia. vñ dicit quedā glos. q̄ charitas in cordibus nr̄is diffunditur qm̄ ad primū dilatur. ¶ Vñ posset q̄ris fati curiosos: cū nos habeamus charitatē: amorē: et dilectionē: que differētia est inter hec? R̄ndetur q̄ differētia est: qm̄ amor pp̄rie est respectu sui: quo amat q̄s seipsum. vñ amor quasi amor vnic⁹. Dilectio est pp̄rie respectu primī: quādo quis amat primū. est em̄ dilectio amor: primū vñ de dilectio quasi ligans duos: vñ de ligat et sociat amantē et amatū: sic ligat vt mutuo se diligant. Charitas autē pp̄rie est amor dei. facit em̄ charitas hoīez deo charū. ¶ Item sexto inclināt ad diligendū primū vtilitas: que est corona et p̄mium eternū. Jacobi. s̄. Beatus vir q̄ suffert tētationē: qm̄ cum p̄batus fuerit: accipiet coronā vite: quā reppromisit deus diligenter se. ¶ Tertio principaliter diliges amicum qui diligit te. Cant. ij. Dilect⁹ meus mihi erego illi. Amicus meus diligit me et ego illū. Et istius dilectionis sunt signa: vt pote amicus amicū libēter audit: et de ipso loquit. amicus de amico frequenter cogitat et sibi obsequitur. amicus p̄ amico se et res suas exponit: et sibi cōpatit.

amicus odit ea que amicus odit: et in hoc dilectio ostendit. ¶ Quarto principaliter diliges inimicū: qm̄ charitas viget te. de ista dilectione habet Matt̄. v. Diligite inimicos vestros. benefacite his qui odunt vos. et orate p̄ persecutibus et calūniatibus vos. et erit merces v̄ra magna. ¶ Vñ pot̄ queri quid est melius diligere amicū vel inimicū? R̄ndeo licet diligere amicū sit magis debitū: q̄ diligere inimicū: tñ diligere inimicū est magis meritorū. qm̄ in tali dilectione est maior difficultas: q̄ multū facit ad meritū. Item qz in tali dilectione inimici exp̄sius ostendit charitas: et maḡ vt videt artēdit amor: verū q̄ sic diligēdi sunt hoīes vt eoz nō diligant errores. scilz mala: nec vitia: nec peccā. Et pro finali conclusionē totius sermonis accedat illud qd̄ scribit Eccli. vii. In oī virtute dilige eū qui te fecit. In q̄ saluator. Johā. xiiij. Pater meus diligit eū: et ad eū veniem⁹ etc. Vñ p̄ gratiā: et in futuro per gloriā. Ad quā gloriā etc. ¶ Dominica. s̄. post trinitatē. Diligamus deum qm̄ ipse p̄ior dilexit nos. ¶ Dominica. ij. post trinitatē. Diligamus opere et veritate. ¶ Dñica. xvij. post festū trinitatis. Diliges dñm deum tuū. ¶ Dominica. xiiij. post festum trinitatis. Sermo. iij.

qd̄ e mel⁹ dilige
am̄ ca. l. p̄m̄isc

Diliges dominū
deum tuū. Luce. x. c. Prout reperit in sacra scriptura: et hoc idē p̄z experientia i natura: aliq; inclināt et tenetur ac consuevit diligere aliquā personā propter tria. videlz
Primo p̄pter suā progeniē et affinitatē.
Secūdo propter aliquod cōmodū et vtilitatē.
Tercio propter complacētiam et delectabilitatē.
¶ Primo dixi q̄ aliq; inclināt ad diligendū aliq̄ qz est de sua etc. Ratio est: quia naturalr̄ hō magis diligit: et dz diligere seipm̄ q̄ alios: qz vt dicit Aug. charitas ordinata a seipso incipit. Id̄ quāto aliq; sunt nob̄ maḡ pp̄inq;: tāto magis debem⁹ eos diligere. qz q̄ parētes sunt nobis maḡ et maxie pp̄inq;: ideo ip̄os magis diligim⁹. Istud p̄firmat valer⁹ lib. v. c. iij. Dilige

171

parentes

199

32

dira inter charitatem dilectione. amorem
signa dilectionis amica

aliquis solus diligere p̄p̄. 3.

Dñica. XIII. post trinitatis.

re parentes prima nature lex est. vnde ad hoc inclinatur natura et iducit. Narrat Ambrosius in hexameron lib. viij. de ciconis quod parentes suos senio confectos fouet plenus: et collato cibo pasunt: et in volatu supportat. vñ dicit aristoteles. viij. ethicoz quod nuquam sufficienter possumus retribuere patribus: a quibus esse nutrimentum et disciplinam accepimus. De hoc ponit exemplum valerius maximus. li. v. c. iij. vbi narrat quod scythae maxime diligebant parentes. vñ cum darius rex inuaderet eos et regiones eorum: homines illius terre parlatim ei cedebant. Et interrogati ab eo per legatos quare sic fugerent: respondunt se nec vineas: nec agros vel possessiones pro quibus dimicerent habere: sed cum ad monumenta parentum suorum venissent: tunc viderent quemadmodum scythae pluri solerent. Quo rex cognoscens amorem quem circa parentes haberent: eos in pace dimisit. Apparet ergo quod homines diligunt coniunctos eis secundum carnis originem. Id dicit Ambrosius quod primo deo diligendus est: secundo parentes: deinde filii: post domestici. Et hec quantum ad primum.

¶ Secundo dicit quod diligimus aliquem quoniam expectamus ab eo retributionem. Id est. Dicit philosophus. ij. lib. rhetorice quod amare est velle bonum aliqui. sed vt docet experientia: quilibet boni factori bonum optat et vult: ex eo quod bonum ab eo recipit et recipere expectat. Et quantum durat beneficium: tantum diligit. et cessante beneficio amor cessat: quod prout dicit Augustinus. x. de trinitate. Lulus rei gratia adipiscende spem quasi non gerit: aut tepide amat: aut omnino non amat. Talis autem amicitia que est propter vtile: vt dicit aristoteles. viij. ethice. est senum qui quoniam vtile in quantum indigent vt subueniant nature iam deficienti. Id concludit quod talis amicitia non est duratura: quia non persona sed pecunia diligit vel preda. Vñ narrat valerius: quod cum semel nerone imperatorem multitudo militum et hominum sequeretur. Seneca hoc videns dixit. Mel musce sequuntur cadauera lupi. predam sequitur ista turba: non hominem. Id metrico dicitur. Tempore felicitatis multi numentur amici: Dum fortuna perit nullus amicus erit. Dum quid habere putor: soleni voce salutor: Sed re cessante fit vox ferialis vt ante. Apparet ergo quod ille diligitur: a quo utilitas expectatur.

¶ Istud affirmat aristoteles. ij. rhetorice qui dicit. Pro beneficis salutem et prosperitatem amamus. De hoc habemus exemplum plura in sacra scriptura. s. Regum. xvi. vbi legitur quod rex saul ex peccato suo transgressus fuit preceptum dei: agitatus fuit a demone. et dicit textus. venit dauid ad saul: et stetit coram eo: et ille dilexit eum nimis: et hoc propter utilitatem: quia dauid pulsabat citharam: et re cedebat ab eo scilicet malus: quia tradidit phisici: quod armonia letum reddit letitiam. et dicunt mathematici quod multi demones ferunt non possunt armoniam. Ideo precipientes lyre vel cithare sonum: recordantur dulcedinis et leticie glorie: quam ipsi perdidit propter peccatum. Ideo non potest tolerare: immo fugit et recedit. Et hoc sit quantum ad secundum.

¶ Tertio dicit quod diligimus aliquem ex eo quod est delectabilis sua cognitio. Id est. dicit aristoteles. viij. ethicoz. quod visio corporalis est principium amoris sensuum. id quoniam videmus aliquam rem pulchram et nobis gratam: eam diligimus et desideramus. Et id videndo et habendo delectamur quod laborando et vincula sustinendo non sentimus: quia ille qui amat non laborat. Vñ dicit Quidius. Dura pati qui nescit amare: non nouit amare. Apparet quod facit dulcia dulcis amor. De hoc ponit exemplum beatus Hieronymus. quod etiam narrat valerius lib. ij. c. i. quod apud indos est consuetudo habere plures uxores: et viro defuncto uxores adiuuicent certant que cum plium dilexerit: et que fuit plus dilecta: quo terminato illa que plus eam dilexerit: ornate se melioribus ornamentis. Et quod comburunt corpora mortuorum: vxores voluntarie cum eo comburunt in signum dilectionis. Id dicit seneca in pueris suis. Nihil est quod non toleret que perfecte diligit. Exemplum ad propositum approbandum habemus in sacra scriptura Genes. xxi. vbi legitur quod cum iacob vidit rachel filiam laban auunculi sui: que vt dicit tertius erat decora facie et venusta aspectu: quam diligens iacob ait auunculo suo. Tibi pro rachel septem annis seruiam. et videbatur illi dies pauci propter amoris magnitudinem. Apparet igitur tertia clausula per consequens tota regula preassumpta. Adhuc predicta nostro proposito applicando reperio quod deus est.

ciconia

habet quoniam magis sufficienter possumus retribuere patribus

scythae

benefactores vtile

exemplum

tempore felicitatis multi numentur amici

visio principum amoris

De nra affinitate: et pater magnum cōri-
nens valorem.

Item ex sua benivolētia cōsequimur ma-
gnū commodū et honorem.

Item sua noticia offert magnam delecta-
tionem et dulcorem.

¶ Dixi primo q̄ deus est de parēta no-
stra et pater magni honoris. Ita dicit a-
postolus ad Ephesios. iij. Unus deus et
pater omnium. qui super omnes: et per
omnia: et in omnibus nobis. Etiam
Mat. xxiij. ca. dixit xps. Patrē nolite vo-
care vobis sup̄ terram. vnus est em̄ pater
vester qui in celis est. Si igit̄ filius amat
naturaliter patrē a quo habet partē cor-
poris: quanto magis quilibet nrm̄ debet
amare deum: qui corpus et aīam eius ex
nihilō fecit: vñ Augusti. Diligendus est
genitor: sed preponendus est creator.

¶ Dixi scdo q̄ ex sua benivolētia puenit
nobis magna vtilitas. qz dicit apostolus
ad Rom. viij. Scimus qm̄ diligentibus
deum oīa cooperant̄ in bonum. Propter
qđ Bernar. ad fratres de mōte de rita lo-
quitur. Felix ille amor: vnde nascitur stre-
nuitas morū: subtilitas intellectuum: pu-
ritas affectionū: scit̄as desideriorū: ope-
rum claritas: meritum dignitas: et sub-
limitas p̄emiozum. Dec ille.

¶ Dixi tertio q̄ sua noticia ē magne dul-
cedinis et delectationis. Ita dicit bñs
Bernar. Si tanta inuenitur delectatio in
portuncula creature: quanta inuenitur
in creatore. hec ille. et August. Quicquid
preter ipsum est: nihil est. Unde recte si-
cut sapor mellis quādo gustat tollit om-
nem alium saporē: ita amor diuin⁹ oēm
aliū amorē cōtēnit. ps. cxliij. Suavis
est domin⁹ vniuersis. Et antedictis igit̄
formetur ratio ex maiori et minori et con-
cludatur sic thema. Igitur debemus te-
nere consiliū euangeliste nobis dicen-
tis. Diliges dñm deum tuum. In quibus
verbis tria nobis vtilia ostēdit et demon-
strat euangelista.

Primo quod sit seruitiū gratiosum ad
qđ oēs obligamur. diliges.

Scdo quis sit ille dñs ita potens cui om-
nes subiugamur. dñm.

Tertio que sit ratio propter quā ad illud
oēs inclinamur. qz deum rñm̄.

Prima pars.

¶ Quātū ad primū sciē

dum: q̄ oēs tenemur et obligamur ad deū
diligendum propter duo. scilicet propter
opus creationis: et gubernationis.

¶ Primo debem⁹ et tenemur diligere deū:
quia ipse nos creauit. Ipse enim propter
benignitatem suam solam et non propter
merita nostra: nos creauit et fecit perfer-
tiores et excellentiores post angelos: q̄
sint alie creature. quia ad imaginē et si-
militudinem suā nos fecit. Unde ista ont-
nia debent nos inclinare ad ipsum diligen-
dum. Ideo Eccli. vij. In tota virtus
te tua dilige eum qui te fecit. Et ad hoc
inducit nos beatus Bernardus in quodā
sermone super canticā ita dicens. Parum
ne (inquit) tibi videf hoc: cogita quale
te fecit. nempe h̄m corpus egregiam crea-
turā. h̄m aīam magis imaginē creatoris
insignē: rationis participem: beatitudi-
nis eterne capacē. hec ille. Ista cognosce-
bat ille de quo narrat Lassiodor. qđ duo
heremite seruientes deo se mutuo dilige-
bant et h̄e. Vni illoꝝ denunciatum fuit
per diabolū qui in similitudine boni an-
geli sibi apparuit: qđ alius soci⁹ suus non
poterat saluari. Tūc ille vocauit alium et
dixit ei. Amice doleo supra modū: qz des-
nunciatū est mihi qđ tu debes damnari.

Cui alius r̄sudit. Frater nō doleas. Nam
semper deū dilexi. et nihilominus si ve-
lit me saluare vel dānare: nunq̄ propter
hoc dimittā quin euz semper diligā toto
corde. Alius aut̄ hoc audiens fuit aliquā
tulū consolatur: et orauit deū pro eo instā-
tissime: vt deus mitteret sibi angelū suū.
Quo viso: ait sibi angelus. Quia rogasti
pro isto: gloria in celo tibi duplicabitur.
Et quia ipse tibi sic respondit: plus est lu-
cratus q̄ fuerit toto tempore vite sue.
Et noueris qđ ille qui tibi apparuit p̄mo:
erat diabolus. et ideo decetero non for-
mides: quia ipse saluabitur eo qđ deū di-
ligat incessanter. Ergo et nos diligamus
deum: quoniam deus prior dilexit nos. s̄c.
Johan. in cap. iij. ¶ Secundo tenemur
ad diligendum deum propter op⁹ guber-
nationis. quia oibus prouidet. omes gra-
bernat. oēs sustinet. et ad p̄ntes expectat.

ap̄ta. 150
171. 205

et̄ optimus

Dñica. XIII. post trinitatis.

Ista dña obligant nos ad ipm diligendū si cōsiderētur. Unde brūs Aug. ista deo te contēplans sic dicit. Quantū (inquit) de beo diligere solatorē meū: qui qñ pecco pfectior ab eo. qñ cado erigit me: qñ sto: sustinet me: qñ lugeo cōsolatur me: qñ erro reducit me: qñ fugio sequitur me: quādo reuertor: suscipit me. Pro his omnibz non habeo quid ei impēdā: nisi vt ipm diligā. hec ille. Et hoc quantū ad primum.

Secunda pars.

Quantū ad secundum

est sciēdum qd deus est dñs ita potens: qd oēs creature subduntur sibi. vñ. s. Paral. xix. Eāctā que in celo sunt: et in terra: tuas sunt. tuus est regnū dñe. Iste dñs excellit alios in bonitate: id est vtilis nō solū vassallis suis: s; etiā oībus alijs. Ipse est em̄ qui dat oībus affluēt. Jac. s. An ppter ista obligamur deo seruire. Rō est. Videmus manifeste qd vassalli tenētur dñis suis seruire rōne feudi vel terre quā tenent ab ipsis. et nisi seruitiū eis debitū redderēt: eis terrā auferret. Sic et nos rōne bonoz terrenoz et spūaliū debemꝰ deo seruire: ne forte auferātur a nobis. Ideo. s. Paralip. xviii. dicit. Serui dño corde perfecto et aīo volūtario. Nō coacto: qd coacta seruitia non placent deo. inquit Aug. ideo Thym. Cū tali vultu respicit deus ea que facis: cum quali facis. hec ille.

Tertia pars.

Quantum ad tertium

est sciendū. qd duplex est causa quare nos debemus esse inclinati ad diligendū deū. Prima est: qd ad hoc nos incitat oēs creature. Aug. x. lib. cōfessionū. Celū et terra et oīa q̄ in eis sunt: ecce vndiq; mihi dicūt: vt amē te. nec cessant dicere oībus vt sint inexcusabiles. hec ille. Dupliciter autē dicit nobis oēs creature vt deū amemus. Uno modo ostēdēdo eū dignissimū amore nostro. bonitas em̄ vniuersitatis creaturā ostēdit creatorē optimū. et iō amore dignissimū. Secūdo ostendit nobis factū et exemplo. Videmus em̄ manifeste qd canis ita diligit dñm suū: qd sequitur illū inuito illo vbicumq; licet ille cōminetur ei et iaciet lapides: tñ sequit eū. Ita nos debemus deum diligere. vt si inferat nobis tribulationes et infirmitates/ pauprates/

canis

persecutiones/ et alias molestias non relinquamus eū. sicut Job qui dicit in. xiiij. ca. Etiam si occidat me in ipso sperabo. qd vt dicit ad Heb. xij. quod diliget deo castigat. Sed rō quare debemus esse inclinati ad diligendū deū: est beneficiorꝰ receptorꝰ abūsdantia: qd si q̄s diligēter attēderet quot em̄ beneficiū fuerit qd corpus ei dedit. quōt em̄ mēbra sunt in corpore: tot beneficia inueniet magna. Et p minimo mēbro/ plꝰ debet hō deū amare: qd multi ament eū pro cūctis beneficijs que ab eo receperūt. Si quis amisisset oculū: quātū amaret illum qui sibi oculū restitueret. Et si q̄s meruisset amittere eū: quātū amaret illū q̄ sibi eū reseruaret. Nec minus amāndus est deus: q̄ eū ab initio tibi dedit. et qui datum cōseruauit. cū multotiēs vrēdo contra deum/ eū amittere meruisti. Qd dixi de oculo de ceteris mēbris cogita. Si hō tantū amāndus est q̄ dedit corpus: quātū amāndus est qui dedit aīam: que in infinitum melior est corpore. Si amisisses vltimū rationis: quātū amares qui tibi illum restitueret. quātū ergo amāndus est q̄ tibi ab initio rōnē dedit. Itē si meruisses mortē sine separationem anime a corpore: quātū amares eū qui tibi eā remitteret. quātū ergo amāndus est ille q̄ mirabiliter corpus et aīam cōiūxit et sic seruauit: tñ peccando mortē multotiēs meruisti. Unde brūs Bernar. Valde oīno mihi amāndus est per quē sum: viuū et sapio. Dignus plane est morte q̄ tibi dñe iesu recusat vīuere hec ille. Apparet ergo quare nos debemus esse inclinati ad deum diligendū. Ergo dñi mei perfecte diligamus deū. quia dicitur Jaco. s. Quilibet in futuro accipiet coronam vite: quam repromisit deus diligentibus se. Quam nobis tē.

Dñica. xiiij. post festū trinitatis. Ser. s.

Piritu ambula

te: et desideria carnis non perficieris. Gala. v. c. Attēta diuersitate que est inter carnē et spiritum.

Attēta debilitate que est a carne et non fm̄ spiritum. Attēta vtilitate que non procedit a carne sed fm̄ spiritum. Sequitur qd ambulandū est non fm̄ carnem: sed fm̄ spiritum.

¶ Primo magna difficultas et diuersitas: magna proteruitas: magna dissensio inter carnem et spiritum in epla hodierna. In hoc enim caro et spiritus sibynuicē aduersantur. Caro corrūpitur et morit. spiritus autē semp viuuit et nūq̄ corrūpit. spiritus natione celestis. spiritus affectu rēdit ad celum. caro nō ad terrā. Propter istā contrarietatē grandis est pugna. grande bellū inter carnem et spiritum: que durat vsq̄ ad mortē in hoīe. Ista pugna est dura et fortis atq̄ periculosa: pro eo q̄ caro est domesticus hostis. vnde Hiero. Quocūq̄ pergamus nobiscū inimicū portamus. i. carnem nostrā de pctō natā: et in pctō nutritā et corrūptā: praua consuetudine vitiatam. Vnde est q̄ caro acriter aduersus spiritum percipit. In epistola hodierna. Caro concupiscit aduersus spiritum: et spiritus aduersus carnem.

¶ Secōdo attendenda debilitas carnis etc. In carne debilitas/infirmitas et vilitas. In spū sanitas/preciositas/et fortitudo reperitur. Nō sine causa dixit ip̄s. Spūs qui dē promptus est: caro autē infirma. Mar. xviij. et Mar. xiiii. Nō sine causa dixit ap̄s. Debitor es sum? nō carni. Roma. viij. Debitor es sumus spūi nro: nō carni. vñ Bernar. et Hugo de claustro aīe attēderes debilitatē humane carnis ad ppositū scilicet quātur. Cur carnē tuā preciosis rebus impinguas et adornas: quā post paucos dies vermes deuoraturi sunt in sepulcro. et aīam tuā bonis operib? nō adornas: que deo et angelis eius presentāda est in iudicio. dñari ancillā: et dominā ancillari magna abusio est siue abominatio.

¶ Tertio principaliter attendenda utilitas etc. Quā utilitatē habem? a carne? Nullā. nec mirū: quā sic ait Hugo de claustro aīe: Nihil aliud est caro nisi spuma fragili decores vestita. Sed qd erit quā erit cadauer miserū et putridū: esca vermiū. Si diligēter consideras qd per os/et nares/et ceteros corporis meatus egreditur: nunq̄ vilius sterquiliniū vidisti. Si singulas eius miserias enumeras: pellis q̄ sit irriterita peccatis: onerata vitij: seruies concupiscentijs: occupata passionib?: polluta illusionib?: ppona semp ad malū: et in omne vitij pluis: plena confusione et ignorantia inuenies. A tali carne ferida nulla penitentiā pot sequi. Si est aliquid boni in hoīe a spū: nō a carne. ab aīa est: que sicut

Bern. sup cātica/nō cessat inquirere locū habitacionis glorie sponi tāq̄ viā in qua ambulet: et māionem in qua ambulet: et cancellā in qua ambulet. Ergo spiritu ambulate. Vbi tria ostenduntur.

Primo mot? bone opationis. ambulate. Secōdo modus recte ambulationis. spū. Tertio fructus meritorie actionis. desideria carnis etc.

Prima pars.

¶ Quātum ad primum

sciendū est q̄ ad ambulandū in via morū multa et varia requiruntur.

Primo lumen: vt via dirigatur.

Secundo confidētia: vt leuius ad terminum peringatur.

Tertio amor: p̄ quē terminus expectat.

Quarto rectitudo: als facilliter deuiatur.

¶ Primum requisitū ad ambulandū presertim de nocte est lumē. iuxta illud Job. xij. Si q̄s ambulauerit in die nō offendit: q̄ lucē huius mundi videt. Quid est moraliter illud lumē: nisi fides dirigens nos in via morū. in via virtutū. als sine fide turpiter deuiatur: et deuiamus a via que pducit ad celū: qualiter deuiat infideles. et generaliter oēs qui deuiat a catholica fide. quā oēs tales in tenebris ambulāt. in ps̄. lxxij. De ista ambulatione. ij. Cor. v. Per fidē em̄ ambulamus: et nō per sp̄. i. p̄ fide visibiliū et inuisibiliū. Zalis est status viatorū credentiū ambulare ad deū p̄ fidē. non tñ per sp̄. s. p̄ clarā et apertā visionē: que nō est in via: s̄ erit in patria. Ecce clarū lumē fides dirigens nos in via dei. vñ

Chrys. in quadā domel. sup Aldat. Fides lampas est: que sicut lāpas illuminat domū: ita fides illuminat aīam lumine spiritali. Maxime requiritur lumen ad ambulandum vbi est

Primo viarum multiplicitas.

Secundo itinerantium raritas.

Tertio temporis obscuritas.

Ista tria sunt in hoc mundo.

¶ Primo viarum multiplicitas vtpote diuersi status: diuersę cōditiones gentiū: et nō bñ lat q̄s status est melior. Ista multiplicitatē viarū cōsiderabat br̄s Aug. li. cōfess. Volebat em̄ conferre estus suos vt proferret quis esset aptus modus viuēdi ad ambulandū in via dei: in qua alius sic ibat. ali? nō sic. habuit tñ directiū lumē

vv

max̄ rēq̄ lumē ad ambulandū

ad ambulandū
via morū hē

fides ē lampas
179

Dñica. XIII. post trinitatis.

fidei. Itē in hoc mūdo est viator raritas. pauci valde sunt q̄ ambulant p̄viā lara sine lumine fidei. Itē in mundo isto est tepous obscuritas. obscuritas pctōy: obscuritas ignorantie. error supra modū. Contra ista est necessariū lumē fidei dirigēs nos. de quo Esa. lx. Ambulabūt gētes i lumine tuo. ⁊ in ps̄. Dñe i lumine tuo ambulabūt.

Secūdo requiritur spes seu confidentia. Spes est baculus fortis non arūdineus: quo quis sustentatur in vijs periculosis ne cadat. Et que sunt vie que indigēt tali baculo? Ille vie sunt

Primo lutorū multiplicitas. **Secundo** fouearū profunditas. **Tertio** laqueoy diuersitas.

Primo lutorū multiplicitas. Zuta sunt pctā carnalia. ⁊ per tales vias lutas vadūt ambulantes fm carnē. in eplā hodie na vbi sic. Manifesta sunt opera carnis. fornicatio in actu exteriori. immūdicia in actu interiori: cōsensūs in volūtate: impudicitia in gestis. sicut in oculis ⁊ in tactibus: lururia: ⁊ cōsuetudine. De istis sic ambulātibz Ps̄. lxx. Multi em̄ ambulātibz quos sepe dicebā vobis. multi. s. pctōies male ambulātibz fm carnē in pctis carnis. quoy finis interitus. hoc est eterna dānatio. Istis loquit apls. s. Cor. iij. Nōne carnales estis: fm hōiem ambulātibz. Itē foueatū pfunditas. Per foueā pfundā intelligit pctm̄ auaricie: in quo sunt multe pfunditates: multe circūstantie aggrauātes. Et circa tales foueas multi cū grādi periculo ambulātibz: ⁊ finaliter lassant: qm̄ magnū labor est. vt dicant illud Sap. v. Lassati sumus in via iniquitatis ⁊ perditionis: ⁊ ambulāuimus vias difficiles: viā autē dñi ignorāuim⁹. Quid nobis profuit superbia: aut diuitiarū factātia quid contulit nobis? Transferūt oīa illa tanq̄ vmbra. Itē est in via sc̄li laqueoy diuersitas: p̄ quā ambulātibz superbi. in ps̄. clix. In via hac qua ambulātibz: absconderunt superbi laqueū mibi. Ambulātibz per tales vias facilliter cadit: nisi baculo sustentet: p̄ quē intelligo bonā sp̄e de deo. ppter cui⁹ defectū multi ceciderunt in desperationē sicut iudas: cayn: esau: et sic de alijs. Non sic qui habēt firmā sp̄e. Esa. xl. Qui sperāt in dño mutabūt fortitudinē: assumēt penas sicut aquile: currēt ⁊ non laborātibz: ambulātibz et non deficient.

Tertio requiritur amor: per quē terminus expectat. Amor terminus amor patrie celestis facit nos ambulare sollicitē ad patriā. Ephe. v. Ambulate in dilectione. Ergo ascendamus ad montē dñi. ad montē paradisi. et per amorem ambulēmus in semitis ei⁹. ecce ambulātibz vtilitas. Talis charitas. talis amor: i ambulādo nō est aliud q̄ bona charitatiua societas cum qua est cōiter ambulādo. q̄ scriptū est Eccl̄. iij. Ne soli: q̄ cū ceciderit nō habet subleuantē se. In hui⁹ signū btās Job. (Apo. s.) vidit similit̄ filio hōis ambulātibz in medio septē candelaboz aureoy. per que intelligit societas i qua est charitas: amor: et cōcordia. q̄ charitas auro ppter p̄ciositatē merito cōparatur. In tali societate ambulādo est. s. Job. s. Si in luce ambulāmus: sicut ⁊ ipse est in luce: societate habemus adiuuicem.

Quarto requiritur rectitudo ad ambulādo que nō est aliud q̄ prudētia seu cautela bona. et de tali ambulātibz habemus p̄ouer. ix. Relinquitē infantia: ⁊ venite: et ambulātibz per vias prudētie. presentia ordinādo: futura precaueudo: p̄terita recordādo. Cui alludit illud apli Ephe. v. Caute ambuletis.

Ultimo requiritur fortitudo. qualis fortitudo est corpus xpi: qd̄ multum iuuat ad ambulādo in via dei. In hui⁹ figurā. iij. Reg. xix. helias p̄pheta excitatus per angelū ambulātibz per desertū hui⁹ seculi in fortitudine cibi. i. corporis xpi: et ambulātibz vsq̄ ad montem dei. s. paradisi: qui est mons in quo beneplacitū est deo habitare in eo. ps̄. Vel fortitudo accipit p̄ virtute morali: que est vna de quattuor virtutibus: quā habuerūt sancti reſte brō Greg. in quādā homel. Fortes (in q̄) facti sunt sancti: terrore deuiant: sp̄m̄ robōrātibz: virtutibus cōsulcātibz: terrena despiciunt: celestia appetūt: occidi p̄nt: flecti nequeunt: nec sustinere falsa. Isti similes fuerunt illis aialibus in rotis que nō reuertebātur cū ambulātibz: sed semp̄ procedebāt de bono in meli⁹: in via nō deficient: sed semp̄ perseuerādo. Ezechiel. s. Sed p̄chdolor multa sunt in via huius mūdi: que distrahit: retrahūt: et contrahūt hōiem quate⁹ nus morā faciat ambulādo: vtpote retrahit asperitas aduersitatis p̄ impatiētia: attrahit auenitas p̄ peritatis p̄ insolē

res e baculus

depend baculo

chan

fig

9.6. p. lanni

fortitudo

tiam. contrahit timiditas imbecillitatis p
occidit. Tales qui sic ambulant sunt simi
les tigridi: que cū insequit illū qui furat
est catulū suū: currit post eū velociter: sed
venator: q̄ furat est catulū: dimittit in via
speculū clarū: et tigris videns ymbriā suā
in speculo credit esse catulū suū: et leuādo
speculū facit morat̄ retardat cursum suū.

Sic moraliter quid p̄ catulū: nisi vita eter
na: quā frequēt̄ pdimus p̄pter demerit
ta nra: de cui⁹ pditione dolere debem⁹: et
ambulare p̄ bona opera vt ipsam recupe
remus. Nēpe gloria paradisi p̄ pctm̄ mor
tale facilliter et frequēt̄ perdit̄: sed p̄ bo
na opera recuperat̄. Verū sunt nōnulli q̄
in via hndi (als hui⁹ mūdi) retardāt cur
sum suū p̄pter speculū. i. p̄pter vanitates
huius mūdi: p̄pter delectationes carnis
in quibus se occupāt in tantū q̄ venator
deus elongat se ab eis. Et de talibus tar
de ambulātib⁹: et morā faciētib⁹ habe
tur Job. vi. Multi discipuloꝝ eius abie
rūt retro: et iā nō cū illo ambulabāt. Non
sic est ambulandū in via dei: sed per illum
modū de quo Luc. xiiij. Oportet me hodie
et cras et sequēti die ambulare. i. cōtinue
diligēt̄ et perseuerāt̄. qm̄ qui perseue
rauerit vsq; in finē hīc saluus erit. Mat.
k. et. xliij. Cuius saluti⁹ participes et.

l. d. n. c. xliij. post festū trinitat̄. Ser. ij.

Dcurrerūt ei de

cem viri leprosi. Luce. xviij.
Sacro testante eloquio
Occurrit deus vt populus
velociter liberetur.

Occurrit populus vt deus solenniter ho
noꝝretur.

Occurrit infirmus vt a morbo feliciter cu
retur.

¶ P̄rio occurrit de⁹ et. de isto occurſu ha
bet̄ Ero. in multis capitulis: vbi legit̄ qd
deus occurrit populo iudeoꝝ in columna
ignis/et nubis. Et modus fuit: qm̄ popu
lus iudeoꝝ pede sicco transiit mare: egypti
insequentes eos submersi sunt. qm̄ re
uertentibus occurrit aque: et inuoluit
eos dñs in medijs fluctibus. Talē occur
sum fecit fili⁹ dei humano generi: qm̄ de
scēdit de celo: et incarnatus est de spūsan
cto. et illū occurſum longe ante postulaue
rat. p̄pheta dauid dicens ps. lviij. Exurge
in occurſum meū ac vide et. Propter qd

cantamus in aduentū suo. Ecce venit rex
venite occurramus obuiā saluatori nro.
¶ Secdo introductū est qm̄ occurrit popu
lus et. In huius exēplū xpo veniēti i hie
rusalē cū canticis et laudibus occurrerūt
populi. et de isto occurſu cātat ecclia. Oc
currūt turbe cū florib⁹ et palmitib⁹ obuiā re
deptoi: ac victori triūphanti digna dant
obsequia. filium dei digne gentes predi
cant: et in laudes ch̄isti voces tonant per
nubila osanna.

¶ Tertio fuit introductū qm̄ occurrit in
firmus et. de q̄ occurſu loquit̄ thema. Oc
currerūt ei decē viri leprosi. Vbi tria ostē
duntur.

Primo ascēsus laboriosus. occurrent.

Secundo numerus preciosus. decem.

Tertio morbus contagiosus. leprosi.

Tertia pars.

Quātum ad vltimum

dimissis primo et scdo: est sciendū qd lepra
est enormis infirmitas que raro sanatur.
Est morbus cōtagiosus q̄ circūstātes coz
rūpit: p̄pter qd leprosi a societate sanoꝝ
separant̄. Huic morbo cōparat̄ pctm̄ mor
tale: qd est enome corā deo: p̄ qd separan
tur mali a societate bonoꝝ. Et sciendū
qd lepra multipliciter noīatur: qm̄ est

Prima lepra in fronte.

Secunda lepra in manibus.

Tertia lepra in carne.

Quarta lepra est leonina.

¶ Prima lepra in fronte. et designat leprā
spūalē superbie. et figuratur in lepra osie
de quo. ij. Paralip. xxvj. qm̄ accepit thuri
bulum vt adoleret in censum quod fuit sig
nū magne superbie: et ideo cito orta est
ei lepra in fronte et fact⁹ est leprosus. Per
hunc modum leprosi facti sunt mali ange
li et ideo separati sunt a bonis: i baratrū
per superbiam corruerūt. De ista lepra su
perbie loquitur beatus Bernar. in quadā
epistola satis pulchre. Septem pliciter oc
cupavit nos lepra superbie. in gloria vesti
um: in voluptate corpoꝝ: in ore quoꝝ du
pliciter: et in corde. In ore dum in aduer
sis murmuramus: et in prosperis arrogā
ter commendamus. In corde propria vo
luntas et proprium consiliū. Superbia
de supernis celestibus ad ima. humilitas
ab imis ad alta leuat. Angelus de
celo ad tartara corruit. homo humilis

lepra e p̄ am
morte

superbia

vt h'oz leprosoz

auaricia
173. 188

ad celos ascendit. vnde vnguo. Cetera vitia
solas illas virtutes petat quibus illa
destruunt. vt luxuria: pudicitia. ira: paci-
tia. sola aut superbia contra cunctas virtutes
se erigit: et quasi generalis ac pestifer
morbus oēs corrumpit. ¶ Sed hic potest
queri in q loco tales infecti lepra supbie
collocabunt? Dic m̄des. nō in paradiso
celesti: qm angelus infectus isto morbo
fuit eiectus de celo empyreo. nec in para-
diso terrestri: qm adā spiritualiter lepro-
sus factus. de illo loco tanq leprosus d:
esse expulsus. nec in hoc mūdo pmittent
stare: imo eijcientur. qm scriptum est. ps.
xviij. Et lutū platearū delebo eos. q loco
deputat? eisdē est domus leprosarie inferni
vbi erit fetor: et strido: et ardo: etc.

¶ Secūda lepra in manibus: qualis fuit
i manu moysi Exod. iij. vbi legit q moy-
ses extraxit manū extra sinum et inuenit
eam leprosam: postmodū retraxit eā in si-
num: et inuenta est sanata. Per istā lepram
intelligitur pctm auaricie. qm cupidi et
auari hnt manus extensas ad capiendū:
sed hnt eas collectas ad largiendū. Ista
lepra fuit infectus giesi seruito: helisei p-
phete. iij. Reg. v. vbi legit qualiter iuit
post naamā syri leprosum: vt acciperet de
suo. sequit q leprosus factus est. Zaliel
leprosus fuit iudas: ideo expulsus ē de so-
cietate apostolor. modo simili diues epu-
lo sepultus in inferno. De ista lepra auar-
icie loquit brūs Hiego. lib. x. moralium.
Pctm auaricie mentē quas infecerit: ita
grauē reddit: vt ad petenda sublimia at-
tollī non possit. Ista lepra auaricie est in-
firmas pessima: de qua Ecclā. v. Est in-
firmas pessima: quā vidi sub sole. Diuitie
conseruate in malū dñi sui. Pereunt i
afflictione pessima. Tales diuitie congre-
gate in auaricia: et cōseruate sunt i malū
dñi sui. videly in malū culpe: et in malus
pene dñi sui. Un sciendū q quattuor sunt
causē que faciunt itam leprā pessimam.
Prima abundantia materie: qm totū mū-
dus: et res tpales in mūdo cōtente. Sec-
cunda causa continuitas: qm auarus la-
borare non cessat. Ecclā. iij. Tertia causa
est attributa: qm diuitie cū labore acqru-
tur: cū timore cōseruant: cū dolore amit-
tunt. et totū est acerbū. Quinta causa est
vniuersitas: qm oēs a minore vsq ad ma-
iore auaricie studēt. Hierem. vi.

¶ Tertia infirmitas lepre luxuria. Ista le-
pra est in carne figurata in lepra illius les-
prosi: qui descēdebat de mōte: q leprosus
non nominat: in signū q illud pctm non
noiat: innoabile ppter immūditā. Ista
luxuria est sitis ebria: delectatio momen-
tanea: amaritudo eterna. lucē odit: tene-
bras appetit: totā hois depradat mentē.
sicut em nubes aerē: sic lepra maculat
mētē: sic lepra totū hoim maculat. ita lepra lu-
xurie deturpat corpus et aīam. vel lepra
luxurie est in multo sicut lepra incurabilis:
q desistere nolūt a tali pctō postq incepe-
rūt. Sed qd erit de talib? Rūdes q sicut
ppter leprā incurabilē sepať q̄s a societa-
te sanor: sic luxuriosi insanabiles incur-
abiles separabunt a bonis in die iudicij.
qm eribunt angeli et separabūt malos de
medio iustor sicut sepať hedi feridi ab
agnis inocentib? Mat. xij. et xv. Item
p lepram in carne designat pctm gulae sic
guratus per q̄tuoꝝ leprosus q̄ venerunt
ad castra syrie vt bñ comederēt. iij. Reg.
viij. Per q̄tuoꝝ leprosus intelligunt quat-
tuor modi: qbus pctōres gulosi peccant:
q̄ sunt comedere ppere: laute: nimis ardē-
ter: et studiose. Ab ista lepra gulae multe
infirmitates pcedūt et generant: qm scri-
ptū est Ecclā. xxxviij. In multo escis erit i-
firmas. et Propť crapulā multi obierūt.
¶ Quarta lepra est leonina: q̄ ex feruenti
egredit et pcedit. p quā vno mō intelligit
pctm murmuratiois: et figurat p lepram
marie sororis moysi: q̄ murmurauit contra
moysen ppter eribitissimū iō leprā p̄cul-
sa est et finaliter sanata est. Nūeri. xij. in
signū q̄ subditi q̄ murmurāt q̄ placū suū
incurrat leprā pcti. ¶ Sed pot queri de
spūalib? leprosis q̄liter curant? Et r̄des
q̄ cura eoz in textu euangelij continet.
Primū medicamentū penitere et verecū-
dari et erubescere de pctō. iō habet in ter.
Qui scterūt alōge. nō audētes appropri-
quare ppter erubescētā magnā. Scdm
inuoicare diuinā clementiā: et miām: et au-
xilij sc̄toꝝ. iō dī. Reuenerūt vocē dicētes
Jesu p̄ceptor miserere nri. Tertij medica-
mentum cōfessio vera et integra. iō sequi-
tur i textu. Ite ostēditē vos sacerdotib?.
Abi sciendū q̄ q̄nc modis legitimis in-
scriptura lepram fuisse curatā: vt p̄te.
Primo per absolutionem.
Secundo per ostensionem.

Remedij ad curandū

Tertio per separationem.

Quarto per inclusionem.

Quinto per manuum extensionem.

¶ Primo curatur lepra ꝛc. de ista medicinali cura habet. iij. Reg. v. vbi legitur quod naaman leprosus est curatus a lepra: quia lauit septies in iordane. Et ista lotio moraliter designat contritionem in qua remittitur peccatum. vñ quedam glo. notabit. dicit. quod contritio est quedam humilitas metis animi hilas peccati. **¶** Secundo dicitur quod lauit septies in iordane: que sunt septem cause contritionis. Prima causa recordatio peccatorum. Esa. xxxviii. Recordabo tibi oēs annos meos in amaritudine anime mee. Secunda causa pudor de commissis. Quinta causa propositum firmum non peccandi. Sexta causa de amissione celestis patrie. Septima spes venie quam non habuerunt cayn: esau: et iudas.

¶ Secunda causa curandi lepra ꝛc. Iste modus ostenditur Luc. xvij. vbi thema cum fuit dictum istis leprosis. Ite ostendit vos sacerdotibus. per veram confessionem: quia licet peccatum sit dimissum in contritione: hoc tamen non est notum ecclesie. vñ sacerdos qui absoluit peccatorem ostendit ecclesie ipsum esse absolutum.

¶ Tertius modus curandi lepram: per separationem: qualiter fuit curata maria soror moysi leprosa: de qua superius dictum est: quod fuit separata septem diebus: et finaliter sanata ad preces moysi. Et designat ista separatio moraliter excommunicationem maioris: que separat a comunione fidelium: et a preceptione sacramentorum. et talis pena est multum medicinalis.

¶ Quarto curatur per inclusionem sicut per Ezo. iij. vbi legitur quod manus moysi extracta de sinu apparuit leprosa: sed retracta et inclusa infra sinum apparuit sanata et curata. Sic moraliter nonnulli existentes in mundo inficiuntur lepra peccati: sed quando includuntur infra clausuram sacre religionis sanantur virtute voti obediencie in professione: quam absolute sunt illa die a pena et culpa.

¶ Quintus modus curandi lepra est per tactum manuum: sicut legitur Mar. viij. Mar. s. et Luc. v. quod christus sanavit leprosum per tactum manuum. quam scriptum est ibidem. Exiens iesus manu tetigit eum ꝛc. **¶** Sed hic queritur quare saluator per tactum sanavit leprosum:

presertim quia in lege fuit prohibita tangere leprosum Levit. xij. Rñdes quoniam non fuit prohibita ad curam eiusdem: sicut hic. Item non fuit prohibita quando tangens non inquinabatur a lepra. Ite fuit humilitas: sicut legitur de beato martino quod osculatus est leprosum. et de beato ludouico quod ex humilitate tractabat leprosos. Ite legis conditor: non erat obligatus legi. **¶** Ite queritur quare est moraliter lepra curabilis: et que est lepra incurabilis? Rñdes lepra curabilis peccati est quoniam quod confitetur peccatum cum dupliciter peccati: et cum firmo proposito non peccandi. Sed lepra peccati incurabilis per contrarium: quoniam quod confitetur peccatum propter iterum peccandi. et etiam desperatio qualis lepra fuit in iuda et alijs multis. De ista lepra incurabili precessit figura. iij. Reg. v. scilicet in lepra giesi: cui dicitur est per helieum prophetam. Lepra naaman adherbit tibi et te mini tuo vsque ad sempiternum. Pro cura ergo lepre peccati occurramus saluatori nostro misericordiam postulando. et ad modum istorum ostendamus nos sacerdotibus per veram confessionem quod diu viuimus in hoc mortali corpore: donec occurramus deo christo in vnitate fidei: in mensura etatis plenitudinis christi. Ephe. iij. percipientes plenitudinem eterne britudinis. **¶** Cur? britudinis eterne participes non faciat immensus eternus et inuariabilis gloriosus deus deorum per infinita seculorum secula. Amen.

¶ Dñica. xij. post festum trinitatis. Ser. iij.

Urge vade: quia

fides tua te saluum fecit. Luc. xvij. Fides est bone conuersationis initium. Continuate vite profectus

et studium.

Conseruate gratie merces et premium. Quoad primum dicitur: surge. quoad secundum: vade. quoad tertium: fides tua.

Prima pars.

¶ Quatum ad primum

vis saluari: surge. scilicet de peccato corde coterendo: ore confitendo: ope satisfaciendo. de peccato ergo sic surge. Ratione assignat apostolus Ephe. v. Surge quod dormis: et exurge a mortuis: et illuminabit te christus. Surge qui dormis in peccato. Nunquid quod dormit non adiciet ut resurgat. ps. xl. et exurge a mortuis. Surge peccator: per penam exterioris. et illuminabit te christus. in vixta presentis per fidem et gratiam

pp ij

contri

em e
7 ca. con-
tritionis

confessio

excurra

Religio

curabit. incur

fig^a

179. 5. 6.

ter ambulabat p viā istā cū dicebat. *Uas*
dā ⁊ affluā delictis; et fruar bonis. *Eccles*
ij. Est ⁊ alia via mōtuosa in pgressu. s. mō
 tuosa vanitatis supbie: p quā ibat illa su
 perba agar fugies a facie dñe sue sarai p
 pter supbiā. Cui dixit angelus. *Uenien*
 et quo vadis? Que rñdit. A facie sarai do
 mine mee ego fugio. Dixitq; ei angel⁹ dñi
 Reuere ad dñam tuā et humiliare sub
 manu illi⁹. *Ben. xvj.* Itē est hic in mundo
 viā spinosa: per quā incedunt auari: cupi
 di: ⁊ tenaces. *ij. Esdre. iij.* Accipit hō gla
 diū suū ⁊ vadit in viā facere furta ⁊ homi
 cidia: ⁊ mare nauigare ⁊c. Sūt etiā mul
 te alie vie quas abscōdit diabolus in pro
 gressu vite p̄sentis. ¶ Itē cōsiderat viā
 ad egressum: p quā q̄s vadit ad mortē de
 qua. *ij. Reg. ix.* Uade ⁊ fortiare ⁊ scito ⁊
 vide qd facias. Sequenti em̄ anno rex sy
 rie ascēdit cōtra te. rex syne. i. diabolus q̄
 est rex sup oēs filios supbie. Itas vias de
 ingressu progressu ⁊ egressu fuerat exper
 tus *Aristo.* q̄ dixit q̄ egressus est de hoc
 mūdo. Humiliatus inquit in hunc mun
 dū: anxius vixi: cōturbatus egredior in
 scius: et ignarus. humiliat⁹ itraui in mū
 dū. s. cū scitu in culpa ⁊ nudus. anxi⁹ vixi
 cū labore. qz hō nascit ad laborē. *Job. v.*
 cōturbat⁹ ⁊c. vel ppter grauitatē pctōz:
 vel ppter apparentiā vel p̄sentia demō
 niū: vel ppter apparētiā iudicij diuini:
 vel ppter penā mibi paratā. ¶ Itē quar
 to considerat regressus: q̄ nō est nec appa
 ret. in lib. psalmoz ps. lxxvij. Recordatus
 est q̄ caro sunt: spūs vadēs ⁊ nō rediens.
 ad corpus in hoc seculo. In hui⁹ signū da
 uid rex dixit de filio suo mortuo. Ego vad
 dā magis ad eū: ille hō nō reuertetur ad
 me. *ij. Reg. iij.* Quā aliquis vadit ⁊ mutat
 se de loco ad locū sine spe redeūdi: plura
 secū desert. Ita nos moraliter q̄ habem⁹
 ire ad aliud seculū sine spe reditus: plura
 bona nobiscum portare debemus.
 ¶ Tertio vade ad infernū. Ad infernū ire
 debem⁹ semel in die cōsiderādo penā. cir
 cūendo inferni officinas. vñ *Ansel.* in me
 ditationibus suis. Cogitet (inqt) cogitet
 cor: meū qd fecit: qd meruit: descendat ad
 terrā tenebrosam ⁊ operatā mortis caligī
 ne. Cui alludit sermō *Job. x.* Dimitte me
 vt plāgā paululū dolorē meū ⁊c. Et sequi
 tur i meditatioe *Ansel.* Mēs mea cogitet
 ⁊ p̄sideret q̄ ibi spectat tenebrosā aīa mea

intēdat ⁊ cōtēpletur: videat et cōturbet.
 quid est qd aiaduerto in terra miseret te
 nebrarū: vbi null⁹ ordo: s; sempitern⁹ hor
 roz inhabitat. Deu cōfusio vilitatū: ruz
 multas dēnū stridētū: inordinata multi
 tudo gemētium. ve ve ignis sulphureus:
 flāme tartaree: vermes in igne viuentes:
 demones coardētes. Dicat ergo quilibet
 viator. Ego dixi in dimidio dierum meoz
 vadā ad portas inferi. ad mortem: ad sup
 pliciu: vel ad infernū p cōsiderationē. q̄
 ui residuū annoz meoz: q̄ diu viuere du
 bitādo. dixi nō asserēdo. s. nō videbo dñm
 deū in terra viuētū. qd abfir. immo firmi
 ter credo ⁊ spero: qm̄ videbo deū in terra
 vinentiū. et in ps. xvj. est scriptū. Credo
 videre bona dñi in terra videntium.

¶ Quarto vade ad celū ⁊c. quale viagiū
 fecit xps qm̄ dixit. Uado ad patrem. *Job.*
xvj. Uado ad eū qui misit me. *ibidē.* ⁊ ca.
vij. Et ad cōsolationē discipuloz dixit. Ec
 pedir vobis vt ego vadā. *Job. xvj.* Uado
 parare vobis locum. *eiusdē. xiiij.* Uadunt
 amici xpi post eū per vias multas. Nam
 aliqui vadunt

Primo per viam obedientie.

Secdo aliqui vadūt per viam amicitie.

Tertio aliqui vadūt per viam mie.

Quarto aliqui vadūt per viā concordie.

¶ Dico primo q̄ aliqui vadūt post xpm̄ p
 viā obediētie: sicut boni religiosi vt dicat
 prelatus. Vō sum sub potestate p̄stitutus
 habens sub me milites: et dico huic vade:
 erradit. *Mat. viij.* Boni religiosi sunt mi
 lites dñi militātes: negocijs secularibus
 non se implicantes: quia nec militans
 deo implicat se negocijs secularib⁹. *ij. Lij.*
mot. ij. Per istā viā nō vadūt superbi: q̄
 relinquūt iter rectū: et vadūt ad infernū.

¶ Itē secdo vadunt boni per viā amicitie.

In hui⁹ signū dixit iacob ad ioseph filiū
 suū *Ben. xxxvij.* Uade et vide si cūcta pro
 spera sint erga fratres tuos ⁊ pecora: ⁊ re
 nūcia mibi qd agatur. Per istā viā nō va
 dūt inuidi: q̄bus nō placet p̄speritas pri
 moz: immo nō p̄nt eam videre. sicut bufo
 odorē vinee florentis sustinere nō potest.

¶ Itē tertio per viā mie vadunt quidam.

Zuc. x. Quis hoz triū vides tibi primus
 fuisse illi qui incidit in latrones. Et ille di
 xit. Qui fecit miam in illum. Uade et tu
 fac similiter. Sed sunt multi sacerdotēs
 et leuite: ⁊ pauci samaritani misericordiā

vy iij

dis. i. iud. iud. dno
anoz meoz

199-150

32. d. amycia
 192

102-103

Dñica. XV. post trinitatis.

facientes. contra illud. Si vis perfectus esse vade et vende omnia q̄ habes et da paupib⁹. **Matt. xix.** ¶ Item vadit per viā concordie: q̄ sunt pacifici cōsiderātes dictā saluatoris. Si offers munus tuum ad altare: et ibi recordatus fueris: q̄ frater tuus h̄s aliquid aduersus te: relinque ibi munus tuū ante altare: et vade pri⁹ recōciliari fratri tuo etc. **Matt. v.** Contra multos iracundos: qui placari nō possunt: nisi vindictā viderint de offensa. tū scriptum est. Qui vīdicari vult: a dño inueniet vīdictā. **Eccli. xviii.** Igit̄ xp̄iane fidelis vide vias istas: serua obedientiā: diligē amici tiā: fac mias. Ingre pacē/ atq; p̄cordiā: et ī extremis dicef tibi: vade ī pace. **Eccli. ix.** Vade et comede in leticia panē tuum: et bibe cū gaudio vinū tuum: q̄ deo placet opa tua. **Item Eccli. xvij.** In partes vade seculi sancti. Vade ad locum vbi est māsonum pluralitas: q̄ in partes ibi est beatorū sanctitas: et beata eternitas. quia scilicet sancti. et in sc̄m seculi. Per oia etc. **¶ Dñica. xv. post festū trinitatis. Ser. f.**

De em̄ semina

uerit homo: nec et metet. **Gal. vi.** Teste sacro eloq̄o. Semināt predicatorēs doctrinalē eruditionem.

Semināt agricolos ad vite sustentationem.

Seminant mali peccatores rixam et detractionem.

Prima pars.

¶ Primo seminant pre

dicatores etc. de isto semine **Matt. xij.** **Matt. iij.** et **Luce. vij.** Erūt qui semināt seminare semen suū. Erūt sacerdotes xp̄us seminator casti consilij/ seminare semē sacre doctrine luciferū. qm̄ Semen est verbum dei. **Luce. vij.** Et quare verbū dei semini cōparaf: q̄ ad modū seminis h̄s primo virtutē fructificatiuam.

Secūdo habet virtutē calefactiuam.

Tertio h̄s virtutem nutritiuam.

¶ Primo h̄s virtutē fructificatiuā. q̄ sicut semē seminātū in bona terra/ bonum pducit fructū: ita x̄bū dei p̄dicatū in corde deuoti hoīs custoditum/ fructificat et crescit. **Luce** vbi supra. Hi sunt q̄ in corde bono et oprimo verbū retinent: et fructū

afferunt. ¶ Item sc̄do semen h̄s virtutem calefactiuā. q̄ nō pōt viuere sine naturali calore. Modo simili x̄bū dei non proficit auditoribus sine charitate et dei mentione. ¶ Item tertio semen h̄s virtutē nutritiuā. sic verbum dei nutrit aīam sicut semē nutrit corp⁹. Illud seminavit paupus in vniuerso mūdo: cui⁹ p̄dicatio totū mūdū docuit et instruxit. Illud semē sup seminauerūt oēs apli qm̄ in oēm terrā erūt sonus eorū. Istud semē seminauerunt sancti doctores p̄sertim mēdicantes religiosi: et singulariter br̄s August. doctor egregius. ac etiā sc̄tus Thom. de aquino de quo cātamus. Seminavit hic largiter doctor x̄tuosus: meritis illic feliciter victor gloriofus. Legit̄ in euāgelio **Matt. xij.** et **Matt. iij.** et **Luce. vij.** q̄ semē seminatū facit quatuor ptes: et vna pars solū fecit fructū et vna pars cecidit secus viā: et alia supra petra: et alia inter spinas: et alia in terrā bonā. Prima pars secus viā: et non fecit fructū: qm̄ volucres celi comederūt illud. Volucres celi sunt demones. **fm̄ Hiego.** in homelia: qui tētant prauas cogitationes imitredō: ipeditūt nec x̄bū p̄dicatiōis seminātū atq; auditū faciat fructū. Cui⁹ figura pcessit. **ij. reg. xij.** vbi legit̄. Achab si mortu⁹ fuerit in agro comederūt eū volucres celi. **Mozall achab** x̄bū dei: qd̄ x̄bū dei mortuū est ī auditorē p̄p̄ defectū de uotionis. Itē impedit semē illud qm̄ eōs calcaf pedib⁹ hoīm. Per pedes intelligitur honores/ dignitates/ gradus/ potestates/ et similia: q̄ supbi appetūt: quoz pedes ad malū currūt etc. **Prouer. f.** Ista superbia cōculcās verbū dei: est illa terribilis atq; mirabilis et fortis nimis bestia quarta in ordine quā vidit daniel. **Dan. vij.** que habebat dētes ferreos que denoz rabat et reliqua pedib⁹ conculcabat. Secūda pars seminis cecidit supra petram: nec fecit fructū: q̄ non habebat humorē. Petra moral̄ cor iuidi et iracūdi idurātū in malicia: vbi nō habitat humor diuine gr̄e: nec esse pōt: nec p̄sequēs fructificare pōt. Tale cor indurat vno mō p̄ odium bn̄ficiendi/ tanq; p̄ gelu frigidissimū. tale gelu expellit a corde diuini amoris ignē et de tali duricia loq̄s seneca epla. **lxxij.** ad lucillū. Duricia (inquit) est infensibilitas cordis: qua hō nec se sentit: nec aliū: nec pietate flectit: nec p̄cibus mouet: exēplis

per pedes intelligunt honores
et dignitates

Jurica

non inducitur: minis non terref: bñficijs
 induraf: flagellis nō erudif: frōsolus ad
 impia: pion? ad illicita. Itē induraf cor
 hoīs pigri. Trāsiui p agrū hoīs pigri. i. p
 cor hoīs pigri. et p vineā viri stulti. et ec
 ce totū repleuerat vitice. et operuerat su
 perficiē eius spine. Prouerb. xxiij. Ager
 deceptor mūdus. Tertia pars seminis ce
 cidit in ter spinas: nec fecit fructū: qī spi
 ne erote illud suffocauerūt. Spine dicū
 tur bona tpalia: q̄ sepe impediūt ne semē
 verbi dei fructificet in corde auditoris.
 Quarta pars seminis cecidit in terrā bo
 nā et fecit fructū. Ubi sciēdum q̄ semen
 pdicationis siue sancta pdicatio cū deu
 tione audita / in corde deuoti auditoris
 pducit duodecim fructū. videly. nam
 Primo illuminat per cognitionez. rōne
 primi cōparatur lumini.
 Secōdo inflāmat p dilectionē. ratione se
 cūdi cōparatur igni.
 Tertio cōpungit per contritionē. ratione
 tertij cōparatur malleo.
 Quarto liquefacit p lachrymarū puoca
 tionē. ratione quarti cōparaf flammē.
 Quinto reficit per saposē. ratione quinti
 cōparatur pani.
 Sexto ptegit per virtutē. ratiōe sexti cō
 paratur gladio.
 Septimo confortat per longanimitatem
 rōne septimi cōparatur verbo solacij.
 Octauo cōfirmat per pseueratiā. ratione
 octauī cōparatur verbo virtutis.
 Nono mūdāt p culpe ablutionē. ratione
 noni cōparatur verbo gratie.
 Decimo sanat p nature lese tēperationē.
 rōne decimi cōparaf verbo salutis.
 Undecimo gratificat per grē infusionem
 ratione vndecimi cōparaf dō iusticie.
 Duodecimo beatificat per vite eterne re
 tributionē. ratione duodecimi compa
 ratur vere vite.
 Item semen sancte pdicationis cōparaf
 ligno vite vbi sunt duodecim fructus.
 ¶ Dico igit primo q̄ illud semen illumi
 nat intellectū et facit cōscere deū et lumi
 ni cōparaf. vñ in ps. cxvij. Lucerna pedibz
 meis dō tūū. Itē scōdo inflāmat et indu
 cit ad amorē dei. sic fuit ignis i ore helie
 pphe. Eccli. xlvij. qm̄ dō ei? q̄si facula
 ardebat. Itē tertio cōpungit cor et quasi
 malleus conterit p cōpunctionē et cōtri
 tionē. Itē quarto liq̄facit et facit lachryz

mas generare. in ps. cxvij. Emitte dōbz
 suū et liq̄faciet ea. Itē quinto reficit. qm̄
 Nō in solo pane viuūt hō: sed in omī dō
 qd̄ pcedit de ore dei. Mat. iij. et Deute.
 viij. et Luc. iij. Itē sexto ptegit sicut gladi
 di? acutissimū. de q̄ Ephe. vj. Dalez salu
 tis assumite et gladiū spūs qd̄ ē dō dei.
 Itē septimo confortat et dat spem salutis. i
 ps. cxvij. Memor esto dōi tui seruo tuo:
 in quo mihi et. Itē octauo tale semen cō
 firmat in ope bono q̄ten? pseueranter cō
 pleat tale bonū opus. cui alludit verbum
 pphe di. Verbo dñi celi firmati sunt. ps.
 xxvij. Itē nono dō dei mūdāt. iuxta il
 lud. Hā vos mūdi estis ppter sermonem
 quē locut? sum vobz. Job. xv. Itē decimo
 sanat. in ps. cxvj. Misit dōbz suū et sanauit
 eos. Itē vndecimo gratificat. et vltio glo
 rificat et beatificat. vñ Luc. xj. Beati qui
 audiūt dōm dei: et custodiūt illud. O q̄
 mirabile semen. o q̄ mirabiles fruct? pce
 dūt ex semine isto. o q̄ libenter debet au
 diri verbum sancte seminātū et predica
 tum. Et hec de primo principali.

Secūda pars.

¶ Secūdo principaliter

seminant agricultores et. Semit ysaac in
 terra illa et inuenit in ipso anno cētuplū.
 Gen. xxvj. Talis seminator est homo ele
 mosynari? pius et misericors. elemosyna
 bonū semen. Ubi sciendū quoniā in semi
 nando considerandū est.

Primo quid seminatur.

Secūdo vbi seminatur.

Tertio quomodo seminatur.

Quarto quantū seminatur.

Quinto quādo seminatur.

Sexto de quo seminatur.

Septimo ppter quid seminatur.

¶ Primo qd̄ seminatur bonū semē elemo
 syna paupi elargita. s̄m Lhryso. Elemosy
 na dei p̄sistit facile mun? impetrātis grē:
 pctōz vincula dissoluit: fugat tenebras:
 ignē extinguit: dō est hñs alas aureas p̄
 natas et leues: et semp an̄ solū regale cō
 s̄stit. Et Cassiod. in q̄dam eplā. Semina
 (in q̄) sparsa i segetē cōualefcunt: et in vñ
 coarctata depereunt. Bonū ē semē semī
 nasti in agro. vt ager sit paup vbi semina
 tur elemosyna. ¶ Secōdo vidēdū vbi semī
 nast: qm̄ terra bona est vbi seminat: qm̄ se
 men cecidit in terrā bonā. Luce. viij. glo.

Terra bona est cor obediens deo. vel terra bona bono paup. Et quo pcludit qd elemosyna debet prius dari ceteris paribus paupi bono q malo. ¶ Tertio videndum est quod seminat. Ad hoc rñdet scriptura. qm̄ seminandū est tēpestiue. iuxta illud Eccl̄s. xj. Mane semina semē tuū. mane hoc est tpe iuētutis. Fruētus est vnum mane i hoīe. et senectus est vñū vesp̄e. et de vtroq; in ps̄. lxxix. Mane floreat et trāsseat. vespere decidat induret et areseat. Ergo seminandū est in iuētute. hoc est bñ operandū. nec est expectādū tēpus senectutis. ¶ Mane semina elemosynā pauperi indigenti. Vel mane h̄ est in vita ista fac elemosynā: non expectes mortē ad faciendā eā: q; tūc id das: q; tecū ferre non potes. Et nunqd̄ seminandū ante se: non post se. Ante se seminat q̄ seminat in vita ista. hoc est elemosynā facit. ¶ Itē quarto quantū seminandū. Ad h̄ def q̄ p̄m facultatem bonoz opaliū. et de hoc h̄ Tob. iij. vbi sic. Quo potueris ita esto misericors. Si multū tibi fuerit: abundāter tribue. si eriguū tibi fuerit: eriguū libēter spartiri stude. P̄miū em̄ thesaurizas tibi bonū in die necessitatis. qm̄ elemosyna ab om̄i pctō et a morte liberat: nec pmittit aiam ire in tenebras. Fiducia magna erit corā summo deo elemosyna oibus faciētib; eā Sed quid dicit apls de quāto semine seminādo. Qui parce seminat dādo elemosynā paruam. parce et metet/ recipiendo modicā retributionē. et q̄ seminat in bñdictionibus: metet de bñdictionib; largam bñdictionē. hoc est retributionē. ij. Cor. ij. iuxta thema. Que seminauerit hō: hec et metet. ¶ Quinto seminandū est de suo nō de alieno. iuxta illud Mat. xij. Mat. iij. et Luc. viij. Scrij q̄ seminat seminare semē suū. Modō similis est faciēda elemosyna de pprio. non de alieno. Tobie. iij. Et substantia tua fac elemosynam. Quid pdest vñū oculū excecāre vt alius videat? Sed quid pdest i aqua lutosa se lauare? In aqua lutosa se lauat: qui de alieno facit elemosynā. ¶ Item qm̄ seminat. Vbi sciēdū q̄ multi sūt modi elemosynā faciēdi. Primo latenter. Secūdo celeriter. Tertio compatiēter. Quarto humiliter. Quinto hilariter.

Primo latenter: vt a solo deo qui videt in abscondito: pm̄ium expectetur. Mat. vs. Cum facis elemosynam noli tuba canere et c. Nō est faciēda patēter ad euitandū hypocrisim. Nesciat sinistra tua quā dicit dextera tua. Secūdo celeriter: ne res danda corūpaf: et dans qui tādiu seruauit maledicat. Job. xxx. Si negaui qd volebant paupib; et oculos vidue expectas refeci. Si comedi buccellā meā sol? et nō comedit pupillū ex ea. Tertio danda est cōpatiēter qualr faciebat Job. Pater erā pauperū. Job. xxix. Et cōpatiēbat anima mea paupi. eiuſdē. xxx. Quarto quito simul danda est humiliter et qm̄ hilariter. vñ dans elemosynā dz habere in vultu hilaritātē: in gestu humilitatē: in dicto aſſabilitatē. Ista humilitatē in dandis elemosynis habuit brūs Ludouic⁹ francorū rex: qui cōdebat de fragmētis pauperū mendicantiū: vt haberetur in legēda sua. ¶ Itē septimo ppter quid seminat? Et potest rñderi ppter varias ratiōes et diuersos fines. Et ad quos fines dat elemosyna paupi: rñdet q̄ ppter q̄tuoz. qm̄ Primo elemosyna satisfacit pro peccatis

Secūdo elemosyna resistit pctis futuris. Tertio elemosyna liberat a morte eterna. Quarto elemosyna remunerat i vita btā. ¶ Primo satisfacit. nā ipsa elemosyna est emēda et satisfactio pro pctis. vnde inter opa satisfactoria. q̄ sunt tria. s. elemosyna orō et ieiuniū: plus valet elemosyna: qm̄ q̄ facit elemosynā facit totū. orat: ieiunat qm̄ obligat illū cui dat elemosynā quatenus orat et ieiunet pro eo. Itē elemosyna resistit pctis. Ignē ardentē extinguit aq; et elemosyna resistit pctis. Eccl̄i. ij. Vbi sciēdum q̄ pctm̄ mortale in scriptura vocaf diaboli ignis. Job. xxx. Ignis ē vsq; ad pditionē deuozas. Sicut em̄ diabol⁹ per diuersas tētationes nitit accedere istum ignē peccati: sic deus ordinauit de elemosyna. qm̄ qui dat elemosynā: que est aqua m̄se dei: extinguit istū ignem pcti si libere detur et ex bona intētionē et in charitate. et non solū extinguit: immo pctō resistit: pctā. phibet pcti reliquias expellēdo. Itē tertio illud semē. scz elemosyna liberat a morte eterna: et pm̄iat in vita btā. Tobie. iij. Elemosyna ab oī pctō et a morte liberat: et nō patiet aiam ire in tenebras. Sij

elemosina

opa satisfactoria sunt. elemosina orō. ieiunij

ignē ardentē extinguit aq. i. elemosina p̄am

ducia magna est corā summo deo elemo
fyna oibus facientibus eā. r eiusdem. xij.
Bona est ofo cū ieiunio r elemofyna: ma
gis q̄ thesauros auri recondere: qm̄ ele
mofyna a morte liberat. et ipsa est q̄ pur
gat pctā: et facit inuenire vitā eternā.

Tertia pars.

Tertium semen intro

ductū. semināt pctōres r. inter mortalia
semina mala q̄ sunt pctā mortalia: ē vnū
sez detractio seu diffamatio de quo Pro
uerb. vj. Ser sunt q̄ odit dñs: et septimū
detractat aīa eius. Primo odit deo oculos
sublimes. hoc est supbiā s̄m glo. Nā sup
bia odiosa est deo. qm̄ vnūquodq̄ odit
naturalr suū fr̄m: sicut agnus lupum r.
sed deo est mitissimus: q̄ odit supbiā (als
hoīem supbā.) Scdo odit linguā menda
cē. Nec mirū: qm̄ ipse est vītas. Job. xiiij.
Ego sum via veritas et vita. Tertio odit
deu man? effundētes sanguinē in mortū.
vtrputa irā r homicidiū: qm̄ est pissimus
ipse r sine malicia. Quarto odit deus cor
machinās cogitatioēs pessimas. hoc est
odit dolositatē inuidie: cū ipse sit bonus
imo optimus. Luc. xvij. Nemo bonus nisi so
lus deus. Idē Mat. xix. r Mar. x. Quin
to odit deo pedes veloces ad currendū in
malū. hoc est in inuiciā r malignitatē.
cū ipse sit iust. Qm̄ iust? dñs r iusticias
dilexit. in pō. x. Sexto odit deus pferētes
mendacia. per hoc intelligit oē pctm̄ lin
gue. Zacha. viij. Loquimini vītatē vnus
quisq̄ cū proximo suo r. sequit. et iura
mentū mendax ne diligatis. Itē odit deo
testem fallacē: cū sit rectus iudex. et dete
stetur illū qui semināt iter fratres discor
dias. cū sit pax nra. Ephe. ij. cū ipse sit pa
cificus. de tali semine nascitur illa messis
de qua Prover. xij. Qui semināt iniquita
tem. i. opa iniquitatis/ meter mala. i. mala
pene eterne. de quo semine qd̄ est pctm̄:
oditur fructus ille de quo s̄com. vj. Stripē
dia peccati mors: grā autem dei vita eter
na. Cuius vite participes r.

Q̄ Dñica. xv. post festū trinitatis. Ser. ij.

Cit enim pater
vester q; his oib? indiget?
Mat. vj. c. Et p̄dictū the
ma concludat: talis ratio
seu psequētia inferatur.

Deus omnū nostrorū defectuū/ errorū

et peccatorū certā habet noticiā.
Est vniuersorū dñs: et pater p̄ssimus: et
nobis demonstrat magnā beniuolentiā.
Et cū habeam? indigentia et necessitatez
nr̄is demeritis erigētib? sequit? q̄ pater
noster de his h? certitudinē: et nullam
ignorantiam.

Ergo scit pater vester r. qd̄ est thema p̄as
sumptū. Cōsequētia p̄r r est necessaria:
q; quibet ps aītis infert quāly p̄tē p̄ntis
sed aīis p̄bat quātū ad vtrāq; sui partē.
Q̄ Dñi pmo q; deo oīm pctōz et defectuū
nr̄orū h? pfectā cognitionē. qd̄ sic declara
tur. nā deū nihil later eoz q̄ sūt a q̄cūq;
fiant. vñ ad veb. iij. Oīa nuda r aperta
sūt oculis eiꝰ. etiā dic. ps. Dñs scit cogita
tiones hoīz r. Itē h? dz nob magnū incu
tere timorē i oib? agēdis. vñ boetiꝰ sine
vlti. lib. de sol. phie. Magna est vob si
dissimulare nō vult? necessitas idita p̄bi
tat? cū aī oculos agat? iudicis cūcta cer
nēt. h? ille. Et i hmoī p̄bationē legis. ij.
Mach. xv. q; ille iudas machabeꝰ sciens
q; oīno nican? dur elephatōz demeritꝰ
regi volebat cū eo cōmittere bellū in die
sabbati: dixit sibi iudas r q̄cū eo erāt. Do
noīe tribue diei sc̄ificatiois: r honora cū
q̄ vniuersa p̄spicit. Pz q; i p̄ma ps aītis.
Scdo ps aītis fuit. est p̄ oīz nr̄m r nob
suū amorē ofidit. Ita dic iacobꝰ. Jac. i. c.
Volūtarie em̄ genuit nos d̄bo vītatꝰ. vñ
sicut p̄r gignit filiū ad imaginē r silitud
dinē suā. sicut legit Ben. v. q; adā genuit
seth filiū suū ad imaginē r silitudinē suā
Ideo possuz vobis dicere qd̄ scribit. f. ad
Thessa. v. Oēs vos filij lucis estis: r filij
diei. Si q̄ volum? esse eiꝰ filij legitimi et
nō erheredari: imitemur p̄res nr̄z: nō i po
tētia: nec i sciētia: sed i mīa. vñ Aug. sup
illo d̄bo. Estote miseri. sic et p̄r vñ r. dic.
Inuenisti patrē imitare patrē. si eū imi
tari nō vis exheredari disponis. hec ille.
et hec quātū ad scōz. Tertia ps sic p̄t de
clarari. q; i. p̄pter nra demerita idigem?
multꝰ. Deo em̄ scit q; nos multꝰ idigem?
Primo vestib? ne frigore moriamur. iō le
git Ben. iij. q; fecit dñs deo ade et vroz
sue tunicas pelliceas r induit eos. Scdo
idigem? cibo r potu? q; alij viuere nō pos
sunt. iō Ben. ij. dz q; cū de hōīez possuiss?
i paradisu voluptatꝰ: dixit ei. Ex oī ligno
paradisi comede. Et quis his idigem?
tū de acq̄sitiōe talū non debem? solliciti
esse. Nā dicit Hiero. i home. hodi. Laboz

ser serm q
le 9. b. d. t.

Victoria
cupia curas
bois

Sebem? imitar
p̄rem

Dñica. XV. post trinitatis.

exercendus est: sollicitudo autē tollenda. Et hoc est qd dicebat etiā xps Luc. xij. et declarat dicens. Nolite solliciti esse aīe vestre qd māducetis: neq; corpori vestro qd induamini. Aīa plus est q; esca: et corpus plus q; vestimētū. Cōsiderate coruos: q; nō semināt neq; metūt: q; bus nō est cellariū neq; horreū: et deus pascit illos. Cōsiderate lilia agri quō crescūt. nō laborant neq; nēt. Dico autē vobis q; neq; salomō in oī glia sua vestiebat sicut vnū ex istis. Si autē fenū qd hodie est in agro: et cras in cibariū mittitur: deus sic vestit et. Pater autē vester scit q; his oibus indigetis. Et hoc exponens Bern. sic di. Dis indigetis: nō in his finis est ponēdus: s; in regno dei. Et hec quantū ad tertiū: et p consequens apparet totū antecedens declaratū. Ad concludendū igit nrm thema resumas p̄dicta cōsequētia. igit p̄ vester h; pfectā cognitionē q; oibus his indigetis. sunt verba thematis. ¶ In quib; duo tāsguntur.

Primo q; deus clarā habet certitudinē oīm que possent dici fieri et contingere seu euenire. scit pater vester.

Secūdo q; p̄pterea ne homo decipiat: pluribus indiget: que ipsū sciāt instruere seu erudire. oibus his indigetis.

Prima pars.

¶ Circa primū est scien

dā: q; cū de oēs creaturas ordinet ad suū finē: probari pōt q; p̄ptiā cognitionē h; de oibus rebus: als illas nō posset ad suos fines ordinare: nisi cognosceret naturā de ipsis: id oēs creaturas ipse cognoscat et causas earū. Et hoc est qd dicit Dion. viij. de diuinis noībus in hec v̄ba. Si fm vnā causam deus oibus existentibus esse tribuit: fm eādē causam scit oīa. et ad deb. iij. Nō est vlla creatura inuisibilis in cōspectu ei;. Et cū oīa tā p̄terita q; p̄sentia necnon et futura ipse cognoscat: quare scit oēs q; debēt saluari: et q; debent dānari. ¶ Sed sunt circa dei p̄sciētiam quidā presumptuosi et curiosi qui duo maxime inquirere consueuerūt. Anū quia cū scientia dei falli nō possit: si p̄scit aliquē dānandū: opz eū dānari: et ideo nihil p̄dest agere bonum: et nihil obest facere malum. Scdm est quare deus creat vel nasci permittit quos scit esse dānandos: ¶ Ad

ista autē tribus modis respōderi pōt. Primus modus est nostrā insufficientiā p̄ofitendo. dicit enim philoſophus q; intellectus noster se h; ad manifestissima nature sicut oculus noctue ad solē. si igit intellectus noster nō sufficit cognoscere manifesta nature create: quō poterit intelligere occulta scientie diuine. Unde narrat Lullius in lib. de natura deorum: q; quidam rex quesuit a quodā p̄ho quid esset deus. et p̄bs ad respondēdum terminum postulauit. cui rex spacium trium dierum dedit. quo completo iterum terminū petiuit. et trium dierum adhuc terminum accepit. illo expleto adhuc maiorem terminum requisit. cui rex. Videō q; me diladis. et ille. non facio domine: sed deus est tam immensus q; quanto de eo plus cogito: tanto plus in eo deficio: et quid dicam non inuenio. Secundus modus respōdēdi est questionem questionibus resellendo. et istum modum traditum habemus a dño Mar. xxf. qui ait principibus sacerdotum et senioribus in qua potestate faceret tot miracula interrogantibus. quibus iesus respondit et dixit eis. Interrogabo vos et ego vnū sermonem: quē si dixeritis mihi: et ego dicā vobis in qua potestate hec facio. Baptismus iohannis vnū erat: et celo an ex hoibus? Et q; noluerunt ei respondere: nec sciuerunt: ait illis et ipse. Nec ego dico vobis in qua potestate hec facio. Talibus igitur curiosis questionibus questio est reddēda: vt dum nō possunt rōdere ad minima manifesta: desināt inuestigare profunda. De his autē minimis et manifestis aliqua exēpli gratia proponamus que Aug. in li. xxf. de ciuitate dei. c. iij. et v. adducit. Primo quātū tria sint lucidissima. s. oleū/argentū/ et ignis: et nihil habeant in se nigredinis: et cū nihil det qd nō habet: qd est q; oleū lucidum maculas nigras effundit: argentū candidū lineas nigras tingit. et ignis fulgidus ligna et paleas nigras facit: et omnia que lambit terririma reddit. Secūdo querit. quid est q; palee tante sunt caliditatis: q; poma cruda et immatura maturrant: et tante frigiditatis q; niues in media estate conseruant ne fluant: cum tamen calidum et frigidum sint omnino cōtraria: et duo contraria in eodem subiecto esse non possunt. Tertio querit de

respōsiō
phi.

gras
oleū
argentū
poms
palee
poma

de p̄scā di / vidē q; si p̄scit de
aliquē dānandū
q; opz eū dānari

curiosus p̄ q̄mb; questū ē adenda

quare de d̄ creat. s. nasci p̄mittit
de dānandis

fimus egypti
caca
calp
adamus
calamita
duo fontes
in egypto
psa
ad. i.
ep.

quadā sicut egyptiaca: que si ponatur in
 aqua mor fundā petri: ibiq; madefacta &
 aqua repleta ad superficiem redit: et ibi
 consistit. Quarto querit de calce in qua
 ignis latens continetur: & naturaliter
 aqua ignē extinguit: et oleū nutriat: tñ
 si quis aquā in calcē effundat: mor ignis
 latens feruere incipit: & si oleū adhibeat
 mor illū ignē extinguit. Quito querit de
 adamante: que nullo ferro frangit. nullo
 cōsumitur igne: et cum hircino sanguine
 frangi perhibet. Dicitur etiā q̄ i ethio
 pia est quedā calamita: q̄ ferrū non attra
 hit sed repellit: & quedā alia q̄ in vno an
 gulo ferrum attrahit: & in alio repellit.
 Sexto querit de duobus fontibus: quoz
 vnus est in egypto i quo faces extinguitur
 accense et reaccenditur extingit. Ali
 est apud garamantes qui in nocte est taz
 calidus vt non tangatur: & in die est tam
 frigidus vt nō bibatur. Igit̄ si homines
 curiosi istoz & similitum nesciunt rationē
 redder: desinant celestia indagare. Ter
 tius modus respōdendi est rationibus &
 exēplis rationem astruendo. Primū igit̄
 q̄ diuina prescientia nulli necessitatem
 inferat: ostendit Boetius in. v. de conso
 latione ratione et exēplo. Ratio eius est:
 qm̄ deus presciit quedā futura de necessi
 tate vt solē oriri. et quedā ex libera volū
 tate sicut hunc currere vel aliquid opari.
 Ideo sol necessario oritur qz deus sic pre
 sciuit et ordinauit. & homo volūtate ope
 ratur qz deus sic instituit & presciuit. Illa
 ergo que sunt a causa naturaliter operan
 te: ventura sunt. s. necessitate vel necessa
 rio. que sō a causa libere operante: vērū
 ra sunt libere. qz deus sic venire instituit
 et presciuit. Exēplū tale ponit Boetius
 alicubi sit aliquis terminus in quo sit hō
 paratus ad ambulandū. alius aut̄ homo
 sit ibi super altam turrim p̄sciis futuroz
 q̄ moneat eum ne per viā sinistrā incedat
 et ille contēnens sinistram teneat et in la
 trones incidat: non fuit culpa speculato
 ris qz hec presciuit & maxime quia admo
 nit eū: sed illius q̄ contēpsit. Potest ḡ di
 ci q̄ via dextera est penitētia que ducit
 ad celū. via sinistra est pctm̄ qd̄ ducit ad
 tartarū. via media est p̄nia impfecto: um
 que ducit ad purgatorū. Deus ergo scit
 quā viā quilibet est facturus: & monet ne
 per viam sinistrā incedat: sed aut p̄ dexte

ram aut saltem per mediā vadat. si quis
 viam peccati eligit: et ad tartaz descendit
 non deo videnti et admonēti: sed sibi con
 tēnti imputari debet. Quia etiā dicit
 Augusti. in lib. de p̄destinatione sancto
 rum: qz p̄destinatione dei multus est causa
 standi: nemini est cā labēdi. Aliud exēplū
 est tale quare vulneratus medicinas req̄
 rit: cum deus sciat qm̄ est moriturus. & qre
 agricola terrā seminat: et vineam colit ex
 quo deus scit quos fructus dz produceret.
 Sed si vulneratus medicinas contēnt:
 mortē incurrit. si agricola terrā vel vineā
 non colit: fructus steriles habebit: quia
 deus scit futurū esse: & instituit presciuit
 Ad scdm̄ quare scz deus creat vel nasci
 pmittit: quos dānandos esse cognoscit.
 Rūdet ipse ap̄pl̄ ad Rom. ix. An non hz
 potestatem figulus luti ex eadē massa fa
 cere aliud quidē vas in honore: aliud sō
 in contumeliā? Ubi dicit Aug. Ideo nō
 vtrumq; in honore: ne hoc meruisse se exi
 stimet. et non vtrūq; in contumeliā: vt
 iudicium mīa superexalter: ac per hoc ne
 dānatus ex debito de supplicio iuste con
 queratur: nec liberatus gratis de merito
 glorie. August. autem in enchiridion ad
 istā questionē responder: dicens qz deus cū
 sit summus bonus: non fineret aliqd̄ malū
 esse in opibus suis: nisi adeo esset ops qz
 de malis posset bona elicere. Quattuor
 igitur bona maxima de malis hominibz
 deus elicit. Primo qz ex hoc boni melio
 res apparēt. sicut et albū iuxta nigrū ma
 gis relucet. Aug. in enchiridid. Illud qd̄
 malū dz bene ordinatū: & suo loco positū
 eminet: cōmendat bonū: vt magis plaz
 ceant et laudabiliora fiant dū cōparant̄
 malis. hec ille. Scdo qz ex hoc dei iusti
 cia cōmendat: cū vniuersē vie dñi sint mī
 sericordia et veritas. si oēs ex mīa salua
 ret: non appareret eius iusticia. et si om̄s
 ex iusticia dānaret: non appareret eius
 mīa. velut si iuder oibus parceret: nō ap
 pareret iust. & si nulli vnq; parceret: nō
 appareret pius. Tertio qz per malos bo
 ni exerceantur: et maior eis corona prepa
 ratur. Si enim iudei mali non fuissent:
 nec christus fuisset occisus. & sic homo nō
 fuisset redemptus: nec stephanus lapida
 tus: nec aliquis sanctus per martyrium
 coronatus. Nec satis prolixē deducit oris
 genes super illud Numeri. xxi. Stetit an

ep^mad. 2^mv. bona d
malis hōibz

Iqz e p̄nia q̄ ducit ad celū
 simp^a p̄nia qd̄ ducit ad infernū
 media.

bona q̄ e h̄ aunt
malis

gelus dñi in via cōtra balaā, dicit em sic.
 Prouidentia dei omnia ita disposuit: q̄
 nihil ociosum remansit. maliciā nō fecit:
 sed inuentā ab alijs: cū prohibere posset:
 nō phibuit. Si em maliciā nō esset: vir-
 tus s̄riū nō haberet: nec claresceret. Tol-
 le maliciā fratru ioseph: ⁊ inuidiā simul
 perimes. dei dispesationē: et q̄ in egypto
 p̄ salute oim gesta sunt. Si ioseph nō vē-
 deref: somniū pharaonis non exponeret
 nemo in egypto frumēta cōgregabit. egyptus
 peribit: ⁊ tunc ipse israēl et semē ei⁹
 querens panē: egyptū non ingredis: nec
 in mirabilib⁹ dei egredis: nec fient virtu-
 tes quas fecit per moysen et aaron. nemo
 mare rubiū siccō vestigio trāsbibit. nō da-
 bitur manna: nec aqua de petra: nec lex ī
 monte sina. nullus in terra promissionis
 intrabit. Tolle regis balac maliciā: nūq̄
 erunt pp̄ hie balaā. Aufer maliciam iude
 et prodicionem: auferes pariter et crucez
 xp̄i et passionem. si non fuisset moys xp̄i:
 nec fuisset resurrectio eiusdē: nec spes res-
 surrectionis. Tolle astutias diaboli: et
 non erit corona victorie legitime certati.
 si desint obistentes nō erūt agones. Nō
 solum ergo bonis vritur deus ad bonum
 opus: sed etiā malis. nā sunt vasa ad ho-
 norē: et sunt vasa ad cōtumeliā: ⁊ vtrāq̄
 necessaria. hec ille. Quarto quia de malis
 sepe sunt multi generati boni ⁊ sancti
 sicut de esau malo nat⁹ est sc̄tūs Job. de
 achaz malo ezechias bonus. de hereticis
 petrus marty: egregius. ex spinis em̄ na-
 scitur rosa: sed si spina penitus prescīde-
 retur: nulla rosa nasceretur. seruat igitur
 deus spinas: vt inde electas accipiat ro-
 sas. Et hec quantū ad primū.

Secūda pars.

¶ Quātū ad secundum

dico q̄ p̄rerea ne homo decipiatur mul-
 tis indiget q̄ ip̄s ⁊c. vt pro hui⁹ concordā-
 tia accedat illud ad hebre. v. cap. Rursus
 indigetis vt vos doceamini. s. ea sciētia ⁊
 addiscendo que vobis capent hic diu-
 nam gratiam: et in futuro eius gloriā:
 quam nobis ⁊c.

¶ Dominica. xv. post festum trini-
 tatis. Sermo. iij.

¶ Venite primum

regnū dei. Mat. vs. Sicut
 sacra prestatur scripturas
 Regnū dei gratis promit-
 titur.

Iusto precio emitur.
 Ante oia queritur.

¶ Primo Regnū dei ⁊c. de qua p̄missioē
 Luce. xij. Nolite timere pusillus grex. qz
 cōplacuit p̄ri vestro dare vobis regnum.
 Sed quib⁹ cōplacuit finaliter dare? Res-
 spondeo q̄

Primo vere et non fice humilibus.

Secundo miam facientibus.

Tertio auariciā odientibus.

Quarto charitatē seruantiibus.

Quinto patientiam in tribulatione has-
 bentibus.

¶ Primo humilibus. Mat. xvij. Nisi cō-
 uersi fueritis et efficiamini sicut paruuli
 nō intrabitis in regnū celoz. Ergo supbi
 nō intrabūt. quare? qz in regno celoz est
 summa obediētia: summa concordia: mas-
 gna sufficiētia. et supbi nō intrabunt: qz
 deo sunt inobediētes. Propter primū su-
 perbi sunt infatigabiles: qm̄ supbia eozū
 ascendit semp. superbi adinuicē litigātes
 quia inter superbos semp sunt iurgia.

¶ Secūdo regnū dei p̄mittit mias faciē-
 tibus: qm̄ misericordes opera mie imple-
 tes inuitabunt valde libera. Mat. xxv.
 Venite benedicti patris mei: posside-
 te paratū vobis regnū a constitutiōe mū-
 di. et ibidem recitantur opa mie. vñ Pe-
 trus damascēn. super autoritate allegata
 de misericordibus loquit in hunc modū.
 In regno celoz corā oib⁹ angelis: ⁊ corā
 conspectu resurgētū: q̄ abel passus sit:
 q̄ mundū noe saluauit: q̄ fide seruauit
 abraā: q̄ moyses legē tulit: q̄ petr⁹ crucē
 ascēdit tacet: sed qd̄ paup̄ comedit nō ta-
 cet: di. Esuriui ⁊ dedisti mihi māducare

¶ Tertio regnū dei promittit auariciam
 odientibus. scriptū est Mat. v. Bñ pau-
 peres spiritu: qm̄ ipsozum est regnum cel-
 lozum. Nunquid nauis exonerata citius
 vehitur: et venit ad portum? Nunquid
 scriptū est: qui diuitias habet difficile res-
 gnum dei intrabūt. Mat. b. xix. Mat. x.
 ⁊ Luce. xvij. ¶ Quarto p̄mittitur regnū
 dei charitatē seruantiibus. Iaco. ij. Nōne

malis nascit
boni.

93

109

103. 109

117

deus elegit pauperes in hoc mudo diuites in fide: et heredes regni quod repro misit deus diligentibus se? **¶** Tercio promittitur patientia in tribulatione habentibus. iuxta illud. Per multas tribulationes opus nos intrare in regnum dei. Act. xiiij. **¶** Secundo principaliter regnum dei emittur et quibus monetis? **¶** Rñdet August. Paupertate (inquit) emittit regnum: labore requies: dolore gaudium: ignominia gloria: morte vita. Et idē de spiritu et aia. Ecce venale est regnum dei: emere si vis. tatum valet quantum habes. emittit vidua duobus minutis tantum: quantum petrus oia relinquit: quantum emittit sacheus dādo dimidium patrimonij. Regnum dei tantum valet quantum habes.

¶ Tertio principaliter regnum dei queritur propter eius eternitatem: speciositatem: fortitudinem: preciositatem: et tranquillitatem. et hoc dicitur verba thematis. Querite primum regnum dei. **¶** Ubi tria ostenduntur. Primo actus cum diligentia. querite.

Secundo modus cum aduertentia. primum. Tertio finis cum mercede et gloria. regnum.

Prima pars.

¶ Quantum ad primum sciendum quod in investigatione regni dei debet

Primo tempus. **¶** Caduerit

Secundo modus.

Tertio locus.

Quarto fructus.

¶ Primo tempus. et si loquamur de tempore querendum regnum dei: videlicet quo tempore est querendum? **¶** Rñdet quod querendum est de die: non de nocte: tempore presenti: non futuro: Querendum est de die. **¶** Cant. iij. Per noctem quiescui que diligit anima mea. Quiescui et non inueni. Per noctem intelligitur peccatum. **¶** Job iij. pereat nox in qua dicitur est: conceptus est homo. Querere regnum dei in mortali peccato non est tempus aptum ad querendum. quoniam in tali nocte. i. in tali tempore nunquam inuenitur. ideo dicitur. Quiescui et non inueni. Sed in die querendum est: ideo per diem intelligitur gratia. ergo tempore gratie querit et inuenitur. ideo scribit paululus post in Cant. Cum pertransisset peccatum: inueni quem diligit anima mea. Vel per noctem potest intelligi mors: in qua est gradus obscuritas sicut in nocte et per diem intelligitur vita presentis. Ergo in vita querendum est regnum dei: non in morte. **¶** Ubi

dānati qui semper sunt in nocte. i. in morte querunt mortem et non inueniunt eam. desiderant mortem: et mors fugiet ab eis. Apoc. ix. **¶** Item querendum est regnum dei tempore presentis: non in futuro. nam modo clamat ad ostium: modo tempus miserandi. tunc tempus puniendi si forte premittat. Tunc petite et accipietis. **¶** Quis te et inuenietis: pulsate et aperiet vobis. **¶** Matth. viij. Luc. xj. et Johan. xvj.

¶ Secundo principaliter requiritur modus querendi. ut videlicet

Primo lingua festinet ad interrogandum. Secundo oculi eleuentur ad intuendum.

Tertio pes dirigat ad ambulandum.

Quarto virtus iuuetur ad perseverandum.

Sic querendo regnum finaliter inuenietur et promittitur: si lingua festinet ad interrogandum.

sicut ioseph fuit interrogatus quid querebat?

¶ Rñdit fratres meos quoro. et finaliter inuenit eos. **¶** Gen. xxvij. Sic inueniunt regnum dei deuote orantes. Querite pacem civitatis

ad quam transigrare vos feci: et orate pro ea

ad dominus. **¶** Hiere. xxix. Ista ciuitas est regnum dei: ubi est pax. et oratio quirit et inuenitur.

¶ Eccli. vlti. Quiescui sapiētiam palam in oratione.

¶ Secundo modus querendi queritur eleuetur

oculi ad intuendum. Per hoc intelligitur quod

in querendo regnum dei: ois esse intentio recta

Sap. i. In simplicitate cordis querendum est

regnum dei. h est bona et recta intentio. **¶** mat.

vj. et Luc. xj. scriptum est. Si oculus tuus fuerit

simplex: totum corpus tuum lucidum erit. Que

serba exponēs. **¶** Aug. loquitur per hunc modum

Oculus dicitur intentio qua quis in ope suo finem

querit et intuetur. Per corpus vero tota congregatio

operum intelligitur. Cum autem oculus est

simplex: tunc est intentio recta: quoniam solum in deum

et non in aliud dirigit. et quoniam sic est: tunc tota

congregatio operum virtute iusticie coram deo

resplendet. **¶** Tertio modus querendi regnum

dei: est quod pes dirigat ad. Hoc fit per ardorem

dilectionis. nam amor trahit beatam magdam.

ad querendum dilectum suum christum. cui fuit dictum

Mulier quid ploras: quem queris? **¶** Job. xx.

Siquidem ipsa igne charitatis accessa: ardebat

desiderio ipsum inueniendi. Ad similitudinem

alite marie sicut maria iacob: et salome: quibus

fuit dictum per angelum. **¶** Zelus queritis crucifixum.

¶ Mart. vlti. **¶** Marci. xvj. et Luc. xx.

¶ Quartus modus querendi regnum dei: quod

assit virtus perseverantie: quod requirit ad inueniendum

regnum dei. **¶** ps. ciiij. Querite dominus et perire

quis tempore loco. mod. fructum
querendum est regnum dei. l. p. 9.

si oculus tuus fuerit simplex

Dñica. XV. post trinitatis.

querite faciē eius semper. Bern. super cārica fermo. xliij. Si nolumus frustra quere dñm: queramus veraciter: queram? frequenter: queramus perseveranter: et nō queramus pro illo: nec cū illo aliud: s; nec ab illo ad aliud cōuertamur. facilius est em̄ celū et terrā trāfrē: q̄ vt sic querens nō inueniat: sic petens nō accipiat: sic pulsanti non aperiatur. Sunt etiam alij modi querendi: vtpote

Primo queramus sapienter.

Secundo queramus diligenter.

Tertio queramus dolenter.

¶ Primo queramus sapiēter cū regibus: qui stella querant et inuenerūt puerum cū maria matre eius. Mat. ij. In tali inquisitione debet semp̄ precedere stella maria maris. Unde Bern. super missas est. homel. iij. sic inquit. Insurgūt vēti tērationū respice stellā: inuoca maria: ipam rogans: nō desperes: ipsam sequens non deutes: ipsa tenēte nō corruis: ipsa protegēte nō metuis: ipsa duce nō fatigaris: ipsa pp̄tita puenis. ¶ Secdo queramus diligēter cum muliere que habet drachmas decē: que si perdidit vnā: nōne accendit lucernā et querit diligēter donec inueniat. Luc. xv. Ita est p̄sona ad modū mulieris grata deo: deuota: et pia: que habet drachmas decē: que sunt decē precepta: vel decem virtutes: que si perdidit vnā magis preciosam. s. charitatē: nōne querit eā diligenter donec inueniat. Et in modo querendi nota: qm̄ accēdit lucernā. hoc est rationē que aīe dī: esse lucernā: que tūc accēditur: qm̄ sensualitas extinguit: et ratio in hoīe dñatur. Euertit domū. i. cōsciētiam: que tūc euertit: qm̄ de peccatis per verā penitentiā et cōfessionē diligēter examinatur: et sic querit diligēter donec inueniat. ¶ Tertio queramus dolēter cū maria et ioseph: qui dolēter quesiērūt xpm̄ duodēnū. Luc. ij. et post tridū inuenerūt eū. et nos dolētes de peccatis post cōrōtionem/ confessionem/ et satisfactionē inueniemus eum.

¶ Tertio principaliter in querendo consideratur locus: cauēdo maxime vt nō queratur aliquo modo. Primo in lecto carnalis delectationis. Secdo in turba parētalis cognationis. Tertio in monumēto hereticālis opiniōis. Quarto in terra sp̄ialis possessionis.

¶ Primo nō queratur in lecto et, vbi sp̄

sa querebat sp̄sōm nec inuenit. Luc. ij. In lectulo meo per noctē quefui quē dī ligat aīa mea. quefui illum: et nō inueni. In tali loco querunt lubrici luxuriosi fetidi: nec inueniūt. Itē nō inuenitur in loco parētalis cognationis: sicut quefuerūt maria et ioseph inter cognatos iesum xpm̄: nec inuenerūt eū ibi. in quo loco querūt eā frequenter superbi in pompa mūdī: in comitatu dignitatis: a qua pompa et dignitate frequēter originatur superbia. de talibus superbis loquitur p̄pheta dauid ps. iij. di. Et quid diligitis vanitatem: et queritis mendaciā. Itē nō inuenit in monumēto: vbi mulieres nō inuenerūt eum querentes: vbi querunt eū infideles/ sarraceni/ iudei/ scismatici: quib; loquebas saluator: in euāgelio. Queretis me: nō inuentis. et vbi ego sum vos nō potestis venire. Job. vii. Itē nō inuenitur in terra et, vbi querūt eū terreni: cupidi: auari: renaces. Isti querūt que sua sunt: non que iesu xpi. id apls monebat conuersos ad fidem. Colos. iij. Que sursum sunt querite: vbi xps est in dextera dei sedens. que sursum sunt sapite: nō que super terrā. Ergo regnū dei vbi dī q̄r: et i quo loco? Rndet

Primo in p̄sepio humilitatis. Secundo in gremio virginitatis. Tertio in templo orationis.

¶ Quarto in alto contemplationis. ¶ Primo in p̄sepio humilitatis inueniunt pastores. locus humilis: persona humilis. qm̄ sic inuenerūt pastores. Cur pastoribus angeli apparuerunt magis q̄ re gibus: aut templi sacerdotibus? certe propter humilitatē. ¶ Secdo querēdū in gremio et. Ambro. in lib. de officijs. Zarayvir ginitatis gratia que meruit a xpo eligi vt esset corporale dei tēplū: in quo corporali ter habitauit plenitudo diuinitatis: ego genuit mūdo saluatorē: virgo peperit vnam vniuerso mundo. ¶ Itē inuenit in tēplo deuote orationis: et in schola doctrinalis eruditionis: vbi inuenit xpm̄ mater eius sedentem in tēplo in medio doctoz. Luc. ij. ¶ Itē inuenit in alto sancte contemplationis. Colos. iij. Si consurrexistis cū xpo: que sursum sunt querite: vbi xps est in dextera dei sedēs. que sursum sunt sapite: non que super terrā. Ubi querendū est regnū dei oportebat inuenire. Anselmus in quadā oratione ad filium dei eū dicebat:

*peros h̄t drach
mag. 10.*

Dñica. XVI. post trinitatis. Sermo. I. CLXI

Deu mihi dñe recessisti a me cōfōrator vi
te mee: nec valedixisti (als dedisti) mihi
ingrediēs vias tuas: benedixisti tuis: nec
affuisti. eleuatis manibus a nube susceptus
es: nec vidi. angeli pmiserūt te venturū &
rediturum: nec audiui. quid faciā: quo va
dam: vbi te queram: vbi vel quando inue
niam: quem rogabo &c.

¶ Quarto principaliter et vltimo confide
ratur istius inquisitionis fructus. Quera
mus regnum dei sicut infirmus
Primo propter adiutorium.

Secundo propter beneficium.

Tertio propter spei remedium.

Quarto propter premium.

¶ Primo ppter adiutoriu qrit medicū. &
obfessus qrit amicu. propterea turba qre
bat tangere xpm: q: vni? de illo eribat. Lu
ce. vj. Scdo ppter beneficium: qm talis sic
querēs accipit bñdictionē a dño. qm hec
gnatio querētū deū. Itē queram? ppter
spei remediū & refugiu. ps. ix. Sperent in
te q nouerūt nomen tuū: qm nō dereliquisti
querentes te dñe. Itē queram? regnū dei
pppter premiū: leticiā: et gaudiū. iuxta di
ctū pphete ps. lxx. Exultent et letetur in
te oēs q querūt te. Cuius gaudij &c.

¶ Dñica. xvj. post festū trinitatis. Ser. j.

Ius rei gratia

flecto genus mea ad patrē.
Ephes. iij. cap.
Pro nutrimento & sustenta
tione.

- Pro documento et informatione.
- Pro iuamento in tribulatione.
- Dumiliter currit filius ad patrem dictan
te hominis ratione.

¶ Primo & pncipaliter &c. dicit Aristo. q
pr tenet filio in educatione & de corpora
li nutrimento. quapropter legit Gen. xxvj.
q postq ysaac benedixerat iacob: venit
esau clamās ad patrē quaten? pr daret si
bi bñdictionē. Vidēs pr q nō poterat ne
gare nutrimentū: mndit. In pinguedine ter
re & in roze celi desuper erit bñdictio tua.
Itē hoc qd dicitur apparet in filio. pdigo: qui
postq expēdit totū nutrimentū suū: & hoc
illiatē: habuit recursum ad patrē: q rece
pit eū & pauit: q: sibi negare nutrimentum
non poterat. Luc. xv.

¶ Scdo principaliter introductū est pro
documentō &c. vñ teste Aristo, sicut pr filio

de nutrimento: ita de documēto tenetur.
hoc salomon videri asserere. Prover. j. vbi
legis sic. Audi filii mi disciplinā patris tui
&c. Q male accidit lucretio: q habuit filiu
um nobilē: q filiu? ppter defectū doctrine
pris sui. (& q: nō correat eū pr de malis)
ductus est ad suspēdiū: t dā ducere? oscu
latus est patrē: qui osculando abscedit na
sum sibi cū dētibus dicēs: q ipse erat sibi
causa suspēdi: cū nō docuisset eū: nec cor
rexisset cū teneret. vt inqt Boe. li. de scho
lastica disciplina. c. ij. Filij patrē necesse ē
indulgere castigatiōi: magistrūq discipu
lum mores informare.

¶ Tertio pncipalr p iuuamēto &c. In hu
ius signū iesus xps filiu? dei pris i tribula
tione posuit? clamabat ad patrē: flexis ge
nib? orādo. & alibi legis. qm clamabat ad
patrē. Mat. xxvj. et Mar. xv. Deus me?
deus me? vt qd dereliquisti me. Ad pposi
tū veniēdo licz oēs hoies cuiuscūq? secte
erit: sint filij dei pris p creationē: tamē
xpiani fideles sunt spūales filij p fidem et
adoptionē: iuxta dñi apli. Rom. viij. Ac
cepistis spm adoptionis filiorū dei: i quo
clamam? abba pr. Et sicut nos fideles ha
bem? vnū patrē in celis: qm vna est fides:
vñ baptisma: vñ deus & pr oim. Ephes.
iij. Ita etiā sum? oēs filij vñ? mris q est
ecclia. ep de sum. trini. et fide catholi. c. j.
Vna est fidelitū mri vniuersalis ecclia. Ela
mam? ad istū patrē genit? flexis ppf tria.
Primo postulamus ptectionē fidei: que
nos sustērat. quoad primum.

Secundo directionem in negotio quod
nos inquietat.
Tertio cōsolationem propter malū quod
nos tormentat.

Prima pars.

¶ Primo &c. que est vita
nra: quid est illud qd spūaliter nos sustē
rat: illud est catholica fides. Nā scriptū ē
Abachuc. ij. ad Deb. x. et ad Gala. ij. Jus
tus autē ex fide viuuit. Quid valeret tei
nare: orare: elemofynas dare: & alia bona
opa facere sine fide? Penit? nihil. quoad
vitā & salutē eternā. Ita fides ecclie i grā
di piculo est. qm periclitari pōt: nō tñ sub
mergi. Pro ista fide periclitari oramus in
forma qua orauit danielis h? eiusdē. vj. ce
Ingressus est domū suā: & aptis fenestris
in cenaculo suo qd pterlin: trib? rēponibus

epm
filio? q abscedit
nasq

fideles hōm
pres @ mrez

fides nō
poclytari
nō submergi

pho. pr tenē filio

IND **Vñica. XVI. post trinitatis.**

fig

in die flectebat genua sua et adorabat: et confitebatur coram deo suo. et missus est in laeum leonum etc. Ad orationem quilibet nram est daniel: qd interpretatur iudiciu dei. quilibet corrigit vitam suam: quilibet confiteatur coram deo patre. quilibet satisficiat in renef. quilibet faciat iudiciu de seipso postmodu ingrediat domu conscientie sue. Sed qd cenaculu? quid porre cenaculi? qd hierlm? Cenaculu cor hominis. s. qd in corde iniurias remisit: deu et primu dilexerit: contritus corde fuerit: bonu cogitauerit: tunc erunt aperte fenestre cordis: et deus p ingredies prestado auxiliu. Apoc. ij. Ecce isto ad ostiu et pulso. Si quis audierit vocem meam et aperuerit mihi ianuam intrabo ad illu: et cenabo cum illo: et ipse mecum. Tribus tpiibus flectam? genua: qm p tribus pri nro deuote et humiliter supplicare debemus: que tria super introducta fuerunt. Orabimus deum patrem in forma qua ipsum Ansel. venerabilis orabat sic. Omnipotens deus: et misericors pater: et bone dne gras tibi ago: laudes et pces offero: conuerteluctu nostru in gaudiu: nostru tribulatione in solatione. dne deus meus esto adiutor meus: custodi partem tuam: ppietate perpetua custodi ecclesiam tuam: nepe flagellis tuis fragilitas nra fragitur: vita nra in dolore suspirat: intede voci oronis mee: pater de celis deus rex meus et deus meus. Sed de ista genuflectione est notandu q genuflectiones fiunt in ecclesia multis de causis.

Primo ppter reuerentiam et honorem. Secdo ppter precu efficaciam et valorem. Tertio ppter deuotionis feruorem. Quarto ppter humilitatis splendore.

Primo sicut etc. ppter istam causam flectimus genua: cu canit. Gratias agamus dno deo nro. s. ppter reuerentiam trinitatis. et in simbolo ad. Ex maria virgine: et ho factus est. ppter reuerentiam incarnationis. et ad Salua sancta patres. ppter reuerentiam virginis marie. Propter istam causam flectimus genua coram papa: coram prelatibus: coram regibus/et principibus. Propter istam causam ferui regis auferi flectebat genua coram aman excepto mardocheo. bester. iij.

Secdo flectimus genua ppter precu maiore efficaciam. ob qua causam batus stephanus flectis genuibus orauit p inimicis crucis in martyrio. Act. viij. Ad ide daniel flectit dicitur est: et nos in principio horaru de

bemus diebus ferialibus flectere genua. Item in quadagesima in missa. Tertio flectimus genua propter deuotione: sicut salomon post dedicatione septu orabat sic deuote coram deo et coram multitudine populi. iij. Reg. viij. et. ij. Paralip. vj. Sic nos uertimus genua coram altaribus ubi est corpus xpi. imaginibus setoru etc. Quarto flectimus genua etc. sicut fecit quinquagenarius coram helia causa humilitatis. non sic fecerunt: immo superbe fuerunt locuti et male accidit eis. iij. Reg. i. Ista genuflectio non est contentenda: immo cu laudibus prosequenda: qm autoritate habet.

Primo a regibus. Secundo a lenitis. Tertio a sacerdotibus. Quarto a prophetis. Quinto a christo. Sexto ab apostolis.

Primo a regibus sicut pater de salomone qui flectis genuibus orabat in templo. iij. Reg. viij. et. ij. Paralip. vj. Secdo a lenitis. ij. Paralip. xx. qui laudauerunt deum flectis genuibus cu leticia. Tertio a sacerdotibus. ysa. esdras. s. Esdras. ix. dixit. Curuoni genua mea: et expandi manus meas ad dnm deum meum. Item a pphetis sicut dicitur est a fratribus de daniel. Daniel. ix. Item habet autoritate a xpo qui positus genuibus orabat sicut dicitur est. Lu. xxij. Item ab apostolis sicut pater de paulo in themate. Vnu rei gratia flecto genua etc. Patet etiam de bto bartholomeo: qd ceteris in die flectebat genua: et centies in nocte. Patet etiam de bto maria: et iacobo minore: et multis alijs.

Secunda pars.

Secundum principale

est grande negociu ppter qd flectimus genua ad patrem. vnum negociu sigillarim creetur: vnu dicitur est dnus vicarius huius ecclesie intimatu qd est grade: qd est simile in specie: no fuit auditu. et illud negociu tangit caput: meba totius corporis mystici. et ad illud negociu declarandu deficit consiliu humanu: id merito recurramus ad consiliu diuinu deprecado spiritus sancti: quatenus mittat vnu de donis qd vocat consiliu: quatenus dirigat ad vitandu et expellens du scilicet peccata: id flectimus genua ad patrem. et de ista genuflectione habet in scriptura. ij. Paralip. vj. vbi habet q salomon

in flexione non sunt
ostia multo raris

semiflexio huius
modi

seu **S**eris genibus palmis eleuatis in celū sic orabat. Dñe deus israel nō est similis tibi deus in celo ⁊ in terra: q̄ custodis pactū ⁊ mīam filijs tuis: qui ambulat corā te in toto corde suo ⁊ c. sequit̄. Exaudi dñe de celo: et dimitte peccāta seruīs tuis. ⁊ populi tui israel. et doce eos viā bonā per quā ingreditur. Idem h̄r. iij. Reg. viij. Eūq̄ salomon cōpleisset preces: ignis descēdit de celo: et deuorauit holocausta ⁊ victimas. Salomō interpretat̄ ⁊ designat quēlibet nostrū qui cū pace cōsciētie debem⁹ seris genibus implorare deū patrē: quaten⁹ dirigat cōsiliū habitū sup̄ vnione sacrosanctę matris ecclesie oprata a cunctis fidelibus xpianis. Cū ubi querit vñ habuit oratū et exordiu cōsiliū: Rñdetur q̄ a roma: qui tractates cōes causas pueniebāt in vnū et respublicas cōi inēctione tractabant. Nūc perimus genibus seris quaten⁹ cōsiliū habitū super vnione sc̄te matris ecclesie p̄spere sicut speramus. quoniam per cōsiliū bonū respublica gubernatur: motus subitus refrenat: vicinū periculum canetur. Primo per cōsiliū bonū ⁊ c. Eccl̄. xxxij. Sine p̄silio nihil facias: ⁊ post factum nō penitebis. Prouer. iij. Custodi legē meā atq̄ cōsiliū meū. et loquit̄ prelato atq̄ principi q̄ respublice sunt rectores atq̄ gubernatores. Narrat astrologi q̄ per cōmertiū (als cōmōtionē) planetarū in signis ⁊ domibus suis rēpora mutantur ⁊ regūt̄: et multa mirabilia apparēt in mūdo: et ex hoc eueniūt bona: et interdū etiā mala. Sic moraliter per cōmertiū (als cōmōtionē) multorū sapiētū cōcilia celebrāt̄: immo tota mūdi machina gubernat̄. et si cōsiliarij sunt boni: bona eueniunt. si sunt mali mala. Et cōsiliario seruam animam tuam. Eccl̄. xxxvij.

Tertia pars.

¶ Tertiō p̄ncipaliter petimus consolationē: qm̄ desolata est ecclesia: nec est qui cōsoleretur eam: nisi tu deus p̄ n̄r. B̄dictus deus ⁊ pater dñi n̄ri iesu xpi pater mīarū ⁊ deus totius consolationis: qui cōsolatur nos in omni tribulatione nostra. ij. Cor. j. eadē sn̄a habetur ad Ephe. j. ⁊. j. Pet. j. Magna est ecclesie militantis tribulatio: magna indiget consolatione. dicat ergo popul⁹ xpianus illud Michęe. vs. Quid dignū offerā dño: cur

uabo genu corā excelfo. qm̄ salus est oib⁹ timētibus nomen suum. ¶ Sed hic queritur quibus datur cōmuniter ista consolatio a deo? R̄spōdetur q̄ datur quattuor generibus hominum.

Primo humilibus.
Secundo lugentibus.
Tertio deum timentibus.
Quarto patientibus.

¶ Primo datur cōsolatio humilib⁹. ij. Cor. j. Qui cōsolatur humiles cōsolatus est et nos. ⁊ Judith. viij. Expectemus humiles cōsolationē eius. Itē datur lugentibus. Itē datur deū timētibus. Luc. ij. Symeō homo iustus ⁊ timoratus expectabat cōsolationē. Itē datur patientibus. Eccl̄. j. Alq̄ in tēpus sustinebit patiens: ⁊ postea reddat iocūditatis. Per multa tpa expectauimus catholicam vnionem et cum patientia magna existimātes q̄ nos turbati per patientiam et tribulati obtinebimus seris genibus deprecādo a deo patre quod opramus. qm̄ ipse est talis pater q̄ offert remedia: confert beneficia: largit̄ premia. Omne datum optimū: et omne donum perfectū desursum est descendens a patre luminū. Iaco. j. Chrys. A patre luminū: a datore virtutum: vel a reparatore xpianorum fide credētium: ad filiū dñm et deum patrem nostrum. ⁊ quo est omne datum optimū. s. naturale. et omne bonum. spirituale. est descendens. i. emanans ⁊ fluēs. debemus curatis genibus recurrere vt clamet quilibet ch̄istian⁹. Pater mi curuabo: supple ad te. genu: cordis mei in tāta tribulatione. Michęe. vs. Ex supradictis merito possumus concludere quoniam am attempto q̄ fides ecclesie spiritualiter nos sustentat: et attempto negotio et auxilio quod se presentat. attēta etiā tribulatione que tam diu nos coarctat: nō mirū si huius rei gratia flectimus genua ad deum patrem que sunt verba in principio sumpta. In quibus verbis considero istius curuationis

Primo causam. huius rei gratia.
Secundo modum. flecto genua.
Tertio finem. ad patrem.

Causa est euidentis. modus conueniens. finis bonus competens. f. corde deuoto cū deuotione. flectamus genua ad patrē pro aliquo ingenti: tñ expedienti ad salutem non negabit. Quod cūq̄ petieritis patrē

a p̄o h̄m̄m̄
33

22

h̄m̄m̄

del. m̄m̄
105

In nomine meo det vobis. (Inquit xpus Job. xv.) Si petamus panē dabit. si laspidē nō dabit. si vinū dabit. scit em̄ pater quid necesse est. Paulus ap̄lus curauit genua et or̄auit. Actu. ix. In nomine iesu oē genua flectat̄ celestia terrestria et inferna. Philip. ij. et oīs lingua confiteat̄. qz dñs noster iesus xps in gloria est dei patris. Ad quā gloriā nos pducatur ille dei filius: q̄ in trinitate pfecta viuūt et regnat.

G Dominica. xvj. post festum trinitatis. Sermo. ij.

Ecce defunctus

efferebatur filius vnice matris sue. Luca. vij. Deuotus contēplator: in v̄bis p̄salsumptis pot̄ per ordinem quattuor contēplari: vtpote

Primo vnā patentē demonstratiōē. ecce. Secūdo vnā terrētē resolutionē. defunctus. Tertio vnā impotentē sustentatiōē. efferebatur.

Quarto vnā placentē dilectionē. filius vnicus.

Prima pars.

Primo et vbi dicitur

ecce. maxime demonstrat illud aduerbium hoīem virtuosum struētibz plenū. Zacha. vj. Ecce vir oīes nomē eius. Vir a struēt. vñ virtus reddit hoīem struētum: immo etiā virtus eius op̄ reddidit bonū. Domini struētoso debet hono: et laus: et hoc ratio de virtutis. vñ Augu. lib. de arti. Virtus est bona qualitas: qua recte viuūt: qua nemo male vitur: quā deo in nobis sine nobis opatur. Magnā dignitatē demonstrat illud aduerbiū ecce. vbi dicitur. Ecce vir oīes. res valde digna virtus: cuius dignitas deriuat a dignitate dantis. s. a dño virtutū qui est deus. Itē deriuatur virtus dignitas ab illis quibus datur: qz non datur nisi bonis: iustis: et dignis: et amicis dei. Si quidē virtus est que mala puertit in bonū. Homo sine virtute est quasi arbor putrida et sicca: q̄ nō facit fructū. imo est etiaz sicut corpus sine aīa. et hoc sit dictum de hoc aduerbio: Ecce

Secūda pars.

Secūdo principaliter

implicatur hic vna terrēns resolutio: vbi

dicitur. ecce defunctus. Ecce terribilē mutationē defunctus. Ecce generalē resolutionē defunctus. Ecce flebilem lamentationē defunctus. Ecce crudelē separationē defunctus. Primo ecce terribilē mutationē defunctus. vñ mutat̄ defunctus multipliciter. vñ delz. primo mutat̄ defunctus. De existētia in non entitatem. De potentia in infirmitatē. De opulētia in paupertatem. De pulchritudine in deformitatem?

Et quid cadauer quantū ad corpus: grandis mutatio est qm̄ hō in morte fit nō hō. Secūdo mutat̄ defunctus et defunctus ante mortē poterat ambulare: poterat loqui: poterat se defendere: poterat se iuuare: sed postq̄ defunctus est: totum perdidit: magna mutatio est. Item tertio mutat̄ de opulētia in paupertatē. ante mortem habet aliquid defunctus: qm̄ ad min⁹ habuit linguam cū qua potuit mendicare: et acquirere victū suū. habuit manus cū quibus potuit operari. et pedes cū quibus potuit ambulare. Sed postq̄ defunctus est: quid habet: nihil: nisi q̄ transit tota liter nudus et paup. qm̄ nihil porat secū nisi bona que fecit. Nihil inueniunt oēs viri diuitiarū defuncti in manibus suis: ps. lxxv. Quarto mutat̄ defunctus de pulchritudine in deformitatem. Homo vnus quantūcūqz fuerit pulcher in vita: defunctus fit turpis: pallidus: et sine colore: vt dicat̄ defuncto. Mutat̄ est color optimus. Thren. iij. et Job. xiiij. Expecto dos nec veniat imutatio mea. et a mane vsqz ad vesp̄as immutabitur tempus. Eccl. xvij. Secūdo ecce generalē resolutionē defunctus. qm̄ omnes morimur et. ij. Reg. viij. Et statutū est hoibz semel mori. ad hebre. ix. Moritur fortis: morit̄ nobilis: morit̄ diuites: moritur sapiēs: morit̄ magn⁹ in dignitate et potestate: moritur sener et iuuenis: morit̄ cōmunis hō qui nascit̄: vñ versus. Est cōmune mori: mors nulli parcat hono: Forma genus mores sapiētia vis et honores: Nō retinet̄ hō min⁹ quā redit in cinerem. et sic moritur. Tertio ecce flebilem lamentationē: defunctus. Nam mors est lamentabilis: qm̄ mors est amara. Eccl. xli. O mors q̄ amara est memoria tua. Merito amara mors est memoria tua. merito amara mors: et p

ecce
br̄ a v̄nū
199
ecce aduerbiū

Nota d morte 176
201

consequens lamentabilis. presertim
Primo propter circumdantem dolorem.

Secundo propter inferni timorem.

Tertio propter peccatorum ruborem.

Quarto propter diaboli presentis horrorem.

¶ Primo mors lamentabilis propter circumdantē dolorem. qui mox circumdatur multis doloribus. propter violentiam maximam que apparet: immo est in separatione anime a corpore: ubi cor scinditur in duas pres: ubi frangitur vena et nervi in corpore: ubi non solum vna dolor: immo multi nascuntur iuxta illud ps. xvij. et cxliij. Circunderunt me dolores mortis. ¶ Itē mors est lamentabilis et amara. In morte est amarissimus timor: quoniam qui mox timet iudicium dei: timet finem quam expectat: timet penam inferni: et inferni pericula. id sequitur in prophetia dauidica. Et pericula inferni inuenerunt me. ps. cxliij. ¶ Itē mors lamentabilis et dolorosa propter peccatorum ruborem. Nam morienti bona et mala pmutantur. et quoniam peccata et mala excidunt merita atque bona: est ibi tantus dolor: rubor: et timor: quod estimari non potest.

¶ An venerabilis Ansel. in meditationibus suis. Vivere erubescit propter peccata que video in me. mori timeo. ange ergo peccator: ange. ¶ Quarto mors amara lamentabilis et dolorosa propter et diabolum in morte apparet moueri in figura ppria. que ratum terret (als tētar) hominem quod quasi vellet non esse: et laqueos varios teredit in via quos vix euadere potest. In via hac qua ambulabam absconderunt superbi laqueum mihi. ps. cxli. ¶ Sed hic maxime queritur quibus hominibus mors simpliciter est amara: Respondetur quoniam est amara peccatoribus

Primo infidelibus.

Secundo diuitibus.

Tertio sanis.

Quarto ociosis.

¶ Primo est amara peccatoribus infidelibus: qui non confident de alia vita nec curant. Eccl. xli. O mors que amara est memoria tua homini iniusto. glo. infideli. ¶ Itē est amara diuitibus: quoniam diuites in morte diuitias perdunt: quas ardeat et illicite dilereunt. id sequitur in supra dicta autoritate. Et pacem habent in substantiis suis. hoc est in diuitiis. ¶ Itē amara mors sanis et iuuenibus. Boe. s. lib. de consilio. metro. s. Mors homini felix que se nec dulcibus annis inleuit: et mestis sepe vocata venit. Itē sanis

que infirmari oportet. Itē adhuc valentibus capere cibum: quales sunt sani. ¶ Itē amara ociosis que de suis meritis non confident: ideo sequitur in prophetia. Airo quero. i. ocioso. ¶ Itē potest queri quibus mors non est amara: Respondetur quod non est amara iustis et bonis cogitantibus: quod debet: quod mors nihil aliud est quam exitus de carcere: finis exilii: laboris consummatio: ad portum applicatio: corporis dispositio: de domo ruinosa deliberatio: omnium egritudinum terminatio: omnium periculorum consumptio: omnium vinulorum diruptio: debiti nature solutio: reditus ad patriam: ingressus ad gloriam. ¶ Quartum ecce crudele separationem. Nam mors separat animam a corpore. separat a iam a mundo: ab amicis a diuitiis: ut accedat quod dicit scriptura. s. Reg. xv. Siccine separat amara mors.

Tertia pars.

¶ Tertium principale ubi

ostenditur vna impotens sustentatio ubi dicitur. efferebas. hoc est extra domum: extra civitatem: vel extra alium locum ferebas: et portabatur ad cimiterium: ad sepulcrum. Existit te xtu sequitur: quod cimiteria antiquitas erant extra loca: ne fetore cadaverum homines inficerent. efferebas. portabas corpus defuncti ad sepulcrum materiale. portabatur anima defuncta per peccatum ad sepulcrum infernale. Portitores corporum sunt quattuor elementa. ut pote: Terra que apparet in ossibus et carne. Aqua que apparet in humoribus et sanguine. Aer que apparet in respirationibus. et ignis que apparet in caloribus. Itē portat anima ad sepulcrum per quattuor elementa spiritualia: ut puta auaricia que moraliter est terra. luxuria que est aqua. superbia que est aer. iracundia que est ignis. Ergo portat anima peccatrix ad sepulcrum inferni: vnde aliqui illuc portantur per appetitum voluptatum sicut diues epulo et alij gulosi. alij per appetitum terrenorum: sicut sunt auari. alij per appetitum deliciarum: sicut sunt lubrici. alij per appetitum honorum: sicut sunt superbi. alij per appetitum vindictae: sicut sunt iracundi et iniusti. Non sic fuit portatus lazarus in sinum abrae per angelos: in quo elementa spiritualia que dicta sunt: non fuerunt.

Quarta pars.

¶ In quarto loco et ubi

timo ostenditur vna placens dilectio. vnic

xx liij

169 habet mors est amara

anti qd amara
erant est loca

portitores cor

Dñica. XVII. post trinitatis.

Filius matris sue. Quis est iste vnus? et dilectus filius? Iste est filius dei: et filius virginis: vnicus patri: et vnicus matri: dilectus a patre: et dilectus a matre. Ubi scilicet dicitur quod aliquis dicitur filius dei tripliciter: vt potest primo filius dei per gratiam natiuitatis: vt christus homo. Secundo filius dei per gratiam vniouis: vt christus deus. Tertio filius dei per gratiam adoptionis: vt quilibet sanctus.

Primo filius dei per gratiam natiuitatis inquam hō: de quo h̄r in simbolo niceeno. Eredo (inquit) in iesum xpm filium eius vnica dñm nostrū. De sebo illo eodem in simbolo athanasij. Filius a patre solo est: nō factus: nec creatus: sed genitus. De tertio. Dedit eis patrē filios dei fieri. Job. f. Iste vnicus filius fuit multipliciter portatus. scilicet per matrē in vtero nouem mēsbus vñ legitur Luc. xij. Beatus v̄ter qui te portauit. Ite fuit portatus in egyptū: et repositus a matrē ioseph patrē putatiuum. Mat. ij. Ite fuit portatus supra pinnaculum per malignū spiritū. Mat. iij. et per eundem supra montē excelsum et ostēdit ei oia regna mūdi. ibidē. et Luc. iij. Ite fuit portatus ad sepulcrū mortuus per nicodemū et ioseph: qui portatū corpus deuote sepelierūt eū. Ite fuit portatus per nubē cādidā vsq; ad dexterā patris in celū. qm̄ nubes suscepit eum ab oculis eorū. Act. f. Ergo ostēsum est. Ecce defunctus efferebatur filius vnicus matris sue. Scquitur. mater vnici filij virgo: et maria mater alma: mater patris et ancilla: mater gratie: mater mie: mater immaculata: mater itacta: mater regis angelorū: mater oim̄ virtutū. Vel ista mater h̄m̄ aliā litterā: verā expositio nē potest dici sacrosancta m̄ ecclesia sancta. de qua Gala. iij. Que sursum est hierusalē: libera est: que est m̄ nostra. Et licet xps fuit subiectus m̄i marie: tñ m̄ ecclesia subiecta xpo quadrupliciter. sicut luna soli a quo illuminatur. sicut mundus celo a quo secundatur. sicut caro spūi a quo viuificatur. sicut corpus capiti a quo regitur et gubernatur. Filius vnicus istius matris sacrosanctę est mortuus intra ecclesiā: nō extra hoc est defunctus est in bona fide ecclesie. vñ sunt multi q̄ moriuntur extra ecclesiā: sicut sunt pagani: iudei: et infideles: et falsi xpiani: vt sunt illi de quibus dicitur Luc. viij. Ma-

ter tua et fratres tui stāt foris. Ite heretici: oēs excōdicati: et mali xpiani: et dānati: de quibus Apoc. vlti. Foris canes et venefici et cetera. et Mat. xij. Elegerūt bonos in vasa sua: malos autē foras miserūt. Iste filius est vnicus. scilicet ppter vnū deū: ppter vnā fidē: ppter vnū baptisma qd̄ suscepit. Ephe. iij. vnus dñs: vna fides: vnū baptisma: vnus deus et p̄ oim̄. Iste defunctus vnicus filius a matre dilectus. ij. Regū. f. Sicut m̄ vnica amat filium suū: ita ego te diligebā. dixit dauid de Ionathā facies plācū de morte eiusdē. Iste defunctus figuratur in illo quē suscitauit helise: ppheta de quo iij. Regū. iij. c. vbi legitur quod ille puer q̄ erat mortuus oscitauit septies: aperuitq; oculos. Puer defunctus est iste qui portatur ad foueā. etiā oscitauit septies propter septē articulos fidei quos credidit: septem pertinentes ad diuinitatē: ppter septē sacramēta ecclesie: ppter septē dona spūs sancti: propter septē opera mie que cōpleuit. Iste filius vnicus matris ecclesie portatus est hic fm̄ corpus: et finaliter portabitur fm̄ aīam per angelos in sinum abie: in requiem eternā. Ad quam requiem nos perducatur iesus xps et cetera.

For' h̄m̄
ser

al'gs dr filij di. 3.
us x̄p̄ filij di. 3.
is sic

Dñica. xvij. post festū trinitatis. Ser. f.

Solliciti seruare

vnitate spiritus in vinculo pacis. Ephe. iij. Pro finali conclusionē thematis sollicitudinē tripliciter introduco. qm̄ est per infectionē: nationē: et vnitio nē. Prima facit necessitatem. secunda causat damnationem. tertia parit pacem. et ista fuit sollicitudo quam inducit necessitas. Sollicitudo quam producit cupiditas. Sollicitudo quam adducit amor: et charitas. Prima sollicitudo permittitur. Secunda introductur. Tertia precipitur. Prima sollicitudo permittitur: quā inducit necessitas primo parenti iudicia in mundi principio propter peccatum suum in penā peccati: quādo audiuit. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. Gen. iij. Istam sollicitudinē expertus est salomon

cum dicebat Eccl. ij. Detestatus sum omnem industriam meam qua sub sole studio-
sissime laboravi habiturus heredem post
me: quem ignovtra sapiens: an stultus
futurus sit: et dominabitur in laboubus
meis in quibus desudavi ⁊ sollicitus fui.
Desudavi: quantum ad corpus. et sollici-
tus fui: quantum ad animam. sudo: in cor-
pore: sollicitudo in anima. Sic videt sol-
licita fuisse sancta martha in obsequio xpi:
cui fuit dictus. *M*artha martha sollicita
es ⁊c. *L*uc. x. *I*sta sollicitudo licite permittit
regnare: immo omni tempore ipsa sta-
re non potest. Sollicitudine non pigri. *R*o-
ma. xij. *D*oicem sollicitum et in bono opere
occupatum. De ista sollicitudine loquitur *I*sa-
do. lib. *E*rymof. *I*sto modo sollicitus dicitur
quasi solis actus. cum aliquis ex ma-
gna solertia psequitur ea que agenda sunt.
*S*ecunda sollicitudo que prohibet de qua
habetur *M*at. vj. et *L*uc. xij. *N*olite sollici-
tari esse. quam licet in acquirendis temporalibus
debeat esse labor: et sic sollicitudo:
tamen sollicitudo dicitur esse tollenda ut
habetur in homel. *I*sta sollicitudinem an-
tiqui religiosi a se totaliter eiecerunt. s. hes-
remite/cenobite/mendicantes ⁊c. *U*nde
beatus *B*reg. in prologo lib. moral. de se-
ipso loquitur in hac forma. *S*acta (inquit)
sollicitie fugiens portam monasterij: ⁊ re-
lictis que mundi sunt ut frustra tunc credi-
di: et ex eis naufragio nudus evasi. *Q*uid
dicam de magno antonio et famoso in toro
oibe. de sanctis bndicto/mauro/macha-
rio/arsenio hilarione et ceteris multis: qui
sollicitudinem circa temporalia abijcien-
tes: omnem sollicitudinem proiecerunt in de-
um: attendentes ad verbum apostoli per-
tri in sua canonica di. *O*mnem sollicitudinem
vestram projicientes in eum. s. *P*et. v. *Z*alis
sollicitudo mundum sapit ad cupiditatem:
tem: ubi cum sollicitudine divitie illicite
acquiruntur. et de tali sollicitudine phi-
lita loquitur *R*ichardus de sancto victo-
re satis pulchre. *D* (inquit) infelix anima
quid sollicita es erga plurima: porro cum
vnu sit necessarium. dilige vnu in quo
sunt omnia: et ibi fige cor tuum et deside-
rium. *N*am felices illius civitatis ciues hu-
ius participes in idipsum. *A*bundus enim
transit cum concupiscentia eius. s. *J*ohā.
ij. De ista sollicitudine *E*ccl. ij. *P*eccatore
autem dedit deus afflictionem ⁊ curam

superfluum ut addat et congreget. et hoc
est vanitas: et casta sollicitudo mentis. et
*M*at. xij. *S*ollicitudo seculi istius: et sal-
lacia divitiarum suffocat verbum. *A*b ista
sollicitudine debent retrahere multa: et
maxime que sunt ibi

Primo anxietas.

Secundo tribulatio.

Tertio gravis pena sensus.

Q De primo salomon *E*ccl. ij. *C*essavi re-
nuncianitque cor meum ultra laborare sub
sole propter anxietatem. De secundo *D*ic
re. xlij. *T*urbati sunt in mari. pre sollicitu-
dine quiescere non potuit. De tertio *E*ze-
chiel. iij. *C*oteram baculum panis in hie
rusalem: et comedent panem suum in po-
dere et in sollicitudine.

Q Tertia sollicitudo que maxime pertinet
ad religiosos atque prelatos est illa que pre-
cipitur et monetur: et ista facit charitas:
de ista loquitur *A*liuandus dirigens eam
viris claustralibus. *Q*uis (inquit) locus
idoneus ad unitatem et pacem: reuera clau-
stralis locus ubi par includitur. honestas
clauditur: voluntas secluditur: sollicitudo
excluditur. *P*roverbiorum. xvj. *A*belis
us est sedere in angulo domatis que cum mu-
liere litigiosa. *A*ngulus est confors habi-
tu claustralium. nam claustrales de diver-
sis hominum generibus tanquam de diver-
sis parentibus concurrentes: et habitantes
vnius moris in domo. (ut dicit ps.
lxxij.) unitatem servantes spiritus in vin-
culo pacis: felici discant experientia: ⁊ que
bonum et que iocundum habitare fratres
in vnu. ps. cxvij. *I*sta fuit sollicitudo pau-
li: de qua ipse loquitur. ij. *C*orint. b. xj. *I*ns-
tantia mea quotidiana: sollicitudo om-
nium ecclesiarum. *U*el prelati sunt opti-
mus quando in regimine suo laborat instan-
ter: continue ⁊ perseveranter. cui alludit
illud. *Q*ui preest in sollicitudine: *R*oma.
xij. quoniam omnis presidens debet esse
sollicitus circa regendum subditorum suos:
rum: presertim quatenus preferret subdi-
tos in dilectione: unitate et pace. iuxta
thema. *S*olliciti servare unitatem spiritus
in vinculo pacis. que fuerunt verba a
principio sumpta. *I*n quibus verbis tria
ostenduntur que aplos inruit servare.

Primo registrat primam occupationem.

Secundo placitam congregationem.

Tertio servidam operationem.

Prima pars.

Solliciti. pro concor

dia pmi. Michæc. vi. Indicabo tibi o homo quid sit bonū: et quid dñs requirat a te. Atq; facere iudiciū: et diligere mīam: et sollicitū ambulare cū deo tuo. Ista sba exponēs Hugo de scđo victore ita inquit. Quia deus trinitas: triplici benedictiōe placari pōt. scz iudicio: mīa: et charitate. Prīmū est iudiciū: et illud offerre debem⁹ quatenus iudiciū facias de te hoc modo. Pñdera qđ facis: et diligēter qđ bñ: qđ nō bñ. ppēde si idē est qđ facis et debes. et si ita inueneris: gaude. et si non: time. ergo bonū facere iudiciū. et bonū facere misericordiā. et bonū quod agis: non ex timore: sed ex amore facias. et sollicite intende re (als incedere) cū deo tuo: vt bonū qđ nondū habes: nō demeraris: imo merca- ris habere. et bonū qđ habes ne amittas hec Hugo. Ista sollicitudo ambulare cū deo: cōpetit valde claustralibus: de qua hugo qui supra. Secura (inquit) claustra- lis assiduitas. i. sollicitudo: quā cura rei familiaris non turbat: quam non sollici- tat accessus hoīz: vbi inter fratres alteri⁹ ad alterū diligens habetur custodia: vbi prelator⁹ subiectio: discretia puidet soler- tia: vbi silentiū cum fabulationibus au- fert locū: extinguit iram: vbi disciplina ce- teros actus corporis seruire cogit mūdici- cie: et sic oportunitas: que ad malū: per claustrī assiduitatem excluditur. per pau- pertatem sō voluntariam pecunie affe- ctus extirpatur.

Secūda pars.

Secūdo pñcipaliter

ostenditur in themate placita congrega- tio ꝛc. vnitatem spūs. Vbi sciēdū qđ vni- tas est multiplex. sic
Primo vnitatis summe deitatis.
Secdo vnitatis fraterne charitatis.
Tertio vnitatis religiose fraternitatis.
Quarto vnitatis ecclīastice veritatis.
Quinto vnitatis amorose cōmunitatis.
Sexto vnitatis fraterne felicitatis.
¶ Prima vnitatis ꝛc. Ista reperit in perso- nis diuinis: vbi adorat vnitatis in trinita- te: et trinitas in vnitatis. hi tres vnū sunt s. Johā. v. Sic pater et filius et spūs san- ctus: quippe deus trinus et vnus est: soli

similis. Ostēdit experientia qđ si speculug ponat in aqua: apparet tres soles. vnus in speculo: vn⁹ in aqua: vnus in celo. et so- lū in re est vnus sol. de ista summa vnita- te deuote cantat ecclīa per hunc modū. Varias tibi de⁹: gratias tibi vera et vna trinitas: vna et summa deitas scđa et vna. et de ista vnitatis alibi iam dictum est.

¶ Secūda vnitatis que vocatur charitas. pma de qđ dicit⁹ est: est summa. scđa ē cha- ra. vnde charitas chara vnitatis. merito chara: qm̄ sic fecit hoīem deo charū: qđ ex deo et hoīe factū est vnū: et factus est vnus xps. Sicut em̄ et plures elemen- tis fit vnū mixtū. et ex plurib⁹ granis fit vnus panis. et ex pluribus mēbris fit vnū corpus. sic amor: sic charitas: sic dilectio diuersa et plura corda hoīm cōiungit/ et vnit in vnū. Est em̄ charitas sicut vnum cementū qđ plures lapides coniungit et vnit in vnū. Ista charitas est vinculū for- te. qđ est vinculū perfectionis/ dilectiōis/ et pacis. de quo vinculo loquit⁹ Hugo de sancto victore libro de charitate. Magnā (inquit) habes vim o charitas: tu sola deum trahere potuisti de celo ad terram. o qđ forte est vinculū tuū quo deus ligari potuit: et homo vinculū iniquitatis diru- pit. quid ergo charitas. Reuera charitas amat veraciter: ligat tenaciter: et vnit fir- miter. ita amat: ita ligat: ita iūgit: qđ nec locorū diuersitas: nec statū diuersitas: nec casuū contingentiū aduersitas tales dilectos adinuicē in charitate vnitos/ qđ poterit separare a charitate xpi. Roma. viij. Illud vinculū ligat hoīem et deum: hominem et angelum: amicū et amicū: et qđ fortius: est amicū et inimicū.

¶ Tertia vnitatis qđ vocat fraternitas ꝛc. Ista ē iter religiosos vl⁹ dz ec̄: qđ s; Aug. vnanimis habitat in domo: vt eorū aīa vna sit: et cor vnū in deo. et in ps. cxxxij. Ecce qđ bonū et qđ iocū. habi. fra. in vnū. Nec mirū si sunt vnū: qđ hnt vnū patrem in celis: vnā matrē in terris: vnā regulā: vnā legē: vnū regē: et pastorē vnū: pfortiū vnū: domiciliū vnū: habitū vnū: vinculū vnū: officiū et desiderū vnū. In religione multa sunt ligamēta qm̄ religiose qđ li- gatus dī. Nā in sacra religione castitas li- gat luxuriā: paupras auariciā: obediētia superbiā: cōitas inuidiā: operositas acci- diam: habitus vilitas inanē gloriā. Ista

sunt vincula & ligamina / quibus antiqui pa-
tres ligauerunt pueros suos / & subditos
suos in cubiculo scilicet religionis: ne p[er] vi-
tia defluerent: et infra limites discipline
cum bona obedientia permanerent.

Quarta vnitas &c. Ista est vnitas sacro
sancte m[atr]is ecclesie. Ista vocat vnitas ag-
gregatiua vnitas ecclesie dei. Lat. vj. Una
est colūba mea: perfecta mea: vna est ma-
tri suaelecta genitrici sue. Un sicut plu-
ra mēbra cōiuncta faciūt vnū corpus: sic
plures persone fideles cōiuncte faciunt
vnū corpus ecclesie: caput x[rist]us: mēbra fide-
les. viuificās spūscētūs. Ergo ista vnitate
scilicet ecclesie faciūt tres virtutes. vna fides:
vna spes: vna charitas. in quibus virtuti-
bus tota ecclesia ē fundata. Ista sunt tria
tabernacula petri. Mat. xvij. Faciamus
hic tria tabernacula. tibi vnū: moysi vnū
et helie vnū. de istis tribus x[rist]us h[ab]et vnū: et
illud est charitas. Petrus vnū: q[uo]d est fi-
des. Helias vnū: q[uo]d est spes. De istis tri-
bus contexta est tunica saluatoris incon-
futilis et indiuisibilis: vt merito tota san-
cta mater ecclesia vna & catholica sit illa ci-
uitas de qua Esa. xix. Cuius solis voca-
bitur vna. quā vnitate negant greci. De
tabernaculis supradictis videbat loqui
Dugo de claustris aie lib. iij. Aria (in q[ui]t)
assignare possum tabernacula. materia-
le: mysticū: et morale. tabernaculū moysi.
tabernaculū x[rist]i. tabernaculū cuiuslibet
iusti. Tabernaculū moysi fuit ex diuersis
generib[us] ornamentor[um] cōueniens structu-
ra. tabernaculū x[rist]i est ecclesia. tabernacu-
lū cuiuslibet fidelis est aīa. Unū fit ex lin-
guis impuribilib[us]. aliud ex sanctis ani-
mabus. ac certū de multis virtutibus.

Quinta vnitas amorose cōiunt[ur]. quibus d[icitur]
esse i[n] p[ro]frat[er]ia sine p[ro]fraternitate. Tres sin-
gule esse sorores pulcherrime sic dicit Qui-
dius. que solū vnū oculum habebāt: quo
q[ui] aliqua indigebat: altera sibi accōmo-
dabat. talis cōmunicatio d[icitur] esse in cōfra-
tria & cōfraternitate: q[ui]m in tali bona cō-
munitate tēporalia et spāalia indigētib[us]
cōiunt. Ezech. xxxvj. Dabo eis cor nouū
et spūm nouū. supple ad cōdicandū. Sicut
enī multe virgule ligatē in vnū nō frang-
gunt de facili: q[ui] singulariter posite defa-
cili frāgerent: et multi milites simul iuncti
defacili nō vincunt: qui dispersi facili vi-
cerent et frangerent. sic suo mō cōmuni-

tas confratrū q[ui] sunt vniti in pace & cha-
ritate / in p[ro]fornitate nō faciliter a demo-
nib[us] vincunt: nec a tētationib[us]: imo efficiū-
tur victores. Legit in vitalipat[er]ij q[uo]d d[icitur]
p[ro]f[er] scētūs interrogauit quēdā aliū q[uo]d esset
melior vel tenere vitā solitariā et heremū-
ticam: vel cōem et cenobiticā. Ille pater
scētūs noluit rēdere r[ati]o: ne pateret calū-
niā: sed magis exēplo r[ati]o iussit sibi appo-
tari vas carbonib[us] plenū viuīs accensis:
et p[ro]f[er] scētūs sepauit vnū de illis carbonib[us]
viuis ab alijs: q[uo]d satis cito extrin[ct]us est. q[uo]d
ille interrogas nō intelligēs dixit patri.
Obsecro p[ro]f[er] q[uo]d est q[uo]d fecisti? Et rēdēs ait
Si aduertisti: tue satisfactū est questio[n]i.
Nā carbo ignitus separ[atus] ab alijs satis ci-
to extrin[ct]us est: alijs nō extrictis: p[ro] eo q[uo]d
mutuo se fouent i[n] calore ignis. Sic morā-
liter multi viri manētes in sacro collegio
mutuo fouentur i[n] bono. solū autē existēs
p[ro]f[er]tūm circūdat[us] p[ro]uorū consortio
infrigidat[ur] petō cito tabescit: atq[ue] ignis
charitatis in eo cito extrin[ct]us. **S**exta
vnitas &c. ista vnitas est in beatis i[n] gl[ori]a
vbi nec dolor: nec leni[us]: sed vn[us] ardor cor-
diū. de qua vnitate pp[ro]ba. ps. xxvj. Unā
petij a d[omi]no hāc requirā vt inha. in do. d[omi]ni
oib[us] die. vi. mee. Vbi oēs beati sunt vn[us]
in d[omi]no deo. aīa vna & cor vnū i[n] deo. Cui[us]
vnitatis p[ro]cipies nos faciat d[omi]ns n[ost]r[us] ihs.
Quīca. xvij. post festū trinitatis. Ser. ij.

Dixit ascende

superius. Luc. xiiij. ca. Sa-
cro eloquio teste tria gene-
ra hominū ad conscenden-
dū in altum communiter
inuitantur.

Primo deuoti oratores humiliter de-
precantes.

Secundo perfecti predicatoris dei s[er]uis
annunciantes.

Tertio dilecti amatores in nup[er]is recū-
bentes.

Primo deuoti &c. de quor[um] numero fuit
moyses orator deuotissim[us] cui fuit dictū
a d[omi]no Exod. xxxij. Ascēde ad me in mōte.
& Exod. xxxij. Esto parat[us] mane vt ascē-
das statim in montē sinai. stabilisq[ue] mecū
sup[er] vertice mōtis. Null[us] ascēdat tecū. Et
ascēdit moyses in montē sinai: & fuit ibi
cum deo inuocās nomen d[omi]ni sic orando.
D[omi]nator d[omi]ne deus misericors et clemens:

patiens: et multe miserationis ac verax: qui custodis miam in milia: q̄ auferis ini quitate et scelera atq; pctā ꝛc. obsecro vt gradiaris nobiscū. Adrito qui orat debz ascendere ad montē sc̄rē contēplationis. qm̄ deuota oꝛo non est aliud q̄ ascensus mentis in deū. Saluator: noster orare vo lens solus ascēdit in mōtē. Matth. xiiij. Idem legit Mar. vj. ꝛc. Luc. vj.

¶ Secūdo principaliter inuitant ad con scendēdū perfecti pdicatores ꝛc. quales inuitationē recitat Esaias sui libri. xl. ca. dicēs. Super montē excelsum ascende tu qui euāgelias ston: exalta in fortitudine vocē tuā. Lama ne cesses: q̄si tuba exalta vocē tuā: ꝛc. annuncia populo meo scelera eorum. Esai. lviij. In signū huius saluā tor: volens docere et predicare ascēdit in montē. Matth. v.

¶ Tertio principaliter inuitant ad ascēdē dū in nuptijs recūbentes: sicut apparet in euāgelio hodierno: vbi legit q̄ quidaz inuitat ad nuptias recubuit in loco no uissimo: ꝛc. venit q̄ eū inuitauerat vocās ꝛc. dicens. Amice ascēde superius. q̄ fuerūt verba ꝛc. Abi ostēduntur tria.

Primo virtus alliciens gratiose charita tis. amice.

Secūdo actus perficiens virtuose pote statis. ascende.

Tertio loc⁹ reficiens gloriose dignitatis. superius.

Prima pars.

¶ **Primo virtus ꝛc. gra** tissima virtus amicitia. multa cōcurrunt que in vera amicitia ostēduntur: q̄ sunt ista per ordinem

Primo stabilitas et firma permanentia.

Secūdo fidelitas et vera confidentia.

Tertio lenitas et prompta indulgentia.

Quarto vnanimitas cū sodali ꝛcordāria.

¶ Primo requisitū ad veram amicitia est stabilitas ꝛc. quatenus nō cito recedat a corde: in ꝛspirare: vel aduersitate. vel q̄cquid eueniat mali vel boni semper remaneat ꝛ firmiter. ꝛ de tali vera amicitia habetur Eccl. vj. Amicus si permanserit fixus: erit tibi quasi coequalis: ꝛ in dome sticis tuis fiducialiter ager. Amic⁹ si per manserit. hoc est firm⁹ est stabilis in amo re tam in aduersis q̄ etiam in prosperis. erit tibi quasi coequalis. hoc est vnusq; vo

luntatis tecū. Zullius. Idē velle: idē noli le in rebus honestis ꝛ virtuosis. et in do mesticis tuis. hoc est negotia tua fiducialitꝛ ꝛcurabit sicut sua. Zales enī fuerūt mater xp̄i: ꝛ iohānes euāgelista: q̄ semper affiterūt in cruce pendenti: ꝛ alie marie/ potissime magdalena. O deus meꝛ quot sunt amici qui nō pmanent amici fieri et falsi amici: qui amat tēpore ꝛspiratitatis: et in tēpore aduersitatis ab amore rece sūt. Zullius. In ꝛspiratitatis (inquit) incers ta est amicitia. nescit enī psona an ꝛsper ritas diligat: an persona. conglutinatuz munere et eodē suspensio dissoluitur. Hū vsus. Eū fortuna manet multi cernuntur amici: Sed cū posse perit: tunc estis mox inimici. Est amicus bin tempus suum: et nō pmanebit i tpe tribulatiōis. Eccl. vj. ¶ Secūdo requisitū ad verā amicitiam: est fidelitas ꝛc. Eccl. xij. Fidem posside cūz amico in pauptate illi⁹. Et Eccl. vj. Amicus fidelis/ ꝛc. precio fortis: q̄ inuenit illū inuenit thesaurū. Nam amico fideli nul la est cōparatio. et nō est digna ponderas tio auri ꝛ argenti ꝛtra bonitate fidei illius. De amico fideli ē sicut de thesauro. Thesaurus multū diligit: et in necessitas te ad eum recurrit: et sollicitē custoditur. Sic simili modo est de amico fideli: q̄ dꝛ multum diligi. qm̄ illud qd̄ est charuz: est rarum. et e contra. et fidelis amicus ē rarus: qm̄ fidelis amicus raro inuenitur. De tali amico fideli loquitur Cassiod. in quadam epla. Qui vere amicus est: omni tēpore diligit. Nā tormentū non separat: labor non cassat: thesaurus non superat: alien⁹ amor nō occupat. Quidā dixit mihi. tantum diligo inimicū qui nihil mihi male fecit: sicut amicū q̄ nihil boni facit. ¶ Tertium requisitū ad verā amicitia le uitas ꝛc. hoc est dictū. q̄ si offendit leui ter et cito indulgetur sibi. Eccl. xij. Ad amicū et si ꝛdurens gladiū nō desperes. est enī regressus ad amicū. Vt accipitur gladi⁹ ꝛ fraterna ꝛ charitativa correctio ne et amicitia corrigentis. qm̄ Adulterio sunt vulnera diligit: q̄ fraudulēta oscu la odientis. Proverb. xxvij. ¶ Quartum qd̄ requirit ad verā amicitia est vnanimitas et ꝛcordia ꝛc. multū conferit ad verā amicitia. Eccl. xl. Amicus et sodalis in tpe cōuenientes. ꝛ Eccl. vj. Si humilitas uerit se contra te: et a facie tua absconde

rit se: unanimē habebis amicitia bonam. Contra istos quattuor sunt in factis amicitia. Concludat ergo qd in vero amore est ppe- ruitas vt nunq̄ finiat. ois tēporalitas est in amore ficto. firmitas vt nunq̄ iterū rumpatur. oppositū de amore ficto. securitas vt non perdat. magna cura erigitur ad custodiendū. veritas vt nō simuletur: qm̄ amor fictus est simulat? et apparatus.

Secunda pars.

¶ Secundum principia

le actus/virtualis potestatis. ascende etc.

Abiscendū q̄ quattuor sunt que faciūt

ascendere. scz

Primo ars.

Secūdo natura.

Tertio agilitas.

Quarto violentia.

Aqua ascendit artificialiter. ignis ascen- dit naturaliter. homo leuis agilitas. la- pis ascendit violenter.

¶ Primo aqua ascendit per artē vtpote p cōductū. Sic moraliter optimū artificii ascendendi in celū humilitas seu virtus hu- militatis. et optimū artificii descendendi ad infernū supbia. August. sup Johanne Excella est patria: humilis est via. Ergo q̄ querit patriā: nō recuset viā. patria excel- la superiū celū. via hūilitas p quā ascen- dimus. Item Aug. Nemo ascendit i celū: nisi qui descendit. supple p humilitatem. et per hūm nemo descendit nisi p supbia: sicut lucifer q̄ dicebat. Ascendā super alti- tudinem nubis. sequit. Veruntamen ad infernū detrahens in profundū lac. Esa: xliij. Humilitas est vna scala per quam ascendimus: vbi sunt duodecim gradus: quos ponit bñs Verū. Primus in timo- re dei se custodire ab oī peccato. secūsus ppriā nō amare voluntate. tertius in omni obediētia subdi oibus. quartus pro obe- diētia in duris et asperis patientiam ha- bere. quintus purissima cōuersio pctōrum. sextus ad oīa se indignū reputare. septi- mus gradus pnunciare et credere se oib? viliozem. octauus tenere qd monasterij res- gula tenet. non? taciturnitas p̄qz ad in- terrogata. decimus vt non sit facilis aut promptus in visu. vndecimus pauca et ra- tionabilia loqui. duodecimus corde et cor- pore hūilitate ostendere: desiris oculis ad terram. Alia causam humilitatis ponit

alii et breuiorem: vbi sunt tres gradus. Primus subdere se minori se. scds subde- re se egli sibi. tertius subdere se maiori se.

¶ Scdm quod facit ascendere est natura et isto modo ignis naturaliter ascendit. Adoraliter iste ignis est charitas: q̄ sup oēs virtutes celos facit ascendere: vñ nec desertum paupertatis: nec desertū sacre re- ligionis: nec desertū vite solitarie: nec de- litie virtutū sufficiunt ad ascēsum in celū sine charitate: q̄ est ignis qui naturaliter ascendit. De tali charitate q̄ ascendere facit loquit Grego. in pastorali. Tūc ergo cha- ritas ad alta mirabiliter ascendit: cum ad ima primoz se misericorditer attrahit. et que benigne descendit ad infima: valēter recurrit ad summa. Ista charitas est cursus igneus in quo helias ascendit in ter- restrem paradysū: in q̄ sunt quattuor rotes: q̄ quattuor isto mō dirigunt bñ August. Primum quod supra nos est scilz deum. Scdm ppter qd nos sumus. s. nos ipsos ppter deum. Tertiu qd est iuxta nos: scz proximi. Quartū qd infra nos. s. corpus proprium. quoniā magis debemus dili- gere aiam proximi q̄ corpus propriū. ¶ Tertium principale quod facit ascende- re est leuitas seu agilitas. nam homines leues et agiles facilius ascendunt: q̄ pin- gues et ponderosi. etiā homines exonerati q̄ onerati. Adoraliter ista leuitas seu agilitas est innocentia. et in innocentia hoies sunt leues et agiles: et p cōsequēs facilius ascendunt ad celum. Et qui sunt innocētes? isti sunt qui nulli nocēt: et oib? bus profunt. Augu. de psalmozum necta- re. Ista est vera innocētia q̄ nec inimico nocet: nec sibi nocet. qui enim sibi nocet: non est obligatus culpe vel pene: et quā- do morit aia sine medio ascendit ad deū: cuiusmodi est infans baptisat? statim. et quispiam martyrisatus. q̄ innocētia leui- ter ascendere facit: q̄ nullū pondus aggra- uat talem innocētē. pondus. videly pec- cati mortalis. In hui? figurā enoch tras- lat? est in paradysum: p que itelligit pso- na innocēs. vñ innocētes ascendū: et pctō- res ponderosi descendunt. Vel p istā agili- tate intelligit paupertas spūs: qm̄ pau- peres spū onera tpalia (sicut fecerit apli) deponūt: et voluntate ppriā dereliquūt sicut sunt viri religiosi. Lantico. iij. Que est ista que ascendit per desertum sicut

alii gradus

chari. 2igm8

ur q. vore

3

fig. enoch

paupertas spū

or. faciunt
ostendere
35

1.

humilitas e scala. bñs g. 19

virgula fumi: Ista est domina paupras.
 In deserto ostēdit egestas. In virgula re-
 nuitas. In fumo leuitas et agilitas decla-
 rat. Quarto ascēdere facit violētia sicut
 lapis violētē ascendit. Moraliter: sic vera
 pnia violētē ascendere facit aiam. In huius
 figura bellas: q̄ fuit hō magne pnie: ascē-
 dit p turbine in celū. iij. Reg. ij. Ita etiā
 Ionathas ascēdit reptas pedibus et ma-
 nibus. s. Reg. xiiij. Est em̄ pnia vna scala
 in qua sunt gradus: p quā ascendim⁹ quasi
 per violentiā. Primus gradus scale peni-
 tētiē/est pcti detestatio. Nā volēs penite-
 re opz quaten⁹ detestef pctm̄ suū. vñ Aug.
 gu. lib. de vtilitate pnie. In tribunali mē-
 tis tu ascēde: de qua et reū te cōstitue an-
 te te: noli te post te ponere: ne des ponat
 te ante te. Scōs gradus post pcti detesta-
 tionē/amara cōtritiō: que erit ī corde pec-
 catoris et recordatione pcti/et timore iu-
 dicij: ad quā inducūt vilitas pcti. timor. s.
 mortis: timor iudicij: timor gehēne seu pe-
 ne: offensio creatoris: amissio patrie cele-
 stialis. Tertij gradus pcti cōfessio: q̄ fm̄
 Amb. a morte liberat: aperit paradysum:
 spē salutis tribuit. Aug. lib. de pnia. Con-
 fessio salus aīarū: dissipatio vitioz: restau-
 rat rictū: oppugnat rix demonū. Quid
 plura: obstruit os inferni: portas aperit
 paradisi. Quart⁹ gradus pcti satisfactio:
 cuius sunt partes pnie: elemosyna: ieiuni-
 um: et oratio. Est illa scala quā vidit iacob
 in somnis statē sup terrā: que attingebat
 vsq; ad celū: et angeli ascēdebāt et descē-
 debāt p eā. vt habef Gen. xxvij. Nūquid
 pnia scala cū gradibus antedictis: q̄ pec-
 catore existēte in terra: si vere peniteat p-
 ducit ad celū. Scriptū est Mar. ij. et iij.
 Pniā agite: appropinquabit em̄ regnū
 celoz. Per istā scala ascendūt angeli offer-
 rētes pniā deo: et descendūt pctōres ad
 pniā inducentes: vel ascēdunt et descen-
 dūt pctōibus congratulātes: q; vt habe-
 tur Luc. xv. Gaudū est angelis dei super
 vno pctōre pniā agente. Ergo pctō: cus-
 piens de pctis penitere: cogitet in seipso
 quaten⁹ ponat in corde ascēdēs in valle
 lachrymarum ascēssiones iā dictas. s. pcti
 detestationē: cōtritiōē: confessionē: et sa-
 tisfactionē. et sic locus acquiret superior:
 et dicitur ei. Amice ascende superi⁹. et erit
 ei gloria: et non pena. Ad quam gloriam
 nos perducet etc.

Dñica. xviii. post festum
 trinitatis. Sermo. s.

ratias ago deo

meo. s. Coz. s. In gratiarū
 actionib⁹ si sufficiētē red-
 dantur de istis tribus.

Primo modus et forma de-

bet observari. Scōdo cui reddātur debet cogitari.

Tertio finis debitus debet contēplari.

De istis tribus scribit. s. Thessal. s. Gra-
 tias agimus deo semper p oibus vobis.

Gratias debemus agere semper. ecce mo-

dum (domini) quoad secundum. pro om-
 nibus vobis. quoad tertium. Quantū ad

primum dicitur gratias agere. non solum

dicere: sed magis agere. sicut multi qui so-

lum dicunt et non faciūt: de quibus Esa-

xxix. Popul⁹ iste ore suo et labijs suis me

honorat. cor autem eorum longe est a me.

et recitatur Mar. xv. et Mar. vij. Corde

voce ore et opere gratiarum actiones sunt

reddende. et quomodo: semper. vnde Zo-

bie. iij. Omni tempore benedic deum. ho-

ris et temporibus opportunis. Qui sunt

reddende: deo creatori: quoniā ab ipso cū

cta bona procedunt. Omne datum opti-

sum: et omne donū perfectum desursum

est descendens a patre lumine. Jaco. s.

Dictū est primo q; in gratiarum actio-

nibus modus dz observari. Modi sunt

isti: vtpote

Primus quatenus reddātur iocūde cum

deuotione.

Scōdo magnifice et sine coactione.

Tertio assidue et sine intermissione.

Quarto integre et sine diminutione.

Primus modus iocundus etc. ad modū

autū que sentientes beneficium solis gar-

riendo suo modo deum laudāt: et gratia-

rum actiones suo referunt creatori. Qua-

re deuote et iocunde debemus agere gra-

tias deo: Ratio est: quia gratis et sine me-

rito a deo nobis beneficia largiuntur. Et

de isto modo habetur Esaie. ij. Gaudium

et leticia inuenietur in ea: gratiarū actio

et vox laudis. Secūsus modus magni-

fice. quare: quia magna sunt bñficia que

a deo recepimus. et magna pericula a qb⁹

nos deliberauit et custo diuit. ij. Machab.

s. De magnis periculis a deo liberati ma-

gnifice gratias agim⁹ ipsi. s. deo creatori:

4

pnia e scala
 ut 8 ad 9. 98

fig^a

Nāquid magna beneficia creationis/re
dēptionis/et saluatiōis: Manses te gra
tias agebar venerabilis Anselm⁹: et p̄p̄
pericula que euaserat manifeste dei gra
cum dicebat. Tibi ago grās deus meus/
mīa mea: qui me ad tuā cognitiōem per
ducere: et p̄ sacri baptismatis ablutiōem
inter adoptiōnis filios aggregare digna
tus es. tibi ago laudes et grās: te laudo
et glorifico: qui me in brachio virtutis tue
de multis angustijs: calamitatib⁹: et mi
serijs frequenter liberaſti. Te laudo q̄ me
ſospitatē mēbroꝝ: tranquillitatē tēporis:
amorē: affectus: et charitatē seruoꝝ tuoꝝ
in me: q̄ sunt dona tue pietatis: cōferre di
gnatus es. Sancte ſctōꝝ deus bñdico ti
bi: glorifico te: adoro te: laudo te: grās ti
bi ago. hec in meditationib⁹ suis. ¶ Ter
tius modus assidue: qm̄ assidue a deo no
bis beneficia impēdunt. s. Theſſalon. v.
Semp̄ gaudete: sine intermissione orate
in oibus gratias agite. Chyſoſto. super
Mat. homelia. xv. Optima bñficiōꝝ cu
ſtos et memoria eoz: et perpetua cōfectiō
gratiarū. Quid est gratiōꝝ actio nisi q̄dā
recognitiō bñficiōꝝ. et suū gratiū vocaf
ingratiū: que ſin Verā. sup̄ cātica est
beneficiōꝝ perditio. s. Gratiarum (inquit)
ceſſat decurſus: ubi reſurſus nō fuerit. Et
Dugo de ſancto victorie. Grās deo agere
ē totū deo: et nihil ſibi attribuere. ¶ Quar
tus modus integre reddere: nō ſolum de
vno: ſed de oibus et ſingulis bñficijs. Oīa
que dat deus ſunt bona: et nullū malum
culpe dat nobis: ideo integre: nō diminu
tiue: nec diminute debent eſſe gratiarum
actiones. s. Theſ. v. In oibus grās agite
Bern. Diſce miſer ī referēdo nō eſſe tardū
aut ſegnē. diſce ad ſingula agere gratias.
diligenter conſidera que tibi apponunt:
et nulla dei dona debita gratiarū actiōe
frustrant. Et br̄ns Hieg. Uniuerſe creatu
re. omnia que videm⁹ ad gratiarū actiō
nes nos inuitant.
¶ Secūdo principaliter fuit introductus
cui gratiarū actiones ſunt referende. Et
ſtatim r̄idetur q̄ non aliter niſi ſoli deo.
ergo gratias agamus dño deo noſtro: qz
dignum et iuſtū eſt. qd̄ ardentē ſancti
et boni in patria nō ceſſant clamare dicē
tes. Apocal. vii. Bñdictio et claritas et ſa
pientia et gratiarū actio honor et virtus
et fortitudo deo nō in ſc̄la ſeculoꝝ amē.

Legit in quādā hiſtoria. q̄ olim magnus
exercitus tranſiuit mare p̄ infideles: acci
dit q̄ miles quidā de exercitu vidit leonē
quendā quē ſerpens ita ligauerat q̄ leo
ſe mouere non poterat. miles nō pietate
cōmorus ſerpentē occidit: et leonē libera
uit. et leo tanq̄ aīal gratum ſeruituti mi
litis ſe totaliter mācipauit: militē per ni
moza defendebat. Imo tori exercitū pluri
ma cōmoda p̄ferebat. Quid vltra: militē
ad propria redeuntē ſecutus eſt. et dū mi
les nauem aſcēderat volens leonē dimit
tere. leo ſaltauit in mare: et natando ſeq̄
batur magiſtrū ſuum: et finaliter ſubmer
ſus eſt. Et ſic aīal pro ſua pia gratitudi
ne mori ſe expoſuit: quanto magis nos
qui ſumus rationales: debemus creatori
nō grati eſſe tanq̄ benefactori: creatori
redēptori: et ſaluatori.

¶ Tertio principaliter finis debitus et c.
Cauſa finalis p̄pter quā ſunt reddende
gratiarū actiones: ſunt beneficia que cri
ſunt. videly tēporalia: ſpūalia: celeſtia. et
de beneficijs et gratiarū actionibus loq̄
tur thema. ubi dicitur. Gr̄tias ago deo
meo et c. Ubi tria oſtēduntur.

Primo xp̄ianoꝝ gratitudo debita cū effe
ctu. gr̄tias ago.
Secūdo diuinoꝝ altitudo quā colimus cū
affectu. deo meo.

Tertio beneficiōꝝ multitudo quā respici
mus cū profectu. in oibus diuites.

Antea pars.

¶ Dimiſſis primo et ſe

cundo articulis: veniendū eſt ad tertium
ubi eſt agendū de diuitijs. In oibus diui
tes facti eſtis. et iuxta tria beneficiōꝝ ge
nera diuitiarum: qm̄ ſunt

Primo diuitie temporales.

Secūdo diuitie ſpūales.

Tertio diuitie eternales.

De iſtis tanq̄ de bñficijs deo: a quo ſunt
gratiarū actiones reddende.

¶ Primo ſunt diuitie tēporales: et de nu
mero iſtarū diuitiarū ſunt

Primo diuitie que male acquirūtur.

Secūdo diuitie que male retinentur.

Tertio diuitie que male diſpenſantur.

¶ Primo ſunt diuitie que male acquirun
tur. hoc eſt illiciti modis: modo ſimonia
co: modo vſurario. perfurtū: per rapinā:
per fallacias: per fraudes: per pondera.

falsa: per mensuras iniustas, de quibus
 Viere. xviij. Perdix fount que nõ peperit.
 Fecit diuitias & nõ in iudicio. supple nõ
 iusto: immo iniusto. & in dimidio dierum
 suorū derelinquet eas. ¶ **Fr̃e sc̃do** sunt di-
 uitie q̃ male retinent. Gr̃de malū sub so-
 le diuitie p̃eruat in malū dñi sui. Eccl̃s.
 v. In malū. Eccl̃i. xj. Si diues fueris: nõ
 eris immunis a delicto. In malū p̃ntis pe-
 ne. q̃ mortuus est diues & sepultus est in
 comedit in tenebris: et in curia multis: &
 in erũna atq̃ tristitia. In malū pene eter-
 ne. q̃ mortuus est diues & sepultus est in
 inferno. Luc̃. xvj. Pereunt tales diuitie
 in afflictioe pessima. hoc est affligūt pos-
 sessorē suū. afflictio in acq̃rendo: in p̃er-
 uando: in amittēdo. ¶ **Fr̃e tertio** sunt di-
 uitie que male dispensant. s. Timor̃. vj.
 Qui volūt diuites fieri incidūt in tenta-
 tionē: et in laqueū diaboli. Notāter dicit
 qui volūt. non q̃ sunt. nõ loquit de posses-
 sionibus: sed de amatoribus q̃ ponunt cor
 suū in amore diuitiarū. p̃tra illud ps̃. lxxj.
 Diuitie si affluāt nolite cor apponere. Ta-
 les diuitie multa mala faciunt.
 Primo faciunt mentē s̃tire.
 Sec̃do faciunt corda superbire.
 Tertio p̃ ipsas lites oriuntur.
 Quarto per ipsas labores introducūtur.
 Quinto possessores puant celi habitatioe
 Sexto fraudant dei dilectione.
 ¶ **Primo** faciunt mentē s̃tire. accendunt
 em̃ cor humanū ad plus habēdū ad mo-
 dum hydriopici: qui dū plus bibit: plus
 s̃tit. est em̃ quoddā venenum qd̃ generat
 latam s̃tiram quasi vsq̃ ad mortē. Sic mo-
 raliter est de amatoribus diuitiarū. sunt
 em̃ diuitie illis sicut venenū: que diuitie
 s̃tiram & ardorē habendi generāt. tales em̃
 amatores de diuitijs acquisitis nõ replē-
 tur: sed vacuant: non delectant: sed mag-
 gis cruciantur & molestant. vñ bt̃s Au-
 gusti. i quodā sermone de quadragesima
 ita ad propositū loquit. Ita quādo sunt
 diuitie quibus crescitibus crescit inopia
 que amatoribus suis quanto fuerint am-
 p̃tiores non afferunt satietatem: sed inflā-
 mant cupiditatem. tu putas qui minus
 eget: minus egeret si minus haberet. Nam
 video quosdā cum paruum haberent pec-
 uniam: paruis lucris fuisse letatos. sed
 vbi abundare ceperūt: lucra modica con-
 temperūt. Credas eos fuisse satiatos, sal-

sum est. nam pecunia fauces auaricie nõ
 claudit: sed extendit. non irrigat: sed inā-
 mat. vnde scriptum est. ps̃. xxxij. Diuites
 egerunt et esurierunt &c. ¶ **Secundo** di-
 uitie faciunt &c. Pro ista parte loquitur
 beatus Augustinus sermone. xxx. Difficile
 (inquit) est vt superbus nõ sit. qui diues
 est. tolle superbiam et diuitie nihil tibi nos-
 cebūt. Sicut em̃ mali humores simul ag-
 gregati faciūt apostema et in flaturam: &
 exinde mors sequit̃. sic humores corrupti
 diuitiarū presertim qũ sunt male acq̃siti:
 generāt in flaturam superbie: et ex hoc ses-
 quitur mors eterne dñationis. Legitur
 q̃ quidā miles percussit in facie regē: pas-
 rentes militis venientes ad regem veni-
 postulantes dixerunt q̃ tūc miles ille rās-
 ta superbia erat inflatus: q̃ nisi hoc fecis-
 set: crepuisset per mediū. Quod rex consi-
 derans: locū illum vñ tūc miles tenebat
 pedem: perfodi fecit: et magnus thesau-
 rus vbi inuentus est. vñ inquit rex p̃-
 dens. Scio q̃ nihil facit ita hoīem super-
 bum sicut diuitie. Prover. viij. Opes su-
 perbe diuitie. ¶ **Tertio** diuitie &c. Nepe
 diuitie faciunt hoīes litigare. Siquides
 propter istas lites hoīes diuites a latros-
 nibus occidūtur: a principibus inuaduntur.
 qm̃ a pauperibus nihil querit: sed p̃-
 extorquetis pecunijs plura diuitib⁹ in-
 ponunt h̃m beatum Grego. Serpens fugit
 hoīem nudū: & inuadit vestitum. Sic
 raptores a nudis pauperibus nihil que-
 rūt: sed indutos. scz diuites inuadunt: et
 illos expoliāt quantū possunt. propter
 qd̃ dicebat quidā. q̃ auarus nihil aliud
 est q̃ arca principū: et bursa latronum.
 Propter diuitias diuites frequenter litig-
 ant: et inter se sepe discordias habent.
 vnde scribitur Gene. xxxvj. q̃ iacob & esau
 diuites erāt: et nequibat habitare simul.
 ¶ **Quarto** p̃cipaliter p̃pter diuitias &c.
 diues em̃ nunq̃ est in quiete: aut laborat
 in acquirendo: aut vigilat in custodiēdo:
 aut timet in amittēdo. Eccl̃s. v. Saturi-
 tas diuitis non finit eum dormire. Mar-
 xij. Marci. iij. & Luc̃. viij. diuitie spiritus
 comparantur: quia ad modum spinarum
 pungunt et lacerant. laborem et sollicitu-
 dinem inducunt. Petrus de rauē. Auri
 seruator securitatem non habet: et nescit
 quietes. Eccl̃i. xxxj. Laborant diues in
 congregatione substantie. Augu. de ṽbis

17

auar 92

91-134

domini. Aurum est materia laborum: periculum possidentium. Quinto diuites priuatur celi habitatione. Diues difficile habitabit in regno celorum. Ratio assignatur. Sunt enim quedam arbores que vno anno copiose fructificant: in alio vero nihil portant. Hoc apparet de oliua et de amygdalo. Item dicit aristoteles quod sunt quedam arbores que in iuuentute fructificant in senectute vero desinant facere fructum.

Sic moraliter sunt nonnulli qui in iuuentute hoc est in vita presentium diuitijs abundant multo: sed in senectute id est in alia vita carebunt diuitijs paradisi. Item in vno anno id est in hac vita fructificant in diuitijs: sed in alio carebunt. Qui amat diuitias fructum non capiet ex eis. Eccl. v.

Sexto diuites semper et frequenter fraudantur et. Si quidem amor diuitiarum tollit dei timorem et amorem. hoc est verum de diuite epulone: in quo non fuit amor: nec timor dei. Patet etiam de illo diuite qui cogitabat hoream ampliare et maiora facere. Luca. xij. Propter illa que dicta sunt: terrene diuitie continende sunt. Sed quid dicemus de multis viris iustis: qui diuites fuerunt in temporalibus rebus: sicut de patriarchis: de iacobo: de ioseph ab arimathia: de iocachim viro susanne et. Rideo quod isti diuitijs bene vsi sunt: et diuitie non fuerunt eis ad demeritum: sed magis ad meritum: quoniam si diuitie temporales mente non habeantur: pauperi distribuuntur inique non acquirantur: auare non custodiantur: sunt adiumenta ad salutem: et non impedimenta. Tales diuitie solent animas redimere. Redemptio anime viri diuitie sue. Prouer. xij. Solent gloria tribuere. Prouer. xij. Corona sapientum diuitie eorum. Amicos acquirere. Prouer. xix. Diuitie addunt amicos plurimos et.

Secundo principaliter sunt diuitie spirituales. Iste sunt virtutes maxime. iste diuitie scientia et sapientia: qua habemus de deo vero: de quibus diuitijs beatus Augustinus super Mattheum. Si eas habuerimus perdere non possumus. et Prouerbi. viij. Adsecum sunt diuitie et gloria. Per merces regnant: et legum conditores iusta decernunt. Per merces principes imperant: et potestates decernunt iustitiam. Quis beatus Augustinus in quadam homelia. Sole diuitie perire sunt: que nos virtutibus diuites faciunt.

si ergo fratres diuites esse cupitis: veras diuitias amate. si culmen veri honoris cupitis: et quiritis: ad celeste regnum properate alio scandite. si gloriam dignitatis diligitis: in illa superna angelorum curia ascendi festinate. Et beatus Bernardus sermone. iij. super cantica. Hec ergo diuitie non opes sunt: sed virtutes: quas secum conscientia portat ut in perpetuum diues fiat.

Tertio sunt diuitie celestes. et figuratur per diuitias regine saba: de quibus. in Regum. x. vbi legitur quod regina saba venit in hierusalem cum diuitijs multis. Iste sunt diuitie sine afflictione quatuor. Prouerbi. x. Benedictio domini diuites facit. vnde sanctus fulgebis ut sol gloriatur: humanitas quieta erit ibi: et concors caro et spiritus: angelorum et hominum vna erit gaudium: vnum collegium: vnum conuiuium. Non laqueabit amor: nec liquescit dulcedo presentibus: oibus bonis nulla erit dilatio: nis afflictio: quoniam beatitudo diuitie maiestatis presentia erunt oia: et erit in conspectu eorum potentia et pars: sapientia atque iusticia. Concludo finaliter. sunt diuitie que exoptant specialiter. diuitie que magnificant mirabiliter diuitie que glorificant eternaliter. Primis non debemus in silere feruenter appetere. Secundis debemus adherere bona opera faciendo. Tertias debemus appetere malis potenter resistendo. Quaru nos participes et.

Domnica. xvij. post festum trinitatis.

Sermo. ij.

Mandatū magnū

in lege. Mandat. xij. Teste sacro eloquio.

Magnū quod colitur: et a fidelibus adoratur.

Magnū quod a deo diligitur: cuius bonitas augmentatur.

Magnū quod precipitur: et pro merito obseruatur.

Primo magnū et. Ista magnitudo est in deo qui creditur: colitur: et adoratur a nobis. Deus magnus dominus: et rex magnus super omnes deos. in psalm. xcij. Deus noster magnus in altitudine presidentie ad modum celi continens omnia. et. Eldre. iij. capi. Magna est terra: et excelsum est celum: sic deus solus. Magnus es tu et faciens

da arbores

sem. 7. bita
7. alia bita

no dicitur: f.
do. 7. atez.

ipse sum
merit. 89.

92

131

magnitudo di

Dñica. XVIII. post trinitatis.

mirabilia: tu es deus solus. ps. lxxv. Magnus in longitudine existentie sine principio et sine fine. ab eterno usque in eternum. **V**iere. xxxij. Ipse est magnus consilio: et in comprehensibilis cogitatu. Magnus in latitudine clementie. Magna tua magna est super me. ps. lxxv. **I**sta magnitudo est ad modum maris: de quo i ps. clix. Hoc mare magnum et spaciosum. Sic misericordia dei dicitur magna. ps. l. Misere mei deus secundum magnam misericordiam tuam. Magnus in profunditate sapientie ad modum abyssi sine fundo. Job. xxxvj. Deus magnus vincens scientiam nostram. Magnus dominus nocens: et magna virtus eius: et sapientie eius non est numerus. ps. cclvj. **S**ecundo magnum vir iustus et bonus magnus reputatur ex multis: non in magnitudine quantitatis: et multo: sed magis in magnitudine virtutis. Sic multi magni in testamento antiquo: et nouo: ut prope abraam magnus in altitudine credulitatis: **E**ccl. xliij. Abraam magnus pro multitudine gentium. Moyses in profunditate humilitatis. mitissimus super oves boves: que habitabat in terra. Nume. xij. et Exodi. xv. Fuit moyses vir magnus valde in terra egypti. **E**ccl. xlv. Dilectus deorum homibus moyses. propter humilitatem. Job magnus in longitudine patientie. Erat vir ille magnus inter omnes orientales. Job. f. Josue magnus in latitudine potentie. **E**ccl. xlvj. Fortis in bello iesus naue successor moysi in prophetis: que fuit magnus secundum nomen suum. Johannes baptista magnus in asperitate penitentie. **V**ic erit magnus coram domino. **L**uc. f. **A**bi sciendum quod aliqui sunt magni **P**rimo aliqui sunt magni coram mundo: et non coram deo. **S**ecundo quidam sunt magni coram deo: et non coram mundo. **T**ertio quidam sunt magni coram deo: et coram mundo. **I**n primo loco sunt magni prelati mali: mali ex tyranni foci illi: nabal de quo. f. **R**eg. xxv. **V**o ille magnus nimis. et postea sequitur. quod erat homo durus et pessimus et maliciosus. Durus pro avaricia. pessimus pro superbia. maliciosus pro invidia: quales sunt supradicti magni coram mundo. **S**ecundi sunt humiles iusti deum timentes: qualis fuit iohannes baptista. **E**rit enim magnus coram domino. **L**uc. f. quales fuerunt omnes apostoli homines magni virtute et prudentia sua pre-

dicti. **E**ccl. xliij. et **J**udith. xvj. **Q**ui timet te: magni erunt apud te. de quorum numero beatus dominicus. **M**at. v. **D**ic magnus vocabis in regno celorum. **T**ertij sunt boni prelati: boni principes: quales fuerunt beatus martinus: nicolaus: ludovicus: eduardus etc. **I**sti ab initio fuerunt magni. **T**ertio magnum diuinum mandatum. et de isto loquitur thema. **M**andatum magnum in lege. **A**bi tria ostenduntur. **P**rimo ponitur unum quod precipitur mandatum. **S**ecundo subiungitur aliud quod extollitur. magnum. **T**ertio concluditur reliquum quod scribitur in lege.

Prima pars.

Quantum ad primum

aliqui questiones introducunt valde utiles. **P**rima questio quot sunt mandata custodienda. **S**ecunda questio quare sunt obseruanda. **T**ertia questio quale meritum custodiendum. **Q**uarta questio quale demeritum transgredientibus. **P**rima questio etc. **Q**uot sunt mandata legis moysi? **R**espondeo quod sunt quattuor: ideo vocatur decalogi mandata: que scribitur **E**xo. xx. **N**on habebis deos alienos contra me. preferendo mihi in cultu patrie in amore dilectionis aliquam creaturam. **A**bi innuitur in isto mandato: quod solus verus deus eternus est super omnia diligendus: et soli deo cultus patrie exhibetur. **I**n isto mandato multa illicita prohibentur: sicut prohibet omne idolatria: omnis superstitionis: omne sacrilegium (als fortiliegium) que videtur peccare ex quodam pacto inito cum demone tacite vel expresse. **I**n isto precepto toto accipitur preceptum per mandatum: et e contra. **I**llud mandatum vocatur primum et maximum. **P**rimum inquam in ordine mandatorum. primum etiam in dignitate ratione obiecti dignissimi quod est deus. **P**rimum in intentione: quod primus non diligit nisi propter deum. **I**tem maximum ratione charitatis: que implicat in hoc mandato: que est maxima virtutum. unde scriptum est. **1** Cor. xij. **M**aior autem horum est charitas. de hoc mandato **P**rouerb. vj. **M**andatum lucerna est: et lex lux. **S**ecundum mandatum. **N**on assumes nomen dei tui in vanum. **I**urare in vanum est iurare sine fundamento: vel frustra sine causa.

pry ma
di magi

22

dicere magnitudines

mandata .189

Unde iuramentum debet habere tres co

mities: qui sunt

Primo veritas.

Secundo iudicium.

Tertio iusticia.

¶ Primo veritas: vt sciat q̄s firmiter q̄ il

lud qd̄ iurat est verū: vel credit esse verū.

et hoc iurare de scientiā vel de credulitate

ro. Sc̄ds comes iurādī est iudiciū. hoc est

deliberata discretio: vt non iuret nisi pro

pter necessitatē: vel propter vtilitatē. Ter

tius comes ē iusticia: vt illud qd̄ iurat sit

licitū et honestū. et si ita nō fuerit est iura

re in vanū: et est mādātū p̄hibitū. hoc em̄

mādātū habemus a deo nō iurare. s. in va

nū. Tertiū mādātū. vt diē sabbati sancti

fices. In lege moysi celebratū fuit sabbatū:

sicut in lege xpianoy dn̄ica. cultus ille

vocatur sc̄tificatio: in qua diē hō dz diu

nis rebus vacare. vñ dicebat sc̄tificata di

es illa. hoc est deputata ad vacādū deo: et

cessandū ab opere seruili. figurabat em̄ re

quē xp̄i in sepulcro que fuit in sabbato.

Itē figurabat requiē mentis in deo: et re

quē fruitionis dei: q̄ erit in patria. Vnic

obseruatiū successit in noua lege dn̄ica di

es: nō tñ ex vt precepti legis: sed magis ex

cōstitutione eccl̄ie: et cōsuetudine populi

xp̄iani p̄pter reuerentiā resurrectionis dn̄i:

ce: in qua die est vacandū ab operib⁹ serui

libus: que opa sunt mechanica vt agricul

testatē nō h̄y. vel qñ sit libidin⁹ vindictes

nō amore iusticie rē. Sextū mādātū. Nō

mechaberis. Nobis prohibetur ois illici

tus concubitus: ois carnalis copula exce

ptō federe matrimoniali. et sunt octo spe

cies que prohibentur.

¶ Prima species fornicatio: que fit solutus

cum soluta.

Sec̄da vocatur meretricium: que fit cū pu

blica venali.

Tertia adulteriū: quando cōiugalis thos

rus violatur.

Quarta stuprū siue defloratio qñ virginalis

integritas corrumpitur.

Quinta sacrilegium quo continētia sacra

ta leditur sicut in religiosis et in clericis

in sacris ordinibus constituitur: in his

qui votum continētie emiserunt.

Sexta incestus: quo vincū cōsanguini

tatis et affinitatis et cōpaternitatis r̄sp̄is

Septima pctm̄ cōtra naturā: et sunt due

species. s. pctm̄ sodomiticum: masculus

cū masculo: et mulier cum muliere. alia

species quando fit cum brutis.

Septimū mādātū. Nō furtū facies. vbi

p̄hibet ois fctus siue cōtractatio rei alie

ne inuito dn̄o. Vbi sciēdū q̄ pctio siue cō

tractatio rei aliene p̄t fieri trib⁹ modis

et licite. Vno mō qñ nō fit ex cupiditate:

Juram^m d^y
hōre 3° comp^s

19

27

37

3 mādātū

97

fo. 14. z

5

6

7

8

Amadatio 29
181 171
oficrossy mēdan

9. 10.

yy

mādata sunt obseruāda: Nō detur q̄ sunt
obseruāda rōne p̄cipiētis: q̄ est timēdus
et diligēdus. Istō mō obedit seruus man-
datis dñi sui timore dilectiōe. Job. xiiij.
Si diligit me: mādata mea seruate. Istō
modo discipul⁹ obedit magistro suo. Eccl̄i
ij. Qui timēt dñm custodiūt mādata. et in
ps̄. cxviii. Tu mādata māda. tua: custo. ni
uis. Q̄ sc̄do obseruāda sūt rōne materie.
Primo q̄ sunt dulcia ad delectandum.
Sc̄do q̄ sunt leuia ad faciendum.
Tertio q̄ sunt fidelia ad complendū.

¶ Primo sunt obseruāda: quia dulcia rē.
Eccl̄i. xxiij. Nihil dulci⁹ q̄ respicere in man-
datis dñi. Item mādata leuia. Deut. xxx.
Mādata hoc qd̄ ego precipio tibi hodie
nō supra te est. j. Job. v. Mādata ei⁹ gra-
ua nō sunt. Tertio sunt fidelia. in ps̄. cx.
Fidelia oīa mādata ei⁹. ¶ Tertio sunt ob-
seruāda rōne forme. Sūt em̄ mādata nob̄
bilia patentia ⁊ delectabilia: quapropter
cōcludit Eccl̄s vlti. Deū time ⁊ mandata
eius obserua. et Prouerb. vj. Mādata lu-
cerna est: et lex lux. ¶ Quarto sunt obser-
uanda rōne finis q̄ est utilis valde. qm̄ d̄
Matt̄. xix. Si vis ad vitā ingredi serua
mādata. ⁊ Prouer. xix. Qui custodit man-
data: custodit aiām suā. ⁊ Job. xiiij. Qui
habet mādata mea ⁊ seruat ea ille est q̄ di-
ligit me. Qui autē diligit me: diliget a pa-
tre meo. et Eccl̄i. ij. Quis p̄māsit in māda-
tis ei⁹ ⁊ derelict⁹ est? Ubi notant due dile-
ctiōes. dei ⁊ primi. i. q̄b̄ tora lex p̄det ⁊
pphete. ⁊ Eccl̄s. viij. Qui custodit p̄ceptū
nō experiet quicq̄ mali. nec malū pene.

¶ Et sic sequit̄ tertia questio principalis:
quale bonum restat mandata obseruanti-
bus? Et reuera multiplex sicut in parte di-
ctum est: qm̄ mandata

Primo vitam conferunt.
Secundo vitam prolongant:
Tertio potestatem conferunt.
Quarto charitatem inducunt.
Quinto pacem procurant.

¶ Primo vitā rē. Deut. viij. Omne māda-
tū qd̄ ego precipio tibi hodie: caue dilige-
ter vt facias: vt possitis viuere. ⁊ Prouer.
viij. Serua mādata mea et viues. intelli-
gitur de vitā gr̄e. maxime etiā de vitā gl̄ie.
Si vis ad vitā ingredi rē. ¶ Itē sc̄do vitā
plōgāt. sicut legit de salomone. iij. Req̄.
iij. Si ambulaueris in vijs meis: et custo-
dieris precepta mea ⁊ mandata mea sicut

ambulauit pater tuus: lōgos facies dies
tuos. ¶ Tertio potestatem cōferūt etiā in
tēporalibus. et de hoc h̄ Deut. xxviii. Si
audieris vocē dei tui vt facias atq̄ custo-
dias mādata ei⁹ que ego precipio tibi ho-
die: faciet te dñs deus tuus excelsoiē cū
ctis gētib⁹ que versant̄ in terra. ¶ Quar-
to pacē pcurāt. mādata em̄ secūde tabule
bene p̄ oīa ordināt hoīem ad primū: et p̄
p̄ns generāt concordia ⁊ pacē. Esa. xlvij.
Utinā atredisses mādata mea. facta fuiss̄
set sicut flumē pax tua. et Job. xij. Man-
datū nouū do vobis vt diligatis inimicem
rē. ⁊ sic intrayos habetis pacē. Ista quat-
tuor mādata figurātur in decē cortinis ta-
bernaculi fact⁹ de bysso rectora. Ero. xxxvj
Ex oībus supradictis p̄cludit q̄ ista quat-
tuor: mādata sunt credēda: seruāda: iplen-
da: predicāda: et docēda. Et istis cōpletis
ingrediemur vitā: ⁊ possidebimus gloriā.
ad quam nos perducit rē.

¶ Dominica. xiiij. vel. xvij. post festum tri-
nitatis. Sermo. iij.

Diliges dñm de-

um tuū ex toto corde tuo.
Mat. xxiij. c. et in euangelio
hodierno. Honorabiles dñi
q̄ hoc est maximū et primū
mādatū s̄m q̄ r̄ps i euāge. hodie. dicit:
idcirco p̄sideo p̄ ei⁹ ampliori declaratio-
ne i meo themate tres pres et terminos.

Primo diliges.

Secundo dñm deum tuum.

Tertio ex toto corde tuo.

Et s̄m istos tres terminos volo n̄m thes-
ma introducere ⁊ declarare. Exēplum ad
primū terminū Diliges introdo et de-
claro thema sic. Duplex est vita hoīs. sc̄lz
corporalis s̄m corp⁹: ⁊ sp̄ualis s̄m aiām:
que nō habet nisi p̄ dilectionē. P̄t nā vi-
ta corporalis habet p̄ dilectionē: q̄ est inter
corp⁹ ⁊ aiām in sua vnione. Vita sp̄ualis
est p̄ dilectionē q̄ est in aiā ⁊ sp̄ diuinali
diuina grā informāre. id̄ r̄ps dicit de vita
sp̄uali Job. vj. Sp̄s est q̄ viuificat: caro
nō p̄dest q̄c̄p. Si igit̄ vita corporalis ha-
bet per dilectionē: que est inter corpus et
animā: notabilius vita sp̄ualis p̄ dilectio-
nē que est inter animā ⁊ sp̄m diuinale. Et
sic sequit̄ q̄ vita hoīs. siue sit corporalis
siue spiritualis: est per dilectionē. Et p̄ba-
tur per autoritatē: q̄ sicut ille qui non ha-

multo bonū ob-
seruanti mādata

dup. vita hoīs - f. corporalis ⁊ sp̄ualis

bet vita d: mortuus: ita qui non habet di-
lectionē. iō dī. s. Job. iij. Qui non diligit:
manet in morte. Lupiens igit rps q̄ vita
nō p̄uenit: nec corporali: nec multo mi-
nus sp̄ali: ex quo vita vtrāq; hominis ⁊
corporalis et sp̄alis habet per dilectio-
nē: p̄ponit nobis ⁊ culibet nostrū primā
partē themat̄ dicēs: Diliges. qz sic serua-
bis vitā. s. corporalē et sp̄alē. Exēplū ad
sc̄dm terminū. Dñm deū tuū. introduco ⁊
declaro thema sic. obiectū et diligentis ⁊
amoris est bonū: vt habes. s. Echi. vbi sic
dicis. Omnia bonū appetunt. Eū igit nū-
hil diligatur nisi sub ratione boni. Nā dī-
cit Boe. iij. de cōso. p̄sa. x. Om̄ expectēdo:
rum summa atq; causa bonū est. qd̄ enim
neq; re: neq; similitudine vllum in se reti-
net bonum: id expecti nullo modo potest.
Sc̄dm dictamē rationis habet q̄ bonū
est diligēdum: et magis bonū magis di-
ligendū: et summū bonū summe diligen-
dū est. Eū igitur rps sit summe bonus: p̄-
ponit nobis saluator: noster in sc̄da parte
themat̄ illud qd̄ a nobis summe dilige-
dum est tanq̄ summū bonū. s. dñm deū
tuū. Exēplum ad tertū terminū q̄ est scri-
ptus in tertia parte thematis. qz. s. Ex to-
to corde tuo. introduco et declaro thema
sic. Nullū actus hoīs fm̄ doctores habet
rationem perfecti nisi habeat mensuram
et modum. vnde poeta Horatius. Est mo-
dus i rebz: sunt certi deniq; fines: Quos
vltra atraq; hequit consistere rectum. Eū
igitur act̄ dilectionis dei nobis precipia-
tur tanq̄ precipuum ⁊ maximum manda-
tū: vt debita perfectione actus ille in no-
bis nō careat: idcirco saluator: noster ostē-
dit nobis dilectionis modū in tertia par-
te thematis dicēs: Ex toto corde tuo. Sic
patet thema introductum et declaratum
fm̄ tres principales suas propositiones.
Igitur ps q̄ saluator: noster in nostro the-
mate proponit nobis p̄ nostra speciali p̄-
fectione seruanda fm̄ tres partes suas
tria documēta sp̄alia sibi valde vtilia.
Primum est de vno actu in speciali vita.
quia diliges.
Secundum est de vna operatione amoris
repleta. qz dñm deū tuū.
Tertium de vna mensura perficienda. quia
ex toto corde tuo.
Ad primū nos inclināt natura. Diliges.
Ad secundum. s. obiectum nos monet omni-

nis creaturā:
Ad tertū. s. nos inducit integritas amo-
ris pura. quia ex toto corde tuo. Diliges
ergo dñm deū tuū et toto corde tuo: qd̄
est nostrum thema declaratum.

Prima pars.

¶ Et in principio mate

rie dico primo p̄ncipaliter q̄ saluator: no-
ster pro nostra p̄fectione spiritali in pri-
ma parte thematis proponit vnum docu-
mentū. s. actū specialis vite. ad quod nos
inclināt natura: ideo dicit. diliges. quasi
dicat per diligere habes vitam. et ideo di-
lige: vt hoc quod tibi est difficile: sit facile
quia ad hoc te inclināt natura: ideo dili-
ge. Amor per naturam omnia difficilia fa-
cit facilia. Pro tāto dicit Augu. q̄ omnia
seua et immania et difficilia facilia facit
amor. Pondus inferni et tormentum gra-
ue est: sed si amore portaret facile esset et
leue. p̄pter qd̄ b̄tus Aug. amorē cōparat
carrete ⁊ currui: qz qd̄ iunctū p̄ se nō pōt
portare: portat p̄ currū. Habemus exēplū
in iacob qui seruierat laban anūculo suo
septē annis pro rachel vt h̄r Beñ. xlii. Et
d̄r in ter. q̄ viderant dies eius pauci pre
amoris magnitudine. glo. magi h̄storia
rū. dies vocat laborē dierū: videbat esse
parū: qz laborē leuigat amor. iō Augu. d̄
manicheos dic. Nihil tā durū atq; ferreū
qd̄ nō amoris igne vincat. Qui amat nō
laborat. oīs em̄ labor non amātibz grauis
est. solū amor ē qd̄ nomē difficultatis eru-
bescit. Si igit amor per naturā oīa difficilia
facit facilia: a fortiori ipse erit facilior
qz n̄a p̄bi ē i p̄ncipio Topicoz. Propter
qd̄ vnūq; tale ⁊ illud magis. Adātū
igit honorabiles dñi: de dilectioe dei nō
est difficile: s̄ valde facile: qz ad diligēdū i-
clināt natura: cū p̄ dilectionē vita habeat
et p̄seruet. Idcirco dixit dñs ad moysen
et ad pplm̄ isrl̄ qñ dedit mandatū de dile-
ctioe dei. Deut. xxi. Adātū hoc qd̄ ego
p̄ncipio tibi hodie: nō supra te ē: neq; p̄cul-
positū: nec i celo sitū. s̄ iuxta te est sermo
valde i ore tuo ⁊ i corde tuo vt facias illū.
Nota i corde tuo. sup hoc no. sc̄tis Tho. i
s. ij. q. c. ar. s. ⁊ r̄a i ter. q̄ oīa p̄cepta deca-
logi sunt de dictamine iuris naturalis: et
per p̄ns aliquo mō scripta in cordibus vt
scribit ad Roma. ij. Eū gētes que legē nō
habent (s. scripture) naturalr ea q̄ legis

yy ij

obm̄ amoz

89

150

amor deficta fa-
fucta. 132

amor ē curr̄

iacob

ph̄s. pp̄ qd̄ om̄i-
tale

oīa p̄cepta suū
d̄ dicitur p̄ns
mah̄s.

199

sunt faciunt: eiusmodi legem non habentes ipsi sibi sunt lex: qui ostēdūt opus legis scriptū in cordibus suis. Igitur q̄ diligere est facile: q̄ dicit p̄bus. nihil difficile est amanti. et ad diligēdū te inclināt natura: quia p̄ dilectionē habes vitā naturalem: igitur a fortiori diliges dñm deum tuum. quia p̄ ipsum habes vitam spūalē. Deutero. xxx. dicit sic in forma. Elige ergo vitā vt et tu viuas et semē tuū et diligas dñm deum tuum atq; obedias voci eius et illi adhereas. Ipse est em̄ vitā tua et lōgītudo dierū tuorū. Proponit igitur saluator nobis in prima parte thēmaticus actus specialis vite ad quem nos inclināt natura. di. Diliges. Secunda pars.

Dico secundo principi paliter q̄ saluator noster p̄ nrā perfectio ne spūali i secūda parte thēmatici pponit nobis scdm̄ documētū qd̄ est subiectum perfecti amoris: et dicit. dñm deum tuū. qd̄ qd̄ nos monet oīs creatura. ideo dicit Augu. Celum et terra et oīa que i eis sunt: vndiq; mihi dicunt q̄ amē te: et nec cessant oībus dicere ita vt sint iexcusabiles. Creature em̄ sunt dona dei et bñficia dei: que benedictionē incitant ad amandum et maxime creatoris: qui multa dedit: et nihil recipit. Sol dat homini lucē. luna hūm. et ignis calorē. aer splendorē. et sic de alijs creaturis. Oīa creauit de? vt seruiant homini et dent qd̄ a deo receperūt: ipse autē nihil accipit ab hoīe: nec expectat recipere: sed p̄ oībus beneficijs solū vult vt in dilectionē eius remaneat homo obligatus. Itē dicit brūs Bern. Magna debito obligata es aīa mea: multū a deo accepisti: nihil a te habuisti: et p̄ his omnib; nō habes quid ei impēdas nisi amorem. Ideo idē Bern. super illud ps. cry. Quid retribuā dño pro oībus. dic. Nihil dicentius et congruentius q̄ per dilectionem rependi qd̄ per dilectionē datū est. Item sicut oīa a deo pcedunt in homine per amorē: q̄ de? creauit oīa ppter hoīes vt pr̄ Bern. s. iō congruū est et rōm̄ consonum: vt illa q̄ a nobis pcedūt q̄ in deum pcedant p̄ amorem. et hoc ppter duo. Primo q̄ amor repetit vicē. Scdo quia oīs res nitit̄ habere orbē sui circuli s̄m q̄ ponit Boet. iij. lib. de solā. metro. ij. in his s̄bis. Repetunt proprios queq;

recursus: Redituq; suo singula gaudēt: Nec manet vlli traditū ordo: Nisi q̄ fini iunxerit orū: Stabileq; sibi fecerit orbē. Ergo ppter oīa ista monētia diliges dñm deū tuū. Itē in practica videm; et per experientiam edocemur: q̄ aliq; homo diligit aliquid hoīem triplici ratione.

Primo propter lineam parentalem. Scdo ppter similitudinē naturalem. Tertio ppter operis fidelitatem.

Primo diligit pater et frater. Ad propositū dñs deus tu? p̄ tuus est. Mat. xxiij. Patre nolite vocare vobis sup̄ terrā: vn̄ est em̄ pater vester. hūc debemus amare. An et si natural; filius diligit patrē suū a quo solū h; partē corpis: quanto magis hō debet dñm deū suū amare a quo h; totū. s. corpus et aīam: et iō Aug. Amicus est gnator: sed pponēdus est creator. Item dñs deus tu? q̄ est pater tu? s̄m q̄ de eo dicit Mat. vlti. Itē nunciat fratrib; meis et. et vt dicit Bern. Non in hoc loco p̄dicatur dñs: magnus dñs et laudabilis nimis: q̄ voluit in mundo nasci: et de terra nrā fieri: vt amabilior esset nobis.

Scdo diligit aliq; hō aliū hoīes ppter similitudinē naturalem. Similitudo facit amorem. Eccli. xij. Omne aīal diligit sibi simile. Propterea tu dilige dñm deū tuū: qm̄ tu ad eū similitudinē fact; es: et ipse ad tuā. ad Philip. ij. Nā in similitudinē hominū fact; et habitu inuērus vt hō for mā serui accipiēs ob amorē tuū. Propter igit; similitudinē mutuā diliges dñs deū.

Tertio hō diligit aliū ppter op̄is sui fidelitatem. vn̄ si aliq; homo fidelis inuenit aliū in opib; suis fidelē: merito tanq; fr̄ dele amicū diligit eū: sed tu semp̄ fideles amicū inuenies dñs deū tuū. Ps. nā amicus i q̄ tuor castibus inueniunt infideles in q̄b; nunq; infidelis inuenit dñs deus tu?. Pr̄. nam inueniunt amicū fideles: Primo in h; q̄ amant; et nō amāt. Nō sic dñs de? tu? xps: q̄ dicit Prouer. viij. Ego diligētes me diligo. et Job. xiiij. Qui diligit me: diliget a p̄re meo. Scds casus inueniunt hoīes fideles in h; q̄ tpe ad ueritatē definunt amare amicū. Eccl. vj. Est amicus s̄m tps suū: et nō pmābebit i die tribulatiōis. Nō talis amicus est dñs de? tu?: de q̄ scriptū est Prouer. xvij. Oī tpe diligit q̄ amicus est. i. xpus q̄ caro et frater noster est: vt pater in angustijs tuis.

br in p̄ 171

enē dū diligerē

192

in beata
dñm

q̄ casib; amicus inueniunt infidelis

37

Tertius casus in quo inveniunt hoies in fideles: in hoc q̄ diligunt invita: et nō post mortē. quare verificat in istis versus q̄ dicit. Post mortē motus verit̄ dilectio dicitur. Ideo rapiētes et spoliātes bona eorū: cōvertunt in inimicos. Eccli. vj. Est amicus q̄ cōvertit ad inimicitia. Dñs deus tuus in morte specialit̄ ostendit amicitias: qm̄ spm̄ qui de corpore exit ad celū libet̄ recipit. Quartus casus inveniatur hoies infideles: q̄ amici prius sunt inimici filiorū. Sed dñs deus tuus est amicus q̄ diligit patrē et filium vsq̄ i tertiā quartā gnationē: et facit miām in milib⁹ his qui diligit eū ex toto corde suo &c. Et breuiter p̄cludo istā partē sermonis: et dico tibi replico Dilige dñm deū tuū. p̄pter tria in q̄b⁹ s̄m p̄bm̄ i. iij. Et hi. ois cōtractus amoz̄ et amicitie fundat. in honesto et honorabili: in cōplacētī et delectabili: in vtili et p̄fitabili. q̄ qd̄ honestus et honorabilis subiecto et vasallo q̄ diligit dñm. de hoc sup̄ oia laudat filius. et ad hoc tria p̄cepta prime tabule ordinat. et de hoc pulchro ordine sanctus Tho. s. ij. q. arti. v. Quid delectabili et dulci⁹ in inferno et disperatius q̄ deus tuus q̄ h̄ delectationē in dextera suavisq̄ in sinē. i. in eternū. iō magna multitudo dulcedinis. Quid vtilius pauperi et nihil habētī q̄ illud qd̄ est tuū. de suo em̄ gaudeat et non de alieno. et sibi d̄ illud Mat. x. Tolle qd̄ tuū est et vade. Dando ergo sine huius tractatui/ptz: q̄ saluator: n̄ in secūda parte thematis p̄ponit nobis scdm̄ documētū: qd̄ est obiectū completi et perfecti amoz̄ ad quod nos monet ois creatura: quod obiectum tangitur in secūda parte thematis cū d̄. dñm deū tuū.

Tertia pars.

Dico tertio principa-

liter et vltimo q̄ in tertia parte thematis nobis ostēditur modus mēsurā et vicia ad qd̄ nos iducit integritas amoz̄ pura: q̄ ex toto corde tuo. Pro quo notandum q̄ deus in modo amādi vel diligendi eū/ requirit a nobis tria: q̄ in tribus verbis nostri thematis notantur.

Primo requirit puritatē q̄n dicit. ex corde.

Secūdo integritatē q̄n dicit. ex toto.

Tertio requirit p̄prietatē q̄n dicit. tuo.

¶ Dico p̄mo q̄ sps saluator: n̄ i modo diligendi eū/ requirit puritatē: q̄n dicit. Ex corde.

de. de hoc admonet ap̄s Timotheū discipulū suū. ij. ad Timo. ij. di. Sectare iusticiā: fidē: sp̄s: charitatē et pacē cū his q̄ inuocāt deū de corde puro. sequit̄ cū q̄ de corde puro diligunt deū: scire sit difficile: per qd̄ dā exēplū et signū possum⁹ p̄bare facilliter. Videm⁹ ad oculū q̄ vas plēnū aq̄ qd̄ ducit h̄ere: non pōt bñ iudicari de illa aq̄ an sit pura vel turbida: imo magis iudicatur clara q̄ turbida: s; qm̄ agitat: feces q̄ sunt i fundo ascēdūt i summū et dispungunt p̄ aquā: et tūc perpēdit q̄ nō erat pura: s; turbida. Ad p̄positū illi diligūt deum de corde puro: q̄ agitati tribulationib⁹ et p̄secutionib⁹ d̄ deū i aliq̄ nō murmurāt: sicut Job q̄ tribulatur et p̄secut⁹ et verat⁹ in oib⁹ illis nō peccauit in labijs suis: nec quicq̄ stultū d̄ deū locut⁹ est. Job. s. Sic Iobias de q̄ legis Iob. ij. q̄ nō ē cōr̄pt⁹ et q̄ plaga cecitatis euenerit ei. Qui aut̄ turbati tribulationib⁹ et p̄secutionib⁹ efficiunt loquēdo et operādo d̄ deū aliq̄d per blasphemā vel ip̄arictiā: signū est q̄ non habent cor purum: et sic nō diligūt deum de corde puro.

¶ Dixi sc̄do q̄ i mō amādi deū/ requirit a nobis saluator: n̄ i corde integritatē: q̄ dicit ex toto. i. q̄ nō sit aliq̄ particula in corde q̄ non diligat deū. iō dicit nobis saluator: Prouer. xxiij. Prebe fili mi cor tuū mihi. sup̄ quā autoritatē notat mgr̄ Rober. hollior: q̄ de⁹ erigit cor hūanū sibi dari.

Primo liberaliter.

Secundo perpetualliter.

Tertio integraliter.

¶ Pr̄mo liberaliter. s. q̄ nō sit cor mutūas: nec q̄ vedas: s; q̄ donec: q̄ alio nō ē liberalis veditio vel mutatio: nec cadit sub liberalitate: sed solū donatio. Illi cor deo mutuāt q̄ sibi seruiūt p̄ cōmodo tp̄ali cōsequendo: et qm̄ subtrahit eis p̄prietas: iō dignant. iō &c. Illi vedūt q̄ eū diligunt p̄ mercede: q̄ tñ tāta diligūt deū quārum de bñficijs ab eo se percepisse cognoscūt. de istis aut̄ d̄ Mat. xv. et Mat. xv. et prius Esa. xxix. P̄p̄s hic labijs me honorat: cor aut̄ eorū lōge ē a me. Illi aut̄ deo dāt se liberaliter: q̄ nihil de terrenis p̄meditati sunt: s; solū de dei bonitate et amore celestis p̄ie cogitatēs: isto respectu et nō alio deū diligūt. Sic vult sibi dari cor hūanū liberalit̄. et dicit. Prebe fili mi cor tuū mihi. ¶ Secūdo vult de⁹ sibi dari cor: n̄m̄ p̄petua

exp^m
tribulationes
fu. 22

leg vult cor hū
manū sibi dari

in 3. funda
tur amoz
p̄ h̄s
151

no. eum

expo.

f. ex toto

corde et

leg vult cor hū. 7. in modo amādi

yy ij

IN IUD **Dñica. XIX. post trinitatis.**

liter. Donatio valet p ppetuo: q̄ irreuoca-
bilis est. Nā testamētū solū in morte con-
summat & confirmat: s; in vita toriēs q̄tiēs
placet renouat. sec⁹ de donatione p̄ima.
¶ Tertio vult sibi de⁹ dari cor: humanū in-
tegraliter. Hec est dñia iuter cor & alia mē-
bra: q̄ solū ipm nō parit diuisionē: nō sic
de manu: pede & brachio. Deus igit vult
semp p cor idiuisum amari et integrū. S; il-
los q̄ diuidūt cor: suū i multas diuisionē &
partes. de q̄b⁹ Osee. x. Diuisum ē cor: eoz.
Nō sic ps̄. q̄ integraliter diligebat deū. vñ
dicit in ps̄. cxvij. In toto corde meo exq̄si-
ui: tererandi me dñe. Est em̄ deus sicut hō
zelotipus: q̄ vult q̄ vroz sua eū diligit: et
nullo modo alios. Aut vult q̄ sic eū i toto
corde diligit. vñ Bern. Delicata ē sp̄s scri-
cōsolatio: nec das admittētibus aliena. r
Aug. Xps̄ nō vult habere cōmunionē: so-
lus vult possidere te: qui solus est &c.
¶ Dixi tertio et vltio: & erit finis: q̄ mate-
ria diligēdi xpm requirit p̄prietatē: q̄ dicit
tuo. Sicut em̄ elemosyna fit & fieri ex p-
prio thesauro. Primo ex tua substātia fac
elemosynā. id est de⁹ diligēdi de p̄prio: nō de
alieno. Igit vt p̄fecte diligas deū de cor-
de tuo: & nō perdas illū cū his q̄ dicit cū
ps̄. xxxix. Cor meū dereliquit me: sed imite-
mur ps̄. cxvij. q̄ dicit. In toto corde meo ex-
quiuui te. S; sup isto tertio p̄ncipali vbi
saluator: n̄ ostēdit nobis modū diligēdi de-
um: merito pōt ista q̄stio notari. Quō xps̄
dat hic modū diligēdi deū: cū Bern. i lib.
de diligēdo deū dicit sic. H; diligere sine
mō. Ad istā q̄nē r̄ndet sc̄tus Tho. ii. ii. q.
cxvij. ar. vj. ex cui⁹ dictis possum elicere q̄
dilectio dei pōt in nobis p̄siderari tripl̄.
vel quātū ad actū: vel quātū ad bonū vo-
litū: vel in cōparatione ad modū diligēdi
aliquā rē. p̄mo nō h; modū. sedo & tertio
nō. Vel al̄: s; m Bern. ibidē r̄ndet q̄ h; in
dilectiōe dei nō h; modū denuo amātis:
h; tñ modum actio operātis. qd est aliqui
actuali: i quocūq; gradu intēso vel remis-
so: vel habitualiter est qñ null⁹ modus est
in aia dñis amou dei. Sic p nra speciali
dei p̄fectiōe saluator: in nro themate pro-
ponens nobis maximū et p̄imum māda-
tum: dedit nobis tria documēta s; m tres
partes thematis.

Prīmū de actu vite specialis. diliges.
Secūm de obiecto amoris p̄fecti, dñm
deum tuum.

Tertium de modo/mensura et vita. ex to-
ro corde tuo.
Diliges ergo dñm deum tuum ex toto cor-
de tuo. Placeat deo. Amen.

¶ Dñica. xix. post festū trinitatis. Ser. i.

Eponentes mē
daciū loquimini veritatem.
ad Ephe. ca. iij. Juxta scri-
pturam veritatem datur due
regule.

Prima regula est hec. Qui scienter aut fa-
cit aut dicit mendaciū: diabolo assimila-
tur: quapropter non debet sibi credi.
Secunda regula est. Si xpo assimilari cu-
pimus: & faciem⁹ et loquimur veritatē:
sicut ipse: et non poterimus decipi.
Pr̄ia regula declarat scripturā p̄phetali:
Probatur autoritate doctorali.
Confirmatur veritate euangelicali.

¶ Primo p̄bat scriptura p̄phetali q̄ mē-
daciū est deponēdū ex eo q̄ p ipm diabol⁹
lo siles efficiuntur. nā mēdaciū ē pctm̄ dia-
bolicū. Legit em̄ Gen. iij. q̄ primū mēda-
ciū fuit a serpente platur: qñ dixit mulieri.
quare p̄cepti vobis de⁹ ne comederetis de
fructu qui est in medio paradisi: cui r̄ndit
mulier. ne forte moriamur. Dixit autē ser-
pēs. nequāq; moriemini: s; eritis sicut dij
sciētēs bonū & malū. ecce mēdaciū. Sc̄do
declarat autoritate doctorali. Dicit Augu.
sup Job. Quō de⁹ p̄ genuit qñ filiū veri-
tatē: sic diabol⁹ lapsus genuit qñ filiū mē-
daciū. hec ille. & idē illi q̄ dicit & loquūtur
mēdaciū: sunt diabol⁹ siles. Tertio cōfir-
mat veritate euangelicali. nā dicit xps̄ Jo-
hā. viij. reprehēdēs iudeos q̄ volebāt veri-
tatē audire. Eos ex patre diabol⁹ ostis: &
desideria p̄ris v̄ri vultis facere. ille homi-
cida erat ab initio: & in veritate nō stetit:
q̄ nō est v̄ritas i eo. Cū loquit mēdaciū ex
p̄p̄rio loquit: q̄ mēdax est & p̄r eis. Ergo
prima regula p̄assumpta est vera.
¶ Sc̄da regula est. si assimilemur iesu &c.
q̄ pctm̄ nō fecit: nec inuēt⁹ est dol⁹ in ore
eius. s; Pet. ij. et ij loquit q̄ nos debem⁹ lo-
qui. Et rō est q̄ p̄pter veritatē oēs salua-
mur: & gr̄as dei assequimur. idē sc̄ti martyres
p defensione v̄ritatis sustinebāt mortē: vt
diuinā gratiā obtinerēt. idē d; Prouer. iij.
M̄dia & veritas te nō deserāt. sequit. et in-
uenies gratiā et disciplinā bonā corā deo
et hoib⁹. Si ḡ per mēdaciū siles diabolo

de⁹ zelotip⁹
delicata ē sp̄s cō-
solā

efficiuntur: et cum per veritatem divinam gratiam consequemur et gloria: id debemus deponere mendacium: et loqui veritatem: put nos admonet apostolus in verbis passimptis dei. Deponentes mendacium etc. In quibus quidem verbis apostolus duo ostendit nobis.

Primo quod vitemus et fugiamus quod nobis affert corruptionem. deponentes mendacium. Secundo quod inquiramus et faciamus quod nobis affert magnam perfectionem. loqui mini veritatem.

Quantum ad primum est sciendum quod una de maiorum imperfectionibus sunt in homine mendacia. Sicut in porco lingua infecta designat imperfectionem totius corporis: sic in homine lingua mala et infecta per mendacium et insuetudinem mentis designat imperfectionem anime. quod sicut dicitur Ecclesiastici xvij. verbum excogitatum offendit cor hominis. id debemus linguam nostram refrenare sicut nobis tria ostendunt.

Primum naturale exemplum et experimentum. Secundum humana consuetudo et naturam mentis. Tertium malum idem veniens quod est plurimum. Sicut habes in sermone. scilicet dicitur. iij. post octavas pasche. cuius thema. Sit ois homo tardus ad loquendum.

Quintus. xij. post festum trinitatis. Ser. ij.

Eponentes mendacium loquimini veritatem.

Ephe. iij. Thema istud potest esse a iabus una conclusio: quod ex multis antecedentibus subinfert: ut arguatur sic.

Primo mendacium est peccatorum conscientias: Veritas est virtutum chara preciositas: Ergo deponentes mendacium loquimini veritatem.

Secundo mendacium est verborum iniquitas: Veritas est verborum recta equitas: Ergo deponentes mendacium loquimini veritatem.

Tertio mendacium est factorum peruersitas: Veritas est operum manifesta bonitas: Ergo deponentes mendacium loquimini veritatem.

Primum autem quod mendacium est peccatorum conscientias etc. hoc assumat beatus Gregorius. i. ij. li. moral. De iniquo mendacium est peccatum. et ope peccatum est mendacium. Luce alludit dauidica prophetia ps. cvj. et Roman. iij. et Job. iij. Est deus verax ois homo mendax. glo. i. peccator deus verax: imo ipsa veritas. Ego sum via veritas et vita. Job. xiiij. quomodo deus verax in essentia: quod immutabilis: et in verbis stabilis. ois homo mendax. Narrat beatus Augustinus. xiiij. de ciuitate dei. c. iij. Deo si viuat secundum veritatem non viuunt secundum seipsum: deum: cum deus dicat: Ego sum veritas. si autem viuunt secundum seipsum: viuunt secundum hominem. et per omnes viuunt secundum mendacium. Et de talibus quod sic viuunt secundum hominem in falsitate: et dimittunt viuere secundum deum in veritate: loquitur apostolus Roma. s. Commutauerunt veritatem dei in mendacium. et tunc fit talis mutatio in anima spiritualiter per diabolum: qualis fuit mutatio in corpore in buchodonosorum regis qui secundum appetitum: (als apparetur) mutatus est in bouem. Dani. iij. et multas tales mutationes registrat Diodorus. lib. de transformatis: sicut quod calisto mutata est in ursam: et sic de alijs mutationibus: et lichaon mutatus est in lupum. Idem moraliter facit diabolus: et homines per diuersas cogitationes in diuersos bestiales mores nutrit commutare. sicut in leones per superbiam: in lupos et vulpes per dolos: per rapinas: per auariciam: alios per torporis: et in asinos: alios per voluntatem in porcos: hoc est mutare veritatem in mendacium. ergo deponentes mendacium etc. Legit in vitali patrum quod scriptum machario vidit diabolus in forma hominis: et ex ore pre ampullis ornatu: et habente scutum machario quo pegeret? Respondit diabolus. vado ad abbatiam. que inquit sanctus. ad efficiendum fratres ut bibant: ait diabolus. quare portas rot ampullas? ut si non fuerint bibere de vna: salte bibant de alia. Secunda pars primi antecedentis: quoniam veritas est virtutum chara preciositas. Est enim veritas vniuersalis preciositas excelsa et ceteris eminenter virtutes aliorum lapidum. vnde pertinet virtutes theologales/morales/et intellectuales: que sunt velut lapides preciosi. ij. Esd. iij. Dominus clamauerunt et dixerunt. Magna est veritas et preualet. ergo deponentes mendacium loquimini veritatem.

Secundum autem mendacium est verborum iniquitas gratia de peccatis: et magna iniquitas est mentiri. vnde mendacium in suo genere est peccatum in natura. quod sic declarat. Narrat Augustinus. et procedit per locutiones propter hoc ordinate sunt naturaliter: quatenus per eas exprimat conceptus mentis. Voces (inquit philosophus) sunt nomen earum que sunt in anima passionum. et id si aliter pronuncietur in lingua que fit in mente: mendacium est: et per omnes peccatum in natura. quod natura ordinavit voces ad veritatem exprimendum etc. vnde Augustinus. li. de mendacio dicitur quod nullum mendacium

ille vniuersalis factus deus
ille vniuersalis factus homo

nabuchodonosor
muta

et

veritas continet
omnes virtutes

mentis dicitur per primum
continet naturam

natura ordinavit
voces

Veritas

Dñica. XIX. post trinitatis

mēdaciū pñiciōsu

daciū pōt dici sine pctō: scz mortali seu veniali. vñ mendaciū perniciosum qñ est dñanum proximi: semp est mortale. et istud consistit in detractioe: in falso iudicio: i falso testimonio: qd est multū grane: et frequēter dicitur esse punitū in presenti vita. Legit in libro ecclesiastice historie lib. vj. ca. ix. q tres falsi testes et iniqui insurrexerūt contra narsiscū ep̄m sc̄m virum hiesrosolymū affirmantes sub sacramēti iura mēto. Quoz vnus dixit. si nō est ita: igne comburam. Scdus dixit. si nō est ita: morbo regio rumpat corpus meū. Tertius dixit. si non est ita: lumib⁹ oculoꝝ p̄iuer. Quid addit ibidem. sc̄m iste ep̄a: cuius vita et pudicitia ab oib⁹ nocebatur: in desertis locis pluribus annis latuit i penitentia magna. Sed oculoꝝ diuine prouidētie nō cōtinuit: sed falsos testes et ini quos vltione dexterit. qm̄ primus sic dicit esse punitus: qm̄ parua scintilla accensa in domo sua ipsuz cū tota familia dom⁹ sue combussit: carnes et ossa. Scdus morbo illo quē fuerat imprecatus: est totaliter consumptus sine remedio quocunq̄. Tertius videns duoz istoz exterminiu: publice confessus est scelus: et in lachrymas prorupit: et luminib⁹ oculoꝝ est p̄iuatus. Sanctus vō ep̄s quasi veniens de celo rediit ad ecclesiam suam: et multo magis q̄ pius erga deū creuit deuotio populi. De tali falso teste scribit Prouerbi. xij. Testis mendax peribit. ergo deponēs tes mēdaciū loquimini veritatē. Narrat poete q apollo fuit filius iouis: et sicut nos dicimus q̄ deus pater oīa p̄duxit p̄ filium: sic ipsi dicunt q̄ iuppiter oēs reuelationes: ordinationes: responsiones: et oracula per apollinē filium suū faciebat: quē deum veritatis et sapiētie appellabant. Erat em̄ apollo iuuenis pulcher: rimus arcū tenens et sagittas: crines comis de auribus geminis coronat⁹: in auro locatus: musis circumdatus: et quibet mufa tenebat rotulam suā in manu: in q̄ erant scripte pprietates et vtutes illius muse. Moralit̄ iuuetus maxie ad veritatem pertinet: qm̄ veritas nunq̄ senescit: nunq̄ deficit: nunq̄ marcescit. ij. Esdre. iij. Vm̄ aliā quotationē. iij. Esdre. iij. Veritas manet et inualescit in eternū et viuū. Per arcū et sagittas intelligit q̄ veritas interficit phitones: diuinos sortile

gos: et huiusmodi: qui sunt falsi deceptores et fallaces. vñ tales iubebantur exclusi: et expelli: et occidi in lege. Deuter. xviij. Ne sit maleficus: nec incantator. neq̄ phitones consulat: nec diuinos et querat a mortuis veritatē. q. d. isti malefici sunt: qz vbi veritas viuū: opz q̄ isti moriantur. Ista est vna sagitta veritatis: qua supradicti occidunt. Scda sagitta qua occidunt hypocrite hoīes ficti in vita: et vocat sagitta veritas vite. nā falsitas seu mendacitas q̄ opponit veritati inuenit in vita hypocritarū: qm̄ isti ofēdunt in opibus sanctitatē. i. bona: et tamē tales nō sunt. Ista sagitta est qua falsi iudices et mēdaces occidunt. Erod. xviij. Prouide de oī plebe viros sapientes et timentes deū in q̄bus sit veritas. Tertia sagitta veritatis est illa qua occidunt heretici: qm̄ isti hnt verba falsa dialectica als diabolica plena veneno: sed veritas p̄sertim euangeli sagittat et occidit eos. Ephe. j. Eū audisset verbū veritatis: euangeliū salutis v̄re. ergo deponentes. s. verbi imo mendacium facti quale mēdaciū est pctm̄ hypocrisis: et peccatum idolatrie. Magna peruersitas existit in hypocritis: qui ostendūt bona opa in publico: et ab hoībus reputent et honorent: et deus scit quales sunt: et qd faciunt in occulto. de tali mēdacio habet Eccli. xxiiij. Vana spes et mēdaciū viro insensato. hoc est homini hypocrite. et qm̄ qui apprehendit vmbra et p̄sequitur ventū. Itez mendaciū facti est pctm̄ idolatrie: q̄le mendaciū opponit veritati in sc̄tie: q̄ veritas p̄sistit in cultu diuino. de isto mēdacio habet Esa. xliij. Eo: ispiēs adorabit illud. hoc est idolū. et nō liberabit aīam suā. neq̄ dicit forte mendacium est. et sine forte. Sed aliq̄s poterit condere q̄ oēs xp̄iani sunt securi ab isto mendacio. nunq̄d erit nā cōclusio: n̄ n̄deo forte multi q̄ censent xp̄iani: non sunt totalit̄ immunes ab isto mēdacio. imo forte pei idolatrat q̄ pagani idolatrat. multi pagani adorāt imagines serpentū. Sapiē. xv. Itē alius talpas. alius vesprilides. sicut habet Esa. ij. Videam⁹ ergo qd adorant falsi xp̄iani multi. Refert vnderabilis Anselm⁹ in sermone de brō iohāne bap̄. q̄ oē pctm̄ mortale alicu⁹ demonis ē imago: n̄dō qm̄ nō fact⁹ est diabol⁹ nisi p̄ mortale pctm̄. et tales imagines instantū aliq̄ ves

*ep̄m
p̄ et ab*

*o poeta q̄ a
olo em̄ fili⁹ iouis*

L. X. rati. sp̄m

*mēdaciū
facti*

omne pctm̄ mortale ē ymago diaboli

nerantur: q̄ non solum lingua ⁊ visu: sed etiam auditu adorāt: imo de facto in p[ro]p[ri]ā aīam introducūt: et in aīam depingi permittunt. sicut diabol[us] dñs luxurie depingit i aīa imaginē serpētis q̄ vocat vip[er]a: qui inter serpentes luxuriosos reputat: si cuti dicit Ihdous. xij. etymo. ⁊ h̄ fac̄ diabolus qm̄ ducit hoīem ad consensum pcti luxurie. Et istā maledictā imaginē intātū aliqui venerant: q̄ dormire non possunt: sed vigilāt: a potu et cibo abstīnēt: ⁊ multis infirmitatib[us] se subiciunt. Ista imago pcurante diabolo est bñ depicta i cor: de luxuriosi. Itē diabol[us] dñs auaricie in aīa cupidi ⁊ auari depingit quotidie imaginem talpe: q̄ semper terrā fodit: qualiter fodiunt cupidi et auari. qm̄ sic adorāt et venerant istā imaginē: q̄ die nocteq[ue] laborare nō cessant: ⁊ multis periculis se exponūt p diuitijs acq̄rēdis. Itē diabol[us] dñs desperationis in aīa hoīs obstinati depingit imaginē vespertilionis. et illud aīal est frigidissime nature intantū q̄ hui[us] sanguis linit sup palpebas oculor[um] non sinit crescere pilos sicut recitat li. xij. de p[ro]p[ri]etatis rer[um]. Sic facit moraliter diabolus: q̄ p malā cōsuetudinem dispositionē ad charitates: q̄ est ignis diuini amoris: dep[re]uar: ⁊ inducit ppositū bñ viuendi in contēptū: et p pñs omnem anime ornamtu corrupit. vnde obstinati ppter istā imaginē: quā adorāt cōrēnunt ecclie sacra: et quasi totā fidem: blasphemant deū et scros: et seipos frequēter occidunt. In oibus istis potius xpiani peccant: q̄ paganiz idolatrāt. Sed nūqd veritas per pñū p pueritatez mendaci[us] est operū omnīū bonitas. tales s̄m imaginē descriptā supius: haberēt crines aureos: qd̄ aīū in bonitate et p̄cōsitate oīa metalla precellit: ⁊ sic veritas oēs stutes: et oīs vire bona est: ⁊ hoīem: imo opus hominis facit bonū. et nō sine cā. deus ē veritas. Deus p̄ veritas. Veri adoratores adorabūt patrē in spū. Joh. iij. De filij veritas. Veritas de terra orta ē. ps. lxxvij. id est dei filij de maria v̄gine. Sp̄s sc̄ctus veritas. Joh. xvj. Cū venerit ille sp̄s veritatis: docebit vos oēm veritatē. supple necessariā ad salutem. Eccli. xxvij. Veritas ad eos q̄ operant illā reuertet. q̄ deponētes mēdaciā loq̄mini veritatem. Tertiu antecēdes. mendacium occidit

aīam ⁊c. Sap̄. s. Os qd̄ mentis: occidit aīam. Mirabile magnū q̄ illud qd̄ est cā vite: sit et possit esse cā mortis. sicut est cā ore hoīs. Siquidē p os respiram[us] ⁊ viuim[us]: et p os abū et potū sumim[us]. ⁊ si viuim[us] per os patere pot̄ aīe amicitia et beniuolentiā: in oculis suis tñ maculā desīgnamus. Magnū pd̄gitiū q̄ os animam occidat. sed dicendū q̄ hoc nō facit os: s̄ venenū qd̄ procedit ab ore: ⁊ illud est mēdaciū. Quid vltra: loquimini veritatē: qm̄ sicut dicit bñs Augu. Aīa naturalis naturalr̄ refugit falsitatē: et qñ pot̄ de uitat errorem. et sicut v̄itas est bonū intellect[us]: ita falsitas malū et corruptio veritatis. Sed cū veritas sit trāū bonū: vbi est v̄itas hodie? veritas p̄strata est: nec aliq̄s vult audire veritates. vñ Terentius in andria. Obsequiū amicos: sed veritas odiū parit. Itē veritas notabiliter diminuta. qm̄ Diminuta sūt. veri a filijs hoīs: i ps. xj. Narrat valerius de gestis romanor[um] q̄ rome in qdā tēplo fuit idolū qd̄ reuelabat oīa furta q̄ fiebant in v̄be: accidit q̄ fuit vñ: qui deuenit ad magnā paupertatē: qui añ fuerat magn[us] dñs: qui cogitans releuare paupertatē suā: de nocte intravit templū: ⁊ furatus est oīa localia q̄ erāt in tēplo: quo facto venit ad idolū et cōminando locut[us] est dicēs. Si vos reuelatis furtū qd̄ ego feci: cū ista claua seu massa: ego frangā vobis caput et canetas p bono vestro q̄ nō reuelatis. dimissa claua ad pedes idoli: latro recessit. In crastinū sacerdotes tēpli venerūt: et inuenērūt furtum cōmissum et idolū: ⁊ interrogauerunt idolū q̄s tantū furtū cōmiserat: et idolum tacuit respiciēs semper clauam q̄ erat ad pedes. et cū frequēter interrogarēt: tandē idolū dixit eis q̄ nō audebat loqui: nec reuelare: aut dicere veritatem: q̄ si diceret cū claua: q̄ erat ad pedes: debebat sibi frangi caput. Unde hodie dicenti veritatē maxime presentibus principib[us] ⁊c. An̄ Ehylosfo. Qui predicationis suscipit officium: non opz mollē esse nec resolutū: sed forte et per cuncta robustum. nec em̄ attingere q̄sq[ue] debet reclare huius nomē et factionē: nisi perat[us] sit nules aīas suam in morte tradere atq[ue] discrimina. Ergo mendaciū deponentes: loquimini veritatem atq[ue] diligite. Quod nobis concedat ⁊c.

luxuria 158

auaricia 159

obstina

bonū ex. p. h. d. debent dicitur tate

veritas

predicator 132

Dominica. xix. post festum trinitatis. Sermo. iij.

Ascēdēs iesus

in nauiculā: trāstretauit: et uenit ī ciuitatē suā. mat. ix. et in euāgelio ꝛc. **Chri-**stus in hunc mundum ueniens: ut hoīes ad ciuitatē celestē pduce-
 rer: uia suā fecit p mare, vñ ps. lxxvj. In maria tua. Et dñi uia suaz fecit p mare: qz per amaritudinē et penā passionū hu-
 ius mūdi trāstretauit. unde dicit cum iona cap. i. Propter me tēpētās hec grandis uenit sup uos ꝛc. Tollite me et mittite in mare. Item etiā uenit et fecit trāstretū per mare: quia ciuitas sua: scz paradīsus ad quē hoīes uult pducere: est ultra mare. i. ultra oēm amaritudinē et dolorē. qz non erit neqz luctus neqz clamor: neqz dolor erit ultra. Apoc. xij. Adodo aut ita est qz qui hz trāstretare mare ꝛ ire ultra mare: opz qz ascēdat nauim: et ideo xps uolēs uenire et pducere hoīes in ciuitatē suā: q̄ est ultra mare: ascēdit in nauim. ꝛ hoc est qd dicit thēma. Ascēdens iesus in nauiculam ꝛc. **U**t p declaratione materie scēdū est: qz hoc euangeliū principalr continet tres tractat⁹ et solū dicam primū.

Prim⁹ est de quadā nauigatiōe satis breuiter ad portū salutis deducta: ꝛ iste tractatus continet in prima parte euangeliū qñ dicit. Ascēdēs iesus.

Secūds de quadam deuotione nimis feruenter fide et charitate probata: et iste continet in scda parte euangeliū: qñ dicit. Videns fidem illoꝝ ꝛc.

Tertius de quadā opatiōe valde alta uirtute diuinitatis pbata: et iste continet in ptima parte euangeliū: quādo dicit. Offerebāt ei paralyticū iacentē in lecto.

Prima pars.

Primus igitur tractatus

presentis euangeliū de quo totus sermo erit: est de quadam nauigatione ꝛc. In prima pte euangeliū ascēdens ihus ꝛc. Circa istū tractatū norandū: qz hec nauicula in qua xps ascēdit: est crux: in q̄ xps: ascēdit in passiōe. et in ista nauicula ipse trāstretauit mare. i. amaritudinē passionis: q̄ tanta fuit qz apud salomonē spū dei afflatus: istud fuit impossibile scire, et dicit

Proverb. xxx. Tria sunt mihi difficilia ꝛc. uia nauis in mari. Et dicit crux xpi nauicula diminutiue: qz pauci sunt q̄ in eam ascēdūt: et uolunt carnē suam crucifigere. cū apłus dicit ad Galath. vj. Stigmata dñi iesu in corpore meo porto. et iterū dicit ad colossē. ij. **Ch**risto cōfiteꝝ suꝝ crucif. Item dicit crux nauicula diminutiue: quia pauci fructū eius percipiūt: ꝛ paucos ducit ad ciuitatē xpi: licz sufficiens sit hoīes infinitos portaret ad portū salutis deducere. Et pot̄ dici crux xpi nauis uel nauicula ratione triplicis cause. scilz materialis. formalis. ꝛ finalis.

Primo rōne cause materialis. nam materia nauis sunt ligni: ꝛ clauī. sic et crucis. Nā crux xpi materia fuit de quattuor lignis. scilz de palma: cypresso: oliua: ꝛ cedro. Sunt etiā ibi tres vñ quattuor clauī: q̄bz confiri et conclauari sunt pedes: et manus xpi. Pro ista cā materiali de cruce dicitur. Dulce lignū: dulces clauos. **Item** em̄ hec fuerūt xpo amara: nobis tñ dulcia sunt. similes fructib⁹ palme qui pmo in sui p̄cipio amari sunt: sed postq̄ collecti sunt efficiuntur comendentibus dulces. **Secūdo** crux dicitur nauis ratiōe cause formalis. Forma nauis in principio ꝛ in fine est stricta et in medio lata. Sic crux stricta fuit in summo: qz non habuit vbi reclinarēt caput suū: imo sup corpus suū habuit reclinare. nam inclinato capite. scilz sup corpus suū tradidit sp̄m. Johā. xix. Item stricta fuit in principio: qz pedem tenuit sup pedem. sic cōparat lectulo iacob: nō lato de quo dicit. Gen. xliij. Collegit pedes suos sup lectulū et obijt: appositusqz est ad pplm suum. **Tertio** crux xpi dicitur nauis uel nauicula: rōne cause finalis. Causa finalis nauis. ad quinqz fines nauem excogitauit nobis humana idulstria. ꝛ ppter quinqz eā hoīes finaliter fabricāt. **Prima** cā finalis fuit acq̄sitiō. ppter hoc prima cā eius efficiens fuit excogitata. Sap. xliij. in principio. **Alius** nauigare cogitans et pferos fluct⁹ iter facere incipiens: ligno portate se fragilīz lignū inuocat. ab idea scz quā hz in mente fabricādo. Illud em̄ cupiditas acq̄rendi excogitauit: ꝛ artifex sapiētia fabricauit sua. Et lignū aut nauim uel nauiculā crucis eterna sapientia excogitauit et fabricauit: ut p eā acq̄rretur genus humanum. vñ pplus xpianus

1418 oct 176

acquisitus est per crucē. idē vocat eos apo-
 stolus. s. Pet. ij. Vens sancta: pplus acq-
 stionis. Sēda cā finalis nauis fuit vt p-
 cam diuitie ⁊ merces magne de vna ter-
 ra in aliā deportarent. Et p nauē crucis
 eterna sapiētia de mūdo ad celum porta-
 uit marimas diuitias et merces nre redē-
 ptōis. vñ de cruce dr. Sola digna tu fui-
 sti portare talentū mundi. Et sic facta est
 qñ nauis institoris delōge portās panes
 suū. Prouer. vlti. Tertia cā finalis fuit li-
 berare captiuos de seruitute: vt ptz i bar-
 baria: qñ captiuū ponat se in aliq nauē: ⁊
 veniūt ad terrā xpianoz vbi sunt liberi.
 Et de ligno scē crucis dicim⁹. Per lignū
 ferui fuim⁹: ⁊ p sanctā crucem liberati su-
 mus: fruct⁹ arboris seduxit nos: fili⁹ dei
 redemit nos. Quarta cā finalis fuit eri-
 pere a periculo maris. Transēntes mare
 p ratē liberati sunt. Sap. xiiij. Et p scās
 crucē liberamur a periculis hui⁹ mūdi: si
 crucifixum deuote et hūiliter inuocam⁹
 dicētes. Mat. viij. Dñe saluos nos peri-
 mus. Tunc p virtutē huius nauis crucis
 impaf ventis ⁊ mari: et facit tranquillit-
 tate. propter qd de nauē crucis scribitur.
 Et i quo ligno credūt hoies animas suas
 Sap. vbi. s. Nisi per istā nauē nec a mū-
 di periculis liberamur: nec ad ciuitatem
 xpi ⁊ crucifixi peruenim⁹. Augus. Nemo
 pōt transire mare hui⁹ seculi: nisi p crucē
 xpi portat⁹. Quinta et vltima cā finalis
 nauis fuit: vt trāseuntes mare peā puez-
 niant ad portū salutis. Et de nauē crucē
 dr. Sola digna tu fuisti ferre seculi prez-
 cium ⁊c. Ecce igit quōd crux dr: nauis vel
 nauicula: de qua dr: in principio themat⁹.
 Ascendēs iesus in nauiculā ⁊c. Et p ma-
 teria deducimus videre tria.
 Primo qñ iesus istam nauē ascendit: et
 peregrinos q̄ ibi ascēderūt pclamauit.
 Sēdo quando velum dedit.
 Tertio quando ad portū peruenit: et in
 nauigatione stetit.
 Quantū ad primū sciēdū qd ascēdit in
 die pasceue: qñ p nra salute in ista na-
 ui crucis eleuat⁹ fuit. tñc dr. salus hūani
 generis facta. ideo dr: vt vñ mors orieba-
 tur: inde vita resurgeret ⁊c. tunc peregrin-
 os vt secū in hac nauē colligeret: clama-
 uit dicēs. Si q̄s vult post me venire ⁊c.
 Mat. xvi. Mat. viij. ⁊ Luc. ix. Proclama-
 uit eos sicut pclamaf falco: cū plagis ro-

tum corpus suū rubricatur. Sed miseria
 infidelib⁹ et xpianis malis accidit sic fal-
 conib⁹ satiat⁹: qui mouēt solūmodo cas-
 pur qñ qd velint ire solūmodo ad vocatē
 et satiat⁹ hui⁹ mūdi diuitijs: nūq̄ vadūt.
 Quantū ad sēdū scēdū dico qd velum tūc de-
 dit: qñ manus in cruce extendit. Et sicut
 patroni postq̄ dant velum: acclamāt et
 expectāt peregrinos: Sic xps nō cessat p-
 clamare hodie ⁊ per totū tēpus vite pres-
 sentis: oēs infideles: iudeos: paganos:
 gentiles: et etiā malos xpianos: qd de ne-
 goijs huius mūdi se expellant: et transi-
 turi ad ciuitatē suam glorie celestis (que
 vltra mare est) cito ascendant. Et contra
 ingratos dr Prouer. f. Vocauit ⁊ renuis-
 itis: extēdi manū meā ⁊c. vsq. aduenit.
 Quantū ad tertū dicendū qd ad portū
 peruenit in die resurrectionis. tunc venit
 in ciuitatem suam immortalitatis ⁊ glo-
 rie corporis: qui prius iam ab instanti cō-
 ceptionis habebat gloriam anime. ita qd
 non stetit in ista nauigatione nisi p quas
 draginta horas: immo minus. nam per
 regnos nauigantes in ista nauē minus
 qd in hora ad ciuitatem suā paradisi per-
 duxit. vnde latroni in ista nauē nauigan-
 ti per veram contritiōē dixit Luc. xiiij.
 Hodie mecum eris in paradiso. Felices
 illi qui hanc nauem crucis cum christo
 ascēdunt per penitentiam: quia i tribus
 diebus: scilicet p contritiōē/ confessio-
 nem ⁊ satisfactionem/ in ciuitatem xpi
 perueniunt: et a pctō resurgūt: sicut xps
 q̄ in trib⁹ dieb⁹ a mortuis resurrexit: i ci-
 uitatē glie sui corporis puenit. Sed felicio-
 res illi q̄ in hac nauē cū xpo ascēdūt per
 martyriū: qz nō in trib⁹ dieb⁹: sed i eadē
 die: ⁊ i eodē momēto ad ciuitatē xpi pa-
 radisi pueniūt. Et nota qd pō nauigauit
 latro i vna hora in cruce martyrii: qd ma-
 thusalē in nōgētis annis i cruce pñie. nā
 fm Aug. falce martyrii oia reserant. Licet
 em latro p suis demerit⁹ punit⁹ fuerit:
 qz ipe dixit alteri latroni qd ipe expobia-
 bat. Nos qdē iuste. nā digna fact⁹ recipi-
 mus: hic aut nihil mali gessit. Luc. xiiij.
 Et tñ qz xpm verū deū et hoies i cruce cog-
 nouit: ⁊ de suis pctis pntiōē habuit:
 ideo ei⁹ pena fuit sibi p xpm p martyrio re-
 putata. S; si dicas qd ad cōpletū marty-
 riū tria requirūt. s. pena: volūtas: ⁊ cā. qd
 tertū deficiē i latrone: eo qd nō fuit mortu⁹

Sum⁹ nauigari
 175
 p. 174. 98.

Dñica. XIX. post trinitatis.

proprio: nec pro fide christi: sed pro demeritis suis. Dicendum quod verum est quod completum martyrium supradicta tria requiruntur: et tertium in latrone sicut dictum est: defuit. Sic in innocentibus secundum. s. voluntas. quod fuerunt martyres non voluntate: sed opere. Sed dicunt in. iiii. sen. sanctus Theobaldus et alexander di. iiii. quod sicut deus super plebem in innocentibus quod defuit ex parte voluntatis: sic suppleuit in latrone quod defuit ex parte cause. et hoc est quod dicit Hieronimus. quod christus homicidij pena in latrone fecit esse martyrium: et in innocentibus: et quod de se nullum horum fuit completum martyrium. Quia igitur secundum Augustinum. omnis christi actio nostra est instructio: et nos membra caput nostrum sequamur: ut per crucem penitentie vel martyrii: ad civitatem suam paradisi quia ista navicula perveniamus: nave crucis ascendamus: ut cum nos eius exemplo in hanc navem ascenderimus: ad civitatem christi perveniamus. Et hoc est quod dicit thema. Ascendens iesus in naviculam etc. An ad litteram hec civitas fuit capharnaum: ut habet Mattheus. ij. vnde Augustinus. Quis dubitat capharnaum civitatem domini fuisse: quam non nascendo: sed miraculis illustrando fecit suam. Et non caret mysterio: quia in ea significat civitas paradisi: que est sua. interpretatur enim capharnaum villa pinguedinis vel pulcherrima villa consolationis dicitur. Sic civitas paradisi dicitur villa pulcherrima propter clarum dei visionem. Esaias. xxiiij. Regem in decore suo videbunt. oculi eius etc. Dicitur villa pinguedinis propter eternam dilectionem. Viere. xxxij. Inebriabo aias sacerdotum pinguedine. Dicitur villa consolationis propter eternam fruitionem: quia ibi absterget deus omnem lachrymam etc. Apocalypsi. xxiij. Dicitur villa consolationis quantum ad patrem. nam ibi est pater domini nostri iesu christi etc. vsq. consolationis etc. ij. Corinth. s. Ideo Esaias. lviij. Quomodo si cui mater blandiatur: ita ego consolabor vos. Dicitur villa pulchritudinis quantum ad filium: quia ibi dicitur de filio. Speciosus forma pre filiis hominum. ps. xliij. et s. Petri. s. In quem angeli desiderant prospicere. Nam est cadore lucis eterne: et speculum sine macula dei maiestatis: et imago bonitatis illius. Sap. vij. Ite est splendor glorie: et figura substantie eius etc. De be. s. Dicitur villa pinguedinis quantum

ad spiritum sanctum: quia ipse est unctio: de qua omnes anime in vita beatifice: et in via gratifice impinguantur. Sicut adipe et pinguedine repleat anima mea. ps. lxx. Capharnaum igitur civitas: que erat sua propter tres interpretationes quas habet: significat gloriam paradisi: ad quam venit et ducit fideles per navim crucis: de qua in themate. Ascendens iesus in naviculam etc. Deo gratias.

Dominica. s. advenus. Vox est ista nos de somno surgere.
Dominica. xiiij. post trinitatem. Surge et vade.
Dominica. xvj. post trinitatem. Tibi dico surge.
Dñica. xix. post festum trinitatis. Ser. iij.

Urge tolle lectum tuum: et vade. Mat. ix. c. Reperio in sacra scriptura quod tres sunt status hominum quibus dicitur ut surgant

Primi sunt qui oportet ut magnam viam brevi tempore perficiant.
 Secundi qui periculose in mari agitantur et fluctuant.
 Tertij qui inter inimicos suos versantur: et ibi inhabitant.
 Istis communiter dicitur quod surgat et in de vadant.

Prima clausula sic declaratur. quia tempus vite nostre est breve et transitorium. Sap. ij. Breve transitus est tempus nostre. Ideo qui aliquis huiusmodi laborare vel ambulare in brevi tempore et certo: non dicitur dormire: nec in via pigritate: sed cito surgere. et ceterum talibus dicitur quod surgant. Ita habemus exemplum. ij. Reg. xix. ubi legitur quod cum helias fugeret a facie iezababell regine samarie per desertum: pro tristitia obdormiuit sub ymbra iuniperi. et ecce angelus domini tetigit eum: dixitque illi. Surge comede: gratias enim tibi restat via. Qui cum surrexisset: comedit et bibit: et ambulavit in fortitudine cibi illius vsq. ad montem dei ozeb. Similiter Mat. ij. legitur quod angelus domini apparuit in somnis ioseph dicens. Surge et accipe puerum et matrem eius: et fuge in egyptum. quod statim implevit preceptum angeli. Apparet igitur prima clausula.

Secunda clausula sic declaratur. quilibet in quantum potest: fugere debet sollicitate illud

cus capharnaum dicitur. cum 187

de paradijs. 99.

155

quod timet: et specialiter periculū mor-
tis. qz vt dicit Augu. xliij. de ciui. dei. *Li-
mo*: est amor fugies q̄quid ei aduersaf.
Modo ille q̄ est in mari: nunq̄ aut raro
est sine periculis. ideo scribit Eccli. xliij.
Qui nauigat mare: enarrat pericula ei:
dicit q̄ surgat. vt scz talia pericula iuxta
posse euadat. Ita habem⁹ Jone. j. vbi le-
gitur q̄ cū dñs mitteret ionam pphetaz
ad predicandum in ciuitate ninuen. ille
contēnens voluit ire in tharsis: et inuenit
nauem illuc euntem: ad quam intrauit.
Cūq̄ nauigaret mare: dñs misit ventum
magnum in mare: et facta est tēpestas ma-
gna in mari: et timuerūt naue. et ionas
descēdens ad interiora nauis dormiebat
et accessit ad eum gubernator. et excitauit
eū et dixit illi. Quid tu sopore dep̄ime-
ris: surge et inuoca dominum deū tuum.
Apparet igitur secunda clausula.

¶ Tertia clausula sic declaratur. Ille em̄
qui est iter inimicos suos: semp est in pe-
riculo ne ipsum interficiat: id d̄z surgere
et elongare se ab eis. qz dicit Eccli. vj. Ab
inimicis tuis separare. quare illis qui in-
ter inimicos suos iacent vel dormiunt: d̄z
q̄ surgant. Ita legitimus Actuū. xj. qz
herodes occidisset iacobū fratrem iohānis
apprehēdit etiā et petrū: et tradidit mili-
tibus custodiendum: et vinxit eū catenis
duabus. Cū autē producturus eum esset
herodes: in ipa nocte ecce angel⁹ dñi asti-
tit: et lumen refulsit in habitaculo carce-
ris: percussosq̄ latere petri excitauit eum
di. Surge velociter. et ceciderunt catene
de manibus eius. dixitq̄ angelus ei. Pre-
cingere: et calcia te caligas tuas. circūda
tibi vestimentū tuū: et sequare me. et sic
liberauit eum angelus domini de manu
herodis. Apparet igitur tertia clausula:
et per consequens tota regula preassum-
pta. Mōdo predicta n̄o pposito appli-
cando. oēs nos in generali: et quilibet in
particulari.

Debet laborare in sanctis opib⁹ feruide.
Fluctuat in mari periculose.

Facet inter inimicos continere.

¶ Dixi puimo q̄ debemus in sanctis ope-
ribus et penitentia laborare festinanter
et feruide. Et ratio est. quia totū tempus
vite presentis est transitorium et breue.
Ita dicit apostolus. j. Corin. vij. Fratres

tempus breue est. Ideo ne tēpus vobis
deficiat: nūc debetis in bonis operib⁹ la-
borare: et penitentiā de peccatis commissis
ac emendam agere. Et hoc est quod dicit
Grego. in quadam homeliā. Dum temp⁹
opportunū est fratres vniuersiq̄z prauis
tatem deferat: a vitis per veram cordis
contritionē surgat: dei patientiā pertime-
scar: ne quē nunc tranquillū despiciat: ira-
tum postmodū euadere nequaq̄z possit.
hec ille.

¶ Dixi secundo q̄ nos sumus in mari hu-
ius mūdi: i magno periculo. Et ratio est:
qz in sacra scriptura iste mundus vocatur
mare et comparatur mari. Ita dicit ps.
cij. Hoc mare magnum et spatiosum etc.

¶ Ideo nos q̄ sumus in hoc mundo: recte
sumus sicut nauigantes. et hoc est quod
dicit beatus Gregorius in quadā homel.
Vita nostra nauigatiō similis est. Quis nāq̄z
qui nauigat: quous stet: iaceat: quo ipul-
su venti nauis ducitur: illuc vadit. Ita et
nos sumus. q̄ siue iaceamus siue dormia-
mus: siue quodcūq̄z aliud faciamus: per
momenta temporū et horarum: ad finem
ducimur. hec ille. Et q̄ i hoc mari sumus
in magno periculo: ita dicit beatus Bern.
in quodā sermone. Mundi periculū pro-
bat transcūtiū raritas: et pereuntium
multitudo: In mari maris est de quattuor
nauibus vix perit vna: in mari hui⁹ mū-
di de quattuor aiab⁹ vix euadit vna. h̄ ille.

¶ Quod nos sumus iter inimicos multos cō-
tinue dicit ps. xvj. Inimici mei animam
meā circūdederunt etc. et ps. lv. Conculca-
uerunt me inimici mei tota die: quū mul-
ti bellantes aduersum me. Et specialiter
in mundo isto sumus iter tres inimicos
corporales. scilicet

Fallos adulatores.

Fallos consiliatores.

Mendaces detractores.

¶ Primi inimici sunt falsi adulatores. ab
istis est valde cauendū: qz dicit Seneca
in suis epistolis. Malū hominē blande
loquentē: agnosce tuū laqueū esse. habet
em̄ suum venenū blanda oratio. hec ille.
De his etiā loquitur Hierony. super ps.
di. Nihil est qd̄ tam facile corūpat men-
tes hominū sicut adulatio. plus em̄ nos
cet lingua adulatoris: q̄ gladius p̄ccu-
toris. hec ille. Jō recitat Gene. epla. xxx.
de Alexandro/ qui in obsidiōe cuiusdam

Jonas

mūdy mare. 20

sum⁹ nauigante

179

or
q̄ Inimicosadulatores
200

alexandr

vbis dum circūiret muros: percussus sa-
gitta cū vulnus vehementer doleret ait.
Omnes (inquit) vocant et iurāt me esse fili-
liū iouis: sed vuln' me offendit esse filius
hominis. De isto inimico loquebat deus
suo populo. Esa. iij. Popule me' qui bea-
tum te dicūt: ipsi te decipiunt.

falsi consiliatores

¶ **S**ecundi inimici sunt falsi consiliatores:
qui nobis aliud suggerūt q̄ expedit aīa-
bus nostris. et isti sunt periculosi maxime
in ciuitate: qz dicitur Eccli. xxxij. A cōsi-
liario malo serua aīam tuam. tales enim
destruunt cōmunitates. Et per oppositū
boni consiliatores exaltāt cōmunitates.
et conseruāt bonū commune. vnde dicit
Iulius in de officijs: q̄ parua sunt foris
arma: nisi consiliū in se domi. Quoniam
sicut ibidem narrat: plus profuit ciuitati
atheniensī cōsiliū Solonis philosophi
(quia ab illo fuerunt leges institute) q̄
victoria Themistoclis. qz bellum p̄silio se-
natus fuit gestū. De malo cōsiliario dicit
Eccli. iij. Nō credas inimico tuo i eternū.

inimicos

¶ **T**ertij inimici sunt mendaces detracto-
res: q̄ ex sola suspitione iudicāt et diffama-
mant quēcūqz. de quibus dicit beatus
Bernar. in libro de cōsideratione. Detra-
ctor: et libēs auditor: p̄terqz diabolū por-
tat in lingua. Et hec tales faciūt: qz sicut
ipsi sunt mali: credūt esse quēcūqz talem.
qz dicit Chrysost. super Adarthe. Sicut
aliquē non suspicāt malū qui bonus est:
sic nec aliquē suspicatur bonum qui mal'
est. Isti sunt illi q̄ stant in plateis: qui iudi-
cant trāsentes: clericos / religiosos / et
mulieres honestas. Istos reprehendit apo-
stolus ad Rom. xiiij. Tu quis es qui iudi-
cas alienum seruū? quasi dicat es tu de-
es tu iuder meus etc. Ex antedictis igitur
formetur ratio vna. ex maiori et mino-
ri et concludatur thema. ideo dicit nobis
Ihu s. Surge tolle lectū tuum. i. corp' pro-
prium. et vade. In quibus verbis duo no-
bis ostēdit euangelista.

¶ **P**rimo consiliū valde proficiū: quod oēs
debem' tenere. surge.

¶ **S**ecō statum valde periculosum: a quo
debemus recedere. tolle lectum tuum:
id est peccatū.

Prima pars.

8

¶ **Q**uātum ad primum
est sciendum / q̄ christus admonet nos ac

consultit illud qd est nobis valde vtile. scy
q̄ surgamus. Debemus autem surgere et
recedere a tribus scy

A carnis delitijs.

A terrenis concupiscentijs.

Et a mortalibus vitijs.

¶ **D**ixi primo q̄ nos admonet vt surga-
mus a carnis delitijs. Et ratio est: qz ca-
ro delicate nutrita: ad malū incenditur:
et ad bona opera pigritatur: qz illi qui vi-
nunt in delitijs: pigri sunt ad opera sp̄sā-
lia. scy ad vigilandū / orandū / ieiunandū
/ continendū / et alia huiusmodi: sed
ad horū opposita facile p̄uertunt: p̄pter
quod dicit dñs cuiuslibet talium in p̄senti
euangelio. Surge tolle lectū tuum: et va-
de etc. et Adar. ij. Surge tolle grabatū

grabati

tuū et ambula. idem Luca. v. et Johan. v.
Corpus em̄ est lectus aīe paralyticę: que
non mouet nisi quo corpus eam ducit. i.
ad corporales delectationes. dicit q̄ dñs
vt aīa portet corpus ad sp̄sālia opa. Nu-
triamus ergo carnē nostrā vt seruiat: nō
vt lasciuat: vt obediat: non vt supbiat.

quia quantūcūqz delicate nutritur: et
sollicite custodiatur: propter hoc a morte
non seruabitur. a verbibus non separa-
bitur. Nec nos decipiat spes vana: qz ma-
gni et parui pauperis et diuitis vni erit
finis scilz mors. nec plus habet corp' di-
uitis in morte q̄ pauperis. Propter hec
dicit Ambrosius. Surge o homo et deli-
tias carnales fuge: quia mors appropin-
quat: et amplius nihil erunt. Ad recedendū
em̄ ab his nos alloquitur Augusti-
dicit. Quando mors venerit: quanta rema-
nebit in corpore pulchritudo. tūc agnos-
ces q̄ vanum est qd ante inaniter dilige-
bas. cū videris totum corpus intumescere:
et in fetorem conuersus esse: claudes na-
res tuas vt non sustineas fetorem fetidū
simū. Abi queso erit tunc vanitas et suauitas
luxurie / conuiuioz / opulencia. Abi
ineffrenata et inutilis leticia? Isti finis
est pulchritudinis carnis. Et cōcludit vlti-
terius. Surge (inquit) ergo et separare a
carnis delitijs et vitijs: qz fel sub melle
propinat. hec ille.

¶ **D**ixi secundo q̄ admonemur vt surga-
mus a terrenis concupiscentijs. Et ratio est
qz quādo homo aliqd multum amat: siue
appetit laborat pio viribus vt illud ha-
beat. et de alijs licet melioribus nihil cur-

rat. propter hoc homines qui multū appetunt diuitias huius mundi: die ac nocte cogitat et laborat vt ipsas acquirat. et ita obliuiscunt eternas: p̄ q̄bus deberēt amplius ac attentius laborare: cū sint maiores et durabiliores. Talibus em̄ dicit dominus illud Gen. xij. Surge et pambula terram in longitudine et in latitudine: qz daturus sum eam tibi. quasi dicat. Surge a concupiscētis terrenorū: quia modica sunt et caduca. et perambula terrā celestem. s. oculis corporis et mentis: quia ad illam factus es: non ad istam. Surge ergo dicitur Josue. vij. cur faces pronus in terra? Cur desiderū tuum ponis in terrenis: quia talia tecum non venerūt. nec hinc tecū eribūt. hic ea inuenisti: hic etiā ea dimittes. Exemplum de rege Saladis no decē regna possidēre: qui in hora mortis fecit pannū in quo erat inuoluendus in hasta per ciuitatem circūdūci: clamante precone. Audite omnes. hec dicit rex vester. Tātūmodo aufero de decē regnis que possēdi istū pannū in hac vita. habe ergo victum et vestitum et his contentus esto. s̄m apostoli consiliū. s. Timoth. vj. et tua concupiscentia sit in celo. De hoc nos admonet beatus Bernardus. ita dicens Surge: surge o hō de terra: et vade in ciuitatem tuā celestē dico. quia in terra peregrina conuersaris. non te detineat aspectus sophisticarum diuitiarum: qz mors festinat: que si te detentū preoccupauerit: viam ciuitatis tue non inuenies. hec ille.

¶ Nota quomodo est vtile relinquere temporalia. Legitur q̄ cū quidam comes sepultus esset in quadam ecclesia: et propter consecrationē eius deberet exhumari: aperto sepulcro: apparuit ingēs bufo super faciem eius eam sibi corrodens: et multi alij vermes et serpentes. ad cuius aspectum omnes horuerunt. filius autē comitis iuuenis hec audiens accessit: et visa sanie paterne carnis et vniuersi diuersitatem abhorrens: cepit cogitare de morte: et q̄ vana sunt omnia gaudiola huius mundi. et fugit relictis omnibus et pauper pro christo effectus est. Post requisitionem autē baronum suorū. post multos labores famē sitim frigora et pericula romanū venit: vbi factus carbo-

narius secretum suum cuidam cardinali cui confessus est: reuelauit. Cum autem post plurimos annos in domum sui confessoris veniens carbonēs portasset: arripus infirmitate: susceptis reuenter omnibus sacramentis: sanctam animam deo reddidit creatori. Et mox omnes campane vrbis sonuerunt. Super quo papa cum plurimum admiraretur: cardinalis confessor eius casus reuelauit. Domines autem terre sue ibi existētes: quē viuum querebant: mortuum inuenerunt. Ecce ergo qualiter ista temporalia relinquens: gloriam adeptus est. Sic et nos: si celestem gloriam cupimus: temporalia relinquamus. et deo dabit nobis hic sua grāz. Ad horū contemptū etiā philosophorū inuitamur exēplis. vñ narrat Johā. saresburiē. dicit Polycraticus. lib. suo. vij. de nugis curialiū et vestigijs p̄borū: q̄ Democritus cū esset valde diues: quo magis vacuo aīo studijs litterarū esset opat: pua summa retenta: patrimoniu suum patrie donauit. Item Crates alio Socrates ille thebanus proiecto in mari nō paruo auri pōdere: Abire inq̄t pessum male cupiditate. egoyos merga: ne ego mergar a vob. Itē Anaxagoras cū a diuitina peregrinatione patria repetisset: possessionesq̄ de fertas vidisset: non essem inquit ego falsus: nisi iste perissent.

¶ Dixi tertio q̄ admonet nos surgere a mortalib⁹ vitijs. Et ratio est: periculosus est em̄ valde iacere in peccato mortali: qz per hoc homo omni bono priuatur spiritali: et mortalis inimicus dei constituitur. Et q̄uis nos peccādo mortalibus dei offensam multipliciter incurrim⁹: tamē ad huc ipse misericorditer nos expectās an⁹ req̄ iusticiam exerceat: clamat ad nos p̄ se et per suos sanctos: vt de vitijs surgamus. et cuius mandato beatus Paulus dicit Ephe. c. v. Surge qui dormis: scz in peccatis quasi securus iacendo. et erurge a mortuis. quia ad mortē secundam te ducunt. et illuminabit te xp̄us. animā per gratiam illustrando. Qd̄ satis fuit figuratum Job in cap. s. vbi dicitur. q̄ surrexit iob qui interpretatur dolens: et scidit vestimenta sua. qd̄ expones Dieg. in lib. moral. ita dicit. Ille veraciter vestimēta sua scindit: q̄ in hac vita pctā sua plāgit.

phi. de p̄ueniē
iusticijs

fig^a job

Ideo dicit bñs Bernar. sup can. Errauimus iuuenes: emendemus senes: iugam? gemitus: et lachrymas copulemus. dñi tēpus opportunū habebimus a vitijs per cordis cōtritiōē iugamus. hec ille. qz deitatis natura clemēs est: pia: magisqz ad indulgēdū q̄ ad vindictā p̄ona. Nō enim vult mortē pctōis: sed vt cōuertatur et viuar. inquit Bern. l. in presenti vita gr̄eret in futuro vita glorie. quam nobis concedat et. Amen. Deo gratias.

Dñica. xix. post festū trinitatis. Ser. v.

Turbe timuerūt

et glorificauerunt deum. Mart. ix. caplo. Et presens thema cōcludat talis imaginatio formatur
Attenta ecclesie horribili tempestate.
Attenta regis francie optata sanitate.
Attenta populi xpiani mortalitate.
Turbe timuerunt et glorificauerunt deum cum solennitate.
Propter p̄mum est populus in turbatione. quia turbe.
Propter sc̄dm deum cum gratiarū actionibus glorificauerunt.
Propter tertium est populus in gr̄adi admiratione. timuerunt.

Prima pars.

Primo introducit tē

pestas sc̄smatis diuisio et turbatio ecclesie sacrosanctae: que videt registrata in euangelio Mart. viij. vbi legit qz xpo et discipulis in mari in quadā nauicula existētibz tempestas maxima orta est in maritima vt nauicula operiret fluctibz. xps̄o dormiebat: sed discipuli vigilabāt: qui accesserūt ad ipm̄ vociferantes. Dñe salua nos: perimus. Et xps̄ excitatus dixit eis. Quid timidi estis modice fidei. Et imperauit vētis et mari. et facta est trāquillitas magna. Et super istis notant sex questiones.
Prima quid per nauiculā intelligitur.
Secūda quid per motum magnum comprehenditur.
Tertia quare operiebatur fluctibus adusgitur.
Quarta quid per hoc qz christus dormiebat concluditur.
Quinta propter quā discipuli timuerūt ostenditur.

Sexta quare ad xpi imperium cessauit tēpestas innuitur.

Prima questio tē. Per nauiculā intelligit ecclesia militās. Et rō est quā assignat Lheyb. Nautis in principio in fine est angustia: s; i medio ampla. Talis est suo modo militās ecclesia. In principio angustat: qz in principio et circa principiū pauci fuerūt fideles. etiā in fine mūdi tpe anticripi si electi erūt pauci ppter turbationem et tribulationē qualis nō fuit ab initio mūdi. sicut scribit Mart. xxiij. de qua pphetauerat salomon Sap. v. Turbabitur tēpore horribili. Erit tūc tribulatio qualis nō fuit. videre ne turbemini. Mart. xxiij. Subernator: isti nauis xps̄. arbor in medio crux salutifera iesu xpi. velū quattuor coloribus coloratū/ doctrina xpi et aploz: quā notauerūt quattuor euangeliste. ventus ducēs nauē sp̄s̄ctūs. remiges angelī. mare per qd transit nauis et periclitat: mundus iste periculosus. mercatura quā portat nauis ista: sunt fideles xpiani i tribus statibus. s. cōiugali: viduali: et virginali. portus paradisi celestis ad quē applicat finaliter fideles. **Secūda questio de motu magno.** Narrat dñs Alber. in cōmēto sup libris Alsephetoz qz vctus in terdū turbat aerem: interdū turbat mare: interdū terrā. Prīmo vētus turbat aerem qm̄ includit se intra nubē: et diuidit nubē per mediū: et fit constructū. Iste ventus est moraliter vna p̄ssio que diuisit ecclesiam sanctā dei: et non fecit tēpestatē et diuisiō nē solā in aere. i. in ecclesia: immo etiā in mari. i. in toto mūdo. totum est diuisum: sp̄alitas et p̄alitas. sustinimus pacem: quesiuimus bona et ecce tribulatio tē.
Tertia q̄stio nauicula operiebatur fluctibus. Sic pōt intelligi qz ecclesia pōt periclitari: nō tamē submergi: qm̄ in passione xps̄ orauit vt nō periret nec deficeret quā tūc qz periclitet. et durabit vsqz in finem mūdi. **Quarta questio qd est hoc qz xps̄ dormiebat.** Rñdeo dei nō dormit: nec an gelus: nec aia: nec sp̄s̄: sed videt qz deus dormiat: qm̄ tot p̄ssiones: tot orones: publice et occulte facit sunt: dicte sūt: nec adhuc excitatur a somno: nō audit: nō ex audit. Ratio pōt esse: qz nō sumus digni: qz pctōres deus nō audit. Job. ix. nō cogitamus vitā peruersam: nō perimz vt de beremus. Antiquitus etiā gētilis quādo

quibz intllz deū dormire
quod deus turbat aerē

Italia adiutoria postulat: ieiunabat: ab
stinebat: se humiliabat. sicut ps de niniu
tis. Jone. ij. q̄ deponeret vestimēta sua a
se ⁊ iduti sunt facis a matore vsq̄ ad mi
norē: et exaudiebant. Narrat Titus liui⁹
de origine vrbis: q̄ mirāda visâ sunt: sicut
q̄ celū diuisum est in duas partes: q̄ sol
pugnauit cum luna: visum est q̄ ardebat
mare: ⁊ de die vise sunt due lune. Qñ gēti
les talia noua ⁊ insolitavidebāt: sacrificia
bāt dñs fm̄ eoz sectam: ⁊ romani recurre
bāt ad libros sibylle: er iudei orabāt deū.
Fuerūt em̄ visi sup hierl'm equites arma
ti bellātes p aera: ⁊ rogabāt iudei mōstra
in bonū cōuertī. n. Adachab. v. Quinta
qd̄ est hoc q̄ discipuli timuerunt: Rñdeo
ad designādū q̄ nos timere debemus val
de. q̄ de maiori malo scriptū est. Maius
hīavidebitis. Ezech. viij. de extremo iudi
cio. de morte quā videm⁹ ante oculos no
stros. ¶ Sed sexto qd̄ est q̄ statim ad im
periū xpi cessauit tempestas: Rñdeo. desi
gnat q̄ intercedēte adiutorio xpi post seis
ma. post diuisionē venit vnio: et post tē
pestatē venit trāquillitas magna ī ecclē
sia: post aduersitatē p̄spēritas: post desol
ationem venit cōsolatio: post guerrā ve
niet pax: ⁊ cessabit tēpestat q̄ magna est.
Exēplū de multis sanctis noui ⁊ antiqui
testamenti vt de tobias: iob patriarcha: de
dauid qui fuit persecutus per saul. Et sic
de primo articulo. turbe timuerūt.

Secunda pars.

¶ Secundus articulus

sup illud. glorificauerūt deū. De⁹ inuenit
glorificat⁹ ⁊ laudat⁹ multipliciter. vt scz
Primo per populū liberatum a duro ser
uitio.
Secundo per populū expositum graui
martyzio.
Tertio per populū tribulatum magno
temporis spacio.
Quarto propter beneficium acceptum p
magno dono.
Quinto per populū deuotum indigen
te adiutorio.

¶ Primo fuit glorificat⁹ de⁹ atq̄ laudat⁹
cū grarū actione p populū liberatū. Patz
hoc ī Exodo ī multis cap. de pplo hebreo
rū: q̄ cū signis et pdignis fuit liberatus a
grauiſſima seruitute. Et propter cāticū cā
tauit pp̄ls ille. Cātem⁹ (in q̄r) dño: glorio

se ⁊c. Iste de⁹ me⁹ glorificabo eū: deus pa
tris mei ⁊ exaltabo eū ⁊c. Exod. xv. Sedo
fuit glorificat⁹ de⁹ nꝛ ⁊c. de hoc Danie. iij.
de trib⁹ pueris in camino ignis ligatis in
fornace ardenti. Vi tres vno ore glorifica
bant deū in fornace dicētes. Bñdictus es
die ⁊c. Tertio glorificat⁹ est de⁹ p populū
tribulatū: sicut patz de Tobia: iob: ⁊ mul
tis alijs. in ps. xc. Cū ipso sum in tribula
tione: eripiā eū: ⁊ glorificabo eū. Quarto
glorificat⁹ est de⁹ ppter bñficiū acceptū
⁊c. et nos oēs qui accepimus multa bene
ficia/creationis ⁊ redēptionis ⁊ saluatoris
nis. Propter ista bñficia deū glorificabat
venerabilis Ansel. sic dicēdo. Te laudo et
glorifico qui me de eternis supplicijs erui
sti. te laudo ⁊ glorifico q̄ me de multis mi
serijs liberaſti. te laudo ⁊ glorifico q̄ solpi
tate dedisti. scēz scēoz benedico te: gloriſi
co te: adoro te: gratias tibi ago.

Tertia pars.

¶ Tertius articulus de

peste ac mortalitate super qua timuerūt.
¶ Ubi sciendum q̄ istam pestem
Primo aliqui eam fugerunt.
Secdo aliqui eam elegerunt.
Tertio aliqui eam inuaserunt.
Quarto aliqui eam susceperunt.
Quinto aliqui eam p̄uenerunt.
Sexto aliqui eam timuerunt.

Remediū ⁊ peste

¶ Primo tpe preterito aliq̄ pestē fugerūt.
grāde remediū ptra pestē fuga: fugere aes
rē infectū: aerē corruptū vñ procedit: pro
pter malā influētā que venit desup de cō
iunctione aliquoz astroz. Istud cōsiliū de
fuga cōtra pestē videtur scriptū Luc. xij.
Erūt per loca ⁊ pestilētie ⁊ fames ⁊c. et se
quif. Fugiet ad mōtes. Itē Ezechiel. vij.
Gladius foris: pestis ⁊ fames intrinsecus
⁊c. saluabūtur q̄ fugerint ex eis. ¶ Sedo
fuerūt aliq̄ qui eā elegerūt: sicut patz de da
uid rege: cui fuit dictum. ij. Reg. vlti. ⁊. s.
Paral. xij. Tū daf tibi optio. aut septē
annis veniet fames in terra tua: aut trib⁹
mēsb⁹ fugies aduersarios tuos: aut tri
bus dieb⁹ erit pestilētia in regno tuo. Pe
stilētia elegit rex: q̄ est p̄cussio cōis: q̄ ap
prehēdit oēs indifferenter. ⁊ mortui sunt
de pplo isrl de peste. lxx. milia viroz: exces
ptis mulierib⁹ ⁊ paruulis q̄ fuerunt plus
res. ¶ Itē tertio aliq̄ pestē euaserūt: ⁊ ab
ea liberati sunt p merita scēoz ⁊ per orōz

post hoc
stare bene
tranq̄llas

7. 117. 56

Job patriarcha
de⁹ laudat⁹ ⁊ ex p̄ficat⁹ multip⁹

nes deuotarū psonarū. Pz de peste q̄ fuit
 in roma tpe bñi Greg. pape multū graui:
 q̄ subito moriebant valde. ppter qd̄ fuit
 ordinata letania: i qua inuocaf̄ sc̄a trini-
 tas vn̄ deꝝ. virgo maria m̄ xp̄i. inuocant
 oēs angeli oēs sc̄i ⁊ sc̄e dei. Itē in histo-
 ria lōgobardoz q̄ in roma ⁊ papia ciuita-
 te regnauit pestilētia grauis: nec inuenie-
 bat vnus qui aliū sepeliret. Herū q̄ a pa-
 pia ciuitate fuerūt portate reliq̄e sc̄i seba-
 stiani: et statim cessauit pestilētia illa. Nā
 in tali pestilētia regnat̄ cōiter inuocatur
 sc̄us sebastianus. ¶ Quarto sunt aliqui q̄
 istā pestē sustinuerunt: sicut pharao in re-
 gno suo inmissam sibi a deo. ppter tyran-
 nia quā exercebat in pplm̄ dei. ⁊ fuit vna
 de plagis: de qua Ero. ix. Percutiam te et
 pplm̄ tuū peste peribisq̄ de terra. et Nu-
 meri. xiiij. Feriā eos pestilentia. loquit̄ de
 illis q̄ murmurauerūt cōtra deū. Pestilē-
 tia generat̄ ex aere corrupto. Est etiā mor-
 bus contagiosus: qui si vnū apprehēdit ad
 aliū se extēdit. ¶ Quinto aliqui pestilētia
 puenierūt sicut filij isrl̄: q̄ dixerūt. Eam
 viam triū dierū in solitudine: vt sacrifice-
 mus deo nostro: ne forte accidat nobis pes-
 stia. Exodi. v. Narratur q̄ anno dñi. M.
 cccxliij. fuit de peste mortalitas gñalis: ⁊
 tūc t̄pis erat in alemānia qdā sacerdos q̄
 orauit ter deū quatenus sibi oñdere digna-
 ret̄ quare et ppter q̄ tāta mortalitas erat
 in mūdō: ⁊ dū frequēter orasset: vna die se-
 mel inuenit sup̄ altare vbi secrete celebra-
 bat vnā tabulā marmoreā vbi scripta erat
 tria ppter q̄ tāta mortalitas īualesebat.
 q̄ laici male diē dñicā colebāt: ⁊ religiosi
 sexta feriam non ieiunabāt: ⁊ clerici ad sa-
 eros ordines ascēdebāt nō ppter deū nec
 ppter amorē dei: s̄ magis vt possent bñi-
 ficia obtinere. ¶ Sexto aliqui istā pestē ti-
 muerūt. vñ in themate. Turbe timuerūt.
 Quare timetur: q̄ nimis subito ducit ad
 mortē. ⁊ mors timet̄ a viris sc̄is: qm̄ x̄ps
 timuit mortē. ⁊ ppheta helias vt p̄t. iij.
 Reg. ix. Et qdā sc̄us p̄ helias: de q̄ legi-
 tur q̄ timebat de tribus: vt pote de eritu-
 s̄ie a corpore. itē de p̄sentatione corā iudi-
 ce. itē tertio qm̄ aia auditura eēt sn̄am iu-
 diciū. Itē de agathone sancto p̄e q̄ stetit
 ante mortē p̄ tres dies ap̄tis oculis tota-
 liter immobilis. Cui circūstātes dixerūt.
 Q̄ p̄ vbi es modo? Qui r̄dit. Ante iudi-
 cū dei ḡssisto. Et illi. Q̄ p̄ ⁊ tu times mor-

tē cū bona feceris in vita. Et ille. Bona fe-
 ci: s̄ hō sum ⁊ ignoro si bona accepta deo
 fuerint. Qm̄ aliter iudicat deus: aliter in-
 dicat mūdus. P̄t em̄ ql̄ibet dicere mor-
 te appropinquāre seu pestilētia illud p̄s.
 liij. Timor ⁊ tremor venerūt sup̄ me. Za-
 lis timor: quo quis timer mortē: est timor
 naturalis: q̄ nec est meritorius. isto timore
 aialia rōne carētia timēt mortē: et fugiūt
 eā quātū p̄nt. et x̄ps etiā timuit. Nō solū
 pestis: s̄ etiā mors incutit hōi timorē: im-
 mo multa alia: sicut op̄ iusticie dei. sicut
 vindicta luciferi: sicut expulsiō p̄mōz pas-
 rētū de paradiso. nō remitti. Dicit Bern.
 sup̄ can. Qui nō parcat filio suo: nunquid
 et parcat nequā seruo suo. Itē debet in-
 tere timorē omnipotētia dei: cui nihil res-
 sistere p̄t. in p̄s. lxxxix. Quis nouit patrē
 ire tue: ⁊ p̄e timore irā tuā dīnumerare?
 Itē incutit timorē extremū iudiciū: ideo
 nec cōditio illius iudicij m̄sam nō recipit:
 nec admittit. Chrys. Tūc nec diuitie diui-
 tibus: nec parētes parētibz intēdant: nec
 angeli sicut solēt p̄o hōibz faciēt verbū
 bene ergo d̄r. Turbe timuerunt et gloriis
 cauerūt deum. Cuius glorificationis nos
 participes ⁊c.

¶ Dñica. xx. post festū trinitatis. Ser. s̄.

¶ Zdete quō cau-
 te ambuletis. Ep̄he. v. Ze-
 ste sacro eloq̄o: visio in qua
 druplici differētia reperit̄:
 quoniam est

Primo visio naturalis ⁊ scientifica.
 Secōdo visio figuralis ⁊ enigmatica.
 Tertio visio moralis et sanctifica.
 Quarto visio realis et beatifica.
 ¶ Prima visio naturalis ⁊c. Isto modo vi-
 dere accipit̄ p̄o scire. ⁊ sic p̄bi ⁊ infideles
 viderunt. hoc est scientes appellati sunt:
 et nihil plus de visione ista. ¶ Secūda vi-
 sio ⁊c. de ista visione. s̄. Cor. xij. Videmus
 nūc per speculum in enigmate. i. obscure
 et caliginose videmus nunc existentes in
 via. s̄z deū per speculū. per fidem obscu-
 re videmus: quia per creaturas venimus
 in cognitionē dei: sed in patria videbim̄
 eum sicuti est. Talis visio est similis visio-
 ni noctne: que de die non potest videre lu-
 men solis: et per consequens nō volat de
 die: sed solus de nocte. In huius figuram
 legit̄ Ero. xxxij. q̄ filij israel faciē moy-

fuit ordinata
 letanja

Reliq̄e sebastian

morbz ⁊ t̄pigo
 sus.

ex^m

quare de om̄
 tit̄ p̄ st̄lenāz
 180.

timor mort̄

timor d̄ tribz

ex^m agathonyz

d̄ multiplici visione

fig^a

si videre non poterant propter claritates nisi velamine mediante. Sic nos existentes viatores faciem dei videre non possumus immediate nisi per velamen fidei orthodoxe. **Tertia visio moralis etc.** Ista visio non est aliud quam meditatio qua quis cogitat et meditatatur que sunt fugienda: et que sunt precavenda. de qua **Matth. b. xxiij. et Mar. xij. Videte ne quis vos seducat. et Col. ij. Videte ne quis vos decipiat. et de ista loquitur thema. Videte quomodo caute ambuletis. In quibus apostolus facit tria. Primo monet ignorantiam illustrari. videre. Secundo monet insolentiam regulari. quomodo caute. Tertio monet negligentiam excitari. ambuletis.**

Prima pars.

Sciendum quod multa sunt

videnda et meditanda atque cognoscenda.

Primo diuina bonitas.

Secundo humana fragilitas.

Tertio fraterna necessitas.

Quarto humana vanitas.

Quinto inferna calamitas.

Sexto malorum paupertas.

Septimo nostre vite finalitas.

Octauo celi felicitas.

Primo videnda est dei immensa bonitas:

quare hoc: quoniam tunc deus magis amabitur:

magis timebitur: deuotius inuocabitur.

Sibi videatur bonitas sua. Ad te ergo le-

uauit oculos meos: qui habitas in celis. ps.

cxij. et **Sen. xij. et Hier. iij. Reua oculos**

tuos in directum. Legitur in lib. de natu-

ris rerum: quod est quidam piscis in mari qui non

habet nisi unum oculum: et illum habet in

summitate capitis contra naturam aliorum

oculorum: et ille piscis semper videt superius

et nunquam inferius. Et sic moraliter homo qui

fluctuat in mundi amaritudine: sicut pi-

scis: debet habere unicum oculum. i. unicam

attentionem habere in suprema parte rati-

onem: et solum videre sursum: deum sem-

per meditari: et inferius ad mundum nulla

tenus inclinare: dicens illud **Job. xij. Au-**

ditu auris audiui te: nunc autem oculus meus

videt te. Simus ergo abraham qui sedens in

ostio tabernaculi sui in ipso seruire diei:

apparuerunt ei tres viri stantes prope eum.

Sen. xvij. hoc est vidit deum trinum et unum. et

Isa. Vidit dominum sedentem super solium excelsi

sum etc. **Isa. vij. Sed videnda est huma-**

na vilitas seu fragilitas. Ista est propria et

directa visio quam homo considerat semetipsum.

ideo in autoutate habet **Sen. xij. et Hier.**

re. iij. Reua oculos tuos in directam. Diffe-

rentia enim est inter oculum corporalem et spiri-

tuale. quoniam oculus corporalis non videt seipsum:

sed bene videt alia que sunt: quoniam supra se

ipsum reflectit. Sic moraliter sunt aliqui

homines carnales et mundani: et illi videt de-

fectus aliorum: et non vident suos. vident fe-

stucam in oculo fratris sui: trabem autem in oculo

suo non considerant. **Mat. vij. et Luc. vij.**

Ante Iulium moralis pbs sic. Nescio quomodo in

alijs magis seruamus quod delinquit quam in

nobis. Non sic spirituales homines et deuoti:

quod cogitant videre semetipsos et priores defe-

ctus: ut videndo emendent et corrigant. Quod

autem debeamus videre nosmetipsos: probatur

verbis dominicis **Mar. xij. Videte vos**

metipsos. Item probatur verbis prophetis

Hier. ij. Vide vias tuas in conuallis: scito

quid feceris. Item probatur hoc verbum apostoli

Gal. vij. Consideras teipsum ne tibi tates

ris. Sicut **Hugo de lecto victorie lib. de ar-**

ca noe. loquitur per hunc modum. Melius est quod

teipsum videas: quam quod curfus syderum: con-

spirationes planetarum: naturas animalium cognos-

cas. Multi multa sciunt: et seipsum nesciunt

cum tamen summa perfectio sit seipsum cognoscere.

et ultra. Frustra videre deum nititur: qui ad vi-

densum deum inutilis reperit. Sed sunt non

nulli qui seipsum non vident nec considerant:

quoniam impediuntur per illa que ponit **Innocentius**

de vilitate conditionis humane in quibus-

dam versibus ubi sic. Forma genus fauor: po-

puli iuuenilis et opes. Subiungere tibi visum

quod sit homo. Tertio videnda est fraterna ne-

cessitas: pauperum et indigentium primi. Expe-

riencia docet quod homo liberius videt membra lesa

quam sana. **Rod. e. quoniam verbi gratia Mar. ij. et Luc. v.**

Non indiget qui sani sunt medico: sed qui male

habent. s. qui sunt lesi: qui sunt infirmi. reuera

pauperes indigentes qui sunt videndi: qui sunt in-

uadendi: ac misericorditer consolandi. exemplo sa-

maritani **Lu. x. qui videns sauciatum: misericorditer mo-**

tuus est. unde de illo qui libenter pauperes videt

et iuuat: scriptum est **ps. x. Oculi eius in pau-**

perem respiciunt. Non sic vident pauperes

Primo tyranni rapaces.

Secundo auari tenaces.

Tertio iudices fallaces.

Quarto amici nugaces.

dira inter oculos
corporeale et spirituale

butina alioz
non ad nos

et qda
piscis

frina nescientia
a paupertas

Dñica. XX. post trinitatis.

Et primo tyranni &c. qui insidiant vt rapiant pauperē. ps. ix. Proverb. xj. Alij rapiunt nō sua: et semper in egestate sunt. alij hōdiuidiū propria: et ditiores fiunt. qm̄ qui dat pauperi non indigebit. Proverb. xxvij. Item avari cupidi nō vident pauperes. Similiter et leuita Luc. x. qui viso sauciato pertransiit. Illud Tob. iij. Ex substantia tua fac elemosynam: et noli auertere faciē tuā ab yllo paupe. Ad quē respiciā nisi ad pauperē et cōtritū corde. Esa. lxxv. Itē nō vidēt pauperem iniqui iudices. de quibus Inno. qui vbi supra increpando eos inq̄t. Non attenditis ad merita causarū: sed personarum. nō iura sed murmura. non qđ ratio dicat: sed qđ voluntas affectat. non qđ cor sentiat: sed qđ mens cupiat. non qđ liceat: sed qđ libeat. pauperū causas cū mora p̄trahit: cū instantia pmoueris: i illis rigorē ostēditis: in istis cū mansuetudine dispensatis: illos difficiliter respiciatis: istos cū fauore tractatis. illos negligēter auditis: istos subtiliter auscultatis. Itē amici ficti nō vident libenter depauperatos. Cum fueris felix multos numerabis amicos &c. Quarto principaliter vidēda est mūdana vanitas. vidēdus est iste mūdus & vanitas eius. vñ vanitas vanitatū & oīa vanitas. Eccl. s. Est em̄ mūdus sicut basilliscus: qui solo visu occidit hōiem: si pmo ipsūm videat. sed si p̄uideat ab homine non nocebit. Consiliū sanū: qđ p̄uideat a nobis iste mūdus serpētīn⁹ / venenosus / atarū occisō. Naum. iij. Dis (mundus) qui viderit te / resiliat a te. hoc est ab amore tuo resiliet et separabit. Eccl. s. Audi q̄ fiunt cūtra sub sole: & ecce vniuersa vanitas. Est em̄ mundus sicut meretrix publica: de qua Prover. xxij. Fouea profunda est meretrix: & puteus angust⁹ aliena. Insidiat in via quasi latro: et quos incautos inuenit interficiet. Meretrix ē iste mūdus: qđ dante ad modū meretricis p̄diligere dinoscitur: solū p̄pter lucrū hōmīnē sequit. Item dī fouea: qđ in mūdo facile caditur: & pute⁹ angustus qm̄ cum q̄s ceciderit: cū difficultate resurgit. Itē insidiat in via quasi latro. qm̄ fallacis / insidius / fraudulētis / mūdus tot⁹ dī esse repletus. quos incautos inuenit interficiet. Incauti sunt illi qui non vidēt mūdum: nec vanitatem mūdī: et tales diuer-

sis vitis occiduntur. Quinto videnda est inferni calamitas que magna est. de ista visione loquit vernerabilis Anselm⁹ in quadā meditatiōe. Quid est (inquit) istud qđ video: qđ amī maduero in terra miserie & tenebrarum? error: vbi null⁹ ordo: sed sempitern⁹ horroz inhabitat. ibi p̄fusio: ibi ignis sulphureus: ibi flamma tartarea: ibi vermes in igne viuētes: ibi demones corrodentes: ibi ignis inertigibilis: tenebre palpabiles: flagella cedēti⁹: horrida visio demonū: confusio p̄ctōrū: desperatio oīm bonorum: ibi mors sine morte: defect⁹ sine defectu: finis sine fine. Grego. iij. li. moral. Ibi fetus et stridor dentū. Et certe ista sunt videnda p̄diu sum⁹ in hac misera vita. Hierē. fuit interrogat⁹. Quid tu vides hieremia: et dixit. ollam succensam ego video: & faciē eius a faciē aquilonis. Hierē. f. Olla succēsa infern⁹: qm̄ dānati semp̄ erūt in igne: & nō confument. semp̄ in dolore: et non moientur. regio inferni aquilo: vbi est omne malū: & penit⁹ nullū bonū. qm̄ ab aquilone pandet omne malum. vbi supra. Sexto videnda est maloz p̄nitas &c. & per oīs puniēda et p̄uidenda et p̄cauēda: imo etiā fugiēda. Vide ad meridiem. Gen. xij. vbi est puicia galilee. vbi mare oceanū sicut olla p̄ calore feruet. vbi est puicia theozome qđ p̄petuis incendijs sp̄ flāmat et ardet. Vbi est puicia ethiopia qđ monstris & serpētib⁹ occupat: verū sole plen⁹ illuminat. Tales sunt p̄ctōres qđ a serpētib⁹. hoc est vitis varijs sunt ifecti: qđ ardet p̄ auariciā: feruet p̄ supbiā et iracundiā: et tñ p̄re alijs cōiter p̄sp̄eritatib⁹ illustrant. qm̄ via impioz p̄sp̄erat. Hier. xij. Tales sunt videndi p̄bi &c. Tertio videte malos operarios. in ps. xxxv. Audi impiū superalati⁹: & eleua. sic ced. liba. Septimo vidēda est vite nr̄e finalitas vñ subdit. Vide ad occidentē. Regio occidentalis est illa ad quā sol p̄tinue currit: quā p̄tinue respicit: vbi solis claritas bey ficit & occidit. & designat vltimū finē nr̄e: ad quē vita nr̄a p̄tinue labit: & tūc cessat claritas p̄sp̄itatis nr̄e. ad istū finē debet esse cōtinu⁹ aspect⁹ noster. In qđ fine debemus videre. Primo mortis horrorem. Secdo iudicij timorem.

as
mōdi

basilisc⁹

di meretrix

fouea

lat⁹

Tertio purgatorij ardorem:

Quarto inferni dolorem.

Quinto diaboli maliciā et furorem.

De primo Apoc. vi. Et dicitur ecce equus pallidus. hoc est hō mortuus. et q̄ sedebat sup illū nomē illi mors. De scdo. s. de iudicio Apocal. ix. Et dicitur mortuos magnos et puillos stantes in conspectu throni: et libri aperti sunt. et iudicati sunt mortui ex his que scripta erant in libris. De tertio. s. de purgatorij ardore h̄r̄ hiere. s. Ollā succensam ego video. De quarto. s. de vidēdo inferni dolorem: Apoc. ix. Et dicitur angelū descendēte de celo habentē clauē abyssi et catenam magnā in manu sua. et apprehendit draconē et misit eū in abyssum. De quinto de diaboli maliciā et furore. Videbā sarhanā sicut fulgur de celo cadētem et. Luc. x. Proculdubio ista sunt vidēda: vt hō causate ambulet: vt hō a peccō resiliat: vt homo a peccato declinet et faciat bonum.

¶ Octauo et vltimo videnda est celi felicitas. et hoc est videre ad orientem. Gen. xii. vbi. s. Pars orientalis mundi est luminosior vbi sol orit. per orientē paradysus designat vbi in lumine videbitur lumen. vbi sol iusticie a patre semp orit et nascit. Et totū hoc figurat i tabernaculo federis de quo Ero. xvi. qd̄ ex oī parte erat clausus: et solū ad orientem apertū. ad denotādum qd̄ tabernaculū cordis n̄ri ex oī parte debet esse clausum. s. ad terrena: et solū ad celestia apertū. Octo partes superius posite sunt vidēde: vt tandē videre possim? bona hierlm̄ oībus diebus et. Cuius visionis nos participes efficiat et.

¶ Dnica. xx. post festū trinitatis. Ser. ij.

Dies mali sunt.

ad Ephe. v. et in ep̄la cōcurētis dñice scribit istud thema. Donorabiles dñi de factis innumerabilib? martyribus huius gloriose ciuitatis ciuib? celebramus: dies quoz boni sunt. nos huius ciuitatis ciues. hic habitamus: hic viuimus: hic conuersamur: et dies nostri h̄m qd̄ dicit thema: mali sunt. Et igitur diuina clemētia nostros dies velit meliorare: et de sole gratie illuminare: qd̄ h̄m p̄b̄m dies est latio solis super terram. virginē gloriozam matrem dei mariam resplēdentem et claram diem humilem debemus in

uocare. scriptum est em̄ in ps. xvij. Dies diei eructat verbum. que verba intelligitur sic. dies. i. angelus. diei. i. beate virginis marie eructat verbum. illud verbum. s. quod scribitur Luc. in. c. f. Ave gratia plena dñs tecum. dicendo ergo verbum: et faciēdo archangelo gabriel bonam societate: dicamus oēs deuote: Ave maria et. Dies mali sunt. lib. i. c. et. Pro thematis introductione et materie prosecutione in sacra scriptura reperio duas species et modos dierum.

Primi dies sunt glorie eternalis et perpetue felicitatis.

Secundi dies sunt istius vite temporalis mixte cum penalarate.

De istis diebus intelligitur thema. nō de primis glie eterne: qd̄ illi dies boni sunt.

Prima pars.

Dico primo qd̄ prima

species et modus dierum sunt glorie eternalis et perpetue felicitatis: et nō de istis intelligitur thema: Dies mali sunt. qd̄ isti dies boni sunt. Quattuor em̄ bona reperit̄ur in istis diebus glorie et felicitatis: ppter que merito possumus dicere qd̄ isti dies boni sunt.

Primū bonū quod habēt isti dies glorie: est qd̄ sunt pleni et abundantes seu copiosi.

Secūm bonū qd̄ sunt perfecti et cōpleti.

Tertim bonum qd̄ sunt magni et longi et non abbreviati.

Quartum bonū qd̄ sunt pacifici et securi.

¶ Primū bonū qd̄ habēt isti dies glorie eternalis et perpetue felicitatis: est qd̄ sunt dies boni: qd̄ pleni et abundantes seu copiosi.

Ibi nullus est defectus: nec famis: nec sitis. nulla sterilitas: s̄ maxima felicitas.

nec ibi labor: nec dolor: nec frigus: nec calor. ibi plenissima sanitas: nulla infirmitas. ibi vita que morte perpetuo exilio relegauit. Isti dies sunt pleni omnivirtute

et oī bono: qd̄ h̄m qd̄ dicit Boe. li. ij. de cōso. ps. ij. Beatitudo est status oīm bonorum aggregatione perfectus. Sic sunt dies pleni et copiosi. de quo dicit ps. lxxij.

Conuertet populus meus hic: et dies pleni inuenientur in eis.

¶ Scdo dies glie sunt dies boni: qd̄ sunt perfecti et cōpleti. Iusti in presenti vita viuūt in diebus gratie. isti dies boni sunt: sed nō perfecti: qd̄ deest eis gloria: que fa

orientis e pad.
sus

fig^a
cor m³

salua

Dñica. XX. post trinitatis.

et complementum et perfectionem dierum. Sunt dies gratie iustorum in presenti vita sicut in via: non sicut in termino. solum qui sunt dies glorie: perfectionem termini attingunt. vnde Proverb. iij. Iustorum semita quasi lux splendens procedit: et cre-scit usque ad perfectum diem. quis est perfectus dies: est dies glorie.

Tertio dies glie boni sunt: quia sunt grandes longi et non abbreviati. Et non mirum: quia isti dies sunt in tali hemisphero: quod nunquam ibi deficit sol: qui facit diem. Semper per illud hemispherium illuminat sol iustitiam ipsa deus noster: per consequens semper ibi est dies: per consequens sunt magni dies et longi dies: immo perpetui dies: quia nunquam est ibi nox. de istis diebus dicit ps. xx. Vitam petri et tunc et tribuisti ei: longitudinem dierum etc.

Quarto et ultimo dies glorie boni sunt: quia sunt pacifici et securati. non mirum: quia ibi regnat salomō rex pacificus iesus christus. de quo scribitur Eccli. xlvij. quod imperavit in diebus pacis. Ibi quilibet vivens in istis diebus tradit supplicationem regi: dicens cum Ezechia illud Esa. xxix. Fiat pax et veritas in diebus meis. Quia igitur isti dies glorie eternalis et perpetue felicitatis sunt

Pleni et copiosi.
Perfecti et completi.
Grandes et longi.
Pacifici et securi.

B

De istis diebus merito intelligitur thema nostrum: Dies mali sunt. quia isti dies boni sunt: in istis diebus vivunt sancti: de quibus hodie solennizamus: et per consequens non loquitur thema de diebus eorum dicendo: Dies mali sunt. quia dies eorum boni sunt. Et placeat notare quomodo in gloria eterna sancti habent dies bonos propter bonas virtutes quas hic habuerunt: quibus pro premio illi boni dies in gloria correspondent.

Primo habet bonam diem dominicam propter virtutem quam hic habuerunt de fide et credentia. Dies dominica est dies luminis: per quam intelligitur fides. Lux fuit in creatione prima: et fides in ordine virtutum est prima. quia secundum Augustinum. de fide ad petrum. fides est prima illuminatio mentis ad deum cognoscendum. Istam diem habent valde bonam: quia vidit deus in

eis lucem. i. fidem quod esset bona.

Secundo habet bonam diem lune propter virtutem quam possederunt de pietate et clementia. In ista die regnat luna: que est humida et mater rois: quod signat in istis virtutum pietatis et clementie. Fuerunt quasi luna plena in diebus suis. Eccl. clesiastici. l.

Tertio habet bonam diem martis propter adversarios quos devicerunt cum patientia. In ista die regnat mars: qui secundum poetas est deus belli et victorie. et patientia sola virtus est que vincit adversa sustinendo. Sancti isti martyres per patientiam habuerunt de Datanio victoriam. Nobile genus vincendi est patientia. vnde versus. Si vis vincere discite pati. et poetra. Maxima virtutum patientia pugnat ieremis: Armatosque soler vincere sepe viros.

Quarto habent bonam diem mercurij propter virtutem quam manutenuerunt de obedientia. In ista die regnat mercurius: qui quibus planetis coniungitur: illis conformatur: et signat in istis sanctis obedientiam: per quam semper fuerunt deo concordantes: et nunquam discordantes.

Quinto habent bonam diem iouis propter charitatem paternalem. In ista die regnat iuppiter: quia dicitur iuans pater. ipsi hic semper iuverunt nos: et hodie et semper in statu glorie: in quo sunt: nos iuvant: sicut boni patres in necessitatibus pro nobis deum exorando quod in eodem nostrum redundat. vnde Prover. xvij. Gloria filiorum patres eorum.

Sexto habet bonam diem veneris propter amorem divinum. In ista die regnat venus: que est dea amoris. et ipsi fuerunt constantes in amore dei et proximi: scientes quod in his duobus mandatis universa ler pender et prophete. Mart. h. xxi.

Septimo habent bonam diem sabbati propter elemosynam liberalem. In ista die regnat saturnus qui dicitur a saturando. ipsi si hic impleverunt illud Esaie. lviij. Frangete esurienti panem tuum. pauperes saturate. ideo in gloria deus eos saturat impleto in eis illud ps. lxxx. Esauit eos ex adipe frumenti etc. Sic isti sancti et gloriofi martyres habent in gloria dies bonos: et non malos. non thema de diebus eorum dicitur: Dies mali sunt. quia dies eorum in gloria boni sunt. et impletur in eis illud

Dies dominica

Job. xxxv. Complebunt dies suos in bono: et annos suos in gloria. Et hoc de prima parte sermonis: et de laudibus sanctorum de quibus festiuamus.

Secunda pars.

C Dixi secundo principa-

liter in secunda parte nostri sermonis: in qua dixi quod de nobis qui in ista ciuitate habitamus viuimus et conuersamur: verificatur thema nostrum inceptum: Dies mali sunt. Est sensus thematis: quod dies in quibus nos viuimus in hac vita presentis: mali sunt. Hoc possumus deducere et declarare dupliciter.

Primo per argumentum de contrario logico.

Secundo per documentum authenticum doctorale.

C Dico primo quod dies vite presentis in quibus nos viuimus: mali sunt: quod possumus deducere per argumentum de contrario logico. per locum a contrariis est bonum argumentum secundum Aristotem in elenchis. unde arguendo per locum a contrario ego reperio quod per contrarium ad dies vite future sunt dies vite presentis.

Primo dies vacui et defectuosi.

Secundo imperfecti et non completi.

Tertio breues et diminuti.

Quarto bigosi et paucorum amicorum.

C Dico primo quod dies vite presentis mali sunt per oppositum et contrarium ad dies glorie vite future qui boni sunt: quia sunt vacui et defectuosi. In illis est omnis boni plenitudo et abundantia: in istis est omnis boni defectus et penuria. Sic habemus sterilitates/siccitates/carētiā pluriarum/mortalitates/pestilentias/et infirmitates/dolores/labores/afflictiōes/tribulationes/et angustias. sic sunt dies vacui: et a plenitudine boni deficientes: propter quod de eis dicit Job. ix. Dies mei velociores fuerunt cursore: fugerunt et non viderunt bonum. quia sunt dies vacui et defectuosi. dies mali sunt et non boni: propter quod dicit de eis Job in cap. allegato. Dies mei etc.

C Dico secundo quod dies vite presentis mali sunt propter oppositum et contrarium ad dies glorie vite future qui boni sunt: quia sunt imperfecti et non completi. Quis modo in vita presenti viuere per dies con-

pletos: de quo dicitur modo illud quod scribitur de adam/abraam/ysaac/et dauid. et de multis alijs sanctis patribus. Mortuus est in senectute bona puerectę etatis et plenus dierum. Gen. xlv. Conseruerunt homines antiquitus viuere per magna tempora per nongentos octingētos septingētos annos sicut habet Gen. v. et vsque in senectutem et decrepitem peruenire: modo nullus attingit ad dies p̄decesso: vsque. Jacob pater ioseph interrogatus per Pharaonem Gen. xlvij. Quot sunt dies annorum vite tue? Respondit. dies peregrinationis vite mee. cxx. annos sunt parui et mali: et non peruenierunt vsque ad dies patrum meorum. Jam in diebus dauid isti dies ad magnum decrementum deuenierunt: quādo dixit ps. lxxxix. Dies annorum nostrorum in ipsis septuaginta anni. Alii sunt magis imperfecti et non completi: quia pauci sunt qui modo viuunt per. lx. annos. et pauciores qui per. l. Sic isti dies: quod non veniunt ad complementum: mali sunt: de quibus dauid ps. liiij. di. Viri sanguinum et dolo si non dimidiabunt dies suos.

C Dixi tertio quod dies vite presentis mali sunt per oppositum et contrarium ad dies vite future qui boni sunt: quia sunt breues et diminuti. Querit Job. x. Nunquid non paucitas dierum meorum finiatur breui? Respondit sic: quia breues dies hominum sunt. Nos habemus dies breues: et dies longos: per maiorem accessum et recessum solis a nobis. quia quādo appropinquat sol ad nos: quādo ascendit ad solstitium estiuale: habemus dies longos et magnos. quādo recedit a nobis: ut quādo descendit ad solstitium hyemale: habemus dies breues et noctes longas: ut patet in presenti tpe. Moraliter modo sumus in diebus in quibus sol iusticie et diminutione diei presentium in quibus viuimus: cum veritate dicere possumus: Dies isti mali sunt.

C Dixi quarto et ultimo quod dies vite presentis mali sunt per oppositum et contrarium ad dies glorie vite future qui boni sunt: quia sunt bigosi et paucorum amicorum:

Dies vite presentis sunt mali

mirra 48

Dñica. XX. post trinitatis.

Modo inter hoies est guerra: nulla amicitia: imo infecta malicia calliditas et verusitudo. Modo in istis diebus non est veritas non est misericordia: et non est scientia dei in terra. Maledictum et mendacium et homicidium et fur et adulterum inundauerunt terram: et sanguis sanguinem tetigit. Osee iij. Dic hic, propter hoc igitur isti dies nostri in quibus vivimus: mali sunt: quia sunt dies pugne et dies belli. Job. xxxviii. et idem cap. vii. Militia est vita hominis super terram. Propter igitur quod per locum a prarariis arguendo dies vite presentis in quibus vivimus: mali sunt.

E Secundo dicitur quod deducere quod dies presentis vite in quibus vivimus: mali sunt per documenta autentica doctorale. Beatus Augustinus in libro de sermone dominici, sermo. xvij. et libro de civitate dei inuehitur gentiles et paganos: qui dicebant dies esse malos propter infortunia mala que in eis accidebant: propter quod dicebant quod in illis diebus non erant certa opera facienda: ut equitare/venari/incipere iter. quod et adhuc multi augures et superstitiosi observant. et heretici complures confirmaverunt dicta istorum: allegantes dictum apostoli ubi thema: Redimere tempus: quoniam dies mali sunt. Sed istis responderet Augustinus. quod dies istis accipiendo diem pro motu solis: quem facit illuminando terre hemispherium: boni sunt: quia solus deus et sol faciunt illos dies qui boni sunt. Sed declarando Augustinus. quomodo intelligitur dictum apostoli: dies mali sunt. dicit sic. Et quo ad peccatum: dies inceperunt esse mali. malicia hominum malicia dierum est. modo certum est quod nunquam homines fuerunt ita mali sicut modo sunt. vnde apostolus. ij. ad Timotheum. in novissimis diebus instabunt tempora periculosa: et erunt homines seipsum amantes: cupiditate: elati: superbi: blasphemii: parentibus non obedientes: ingrati: scelesti: sine affectione: sine pace: criminatores: incontinentes: immitres: sine benignitate: proditores: protervi: tumidi: et voluptatum amatores magis quam dei: habentes speciem pietatis: virtutem autem eius abnegantes. Ille malicie hominum qui tot et tam multipliciter in istis diebus regnant: faciunt dies malos. unde dominus Mat. vij. Sufficit diei malicia sua. Nunc videat mihi quod simus in diebus: de quibus scribitur Gen. vij. quod multa

malicia hominum esset in terra: et cuncta cogitatio cordis intenta esset ad malum. omni tempore: penituit cum quia hominem fecisset in terra. et ait. Delebo inquit hominem quem creavit a facie terre. ab homine usque ad animam: repli usque ad volucres celi. Penitet enim me fecisse eos. Tunc deleuit homines per diluuium: nunc per pestilentias/ mortalitates/ guerras/ et continuam exercituum: multiplex periculum. quod per: quod de mille hominibus qui erant ante annos decem: modo vite sunt qui quaginta: et plures moriuntur. Quod nascuntur Et sic propter peccata nostra devenimus ad dies de quibus dicitur ps. cxxviii. Dies formabuntur: et nemo in eis. Propter malicia ergo hominum dies mali sunt. Nunc habemus primo malam diem dominicam propter modicam credentiam et fidelitatem. Dies dominica est dies solis et luminis: quod significat fidem: sed nunc propter modicam fidem quam habemus possumus dicere illud Amos. viij. Tenebre facere faciam terram in die luminis. Secundo habemus malam diem lune propter paucam clementiam et pietatem. Nunc non regnat lumen clementie et pietatis. et impletur illud Esai. xliij. Erubescet luna: et confundetur sol.

Tertio habemus malam diem martis propter paucam patientiam in adversitate. Nullus est patiens: nec vult sustinere aliquid propter deum: cum scriptum sit Jacobi. s. Patientia opus perfectum habet.

Quarto habemus malam diem mercurij propter paucam obedientiam et conformitatem. Dic de religiosis quod conformant se pietatis suis sicut cecus: cum christus dicit: Quid tibi vis faciam? Mat. x. Non sicut paulus qui dixit christo: Domine quid me vis facere? Act. ix. vnde dicit Bernardus in sermone quersidis sancti pauli. vnde ps. viij. Ethico. Rex principatur subditis principatu paterno.

Quinto habemus malam diem iouis propter paucam charitatem paternalem. Nullus modo dominus vel prelatus se habet ad subditos sicut pater: sed sicut tyrannus. nullus modo est iuppiter. i. iuuas pater. modo implet illud dictum christi Mat. x. Tradet frater fratrem in mortem: et pater filium: et infurget filij in parentes: et morte afficient eos.

Sexto habemus malam diem veneris propter paucam amorem diuinalem. Venus amor diuinalis modo non regnat: sed amoris carnalis que dicitur cum impijs Sapi. ij. Fruamur

*omnes dicebant
hominibus quod
infortunia*

*omnes mali dies
invenit*

*de peho
177*

f

hominibus malos dies.

bonis que in terra sunt. et vitam creatura tanquam in iuuetute celeriter. Vno precioso et vnguentis nos impleamus: et non pretereat nos flos temporis. Coronemus nos rosis antequam marcescant: nullum prius sit quod non pertranseat luxuria nostra.

Septimo et vltimo habemus malum diem sabbati propter paucam compassionem eorum qui patiuntur malum. Sufficit hominibus huius seculi qui obtinuerunt diuitias: quod habeant abundantiam: et quod pauperes fame moriantur. non curant nisi quod in eis regnet saturnus: et quod sint bene saturati: et quod pauperes esuriant. Debent attendere quod quando dicit eis ipse. Esuriui et non dedistis mihi manducare. tunc implebitur quod dixit per prophetam Esaiam. lvi. Ecce serui mei comedent et vos esurietis. Ecce serui mei bibent: et vos sitietis. Etiam tunc illi habebunt malum diem sabbati: et pauperes serui christi habebunt bonam. Ecce ergo declaratum quomodo dies presentes in quibus viuimus: mali sunt propter malitiam hominum: quia malitiam dierum facit malicia hominum. Sed quia naturaliter omnes homines desiderant bonum et non malum. vñ in. s. Ethico. Omnia bonum appetunt. orat ad deum in persona nostri Hieremias in planctu Threnorum in ca. v. di. Innoua dies nostros sicut a principio. hoc est quod ista verba nos deo dicamus. An principio dñe deus et ab antiquo habuimus bonos. s. valerium/brantium/vincentium/laurentium/engratiam/et alios sanctos martyres istius ciuitatis: et per omnes habuimus bonos dies: quod sicut modo malicia hominum facit malos dies: ita ab antiquo bonitas hominum faciebat bonos dies. Innoua ergo dñe dies nostros sicut a principio: ut sicut habemus malos dies: habeamus bonos: et tibi dñe regnando cum patre. lxxxix. dicamus. Zerati sumus per diebus quibus nos humiliasti: annis quibus vidimus mala. Ista est bona oratio. et certe deus eraudit eam: si faciamus quod consulit nobis dauid. i ps. xxxij. Quis est homo qui vult vitam: diligit dies videre bonos: prohibe linguam tuam: Persequere eam. Interrogat nos dominus in istis verbis: quis est homo in ista ciuitate cesaraugust. qui vult vitam: diligit dies videre bonos? Respondet quilibet nostrum. ego sum ille. quod quilibet naturaliter diligit vitam: et tempus bonum: et dies bonos. Respondet tibi dauid: et placeat notare: ad hoc

quod habeas vitam bonam: et dies bonos quattuor te oportet facere.

Primum tuam linguam refrenare cum locutione honesta. prohibe linguam tuam a malo. Dic hic moralizando: quod nullus facit hoc: sed quilibet loquitur malum et inhonestum: diffamando alios. Dic de diffamatoribus quod sunt homicide vite politice: et quod tribus indigemus. scilicet gratia propter deum: conscientia propter nos: fama propter homines et vitam politicam. Curam habere de bono nomine. Ecclesi. xli. et qui aufert ista homicida est auferendo vitam politicam. Secundum dicit dauid quod oportet te facere ad hoc quod habeas vitam bonam et dies bonos est falsitatem non cogitare: nec tractum inhonestum: ibi. Labia tua ne loquantur dolium. O quot sunt qui contrarium faciunt: qui loquuntur pacem cum proximo suo: mala autem et. Dic de malis tractibus qui sunt per multos. et non solum loquuntur in dolo: sed et iurant in dolo proximo suo: et accipiunt in vanum animam suam.

Tertium dicit dauid quod te oportet facere ad hoc quod habeas vitam bonam et dies bonos: est bene operari relinquendo suum contrarium: ibi. Diuertere a malo et fac bonum. Sic homo facit mutationem et quando conuersionem de extremo in extremum: et de contrario in contrarium. Sed nullus modo facit istam mutationem spirituale. conuersi nouiter ad fidem: qui mutauerunt se de statu veteris testamenti ad statum nouum: quoad characterem baptismalem: sed non eruerunt veterem hominem cum actibus suis et induerunt nouum. ad Epistolam. iij. et Colo. iij. Quartum et vltimum quod dicit dauid quod te oportet facere ad hoc quod habeas vitam bonam et dies bonos: est voluntatem tuam conformare cum inimico aduersario. ibi. Inquire pacem et persequere eam. inquire. i. intus eam in corde quere: et persequere eam extra in opere. sic persequeretur pacem dauid ps. cxix. quando dicebat. Cum his qui oderunt pacem eram pacificus et. Dic habemus contrarium: quia nullus inquit pacem: sed guerram: et hec est causa quare dies nostri mali sunt. Pro fine sermonis dico pro omnibus nobis exorando: et domino humiliter supplicando ut innouet dies nostros sicut a principio: dicendo illud quod scribit. ij. Machab. in cap. i. Adaperiat dominus cor vestrum in lege sua: et in pre-

S

de mala hinc
169.tri b^o indigem
gra. conscientia. f

ps

malicia dierum facit malos dies

ceptis suis: et faciat pacem in diebus vestris. concedat vobis salutem: et redimat vos a malis meritis: beatissime en gratie et sanctorum martyrum: dando vobis in presentis gratiam: et in futuro gloriam: quam nobis concedat vobis dei filius: qui cum patre et spiritu sancto vivit et regnat per infinita seculorum secula benedictus deus. Amen.

Dominica. xx. post festum trinitatis. Sermo. liij.

Simile est regnum

celorum homini regi qui fecit nuptias filio suo. mat. xij. cap. et in euangelio hodierno. Honorabiles domini euangelium hodiernum magnus est in sententia literalis: maius et marini in sententia moralis et spiritualis. unde de duobus specialiter fit mentio et tractat in euangelio: de quibus poterimus colligere sanctas et bonas instructiones. et secundum hoc iuxta sententias sancti euangelii erunt in presenti sermone duo tractatus.

Primus erit de vniuersis nuptiis honorabilibus celebratis sanctissime. in prima parte euangelii. Simile est regnum celorum homini regi qui fecit nuptias etc.

Secundus erit de suis cibis preparatis cum suis condimentis aptissime. in secunda parte euangelii ibi. Ecce prandium meum paratum: tauri mei etc.

Prima pars:

Primus igitur tractatus

nri sermonis erit de vniuersis nuptiis etc. Ubi notandum quod nuptie de quibus agit in isto euangelio: non sunt carnales: sed spirituales: unde aliquam similitudinem habent cum carnalibus: quod ad signandum quod nuptie de quibus tractatur in presenti: sunt spirituales: non carnales secundum eius similitudinem: ideo incipit christus dicere in euangelio. Simile est regnum celorum. et propter hoc euangelista permittit in textu. quod loquatur dominus in parabolis et similitudinibus. Istud in principio na christi prophetauit dauid di. ps. lxxvij. Aperiam in parabolis os meum. Simile (inquit christus) est regnum celorum homini regi etc. Sed dicemus tu: quare christus loquatur in parabolis et similitudinibus? Pro ratione dico quod similitudo dicitur a sensu et habitu. do quod igitur nos sumus assueti: quod sensum homo assuescit

ab intellectu: cum omnis nostra cognitio intellectiva ortu habeat a sensu. vt dicitur. s. postea rior. et ideo dominus loquitur per similitudines et sensibilia: unde nos ducit ad intellectualia: et per intellectualia ad diuina. exemplum est factis regibus magis: quos p sensibile scilicet lam induxit ad intelligibile pphetia: et per intellectualia pphetia ad christi visionem immediata. Sed videamus quod est iste rex qui fecit nuptias filio suo. et quod est iste filius.

Certe per istum regem intelligimus deum patrem. per istum filium dominum nostrum iesum christum. de quo rege et filio suo christo sic dicit dominus. ps. lxxij. Deus iudicium tuum regi dabit: et iusticiam tuam filio regi. Sed quid per regnum celorum? No. quod per regnum celorum in proposito intelligitur secundum Grego. et alios doctores: ecclesia militans: non triumphans propter tria:

Primo quod conuiuium nuptiarum hic factum vocat prandium: restat cena. i. gloria: et post consummationem nullum aliud restat. Et ideo dicitur doctoribus quod illa parabola quam dixit christus Luc. xiiij. Homo quidam fecit cenam magnam. intelligit de gloria celesti.

Secundo regnum celorum hic pro ecclesia militanti: non triumphanti sumit. quod hic est inuentus quidam non habens vestem nuptialem: et propter hoc eiectus. In triumphanti ecclesia nullus eiectus.

Tertio quod hic in isto conuiuio fuerunt boni et mali congregati: vt dicitur in isto euangelio. in ecclesia hoc triumphanti non nisi boni vnde merito concludit quod in presenti euangelio regnum celorum pro ecclesia militanti dicitur in quo quidam intrant: et quidam exeunt: quidam sunt boni: et quidam mali. vbi zizaniam est mixta cum tritico. palea cum grano: et ideo de presenti militanti ecclesia scribit Isid. xiiij. Simile est regnum celorum sagine misse in mare et ex omni genere congregati etc. vbi foras miserunt etc. declarans similitudinem et parabola christus dicit sic. Sic erit in consummatione seculi. Erunt angeli etc. In ista namque ecclesia rex deus pater suo filio saluatori nostro celebravit tres nuptias.

Primas cum nostra natura humana.

Secundas cum anima rationali.

Tertias cum ipsa ecclesia apostolicali.

Primas igitur celebravit deus pater christo filio suo cum nostra natura humana: quia do simul fuerit coniuncte in vno fundamento natura humana et diuina. qui verbum caro factum est et habitauit in nobis. Joh. i. De nuptie figurantur in illis que facte sunt

quare no loqba in parabolis

in chana galilee. Job. ij. Et die tertia nuptie facte sunt in chana galilee: et erat mater iesu ibi. Prima dies lex nature. secunda lex scripture. tertia lex gr̄e in qua die facte sunt iste nuptie. Item q̄ facte sunt in chana. Chana interpretat̄ zelus: q̄ ex marimo et ferventi zelo et amore se humiliavit iste filius regis ad cōiungendū sibi in matrimoniu nram naturā fragilē: de limo terre formatas. sequit̄. In chana galilee. galilee interpretat̄ trāsmigratio: q̄ ab infimo gradu nature intellectualis vsq̄ ad summū naturā nostrā exaltavit. Sequit̄ q̄ erat ibi mater iesu. Certe verū est q̄ thalamus istarū nuptiarum fuit in vtero suo paratus. ipsa fuit thalamus. Ipe xp̄us et vtero suo processit sicut sponsus de thalamo suo. vt ait ps̄. xvij. O glorio sus thalamus. bñ p̄parat̄ et decoratus fuit iste thalamus de tribus panis preciosis parat̄ et incortinat̄. s. de nigro: de albo: et de rubeo. De nigro per pfundam hūilitatē. vñ d̄. Lanticorū. s. Nigra sum: sed formosa. De albo virginitas et puritas. vñ ibide. Pulchra sum et formosa. ratioe virginitatis. De rubeo magne charitatis vñ sequit̄. sicut pellis salomonis q̄ erat rubicata. Hoc m̄rimoniū et nuptie fuerunt initiata: ratificata: et consummata: initiata in salutatioe honorosa. huc gratia plena etc. Ratificans in declaratione dubiosa di. Quō fiet istud etc. Consummatur in cōceptione humiliosa di. Ecce ancilla dñi etc. Scdm̄ Grego. mor verbum i vtero: mor intra vterū x̄bū caro. Iste nuptie fuerūt p̄signate et significant̄ Gene. xxvij. vbi ysac ad iacob. i. p̄ ad filium. Noli accipere coniugē de genere chanaā sed yade et p̄ficiscere in mesopotamiam syrie. Chanaā interpretatur possidēs donū et significat̄ angelos in gr̄a cōfirmatos: qui possident donū paradisi. Mesopotamia interpretat̄ elevatio vocationis: et significat̄ naturā humanā: q̄ elevata est et adorata: vt in vnitare plone filij dei vni: retur. Pro applicatione autontatis / est imaginandū q̄ erat quedā disputatio in p̄sistorio trinitatis q̄ natura debebat sublimari: et regis filio vni: et in m̄rimoniū copulari. et finaliter repertū est q̄ natura humana: nō angelica. et sic factū est. nā fm̄ aplm̄. nusq̄ angelos apphendit: sed semen abiae. Vebie. ij. Et istā sententiā

dat deus pater filio dicēs. Noli accipere cōiugē de genere chanaā. i. de natura angelica: sed proficiscere in mesopotamiam id est accipe naturam humanam.

¶ Secundas nuptias deus pater rex celebrat filio suo xp̄o cuz aia rationali. Istud matrimoniu celebrat̄ per gratiā quicūq̄ aia rationalis exit de statu pcti: et redit ad statum gr̄e per p̄niam. Iste nuptie nō sunt parumpendēde: cū tota curia celest̄ iustificet in eis. Luce. xv. Gaudiu erit corā angelis dei etc. Iste nuptie nō sunt corporales: sed sp̄iales: hñt tñ similitudinē cū corporalibus in hoc: q̄ sicut duo sunt ibi in carne vna: ita ibi sunt duo in sp̄o vno. s. Corin. vj. Qui adheret dño: vnus sp̄s est. Istud matrimoniu initiat̄ in fide. vñ dicit verbum tanq̄ sponsus. dare anulum in manu. et fidelis anima tanq̄ sponsa dicit. Anulo suo subarravit me. Secundū hoc matrimonium ratificat̄ in gr̄a et m̄ia: quando anima deuota perseverat̄ i bono tenendo sponso fidelitatem. Tertio consummatur in gloria: quia tunc vinculum matrimoniale efficietur perpetuum et indissolubile. de hoc matrimonio et nuptiis quantū ad initiationem et ratificationem et consummationē scribit̄ Osee in cap. ij. Sponsabo te mihi in fide. ecce initiū matrimonij. In iudicio et i iusticia et in misericordia et in miserationibus. vbi corp̄ iudicij iusticie et mie et miserationis conferendo gratiā. ecce matrimonium ratificatum. Sponsabo te mihi in sempiternum. conferendo gloriā. ecce matrimonium consummatū.

¶ Tertias nuptias deus pater rex filio suo xp̄o celebravit cum ecclia apostolica: de quibus thema. Simile est regnū celoz etc. Iste similitudinem habent cum corpora: libus: q̄ sicut ibi duo in carne vna: ita ibi duo scilicet caput et mēbra i corpore vno Christus tanq̄ caput: et tota fidelis ecclia tanq̄ membra faciunt vnū corpus mysticum. vñ ad Roman. vj. Multi vnū corpus sumus in xp̄o. Iste nuptie fuerūt initiate et ratificate et consummate i paradiso terrestri: qñ immisit dñs sorsorem in adam: et de eius latere eam formavit per quam intelligitur ecclia. An apl̄us Ephe. v. Sacm̄ hoc magnum est. Ego aut̄ dico in xp̄o et in ecclia. Scdm̄ ratificavit

nuptie

fo 99.

luc. 15.

fo 5

in paradiso terre fuerunt initiat nuptie

fuit facta questio intrinseca q̄ nā debebat filio repp̄ b̄m̄ri

ratificavit in passione

Dñica. XX. post trinitatis.

in passione qñ sponſus pro ſpõſa mori vo-
luit: et de latere ſuo dedit duo iocalia ſpõ-
ſe. ſ. aquã & ſanguinẽ. Primõ vt lauaret &
mundaret. ſcõm vt purpuraret ſicut regi-
na. Solẽt magne dñe habere aquas pre-
cioſas ad lauandũ: et veſtes ad induendũ.
Tertio fuerũt cõſummate qñ ſponſus di-
xit in cruce. Conſummatũ eſt. et inclinato
capite tradidit ſp̃m. Job. xij. Voc matris
monũ fuit figuratũ Judicã. xiiij. vbi d̃r.
Deſcẽdit itaq; ſamſon cã patreſ matre. ſ.
xps in hũc mũdum. vidensq; ibi muliere
de filiabus philiftim. i. eccleſiã de genti-
bus congregatã. aſcendit et nũciavit pa-
tri ſuo. et matri. i. ſynagoge vt acciperent
ſibi in proreẽ eam. & ſimilitudinẽ habeat
xps cã ſamſone pulchre hoc dicit Aug. ſu-
per illud Mat. ij. Om̃ nazareus vocabi-
tur. inuenies in catholicon in termino na-
zareus. Et ſic facio finẽ p̃ime parti ſer-
monis: i. q̃ dixi q̃ eſſet de vnis nuptijs &c.
¶ Secũda pars principalis n̄ri ſermonis
eſt de cibis & ſerculis &c. ibi. Dicite inuita-
tis. ecce prandium meũ &c. Et nota p̃ des-
claratõe iſtũ partis: q̃ i. p̃iuio iſtarũ nu-
ptiaz ponunt p̃ ordinẽ quattuor ſercula.
Primo panis.
Secundo vinum.
Tertio carnes.
Quarto ſaſſamentum.
Voc figuratur per illud cõiũtiũ Prouer.
ix. vbi habetur q̃ ſapiẽtia immolauit vi-
ctimã: miſcuit vinũ et poſuit menſam. &
vocãdo inuitatos dixit. Venite comedite
panem meum: et bibite vinum quod mi-
ſeci vobis.
¶ Primo igit in iſtis nuptijs filij dei & na-
ture humane preponit nobis panis: q̃ eſt
iſpe xps filij dei q̃ de ſe dicit. Ego ſum pa-
nis viuus: q̃ de celo deſcẽdi. Job. vj. Vix
panis eſt tritice? nõ ordeace? p̃pter duo.
Primo q̃ eſt panis dñõr: non ſeruoz: vñ
daſ regibz. Pinguis panis eius: & prebet
delicias regibz. Beñ. xlij. Secõdo q̃ iſte pa-
nis eſt valde dulcis et ſapidus. Sap. xvj.
Panẽ de celo p̃ſtitit iſti illis ſine labore om-
ne delectamẽtũ in ſe habẽtem: & ois ſapo-
ris ſuauiatẽ. Panis ordeaceus eſt aſper-
rimus & plen? paleis: quẽ panẽ dedit dñs
eis in mõre tãq̃ ſeruiz: vbi fuit puer q̃ ha-
bebat qñq; panes ordeaceos. Mat. xiiij.
Mat. vj. Luc. ix. & Job. vj. Iſtum panem
etiã moyſes dedit iudeis in qñq; libris le-

gis. paleã exterius nõ granũ. ſp̃s iterior
nobilitoz igit n̄ eſt panis. propter qd̃ xps
Job. vj. ait iudeis. Non moyſes dedit vo-
bis panem de celo: ſed pater meus dat vo-
bis panem de celo verum.
¶ Secõdo pponit nobis in iſtis nuptijs vi-
nũ gr̃e: qd̃ biberũt apli in die p̃tectoſtes:
qñ iudei crediderunt eos fore ebrios. vñ.
Muſto madere deputant: quos ſp̃s re-
pleuerat. Erat vinũ: ſz nõ illud qd̃ ipi cre-
debant. vñ dixit petr? Act. ij. Nõ em̃ ſicut
vos eſtimatis hi ebrij ſunt. Tũc fuit clarif-
ſimũ & aptũ oibz volẽtibz eũ bibere. Tũc
dixit ſpõſa. Introduxit me rex i cellã vina-
riã. Luc. ij. Et videte quõ iſtud fuit bonũ
et optimũ vinũ. ante apli et fideles bibe-
bãt: imo limphatũ & torũ plenũ aqua. Sz
tũc aqua verſa eſt in vinũ. & dictũ eſt p̃ eos
architriclino. i. deo pri. Ois hõ primũ bo-
nũ vinũ ponit &c. Tu autẽ ſeruasti bonum
vinum vſq; adhuc. Job. ij.
¶ Tertio pponunt i iſtis nuptijs carnes:
de qbz. Zauri mei &c. Zauri ſunt p̃res ve-
teris teſtamẽti: q̃ duplici cornu. ſ. tpali et
ſp̃uali viuaz pctõres vtilabãt: & p̃ eos in
crepabãt & clamabãt: p̃pter qd̃ occiſi ſũt
vt Hieremias lapidatus: Elias ſectus:
Amos p̃ tpa p̃forat: Ezechiel exerebiat:
de qbz dic̃ xps Mat. xxij. Hierlm hierlm
q̃ occidis p̃phetas & lapidas eos q̃ ad te
miſi ſunt &c. Idẽ Lu. xij. Altitia ſunt pa-
tres noui teſtamẽti adipe charitatis: pin-
gues. q̃ dicũt cã dauid p̃ſ. lxx. Sicur ad-
ipe & pin. reple. aia mea &c. Bre p̃ penã cõ-
replariõs alta perẽs. vñ altite d̃r ab alen-
do & alte volãdo. Bon? capoz vel altite lau-
rẽti? & valde pinguis: q̃ deplumatz & denu-
dat? i veru craticule ad viendũ & aſtandũ
poſit? p̃ multas gyrationes multũ adipẽ
amozis diuini emittẽs nõ decreuit: ſz ac-
creuit dicẽdo ad ipiſſimũ tyrãnũ. Aſtatiũ
eſt iã verſa & mãduca &c. Tot ecclia i iſtis
nuptijs q̃ nobis pponunt ſercula: quoz
ſanctos martyres habuiſſe legimus.
¶ Quarto pponunt nobis ſaſſamẽta pre-
cioſa cõfecta de precioſiſſimis ſpectebz. ſ.
clauibz? garioſiſſis granis paradizi: q̃ ſunt
clauẽs paſſionis xpi. Frẽ de ligno crucis
tãq̃ de zinzibere & cinamomo. Frẽ de ſan-
guine xpi tãq̃ de bono liquore & ad meli?&
acuẽdũ pigmẽtũ deuotionis ponit ibi ſis-
cur in omni bono ſaſſamento quod ibi bi-
bit in paſſione. et cã iſto ſaſſamento bene

coſumate in
morta

fig^a

a
pans

ſercula q̃ ponũt
in p̃udio

¶ E pams tri-
ticeus

b. m. i.

carne

b. m. i.
p. m. i.
i. s.

174
ſic ad
p. m. i.
melior

ſaſſamẽ-
ta

comedatur tauri et altitia supradicta. qz quicquid asperū videt in occasione illoz cū isto saluamento totū dulce efficit: et b si passio rpi ad memoriā reuocetur. ideo scribitur Job. vi. Que prius nolebat tangere aia mea: nunc pre angustia cibi mei sunt. Et sic finitur scōa pars: et per pns totus sermo. Placeat altissimo ꝛc.

¶ Dominica. xx. post festum trinitatis. Sermo. iiii.

Ece prandium

meū parauit. Mat. xxi. Rex regum cuius sedes parata est in eternū: diuersis gentibus gentium varia prandia parauit: vt pote

Primo scholaribus prandium doctrinalis scientie.

Secundo peccōibus prandium infernalis miserie.

Tertio penitentibus prandium eternalis glorie.

¶ Primum prandium paratum scholaribus in sacra theologia ꝛ sacra scriptura. In isto prandio tā solēni sunt tauri pingues: et altitia occisa. Per tauros intelligunt patres veteris testamēti: qz scripserūt libros antiqz testamēti sicut moyses qui scripsit quinqz libros legales. sicut samuel libros regū. sicut pphe ꝛc. Isti scī fuerūt tauri pingues: qz fuerūt sub iugo legis scripte. et fuerunt pingues repleri pinguedine charitatis et grē. Per altitia designatur sancti noui testamēti. apli: martyres: doctores: p̄fessores: ḡgines: qz fuerūt p̄nari per contēplationē ad deū: occisi: cōbusti: assati: ꝛ sic de passionibus multis. Vel p tauros itelligunt precepta. per altitia cōsilia: in quibus quasi trinetur tota sacra scriptura: vt dicat scholarz auditor: sacre scripture. Parasti in p̄spectu meo mēsam. ps. xxi. Ista est illa prandij mensa de qua Prouerb. ix. Sapiētia edificauit sibi domū. ecclesiam sacrosanctas in qua posuit mensam sacre scripture. Et pronunc sufficiat de isto prandio.

¶ Secundum prandium paratum peccōibus in inferno. ꝛ circa istud prandium aliqua sunt videnda.

Primo de pane.

Secundo de vino.

Tertio de ferulis.

Quarto de ministris!

Quinto de musicalibus instrumentis qz sunt cōmuniter in prandis nuptiarū.

¶ Quantum ad panem. ibi est panis doloris tristitie: panis amarꝛ atqz durissimꝛ qui nunq̄ pōt digeri. scilz mors p̄petua. Nā mors depascet eos. scilz dānatos. ps. lxiij. de isto pane Job. xxxij. Abomiabilis et fit i vita sua panis. Sed quid de vino? in tali prandio inferni ministratur duplex vinū. videly albu et rubeū. vinum album: venenū aspidū. vinū rubeū: fel draconum. Deuter. xxxij. Fel draconum vinū eoz: et venenū aspidū insanabile. Sz qd de ferculis in prandio isto. Duo sunt fercula: qm̄ ibi ministrant carnes lixate et assate. Siquidē dānati manducabūt linguas suas pre dolore. Apoꝛ. xvi. et interdum erūt in aqua frigidissima: ꝛ tūc māducabunt linguas lixatas. Interdū erūt in calore nimio: et tunc manducabūt linguas assatas. Scriptū est Job. xxiij. qm̄ ab aquis nimium transibunt ad calorem nimium. Instrumēta musicalia in prandio isto erunt in triplici differētia. qm̄ ibi erit ululatus demonū ad modū lupoz. vel sibilus serpētū. ibi erit fletꝛ ꝛ stridor: dētiū in euāgelio vbi thema. Ibi erit fletꝛ ꝛ stridor: dētiū. Ministri in prandio erūt demones: qz crudelꝛ ministrabūt penas dānatis. Preter ista que diximus: multa alia sunt parata: sicut ignis qui nunq̄ extinguetur. Esaie vlti. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternum: qui paratus est diabolo ꝛc. Item parati sunt ibi mallei. Prouer. xix. Parata sunt derisoribus iudicia: et mallei percutientes stultozum corporibus.

¶ Tertium prandium eternalis glorie in celesti paradiso figuratū per prandius missum danieli p̄phete i babilone. Daniel. xiiij. Istud prandium fuit paratum electis dei ab origine mūdi. Venite bñdicti patris mei possidete regnū qd vobis paratum est ab origine mūdi. Mat. xxv. Oia sunt parata vbi thema ꝛ Luc. xiiij. Nam paratꝛ est locꝛ. Et ad vobis parare locū. Jo. xiiij. Parata est mēsa. Parasti in conspectu meo mēsam. i ps. xxi. Paratꝛ panis. Sapi. xvi. Paratū panē de celo p̄stisti. Parata sunt cibaria multa. qm̄ que oculus non vidit nec auris audivit ꝛc. Esa. lxiiij. ꝛ. s. Eoz. ij. que parauit deꝛ his

prandiu dānatoꝝ

prandiu bñzoꝝ

videt ser. su
p̄ra dicitur:
182-

qui diligunt eum. Non restat aliud nisi quod
simus parati, quod qua hora non putatis etc.
Matth. xxiiij. et Luc. xij. Nam virgines quod
parate sunt intraverunt ad nuptias: et non
parate non intraverunt. Matth. xxv. De isto
prandio Berni. super cantica sic loquitur.
O felix et felix et gloriosa societas, o sanctum
convivium, o desiderabiles epule: ubi anxi-
etas nulla: ubi nullum poterit esse fastidium:
satietas summa: et summum erit desiderium.
De isto tam ineffabili convivio loquitur
thema. Ecce prandium meum paravi. Et bi-
tria regitranter.

Primo una evidens demonstratio perno-
tatur. ecce.

Secundo una excellens refectio propinas-
tur. prandium.

Tertio una expediens dispositio nobis
datur. paravi.

Unica pars.

Quoniam ommissis duobus pri-
mis: persequendum est de ultimo. An non so-
lum creator mundi paravit hominibus que su-
pra dicta sunt: imo alia multa. Nam
Primo paravit mundum istum omnibus
generaliter.

Secundo paravit claustrum religionis specialiter.
Tertio paravit christum pro nostra redemptione
supernaturaliter.

Quarto paravit faciem altaris mirabiliter.
Quinto paravit penitentiam salubriter.

Primo paravit etc. qualiter paravit mun-
dum cum tantis contentis muneribus. cum tan-
tis beneficiis descendens ab aethere: ab aere: a
terra: ab igne: a luce: a tenebris: a calore:
a pruina: a rore: ab imbre: a ventis: a plu-
vijs: a volucris: a piscibus: a bestijs: ab ar-
boribus: a multitudine herbarum: a germi-
nibus tenet et cunctarum creaturarum. et totum
ad servitium hominis. Qualis poterunt esse in ce-
lesti patria que preparavit diligenter se?

Si tanta parat nobis in carcere deus: qua-
ta erunt que paravit in palatio sancto?

Si solacia tanta in hac die (als valle) la-
chymarum paravit deus: quanta erunt que para-
vit in die nuptiarum? Si tanta delectabilia
prinet carcer: quanta quod dicitur in patria?
Oculus non vidit: nec auris audivit etc.
Viere. l. f. fecit terram in fortitudine sua: et
paravit orbem in sapientia sua. Dic locus
mercedi. locus negociandi. quodcumque facer-
e poterit manus tua: instatere opere: quod nec

opus: nec ratio: nec sapientia. nec scientia
erunt apud inferos. Eccles. ii. Nam mun-
dus iste est locus operandi. infernus lo-
cus puniendi. paradisus locus premiandi.

Secundo paravit claustrum etc. ad quod para-
vit? Rndes ad multa: utpote ad devotum
orandum: ad deo servitium: ad obediendum:
ad caste vivendum: ad regulare conservan-
dum: ad deum laudandum: ad viriliter pugnan-
dum: ad mundum relinquendum. De isto clau-
stro sic paravit loquitur beatus Berni. in quodam
epistola per hunc modum. Claustralis paradisus
quasi tot floribus vernat: quot virtutibus
abundat. dum enim diabolus officinas fratrum
circum: debet enim fugare ab oratorio devo-
tio. a refectorio lectio. a dormitorio stras-
menta vilia. In tali claustrali loco separato
securius et tutius vivit: secreti? habitas:
hostes nostri caro mundus diabolus fortius
impugnatur: alioque limpidius speculantur.

Si quidem devotus religionis dirigit verba
scriptura. j. Matth. ij. Accingimini et estote
filij potentes: et estote parati in mane ut
pugnetis. et ad Titum. ij. Admone illos. s.
religiosos ad officium bonum esse paratos.

Tertio paravit christum filium suum per virginem
receptione. patrum magnam paratum in incarna-
tione: manifestatum in natiuitate: oblatum in
passione. Osee. vj. Quasi diluculum paravit
est egressus eius: et venierunt imber nobis
temporaneus et serotinus terre. Diluculum in
ortu solis fugant tenebre peccati. postmodum
lux. s. fidei. postmodum calor. s. charitatis.
postmodum fructus boni operis. Imber tempo-
poraneus secundum gloriam. est ille qui seminata facit
crescere. serotinus est ille qui fructum ad ma-
turitatem producit. Ille imber nobis est christus
panis qui spirat fidem credentibus. seroti-
nus qui post bona opera nos ponit in hor-
reo paradisi. De isto christo paravit prophetica
verat Esa. sui lib. ij. ca. Erunt in novissimis
diebus preparatus mons domus domini in verti-
ce montium: et elevari super colles: et fuerit
ad eum omnes gentes. Ille mons secundum Ambrosium
potest dici christus: mons coagulat in modum
pinguis. Ille mons paravit est per ascensionem
ad eum. Venite ascendam ad montem domini. qui
est christus. Esa. vbi. s. Paravit est mons iste in
vertice montium super omnem creaturam in celo: quod
ad dexteram patris. et fuerit ad eum omnes gentes.
per veram fidem in fine mundi qui fiet vivunt
ovile et unus pastor. Johan. x. Quarto
paravit sacramentum altaris quotidianum

religi-

contra quotidiana pctā. in lib. psalmoy ps. lxiij. Parasti cibā illoz: qm̄ ita ē p̄paratio ei⁹. Et nō solū tale sacramētū paratū est: imo oībus fidelib⁹ viatorib⁹ p̄parauit dñs hostiā: et sanctificauit vocatos suos. Sopho. f. Quinto ⁊ vltimo p̄parauit p̄ntam ⁊ remediū p̄ peccatis. teneat ergo q̄ vult obtinere paratū regnū cōsiliū sapientis scriptū Proverb. xxiij. **P**repara foris opus tuum: et diligenter exerce agrū tuū. i. corp⁹ tuū et aīam tuā: viticas vitiorū carnaliū ⁊ spinas pctoy spūalium eijciedo extra in confessione ⁊ p̄nitēde: in cōbureōe in satisfactioe. Itē accipiamus cōsiliū samuelis p̄phete scrip̄tum. f. Reg. viij. **P**reparate corda v̄ra dño: et seruite ei soli. Non placēt domō serui rebelles/ceci/cōtentiosi/ infideles/ somnolenti/ leprosi/ fetidi. ergo spūalr̄ preparete sic corda v̄ra dño: ne sitis rebelles p̄ superbiā: ceci per inuidiā: infideles p̄ auariciam qui abscondunt dño suo pecuniā: cōtentiosi per iracundiā: somnolēti per accidiā: leprosi per luxuriā: fetidi p̄ gulā. ista est optima p̄paratio. Itē teneamus cōsiliū scriptū 1. Cor. xxiij. ⁊ Zuce xij. **E**t vos estote parati: q̄ qua hora non putatis ⁊c. Sed quare dicit p̄parate corda v̄ra: plus q̄ de alijs mēbris: R̄spondet qm̄ cor est hospitium/ templū ⁊ claustrū. Cor: est hospitium: iō debet sollicitē p̄parari a quolibz xp̄iano: sicut hospitium in quo chylus munde recipiatur. sicut castrū anteq̄ p̄ncipe ingrediat. sicut templū vt digne xpo seruiatur. sicut vas anteq̄ liquorē ḡre infundatur. Almos. iij. **P**reparare in occursum dei tui. **P**reparate domos oēs: vt dom⁹ non sit puluere plena per vanitatem. vt domus non sit fumosa per loquacitatē. vt domus nō sit penosa per malā voluntatem. vt domus non sit discooperta per infamiam. Pro oībus tamen accedat illud. f. Paralipo. xxix. **O**p̄ em̄ grande est: nec homini preparaf habitatio: sed mag⁹ deo: qui preparauit genitrici sue immortalitatis locū. Cuius loci incolē et habitatores simus per illum: Cuius regnum ⁊c. Deo gratias.

Dominica. f. aduentus. Induamur arma lucis.

Dominica. iij. post octa. Epiphantie. Induite vos sicut electi dei.

Dominica. f. in quadragesima. Per arma iusticie a dextris et a sinistris.

Dominica. xij. post festum trinitatis. Sermo. f.

Induite vos armaturā dei: vt possitis stare aduersus insidias diaboli. ad Ephe. vi. Juxta scripturam veritatē pono talem

propositionem. Ille q̄ h̄z inimicū fortem et potentem. Crudelem et seuentem. Fallacē et decipientem. Talis debet sumere arma: vt habeat defensionē congruentem.

Ratio horū p̄r esse. dicit Aegeti⁹ de re militari: q̄ militi eunti ad bellum necesse fariū est summe muniri armis defensiuis maxie vt possit resistere inimicis. Cui⁹ rō est. ad pugnādū em̄ ⁊ inimicis resistēdū multū p̄fert habere bonū cor ⁊ audax. ⁊ p̄ oppositū habere cor timidū: est nocuū ⁊ summe piculosū. Nā vt dicit gl̄ sup Deut. xx. Deficiētē corde per timorē destituitur oīa mēbra exteriora: ac actibus suis. Et inde est: vt scribit Deut. xx. cap. fm̄ legem sacerdos debebat rebozare et atare corda pugnantoy appropinquante plio: ne p̄mescerēt et destituerent p̄ timorē. Appropinquate plio stabit sacerdos faciē: et sic loq̄tur ad pplm̄. Audi israel. Vos hodie ⁊ inimicos v̄ros pugnā cōmittitis: nō p̄mescat cor v̄rū. nolite metuerē. nolite cedere. nec formidetis eos. Ex his oībz p̄ q̄ habere bonū cor ⁊ audax: ac deponere timorē ad pugnādū summe est vtilē ⁊ necessariū. S̄z nihil est q̄ tārtū reddat hoīez audacē: ac deponere faciat pusillanimitatē sicut armatura. et p̄ op̄ positū defect⁹ armature facit hoīez ⁊ red. die timidū. Ita dicit Aegē. li. de re militari. Sit plerūq̄ vt nō de pugna: s̄ de fuga cogitēt q̄ in acie nudi ad vulnera ponunt. hec ille. Expedit q̄ q̄ vult inimicū suū crudelē ⁊ fortē ac callidū v̄cere et supare. q̄ sit bñ armat⁹ p̄tinue. De h̄ habem⁹ exēplū in sacra scriptura. f. mach. iij. vbi legit q̄ iudas machabē⁹ habebat quendā inimicū valde fortē et audacē. f. appollo nū: q̄ aggregauerit gētes a samaria ⁊ struēt multa: Et vt cognuit iudas: lz ipse esset fort⁹ ⁊ audax: tū induit se lozica sic gigas

p̄ m̄ h̄ n̄ b̄
10. f. 44
186

cor ē hospitium ⁊ templū ⁊ castrū

ex

Dñica. XXI. post trinitatis.

et succinxit se arma bellica in plio: et exiit
obuius illi: et percussit et occidit illū. et ceci
derūt vulnerati multi: et reliqui fugerūt:
et accepit spolia eorū: et gladiū apollonij
abstulit iudas: et erat pugnās in eo oibus
diebus. De scōo habemus exēplū. s. Regi.
vii. vbi legitur q̄ populus israel habebat
quēdā inimicū ita crudelē q̄ viri israel fu
giebāt a facie ei: timētes eū. s. goliā phi
listē. et cū dauid veller habere duellū cū
eo: rex saul induit eū armis suis: et cū nō
haberet in vsu noluit portare: s; portauit
illa arma q̄bus semper vsus erat. et sic eū
superauit. De tertio habemus exemplum
Eto. xii. vbi legitur q̄ filij israel cū essent
sub captiuitate pharaonis q̄ erat eorū ini
micus ita callidus et falsus in verbis suis:
q̄ qñ deus eū flagellabat promittebat q̄
populū dimitteret: s; qñ deus amouebat
eius plagam: sic nolere eum dimittere.
Eunq; eos propter multas plagas quas
deus ei intulerat dimississet: moyses circū
davit eos per viā deserti qui est iuxta ma
re rubrū: et nō cōfidētes adhuc in verbis
pharaonis: et timētes ne eos insequen
tur. dicit rex. Armari ascēderūt filij isrl de
terra egypti. vt possent se a pharaone de
fendere. Apparet igit̄ tertia clausula: et p
dñs tota regula preassumpta. Modo pre
dicta nota propositio applicando. repe
ritio q̄ nos sumus in continuo bello cum
quodā inimico nostro. s. diabolo/ qui ta
lis est. Nam ipse est

B Tam fortis et potens: q̄ vir potest eū alii
quis superare.

Tam crudelis et maliciosus: q̄ non mise
retur: nec vult vlli parcere.

Tam falsus et ingeniosus: q̄ non pōt ho
mo se ab eo custodire.

C Primo dixi q̄ diabolus est adeo fortis
q̄ oēm superat potestātē. Ita declaratur
Job. xl. vbi ppter suā fortitudinē duob;
animalibus maximis cōparatur: quibus nul
lū est simile vel equale. Primū vocatur be
hemoth. i. elephas. Scdm qd̄ est aquatis
cū: qd̄ vocatur leuiathan. Et dicit sanct;
Tho. i postilla: q̄ est balena. Et in isto ca
pitu. postea ista similitudine subiūgit ca
sequen. Nō est super terram potestas que
cōparetur ei. Et quia ipse sit ita fortis: tñ
magis pugnat astutus et insidijs: q̄ virib;
et ideo magis periculosus et magis cauē
dus. Sed sunt multi in mūdo: qui miran

tur cū audierint aliquē bonū hoīem cecis
disse: et tñ nō est mirū si aliqu cadat. Nā
legit̄ in vitasparū: q̄ quidā venit ad ab
batē rheodoꝝ dicēs. Ecce quidā reuersus
est ad seculum. Rēdit abbas. In hoc nō
mireris: sed si audieris q̄ aliq; preualue
rit effugere de ore inimici: de hoc admira
re. An suā fortitudinē et potestātē offēdit
deus in figura Apoca. xij. vbi Jobā. vidit
quēdā draconē magnū qui sua cauda tra
hebat ad terrā tertiam partem stellarum.
Iste draco est diabolus: q̄ dicit̄ draco ppter
suā maliciā. Iste sua cauda. i. suggestione
et tēratione/ tertia partē stellarū. i. hoim
qui debent virtutibus lucere vt stelle: tra
hebat ad peccandum. Apparet ergo quo
modo diabolus est fortis.

C Scdo dixi q̄ est crudelis: q̄ oēs quos
pōt interficere: interficit: et nulli misere;
q̄ dicit̄ bñs Ambro. in quodā sermone.
Diabolus nō diligit filios suos: sed odit.
sic amat vt pdat. vt lupus agnū vt come
dat. Suā crudelitātē ostendit illis q̄ sunt
in inferno: q̄ eos sine redio ab vna pena
in alia perducit. An Job. xliij. Ab aquis
mūtiū transibūt ad calosē nimum. Possu
mus ergocludere illud. Viere. vj. Crude
lis ē et nō miserebit. Etia de sua crudelita
te loquitur Greg. di. Nihil se fecisse existi
mat: cū atas nō sauciat. Cū ergo n̄ inimi
cus sit ita crudelis: id debemus arma no
stra sumere. q̄ vt dicit̄ apls. ij. Coꝝ. x. spi
ritualia sunt. custodite ne p̄ torporē et ne
gligentia cōtrahāt rubiginē: sed sint luci
da et nitida. Nō satis fuit figuratum anti
quitus. Narrat Aegen⁹ lib. ij. c. iij. de re
militari: q̄ equites romani fuerūt coacti
loicas suas et cōtos et cassides frequēter
tergere. Et assignat cām: q̄ terrorem incu
tit inimicis splendo: armor. Unde dicit̄.
Quis em̄ credit militē bellicum cui⁹ ar
ma sunt rubigine fedata? Isto mō d; mi
les xpi continue tergere arma sua. i. cōfer
uare gratiā sibi a deo data et factā et virtu
tes sine rubigine peccati: et hoc per conti
nuum exercitiū bonoꝝ operū et virtutum.
Apparet ergo quō diabol⁹ est crudelis.

C Tertio dixi q̄ est callidus et ingeniosus:
Ita innuit ipse Job in. c. s. vbi legitur q̄ sa
than reddēs rōnē de actibus suis deo exa
minanti et dicenti. vnde venis? Dixit. Eū
cū in terrā et perambulauit eā. Per terrā
intelliguntur pctōres. et terrenis dedit;

ep?

ep?

B

fo. 96.

Et per hoc qd dicit se terrā circūisse: ostendit se callide habuisse. Nā ipse circūit affectus: et attēdit vniuersumq; propriū affectū. vñ Beg. ij. lib. moral. ita inq̄r. Antiquus hostis intuetur humani gñis ⁊ vniuersumq; mores: cui vitio sunt p̄p̄inqui, ⁊ illa apponit ante facie ad que viderit facilius inclinari mētē. Habet se ad modū sagittarij venatoris: qd priusq; emittat sagittā in lepore seu auē: circūit eā: considerās a quo loco possit aprius eā p̄ntere. Sic diabolus circūit mētē ⁊c. Et in hui⁹ exēplū legim in vita sc̄i macharij qd diabol⁹ i humana specie habēs vestimētū linēā lacertarij apparuit. et p̄ oīa foramina pendebāt ampulle. Et dixit ei machari⁹. quo vadis? Et ille. vado portione fratres. Et machari⁹. Quare tot ampullas portas? Rñ dicit. Sustū fratrib⁹ porto diuersaz delectationū. ⁊ si vna ad hoīes seducēdos nō valet: appono aliā. 3o sc̄a m̄ eccl̄ia cōsiderās ei⁹ calliditatē quā h̄y ad tentādū nos: ita clamat ad deū dicens. Vigila sup nos eterne saluatoris: ne nos apprehendat callidus rētor: qz tu fact⁹ es nobis sempiternus adiutor. Apparet qd quōd est falsus et callidus. Ex antedictis igit. s. ex maiori ⁊ minori p̄cludat thema sic. 3git p̄sult nobis ap̄s. Induite vos armaturā dei ⁊c. que sunt verba thematis. In quibus duo nobis ostendit.

Primo nostrum defectum ⁊ magnam necessitatem: eap̄pter mādāt nos cooperiri et ornari. Induite vos.

Secundo nostrum periculosum statum ⁊ debilitatem: eap̄pter p̄cipit nos muniri atq; preparari. in hoc qd dicit: armaturam dei.

Prima pars.

Quantū ad primū est sciendū: qd sol⁹ hō dz induit vestib⁹. Rō ē: qz videm⁹ manifeste qd plātis ⁊ aialib⁹ sufficit puidētia nature. pellis/cortex ⁊ filia. s; sol⁹ hō indiget veste seu coop̄tura: alioquin subito veniret frig⁹ inducēs mortē. Istū defectū incurrit hō propter pctm̄: qz de⁹ in statu innocētie sic ordinavit: qd oīa ad nutū obedirēt deo: et corpus aīe: ⁊ oīa aīalia hoī. vt p̄ Deū. j. Dominamini piscibus maris: ⁊ volatilibus celis: ⁊ vniuersis animantibus qd mouentur sup terrā. Mediū aīa seruauit istū ordinem: et fuit subiecta

deo: corpus fuit oīno subiectū aīe. ita qd nō habuit calorem vel frigus inordinatū. bruta ad nutū obediebāt hoī. Et qz bruta istum ordinē nō primo fregerūt: iō habēt naturā ita fortē qd veste nō indigent. Solus homo fregit istū ordinē qñ cōcupiscētia a deo subuertit ⁊ infāmavit cor ei⁹: qd appetijt equalitatē dei. Eritis iquit sicut dij. Gen. iij. ideo statim sensit tantū frig⁹: qd aīa fuit p̄morta ⁊ pctm̄. et corp⁹ ei⁹ am fuisset mortūū frigore nisi habuisset idumentū. vñ Gen. iij. diē. Fecit dñs deus ade ⁊ vxori ei⁹ tunicas pelliceas ⁊ induit eos. Ad qd quilibet nrm spūaliter sicut male apparet sine veste corporalis: ita etiā si ne veste spūali qd est charitas. Rō est. vide mus qd ille qd vult intrare in nuptijs nobilibus atq; magnis: vel in curia magni regis. siue inuitat⁹ siue nō pueniat: dz pulchris induit vestib⁹. Ratio est. qz ad oppositū nō erit ausus intrare. sicut legitur de mardocheo qd erat sacco indut⁹. de quo dz Vester in ca. iij. qd erat ante fores palatij gradiens. Nō em̄ erat licitum indutū sacco aulā regis intrare. Et postro qd intret: si male est indut⁹: cū verecūdia expellit. sicut legit⁹ Adar. xij. de illo qd intrauit cōuiuū sine veste nuptiali. ⁊ fuit ignominio se expulsus. Eū igit nos simus ad celestes nuptias vocati ⁊ inuitati: non solū bonis sed etiā mali: iō si volum⁹ in istis nuptijs intrare: oportet qd habeamus istā vestem nuptialē. s. charitas: que est vestis spūalis. qz sicut vestes corporales cooperiunt verenda hoīs: ita charitas operit delicta vnde Prouerb. x. Aniuersa delicta operit charitas. ac si nunq̄ fuissent. Apparet erit quo primū.

Secunda pars.

Circa secūdū est sciendū: qd sicut dz Job. vij. Militia ē vita hominis sup terrā. et iō iudicandū est de homine in hoc mūdo: sicut de militib⁹ in bello. Magnū em̄ periculū est militibus cōto deponere arma. vñ factū est aliquando qd aliqui credentes se viciāe hostes: et reputātes se securos: dum depositis armis quiescerēt: iterū insurgētib⁹ hostib⁹ vincēbantur. Exēmplū habemus. s. Reg. xxx. de amalechitis cōmedētib⁹ ⁊ bibētib⁹: et quasi diē festū celebrātib⁹ qd percussērunt scelech ciuitatem. in quos irruit re?

quare hō indiget veste
quā nō debebat hēre in statu
p̄nc̄

m̄ h̄ra ⁊ bruta hoīs sup terram

veste nuptialis
130

Dñica. XXI. post trinitatis.

pente dauid: et interfecit. Sic homo qui
continue impugnatur a diabolo: nūq̄ de
bet arma defensionis deponere. licet em̄
homo resistens tentationibus demonis/
vincat eum: si tamen deponat cautelā de
fensionis: credens se posse stare semper vi
ctor: de facili vincatur. quia sicut dicit Die
rony. securitas facilis est ad lapsum. **Sē**
per ergo debemus esse parati ⁊ armati ar
matura dei: vt possimus resistere nro ini
mico. quod fuit nobis prefiguratum anti
quitus. Legitur enim in chronicis roma
norum: q̄ romani cum transirent per nes
mora magna: oportuit eos cum elephāti
bus ⁊ alijs feris bestijs preliari: qui arma
uerunt se ⁊ equos suos desuper aculeis ⁊
clavis ferreis: vt sic animalia adueniētia
vulnerarētur et fugerēt: et ita libere trās
ierunt. Ita nos debem⁹ facere si volumus
diabolum euadere: similem modū arma
di habentes. Sed vbi hec arma aculeorū
et clauorum inueniemus? Certe si artēdi
mus ad bellum christi: quod pro nobis su
stinuit et exercuit in die parascueus: repe
riemus q̄ talia fuerūt arma sua. Nam ip
se pro equo habuit crucem. pro lorica cor
rigias quibus fuit percussus. p freno qd̄
ad os applicatur: spongiam felle et aceto
balneatam ⁊ plenam. pro galea coronam
spinarum aculeis circumēptam: vsq; ad ce
rebrum s̄m Bernar. penetrantem. loco la
ncee in manibus habuit clauos. ⁊ in latus
lanceam perforantem. loco calcariū in pe
dibus etiā habuit clauos. loco lorice hab
uit totum corpus cruentatum. q̄ a plā
ta pedis vsq; ad verticem/ non est in eo sa
nitas. Esa. in. c. f. sed loco scuti habuit pa
tēriam. quasi agnus ductus est corā ton
dente se. Esa. liij. Et sic istis armis diabo
lū vici ⁊ superauit. Et ideo dicebat Job.
xvj. In mundo pressurā habebitis: sed cō
fideite quia ego vici mūdum. i. principem
mūdi. s. cū istis armis. Ergo dñi mei assu
mannus hec arma in cordibus nostris per
iugem meditationem. Nam vt dicit bea
tus Grego. q̄ si passio christi ad memoriā
renocetur: nihil adeo durū est: quod non
equo aīo toleretur. Et sic ista arma portā
do diabolum superabimus: ⁊ in eternam
gloriam coronā victorie suscipiemus: quā
nobis concedat rē. Amen.

Accipite armatu

ram dei. Ephe. vj. Teste sa
cro eloquio: est
Primo armatura cui debe
mus resistere.

Secūdo armatura quā debemus abijcere.
Tertio armatura quā debemus accipere.
Prima est armatura tentatoris.
Secūda est armatura peccatoris.
Tertia est armatura iusti viatoris.
Prima pars.

Quod est primo armatura

cui debemus resistere: et hec est diabolū
vocatū fortis armatus Luc. xj. Fortis p
naturā. armatus per astutiā: de qua astu
tia que est armatura sua loquit̄ Iſido. de
summo bono p hunc modū. Diabolus tri
plici acumine sciētie viger. subtilitate na
ture: experimēto tēpor: reuelatione supe
riorū potestatiū. Iste armat⁹ fortis figurat̄
optime per goliā armatū: cui⁹ arma. s. iſe
gū. xvij. registrant. Cassis enea. ⁊ hastā ere
am in manibus suis. Ista est armatura ca
pitis: aliō noie vocat̄ bassinetus. Per istā
armaturā intelligit̄ supbia pctm capitale
immo caput oim capitaliū. Augu.
in epla ad quēdā comitē. Supbia est pec
catorū oim initū finis ⁊ caput. qm̄ non lo
lū est pctm ipsa supbia: sed etiā nullū pec
catū potuit aut pōt aut poterit eē sine lu
perbia. Ista est armatura diaboli. nā scri
ptū est ps. lxxij. Supbia eorū. hoc est dei
monū. ascēdit semp. imo supbia de ange
lis demones fecit. **Q**Secūda armatura ē lo
rica: q̄ est auaricia: vbi sunt anuli multi:
qm̄ diabolo instigante multipl̄r cōmittit̄
hoc pctm: qm̄ ab ipa pcedit̄ crimina: vt
pote simonia/ vsura/ rapina/ furtū/ sacri
legiū/ oppressio/ tyrānia/ immisericordia.
vñ Aug. li. de libero arbitrio. De auaricia
oīa mala oriūtur: et pctōr oim spine pro
ducuntur. Ista armatura phibet̄ Roma.
vj. Neq; exhibeatis mēbra vra arma ini
quitatis. hoc est auaricie et cupiditatis.
QSequit̄ tertia armatura goltē: qm̄ ely
peus ereus tegebat humeros suos. Ely
peus iste in diabolo est inuidia qua totus
regitur. vñ pctm propriū diaboli est inui
dia: quā habet de salute xpianorū. de qua
inuidia Sap. ij. Inuidia diaboli mors in
troiuit i orbē terrarū. O creas habebat rē.

Q. 2.

arma p.

QDñica. xxi. post festū trinitatis. Ser. ij.

de quibus ocreis armatus est diabolus, hoc est terationibus varijs presertim de volū-
tate libidinosa: de qua diabolus per mu-
lierem impugnauit ioseph. Gen. xxxix. sed
non preualuit: qm̄ ioseph armatus a dex-
tris sequēdo rectam rationem: a sinistris
fugēdo carnalem delectationem viriliter
trūphauit. Vasta cream etiā habebat in
manibus. Ista armatura est inuasua/in-
signum q̄ iste fortis armatus cū hastis et
lanceis varijs: cū sagittis in pharetra mul-
tipliciter inuadit hominē xpianū. Greg. li.
cxxx. moral. Letis moribus luxuriā propo-
nit: tristibus pctā discordie porrigit: pas-
uēti terrores incurit. Singulis igitur
hoibus virijs cōueniētibus infidiat.

Secunda pars.

¶ Secunda armatura

quā debemus abicere &c. nonnulli pecca-
tores sunt in mundo armati virijs: s; sunt
inermes virtutib; & tales de facili deuin-
cantur. Fatuus est: immo stultus q̄ proty-
cit arma in prelio. quapropter p̄ modū in
crepationis pb̄ia loquebat Boe. in. f. de
cōso. p̄sa. ij. Talia tibi cōtuleram? arma:
que nisi prius abiecisses: inuicta te firmi-
tate tueretur. Narratur q̄ quidā bene ar-
matus olim fuit: tñ implicat? virijs & pec-
catis: et sic sp̄aliter erat inermis: et iret
per viā cum suo armigero: & fecisset diē:
venit ad quoddā nemus vbi inuenit pra-
tū amensimū: et dixit armigero. Ego hic
modicum quietescere volo. et ne excites me
donec ego excitem meipm̄. Et dñ de facto
dormire somnū fecit: in quo videbat in
dextera militis dormientis septē iuuenes
pulcherrimos ipsum custodientes. a par-
te autem sinistra erant alij tres terribilis
figure: qui diffidauerunt alios sex: dicen-
tes. pugnemus simul p̄ isto milite. Fina-
liter pugnauerūt: et de sex trūphauerūt.
Facto somno/ excitatus est miles. et inter-
rogauit armigerum di. vbi sumus? Et ar-
miger r̄dit. nos sum; in loco bono et tu-
to. Et iterum miles. qualis hora est? Res-
pōdit armiger. media nox. Et ait miles.
cito ambulem;: qm̄ multa habeo expedi-
re. Et dixit armiger. domine nox est obscu-
ra: & nos sumus in loco bono atq; securo:
et sumus in nemore: et ignoramus viam.
Miles dixit. de necessitate oportet ambu-
lare. Et processerunt vementes ad pedem

cuiusdam montis: et ascendentes montē
inuenerunt aliud nemus: & intrauerunt:
et tandem peruenerunt ad domūculā cu-
iusdam heremite. Et intrantes/miles he-
remitam ad partē traxit: et narrauit som-
nium quod fecerat. Heremita hō audito
somnia: ad plenum dixit militi. Tu es ille
miles inermis quē vidisti in somnio tuo:
armis virtutum totaliter denudatū: qui
propter malam vitam tuā descendisti tur-
piter de equo albo. de statū innocētie ba-
ptismalis. Pratum in quo dormisti ame-
nissimum/sunt carnales delectatiōes: in
quibus occupasti totam vitam tuam. Iu-
uenes in parte dexterae sunt pulchritudo
vana/sanitas/iuuentus/diuitie mundicia-
les/spes lōge vite/fortitudo. Alij tres tur-
pissimi in sinistra parte sunt infirmitas/an-
tiquitas/mors. Infirmitas vincit duos.
videlz pulchritudinem et sanitatem. anti-
quitas alios duos. videlz fortitudinem et
iuuentutem. mors alios duos. videlz di-
uitias et spem longe vite. et nisi aduertas
tu es in statu damnationis. Voc tuam
miles iste: rediit ad domum suam: et reli-
ctis omnibus et datis pauperibus: intra-
uit religionem expoliatus virijs et pecca-
tis: et armatus virtutibus in bono vitam
finiuit.

Tertia pars.

¶ Tertio introductum

fuit: qm̄ est armatura quam debemus ac-
cipere & assumere: de qua armatura loqui-
tur thema & apostolus in epistola hodie-
na p̄ totū. Et sunt sex in numero quas de-
bemus accipere. Ergo accipite
Primo armaturam continentie.
Secundo armaturam iusticie.
Tertio armaturam constantie.
Quarto armaturam credentie.
Quinto armaturam spei bone.
Sexto armaturam doctrine.
¶ Dec sex genera armorum que sunt assa-
menda contra hostes. videlz diabolū/car-
nem/et mundum.
¶ Prima armatura/continentia/castitas/
mūdicia: vbi dicit. State viriliter succincti
lūbos v̄ros: qm̄ eritis in pugna p̄ carnē:
state ne cadatis succincti cingulo castita-
tis & cōtinentie. quo cingulo fuit p̄inct?
ad lūbos p̄ angelos sc̄tūs Tho. de aq̄no: &
cingulū nūq̄ dissoluit: vt de eo potuit dici

et ij

de somno m̄stis

arma q̄b; debem; vincere. diabolū
carne. mūdiz. 159

IV. Dñica. XXI. post trinitatis

illud Luc. xij. Sint lumbi vři precincti etc. Et Grego. Lumbos nros precingim? cum carnis luxuriã p continentã refrenam? Ista armatura multã d: necessaria. Ista armatura q̄ vocat cingulã: est armatura lucis vna de illis de q̄b? apls Rom. xij. Induamur arma lucis. pp̄ celestei ouginiem: qm̄ a deo est talis armatura. et hec etiã vocat armatura dei a deo sp̄ualr fabricata. Q̄ Secda armatura accipiẽda est iusticie de qua i textu. Induti lorica iusticie. Lorica est armatura que vndiq; ptegit corpus: qualis est virtus iusticie: q̄ ordinat hoĩem ad superiorẽ: ad inferiorẽ: et ad equalẽ. que cuilibet dat qd suũ est. tribue ergo talib? q̄ sua sunt: supiori/eq̄li/inferiori. Redde plato reuerentiã et obedientiã: quoz altera cordis: altera opis: tribue equali p̄siliũ: q̄ ignorãtia erudiat et auxiliũ quo infirmitas iuuetur. tribue subiecto custodiã: vt possit cauere pctm̄ et disciplinã. De ista armatura iusticie loq̄t apls. ij. Cor. vj. Per arma iusticie a dextris et a sinistris. vult dicere apls qd ista arma iusticie ptegit fortit a dextris pspirat: ne supbiam? et a sinistris aduerſitat? vt patietiatẽ habeam? Q̄ Tertia armatura accipiẽda est armatura cõstãtie seu patietie. vñ i textu p̄tinet. Calciami pedes i p̄pationem euãgelij pacis. Calciami pedes: h est affectiões vře sint munite: armate virtutibus: ne a vitis impugnent. Hierem. ij. Prohibe pedẽ tuũ a nuditate. Ista e armatura dei duplici mō. vel qd ip̄e xps deus et homo armatus fuit ista armatura. armatus iniquaz patientia atq; pstantia in sua passiõne. s. Def. iij. Xpo passo i carne et vos eadẽ cogitatione armamini. ipsuz in cõstãtia et patietia imitãdo quãtũ erit possibile. Vel d: armatura dei p eo qd suos fideles armat tali armatura. qre hoc? vt vitia destruant: vt insidias diaboli effugiant: vt in die iudicij resistere valeant ij. Cor. x. Arma militie nre non sunt carnalia: sed sp̄ualia. Arma militie nre. h est nõ militamus fm carnẽ. et arma nra nõ sunt carnalia: qm̄ illa debilia sunt valde. De scdo vbi thema. Et possitis stare aduersus insidias diaboli sitis armati. De tertio etiã vbi thema. Induite armaturã dei: vt possitis stare in die malo. Q̄ Quarta armatura dei fides: que designatur p scutum in textu. In oĩbus sumetes scutũ si

dei in quo possit? oĩa tela neq̄ssimi ignea extinguerẽ. quod est fides. Dic videndũ Primo de scuto fidei. Secundo de telis. Tertio qd est iste nequissimus. Q̄ Quãtũ ad primũ sciendũ qd fides est armatura defensiva. Sicut scutũ defendere arma ptegit: et primũ occurrit ad detendẽ dũ: pari mō fides i bello sp̄uali. vna glo. in h loco. Prima petit campũ dubia sub sorte duelli pugnatũ fides. P̄tẽ scutuz portat in sinistra. Sinistra est vita ista. dextera vita paradisi. Et fides tantũ durat: quantũ vita p̄ns et nõ plus. Ergo in oĩb? supple p̄eluz d carnẽ m̄idũ et diabolũ. p̄sertim d istũ iuxta illud. s. Def. v. Lui. s. diabolo resistite fortes i fide. In q̄ scuto fidei potestis oĩa tela neq̄ssimi ignea extinguerẽ. dic oĩa. i. oēs acutas tẽra tĩões diaboli. p̄sertim tẽtatiões luxurie/auaricie/atq; superbie. Et tela vocantur ignea: qd de vitio in virtũ. de pctõ in peccatũ inflamãtia. nequissim? p̄seuerando. Q̄ Quinta armatura dei accipiẽda spes: q̄ est virtus theologica: et designat p galeã in hoc loco. Et galeam salutis assumite. Et quare spes d: galea? h̄ dicitur qd sicut galea ptegit a supiori parte: sic spes ptegit sp̄ualr ex cõsideratiõe sup̄ne beati rudinis. Spe em̄ salui facti sum? Rom. viij. De ista armatura spei pulchre loq̄t Bern. super cãtica sermone. lviij. Si mihi (inquit) premia pmittant: per te obtinenda sperabo. si insurgat aduersus me prelia: si seuiat m̄idus: si furat malignus si caro aduersus sp̄m p̄cupiscat: in te ego sperabo. Q̄ Sexta armatura q̄ debet accipi a quolibet fideli est armatura sapiẽtie siue doctrine: q̄ vocatur gladius in epla. Et gladiũ sp̄s qd est verbũ dei. Vbi nõ tandũ qd predicatio verbi dei cõparatur gladio ppter quattuor. Primo qd sp̄s sc̄tus illũ gladiũ fabricauit. ij. Petri. ij. Sp̄sctõ inspirati locuti sunt sc̄ti dei homines. Scdo qd iste gladi? sp̄uales hostes interficit. Esa. xj. Spiritu labioꝝ suozum interficiet impiũ. Tertio qd sp̄m a carne diuidit. Hebr. iij. Cuius est sermo dei: et penetrabilis: omni gladio accipit: et pertingens vsq; ad diuisionem aĩe et sp̄s ritus. Quarto qd sp̄s interioria vulnerat et pungit. et sagittis acutis comparatur Accipite ergo armaturã constantẽ cõtra

de armatura
di

armatura fidi

predicã cõpar gladio 26.

turbationes mundi. armaturā iusticie cōtra voluptatē carnis: vt tādē sic armati istis virtutibus: post pugnā atq; victoriā percipiant victores regni coronā. Ad quā nos perducere tē.

¶ **D**ñica. xxi. post festū trinitatis. Ser. iij.

Rat quidam re-

gulus: cuius filius infirmabatur capharnaum. **Joh.** iij. et in euāgelio tē. **Euan-**gelium p̄fens cōtinet miraculū de filio cuiusdā reguli per xpm curato. Et noueritis p̄ forma sermonis: q̄ in isto euāgelio fit mētio de tribus p̄sonis. Primo em̄ fit mētio de persona humiliter supplicāte et requirente petitionem officiosam. et de ista persona dicitur q̄ erat quidam regulus.

Secūdo de persona p̄ qua supplicat p̄pter necessitatē periculosam. et de ista dicitur q̄ erat quidam filius reguli: qui incipiebat mori. ecce necessitas et periculum.

Tertio de persona cui supplicatur p̄pter suam potentiam miraculosam. et ista est xps cui regulus humiliter supplicando dicit. Dñe descende tē.

¶ Pars vñica.

Dico primo q̄ in p̄sen-

ti euāgelio fit mētio de vna persona que supplicat tē. de qua dicit. Erat quidā regulus. Ad litterā regulus fuit **L**hyb. accipit triplaciter. Primo p̄ rege alicuius parui regni: et isto modo hic non accipit: q̄ in iudea vbi factū fuit istud miraculū: tpe xpi nō erat aliq̄s rex. ita em̄ perdidit iudei regnum et sceptrū iuxta prophetiā **iacob** **Gen.** xlix. Nō auferes sceptrū de iuda tē. oēs em̄ habebāt solū principē: solū imperatorē romanū. vñ ipsi dixerunt **Joh.** xix. Nō habemus regē nisi cesarē. Secūdo modo accipit regulus p̄ aliquo de genere regio. nec isto modo accipitur hic. Nā tēpo re xpi q̄ si sciret nō talis in iudea sustineret. Nā romani in iudea nō sustinerent regē de genere iudeorū: nec aliq̄ de genere regio. An de xpo nato: magi q̄ venerūt in hierlm̄ et ductu rex: dixerunt de xpo. **Abi** est q̄ natus est rex iudeorū: **Perodes** statim cogitavit vt interficeret: **q̄ obire** occidit oēs pueros q̄ erāt in bethlee et in oībus finib; eius a bimato et infra. vt patet

Mat. ij. Tertio modo accipit regulus p̄ aliquo officiali regis: et isto modo dicunt doctores q̄ accipitur hic: q̄ ly in iudea romani nō sustinerēt regē: maxime de genere iudeorū: nec aliq̄ de genere regio: tamē bene sustinebāt officiales regis et imperatores. Et dicit hic **L**hyb. cōtinuado h̄m **l**ram: q̄ iste regulus erat ceterio: qui supplicauit xpo p̄o curatione filij sui h̄m q̄ p̄ **Luc.** vij. Sed ista sn̄a in veritate stare non p̄t p̄pter tria ex parte infirmorū. Primo q̄ iste de quo loquitur euāgelium erat filius: ille seruus. Secūdo p̄pter qualitātē morbi: q̄ iste febricitans: ille paralyticus: q̄ morbi non formaliter et semper mutuo se includūt. Tertio quoad locum vbi erāt infirmus: q̄ iste in capharnaum: ille in chana galilee. Itē ex parte supplicātū p̄pter alia tria. Primo q̄ iste perebat accessum ad infirmū et ad domū dicēs. Dñe descende tē. Et tūo verbo solū petijt visitari. Secūdo q̄ iste q̄ xps veniret ad domū suā: nō reputauit se indignū: ceterio vō se reputauit indignū. nā dicit. Dñe nō sum dignus tē. Tertio q̄ iste habuit fidem diminutā et cū dubitatione mixtā: ceterio firmā. vñ xps de eo dixit. Nō inueni tantā fidē in israel. ¶ **E**tridete hic duo notabilia moralia. Prīmū circa regulū: q̄ habuit fides impfectā et diminutā a principio. habuit em̄ fides in regulo tria: h̄m q̄ h̄y q̄li bet alia virtū. Primo in iudicij: et hic habuit impfectionē: q̄ est ielsum posse curare filium credidit: tñ nisi p̄fens esset corpore: sum hoc posse dubitauit h̄m **B**reg. Secūdo habuit in isto fides p̄gressum: q̄n credidit sermōni quē dixit ei ielus. Adde tē. et hic exclusa est dubitatio. Tertio habuit eē p̄fectū: q̄n viso xpi miraculo: credidit ire ad domū eius tota. ¶ **S** notate quanta est virtū fidei. q̄ diminuta et impfecta et etiā dubia / curationē p̄ filio obtinuit: quāto magis faciet p̄fecta. p̄ tāto dixit **ch**ustus **Mat.** xvij. Si habueritis fidē. s. p̄fecte / ficut granū sinapis. dicetis huic monti tē. ¶ **S** cōm morale documētū. Circa p̄sonā xpi est notādū q̄ xps rogat ire ad domū reguli: quare noluit ire ad curādum filiū eius diuītē: tñ rogatus p̄ ceterione diuītē q̄ nō ad domū eius iret: sed solum verbum diceret ad curādum seruū pauperē: ire voluit. In quo reprehendunt illi medici sp̄iales et corporales: q̄ libere accedunt

Act. p̄v

cont. melius

regulus accipit. 3°

romani nō sustinebant in iudea aliq̄ de genere regis iudeorū

Dñica. XXI. post trinitatis.

ad curandū infirmos diuites: nō tñ accēdunt ad curandū pauperes. Dimissa litera veniamus ad spm: pro quo videnda sunt per ordinem quinqs.

Primo quis regulus:

Secdo quis infirmus filius.

Tertio quis locus vbi infirmatur.

Quarto quis morbus quo grauatur.

Quinto que hora septima in qua infirmus a morbo liberatur.

¶ Primo igit est videndū q̄s sit regulus.

Spūaliter ⁊ allegorice in regno aīe rō sive intellectus est rex. volūtas regina. fm Aug. nobiles virtutes intellectuales. milites et comites virtutes morales. vasalli et subditi oēs vires sensitiue ⁊ partes inferiores anime: que sicut dño ⁊ regi debēt obedire intellectui. Talem regē constituit deus in adā in regno aīe. Talem regē cōstituit quilibet virum perfectū in quo dominat ratio: ⁊ subicit caro. vñ Aug. de vera innocentia. Nō caret regia potestate: q̄ corpori suo nouit rōnabiliter imperare. vere em̄ dñs est terre qui carnē suā regit legibz discipline. 3o poeta. Si te mēte regis: es dignus noīe regis. Sed est videndū quare hō sic creatus diminutiue dicitur regulus: et nō rex: Rñde q̄ p̄pter duo. Primo: q̄ dñatur in paruo regno. i. in microcosmo. solus dñs in macrocosmo. Secdo dicitur diminiutiue regulus infirmitate. sicut dicitur regulus qui nō p̄fecte dñatur subditis: immo subditi ei rebellāt: ⁊ inimicis suis cōfederantur. q̄ deplozatur Berni. in quodā sermone dicit. Veni dñe iesu: aufer scandalū de regno tuo q̄ est aīa mea. venit ibi auaricia et vēdicat sibi sedem. luxuria/ego dicit regnabo. ira: inuidia: et cetera vitia militāt in me: q̄bus ego potissime vt videar resistere: te dñe clamabo et dico. Non habeo dñm nisi dñm iesum xpm. veni ergo dñe iesu: et disperge illos in virtute tua: vt regnes tu qui debes in ea regnare.

¶ Alio igit primo in sensu spūali: quis est regulus: videndū est scdo q̄s est infirmus filius. Pro quo sciendum q̄ operatio boni vel inclinatio ad bonū est filius reguli. i. rōnis/ intellectus ⁊ volūtat̄is. Nā p̄ naturā primū obiectū intellectus est verū: et volūtat̄is bonū. et ideo dicit p̄b̄s in. j. Ethic. Oīa bonū appetunt. Primū igit filius quē cōcipit volūtas: q̄ est regina in regno anime: est bonū: vel inclinatio ad bonū. Secdo

ecce q̄ iste filius per peccatū est infirmus et debilis p̄pter prouitatē quā habet ad malū. vnde Bern. viij. Senlus ⁊ cogitatio humani cordis in malū p̄na sunt ab adoleſcentia sua. Hoc declarat pulchre sermō Tho. s. ij. q. r. ar. ij. in corpore questionis. q̄ hō in statu nature itegre erat sicut homo sanus: in statu nature corrupte sicut homo infirmus. Ratio: hō sanus p̄t in omne illud q̄ est p̄portionatū sue nature de se: p̄ se: sine aliquo adiutorio. In infirmo nō non p̄t in illud q̄ sue nature p̄portionatū est sine adiutorio. vt moues r̄t est p̄portionatū nature hoīs: tñ infirmus nō p̄t se mouere sine adiutorio q̄ est baculus. Ad p̄positū liberū arbitriū hominis poterat bonū facere: p̄ctm vitare: moraliter operari: et oīa alia p̄portionata sue nature sine adiutorio gratie facere. vt dicit doctor in. ij. sen. q̄ hō in statu innocentie poterat p̄ctm vitare absq̄ gratia: et sic erat sicut hō sanus. In statu nō nature corrupte nō p̄t sine adiutorio gr̄e: sic in statu isto nō p̄t homo p̄ctm vitare: et bonū operari: nisi gratia volūtatē hominis sanet: ⁊ hoīem infirmum adiuret: sicut q̄ ponit in. ij. sen. di. xxvij. et hoc p̄pter corruptionē nature ⁊ prouitatē ad malū: que facit infirmā inclinationem ad bonū: que boni inclinatio et operatio est filii reguli ⁊ intellectus ⁊ volūtat̄is: ⁊ p̄pter hoc genitores multū diligūt filium: iō cuiuslibet eoz dicitur de suo filio infirmo. Dñe ecce quē amas infirmus. Job. xj.

¶ Tertio loco est videndū de loco vbi est iste infirmus infirmus. ⁊ dicitur in euangelio q̄ iste locus dicitur capharnaū: ⁊ p̄prie ⁊ spūaliter loquēdo. Nā capharnaū interpretat villa pinguedinis: in quo designatur q̄ in pinguedine ⁊ abundantia tēporaliū hoīes spūaliter infirmantur. vñ ps. lxxij. Prodeht quasi ex adipe iniquitas eoz. propter hoc dicitur Luc. vj. Ne vobis diuitibus q̄ habetis cōsolationē vestrā. Alidemus cōiter q̄ multa abundantia istarū rerū tēporaliū: ⁊ pinguedo in cibus ⁊ potibz sunt causa infirmitatis corporal̄is. Eccl. xxvij. In multis escis erit infirmitas. Sic ista mer sunt causa infirmitatis spūalis. In huiusmodi pinguedo aīalis nō offerebat i sacrificio: q̄ ex pinguedine: que est ex malo nutrimento aīalis et abundantati et copioso: p̄uenit p̄ctm que est infirmitas ⁊ mors spūa.

*In regno aīe
intelligitur Rex
voluntatis Regina*

*crocosmus 9. ma
crocosmus*

*obm intelligitur
liberum
obm voluntatis bonum*

*capharna
179*

homo est Regula filii 9 opa

Sermo. III. CLXXXVIII

multe spes feb

lis. et ideo sequit in textu supradicto. Propter crapulam multi perierunt. Crapula est abundantia/multiplicitas/et varietas ciborum: que in magnis et potentibus generat graves infirmitates: et deinde morte. Dicitur sicut macrobius/vtrū difficultior digestio sit cibus simplex et uniformis quam multiplex et difformis? Et rōndit ad istam questionē dicit quod difficultior digestio est multiplex quam simplex. et per dñs magis procreatus infirmitatis et mortis. quod probat per quinqz rōnes. Prima quod videmus quod pecudes que simplici cibo vitantur: sanissimi sunt et carnes firmet et si alique infirmatur ille potissime sunt: quas hominum voluptas per varietates ciborum nitit saginare. Secunda rō est: quod simplex cibus facilius digerit. in cuius signum ovis medicus simplici cibo reficit infirmum tanquam naturam debilem: ut facilius eum in sui naturam conuertat. Tertia rō est quod diuersos ciborum in stomacho receptorum diuersa est natura: et ideo agere natura uniformiter ex parte sua: quidam citius digerit: alius remanentibus adhuc crudis. Illud autem quod prius in stomachum manens conuertitur: dum expectat ibi de illud quod est post dirigendum: corruptum: et sic putrefiunt humores in stomacho: et sic sequitur infirmitas. Quarta rō quia sicut magis nocet varietas vini quam idem vinum equali quantitate sumptum: ad idem varietas ciborum propter causam superius allegatam. Quinta rō et vltima: quod si qui simplicem cibum sumit: postea infirmatur: facilius causa sue infirmitatis perpendit: et ideo potest minuere in tanto vel in quanto: vel aliam cibum mutare. Et hec est causa et ideo probat quod ad vitandam infirmitatem et procurandam sanitatem melius est vti simplici cibo quam vario: quod sicut allegatum est: in multis etiam erit infirmitas. et propter crapulam multi perierunt. ideo dicit multos inquit morbos multa febrium fecerunt. Undecluditur ad nostrum propositum principale quod proprie filius reguli in capernaam infirmatur: quod in pinguedine ac crapula et abundantia rerum temporalium incurritur infirmitas spiritualis. Quarto loco principali est videndum quod sit morbus quo iste filius reguli grauat. et ad litteram dicit euangelium quod iste morbus erat febris. et bene et proprie: quia spiritaliter loquendo multis febribus pro peccatum homines infirmantur et grauant.

Secundum enim medicos multe sunt species febris: et omnes incurunt illas per peccatum. Prima febris est quotidiana. et ista est febris peccatorum venialium: que quotidie committimus et vitare non possumus: nam ut dicit sapiens Proverbia. xliij. Septies in die cadit iustus. Et de ista febre quotidiana. scilicet peccatorum venialium habet verbum quod dicit Job. f. cano. c. f. Si dixerimus quod peccatum non habemus etc. Secundum quod dicit Beda in home. Ante diem festum pasche. in cena domini. ideo ista sunt peccata venialia: non mortalia. ideo scribitur Job. xj. Infirmitas hec non est ad mortem: tamen disponit. Et ista febris quotidiana potest dici peccatum gula: qua quotidie et omni die in praedio et in cena semper laboramus: et excessiue cogitamus et de gallinis/et perdiciabus/et de salsamentis/et confectioibus taliter quod coquinae non sufficiunt. Secunda febris est continua: et ista est avaricia qua semper omnes avari grauantur/et de die et de nocte vigilando et dormiendo. unde ps. lxxv. Dormierunt somnum suum: et nihil inueniunt omnes viri diuitiarum in manibus suis. Ista febris semper est in augmento: et nunquam dicit sufficit: sicut infernus: sicut ignis: sicut mare. et dum homo fenescit avaricia iuuenescit. Tertia species est ephemerica que modicum durat: et trahit nomen a quodam pisce qui eodem die quo nascitur moritur. et significat subitam mortem ire: que modicum debet durare. Propter hoc in. ix. Ephi. dicitur stinguit triplicem iram. Prima dicitur acuta et ista modicum durat. Secunda difficilis que diu durat. Tertia amara que semper durat donec sumitur vindicta. et de ista apostolus. Sol non occidat super iracundiam vestram. Ephe. iij. vbi glo. i. non duret. Quarta species febris est ethica: que causatur consumptione humorum in vasis solidis. ista febris maxime verat mercatores et potentes: qui tempore sterilitatis et caritatis humores panis et vini: qui sunt humores ex quibus panes peres habent vivere: in seipsis recolligunt: et sic emunt: cum sint membra solida et foris propter potentiam pecuniarum: et hoc videtur charius illa vendant. Isti ponunt caritatem in partem: et pauperes moriuntur fame. Isti non attendunt ad verbum Ambrosii. in lib. officii quod ponit in decretis dist. lxxvij. ca. pasce. Pasce fame morietur. Quisquis enim pascedo

crapula

infirmus

1

2

In ho fenescit avari iuuo

3

g. infirmus ethica

134
vnt d'uytes 179. 117. d'pas

Dñica. XXI. post trinitatis.

Quartana

puella e Gab
e iua pers fame
gladio.

hoies seruire poteris: si nō paueris fame occidisti. Et crudeli? isti paupes occiduntur fame q̄ gladio: iuxta illud Zhen. iij. Melius fuit occisis gladio q̄ interfectis fame. Itē isti nō attendūt ad v̄bū sapienris qd̄ scribit Prover. xj. Qui abscondit frumēta maledicet: et tūc maledicent q̄ sequit. Discendite a me maledicti in tē. Ista etiā febris pōt dici acidia: p̄ quam humores corūpūnt p̄ ocium. Quia febris est putrida: q̄ generat ex corruptiōe humorū. et ista ē luxuria. Hec febris diuiditur in triplicē specie: q̄ qdā est simplex sicut q̄ abutuntur fomicatiōe. qdā cōposita sicut q̄ abutuntur fomicatiōe et adulterio. quedā decōposita sicut qui de multis vitijs et speciebus luxurie faciunt vñū monstrū decompositū et etiā p̄ naturā. Dic de istis in tantū q̄ ista sunt monstra in natura: q̄ sunt p̄ naturam ideo: q̄ deus et natura ista abhorrent. vñ natura p̄ tales clamat ad deū illud qd̄ scribitur Beñ. xvij. Elamo? sodomoz et gomoreoz multiplicatus est: et pctm̄ eoz aggrauatum est nimis. Terta species febris est erraticā q̄ non h̄z determinatā horā. sed ali quādo verat in vna hora: alqñ in alia. et ista est inuidia: que prouenit de felicitate alteri? vel laude. vñ tunc venit inuidia et in illa hora qñ quis laudat vel prosperatur. et quot prosperitates renouant tot accensiones istis febris renouant. Ista febre verabat saul q̄ non rectis oculis aspicebat dauid: qñ puella cantabāt. Percussit saul mille et dauid decē milia. s. Regū xvij. Septima febris est tertiana qua febre laborat illi q̄ de malis nō satisfaciūt. qui dato q̄ vere cōterant et p̄senteant: tertia in partem pnie que est satisfactoria dimittūt: nō attendētes q̄ istud valde displicet deo. et p̄ oppositū valde demoni placet. iō scribit Eccli. xxv. In trib? placitū est spiritui meo. Octaua et vltima spēs febris est quartana: q̄ significat superbiam et p̄ quattro: pres diuidit fm̄ bedam. Prima cū bonā qd̄ q̄ h̄z a se habere existimat. scda cū p̄ merit? suis se habere putat. tertia cū qd̄ non h̄z: habere se iactat. quarta cū despectis ceteris in hoc qd̄ h̄z singulariter super omnes videri laborat.

Hec ista febris quartana pōt dici peccatū p̄suetudinariū et antiquū. Prīa dies mala suggestio: scda mal? cōsuetudo: tertia operatio: quarta mala cōsuetudo. Dabet em̄ mala consuetudo duas pprietates. sicut q̄rtana. Primo q̄ a nullo abstinet. sicut em̄ quartanario nihil nocerit: ita mala cōsuetudo et iueterato vlu? credit q̄ sibi nihil nocerit. qd̄ tñ falsus est: nec medici cor porū hoc affirmant: et medici aiarū multo min? Scdo h̄z quartana q̄ difficulter curat. sic pctm̄ consuētū qd̄ significat i lazaro quadriduoz fetido: q̄ difficulter fuit suscitatus: et oportuit q̄ interuenirent p̄ eius suscitatiōe maria et martha: idest opera contemplatiua: et actiua: et orationes: et elemosyne.

¶ Quinto et vltimo loco est videndū in q̄ hora iste a febre fuit liberat? Pro q̄ sciendum q̄ dicit euangeliū q̄ heri hora septima reliquit eū febris. Spūalr̄ dies ē xps qd̄ h̄z duodecim horas. iuxta illud qd̄ ipse semet dicit. Nōne. xij. hore sūt diei. Jo. xj. Prima hora fuit incarnatio: scda natiuitas: tertia circūcisio: quarta baptismus: quinta ieiuniū: sexta p̄dicatio: septia passio: octaua ad iferos descēsisio: nona tumulatio: decima resurrectio: vndecima ad celos ascensio: duodecima sp̄sūcti missio. Septima q̄ hora q̄ fuit passio: infirmū filiū reguli reliquit febris: q̄ spūalr̄ oēs febres q̄ infirmū per pctm̄ verant: p̄ passio nē xpi liberant: q̄ illa hora rex nr̄ opatus est salutē in medio terre. ps. lxxij. Et fm̄ Bern. passio xpi potētissima h̄z ad destruedū oia genera pctoz. vñ sup̄ cantica sermone. vj. Quid tā ad mortē qd̄ nō ad xpi mortē sanet. Et de b pulchre in glo. sup̄ illud Beñ. iij. Eū deambularet dñs ad auzram post meridiē. Sz q̄ d̄: in textu heri hora septima: videndū est qd̄ fuit istud heri. Et iō sciendū est q̄ tres dies notant in pñri. fm̄ illud ad Heb. xij. Zelus xps heri et hodie ipse et in secula. fm̄ Bern. Heri fuit totū tēp̄a mūdi creatiōe vsq̄ ad diē iudicij. Eras erit a diē iudicij vsq̄ i seculū. Q̄: igit heri fuit dies i q̄ sunt. xij. hore: sicut dictū est: q̄ in septima hora. i. i passioe infirmū p̄ pctm̄ reliq̄ febris. Bñ igit d̄: q̄ heri hora septima reliq̄ eū febris. Patent igit moraliter quinq̄ p̄ ordinē declarata. Primo quis regulus. scdo q̄s infirmus est? filius. et sic de alijs. Deo gr̄as.

mala
fuentib

29. d' dñi
a 67. 12
dup 179

pres fornicaonis

169

6.

7

8
quartana

heri. e
cras signi

q̄ pres superbie

Dñica. xxi. post festū trinitatē. Ser. iiii.

Ora septima re

liquit cū febris. Jo. iiii. In sacro eloq̄o hore sunt ⁊ describūtur tres: que adinuicem distinguūtur.

Prima hora que nō habet certitudinem.

Secda hora q̄ totū mutat hominem.

Tertia hora que alleuiat egritudinem.

¶ Prima hora ⁊c. Ista est hora mortis in qua nulla est certitudo; nec in statu; nec i loco; nec in modo; nec in tpe. Narrat de quodā pctōre qui nullā de pctis poterat portare pñiaz. verū q̄ Alexander papa dedit illi vñū lapidē pctioso; cui⁹ stete recordare de q̄ttuor incertis mortis. Primo status incert⁹: qm̄ nescit q̄spia in q̄ statu mouet⁹: in bono vel malo; i amore dei vel in odio dei. Itē incertus loc⁹: qm̄ nescit si mouet⁹ in terra; vel in aq̄; vel i igne. si moriet⁹ in domo; vel extra domū. Itē incert⁹ modus; q̄ nescit si moriet⁹ subito vel nō. si moriet⁹ gladio; vel infirmitate; si moriet⁹ paup vel diues; vel si moriet⁹ fame vel siti. Itē sepius incertū: qm̄ nescit hō si moriet⁹ in iuuetute; vel i senectute. Itē ignoratur mēsis septimana dies. ⁊ ignoratur hora mortis. Nihil cert⁹ mortis: nihil certius hora mortis. Hieron. in q̄dā epla. Za ter vltim⁹ dies; vt obierunt oēs dies.

Itē saluator quēlibet auisabat cū dicebat

Mat. xxi. Vigilate q̄ nescitis diē neq̄ horā. et alibi. scilz Mat. xxiij. ⁊ Luc. xij.

Estote parati: q̄ qua hora nō putat⁹ ⁊c. et salomō. Nescit hō finē suū. Eccl. ix.

Aug. de vita xpiana. Nescis q̄ hora dñs veniet. Ip̄ vigila: q̄ nescis qm̄ veniat; vt cū veniet parati te inueniat. ⁊ bñs Grego⁹ libro. xij. moraliz. Ad hoc autē conditor noster latere nos voluit finem nostrum; diēq̄ nostre mortis eē incognitū: vt dñs semp ignorat prim⁹ esse credat.

¶ Secda hora in principio introducta: que totū mutat hominem; vel stat⁹. Si quidē in vna hora tot⁹ stat⁹ hois pmutat. patz de pmo angelo: q̄ subito de angelo diabol⁹ fact⁹ est. Pz de primo hoie: q̄ vix vna hora cū deo pñāst. Sap. x. An̄ prim⁹ hō in paradiso terrestri hora tertia peccauit. fuit in paradiso vsq̄ ad horā sextam: ⁊ in illa hora eiect⁹ est de paradiso. Apparet etiā ad ppositū de balthasar: q̄ existēs in conuiuio vidit in pariete manū scribentem.

Mat. xxi. Vigilate q̄ nescitis diē neq̄ horā. et alibi. scilz Mat. xxiij. ⁊ Luc. xij.

Estote parati: q̄ qua hora nō putat⁹ ⁊c. et salomō. Nescit hō finē suū. Eccl. ix.

Aug. de vita xpiana. Nescis q̄ hora dñs veniet. Ip̄ vigila: q̄ nescis qm̄ veniat; vt cū veniet parati te inueniat. ⁊ bñs Grego⁹ libro. xij. moraliz. Ad hoc autē conditor noster latere nos voluit finem nostrum; diēq̄ nostre mortis eē incognitū: vt dñs semp ignorat prim⁹ esse credat.

¶ Secda hora in principio introducta: que totū mutat hominem; vel stat⁹. Si quidē in vna hora tot⁹ stat⁹ hois pmutat. patz de pmo angelo: q̄ subito de angelo diabol⁹ fact⁹ est. Pz de primo hoie: q̄ vix vna hora cū deo pñāst. Sap. x. An̄ prim⁹ hō in paradiso terrestri hora tertia peccauit. fuit in paradiso vsq̄ ad horā sextam: ⁊ in illa hora eiect⁹ est de paradiso. Apparet etiā ad ppositū de balthasar: q̄ existēs in conuiuio vidit in pariete manū scribentem.

Mat. xxi. Vigilate q̄ nescitis diē neq̄ horā. et alibi. scilz Mat. xxiij. ⁊ Luc. xij.

Estote parati: q̄ qua hora nō putat⁹ ⁊c. et salomō. Nescit hō finē suū. Eccl. ix.

Aug. de vita xpiana. Nescis q̄ hora dñs veniet. Ip̄ vigila: q̄ nescis qm̄ veniat; vt cū veniet parati te inueniat. ⁊ bñs Grego⁹ libro. xij. moraliz. Ad hoc autē conditor noster latere nos voluit finem nostrum; diēq̄ nostre mortis eē incognitū: vt dñs semp ignorat prim⁹ esse credat.

¶ Secda hora in principio introducta: que totū mutat hominem; vel stat⁹. Si quidē in vna hora tot⁹ stat⁹ hois pmutat. patz de pmo angelo: q̄ subito de angelo diabol⁹ fact⁹ est. Pz de primo hoie: q̄ vix vna hora cū deo pñāst. Sap. x. An̄ prim⁹ hō in paradiso terrestri hora tertia peccauit. fuit in paradiso vsq̄ ad horā sextam: ⁊ in illa hora eiect⁹ est de paradiso. Apparet etiā ad ppositū de balthasar: q̄ existēs in conuiuio vidit in pariete manū scribentem.

Mat. xxi. Vigilate q̄ nescitis diē neq̄ horā. et alibi. scilz Mat. xxiij. ⁊ Luc. xij.

Estote parati: q̄ qua hora nō putat⁹ ⁊c. et salomō. Nescit hō finē suū. Eccl. ix.

Aug. de vita xpiana. Nescis q̄ hora dñs veniet. Ip̄ vigila: q̄ nescis qm̄ veniat; vt cū veniet parati te inueniat. ⁊ bñs Grego⁹ libro. xij. moraliz. Ad hoc autē conditor noster latere nos voluit finem nostrum; diēq̄ nostre mortis eē incognitū: vt dñs semp ignorat prim⁹ esse credat.

¶ Secda hora in principio introducta: que totū mutat hominem; vel stat⁹. Si quidē in vna hora tot⁹ stat⁹ hois pmutat. patz de pmo angelo: q̄ subito de angelo diabol⁹ fact⁹ est. Pz de primo hoie: q̄ vix vna hora cū deo pñāst. Sap. x. An̄ prim⁹ hō in paradiso terrestri hora tertia peccauit. fuit in paradiso vsq̄ ad horā sextam: ⁊ in illa hora eiect⁹ est de paradiso. Apparet etiā ad ppositū de balthasar: q̄ existēs in conuiuio vidit in pariete manū scribentem.

¶ Secda hora in principio introducta: que totū mutat hominem; vel stat⁹. Si quidē in vna hora tot⁹ stat⁹ hois pmutat. patz de pmo angelo: q̄ subito de angelo diabol⁹ fact⁹ est. Pz de primo hoie: q̄ vix vna hora cū deo pñāst. Sap. x. An̄ prim⁹ hō in paradiso terrestri hora tertia peccauit. fuit in paradiso vsq̄ ad horā sextam: ⁊ in illa hora eiect⁹ est de paradiso. Apparet etiā ad ppositū de balthasar: q̄ existēs in conuiuio vidit in pariete manū scribentem.

Mane thethel phares. eadē hora vidit. Dan. v. Hoc appet etiā de nabuchodono sor: cui dixit angelo. Regnū tuū trāst a te et ab hoib⁹ eicient te: ⁊ cū bestijs erit habitatio tua. eadē hora sermo cōplet⁹ est.

Dan. iij. Apparet ppositū de ciuitate babilonie. Apocal. xviij. Et ve ciuitas illa magna babilon. ciuitas illa fortis. qm̄ vna hora venit iudiciū tuū. Et ibidē post ea. Et ve ciuitas illa magna que amicta erat bysso ⁊ purpura ⁊ croco: et deaurata ē auro ⁊ lapide pctioso ⁊ margaritis: qm̄ vna hora destructe sunt tāte diuitie.

Ibidē. Et ve ciuitas illa magna in q̄ diuites facti sunt oēs q̄ habebat naues in mari de pctis ei⁹: qm̄ vna hora defolata est. Non cōfidat in prosperitate; nec i alia fortuna: qm̄ fluit et resluit; et cito finaliter deficiat.

¶ Tertia hora in principio introducta: q̄ alleuiat egritudinē. Scriptū est in libris medicine artis: q̄ dies septima q̄ad infirmū vocat cretica diēs: qm̄ in die septima sentit infirm⁹ alleuiationē sue febris.

Adoral⁹ p diē vel horā septimā intelligit etas septima mūdi: in q̄ etate gen⁹ humanū grauiter infirmū sibi fit alleuiamē: qm̄ in eate illa de celo magis medic⁹ venit: q̄ hora cene de⁹ p̄ misit sanare egros. Luc. xiiij. et illa hora sanat⁹ est puer. Job. iij.

Et aliter hora septima infirm⁹ ip̄ualiter et magis grauit⁹ q̄ prim⁹ per mortale peccatū/recepit curam vel alleuiationē de pctō suo. Ser horis antecederibus.

Prima hora peccati cōsideratio.

Secda hora pcti detestatio.

Tertia hora cordis contritio.

Quarta hora oris cōfessio.

Quinta hora operis satisfactio.

Sexta hora pcti non recidiuatio.

Septima hora peccati remissio.

Et tunc est verū. hora septima reliq̄t euz febris peccati. Et p septem horas intelliguntur septem que debet considerare peccator: si vult curari a febre peccati.

Primū quis p pctm̄ offendit: q̄ creator. scōm a quo p pctm̄ cōtēdit: qm̄ a creatura. tertū qd̄ bonū p pctm̄ amittit: quia multa bona. s. grā dei et gloria paradisi.

quartū qd̄ malū p pctm̄ acq̄rit: q̄ pena eterna. quintū p quo bono pctō: p suo pctō punit. p modico honore. p modico tpali. sextū qm̄ et in quo punit: qm̄ eris liber: diaboli seruus efficiet. septimū qm̄

liber: diaboli seruus efficiet. septimū qm̄

liber: diaboli seruus efficiet. septimū qm̄

liber: diaboli seruus efficiet. septimū qm̄

liber: diaboli seruus efficiet. septimū qm̄

liber: diaboli seruus efficiet. septimū qm̄

liber: diaboli seruus efficiet. septimū qm̄

liber: diaboli seruus efficiet. septimū qm̄

3

6. hora

q̄ hora peccauit. ⁊ fuit in paradiso vsq̄ ad. 6.

7. debent⁹ consistere ad figurā p̄m̄

tunc peccator a pctō conuertit: et tūc ve-
rificat q̄ hora septima reliq̄t eum febris.
Aliter sic vt hora septima sit fides sancte
trinitatis in quattuor partib⁹ mūdi pdi-
cata: que curat de febre pcti. q̄ per miam
et fidē purgant pctā. Prouer. xv. Vel ho-
ra septima pōt dici timor dei: qui est se-
primū donum spiritus sancti. et per ti-
morem domini declinat omnia homo a
malo. Prouer. vbi. s. Et iam dicitis appa-
ret et potest cōcludi q̄ hora septima reli-
quit eū febris. Abi duo osēduntur.

Primo numerus autentic⁹ in scriptura.
hora septima.

Secundo morbus grauissimus in natura.
febris.

Prima pars.

Quātum ad primum

de numero septenario qui est autenticus
in medicina: in morali pb̄ia: in astrolo-
gia: in theologia. vbi gr̄a de oibus.

Primo in medicina septem febres mor-
tales.

Secundo in morali pb̄ia septem virtu-
tes morales.

Tertio in astrologia septem hore t̄pales.
Quarto in theologia septem beatitudi-
nes spirituales.

Primo nūerus est de septē febribus:
et de isto numero est prosequendū. Sunt
em̄ septem genera febrium. scz

Primo ephimera.

Secundo putrida.

Tertio ethica.

Quarto quartana.

Quinto tertiana.

Sexto quotidiana.

Septimo continua.

Prima febris ephimera a quodā pisce
q̄ vocat sic. q̄ illo die quo nascit: eodē mo-
ritur. Et ista etiā febris nō durat nisi per
diem naturalē. per quā morali intelligit
febris spūalis. scz supbia. Illa ephimera
creatur ex calore inordinato. et causat ex
spiritib⁹ accensis spūalib⁹: q̄ sunt ambi-
tio / plumpio / ingratitude / cōtemptus /
iobediētia &c. et modicū durat quoniam
honor / pulchritudo / genus / nobilitas / et
iūuetas / et q̄b⁹ causat supbia modicū du-
rant. cito deficiunt. Apparet de nabucho-
donosor: cui fuit dictū. septē r̄pa mutabū-
tur sup te. Daq̄. iij. Regit q̄ cū quidā mi-

les expendisset oīa bona sua in vanitatib⁹
bus multis: cecidit in isirmitatē grauē: et
dū circumstarent eū amici: dixit ḡrenus da-
rent ei vnū obolum: et cum fecissent dixit
amicis. oēs honores laudes mūdi voluit
sem dedisse p̄ obolo isto: q̄ cito trāserūt
et modicū durauerūt. ¶ Secūda febris pu-
trida: q̄ causat ex cōruptis et putridis hu-
mōrib⁹ in cōp̄e: Cui cōparat vna febris
spūalis: que vocat luxuria. qm̄ persona q̄
patitur istā febrem: tota d̄z ferida putri-
da et cōrupta corā deo et angelis dei. quā
febrē passus est samson dalitan libidinos
se amando: q̄ rāst sibi crines de capite.
Judic. xvj. quo facto samson execat⁹ est:
et amisit fortitudinē suā. Septem crines
rāst et torondit: q̄ non sunt aliud morali
q̄ alia septē que facit hoc pctm̄ in hoīe.
vt poze cōsumit bona: et corp⁹ ledit: detur-
pat famā: facit hoīem bestiale: aufert vir-
tutē: diminit vitā: reddidit hoīem odibile
deo et āgelis dei. ¶ Tertia febris ethica:
Ista ethica febris causat ex defectu humi-
di radicalis: et de die ī diē crescit et augmē-
tat: cui cōparat inuidia: q̄ ex defectu cha-
ritatis p̄cedit. Nā hoc pctm̄ opponitur
charitati. si qdē inuidus semp est in odio
et tristitia: et p̄ oīs extra charitatē. Nēpe
in illo qui patit istā febrē mens accendit
color: pallore afficit: oculi depumuntur:
mēbra frigescūt. Septē neq̄cie sunt ī cor-
de illi. s. inuidia. Prouer. xxvj. vt p̄ma ne-
quicia sit dolor de p̄sp̄itate alteri⁹. sec-
cunda gaudiū de aduersitate. tertia mura-
muratio: quarta odium: quinta detractio
qm̄ inuidi cōiter sunt detractores. sexta
neq̄cia iūctio mali: qm̄ tales cōiter sunt
ip̄ositores criminū: sap̄ima afflictio mē-
tis. semp sunt inuidi in tali afflictione.
Regit q̄ cū qdā heremita de quodā alio
magis sc̄to erat multū inuidus qz in sc̄ti-
tate erat magis famosus. Hoc sciens ille
magis sc̄tus / venit ad visitandū inuidū:
sed dū nullo mō vellet extire inuidus / san-
cto expectate in porta: inuidus vidit des-
monē iuxta se accinctum cingulo igneo:
Quis es tu dixit inuidus? R̄ndit demō
ego sum socius principis tenebarū. et qz
vidi te plenū inuidia: venit ad cōmorans
dum tecū. qm̄ inuidia est radix pcti: vene-
num mortis: febris penitētiālis. q̄ statim
erit territus: penitētiā egit: et facti sunt
amici. ¶ Quarta febris quartana. que ta-

188

7. omnia febri

199

ex. 17

2

san. son.

orig. na.

7. neq̄

11. 17

117

198

ex. 17

9

lis conditionis est: q̄ ille qui patit̄ eam: vna die expectat q̄ patietur eā alia die. **E**ui comparatur febris spūalis peccatus gula. Solus qui bene epulas vna die: expectat atq; desiderat q̄ latius vel lautius epulabit sequenti die. Post bonū prādium expectat bonā cenā. totū factū. totū studiū suū est gulofiras. Istam febrem passus est adā: qui comedit de vetito fructu. Et esau qui ppter gulam vēdidit puogeniturā suā. **Beñ. xxy.** Istā febrem passus est asueus: qui septē dieb; iussit parare conuiuū. **Vester. f.** Per istū numerū septenariū intelligunt̄ septem modi qui bus per gulam peccatur.

Primus modus ebrietas. **Secūsus** vomitus ppter excessum. **Tertius** ieiunia sub p̄cepto ecclesie frangere. **Quartus** ante horā tertiarā comedere. **Quintus** quotidie laute comedere sicut diues epulo. **Sextus** nimis studiose et curiose parare cibaria. **Septimus** modus alienū vel de alieno comedere et bibere.

Quinta febris tertiana: que non durat multū, verū q̄ affligit multū. **Q**uidā durat in hoie: **E**ui cōparatur febris spūalis iracundia ardentissima febris: que affligit valde aīam et corp̄. **H**erū q̄ sunt aliq̄ qui modicū patiunt̄: q̄ in eis ira cito trāsit: et tales iracundi vocant̄ leues. **A**lij sunt qui magis patiunt̄: sicut illi iracundi qui nunq̄ remittūt iniuriā: nisi illā obliuiscuntur. et tales iracundi vocantur difficiles. **A**lij sunt qui multo grauius patiunt̄ istā febrem: sicut illi q̄ nunq̄ remittūt iniuriā nisi viderint vindictā: et tales vocantur graues. **I**stā febrem passus est laban: qm̄ cū iracundia magna persecutus est iacob septem diebus. **Beñ. xxxj.** Per numerum septem dierum intelliguntur septem circumstantie que valde istam febrem aggrauant. que sunt malignitas/nequitia/idiognatio/vindicta/maledictio/contentio/comminatio. **S**exta febris est quotidiana. vnde patienti istam febrem quotidiana omnia que manducat et bibit sunt inaspida sibi: Et designat febrem spiritualem que vocatur accidia. et patienti talē febrem bona opera sibi non sapiunt. **Añ** Gregorius in quadam homelia. **A**ccidia

est animi languor: cui legere nō libet; orare non delectat; meditationes sollicitate nō sentiuntur. **E**ui alludit beatus Bernardus. in quadam epistola. **A**ccidia quidam animi torpor: quo quis negligit aliqua bona inchoare: aut fastidit p̄ficere. **E**t **Cassiodorus** libro de statibus monachorum. **A**ccidia (inquit) circa horam sextam marime monachū inquietat. **E**t quedam febris ingerens tempore prestituto ardentissimos estus accessionum suarum: a statutis horis anime inferes egrotari. **I**stā febrem passa est maria soror moysi: que facta leprosa ex p̄cepto dei separata exiit extra castra septē diebus. **Nūeri. xij.** **Q**uia febris continua. et qui patitur istā febrem semper est in calore continuo. **E**t per istam febrem intelligitur febris spūalis: que vocatur cupiditas seu auaricia: quoniam cupidus semper ardet ad acq̄rendum. semper est in continuo calore. et potest figurari per draconem quem beatus Johannes euangelista vidit: qui habebat capita septem. **A**pocal. iij. q̄ sunt septem circumstantie male huius peccati vrpote simonia/vsura/furtum/rapina/sacrilegium/tenacitas/et impietas. **V**ora septima reliquit eum febris. **N**os ergo relinquamus istas febres spirituales: que grauant animam supra modum: quoniam qui reliquerit peccata: misericordiam cōsequetur. **P**rouerbi. xxvij. **E**ius misericordie participes et.

Dominica. xxij. post festum trinitatis. Sermo. f.

Quoniam **Charitas vestra** magis ac magis abūdet. **Philippen. f. cap.** **A**ttento q̄ charitas est virtus multum chara et preciosa. **A**ttento q̄ de charitate est carissima et non apparet abundans: imo defectuosa. **A**ttento q̄ charitas est firma vnitatis: et ppter hoc gratia dei dicitur amorosa. **S**equitur q̄ aplus nos monet quatenus abūdemus in charitate que est res tam fructuosa.

Prima pars.

Quoniam **Primo charitas ē virtus** et qualis virtus: chara et preciosa. **f.**

7 modi
per p̄ceptum
gula
117

dominica

7. oratio An. a
Irat. f. auar.

laban

6

accidia

Dñica. XXII. post trinitatis.

ent aurū super oīa metalla charum ⁊ preciofum: sic charitas sup oēs virtutes. Itē cōparatur charitas carbūculo lapidi precioso. Charitatis precium et valorem cōmendat Hugo de sancto victore in laudibus charitatis dicēs. Charitas (inquit) trahit deum de celo ad terrā: et trahit hominē de terra ad celū. Deus charitas est: et tñ nō dicimus: deus est iusticia: de⁹ est miā: deus est prudentia: deus est humilitas: de⁹ est castitas. Charitas est forte vinculū ligās hominē cum deo: cū angelis: cum homine: cum amico. et quod fortius est: ligās amicum cum inimico. Charitas radix oīm bonorū: vita morientū: diuitie pauperum. cū charitate oīs pauper est diues: et sine charitate oīs diues est paup.

Sed hic querit in qbus charitas alias virtutes excedit? Respondetur q in multis: vt pote

- Primo in dignitate.
- Secundo in preciositate.
- Tertio in speciositate.
- Quarto in conformitate.
- Quinto in vigorositate.
- Sexto in vtilitate.

In primo charitas excedit tē. qm̄ alie virtutes sunt ancille: et charitas est domina et regina oīm virtutum: sicut cedrus oīm arborū. lilium oīm florū: artemisia oīm herbarum: leo rex aīaliū: et aquila regina oīm niū aīū. Itē scdo charitas excedit tē. id cōparatur auro. q: aurū super oīa metalla. carbunculus super oēs lapides siue gemmas. Tertio excedit in speciositate. est enī speciosior sole. est enī pulchritudo aīe. est etiā vestis nuptialis sine qua null⁹ intrabit ad nuptias paradisi. Quarto excedit alias virtutes in cōformitate: q: multum est cōformis deo. Nā scriptum est. s. Job. iij. Diligamus deum: qm̄ deus prior dilexit nos. et alibi. scz. Proverb. viij. Ego diligēs me diligo. Ista est magna conformitas. Quinto excedit in vigorositate. nā fortis est vt mors dilectio. Eccl. viij. Ultimo excedit in vtilitate. qm̄ alie virtutes nō valēt sine charitate. nec valet elemosina: oratio: ieiunium: martyrium: predicatio: peregrinatio tē. sine charitate. Multū est chara virtus ista: id ppter charitatē brās iohānes euāgelista vocat⁹ est charus singulariter p deū. Veni charē meus tempus est vt epuleris cū fratribus tuis. Et brās Diony. modo simili. Accipe hoc

charē me⁹ tē. Ista chara charitas magis ac magis abundet in vobis.

Secunda pars.

Secundo principaliter

attento q de charitate tē. Reuera magnus est defectus charitatis in hoc mundo. siquidē in hoc mūdo abūdat auaricia et deficit amicitia. Augu. in quadā homē. Sup hoīem nō pnt esse simul charitas et cupiditas. Radix oīm bonorū charitas. ⁊ radix oīm malorū cupiditas. s. ad Timo. vj. Refrigescet charitas multorū. et abūsdabit iūstas. Mat. xxiij. Qu id ergo (obsecro) in mundo isto maligno: Rndet qm̄ abūdat neqcia ⁊ malignitas: abūdat superbia et vanitas. abūdat in mūdo amor pōprie vtilitatis. abūdat in mūdo vitii mēdicitatis. Sed charitas istas abūdācias exterminat et expellit. Expellit enim inuidiā et nequiciā. qm̄ scriptū est. Charitas nō emulat. s. Cor. xij. Nulli inuidet charitas. Ista nec trīstaf de aliena salute: vt dicit glo. Itē charitas expellit superbiā: qm̄ sequit in tex. Charitas nō inflat: non est ambitiosa. Itē charitas expellit amorē pprie volūtatis. nā charitas nō querit que sua sunt. Quippe amor pprie volūtatis: amor pprii commodi: destruxit oīa re gna mundi: q: rectores querebāt que sua erāt: nō que reipublice: hoc charitas nō querit. Itē abūdat in mūdo vitii mendacitatis. Osee. iij. Maledictū et mēdaciū et homicidū et furtū et adulteriū inūdas: uerunt sup terrā. vtinā sic abūdaret charitas sicut abūdat vitia ⁊ pctā. Ex tertio igitur apli scripto. s. Cor. xij. Charitas expellit inuidiā: q: nō emulat. Charitas expellit supbiā: q: charitas nō ē ambitiosa. Charitas expellit auariciā: q: non qrit q sua sunt. Itē expellit accidiā: q: charitas nō cogitat mali: sicut cogitat ociofi. Itē expellit iracundiā: q: charitas nō irritaf. Itē expellit luxuriā: q: charitas non agit perperā sicut agūt luxuriosi.

Tertia pars.

Tertio principaliter

charitas quasi chara vnitas. Abi sciendū q quattuor charē vnitates inueniūtur. Prima est in deo createore. Secunda in xpō redemptore. Tertia in ecclesia bene fundata. Quarta in religione approbata.

charitate

inculm. 192

as excedit alias
125. 11. 6.

q buant reges

carbunculus

185. v. h. imp
cahs

l. h. 182
117

de vngate

chari. chara vni.

¶ Prima chara vnitas etc. in deo trinitatis vnitas. Nā adozam trinitatē in vnitate. et per consequēs charitas chara in deo trino et vno. Et ista charitas seu chara vnitas cōparatur soli: q̄ existēs vnus illuminat totū mundū. Nos videm? q̄ si speculū ponat in aqua: apparent tres soles. vnus in speculo: alii in aqua: alii in celo. et est vnus tantū. Sic in deo tres psone et vnus deus: et quelibet psona deus: et tamen non tres dii: sed vnus deus est.

¶ Secūda charitas seu chara vnitas. in xpo mirabilis charitas: vnitas. in xpo mirabilis charitas: mirabilis vnitas. Ista tantū chara q̄ sic fuit deo chara: q̄ de deo et hoīe fecit vnū xpm: deū verū et hoīez. Ista charitas tantū deo chara fuit adamas: q̄ trauit de celo ad terrā: ferrū filiū dei potētissimū deū. Ista chara charitas ē vinculū forte sicut dicit Hugo in lib. de laudibus charitatis. Adagnā (inqt) vni habes o charitas. tu sola deū trahere potuisti de celo ad terrā. o q̄ forte vinculū tuū: quo deū ligari potuit: et homo vinculum iniquitatis dirupit. Nescio qd magis in laudē tuā dicere possem: q̄ q̄ deū de celo ad terrā traxisti: et hoīem de terra ad celū leuasti. Ita ligat hostiter firmū et tenacit̄ vinculū charitatis: q̄ a charitate dei nec loquor diuersitas: nec statū iparitas: nec casū cōtingentiū aduersitas: potest eos separe. vñ apls ad Roma. viij. Quis nos sepabit a charitate xpi. Lert? (inqt) sus q̄ neqz mors neqz vitaz. poterit nos separare a charitate dei. Istud vinculum charitatis ligat hoīem deo p reconcilia- tionē (als concordia) ergo ante oīa mutua in vobismetipsis charitatē continuā habētes. s. Pet. iij. et Colos. iij. Sup oīa charitatē habete: qd est vinculum perfectiōis. De tali vinculo charitatis loquitur Hugo vbi. s. Charitas oēs lāguo: ē sanat vitioz: radices extirpat: mentē illuminat: cōscientiā mūdāt: aīam letificat: deū demonstrat. et cōcludit. Aīaz quā charitas inhabitat: nullū pctm̄ verat. Sed pctdolo: multi sunt hodie in mundo: q̄ nō sunt stricti isto vinculo charitatis: sed magis sunt ligati vinculo lururie. qdaz vinculo inuidie etc. figurati in sedechia rege: de q̄ legit. iij. Reg. vlti. q̄ captus et catenatus excecatus charit? est in babilonem. Sic miser pctōz ducatur in carēs capif a diabolo

p̄ grane pctm̄: et ne cōfiscat se esse in pctō excecatus: et ne de prāte diabolū creat: vinculo obstinatiōis ligat: et tandē in babilonē. i. in infernū deducit. Nō sic nos: s; di rāpamus vicula eoz. lcz pctōz. in ps. ij.

¶ Tertia charitas chara vnitas sc̄te matris ecclie: q̄ vocat vnitas aggregatiua. qm̄ sic est vna ecclia et psonis plurib; aggregatū. Lanf. vs. Vna est colūba mea etc. electa genitrici sue. Nā sicut plura mēbra faciūt vnū corp; adinūicē pūctra: sic plures psone vnite p fidē: faciūt vnā eccliaz catholicā. Rom. xij. Sicut i vno corpore multa mēbra habem;: ita multi vnū corpus sum; in xpo. Ista vnitate in ecclia faciūt tres vnitates. fides / spes / et charitas. In istis trib; vnitatib; fundata ē ecclia. Iste tres vnitates sunt tria tabernacula petri apli. de qb; Mat. xvij. Faciam; hic tria tabernacula. tibi vnū: moysi vnū: et helie vnū. De istis trib; xps h; vnū: et illud est charitas. Pet; apls vnū qd est fides. Helias et moyses vnū. h est qlibet iustus h; vnū: et illud est spes. Et istis trib; vnitatib; / tertia ē tunica xpi incōsulilis q̄ nūq̄ diuidi potuit. Itē est illa ciuitas de q̄ Esa. xix. Ciuitas sol' vocabit' vna. Ista vnitas de directo est h; grecoz errorē: qui vnitate ecclie denegat: et prāte petri apli plus q̄ alioz apostoloz nunqz affirmat.

¶ Quarta vnitas etc. de q̄ vnitate beatus Aug. i pnci. regule sue. Propt qd (inqt) in vnū estis aggregati: vt vnanimēs habitetis i domo. et sit vob aīa vna: et cor vnū in deo. Sicut de plurib; elemēt; fit vnū mixtū: ita de plurib; pfectis fit vna religio bona. et de pluribus granis officif vnū panis. Charitas et dilectio grana est cā istius vnionis: que diuersa corda ita faciūt vnū: q̄ nullā patit separationē. Ista ē vera vnitas quā nos religiosi debem; habere / tenere / et seruare. Galat. h. iij. Oēs em̄ vos vnū estis. Charitas em̄ ē sicut cēmētū qd de multis lapidib; faciūt vnū parietem: et charitas mō simili. Lū ergo nos religiosi vnū faciam; gregē: vñā teneam; legē: vnū habeam; patrē: vñā veneremur matrē: in nobis vna sit professio: vna sit habitatio: vnū sit officiū: vnū sit domiciliū: vnū habit;: vnus sit vict;: vna sit regula: taliter in charitate et vnitate: i amore et dilectione: in pace: in concordia simus veraciter vnū: q̄ possit dici de nobis illō ps. cxxij.

3. vnitas

165.

169

Vnitas 168. 197

Ecce q̄ bonum et q̄ iocundum habitare fratres in vñ. Malach. ij. Nāquid non pater vñ? oim nostrū? Quis est iste pater vñus in religione nisi platus, vñ sicut vñus est principiu oim numerorū: sic platus in religione est caput et pncipiū oim nostrū qui subditi sumus. Et sic pbatum est qm̄ abūdare debemus. In charitate. ¶ Sed m̄ querit in q̄bus alijs abūdare debemus? Rñdet q̄ abūdare debemus in fide sicut dictū est de charitate. sicut aer abundat luce qm̄ ab ipso sunt nebule resolute. de q̄ abundantia. ij. Cor. iij. In oib? abundetis fide. Itē in spe. glo. vt certiores sitis de eterna beatitudine. Itē abūdare debemus in pace: q̄ in nobis est: in qua pace abundavit mūdus tpe octauiani augusti de qua abūdātia pphetauerat dō longe ante. Quietur in dieb? ei? iusticia: et abūdantia pacis. in ps. lxxj. et in eod. lib. ps. cxxj. fiat pax in virtute tua: et abūdan. et. Itē abūdare debemus maxime tpe tribulationis in paciētia: in qua abūdauerunt martyres sancti: sicut beatus Laurentius: q̄ paciēter sustinuit craticulā ardentem. sicut beatus Andreas q̄ paciēter ibat ad crucē. sicut beata Agatha q̄ p abūdantiam paciētie gauderet ibat ad carcerē. sicut bñs Stephanus protomartyr: cui ppter paciētiā lapides torretes dulces fuerūt. sicut beatus Paulus q̄ paciētissime sustinuit pericula multa: qui dicebat. Superabundo gaudio in omni tribulatione yrs. ij. Cor. vii. ¶ Ultio q̄rit si ē aliq̄ abūdantia q̄ reprobet in scriptura? Rñdet primo reprobatur abūdantia fortune. Secō reprobatur abūdantia culpe. Tertio reprobatur abūdantia pene. Primo reprobatur abūdantia fortune maxime in illis qui male vsūtur ea. Et potest esse rō quare reprobatur. qm̄ ille q̄ sic abundat rēporalibus bonis: facilius offendit deū. sicut equus ipinguitus recalcitrat. et seru? delicate nutrit? proteruit i dñm. Qui delicate a puericia sua nutrit seruus suū: postea sentiet eū cōtumacē. Prouer. xxii. Itē talis fortunatus facili? puocat ad superbiā: imo etiā ad luxuriā. qm̄ hec fuit iniq̄tas sodomē. supbia saturitas panis et abūdantia et ocium. Viere. xvj. Abūdantia nō reprobatur in Job: in dauid regis in p̄iarchis: imo in bñdictione iacob continet. Pertibi deus de rore celi et de pinguedine terre abūdantiā frumenti vt

ni et olei. Gen. xxvij. Et nō reprobatur in tobias: qui docebat filiū suū. Si multum tibi fuerit abūdanter tribue. si exiguū tibi fuerit: etiā exiguū libēter impartiri stude. Tobie. iij. Itē reprobatur abūdantia culpe: q̄ abūdabit maxime in fine mūdi: qm̄ tunc refrigeret charitas multorum: et abūdabit iniq̄tas. Matt. xxiiij. Ita abūdantia culpe interdū reperit i corde: interdū in ore: interdū in ope. De abūdantia cordis habet Matt. vj. et Luc. vj. Et abūdantia cordis os loquit. De abūdantia oris ps. lxx. Os tuū abundauit malicia et c. De abūdantia opis Osee. iij. Mala ledictū et mendaciū et homicidiū et furtū et adulteriū inundauerūt super terram. Ad abūdantiā calparum sequitur abūdantia pene. iij. Cor. ii. Potēs est deus oēm gratiam abūdare facere in vobis: vt in oibus semp oēm sufficientiā habētes: abundetis in omne opus bonum. hic in presenti: p gratiam: et in futuro per gliaz. Ad quā nos pducit ipse dñs nr ie. et.

¶ Dominica. s. post octa. epiphaniē. Charitate fraternitatis inuicē diligētes. ¶ Dominica. iij. post octa. epiphaniē. Super oia autem charitatē habētes. ¶ Dominica. s. in quadragesima. Exhibeatis vos in charitate. ¶ Dominica. xvj. post trinitatē. In charitate radicari et fundari. ¶ Dominica. xxij. post festū trinitatis. Ser. ij.

Rō vt charitas

vestra magis ac magis abūdet. ad Philip. s. Iuxta scripturam veritatem dicitur talis. Tres hoīs maneres debet

pre ceteris charitatē habere.

Primo illi qui volunt diuitias spirituales possidere.

Secō illi q̄ cupiūt pfectā sciāz obtinere. Tertio illi qui aie sue perpetuam volunt salutē habere.

Primo dixi q̄ illi q̄ volūt possidere diuitias spūales debent habere charitatē. q̄ declarat sic. Charitas ē fac hoīez diuitē diuitijs spūalib?. ita dicit Aug. Abi est charitas: qd est qd possit abesse: vbi non est charitas: quid est qd possit professe? Patet per exemplū. Si em̄ aliquis haberet lapidem preciosum: qui tante esset virtutis: q̄ quicquid tangeret cōuerteretur in aurū: multū esset diues et diligēter eu

Reprobatur abundantia

tres maneres huius p ceteris debent hēre charitatē

Rodiret illum lapidē. Talis est charitas: q; quicquid facit; meritum est vite eterne. et sine illa nihil meritum. ita dicit apostolus. s. ad Cor. xiii. Si linguis hominū loquar et angelorū: charitatē autē non habeam: nihil sum. vñ Augusti. Vabbe charitate: fac quicquid vis. Ex hac enim radice non potest procedere nisi bonum. Unde tante est virtutis q; quicquid agit: suum facit. Dicitū fuit filius israel. ois locus que calcaverit pes vester. i. affectus charitatis. vester erit. Deuter. xxi. In figurā huius dicitur apoc. iij. Suadeo tibi emere aurum ignitū. glo. i. charitatem: vt loqueres fias. Apparet igitur p̄ma clausula. Secūdo dicit q; illi et. et declarat sic. Charitas enim facit hominē sapientē. Nam rāte virtutis est: q; facit scire oīa habenti eā. Ita dicit Aug. Ille scit qd patet et latet in diuinis codicibus: qui charitatē tenet in motibus. ideo dicitur Eccl. i. Dillectio dei honorabilis sapientia. Tertio dicit q; ille qui desiderat et. qd declaratur sic. Nā iste lapis preciosus charitas: tante virtutis est q; sanat omnē infirmitatē spūale. vnde Prover. x. Uniuersa delicta operit charitas. ac si nunq; fuissent. Exēplū habemus in beata maria magdalena: q; dimissa sunt ei peccata multa qm dilexit multā. Luca. vii. Apparet igitur tertia clausula: et p̄ p̄ns tota regula et. Modo predicta nostro proposito applicādo: omnes nos desideramus et debemus desiderare predicta tria. Primo diuinitas spūales debemus appetere. et hoc ppter ipsarū nobilitatē. s. ad Cor. ii. q; oculus non vidit: nec auris audiuit: et in cor hoīs non ascēdit: q; preparauit deo diligentibus se. et Isaie. lxiii. idē habet. Id dicit xp̄us Mat. vi. Thesaurizate vobis thesauros in celo vbi nec erugo: nec tinea demolit. Secūdo debemus desiderare p̄fectam scientiam. Ita dicit p̄bs in p̄i. metaph. Oēs hoīes natura scire desiderat. Et in hac rōne assignat salomō Prover. iij. di. Vtū hō q; iuenit sapientia: et q; affuit prudentia melior est acq̄sio eius: negotiatio argenti et aurū. Tertio desideramus aie nre saluatiōnē. id dicit p̄bs in ps. vii. in p̄sona oīm. Misere mei do. qm iſr. iuz. sa. et. et ps. xl. Ego dixi dñe misere mei: sana aīaz et. Ex antedictis igitur. s. ex maiori et. innoxi p̄cludat thema sic. Igitur pauis doctor gētiū hoc vidēs nobis dicit d̄ba thēmat

Oro vt charitas et. In quibus verbis duo nobis ostendit ap̄lus.

Primo vinculū preciosum quo duo diuimur. charitas vestra.

Secūdo crementū fructuosum quo ad p̄fectionem ducimur. quia magis ac magis abundet. Unica pars.

Quātum ad primum

et scd̄z insimul est sciendū q; charitas est qdā virtus q; vnit hoīem deo p̄ quādam societate. et angelis similr et sc̄is. Est enim vis vnitua vt dicit Diony. Et q; deo charitas est: q; manet i charitate i deo manet: et deo in eo. s. Job. iij. Et idē cū charitas nos iungat deo: continue in nob̄ deesse: nec de a nob̄ recedere: cū p̄ eā multa bona acquirat. Et sp̄l̄ iter alia q̄tuor.

Primo est honoris maximi inductua. Secūdo delectationis continue causatiua. Tertio diminuit operis laborem.

Quarto affert cōpassionis dolorem.

Primo dicit q; charitas ē maximū honoris inductua. dicit arist. iij. ethi. q; honor solis bonis ē exhibendus. Qui autē diligit deū et primū sic dicitur bonū est. Hoc autē sic patet. dicit Hugo. Ea vis amor est: vt talē te esse necesse sit: q̄le est illud qd amas. Propter qd dicit beatus Aug. Talis ē vnusquisque: q̄lis ē eius dilectio. Eū igitur deo sit sume bonū: igitur quicumq; deum diligit: bonū est: et p̄ his honorandus: vt predictū ē. Et ita charitas ē causatiua bonitatis et honoris. Et idē scribitur in ps. cxxviii. Nimis honorati sunt et. Nōne honorificū ē esse amicū regis. et si cuiuscūq; regis: multo magis sumi. Et p̄dicate quātū bonū et quātū honorē nob̄ cōtulit charitas. Ipsa enim fecit deū hoīes fieri et eū p̄ hoīb̄ mori. vñ Hugo. O charitas q; magnū est vinculū tuū: q; deo ligari potuit. Hoc vinculo tractus ad terras descendit. nullū vinculū ip̄s ad colūmā tenere potuit: ser: si charitas vinculū defuisset. quē seplexū clausū nō detinuit. quē ifernū nō subegit: certū ē q; neq; vinculū materiale nullatenus detineret: si charitas nō adesset. Dicitur secūdo q; est delectatio. s. fer. h̄ ille nis cōtinue causatiua. sic dicit beatus Aug. Dulcis dilectioe nihil ē. Et cū fm eūdem oīs iocūditatis cā sit amor. q; sine amore nihil ē iocūditū. Et sic ita est: q; nūq; gaudemus nec delectamur nisi i his rebus q̄s diligimus. Et quo q; amor cā est dilectiois quātū amor fuerit de reb̄ nobilitioribus

fina

sapientia

B

talys ē vnusquisq; q̄lis ē eius dilectio

p̄bs

vinculū charitatis

causa dilectioe

magna est charitas

et intēssio: iocūditatem facit ampliozem. Charitas autē est hñdō: que est de deo: de bonis spñalibus: que sunt meliora corporalibus: et id est delectationis maxime inductiua. Hec em̄ est q̄ summū bonum facit aliquiditer degustare. Propter hoc dauid hāc p̄gustauit: alios inducere desiderās: dicebat ps̄. cxxij. Sustatez videte: qm̄ suauis est dñs. Hāc gustauerat paulus: q̄ dicebat ad Roma. viij. Quis nos separabit a charitate xpi? Tribulatio: an angustia: an fames etc. Igit̄ sitis in charitate radicati et fundati: vt nobis consulit apls ad Ephe. in. c. iij. Et hoc quātū ad sc̄m. ¶ Dixi tertio q̄ charitas dimiuit operis laborē. Rō est. quāto em̄ quis minus parit in operādo: tāto plura facit si appetit operari. Habet̄ charitatē est hñdō: quia charitas laborē nō sentit. Ideo dicit beatus Berni. Ubi charitas sibi labor non est: sed sapor. qm̄ amāti nihil est difficile. Si est in nobis charitas: attēdamus si in seruitio dei delectamur. q̄ si sic: stat q̄ charitas dei diffusa est in cordibz nostris. ad Roma. v. Si ergo deū amas: nō sentis laborē. ppter quē ad ipm̄ q̄ est merces. s. deum peruenis. Et quicquid ipse precipit: si ipsum diligimus: libenter exequimur. q̄ dicit beatus Berni. Charitas fessos alleuiat: debiles roborat: mētos letificat: esurientes reficit et iocūdat. hec ille. Qui ergo habet in se charitatem: letus ac fortis: multum operari poterit indefessus. Et hoc quantum ad tertium. ¶ Dixi quarto q̄ charitas affert cōpassionis dolorē respectu primi: et vt ipm̄ adiuuet inclinari. Et rō est: q̄ ille q̄ habet charitatē est amicus dei et primi. Adodo amicorū est bona sua cōmunicare. q̄ dicit Aristot. ix. Ethic. q̄ cōsa esse debēt que amicorū sunt. Antiquū etiā. puerbiū socratis fuit. Amicorū oīa esse cōsa. Unde cū qdā paup̄ diceretur corā socrate p̄bo esse amicus cuiusdā diuitis: ait. Cur ergo iste paup̄ est: et ille diues est? Et subiūxit. Amicus nō est: qui particeps fortune nō est. P̄ter ergo q̄ si in te sit charitas: bona tua primo indigenti cōmunicabis. Unde br̄s Aug. In quo est charitas: ille necessario cōparit indigenti. Nā amor est causa cōpassionis. et quāto maior amor: tanto maior cōpassio. Nullus cōparitur inimico. et si aliquādo faciat hoc: ex radice amoris p̄cedit. Et

em̄ q̄ mater plus cōparitur filio: q̄ alij puero: q̄ eum plus diligit. Si igitur primū diligimus: ei cōparitur. q̄ nō cōparitur nō diligit. Unde br̄s Aug. in sermone de charitate. In aduersitatibz tolerat: in p̄speritatibz tēperat: in duris passionibus fortis: in bonis operibz hilaris: in tētatione tutissima: in hospitalitate letissima: inter veros fratres dulcissima: inter falsos patientissima. Hec est q̄ fuit in abel per sacrificiū grata: in noe p̄ diluuiū securā: in abiaā p̄ peregrinationē fidelissima: in moysē ppter iniurias letissima: in tribus pueris innocētē ignem expectat: in machabeis seuos ignes fortiter tolerat. Et postea concludit. Nobilis ergo res est charitas: et sup̄ oēs virtutes obrinet precipatū. hec ille. Et prosper de vita cōtemp̄tatiua. Si charitatē deo eth̄: beamus et primo: de corde puro et cōsciētia bona et fide non ficta: facile pctō resistimus. si bonis operibus abūdamus: seculi blādimēta contēnim: et oīa que difficilia sunt hu mane fragilitati vel aspera: cū delectatione perficim: hec ille. Bernar. ad fulconē. O bona mater charitas: q̄ siue foueat in firmos: siue exerceat prouectos: siue arguat inquietos: diuersis quidē diuersa exhibens: sicut filios charissimos diligit vniuersos. cū te arguit mitis est: cū blāditur simplex est. pie solet seruire: sine dolo mulcere. patiētē nouit irasci: humiliter indignari. Ipsa hoim̄ mater est et angelorum: que nō solū ea que sunt in terris: s; etiā q̄ in celo sunt pacificauit. hec ille. Tū legit̄ in vitā patrū q̄ quidā frater ministrabat cuidā patri. Contigit autē vt vulnus fieret in corpore senis: et sanies multa ex eo euz ferore deflueret. Dicebat autēz cogitatio sua illi q̄ seruebat. discede hinc: q̄ nō poteris sustinere ferore hunc putredines istius. Ille nō frater vt repuneret hñdō cogitationes: tulit vas aque: et diluit vuln̄ senis illius: et recollegit ipsam aquam in vase: et quotiens sitiebat: ex ipsa bibebat. Et cū hoc diu continuasser: vidit deus lahorē et charitatē suā. illā lanaturā vuln̄ris in aquā mādissimā et dulcissimā puerit. et senē inuisibili medicamento merito eius sanauit. Nota simile in legēda beate latharine senēsis. Diony. ponit in epistola ad demophilū tale exemplū. Eū tēpore beati carpi quidā infidelīū quēdā conuer

amāti nihil diff
cile. 170

amāti 156
32
c. 22

22

sum ad fidē renocasset ad errore: bñs car-
 pus contra vtrunq; vehementer turba-
 tus. intātum molestatus est vt diceret nō
 esse iustam si viuāt. Et hec dicēs rogabat
 dñm vt cōbustione quadā ambos occide-
 ret. Tunc visum est sibi qd domus in duas
 partes diuidere: a summo vsq; deorsum:
 et fornacē multi luminis esse corā se. **U-**
inferi autē hiatū magnū et apertū et iesum cū
 multitudine angelo:ū in effigie humana.
Inferi autē hiatū magnū et apertū ac ob-
 sectū obsecrum. et illos duos hoīes stare
 iuxta orā illi: hiatus tremulos et quasi sta-
 tim casuros. Inferius autē serpētes fuisse
 multos: qui ascēdebant cōtra pedes eoz.
 quasi volētes trahere eos inferius: et eos
 aliqui mordebāt. qui instantū verabant qd
 tā voluissent cecidisse inferi. **Carpus** autē
 delectabatur multum in eozū afflictione.
 Molestabatur em̄ qd adhuc nō cadebant.
Udit autē iesum sup celesti throno descē-
 dere vsq; ad ipsos et angelos cum eo et li-
 berare hos illos et dicere carpo iesuz. **Ma-**
nu extēta percute cōtra me decetero. pa-
 ratus em̄ sum rursus pro hoībus saluan-
 dis pati. et hoc delectabile est mihi et cha-
 ritatiū. **Ecce** quanta charitas xpi ad ge-
 nus humanum. **Unde** Bernar. de. xij. gra-
 dibus charitatis. Vere dulcis et suavis ci-
 bus est charitas: que fellos alieniat: debi-
 les roborat: mellos letificat: iugū deniq;
 veritatis facit suauē: et onus leuē. **Dec** il-
 le. hic per gratiam et in futuro p̄ gloriam:
 quam tē. Deo gratias.

Q Dñica. xij. post festū trinitatē. Ser. iij.

Atentiā habe in

me: et oīa reddā tibi. **Mat.**
 xvij. **Tenō** thematis iā as-
 sumpti registrat tria qd de-
 bet peccator obseruare pe-
 nitendo si optat de peccatis indulgentiā
 obtinere.
Primo inuocare diuinam clementiā. pa-
 tientiam habe.
Secūdo explicare propriam miseriam. in
 me. s. peccatore.
Tertio corde promittere verā penitentiā.
 et omnia reddam tibi.
Et hinc hec tria opz penitentem accusare
 suā ppriā cōscientiā dicēdo. Patientiam
 habe in me et oīa reddam tibi.

Prima pars,

Primo inuocare tē.

Clemētia dei et patiētia dei in hoc loco p̄
 eodē recipiūt. qm̄ patiētia dei existit in
 expectādo peccatore vt nō moriāf: sed vt
 cōuertatur et viuāt. vñ scriptū est **Eccli. v.**
Altissimus est patiens redditor. nō statim
 punit: nō statim p̄fert s̄niam: sed patiēter
 expectat. **U**sq; in tēpus sustinebit patiens
Eccli. f. Talis est clemētia dei erga peccōrē
 sicut dicit br̄s Berni. sup cañ. in quadam
 epla. **Seprē** (inqr) video mias dei in me:
 et ita de mia doctor: scripsit Bernar. **Sācta**
 (inquit) miseratio que nō poterit explica-
 ri sermone q̄ benigna q̄ libera q̄ gratuita
 ta. ego peccabam et tu dissimulabas. non
 continebā a sceleribus et tu abstinebas a
 verberibus. **p̄logau** ego iniquitatē et tu
 dñe tuā pietatē. magna talis clemētia: ta-
 lis patiētia dei in qua deū patiēter imitas:
 ri debemus. sustinere patienter iniurias:
 maledictiones: corporalia nocumēta qua-
 lis nō est iracūdis: imo differūt patiens et
 iracūdis. **Nā** animosus et iracūdis peccā-
 pitātē prouipit ad verba et frequēter ad
 verbera si modicū offendat. illata sibi mo-
 leste nō sustinet. **Is** patiens sustinebit vsq;
 ad tēpus. **quare** hoc: rōne mercedis q̄ ex-
 pectat. **unde** sequit in rex. et postea reddi-
 tio iocūditatis. **Qui** alludit illud qd habe-
 tur **Jaco. f.** **Br̄s** vir q̄ suffert tentationē:
 qm̄ cū probatus fuerit accipiet coronā vi-
 te. **Magna** est virtus patiētie: grādia val-
 de opat i hoīe. **verū** qd triplex est patiētia:
 Primo patiētia necessitatis et laudatoria:
 Secundo patientia simulationis et vitu-
 peratoria.

Tertio patiētia vtilitatis et meritoria:
Q Prima patiētia tē. est cū aliqs passus
 iniuriā nō se vindicat: sed patienter susti-
 net. qz nō pōt vel nō audet timens ex hoc
 sibi euenire maius dispendiū vt seruus a
 dño: paup a diuite: discipul a magistro:
 vñ tali patiēti posset qd dicere. **Scio** pa-
 tiētia tuā. **Apoca. ij.** scz coactā necessitate
 et supplicio dignā. **Scda** est patiētia pla-
 toz qui vitia subditoz nō corrigāt et se fa-
 ctorez vitioz ondūt. **Ista** est pestifera pa-
 tiētia de q. xxiij. q. iij. iustū. **Iustū** ē vt qd di-
 uina p̄tēnt mādata et inobediētes pater-
 nis existūt iussionib: seueriorib: corrigā-
 tur vindictis: quaten: ceteri talia cōmits-
 tere timeāt: et oēs gaudeāt fraterna cōcor-

ex
3. patientia

causa

platoz

condiciones paciē

dia: et cuncti fumant seueritatis atq; bo-
niratis exēplum. Tertia patientia vtilita-
tis que cum labore acquiritur que mirabi-
les habet condiciones: qm̄

Primo patientia est i penis leta cōsolatio.
Secundo patientia est iniuriarū non vin-
dicte retributio.

Tertio patientia est in pugna triumphā-
li gloriosi adeptio.

¶ Primo patientia est penarū rē. Patz de
xpo patiēssimo in carne passio p patientiā
psolata ad quā petimus dirigi in collecta
cū oram? Dñs dirigit corda et corpora nra
in charitate dei et patientiā xpi. Pz de oib?
xpi martyb? qualiter in tormentis patienti-
a psolara est eos. simplr de septē macha-
beis fratrib? et eoz matre que patienter tot
dura tormentā sustinuerūt. ij. Macha. vij.
Bñs Aug. in sermo. de btō Vincētio. Di-
gnus (inqr) itaq; vincētius a dño corona-
ri in quo elegit eos et patientiā et sapiētiam
gloriā. et p dñs cōsolari. Ad istud ppositū
videf loqui apls Jacob? minor in sua ca-
nonica. c. f. Oē gaudiū existimate fratres
mei cū i tērationes varias incideritis sciē-
tes q pbatio fidei vestre patientiā opera-
tur. ¶ Secdo patientia est molestie fortune
sustentatio. Pz iste articulus de Tobia q pa-
tietē sustinuit cecitate. vñ scriptū ē Tob.
ij. q hāc tērationē id pmissit dñs vt poste-
ris daref exēplū patientie ei?. Pz etiā de
Job cui? patientia data cūctis est i exēplū.
Eapropter ei? patientia fuit tpaliter remu-
nerata in duplā. Job vlt. Adherito qm̄ pa-
tientiā pauperā nō peribit in finē. Narrat
Aaleri? marin? de carone q cū sibi nūcia-
tū fuisset qm̄ erat depositus a senatu ridē-
do cepit legere librū cōtra fortunā. ¶ Ter-
tio patientia est iniuriarū nō vindicte retri-
butio. hoc est verus patiēs iniuriatus de
iniuria nō querit vindictam. Narrat poli-
cratus de magno Alexandro: q cū antico
neno dixisset eū nō debere regnare ratione
etatis et volūtatibus: patienter audiuit: et ni-
hil rñdit mali. Itē legit de arispo pbo/ q
cū vnus sibi maledixisset: rñdit. sicut tu es
dñs lingue tuerita ego sum dominus aus-
riū mearū. Scriptū est. Patientia lenietur
princeps. Prover. xv. ¶ Quarto patientia
est in pugna fortissima armatura: nobile
vincēdi gen? patientia. Ista patientia sine
ictu et sine armis triūphat. vñ scriptū est.
Melior est paciēs viro forti. Prover. xvj.

paciē (atomys)

alexander

arisp? pbo?

De tali patientia loquit Cassiodorus sup
ps. Patientia (inqr) est que oia vincit ad
uersa: nō colluctādo: s; sufferēdo: nō mur-
murādo: sed gratias agēdo. Et hugo lib.
de aia. Magna virt? est si nō ledas a quo
lesus es. magna est si cui nocere potuisti:
parcas. ergo inuocās diuinā patientiā: di-
cas. Patientiam habe in me.

Secunda pars.

¶ Secundo principali-
ter fuit dictū q pctōr penitēs d; explicas
re suā culpā et miserā. in me. f. misero pec-
cator: vt cōformiter dicat pctōr. Misere-
re mei de? fm magnā miam tuam. ps. l.
Magnā mia dei: inexplcabilis patientia
dei: pijsimus et patiēssimus dñs pl? con-
cessit seruo se humiliāti: se psternti: peni-
tēti: supplicāti dño: q petierit seruus pec-
cator: q solū postulant tps dilationē: et
dñs pcessit tor? debiti obligationē. Illi
actum est de misericordia dei quapropter
transeundum est.

Tertia pars.

¶ Ad tertium principa-
le vbi pmittit pctōr penitēs verā patientiā
pniam et satisfactionē. q; sequit. Oia red-
dam tibi. Pro superbia reddam humilita-
tē. pro auaricia paritātē. p luxuria castitas
tē. p inuidia charitatē. p gula carnis au-
steritatē. p negligētia diligētia et operosi-
tatē. Iste sunt pmissiones. oia (inqr) red-
dam tibi. et vltra reddā tibi alia: qm̄
Primo reddā tibi mādatorū impletionē.
Secdo reddā tibi vtorū obligationem.
Tertio reddā tibi p pctis satisfactionē.
Quarto reddā tibi de mihi traditis rōnē.
¶ Primo dñe deus me? reddā tibi mādā-
torū impletionē. Dedisti mihi mandata/ pre-
cepta: atq; mādata legis antiquę: et man-
data legis nouę ad salutē aie nre. reddā tibi
p posse impletionē tāq seru? dño meo
creator: redēproi: saluator: quaten? im-
plea illud Prover. vlti. Reddet ei: hō sez
deo bonū obediētie. et nō malū. ¶ Itē sez
cūdo reddā tibi vtorū obligationē: vt im-
pleaf i me dauidica ppheta ps. lxxv. Red-
dā tibi vota mea rē. et hoc faciā festinan-
ter: nō differēdo de die in diē sicut multū
memor sapiētis dicti Eccl. v. Si qd voui-
sti deo: ne moreris reddere. Displicet enī
ei infidelis et stulta pmissio. Si qd voui-

Ri. fm vna glo. et fm doctores vouere est
 voluntariu: sed reddere et soluere est neces-
 sariu. Cui alludit illud Deut. xxiij. Eū vo-
 tū voueris dño deo tuo: nō tardabis red-
 dere: qz requirer illud dñs deus tuus. Et
 si moratus fueris: reputabis tibi in pctm.
 Si fiat votū simplr sine determinatione
 tps: vouens tenet reddere ad statim: nisi
 interueniat dispēctio superioris. Si autē
 cū conditione et determinatione: nō tene-
 tur. Displicet em̄ deo infidelis et stulta p-
 missio. qm̄ vouere est promittere deo: et si
 nō reddat pmissum stultus et infidelis et
 pctō: magis corā deo reputat. vñ sequi-
 tur Eccl. v. Multoqz melius est nō voue-
 re: q̄ post votū pmissa nō reddere. Ergo
 vouere: et reddere dño deo vřo rē. ¶ Itē
 pro pctis tibi elemosynarū largitionē red-
 dam et deuotā orationē: ieiunia: et carnis
 macerationē. Ista debet reddi pro satisfā-
 ctione pctō: et precipue dñs reddi elemosy-
 narū largitio. Eccl. iij. Declina pauperi
 sine tristitia aurē tuā: et redde debitū tu-
 um. Debitum est tibi: qz pauper indiget: et
 tu abūdas. Itē tibi reddā debitū p pecca-
 tis cōmissis. ergo inquit dñs. redde quod
 debes. vbi thema. Eccl. xxv. Da altissi-
 mo. hoc est amore altissimi dei. fm datum
 Celsi donatū eius. fm q̄ ipse dabit tibi.
 Tobie. iij. Si multū tibi fuerit abūdāter
 tribue. et retribuens tibi dñs septies red-
 det tibi. scriptū est em̄ Mat. xix. Cētuplū
 accipiet: et vitā eternā possidebit. Itē red-
 dā tibi p pctis deuotā orationē: q̄ est vna
 pars satisfāctionis. pro pctis flectam ge-
 nua mea: manus lenabo ad deū. dñe de-
 reddā tibi orationē pro satisfāctione pec-
 cator: qm̄ dixisti: q̄ ořo posita est per quā
 ira dei suspenditur: venia precatur: pena
 refugitur: et pmissorū largitio impetrat:
 cū dño loquit: cū iudice fabulat: presentē
 sibi facit quē videre nō preualer: ad pene-
 tralia iudicis pctō: admittit: et nullū in-
 de respuit nisi qui in ea tepidus inuenit.
 Cassiodorus sup ps. Itē cassiodo. Ořo se
 renat cor: abstrahit a terrenis: mundat a
 vitijs: subleuat ad celestia: reddit capaci-
 et dignus ad accipiendū bona spiritua-
 lia. O dñe deus reddā tibi orationē: attē-
 dēs ad verba scētissimi Job suili. c. xxxij.
 Deprecaberis deū et placabilis ei erit: et vi-
 debit faciē eius in nubilo: et reddet homi-
 ni iusticiam suam. Reddidit iustus merce-

dem laborum suoz. Sap. i. Item reddant
 tibi pro peccatis ieiunia. O dñe de-
 dam tibi ieiunia. carnis maceratio. mar-
 me propter verba beati Bernar. sermone
 xxxvij. superscripta: que sunt ista. Bonus
 est salutare ieiunium quo redimunt eter-
 na supplicia dum remittuntur pctā. Non
 solum est ablutio peccator: sed etiā extir-
 patio vitioz. non solum obtinet veniam:
 sed meretur gratiam. Nō solum delet pec-
 cata que commisit: sed repellit futura
 que cōmittere poteramus. Dñe deus om-
 nia reddā tibi: memor verbi sacre scriptu-
 re. Quod deberis ei reddite pro peccato.
 s. Regū. vj. ¶ Sed potest queri hic. quare
 deus qui est iudex iustus: fortis: et patiens:
 non reddit statim mercedem p meritis: et
 penam pro demeritis. qz scriptum est Ro-
 ma. ij. Reddit vnicuiqz fm̄ opera sua: Re-
 spōdet hoc facit deus vt merita pbetur:
 et demerita emēdentur et corrigant: et vt vlt-
 tra diuina clemētia et patientia declaret.
 ¶ Quarto reddā tibi de mihi traditis rō-
 nem: O dñe de- toto corpore cōtremisco:
 qm̄ ad memoriā reduc verbū apli scriptū
 Roma. xiiij. Dēs stabimus ante tribunal
 xpi. tam parui q̄ magni. ergo oēs gn̄ali-
 ter stabimus: corporaliter autē hoc est cui
 dēter. Tribunal est sedes iudicij posita in
 alto loco vt ab hoibus videatur. Sic erit
 de xpo iudice in fine mūdī: qz ab oibus vi-
 debit oculo corporali. Videbit eū oīs ocu-
 lus. Apoc. i. et ibidē. Et fini mortu: et ecce
 sum viuēs i secula seculoz. ij. Cor. v. Dēs
 nos manifestari opz ante tribunal xpi: vt
 referat vniuscuiqz rē. vnde Roma. vbi. s.
 Dēs stabim? ante tribunal xpi. Scriptū
 est em̄ (Esa. xlv.) Cui ego dicat dñs: qm̄
 mihi flectetur omne genu in iudicio. hoc
 est potestas omniū inimicor. itaqz vni-
 cuiqz pro se: non pro altero rationē red-
 det. Quilibet dicetur in fine mundi. Red-
 de rationem villicationis tue. Luce. xvj.
 non sum de magnis: immo de minimis.
 Anselmus in meditationibus suis. Quid
 respondebis in illo die quando erigetur
 vsqz ad ictum oculi omne tempus viuens
 di tibi impēsum: qualiter fuerit a te expē-
 sum. tunc quippe condemnabit quicquid
 fuerit inuentum in te operis vel occul-
 monis et silentij vsqz ad minimam cogita-
 tionem. Item reddetur ratio non solū de
 verbis mendacib?: s; etiā octosis. qz de oř

botum

elemosina

ořo

quare de no re
statim mercede
merit. l. d. mori

tribunal

si qz iudicij

redat vñ

verbo ocioso: qđ locuti fuerint hoies: red-
dent rationē in die iudicij. Mat. xij. An-
selmus. Qui mihi bonū p malo reddidit
cur ego malū p bono. qui nūc paciētissi-
mus: tūc districētissim⁹. clemētissim⁹ nunc
tūc iustissimus. O patientissime iesu oīa
reddā tibi miserere mei dū tēpus est mise-
rendi. dū tempus est miserēdi ne dānes
me in tēpore iudicādi. qm̄ oīa reddā tibi.
Redde igitur mihi leticiam salutarē tui.
Luius leticie ꝛc. Deo gratias.

Dñica. xxiij. post festū trinitatis.
Sermo iij.

Misertus domi-

nus serui illi⁹ dimisit eū: ꝛ
debitū dimisit ei. Mat. b.
xviij. et in euāgelio ꝛc. No-
nobiles dñi euāgelij
hodiernū in inia continet de quodā hoie
rege q̄ rationē posuit cū seruis suis. Iste
homo rex fuit Greg. est xps: fuit q̄ videbi-
tur infra. Et ideo pro forma sermonis est
sciendum q̄ due sunt principales virtutes
regis. scilicet mīa et iusticia. ppter qđ
scribit Proverbi. xij. Mīa et veritas custo-
diunt regē. Idcirco in pñti euāgelio fuit
suae duas principales partes. De xpo re-
ge et saluatore nro. Due predictae virtutes
regie sunt descriptae.

In prima pte euāgelij scribit de nostro
xpo mīa copiosa in plenitudine demon-
strata. ꝛ de isto thēa. dicit Māt. dñs ꝛc.
In secūda parte describit de nostro rege
xpo iusticia rigorosa cum virtute ere-
cutata. et de hoc dicit euāgelij q̄ ira-
tus dñs tradidit eū tortoribus.

Prima pars.

Et solū de prima par-

te erit n̄ pñs sermo in qua dixi: q̄ descri-
bit de nro rege p̄ma virt⁹ regalis. s. mīa
copiosa ꝛc. Et de hoc thema. Misert⁹ do-
minus ꝛc. Ista dimissio fuit mīa cum ma-
xima plenitudine: q̄ iste seru⁹ obligabat
dño in decē milia talentorū: ꝛ tamen d̄: q̄
debitū istud dimisit ei: Et p̄ intellectu mo-
rali nri euāgelij sciendū q̄ imēdiate an-
te istud euāgelij ponit in textu q̄ petrus
dixit xpo. Si peccauerit in me frater me⁹
septies dimittā ei: Et xps rñdit sibi. Non
dico tibi vsq̄ septies: s̄ vsq̄ septuagies
septies. Per istū numerū intelligitur fuit

doctores q̄ dixit petro q̄ dimittat toti⁹
quotiens: ꝛ semper: ꝛ plene. quasi dicat.
semper/semper. Patet q̄ semper est numerus
vniuersitatis xpi: quia vniuersus tēpus
septē dierū numero decurritur. Quia dicitur
toti⁹s q̄ti⁹s p̄t̄: q̄ fuit August. ponit hic
numer⁹ determinat⁹ pro indeterminate.
Quia dicitur plene pater: quia iste numer⁹ est
vniuersitat⁹ vt dicitur est. et cōstat ex nume-
ro trāsgressiōis q̄ est xi. nam. x. est nume-
rus p̄fectus: qđ facit obseruantia p̄ce-
ptorū. xi. trāsgredit. x. ꝛ significat p̄ctm̄:
quia trāsgressio. x. p̄ceptorū est p̄ctm̄:
Et ideo fuit Grego. om̄e p̄ctm̄ vndenariū
est. Sup hoc ponit q̄tuor: grata exēpla.
Primū saga alicina cū quibus sacerdos
tes ꝛ ministri tēpli plorabant pctā popu-
li di. Parce dñe parce populo tuo. ꝛ erāt
in. xj. tabernaculo. vt patet Exod. xxyj. et
xxyj. Scdm̄ vndecimus psalm⁹ incipit
Saluū me fac de: qm̄ defecit sanctus. et
hoc est ppter p̄ctm̄. Tertiu⁹ apostoli q̄ in
numero duodecim / propter p̄ctm̄ iude
remāserūt. Quartū antixps qui est caput
peccati: figurat i vndecimo cornu bestie:
vt p̄t Daniel. viij. Eū igit septē sit nūc⁹
vniuersitatis. ꝛ vndecim numer⁹ trāns-
gressiōis et pcti: p̄ q̄ dicit xps petro. q̄
dimittat fratri suo peccanti totiens quos
tēti⁹s: et semper: et plene. i. oīa pctā: in hoc
q̄ sibi dicit. Nō tibi dico vsq̄ septies: sed
vsq̄ septuagies septies. Nā vndecim vici-
bus septē sunt septuaginta septē: in quo
demonstrat petro: cui p̄misit erāt caues
regni celorū: q̄ faciebat mīaz plenā ꝛ p̄fe-
ctā cū plena prāte: et q̄cqd xps docuit: h̄
fecit. nā scribit Actu. j. Lepit iesus facere
et docere. h̄ em̄ de ista mīa plena i seipso
demonstrat in hoc nūero. lxx. quia ab adā
vsq̄ xpm̄ septē ḡnaciones fuerūt (vt p̄t
Luc. iij.) q̄s oēs ipse suo sanguine rede-
mit. ꝛ pctā eorū dimisit. iuxta dicitū āgelij
ad ioseph. Vocabis nomē ei⁹ iesum. ipse
em̄ saluū faciet ꝛc. Mat. j. Et apoc. j. D̄s
lexit nos: ꝛ lauit nos a pctis nris in san-
guine suo. Ista plenitudo mīe in terra
refert ad xpi incarnationē p quam terra
impleta fuit. ꝛ plena vere fuit: ꝛ nunq̄ añ.
Terra em̄ est capax triplicis forme. P̄io
forme que principij h̄t et finē. Ista est for-
ma substantialis elemēti qđ est terra: que
pducta fuit in p̄ncipio mūdij. et p̄ istam
formā nō fuit terra plena: p̄t q̄ quod est

semper

sa et susta sunt
nres regis

sa p̄uagies septies p̄uagies

terra ē capax 3as forme

vacua: nō ē plenū. s; tūc terra erat vacua: q; scribitur Gen. s. Terra erat inanis et vacua. Secōdo terra est capax et recipit formā que h; principiu: et nō finē. s. etiam intelleduale: qñ formavit deus hōiem de limo terre: et fact; est hō in aiam vivētē. vt d; Gen. s. qd dicit ps. Nō accepit in vanum aiam suā. Tamē adhuc nō est plena: q; illis potentijs statim dñi creat nō vris. Pro tāto dicit ps in. ij. de aia. q; aia est tāq; tabula rasa in qua nihil est depictū. Propter qd scribit; Diere. iij. Asperit terrā et ecce vacua erat. Tertio terra est capax cōtētiua forme que caret principio et fine: q; est deus: quā recepit in xpi incarnatione: qua pcessit ex maxima mīa. nā tunc simul fuerit in eodē supposito humanitas: que s; corpus est terra: et diuinitas: et p istā formā terra nō est inanis et vacua: sed plena. vñ ps. c.ij. Impleta est terra possessio: ne tua. Imo repleta. vñ Esa. ij. Repleta est terra scētia dñi. Dicit igit; xps primo. Dimitte fratri in te peccāti septuagies. i. plene. cui pmisit. Quēcūq; ligaueris sup terrā erit ligatū in celis etc. fratri in te peccāti plene: q; p me et in carnationē meam mīa dñi plena est terra. Et p istā mee conclusionis et psuasionis declaratione volō tibi dicere perre parabola et similitudinē. Vñ quidā rex voluit ponere rōnem cū seruis suis: et ecce oblatas est ei vnus q; debet decē milia talēta: et cū nō haberet unde redderet: iussit eū dñs venūdari: et vros rē ei et filios et oia que habebat et reddi. Prociēs autē seru; ille rogabat eū dicēs. Patientiā habe in me etc. Misertus autē dñs seru; illi; dimisit eū: et oē debitum dimisit illi plene et perfecte: q; decē milia talēta debebat: et ipse nō habebat unde redderet. Tali hōi regi petre assimilatum est regnū celorū. i. p;fens ecclia. q. d. tu quoq; fac similitur fratri peccāti in te: quē cōstitueri volo regē loco mei in ecclia: qñ eris ges rōnē in foro penitētiāli a seruis tuis: sic non solū dimittes fratri tuo vsq; ad sepries: sed etc. ¶ Nūc p morali materia circa primā partem euāgelij sunt aliqua notanda per ordinem.

Primo de quibus rex n; xps s; materia euāgelij a nobis seruis suis rationē postulat. vñ d; q; homo. etc. posuit rationem cum seruis suis.

Secōdo quis est ille seruus q; in decē milia

talēta est obligatus. nam d; oblatas est ei vnus q; debebat decē milia talēta. Tertio qui sunt spūaliter vros bona et filij quos vēdidit et alienauit. nā d; iussit eū dñs venūdari et vrosim etc.

Quarto q; magna et plena est mīa quā ipse demonstrat. de qua dicit thema. Misert; dñs etc. Rex n; xps a nobis seruis suis rōnē exigit de recepta.

¶ Quantū ad primū sciendū q; rex n; xps a nobis seruis suis rationē exigit de recepta et expēsa per modū negociationis: sicut mercator facit suis factorib; negociationibus. vnde dicit Luc. xij. Negociamini dū venio. quēadmodū mercator cōmittit suis factorib; lucrū. et s; q; lucrati fueritis: habebimus premiū. Et sciendū q; nos recipim; a deo oia bona q; habemus. vñ ap. s. ad Cor. iij. Quid habes qd nō accepisti? Accepimus autē a rege nro vt h; Abat. xv. Aliqui qñq; talēta: aliq; duo: aliq; vnū. Pro quo sciendū q; quinq; legātur in scriptura gna talentor. i. aur; argent; ferri: et plumbi. ¶ Paral. vlti. et Zacha. v. per que intelliguntur quinq; gna bonor; que de; dat hōi: de quibus habet reddere rationem in expēsa.

Primo per talentum eris quod est impubere: intelligit donū nature: qd deus dedit hōi ad operādū. vñ Gen. ij. Posuit deus hōiem in paradiso vt operaretur. Secundo per talentū auri intelligitur donum gratie: qd de; dedit homini ad bene operādū. i. meritoe. vñ. s. Cor. xv. Laboraui. nō ego aut;: s; grā dei meū. Tertio per talentum argenti intelligit donum scientie: quod deus dat homini ad docendū. vnde ps. ij. Eloquia dñi elos; quia casta: argentum etc.

Quarto per talētum ferri intelligitur donum potentie qd deus dat homini ad defendēdū. Ferrum enim domat alia metalla.

Quinto per argentū vel metallū plūbi intelligitur donum opulētie: quod deus dedit homini ad dispensandū.

De istis talētis aliq; recipiūt oia quinq;: aliq; duo: aliq; vnū: vnusquisq; s; p ppiā virtutem. Et de istis talētis s; plus vel minus habet reddere rationem.

De primo talento eris. s. dono nature habent reddere rationem generaliter omnes gentes.

quinq; talenta
132

Dñica. XXII. post trinitatis.

De secundo. s. auri iusti: et penitentes seu innocentes.

De tertio. scilz argenti: predicatores: et doctores.

De quarto. s. ferri reges: puñcipes: et omnes iudices.

De quinto. s. plūbi diuites: et locupletes.
 ¶ Primo igit de talēto eris qđ est in recepta: ponit iste rex rōnē cū oibus gentib?: qđ oēs istud talētum receperūt. vñ Gen. j. Vidit de? cūcta q̄ fecerat: et erāt valde bona. s. bonitate nature. et iō ex quo habent hoc i recepta: peti rōnē de expēsis. s. quō fuit expēsū. s. in bonū vel in malū. Erte miserī pctōes: et oēs gētes de p se ppter pprūe corruptionē nature: qđ tota natura ppter pctm̄ vulnerata fuit in naturalibus: non potuit m̄dere: nisi qđ de ista recepta fecerūt malā expēsā: qđ d: Gen. viij. Sēsus et cogitatio humani cordis in malū prona sunt ab rē.
 ¶ De scdo talēto auri: qđ est grā: qđ est in recepta: habent reddere rōnē iusti et penitētes seu innocētes: qđ ipi istud talētū habēt in recepta p meritoria mentis. Perit iste rex de expēsa istud talēti: quō ista grā est executata: quō augmentata. qđ grā merē augeri vt ampliū mereat p̄fici: ppter qđ vt donā rōnē dent iusti et penitētes de expēsa istius talenti: dicit eis illud qđ scribitur. ij. Cor. vj. Exhortamur vos ne i vacuum gratiam dei recipiatis.

¶ De tertio talēto argēti: qđ ē sciētia: habēt reddere rōnē p̄dicatores et doctores: qđ istud talentū habent in recepta. p̄ter ab eis si instruxerūt. de expēsa ppter sumptū: vel ppter euangeliū. si predicauerūt ppter edificationē prīmī: vel ppter famā et vanā gloriā habendā. O quot predicatorēs malā rōnē reddēt de isto talēto: di. Zuā. xix. Die: ecce mna tua quā habui repositā in sudario. Dic cōtra pigros et negligētes: qui nō curāt de p̄dicatione aut studio: sed dormiunt in lecto inuoluti in pulchro sudario.

¶ De quarto talēto. s. ferri habēt reddere rōnē reges: iudices: et p̄ncipes. qđ istud talentū habēt in recepta. sibi em̄ d: p̄ dauid ps. ij. Reges eos i virga ferrea. vbi cōmitit eis iusticia q̄ est defēsiua pauperū: et opprēsiua sup̄boz. et maloz: p̄ter ab eis de expēsa: si fecerunt iusticia viduis et opprēssis: et pupillis. si defēderūt bonos: et

punerūt malos. Et isti m̄debūt. Dñe ego nō habui virgā ferrea: s. aureā. vñ et aluerus rex exēdit virgā aureā in signū clemētie: vt h̄r Vester. v. Ego sui clemens pl̄ q̄ iust. S. vti clemētia in fauorē maloz: et dānū bonoz: crudelitas est. Est rex sicut ei rharedus: habes i Policratico. hoc est in Johāne sarsberien. anglico: qđ a plerisq; Policrates/policrat? et policratic? d: lib. suo. iij. de nugis curialiū et vestigijs p̄barū. c. viij. Et iō Sene. Vitia trāsmittit ad posteros: qđ malis ignoscit. bonis nocet: qđ malis parat. O deus quot reges et puñcipes: iudices et rectorēs: dabūt malū cōputū de isto talento. iō p̄ eos d: illud Sap. j. Diligite iusticia q̄ iudicatis terrā. Et dicit eis illud qđ sequit in. c. vj. Audite resges et intelligite rē. qm̄ data est a dño potestas vobis: et virt? ab altissimo rē. nō recte iudicatis. vsq; fiet.

¶ De q̄nto talēto. s. plūbi qđ significat donū fortune vel opulētie: qđ de? dedit hōi ad dispēsandū: rōnē reddēt diuites et opulēti. nā ipi habēt i recepta. opz qđ dēt iō rōnē. vñ apls. j. Cor. iij. Jā querit inter dispēatores: vt fidelis qđ iueniat. Si ex p̄derūt in parib? vel in necessitatib? in pauperib? vel in parētib?. in necessitatib? vel in vanitatib?. O quot diuites malā rōnē reddēt de isto talēto: qđ i plebis i eis illud qđ d: de malo seruo Mat. xxv. qđ abiens fodit in terrā et abscondit pecuniā dñi. Ipsi in terra fodiūt: et pecuniā dñi sui in terra abscondūt: qđ in terrenis solū nō in sp̄ali bus thesaurizat sibi thesaurū in terra: nō in celo: vbi nec erugo: nec tinea demolit: et vbi fures nō effodiūt nec furant. Mat. vj. et Zuā. xij. Et iō dicit eis: qđ ipi erūt si naliter i terra. i. in iferno qđ est i medio terre. qđ vbi est thesaurus tu? vbi est cor tuū. Mat. vj. P̄ter igit p̄mū p̄ncipale de qđ rex rē. de quo euangeliū loquitur seruis suis: de qđ? cōporū et rōnē postulant. Et vsiq; est qđ de expēsa et recepta. br̄s erit ille seruus qđ dño in isto cōporo vere dederit rōnē vñ dicere poterit. Die q̄nto talēta rē: et dñs m̄dit sibi. Enge serue rē.

¶ Scđo p̄ncipalr est vidēdū qđ est ille seruus: qđ in decē milia talentis est obligat? Pro quo sciēdū qđ sp̄ialiter loquēdo qui libet tenetur ad obseruantiam decem p̄ceptorum: et hoc tripliciter. Primo quantū ad operis substantiam.

*honoramus vos
et in vacuis*

predicatos

iudices

tenemus ad obseruanda. 10. p̄cepta

Secundo quantum ad circumstantiam.
Tertio quantum ad perseverantiam.

Modo est ita qd decē milia ē numerus qd cōstat ex tribus limitibus numerorū. s. decē / centū / milia. et ē ita qd qd seruat pcepta quātū ad substantiā: seruat decē. quātū ad circūstātiā / substantiā seruat centū. qd quātū ad substantiā circumstantiā et perseverantiā / seruat mille: qd est finis numerorū. et talis saluabitur: qd scribitur Mat. x. et. xxiij. et Mat. xiiij. Qui perseverauerit vsq; in finē saluus erit. Qui nō p oppositū nō seruat pcepta quātū ad substantiā: tenet i decē. Qui nec ad substantiā: nec ad circūstātiā: tenet i centū. Qui nec ad substantiā: nec ad circūstātiā: nec ad perseverantiā: tenet in decē milibus. Quid sunt multi isti qd nullo mō seruant: s; p similitudinē dicat qd obligat ei vnus qd debebat decē milia talenta.

¶ Tertio principaliter est vidēdū qd sunt vxores et filij et bona qd veditit et alienauit. Pro quo notādū qd vir est spūs siue rō. vxor est volūtas qd dy esse subdita rationi. iuxta illud Ben. iij. Sub viri potestate eris. qd p pctrū habet quattuor malos filios.

Primus est cogitatio de malo.

Secundus delectatio.

Tertius consensus interior ad malum.

Quartus consensus exterior ad actū pcedēs.

¶ De istis malis filijs dicit dñs Ero. xx. Uisitās iniquitates patris in filios in tertiā et quartā gnationē. Et nota quare nō dicit in primā secundā tertiā et quartā gnationes: s; obliuiscendo primā et secundā: solū ponit tertiā et quartā. Nō est: qd pmi duo filij: s; mali sint per pctā: sunt tñ solū venialia: et nō nocēt ficut terti⁹ et quartus qd sunt mortalia. Isti oēs et p r et m vendunt duplici veditioe. Prima culpe. et tali ipsimet vendunt seipos cōstituendo seipos seruos diabolo. qd qd facit pctrū seruus est pcti. Job. viij. Bern. Nra nos volūtas diabolo mancipat: nō potestas ipsi. et sic implet i eis illud qd scribit Esā. l. Ecce in iniquitatibus vris vediti estis. Secdo vendunt isti diabolo veditioe pene: et sic vendunt a deo. vñ Deut. xxxij. Deo su⁹ veditit eos: et dñs cōdixit illos. s. in pena. Bern⁹ qd pmi duo filij vendunt ad rps et redimunt: qd cū sint pctā venialia: de p se solū vendunt ad penā spālē: qd est i purgatorio. sed si sint pñi et cū alijs fratrib⁹ et p r malo et m rē mala. nā pctrū veniale rōne adiuncti / puni-

eternali in inferno: qd cū nō possit tolli nisi p gratiā: illa nūq̄ erit in inferno. Alij autē duo filij. s. terti⁹ et quart⁹ veditunt ppetuorū: qd de eis scriptū est. Vbāt hī in suppliciu eternū. Mat. xxv. Alia autē oīa qd iubetur vediti: sunt pctōrū circūstātiē: qd pctōrū nōrū solū p pñis opib⁹: s; etiā p pctōrū circūstātijs penas soluit. nā circūstātiē aggrauat pctm. vñ doct. i. iij. sen. rē. Ecce quōd spūalr seruat ille: cū non haberet vñ reddere: qd cū p se pōt pctm facere: nō tñ resurgere. qd vñ potētiā ē spūs vadēs de p se: s; nō rediēs ad grām: nisi cū adiutorio diuino. qd dicit dñs p pphetā Osee. xij. Perditio tua erit: tātummodo in me auxiliū tuū. Iussit eum dñs venundari et.

¶ Quarto et vltimo principaliter est vidēdū de magna et plena miā: quā dñs exhibuit seruo de qd thēa. Misert⁹ dñs rē. Videte iste seru⁹ cognoscēs culpā suā: et qd dño in decē milibus talentis obligabatur: et qd reddere tenebatur: pcedēs ad pedes dñi cū hūilitate rogabat dñm suū / di. Patēntiam habet rē. Petit dilationē p vera pnia vt satisficiat. plōgationē vire. sic videm⁹ serui hūilitatē. S; videam⁹ dñi clementiā magnā / et plenā miām erga seruū penitentē. Seru⁹ petit dilationē: dñs cōcessit sibi relaxationē totius debiti sūm qd dicit themar. Misert⁹ dñs rē. S; quōd relaxat et indulget audi Bern. di. sic. Et toto corde indulget: et tā libētē dimittit iniuriā: vt non dānet vlciscēdo: nec pfundat iprobādo: nec min⁹ diligit iputādo. S; alios qd si parcut iniuriā nō vlciscendo: tñ improperāt. alij qui licet nō improperent: tñ in mente tacite seruāt. Ista miā vel indulgētia nō est plena. Sed ista miā facta per istum regē fuit plena: qd petendo dilationē: concessit sibi relaxationem totius debiti. exēplū in latrone sicut dicit Aug. luc. xij. qñ dixit. Memeto mei dñe dum veneris in regnū tuū. ly dum idem est quod quādo. et dicit tempus: ita qd dicebat hodie vel cras. rps autem sibi respondit. tempus limitando et abbreviādo. Amen dico tibi hodie rē. vnde Aug. in sermone de latrone. Latro considerabat facinorosa sua: et pro magno habebat si saltem in fine regnum obtrineret: ideo dixit. Memeto mei domine quādo rē. Lixtus ostendit sibi maximā misericordiam: quia cū sibi sufficeret qd haberet regnum ad tēpus cum dilatione: rps

vir ero
vxo volūtas

sibi dicit ꝛc. cum plena debito: iam remis-
sione. Et oibus istis rps concludit petro
Pene tu quoq; fac simile sicut iste rex fra-
tri in te peccanti et debitori tuo: quia cũ
te cõstituerim principem ꝛ regē loco mei
in ecclia que dicitur regnū celoz: ideo assimi-
latū est regnū celoz homini regi q̄ voluit
rationē ponere ꝛc. Et finaliter misertus
sui omne debitū dimisit illi. Deo gr̄as.
D. Dominica. xxiij. post festum tri-
nitatis.

Nostra cõuersa-
tio in celis est. Philip. iij.
Prelati presidētes altam
presidentiam.

Religiosi profitentes ve-
ram obedientiam.
Deuoti diligētes bonā conscientia.
Beati contēplantes diuinā essentiam.
Posunt et debent merito dicere verba
thematici p̄assumpti. Nostra p̄uersa-
tio in celis est.

Prima pars.

Primo prelati in plu-

rali numero loquuntur. Nra (inquunt) cõ-
uersatio in celis est scripta. de hoc habet
Deus. s. Date et vobis viros sapientes et
gnaros: quoz cõuersatio sit pbata in tri-
bubus vestris: vt ponā eos vobis princi-
pes. et fuit respõsum. Bona res est quam
vis facere. Et tulit moyses de tribub; ve-
stris singulis viros sapientes ꝛ nobiles: ꝛ
cõstituit eos p̄icipes tribunos ꝛ centu-
riones ꝛ quiquagenarios et decanos ꝛc.
Audite illos ꝛc. Moraliter p̄ istos q̄ enu-
merant hic: intelligunt oēs qui presiden-
tia hnt: siue sint eccliaistici siue tpales: de
q̄bus scriptū est Erodi. xviij. vbi legit q̄
moysi fuit dicitū. Prouide tibi de oī ple-
be viros sapientes timētes deū: in q̄b; sit
veritas ꝛ q̄ oderint auariciā: ꝛ p̄stitue ex
eis tribunos ꝛ centuriones ꝛ quiquage-
narios ꝛ decanos q̄ iudicēt p̄p̄m oī tpe.
In q̄bus verbis ostendunt conditiones
bone quas debēt habere plati: vtpote.

- Primo q̄ sint potentes.
- Secdo q̄ sint sapientes.
- Tertio q̄ sint nobiles.
- Quarto q̄ sint deū timētes.
- Quinto in quibus sit veritas.
- Sexto in quibus non sit cupiditas.

Septio in q̄bus nō sit p̄sonaz acceptio:
Octauo in q̄bus sit pbata conuersatio.
Prima cõditio ꝛc. q̄ sint potētes. Noli
querere fieri iudex: nisi dñte potērie: va-
leas irrūpere iniquitates. Eccl. viij. vtpote
fuit causa q̄re saul abscondit se q̄n fuit ele-
ctus ad regē. s. Reg. i. Existimabat em̄ q̄
popul; nō obediret sibi: q̄ erat de infima
tribu vtpote de tribu beniamin: ꝛ cogita-
uit q̄ popul; honorē regiā sibi non eris-
beret: eo q̄ posse sibi deficerebat: iō p̄fesi-
dere recubabat. Itē scdo requir q̄ sint sa-
piētes in cognitiōe diuinoz sicut recitat
Boetius li. s. p̄sa. iij. beatas fore res publicas
si eas vel studiosi sapiētie regerēt: vel
earū rectores studere sapiētie contigisset.
Itē tertio plati sint nobiles p̄p̄ mores
ꝛ vite decentiā: quaten; p̄ exemplū bone
vite valeant subditos retrahere a peccō:
als dimittāt eoz p̄sidiā. vii. br̄as. Bern.
sup̄ cantica sermōe. xxiij. Prelati magis
studeant p̄desse q̄ p̄eesse. habeant chari-
tatis zelū: sed habeant p̄o tēpore modū.
Itē quarto plati sint deū timētes: cogita-
tes se p̄ subditos reddituros esse rōnem.
Itē quinto in quib; sit veritas. scilz vite
atq; doctrine. debent em̄ esse prelati istru-
cti in vtroq; s. antiq; et nouo testamēto.
Itē sexto in q̄bus non sit cupiditas: imo
sint odiētes auariciā. Proch dolor a mini-
mo vsq; ad maiorē oēs auaricie student.
Hierem. vi. ꝛ Esai. s. Oēs diligūt mune-
ra. sequūtur retribuciones. Narrat in li-
bello de apib; q̄ qdā magn; prelati in
teutonie partib; supra modū cupidus et
auar; extitit: q̄ infelicissimā recepit ostē-
tem: sicut viro cuidā sanctissimo fuit ostē-
sum. Vidit em̄ q̄ aīa illa cũ miro crucia-
tu de corpe traheret: et p̄icipi demonū
lucifero in cathedra sedēti p̄sentabatur:
quā aīam officiose salutās dicit; p̄iceps:
poculū amarissimū obtulit dicens. Vñ ve-
nias archiepe meus: q̄ mibi longo tēpo-
re fideliter deseruisti: op̄s te bibere in to-
cundo aduētū de poculo isto. Et coactus
est bibere statim sine mora: ꝛ per os per
oculos p̄ nares p̄ aures egressa est flā-
ma sulphurea fetidissima. Et sic aīa illa
ad claustra iferni deducta ē a demonib;.
Et sic de prelatiis q̄ auariciam diligunt.
Itē septimo in q̄b; non sit p̄sonarū accep-
tio: sed magis eq̄tas et iusticia: q̄m in

optime nō conditiones plato ꝛ heuꝛ

prelato immēsa rectitudo: nō personarū
acceptio. Itē octauo in q̄bus sit pbata
cōuersatio: quatenus studeat conuersari
inter subditos porisime quiete & sine cō
tatione: q̄lis placus fuit Simon: q̄ ade
ptus est gloria in cōuersatione gentis: et
ingressum domus atq̄ amplificauit. Ec
cli. l. De p̄uersione platoy loquit̄ brās
Hierony. sup̄ Erodū per hūc modū. Zan
ta (inquit) debet esse cōuersatio & erudi
tio p̄fificis: vt oēs mor̄/gressus/ & vni
uersa eius opa notabilia sint: vitatē mē
te cōcipiat: et eā toto habitu resonet & or
natu: vt q̄ quid agit: q̄ q̄d loquit̄: doctri
na sit populorū. Tales quales descripi
sunt: plati merito dicere possunt. Nostra
cōuersatio in celis est: nō i terra. vtpote cō
uersatio celestis: non terrestris/ q̄lis fuit
cōuersatio apostolor̄ et alior̄ prelatoꝝ
multoꝝ: qui dixerunt. Nra cōuersatio in
celis est. quod fuit thema.

nō & religiosi Secunda pars.

¶ Secundo principali
ter religiosi &c. Isti qui nihil hnt cū mun
do: nec mūdus cū eis: q̄bus mūdus cruci
fixus est: & ipsi mūdo: quos odit mundus
q̄: nihil suum apparet in eis: qui celestia
qrunt terrena despiciūt: qui die nocte q̄
seruiunt deo: qui sub altissima paup̄tate
p̄po pauperi famulant. q̄les esse debent q̄
in approbata religione p̄fessi sunt: eorū
cōuersatio in celis mēte: licet non corpe.
Ergo religiose p̄fessionē tuā cōuersatiōe
habitu & incellu demōstra: vt sit in gressu
tuo simplicitas: in incellu honestas. Isti
dorus de summo bono. Talis religio vbi
sunt religiosi quorum cōuersatio in celis
est mente:

Primo est turris fortissima vbi est segura
habitatō.

Secundo est arbor pulcherrima vbi est
autum cōgregatio.

Tertio est domus amplissima vbi est al
ta cōuersatio.

¶ Primo est talis religio turri fortissima
in medio castri. Turris est altior castro. &
q̄ nō sunt tuti in castro: fugiūt ad turrim
Sic moraliter castri nō est iste mūdus. tur
ris nō religio est. et q̄ nō sunt tuti a mun
do: a carne: a diabolo i seclō isto maligno
fugiūt ad turrim: intrāt religionē: i qua
ab inimicis securius cōuertant̄. Ista est

turris libani que respicit cōtra damascū.
Lant. viij. Mille clypei pendēt ex ea: ois
armatura fortū. Lant. iij. Sed q̄nt̄ q̄re
securius est habitare in religione q̄ i mū
do: Rñ. hoc est p̄pter virtutes laudabi
les q̄ sunt vel esse debēt in sacra religioe:
vtpote virtus castitatis p̄ carnem. virtus
paupertatis p̄ mundū. virtus obediētie
humilitatis p̄tra diabolū. et sic de alijs
multis. Est etiā contēplatiua magis āge
lica q̄ humana vita. celestis magis q̄ ter
restris. nam p̄fessores p̄conizāt. nra cō
uersatio in celis est. quales fuerūt antiq̄
religiosi heremi frequētatores: delitiarū
carnis contēptores: discipline & patiētie
sectatores: diuitiarū seculi relictores: dei
solius & primi amatores: cōuersationem
habētes bonā: imo optimā. s. Pet. ij. simi
les tobie q̄ in bona vita & scā p̄uersione
permāsit. Tob. xiiij. Tales nō sunt multi
nostris tēporibꝫ: de q̄bꝫ p̄p̄er de vita cō
tēplatiua. Quidā ad religionē p̄uerti p̄u
stinis moribus nihil abiciūt: q̄ non mu
tant mente: sed veste. nō actu: sed habitu
non ope: sed sermone. In religioe secular̄
riter viuūt: p̄dicant miām/ nec faciūt: ac
cūsant vitia: nec desinunt. ¶ Itē scō scā
religio est arbor &c. Figurata p̄ illā arborē
quā vidit nabuchodonosor rex: que ar
bor erat pulcherrima. q̄ frondes/ ramos
et fructꝫ eius nimius. In ramis conuer
sabant volucres celi. Dan. iij. Sacra re
ligio est arbor pulcherrima in frondibus
p̄ceptoꝝ: in ramis p̄silioꝝ: i folijs cerimo
niar̄: in frondibus diuersarū s̄tutū: q̄ olim
in religionibꝫ claruerūt: in q̄bus obserua
bant p̄cepta/ p̄silia/ cerimonie: nec virtu
tes deficiebāt: imo florebat: & dabāt odo
rē suauitatis: q̄ cōuersabant in ramis ar
boris sicut volucres. nō in pede: sicut be
stie. q̄ erant volucres celestia cōreplātes:
nō bestie terrā aspiciētes. quarū p̄uersione
nō erat cū hoibꝫ. Sed qd̄ hodie: Aus
diam? Hugonē de scō victore: de claustro
aie. Vt sunt in q̄bꝫ est amor: scilicet: non dei.
amor palarij: nō paradisi. Sūt em̄ q̄dam
qui mēte vagi: habitū soluti: plana parie
tum p̄spiciētes plustrāt. aliud cantant:
aliud cogitāt: in choro sunt corpe: & in fo
ro sunt mēte: intꝫ sunt: nec foris erunt:
psalmodie vba p̄ferūt: sed psalmodie sen
sum nō intelligit. Taliū p̄uersione nō est
in celo: sed in terra. Quid prodest fratri si

q̄re e meli
h̄are m̄le
zoue q̄ in m̄le

fig^a nō

Religio e arbor

Dñica. XXIII. post trinitatis.

in loco quies teneat: et inquietudo in corde seruat. si in habitatione sit silentium: et in habitatoribus tumultus. Cassianus ad monitione scda. **¶** Tercio sacra religio est domus et cetera. foris domus qualis describitur quidam magnus astrologus **Abisabel**: qui narrat quod est quedam domus celestis que vocatur domus itineris: in signum quod religiosi debent providere se esse viatores et peregrinos iuxta dictum apostoli dicentis. **1. Cor. v.** Dum sumus in hoc corpore: peregrinamur a domino. **¶** Multos qui non cogitant se esse in peregrinatione: sed magis in patria: que presentibus bonis non videntur: sed fruuntur. **¶** Est male utuntur. Item religio domus magisterij sapientie: in signum quod religiosi pre ceteris debent esse sapientes. sed ignorantis: que non sunt magistri: sed boni discipuli. **¶** Item sancta religio domus divinationis astrologorum. id est de bonis celestibus: non terrenis: debet religio sit cogitare et meditari dicentes. **Nra conversatio in celis est.** **¶** Item domus somniorum. **Nra boni religiosi debet frequenter somnari: meditari: et cogitare de peccatorum peruersitate: de mundi vanitate: de carnis voluptate: de morte et extremi iudicii acerbitate: de inferni penalitate: de patrie celestis iocunditate. et sic habitantes in hac domo poterunt veraciter dicere cum apostolo. Nra conversatio in celis est. **¶** Primum illi primo qui sunt a mulieribus segregati. **¶** Secundo qui sunt a temporalibus separati. **¶** Tertio qui sunt moribus bonis adornati. **¶** Primum illi qui sunt a mulieribus segregati. **¶** Narrat valerius maximus quod quidam fatuus: imo stultus audiens pythagoram magno probro dixit melius esse cum mulieribus quam cum probis conversari. **¶** Et pythagoras respondit et sues siue porci libentius in cenone quam in pura aqua visant. quales sunt lubrici gulosi sicut porci: qui in carnalibus conversantur et volutantur. de quibus apostolus in epistola hodierna. **¶** Multi enim ambulat. scilicet supradicti mali carnales: luxuriosi: deteriori: ad id et perficiendo in peius: quos dicebam vobis quoniam eram vobiscum: nunc autem et sensus dico quoniam sum absens a vobis. **¶** Simile gram habuit beatus dicitur scindi per peccatoribus: quam habuit apostolus scindi per philippensibus. quorum finis intentus. hoc est eterna donatio. **¶** Cum dixerint pax et securitas tunc repetunt eis superueniet interitus. **¶** **2. Thessa. v.** Quorum ventus est: quoniam in peccatis ventris tantum in**

deo spem salutis ponunt. **Rom. vlti.** **¶** Huiusmodi tempore domino nostro non seruiunt: sed suo veteri. **¶** Et gloria in diffusionem ipsorum que terrena sapiunt. **¶** Tales gloriantur in pudenda: qui deberent magis erubescere et confundi: et finaliter illa gloria in ignominia commutabitur. **¶** Item conuersatione prohibet apostolus **1. Ephe. iij.** **¶** Jam inquit non ambuletis. id est non viuatis. non conuersamini: sicut et gentes ambulat in vanitate sensus sui. hoc est in vano appetitu sensualitatis. tenebris obscuratum habentes intellectum. tales lubrici cum mulieribus conuersantes: sunt ceci obscuro et tenebrosi intellectu alienati a via dei. que munda et pulchra est valde. qui desperantes semetipsos tradiderunt impudicitie in operatione immundicie. voluntarie se exposuerunt delectationi immundicie. **¶** Nos autem inquit apostolus edocui estis deponere veterem hominem. hoc est vetustate peccati luxurie. **¶** Est enim illud peccatum multum inueerat in mundo. **¶** Siquidem illud peccatum de honestate multum hominis conuersatione. edocui estis deponere pristina conuersatione lubrici et immunda. **¶** **¶** Item primum illi dicere. **Nra conuersatio et cetera que sunt a temporalibus separati: quales erant apostolus: et ideo nomine omnium dicebat apostolus paulus. Nra conuersatio in celis est. **¶** Et non solum primum hoc dicere que sunt a temporalibus separati. imo etiam illi qui sunt bonis moribus et virtutibus adornati. quales describitur **3. Iudo. lib. soliloq.** **¶** Bona inquit conuersatio confundit inimicum: edificat primum: glorificat deum. **¶** Primum illoz inquit **3. Iudo.** in cuius gestu grauitas: et motu simplicitas: in incessu honestas. **¶** Simpliciter illi primum dicere. **Nra conuersatio et cetera qui conuersantur cum tribus stellis celestibus. scilicet ioue: saturno: et marte. **¶** Narrat astrologus quod tres planetete celestes cum sole conuersantur et hospitantur: que sunt saturnus: iuppiter: mars. **¶** Saturnus est ille que habet paupes saturare: quales sunt homines pauperes et misericordes. talium conuersatio in celis est: quoniam propter celestem gloriam saturat paupes et misericordes enituntur. **¶** Dicitur quod homo misericors intras in domum meam: scientie mee: conuiesca cum illa: cum misericordia et pietate. non enim habet amaritudinem conuersatio illi: imo dulcedinem. **¶** In omnibus opibus non est amaritudo: immo dulcedo quam paupes misericorditer sentiant in elemosinaz largitione. **¶** Item hospitatur cum sole iuppiter: qui est planeta beniuolus quasi****

domus foris

domus magisterij

domus somniorum

Bona dicitur pythagore

optima

inuans pater: et designat charitatē que est virtus beniuolū descendere fecit ad terrā. quā in terris uisus est et cū hoib⁹ cōuersatus est. Baruch. iij. Siquidē amātes charitatē: et amore seruētes: habitāt in celestibus et cōuersant: qualiter cōuersabat Timotheus iuxta doctrinā magistri sui pauli: sicut legit. s. Timo. iij. Exemplum esto fidelīū in dō. tacite loquēdo. in conuersatione honeste inter alios cōuersando. in charitate dei et primi. in fide diuinitatis et humanitatis. in castitate mētis et corporis. Tales honesti in uita: moderati in loquēdo: fideles in credendo: charitatē diligendo: castri cōtinēter uersant: docere et celebrē uitam ducendo: merito pōt dicere. Nra cōuersatio in celis est. Tertio hospes solis dicit esse mara: quā uocat deus belloy: et designat constantiā et firmitatem: in qua uersati sunt martyres: quā fuerunt fortes in bello: et constāter dimicauerūt quatenus in celestibus regnis eorū esset cōuersatio: māssio et habitatio. Lūc. portiois nos participes etc.

¶ Dñica. xliij. post festū trinitatis

Sermo. ij.

Viam dei in ueritate doces. Mat. xxij. et in euāgelio occurren. etc. Idē etiā habet Mar. xij. et Luc. xx.

Sufficiēti et autentico cuius officiū est instruere et docere: tria sunt necessaria: quatenus sue doctrine defides et auctoritas.

Primo bona uita et honesta cōuersatio. Secundo uera doctrina et sufficiēti formatio.

Tertio etas perfecta et antiqua cōditio. ¶ Primo bona uita etc. utpote quā faciat: implet in se: quō dicitur. si docet humilitate: quā sit humilis. si castitate: quā sit castus. si ueritate: quā nō sit mendax. Scriptū est in Latone. Turpe est doctori cū culpa redarguit ipm. Ad istum sensum alium docens: te ipsum nō doces. inordinate facis. primo debes docere teipm: et postmodū alios. qui predicas non furandū: furaris etiā inordinate facis. Nōne xps magister noster cepit facere et docere. Actū. s. Dis doctor atq; magister siue prelatus debet pollere super alios i quattuor. Exemplo

uite: claritate fame: uerbo doctrine: seueritate discipline. Narratur lib. vi. ecclias stice hystorie: quā cum sancti patres ad nicenum concilium conuenissent: et ibi essent multi philosophi: presertim vnus erat inter alios: qui ita logice arguebat et fraudulenter quā nullus de concilio poterat sibi resistere: nec etiā presumebat eum arguere: nec sibi etiā respondere. Quod uisus quidā sancte uite/modice litteratus resurrexit intrepidus illū et dixit. Philosopho dico tibi quod deus est vnus: trinus in personis: et vnus in essentia. et sic de aliis articulis ultra pcedēdo. dic nobis si ista sunt uera. et si sic: sequere me. si non sunt uera: ostēde nobis oppositū. Statim ille obmutuit tanquā uictus. vñ sic uictus et bñ cōfusus concessit illi uerissima esse. et nihilominus ps aduersa fidei catholice cōtradicebat. et illi philosopho adherebat. Sic ergo ptes quā fidei catholice plū plicat bona uita: quā grandis sciētia.

¶ Secundo inductū est quā in doctore quā docet requirit sciētia magna (als sufficiētia magna) quatenus habeat bonā sciētiā: et quā sit bene doctus: aliter bene docere non poterit: nec etiā predicare. Adhuc inductū est ualde quā aliq; doceat anteq; discat: quā sit magister anteq; disci pul: quā sit doctor: anteq; sufficiēs auditor. vñ Hierony. in epla ad nepotianū. Sermo predicatois scripturarū lectione cōditus sit. contra multos in periculo aiarum multarū qui uolunt docere anteq; doceantur et etiā predicare.

¶ Tertio inductū fuit: quā requiritur in doctore: in magistro: anteq; doceat etas matura. Narratur quā quidam epus cuidā nepoti suo inueni ualde dedit bñficiū. cui ppter beneficij docere et pdicare necessario incūbebat. Uenit quidā ualēs hō: et dixit illi epō p̄sente nepote suo: qui ep̄s tenebat in manu sua pomū pulcherrimū. cui dixit ille ualēs. da pirū inueni nepoti. Et ep̄s. nō faciā: quā si darē nō seruaret pirū: sed magis comederet. Et ille ualēs dixit. quō si non das sibi pirū cōmissisti ei officiū pdicatoris et curā aiarum tā inueni et lasciuo. Et ep̄s p̄re uerecundia obmutuit. nec fecit uerbū. Unde Grego. in pastorali et sup esechielē dixit. Nequaquā debent hoies in etate infirma pdicare: quā sermo doctrine non suppetit

e. p. m.

nō. p. pdicatorib⁹

e. p. m.

Has sicuturis

nisi in perfecta etate. In signū huius redē-
 pro: nō cū celoz sit cōditor: et angelozum
 doctor: et magister: nō nisi in perfecta eta-
 te voluit predicare. De istis tribus requi-
 sitis ad predicandū & docendū hī figura. s.
 Esdras. vñ. vbi legitur q̄ esdras magnus
 cro: legis: parauit cor: suū vt inuestigaret
 legē dñi: doceret: & faceret. Esdras fuit ta-
 lis doctor: in quo fuerūt introducta. vīta:
 doctrina: et antiquitas. q̄ parauit cor: suū
 Nā cor: cuiuslibet doctoris docēt: d̄z para-
 ri p̄ vitioꝝ resecationē: et virtutū acquisi-
 tionē. qm̄ in maliuolā aīam nō introibit
 sapiētia. Sap. s. Nā sicut vas corruptum
 corruptū vitū: sic suo modo cor vitioꝝ infe-
 ctū. Doctrinā bonā: verā: et sanā inficit &
 peruertit. Et inuestigaret legem dñi. sicut
 em̄ medicus inuestigat herbas bonas et sa-
 lutiferas: de malis nō curat: sic magr̄ do-
 ctor atq; p̄dicator: d̄z sollicitē studendo in-
 uestigare salubria documenta: vana d̄o &
 inutilia relinquere: imo d̄z etiā facto im-
 ple re sicut dicit br̄us Greg. in quadā homel.
 Loquētis (in q̄) auitas perdit: qm̄ vor
 opere nō implet. Et idē Greg. iij. moral.
 Tūc (in q̄) doctrina cū oī ip̄erio doceat cū
 p̄uāgīl q̄ doceat. & tā doctrie fiducia sub-
 trahit: si lingue cōsciētia tradidit. Talis
 magr̄ similis esdras fuit ecclesiastes salomō
 Eā esset sapientissimus: docuit populū et
 enarrauit q̄ fecerat: & inuestigās cōposuit
 parabolas multas. Eccl̄s vlti. Nō solum
 erat iste sapiēs: imo sapientissim⁹: & p̄ dñs
 perfecte docere poterat. Talis magr̄ & do-
 ctor: extitit x̄ps: sicut superi⁹ est dictū: qui
 tā salubria docuit. q̄ docuit noxia fugere:
 diuina colere: hosti resistere: futura cerne-
 re: eterna querere: nō terrena: per viā veri-
 tatis p̄gere. Ergo nos redēpti p̄ ip̄m: ad-
 hereamus cōsilio Esa. p̄phete inuitatis.
 Venite (in q̄) ascēdamus ad montē dñi:
 ad domū dei iacob: et docebit nos vias
 suas: & ambulabim⁹ in semitis ei⁹. Esa. ij.
 Gratū inuitatorū. venite ascēdamus per
 deuotionē ad montē paradisi vel ad mon-
 tem qui x̄ps est. et ad domū dei iacob. ad
 domū paradisi vbi māstiones multe sunt.
 et docebit nos omnium artificū: omnē ha-
 bens scientiam: iesus.

Prima via bassa et humilis: non alta: nec
 montuosa.
 Secunda via plana et purgata: nō spino-
 sa: nec impedita.

Tertia via pulchra et munda: non petros-
 sa: nec lurosa.

Quarta via clara et lucida: non obscura:
 nec tenebrosa.

Prima via redēptoris bassa: que via est
 vere humilitatis: p̄ quā ambulauit redē-
 pro: et per eā docuit ambulare. Siquidē
 ipse hūilauit se ad incarnationē. vsq; ad
 crucē. vsq; ad mortē. Istam viā elegit ip̄s
 se in ps. cxvij. Uā veritatis. i. humilitas
 ris elegi. Omnia humilia elegit x̄ps. humi-
 lem locum in quo natus est: humilem ma-
 trem de qua natus est: humilem socera-
 tem apostolorum: humilem vitam paupe-
 rum & religiosorum. Per istam docuit am-
 bulare. de hac Mar. xj. Discite a me: quia
 mitis sum & humilis corde. Que verba ex-
 ponit beatus Aug. de verbis dñi. Discite
 a me: non mundum fabricare: nō visibilia
 et inuisibilia creare: non in mundo miras-
 cula facere: nō mortuos suscitare: sed qm̄
 mitis sum et humilis corde. Et idem sup
 Job. Excelsa est patria: humilis est via. er-
 go qui querit patriam: quis recusat viā.
 Sed sunt nonnulli qui per istam viā bas-
 sam nō ambulauit: sed magis per altam et
 montuosam superbie et vanitatis: q̄ via
 est vna de difficilibus vijs: de q̄bus Pro-
 uerb. xx. Etiam aquile que in altū volat
 super omnes aues. Sic elati superbi vo-
 lant ad dignitates et honores: sicut lucy-
 fer qui volauit per altam et montuosam
 viam: sed in bassum finaliter cecidit. Ista
 fuit via filij dedali. Narrat Quid. li. viij.
 de transformatis: q̄ dedalus de exilio vo-
 lens redire ad patriam videns q̄ per aliā
 quam viam redire non poterat: nec p̄ ter-
 rā: nec per mare: fecit sibi alas et filio suo
 exhortans filium: q̄ non nimis alte: nec
 nimis basse volaret: sed viam mediocrem
 obseruaret. qui documentum patris obli-
 tus delectatus volatu: in altum ascendens
 solis: & cera liquefacta a calore solis: cum
 qua erant coniuncte p̄nerat alas perdidit:
 et sic cadens in mare submersus est. Sic
 est de multis in hoc seculo maligno / qui
 sine meritis ad alta volunt ascēdere sicut
 lucifer: sicut nabuchodonosor: sicut bal-
 thasar: et sic de alijs. sed cito tales finalis-
 ter cadunt. Non sic humiles sicut Dauid
 qui implorabat ad dominū humiliter di.
 ps. cxlij. Notam fac mihi domine viam in
 qua ambulem. humilitatis & obedientie.

et p̄ ip̄m salomō

humilis

ex p̄
 p̄phete

vie ad gliaz

de par. 189.

paup'ios

Secunda via plana etc. Ista est via pauperatis non impedita: quoniam verax magister docuit: et exemplo monstravit. Nam pauper fuit nam pauper fuit natus: quod in stabulo: in aliena domo. pauper vixit in hoc seculo: quod scribitur est Mat. viij. Vulpes foueas habent et volucres celi nidos: filii autem hominis non habent ubi caput suum reclinet. Pauper mortuus est: quod totus nudus in cruce. pauper sepultus est: quoniam in alieno sudario: in alieno sepulchro. De ista via plana loquitur beatus Augustinus de verbis domini. Secundus (inquit Augustinus) est ager pauperum: cito reddit donatibus fructum. via celi paupertas per quam venit ad patrem. ergo incipe erogare: si non vis errare. Verum quod multi errant et deviant ab ista via: sicut sunt avari et cupidi tenaces qui non curant de via plana: sed magis de spinosa et impedita: quoniam diuitie in talibus pugnant animam letatiter et cantant. Ista est via colubini super petram sive terram. Prouer. xxx. Experientia docet quod sunt aliqua animalia quae velocius vadunt et currunt ascendendo quam descendendo sicut lepus. Et ratio est: quoniam talia animalia partes posteriores habent longiores quam anteriores: et anteriores habent breuius. Moraliter partes anteriores sunt affectiones in deum: sed posteriores sunt affectiones ad mundum. Sed cupidi avari breuius affectiones habent ad deum: et longius ad mundum: ideo ad deum breuiter vadunt et ambulat: et ad mundum longius et diuturnius descendunt. Nihil est talibus charum ascendere ad dignitates et honores: nec autem: nec argentum: nec obsequium: nec mendacium: nec adulationem: ideo leuiter ascendunt: nec est charum labor: bigigie: nec denaria: nec preces magnorum dominorum.

Tertia via quam Christus docuit: et exemplo monstravit: est via pulchra et munda. Nam scriptum est Prouer. iij. Vie eius via pulchre et omnes semite eius pacifice. Vie puritatis et mundicie et castitatis: vie immaculate per quas ambulauerunt mundi et immaculati sunt ministri dei: et illi proprie sunt angeli et imitatores angelorum: que sequitur agnum quocumque ierit. per quam non vadit lutosi fetidi luxuriosi: nec per istam magister veritatis docuit ambulare: imo prohibuit ambulare: quoniam difficilis est ad ambulandum. Est enim via maris per quam ambulauit salomon in senectute sua. Inquinare sunt vie illius in omni tempore. ps. lx. senectutis.

o'm' g' d'ib' velocit' ascendo

puritas

Quarta via quam docuit magister veritatis: est via veritatis clara lucida: quam docuit et elegit Christus. Hanc veritatem elegit: quam non deseruit tobias senior. Via veritatis non deseruit tobias. Tob. i. Ab ista deviant in fideles. Ite heretici mendaces et falsi. et suum errorem deplangent iudicio generali: de quo planctu habet scriptura Sap. v. Errauimus a via veritatis. Lassati sumus in via iniquitatis et perditionis: et ambulauimus vias difficiles. via autem domini ignorauimus. Errauimus a via veritatis. hoc est a doctrina christi vera quae de se dicit. Ego sum via veritas et vita. Joh. i. xij. An Amb. lib. de salute. Omnia habemus in christo: et omnia nobis Christus. Si vultis curare desideras: medicus est. si febribus estuas: fons est. si auxilio indiges: virtus est. si morte times: vita est. si celum desideras: via est. si tenebras fugis: lux est. si cibum quis peris: panis est. Lassati sumus etc. Non mirum si lassati: quod graue onus impositum viatorum: facit eum cito lassum. et iniquitates sunt onera grauiora. i. ps. xxxvij. Et sicut onera graue grauate sunt super me: videlicet peccatorum. Peccatores velint nolint lassantur propter onera peccatorum. Videmus de nobilibus et hominibus armorum qui pro vanitate: pro fame volatili: pro modico honore mundi: quod lassant in bellis: in tormentis. Ite de mercatoribus quot pericula transeunt. pericula latronum in terra: in mari. nunquam lassantur. Ite de clericis: imo etiam de alijs laicis qui frequenter curias principum: regum: comitum: prelatorum: episcoporum: nunquam tales experiant quantum sunt difficiles vie huius mundi ad ambulandum. sicut via mortuosa superbie. sicut via spinosa que est via auaricie. sicut via lufosa: que est via luxurie. sicut via tenebrosa: que est via iracundie. sicut via sumptuosa: que est via gula. sicut via tediosa: que est via negligencie. nunquam lassantur tales vias difficiles ambulantes. vnde et plangit dicens. Lassati sumus in via iniquitatis et perditionis: et ambulauimus vias difficiles: via autem domini ignorauimus. Quid nobis profuit superbia? certe nihil profuit: imo obfuit. quod de superbia resistit: humilibus autem dat gratiam. Iaco. i. iij. Aut diuitiarum sacratiam quod contra lit nobis? Ista duo communiter se coniungunt: quod difficile est quod non sit superbus quod diues est. Transferunt omnia tanquam umbra. O miser transferunt omnia que amauimus in mundo:

vie distalagad
obtinenduz gom
res spales

transferunt honores: dignitates: delectationes: diuitie/ tanq̄ ymbra. Sicut enim ymbra abscondit nobis solē materialem: sic ista mundana abscondunt gratiam dei. Non sic: non sic: nō sit tale viagum nrim: sed adbeream? totaliter illio sapientis Prover. ix. sic dicit. Relinquitte infantia et venite et ambulate p vias prudentie. qm̄ illas docuit xps magister veritatis. et vnusquisq; dicat cum psalmista. ps. cxlij. Nota fac mihi viā i qua ambulē. vna etiā cum seruo abrae. Benedictus dñs deus dñi mei abraā qui non abstulit miam et veritate suā a dño meo: et recto itinere me pduxit i domū fr̄is dñi mei etc. Gen. xliij. Vias tuas demōstra mihi et semitas tuas edoce me. ps. cxliij. Hoc pserim obles ero dñe: qm̄ inimici in via q̄ ābulabā abscederāt laqueū. ps. cxlj. imo laq̄us ē mihi. Posuerūt laq̄os i diuitijs: in paupertate: i cibo et potu: i voluptate: in vigilijs: i somno: et in oī vita nra. Sed tu bone iesu dirige gressus meos i semitis tuis. Palpebre tue pcedant gressus meos. prouer. iij. quatenus valeam eripi a laqueis suis praedictis: et per viā rectam/ et sine impedimento in terra promissionis valeam te duce prestante peruenire.

In Dominica. xxiij. post festū trinitatis. Sermo. iij.

Iacet census da

ri cesari: aut non. Matt. h. xij. et in euāgelio etc. Xps saluator: qui p essentia est veritas. vñ ait Johā. xiiij. Ego sum via veritas et vita. semp in h mūdō opat est et restituit veritatē. vñ Jo. xvij. Ego in h natū sum: et ad hoc veni i mundū vt testimoniu phibeam veritati. Pharisei et iudei aduersarij xpi inimicive ritatis. qz semp impugnaverūt veritatem: nec habebāt veritatē in ope quoad vitas bonā: nec in ore quoad bonā doctrinam: nec in corde quoad bonā iusticiā: que cōsistit in gloria diuina. ipsi em̄ semp laudem et gloria req̄rebāt humanā: nō diuinam. implet in eis illd̄ dauid. ps. xj. Saluū me fac dñe etc. vsq; hoim. Eū igit ista triplex veritas in eis deficeret: semp conati sunt in istis trib? veritatib? xpm̄ reprehendere et maculare. Voluerūt em̄ pmo reprehendere in prima veritate scz vite/ et non po-

tuerūt: quia eius opa erant sancta. Secūdo voluerūt reprehendere in scda veritate. scz doctrine/ et nō potuerūt: qz ei? doctrina erat sana. Nūc in euāgelio hodierno conanf cū maxima malicia (intēdentes iā in eis mortē: qz hoc fuit feria quarta ante eius passionē) eum reprehendere de veritate iusticie: q̄ veritas consistit in snia vel determinatione. Quia em̄ redder eum: qz suū est: est rectū opus iusticie. et p partia litatē et affectionē inordinatā auferre ab aliquo qd suū est: et dare p diffinitivā sententiā alteri cui? non est: est opus iniusticie: ideo pharisei cupientes xpm̄ reprehendere et cōprehendere de veritate iusticie: proponunt ei questionē bugosam et litigiosam in themate pposito. di. Licet cēsum dari cesari: aut nō. Vñ p maiorē euidētia terminor q̄stionē/ debetis scire vt meli? questionē intelligatis: qz cesar augustus impator roman? subiugato pacifice toto orbe: p bono regimine tot? mundi ordinavit tres indictiones: quarū quelibet cōtinebat vñ lustrū/ hoc est spacium. v. annor. ita qz simul tres indictiones cōtinebant. xv. annos et nō plus: q̄bus finitis reuertebatur ad primā indictionē. Didicistis autē iste ipator qz in prima indictione que continebat vñ lustrū. i. v. annos totus mūdus solueret romano imperio aurā vel monetā p provisione et stipendijs dñs militū. In scda indictione: q̄ continebat alios quinq; annos: solueret cuprum et alia metalla: que valēt ad faciendū imagines. Faciebāt em̄ romani illustrib? vris/ imagines: et depingebāt in imaginibus illustria facta antiquor/ in memoriā preteritor/ et exēplū futuror. In tertia indictione q̄ continebat residuos quinq; annos vsq; ad. xv. soluerēt ferrū ad faciendū arma. et sic esset magna puitio armorū in re publica. Et p̄tigit qz in tertio āno p̄me indictionis/ in qua soluebat aurum vel argentū: p quolibet hoīe denarius: q̄ valet decē nummos vnales nat? est xpus. qui soluit illū denariū et ioseph et maria maf eius: vt pater Luc. ij. Erūt edictū a cesare angusto. vsq; orbis. Et ista indictio et solutio primo practicata est i iudea vt dicit iosephus. Sup ista indictio et edicto venit buga et litigiū inter iudeos. Quiddā dixerūt vt iudas galileus et sui sequaces vt p̄z Actu. v. qz iudei qui erāt populus

pharisei semper conati sum
vita d' maculare e.

Nota de cesare angusto. qz
erūt edictū. ex p̄m
q̄nos iudeos super solūmēz thuti

peculiaris dei (qui de genere abrae erant
speciali amico dei) nō debebāt talem cen-
sum vel tributū dare: nec debebant dñm
aliquē tēporalē recognoscere. ppter qđ
dicit Johā. viij. Semen abrae sumus: et
nemini seruimus vnq̄. Et q̄ ista pars
erat pro libertate populi: multi ad hese-
rēt parti negatiue questionis. Alij tēne-
rūt partem affirmatiuā. di. qđ erat licitū:
quia nemo hñ iuris regulā tenet: pprijs
stipendijs militare. Sed romani p defen-
sione terre militabant: et a latronibus et
hostib⁹ defendebāt: et pacem inter hōes
affirmabāt: seu cōseruabāt. ita qđ q̄stio p
vtraq̄ sui parte erat dubia et brigosa.
Questio ista continebat materiā de veri-
tate iusticie: qđ dare vnicuiq̄ qđ suū est:
vel qđ sibi debitū est: est: pprijs act⁹ iusti-
cie. et auferre et nō dare iniusticie. Propo-
nebat igitur cautelose ista questio xpo:
qđ si xps responderet qđ licebat dare: dice-
ret populus qđ faciebat eis iniusticiā: et
nō haberet veritatē iustā: et nō erat p li-
bertate populi. Si oppositū qđ non lice-
bat: diceret collectores tributū ex pre im-
peratoris: qđ faciebat imperatori iniusti-
ciā: et executores imperatoris qui erant
herodiani: statim eum caperēt: et facerēt
in eum iusticiā tanq̄ de cōmittēte crimē
lese maiestatis p imperatore: ita qđ siue
responderet ad questionē affirmatiue siue
negatiue: credebant xpm cōprehendere et
maculare de veritate iusticie. Et sup ista
imaginatione pharisei hñ qđ hz euāgelii
hodiernū: arguūt p xpm triplici lancea.
Prima fuit maligna conspiratio.
Secūda fuit fraudulēta legatio.
Tertia fuit venenosa adulario.

¶ Prima lancea qua armarūt se pharisei
ptra xpm ad cōprehēdendū eū de verita-
te iusticie: fuit maligna cōspiratio. Unde
sicut dicit in principio euāgelij. Sic abeu-
tes pharisei consiliū inierūt vt caperēt
eū in sermōe. Et hinc maliciā phariseoz qđ
nunq̄ eū potuerūt capere in opere: et nū-
q̄ vere potuerunt dicere de xpo illud dō
ps. it. In opibus manū suarū comprē-
hensus est peccō. iō eum voluerūt capere
sbo vel sermone. Sed nunqđ ipse qđ erat
sbbū: hz dñm sup omne dñm et sbbū. et
ipse qđ erat verbū incōprehensibile et in-
telligibile: poterat capi in verbo intelli-
gibili et cōprehensibili. August. O peruerz

fitas. o malignitas. nunqđ sbbm incō-
prehensibile capi: nūquid imensa sapiētia
concludi potest. possit itaqz ipsum capi
nō credendo: sed obsequēdo. Videte secū-
do maliciā phariseoz. i. maiorē maliciā:
qđ super h̄ vt caperēt iesum in sermone:
consiliū inierunt. quasi qđ dicant. que cū
consilio fiunt: magis deliberate fiunt: et
melius fiunt. plus et melius vident plus
res qđ vn⁹. et multi qđ pauci. ex psilio me-
lius elicitur delusio intēta et electa: qđ vn⁹
pbm in. iij. ethicoz: electio est actus pre
cōsiliati. Sed qđ valer istud psiliū contra
xpm: nam scriptū est Prover. xxi. Nō est
sapiētia: nō est prudētia: nō est psilium
p dñm. et in ps. xxxij. Dñs dissipat psilia
gentiū: reprobat aut cogitatioēs pploz:
et reprobat cōsilia prinapū. Consiliū ans
tem domini in eternum manet et c.

¶ Secūda lancea fuit fraudulēta legatio:
qđ notat in euāgelio qñ dicit. Aditunt ei
discipulos suos cum herodianis. i. mini-
stris cesarij. Aditunt discipulos suos tanq̄
xpo minus notos: et iō habiliores ad de-
cipiendū. vñ L. hyslo. Discipuli isti magis
suis erant minores: malicia parē:
nā et pulli serpentū statura breuiores: s; hz
malicia equales. et caruli lupoz venatio-
nē tenere nō pnt: in sanguine gaudēt:
et morib⁹ ludunt. Aditunt herodianos
tanq̄ ministros xpi ad erequēdū. discipu-
li mittunt tanq̄ diacones occulte insidiā-
tes: herodiani tanq̄ leones in apto ru-
gitu cōminantes. In h̄ sunt imitatores
diaboli qui in psalmo vocat leo et draco.
Sed qđ vobis pfuit pharisei p xpm? nō
ne de eo scriptū est. in ps. Sup aspitem.
vsqz diaconem: et Prover. i. Frustra iacit
rete ante oculos pennatorum.

¶ Tertia lancea phariseoz p xpm fuit ve-
nenosa adulario: notat in euāgelio cum
sibi dicit. Magister scimus qđ verax es et c:
q. q. d. magister scimus qđ tota hoīs perfe-
ctio psit in triplici veritate. scz veritate
vire doctrine et iusticie: qđ perfectio iam ī
hoīb⁹ dimiuta est: ppter quod plorat
dauid ps. xij. di. Saluū me fac de qm de
fecit scūs: qm dimiute sunt. et c. in te h̄
non hz locū. Magister scimus qđ verax es
scz veritate vite: et viā dei in ditate doctri-
ne doces: et nō est tibi cure de aliq̄ verita-
te iusticie. nō em respicit psonā hoīs. quid
tibi vī: Licet censuz dari cesari: aut non.

cōsiliū ē bonū

phs electio est

pulli serpentū

Caruli leonū

tota pfectio
hoīs psit in
3. ditate

adula. 175

DD
Dñica. XXIII. post trinitatis.

Nota hic q̄ in comēdatione est adulatio. comēdār illū in quo volunt eū capere. et in interrogatione est venenum: q̄ ad quā cūq; parte questiōnis respōdeat: siue affir- matiuā: siue negatiuā: intendūt in eius morē p̄cōceptā. Sed qd̄ ista p̄sunt vo- bis pharisei: nec maligna cōspiratio: nec fraudulēta legatio: nec venenosa commē- datio. Nōne x̄ps est sapiētia patris q̄ scit occulta cordiū: verusitas sermonū: et disso- lutiones argumētōz. vt scribit Sap. viij. Ete immo. nōne oīa nuda et aperta sunt oculis eius? De b. iij. certe sic. et ideo be- ne sequit̄ in ter. Cognita aut̄ iesus nequi- cia eorū. ait. Quid me tētatis hypocrite? Adulando comēdādo ore: corde autē mor- tem procurātes. Hypocrite bene p̄pheta uit de uobis esaias. Esa. xix. Popul⁹ iste ore suo: et labijs suis glouificat me: cor au- tem eius lōge est a me. et allegatur Mat. xv. et Mat. viij. Nolo autē vestr̄e questiōni respōdere et verbo et opere. Ostendite mi- hi numisma celus. At illi tē. et x̄ps. Quis est imago hec et superscriptio? Dicūt ei. Le- sari. Adodo ad questiōnē in deo. In hoc veritas iusticie cōsistit: q̄ vnicūq; qd̄ suū est reddat. Ego huic veritati nolo deroga- re: sed eā comēdare et laudare. et ideo dico vobis. Reddite q̄ sunt cesaris cesari. vlt̄q; deo. Dic fit vna questiō quare x̄ps nō di- xit. Reddite que sunt dei deo. et que cesar- is cesari: cū deus sit prius q̄ cesar. s; p̄- misit cesarē: et postposuit deū. Ad istā que- stiōnē r̄ide obicet moraliter. et est ista re- spōsio. Eadem⁹ em̄ q̄ qñ forma vltima et cōpleta d; introduci in aliquo suscepibi- li: vel materia: necessario precedit dispositio conueniēs. sicut in ligno formā ignis precedit desiccatio et calefactio tanq̄ dispo- nēs ad formā ignis. Sic vltima forma q̄ debet introduci in nobis: est debita ordi- natio ad deū: sed dispositio cōueniēs ad istam formā est debita ordinatio ad prō- mū. Paret Mat. v. Si offers munus tuū ad altare: et tibi recordat⁹ fueris q; frater tuus habet aliqd̄ tē. Et ideo ea in quibus tenemur primo precedūt tanq̄ dispositio conueniēs ad vltimā formā illam in qui- bus tenemur deo: ideo p̄misit. Reddite que sunt cesaris cesari. et postposuit. que sunt dei deo. Vel aliter et moraliter. Cesar est princeps mundanus: nō diuinus. et q; prius est renūciare mūdo: vt liberior ser-

uiamus deo. iurta illud Mat. xix. Si vis perfectus esse vader vde oīa tē. ideo p̄- misit. Reddite que sunt cesaris cesari. et postposuit que sunt dei deo. Moraliter hō thema nostrū est questiō q̄ fit p̄ archā- gelū michaelē: cui dat⁹ est potestas super oēs aīas suscipiēdas: de anima exente et transeūte de hoc mūdo. facit de ea que- stiōnē et nō dubitando: sed nos informan- do. di. Licet census dari cesari. t. diabolo aut non. Et circa intellectū moralē huius questiōnis videntur sunt tria. scilz Primo quare diabolus d; cesar. Secdo quare aīa d; census. Tertio cui hic census est dandus? Primo nota qd̄ diabolus d; cesar: q; cesar interpretatur possidens principes: vel possidēs principatum. s; em̄ principatus huius mūdi per naturā et gratiā sit princi- patus dei: in per p̄cniū et culpā est princi- patus diaboli: cui p̄ncipatui nō fuit subs- ditus x̄ps. vñ ait Job. xiiij. Venit em̄ p̄- ceptus mūdi huius: et in me non h; quicq;. ideo istū principatū ipse destruxit et eiecit per suā passiōnē. vnde dixit Job. xij. Nūc iudiciū est mundi. vlt̄q; foas. P̄t secūdo cesar interpretatur possidēs principes: q; multos h; sub se principes. s. astaroth/ be- hemoth/ leuiathan/ asmodēu/ beelzebub: de quo dixerunt iudei x̄po. In beelzebub principe demoniorū tē. Luc. x. Per quos continuū nobis facit bellū. de q̄bus dicit apls ad Ephe. vi. Non est nobis. vlt̄q; res- ctioes harū tenebrarū. Omnes isti princi- pes sunt subiecti diabolo oīm capitaneo maiorū lucifero: et clamādo et inuocādo re- cognoscūt eius imperiū. et de eo dicūt al- tis vocibus illud Job. xix. Nō habem⁹ re- gē nisi cesarē. Nūc cesar eligit a mūdo p̄ tributo rātūmodo aīas nras. vñ dicit. Da mihi aīas: cetera tolle tibi. Gen. xiiij. Q̄ Dixi secdo qd̄ aīa hoīs d; census. vñ est nō- tādum qd̄ illam in quo hō pōt proprietatē erigēdi percipiēdi et sibi retinēdi: habet vel iure fundatiōis vel edificatiōis: vel emptiōis: siue de domibz: siue de vineis. Et aīe x̄pi sunt iure fundatiōis/ vel edifi- catiōis q; ipse creauit eas: iure emptiōis vel redemptiōis: q; ipse emittit et redemit eas: et aīam suā posuit p̄ aīabus nostris. Vñ apls. s. Cor. vi. Empti estis p̄cio mas- gno. et Ezechiel. xliij. di. Oēs anime mee sunt. Propter qd̄ x̄ps tanq̄ censum suum

q̄ndo formabit⁹
elz p̄ndua.

quare nō nō dixit. Reddite q̄ sunt
dei deo et sed eg.

diabol⁹ ē princeps mūdi. //

aīa d; census //

principaliter petit cum suorum bonorum multiplicatione: et principaliter fructum hominis animam. Non sic de corpore. videmus quod aliquae hereditates vel domus vel vinea dissipantur. ubi homo non habet censum vel tributum: statim protestabitur contra dissipantem. Ad propositum Job. s. r. ij. legitur quod deus permisit quod satan affligeret Job: quod in corpore a planta pedum usque ad verticem capitis fuit ulceribus plenus. tunc de anima: quod ibi habebat tributum suum: prestatum est: dicitur. Verum animam illius serva. Hic habemus igitur quod cesar est diabolus. anima census: quem censum requirit diabolus: et quem deus. Et non est videndum tertio et ultimo cui dabitur iste census. Et certe hinc inquam christi illi dabitur cum anima habet imaginem et superscriptionem. Est imago formata et presentata et intitulata. est enim imago quaedam: et ista est imago dei. unde Beatus Hieronymus. Ad imaginem quippe dei factus est homo. in anima hominis formata per naturam. et eadem imago depingitur in baptismo: et scribitur in celo per gloriam. iuxta illud Lucae. x. Notia vestra scripta sunt in caelis. vel est imago formata et falsificata: et ista est imago diaboli. diabolus enim super dei imaginem inducit suam horribilem imaginem. unde Anselmus in oratione ad beatum iohannem. Formasti in me domine amabilem imaginem tuam: et ego super induxi odibilem imaginem diaboli. Deum enim non odit eius imitationem: cuius sic horreo nomen. Item est ista imago multiplicata: et sic est diaboli. deus enim in anima hominis non creavit nisi unam imaginem in singulari. dicitur. Faciamus hominem ad imaginem. non ad imagines. Sed diabolus multiplicat imagines. imo tot imagines format in anima hominis: quot vitia imponit. Est enim anima hominis sicut speculum: quod si est sanum: solum representatur ibi una imago. si fractum: tot imagines quot fracture. A simili quod homo est in statu gratie: est speculum sanum: et solum ibi fuit representata una imago. s. dei. postquam vero speculum istud cecidit et fuit fractum per peccatum: tot fuerunt ibi imagines: quot fracture: et sic ibi imago diaboli multiplicata. unde apostolus ad Romanos. s. Mutauerunt gloriam incorruptibilis dei in similitudinem imaginis corruptibilis hominis et voluerunt et quadrupedum et serpentium. Tertio et ultimo istam imago deformata per diabolum est in superscriptione et titulo falsificata. quod sicut deberet ibi super

scribi: Iesus nazarenus rex iudeorum. scribitur. Lucifer super oculos filios superbie reg infernorum. Et isti tales habent imaginem diaboli: quod deturpaverunt et ad nihilum redegerunt imaginem dei: et deus ad nihilum redigeret et deducet imaginem eorum: sive in celo de libro suo delendo. unde contra istos dicit psalmista psalmus. lxxviiij. Deleatur de libro viventium etc. et in inferno ipsos eternaliter damnando. Declara super illa auctoritate quomodo deus habet duas civitates: et in utraque imaginem illorum ad nihilum redigeret. Eurus igitur portaverit animam imaginem tanquam census cuius est reddetur. iuxta christi sententiam. Reddite quae sunt cesaris cesari etc. unde apostolus. s. ad Cor. xv. Si ergo portauimus imaginem terrentem: ergo portemus imaginem celestis: hic per gratiam: et in futuro per gloriam. Explicit. Deo gratias.

¶ Dominica. xliij. post festum trinitatis. Sermo. liij.

¶ Item sermo pro defunctis.

Dignus est imago

hec: et superscriptio: dicitur thei. xxij. et in concurreti dominica. Beatus Augustinus in hominibus melioribus de quibus panibus dicit sic. Magna miracula domini quibus totum mundum regit. hinc autem suam misericordiam seruauit sibi quedam que faceret opportuno tempore praeter visitatum versus vel cursum ordinem nature. non ut maiora: sed ut insolita viderentur: videndo superent homines. Sequitur. Miratur homines: non quod maius est: sed quod rari est. hec Augustinus. Et his verbis liquet de potest hec conclusio elici: quod quod homo videt aliquas res insolitas: tunc certe quilibet sic videns ducitur in admirationem. id dicit Augustinus. mirantur homines etc. Modus domini ita est quod de rebus que ducunt in admirationem: consuetum est facere questionem. unde homines qui erant in nauicula videtes in mari et veris magnam tempestatem: et quod ad christi imperium subito facta est magna tranquillitas: ducti in admirationem questionem fecerunt. unde Augustinus. Domines mirati sunt dicentes. Qualis est hic: quod venti et mare obediunt ei. Pro tanto domini ista verba duri coram vobis proponenda. Noueritis quod cum oculis mentis confidite ro conditionis humane fragilitatem: item mortis generalitatem: cor meum conturbatum est in me: et formido mortis cecidit super

homo comparatur speculo

Denotat. fo. 162

ymago diaboli

72
dignus
imago

Dñica. XXIII. post trinitatis.

me. Timor et tremor venerūt super me. in ps. liiij. Et audi vocē cuiusdā spūs. s. mei intellecti in hunc modū mihi loquentis. Veni et vide. Apoc. f. Et vidi oculis mēris quandā terribilē imaginē magnū terrore incutiētē. Ista est talis q̄ raro aut nūq̄ fuit visa. imago aut̄ hec erat virgo quedā facie velata: abſinthio coronata: papauere ſcepstrata. a dextris iſtū iuuenis quidā erat ſpeculum in vna manu tenēs: in alia rotulam verſus virginem dirigēs: in qua metricē ſic ſcribebat. Eſt cōe moi iuniori ſimul et ſeniori. Adors non cedit maiori: nec parat honorū. A ſiniſtris erat miles ſuper equū armatus laccā in vna manu habens. in alia rotulā verſus virginem dirigēs: in qua metricē ſic ſcribebat. O mors tā dura q̄ triſtica ſunt tua iura. Non eſt tā fortis cui parcat vincula mortis. Inferi ſub eius pedib⁹ erat ſenex curuatus baculū in vna manu tenens. in alia rotulā verſus virginē dirigēs: vbi metricē ſic ſcribebat. Eſt noſtre ſortis trāſire per oſtia mortis. Durū tranſire: q̄ tranſitus abſq̄ redire. Et quia iſta imago eſt valde terribilis et terrore inducēs: aſpectus eius horribilis. Ezechiel. f. Et raro aut nūq̄ fuit viſa. Nam nūq̄ apparuit ſic in iſrael. Mat. ii. id valde h̄m verba Augu. ducit me in admirationē. Quapropter de ea p̄ verba p̄poſita oib⁹ vobis facio quēſtionē. Cui⁹ eſt imago hec et ſuperſcriptio? Et certe cōtēplo: q̄ ſicut illi q̄bus x̄p̄s fecit iſtā quēſtionē reſpōderūt: ceſaris. ita oēs vos mihi reſpondere poteris. di. mortis. de qua imago ſcribit̄ Viere. ij. Traduxit nos p̄ deſertū. per terrā inhabitabilē et inuiam. per terrā ſitis: et imaginē mortis. Et cauſa quare mihi ſic reſpondere poteris: eſt. Nā h̄m q̄ dicit Alanus in li. ſuo de ſignificationibus vocabulorū: imago eſt ſimilitudo ſiue ſpecies ducens nos in cognitionē imaginati. Ideo dicit quidā doctor: illud quod ducit nos in cognitionē alicui⁹ rei: imago vel ſpecies noſtrā. Ad dñi ita eſt q̄ iſta imago ducit nos i cognitionem mortis: q̄d cōtēplo: hoc mō. Quid per virginē niſi mors designatur: q̄ ſicut virgo ſi pp̄ue virgo eſt: eſt incorrupta mēte et corpore: ita et mors incorrupta eſt: q̄ nec prece: nec minis: nec donis: nec verbis: nec q̄ buſcūq̄ alijs corūpi pōt: qui ſuū effectū adimpleat. Quid p̄ hoc q̄ eſt facie velata:

niſi mors: q̄ ſicut qui facie velatus eſt: ne minē videt: nemine accipit inter p̄ſonas: neſcit diſtinguere: ita et mors. Quid p̄ hoc q̄ eſt abſinthio coronata niſi mors. Nam ſicut abſinthiū eſt herba amariffima: ita et mors. Eccl. iij. O mors q̄ amara ē memoria tua. Quid per hoc q̄ eſt papauere ſcepstrata niſi mors: q̄ ſicut papauer dōmitionē obliuioſe: et ſomnolentiam cauſat: ita et mors. vñ ps. xxx. Obluioni datus tuus tam q̄ mortuus. Quid per iuuenē ſpeculum in manu tenētē: niſi pulchritudo: fortitudo: et iuuetus hoīm hui⁹ mundi: que per mortē oīa terminatur: et in nihilū rediguntur. Sed oīa tanq̄ vana per mortē trāſeūt. ideo recte d̄r in metro ſuo. Eſt cōe moi tāc. De iſto iuuenē ſcribit̄ Jaco. f. Cōparabitur viro cōſideratū vultum natiuitatis ſue in ſpeculo. cōſiderant eſſe: et abijt. ſ. per mortē: et ſtatim oblit⁹ eſt qualis fuerit. Quid p̄ militē ſuper equū armatū: niſi principes reges fortes et dños mundi huius potētes. qui ſi ſunt fortes et potētes: tñ eorū poteſtas: fortitudo: et dōminatio p̄ mortē (que eſt fortio) oīa terminatur. vnde de poteſtate mortis loquitur Job in. c. xij. Non eſt ſuper terrā poteſtas que cōparet eſt. Vel per militē ſuper equū armatū pōt intelligi ferocitas mortis que eſt ita valens: ita fortis: ita armata: ita munita q̄ a nemine pōt ſuperari. vñ Apoca. vj. Et ecce equus pallidus: q̄ ſedebat ſuper eū: nomē illi mors. Quid p̄ ſenē ſuper baculū curuatū: niſi hoīes qui diu in hoc mundo vixerunt: qui ſunt diuites abundantes: et in ocio: et in mūdi delectationibus perſeuerantes: quorum diuitie delectationes et honores per mortē terminantur. ideo recte dicitur in ſuo metro. Eſt noſtre ſortis tē. Vñ ſenē dicitur Eccl. iij. Ademor eſto qm̄ mors nō tardat. Dico adhuc q̄ iſta imago erat valde terribilis. Nam ſinis omnium terribilius mors. p̄hs. iij. Eſt h̄c. Sed dixi vltimo q̄ iſta imago raro aut nūq̄ viſa fuit: nō q̄ homines mundi non poterint iſtam videre: ſed quia nolunt et noluerunt iſtam videre. vnde de eis loquitur Eſa. in. c. vj. Ecce cor: populi huius: et aures eorū graua: et oculos eorū claudē: ne forte videat oculis ſuis: et auribus ſuis audiat: et corde ſuo intelligat: et conuertatur et ſanem eum. Ecce ergo quomodo per ſupra

imago mortis.
 a
 fig. mortis
 bona

q̄d eſt imago nō
 88

dictam imaginem venimus in cognitio-
nem mortis. Ideo si de ea fiat questio que
est et in principio. Cuius est imago hec et
super scriptio? Respondere possum: in scri-
ptura sacra duplex imago mortis reperit.

Prima est mortis communis et naturalis
quam semper debemus pertimescere.

Secunda est mortis gratie diuinalis qua
anime nostre debemus impingere.

¶ Dico primo quod prima imago mortis que
reperitur in scriptura: est mortis commu-
nis et naturalis: quam semper debemus
pertimescere. Et hoc est semper de ea me-
morando: quoniam. scilicet per memoria huius
imagine sue mortis

Mundus vituperatur.

Homo humiliatur.

Peccatum vitatur.

¶ Dico primo quod propter memoria mortis
mundus contemnitur. Nam mundus
transit et concupiscentia eius. s. Joh. 11.
Et morte omnis mundi delectatio termi-
natur. In cuius figuram legimus quod saul
fuit spoliatus in ramech / que visio mor-
tis interpretatur. Nos enim velociter pro-
peramus ad mortem ubi vita et omnibus
mundi delectationibus priuamur. Unde
Augustinus super illo verbo. Dies mei sicut
umbra declinauerunt. dicit sic. Vita pre-
sens nihil aliud est quam currere ad mortem.
Per oppositum autem homines laborant
ut diu uiuant: et ne perueniant ad termi-
num vite. unde secundum Augustinum / studio-
rum sunt valde contraria. Ambulare enim vo-
lunt: et ad terminum peruenire nolunt.
contra quos loquitur Tullius in libro de
senectute dicens. Tanta est in hominibus
stulticia / inconstantia / atque peruersitas:
ut senectutem per quam morti appropin-
quant: ut adipiscantur orant: et tandem
adepti a morte se excusant. Ideo dicit se-
neca. Omnes dies nostris velut ultimi con-
putandi sunt. nulli enim mors pepercit:
nec alicui non moriendi concessit priuile-
gium. hec Seneca. Omnes igitur morimur:
et quasi aqua dilabimur in terram. et
Ierem. xlii. Et morte de nobis causatur pri-
uilegium obliuio. unde legitur de Secundo
philosopho quod cum ab eo quereretur que
esset propria conditio mortis: ipse scripsit
in pergamento duplex circulus: et in medio di-

misit spacium vacuum. Unde alij non in-
telligerunt: vnus ex eius discipulis scripsit
infra illud spacium. blui: et sic et litteris
magistri et discipuli habitus fuit hec dictio
obliuio. Sic et recte nos facimus duos
circulos.

Primum quando caro de terra egreditur
et in terram regreditur.

Secundum dum nascimur ad ecclesiam du-
cimur ut baptizaremur: et ibidem redu-
cimur ut sepeliamur.

Et de istis circulis factis: statim est obli-
uio. scribi potest super ramulum cuiuscumque
sive diuitis: sive pauperis: sive nobilis: si-
ue ignobilis. Nam per mortem omnes equa-
tur. Unde legitur de diogene quod quadam
vice stetit in carnali pleno ossibus mortuo-
rum: et vertebat ossa hinc inde. Quod cum
alexander resperisset: dixit ei. Quid facis?

Ille respondit. Non possum inuenire quod
volo. putabam inuenire differentiam in-
ter ossa nobilium / diuitum / pauperum: et
non reperio: quia mors omnes equauit.
Quod quidem de ipso alexandro verifica-
tum est: qui dum viueret preeminerebatur
caeteris. mortuus autem vilior factus est alijs.

Unde legitur quod cum in die sepulture eius
cum fieret ei sepulcrum aureum: conuen-
erunt plures sapientes et philosophi inter
quos erant quinq; quorum quilibet dixit
verbum breue et notabile. Primus dixit.
heri alexander multos a morte potuit li-
berare: hodie non potest ipseus mortis sa-
cula euadere. Secundus dixit. heri alexan-
der duxit exercitum: hodie ab ipso duci-
tur ad sepulcrum. Tertius dixit. heri alexan-
der premebat terram: hodie premitur ab
ea. Quartus dixit. heri alexandrum omnes
timebant: hodie omnes vident eum repu-
tant. Quintus dixit. heri alexander multos
habuit minores: hodie omnes sunt eo
maiores. Ecce igitur quod quantumcumque sit ma-
gnus: si imagine mortis naturalis intue-
tur: et sic se mortuum considerat: nonne
iudicabit mundum contemendum esse?

Terre sic. quia sic transit mundus et con-
cupiscentia eius. s. Joh. 11.

¶ Dicit secundo quod propter memoria im-
agine mortis naturalis / homo humiliatur.
unde antiqui volentes se humiliare pone-
bant cinerem super capita in memoria
imagine mortis etc. Explicit.

ex^m diogenis q
tebat ossa mortu

heri alexander
mors a leopardo

100

Dñica. XXIII. post trinitatis.

Dominica in. lxx. Redde illis merces dem. Mat. b. ix.

Dominica. ix. post trinitatē. Redde rationē. Luc. xv.

Dominica. xv. post trinitatem. Redde qd̄ debes. Mat. b. xv.

Dominica. xvij. post festū trinitatis. Sermo. v.

Eddite que sūt

dei deo. mat. b. xxi. Juxta scripture veritatē pono tale m̄ p̄positionē. Tres sunt status hoīm qui tenentur aliquid reddere.

Primo ille qui est pro debitis obligatus suo creditori.

Secūdo ille qui est procurator deputatus suo principi et domino.

Tertio filius patri qui genuit eū reuerentiam et honorem.

Prima clausula sic declarat. Scdm̄ doctorēs ita est graue peccatū aliena inuito dño retinere. sicut vi rapere. Nā et violentus detentor impediens possessore ab vsu rei sue: est sicut nouiter (als violent) rapiēs. sed cōstat q̄ nouiter (als violent) rapere est pctm̄ mortale. Et detinere. Ideo habet. xiiij. q. vj. et ex de regu. iuris in. vj. et sunt vba Aug. Nō dimittit pctm̄ nisi restituat ablatū. ergo debitor tenet reddere qd̄ d̄s creditori. hoc p̄ perē plū. iij. Reg. iij. vbi legit q̄ qdā mulier proz ab die pp̄be clamauit ad heliseū di. **A**ir me mortuū est. et erat debitor obligatus et ecce creditor venit vt tollat duos filios meos ad seruiendū sibi. Respondit heliseus. qd̄ hēs in domo tua? Et illa. non habeo nisi parū olei quo vingar. q̄ ait. Pere mutuo vasa vacua non pauca et clauso ostio cum filiis tuis mitte in oia vasa. dūq̄ infunderet mulier crescebat oleum: et impletis vasis sterit et crescere cessauit. Qd̄ cū accepisset heliseus ait ad eam. Vade vende oleum et redde creditori tuo. tu autem et filij tui viuite de reliquo. Apparet igitur prima clausula fore vera.

Secunda clausula sic declarat. Quilibet quantum pot̄ debet bonā famā suā cōseruare. qz̄ dicit. iij. q. s. c. nolo. Qui confidens cōscientie negligit famā suā: crudelis est. Sed ille qui est pcurator: constitutus per dñm suū: si non pot̄ reddere bo-

num cōpotum de pcuratore: diffamaf infidelitate: et pot̄ reprehēdi q̄ nō fuit legalis: et per psequēs de cetero non debet institui: nec meret pcurator esse: qz̄ recitatur. in. q. vij. cap. s. Infamis nō potest esse pcurator. ideo quilibet pcurator d̄s dño suo reddere bonū comporū. De h̄ habem⁹ exēplū Luc. xv. Ubi legit q̄ erat quidā homo diues qui habebat villicum et qz̄ audierat q̄ quasi oia ipsius dissipasset: id̄ vocauit illū: et dixit illi. Quid hoc audio de te? redde rationem villicatiōis tue. Quid audiens villicus intra se dicebat. Quod faciā qz̄ domin⁹ meus aufert a me villicationem. et quia male procurauerat: ideo ait illi dominus. Jam em̄ nō poteris ampli⁹ villicare. Apparet igitur secunda clausula.

Tertia clausula sic declarat. Quilibet tenet reddere illd̄ ad qd̄ per p̄ceptū diuini nū obligaf. qz̄ d̄: Mat. xix. Si vis ad vītam ingredi serua mādata. sed ad honorem rāndā parēs p̄ p̄ceptū diuinum obligamur: cū dixit Erōd. ix. Honora patrē tuū et matrē tuā: vt sis longeu⁹ sup̄ terrā. Et sequit cap. seq. Qui maledixerit p̄i suo vel matri morte moriatur. Et tñ̄ i nullo alio p̄cepto inuenit ista pmissio vel cōminatio. p̄ qd̄ datur intelligi quātū placet deo cū parēs honoram⁹: et quātū displicet qñ̄ inhonorant. Apparet q̄ p̄ filij tenet p̄ri reddere reuerentiā et honorem. Et de hoc scribebat beatus Paul⁹ timotheo suo discipulo di. s. ad Timoth. v. Si q̄ aut vīdua filios aut nepotes h̄s: discat primus domū suā regere et mutua vicinū reddere parētib⁹. hoc enim acceptus est coram deo. Apparet ergo tertia clausula. et per consequens tota regula p̄allegata.

Modo predicta nostro p̄posito applicādo. Dico q̄ deus

Est creditor: noster cui tenemur et sumus obligati.

Est princeps noster et nos sui procuratores et deputati.

Est etiā pater noster a quo per gratiā sumus generati.

Primo dixi q̄ deus est noster creditor: cui multum obligamur. Et hoc propter

tria. scilz̄

Ratione debiti.

Ratione beneficii.

Ratione supplicij.

d. bona fama

2^m d. aliquid qd fecit. cadi m. h. e. p.

Sermo.V.

CCIII

¶ Primo quidē rōne debiti. oēs em̄ cōtra ipm̄ deliquim⁹: ⁊ iō oēs ei. p̄ offēsa em̄ dā debemus. Exēplū hui⁹ habemus. s. Regū. vj. c. Dicit̄ est p̄hilisteis q̄ arcā dñi tēnuerūt iniuste: ⁊ ideo a deo diuersimode afflicti fuerūt. Qd̄ debetis ei reddite pro p̄ctō: et tunc curabimini. Istud debitū est p̄nā: quā debemus assumere. ⁊ debemus dolere: ac lachrymas amare cōpūctionis effundere. q̄ p̄ctm̄ facimus ante oculos iudicis cūcta cernētis. vt̄ inuuit Boe. i. sine vlti. de cōsol. p̄bie. Et q̄ tātū ac talē dñm̄ offendim⁹? et grauamus tē. Legit̄ de octauano imperatore romanoꝝ: q̄ instigante vrozē: et quodā alio accusante: occidit de suis quendā militē fidelissimū: quē credebatur vrozē culpabilem esse. Qui postea recognoscēs et inueniens q̄ iniuste eū occidisset: intātū doluit q̄ ipsam vrozē: quā multū amabat: ignibus cōcremauit. et seipm̄ in manibus vrozis militis occisi: puniendū tradidit. et datione quattuor castrozū de manu femine se redemit. Si ḡ iste pro morte ⁊ offēsa serui sui tantū doluit: et talē satisfactiōnem fecit: quāto magis nos debemus dolere de p̄ctis: qui peccādo deū: qui nos creauit ⁊ iudicabit: offendimus ⁊ grauamus? Ideo dicit̄. Viere. ij. Scito et vide q̄ malum et amarū est reliquisse te dñm̄ deū tuū. s. per p̄ctm̄. **¶** Secūdo dixi q̄ nos obligamur deo rōne bñficij. Recepim⁹ em̄ a deo bona gratie. nature. et fortune. dilata. p̄ quibus oib⁹ merito ei seruire debemus. Luc. xvij. Eū feceritis oīa que precepta sunt vobis: dicit̄. serui inutiles sumus: qd̄ debuimus facere: fecimus. **¶** Tertio obligamur deo rōne sue passionis ⁊ supplicij qd̄ sustinuit pro nobis. Ista cogitabat bñs Augu. qui dicebat. Creauit me cum nō eram: recreauit me cum perierā. ad mortales descendit: ⁊ mortē p̄tulit: ⁊ sic a morte me redemit. qd̄ ergo retribua⁹ pro omnibus que retribuit mihi? hec ille. Propter ista que pro nobis p̄tulit: valde sibi obligamur. Unde ille doctor Hugo in lib. de arra anime loquens anime sue ita dicens. Magno debito obligata es anima mea. multum accepisti: nihil a te habuisti: et pro his omnibus non habes quid deo tuo tribuas: nisi tñm̄ eū diligas. hec ille. Apparet ergo quōd est nosser creditor: et nos sibi obligamur.

procuratores a deo deputati: dicente nos bis illud quod scribitur Luc. xix. Negociamini dum venio. vnde de tribus nos instituit procuratores. scilicet Presentis tēporis: vt bene expendatur. Diuitiarum: vt bene dispensentur. Anime nostre vt in sanctitate cōseruet. **¶** Primo commisit nobis tempus p̄sens tē. vnde Bernar. Nihil preciosius tempore: sed heu hodie nihil vilius reputatur. si enim diabolus vnam horam post se habere: cum illa gehennam euaderet: et gloriā acquireret. hec ille. Sed de tempore maiorem rationem reddent octoſi: quia ipsū tempus negligenter expēdunt. vnde Bernar. Omne tempus nobis impensum: requiritur a nobis qualiter fuerit expēsum: hec ille. Ideo illi qui tempus vite presentis in delictis et terrenis expendunt: non curātes de celestibus: acciderit eis sicut cuiusdam philosopho de quo narrat Valerius lib. viij. q̄ cum marcellus princeps romanus cepisset macedones ⁊ syracusanos: ⁊ mandasset suis vt eis parcerent. quidam miles causa predandi in domum cuiusdā philosophi Archimedis scilicet. irrupit. et philosophus exiit de domo: dum animo et oculis in terra fixis: scriberet in puluere. miles ille tenens gladium euaginatū susper caput eius: quisnā esset interrogauit. Qui p̄pter nimiam cupiditatem inueniēdi quod querebat: nomen suum indicare nō valens: noli (inquit) istud disturbare: qui mox ab eo decapitatus: sanguine suo lineamēta que faciebat: destruxit. Sic de multis hominibus totum tēpus vite presentis in terrenis occupantibus accidit. Nam si inspicias eorum occupationes: vides quod non sunt nisi quedam protractio: nes in puluere. Quid enim aliud est edificare et plantare: nisi quasdam figuras in terra protrahere. Sed cū sunt in terrenis ita occupati et intenti: non aduertūt gladium diuine iusticie super eorum capita: donec gladio mortis feriuntur: et postea gladio eterne damnationis. Et sic tales de tempore eis commissio nō possunt redere bonum compositum. **¶** Secundo vobis commisit diuitias ⁊ bona temporalia: vt pauperibus et indigentibus distribuatis. Unde Bernar. Dispensatores diuitiarum. vos esse voluit nō dominos. et iō cui voluerit dar eas: et a quo

sum⁹ parat res dī

2^m p̄ morte

fo. 192

penultimas

B

vult tollit. Unde si bene dispensatis vras diuitias: in futuro deus dabit vobis suas gloriam. quia vt dicit Greg. quod pauperi datur: nō est datum: sed mutuatum. Ergo frange esuriēti panem tuum: et ege: nos vagosq; induc in domum tuam: cum videris nudum operi eū. Esai. lviij. Sed de diuitijs malam rationem reddent auari: qui pauperibus dare noluerunt. vnde dicit eis ch̄stus in iudicio illud qd̄ scribitur **Matth. xvj.** Esuriui et non dedistis mihi manducare etc.

¶ Tertio commisit nobis animā: vt a peccato seruetur. quia dicit **Eccli. xvij.** Deus creauit hominem: et sim imaginem suam fecit illum. Ideo debemus aiā nostram charam habere et honorare. Si enim honoramus imaginem dei pictā: multo fortius debemus honorare imaginem eius in anima nostra. Sed de anima malā rationem reddent superbi et peccatores: qui in anima posuerunt imaginem peccati: q; immediate cum homo cadit in peccatum in aiā sua imago pcti vel diaboli imprimitur. Ita dicit Anselmus in oratione beati iohannis baptiste. Reformasti in me dñe imaginem amabilem tuam: ego superinduxi odibilem imaginem. Deu heu cuius sic honore nomen: cur non odium imitationē? hec ille. Unde talibus accidet in die iudicij sicut **Vomero philosopho** de quo legitur q; dum quādam questionem sibi propositā explicare non posset: et de hoc multum derideretur: quia erat vir magni ingenij: ex perecundia toxicato saculo percussus: seipsum interfecit. Sic erit de peccatoribus cum ch̄stus in die iudicij videbit in anima peccatoris imaginem suam peccato deturpatam: eum coram angelis et toto mundo interrogabit. Cui? est imago hec et superscriptio: **Matth. xxij.** Ista imago non est mea. Ista imaginem ego non feci. Tunc credo q; subiunget: qd̄ scribitur **Mat. xxv.** Amen dico vobis: nescio vos. Et subiunget contra tales falsos procuratores: illā iustam sententiā **Mat. xxv.** Discedite a me maledicti in ignē eternū.

¶ Dixi tertio principaliter q; ipse est pater honorabilis: et nos filij eius; et hoc tripliciter.

Ratione creationis.
Ratione adoptionis.
Ratione imitationis.

¶ Primo nos sumus filij dei creatione. **Deutero. xxxij.** Nunquid non ipse est pater tuus qui possedit te: et fecit et creauit te? **Et** Quis hoc sit bonum: non tamen magnū: quia sic iudei et saraceni et alij dicuntur filij dei. **¶** Secūdo est pater noster adoptione. **Gal. iij.** Misit deus filium suum factum ex muliere: factū sub lege: vt eos qui sub lege erant: redimeret. vt adoptionem filiorum reciperemus. In quo ostenditur q; ipse nos redemit et adoptauit. et hoc est matius: quia soli ch̄stiani dicuntur filij dei. **Job. i.** Dedit eis potestatem filios dei fieri: his qui credunt in nomine eius. **¶** Tertio est pater et nos filij imitatione: quia sicut dicit **Aug.** Cuius opera facis: eius filius appellaris. Et hoc est maximū quia alie filiationes sine ista parū valent. Ideo dicebat ch̄stus **Job. viij. cap.** Si filij abrae estis: opera abrae facite. Ergo estote imitatores dei sicut filij charissimi. dicit apostolus ad **Ephe. vj.** quia laudabile et honorabile est in filio bonam proprietatem patris effigiare. Et quia pprietas dei est misereri: qui vocatur pater misericordiarum: et deus totius consolationis. ideo debemus eum imitari. **Luce. vj.** Estote misericordes sicut pater vester misericors est. Ex antedictis igitur. s. ex maiori et minori concludatur sic thema. ergo reddite que sunt dei deo. que sunt verba thematis presumpti. In quibus verbis duo nobis ostendit euangelista.

Primo q; debemus statim relinquere que possidemus iniuste: q; reddite. Secūdo q; debemus deo seruire et ipsum venerari debite: q; dicit: q; sunt dei deo.

¶ Dixi primo etc. Pro huius cōcordantia accedat illud apostoli ad **Rom. xij.** Reddite omnibus debita. Et sequitur. Nemini qcq; debeatis: nisi vt inuicē diligatis. **¶** Dixi secūdo q; debemus etc. Pro huius concordantia accedat illud **Eccli. xxxv.** Vobis no animo gloriam redde deo: et non minuas primitias manuum tuarum. Omnia ista satis patent in euangelio hodierno. **Dicas euangelium. et fac finem. Amen; Deo gratias.**

¶ Dominica. xxiij. post festum trinitatis. **Sermo. s.**

*Gomer. 9
no. Ex.*

Ambuletis deo

digne per oia placetes. ad Colos. s. et in epistola hodierna scribitur p̄sens thema. Pro thematic euiden tia formatur talis consequentia.

Toravita nostra est quedam expeditio ad ambulandum.

Via huius vite facilis est ad errandum. Ergo ambulemus placentes deo ad bene operandum.

Consequetia p̄ tato pbatur. Si tenore et iniam doctoz p̄sidero: reperio q̄ deo fecit res p̄fectas in sua specie qualibet. Sz p̄re oibz fecit homiem p̄fectiore. et causa est. Na dicit p̄bz q̄ p̄fectio reru p̄stii i opatioe. Nūc aut̄ p̄fectior est opatio hois q̄ aliaru reru. vñ opatio hois est contemplari su periora: et nō alterius rei corporalis. vnde Quid. in. s. metamor. Pronaqz cū spectet aialia cerera terram: Os homini sublime dedit: celumqz videre iussit: et erectos ad fidea tollere vultis. vñ glo. sup illo verbo Gen. ij. Inspiravit in facie eius spiraculū vite. dicit sic. Totū quidē corpus anima vit: sz hec pars sensibz ornata est ad in tuendū superiora: p̄ que rationali aie na turaliter inditum est vt sapiat que sursum sunt. Si ergo deus fecit res p̄fectas: et hoc p̄pter suas operationes: et homiem fe cit magis p̄fectū. sequitur ergo q̄ homi ni naturaliter inditū est q̄ operet. iō scri bitur Gen. ij. Tulit dñs deus homiem: et po suit eū in paradisu voluptatis vt opera ref. Modo dñi ita est: q̄ bona opatio ho minis non potest fieri nisi in ista vita pre senti. vñ dicit saluator: Johā. in. c. ix. Alde oportet operari opera eius q̄ misit me do nec dies est. Venit nox quando nemo po test operari. Per diem intelligit vita pres ens. Per noctem iudicium sequēs. vnde dicit sic Ehyz. super predicto verbo. Nox dicta est vñ illud (Mat. xxv.) Eijcite eū in tenebras exteriores. ibi ergo erit nox: vbi nemo potest operari: sz recipere quod operatus est. Eū vñ is fac quicquid ope ratur es: vltra enim nec fides: nec labor: nec p̄nia. hec Ehyz. Jō apls cōsulens oi bus nobis q̄ opemur in vita ista: ad Ba la. vs. dicit sic. Bonum faciētes nō deficiamus: tpe em̄ suo meremus nō deficiētes. Ergo dum tēpus habemus operemur bo

nū. Si ergo naturale est hoi operari: et to ta sua vita sit expeditio ad ambulādū: ergo p̄ bona opera deo grata debem? ambu lare. qd̄ est p̄batio cōsequētie. vñ dicit no bis rps Jōh. xij. Ambulate dū lucē habes tis vt nō vos tenebre cōprehēdāt. vñ vñ Ehyz. per lucē intelligitur tēpus presen tis vite. Sz dixi in prima parte antecede tis: q̄ tota nra vita rē. apls ad Heb. xij. dicit nobis sic. Nō habem? hic manētem ciuitatē: sed futurā inquirimus. i. ad futu rā tēdimus. i. ad ciuitatē celestē. Sz dico q̄ istud itinerare est expeditū. Rō est. to tū desideriu viatoris est q̄ cōsequatur ter minū vie: maxime si nunq̄ cor suū p̄t qe tari nisi vsqz quo sit in via. Certe tūc talis expedit iter suū. Adō ita est vñ q̄ dicit apls in verbis premillis. nos sum? viato res ad ciuitatē celestē. et hic sum? peregrini et extranei. Dū sum? in hoc corpore pere grinamur a dño. ij. Cor. v. vñ Aug. s. con fessionū. Fecisti nos dñe ad te: in quietū est cor nostrū donec q̄scat in te. Nec ergo mirū si expeditē et cū desiderio p̄sequimur iter nostrū. Et certe p̄re plo: q̄ expeditē et cū desiderio debem? iter nrm̄ prosequi: vt perueniamus ad patriā: p̄pter quattuor. Primo qz hic i magnis piculis versamur. Secdo qz ad magnū honorē inuitamur. Tertio qz per lōgū tempus expeditamur. Quarto quia si tardauerimus: ne fous ex cludamur.

Q̄ dico p̄mo q̄ debem? expeditē iter nrm̄ ad patriā: qz hic i magnis periculis sum? positi. Na in ista vita p̄nti iter inimicos nros: mūdū: carnē: et diabolū: q̄ nos cōti nue subuertūt et ad peccādū puocāt: et ter ribilz p̄sequunt. vñ dicit cuiuslibet nrm̄ p̄ pheta Ezech. ij. Subueriores sunt tecū: et cū sco: piombz habitas. Ad istud p̄positū loquit Gene. i epla ad lucillū sic di. Pro p̄ra lucille charissimē cogita quātū adi turus celestis? als celeris? fuisses: si a tergo hostis instaret: si equitē aduētare suscipia res: ac fugientiū primo vestigia sic homo p̄meretur. accelera ergo euadere et p̄duc te in tutū. hec Seneca.

Q̄ dico scdo q̄ debem? expeditē iter nrm̄ et cū desiderio ire ad patriā: qz ad magnū hono. rē. Et certe inuitamur ad magnū ho norē. s. ad regnū celeste hereditādū et pos sidendū. vñ Mat. xxv. Venite b̄ndicti pa tris mei possidete paratū vobis regnū.

sumus viatores

129

expeditae deb
her nrm̄ p̄seq
ppz. 2

fo. 113

dieg vita p̄ns

no p̄. dies s̄m̄

Dñica. XXIII. post trinitatis.

En Bernar. in suis meditationib? cōtra illos qui nō curant ire ad istū honorē: sic dicit. Que nos angit insania vitiorum sitire absintibū huius mundi: sequi naufragiū vite labēris: pati vim fortū: imple tyriā diā ferre dominiū: et non magis conari in scōy felicitatē: ac angeloy societate: vbi videbimus gloriā/decorem scōy / splēdo rē: et regie potestatio honorē. hec Bern.

¶ Dixi tertio q? debemus expedire iter nostrū: et cū desiderio ire ad patriā: q? per lō gū rēpus rē. Nā deus cū angelis suis expeccat nos ab origine mūdi: et oēs sancti cū magno desiderio expectant nos: q? eorum gloria differret quātū ad corpus. vnde Bern. in sermone de vigilia natalis domini. O si cognosceremus quō aduētum nrm expectat: quantū desiderat: q? solliciti querūt: q? libenter audiūt rumores de nobis. Festinemus (obsecro) dilectissimi festinemus: tota nos multitudo curie celestis expectat. Exultare fecimus angelos qñ cōuersi sumus ad pñiam. p̄ficiscamur et festinemus ad eos venire et cōplere de nobis eorum leticiam. hec Bernar.

¶ Dico quarto q? debemus expedire iter nostrū rē. q? si nos tardamus rē. Nā quādo finietur presens vita: si nō cōplesti p̄p̄rtuam pigritiam iter tuum: certe nunq? ciuitatem intrabis. p̄s per quem intratur ad ciuitatem. s. mia vel penitētia erit sub tractus. et sic extra ciuitatem eris eiectus. ideo scribitur Mat. xxy. de animab? sanctis que cum desiderio expediunt iter suū et terminum consequuntur. A media nocte clamor fact? est: ecce sponsus venit. et que parate erant: intrauerunt cum eo ad nuptias et clausa est ianua. Unde Bernar. super predicto verbo. O si posset palatū cordis sapere: quātum admirationis habet. Ecce sponsus venit. quantum dulcedinis q? intrauerunt cum eo ad nuptias. quantum amaritudinis: quia clausa est ianua. hec Bernar. Consulo ergo q? festinetis: et in itinere non tardetis: ne a ciuitate quā inquirimus excludamur. Nam cum intrauerit paterfamilias et clauerit ostiū: in ciuitatis foris stare. Luc. xiiij. Ecce quomodo p̄pter quattuor rationes festinanter et cū desiderio debem? expedire iter nostrū: vt perueniamus ad ciuitatem quam inquirimus. ita q? tota vita nra nihil aliud est: nec debet esse nisi expeditio ad ambulanz

dum: vt dicit prima pars antecedentis. id dicebat Job in cap. ix. Dies mei velociores fuerunt cursoze.

¶ Sed dixi in scda parte antecedentis q? via huius vite est facilis ad errādum. Nā quando deus creatiuit hominem: et dedit sibi liberum arbitrium: posuit eum in capite duarum viarum: vt ambularet. vna illarum viarum est vite. alia mortis. Dies re. xvj. Ecce ego do coram vobis viam vite et viam mortis.

Prima est mūdāna q̄ est blāda et ampla. Scda est celestis que est stricta et aspera. In capite ergo duarū viarum ponit deus hominem vt ambulet. Sed quid facit miser homo videns q? via mūdi est ampla et bene firmata. Itē etiam grata propter delectationes mundi: dimittit viam celestē: et accipit viam mundi: et ista via ducit eū ad infernum. vnde sapiens Proverb. xvj. Est via que videtur homini recta: et nouissima eius ducunt ad mortem. De ista via loquitur saluator Mat. in. c. viij. Porta est porta: et spaciosa via est que ducit ad perditionem: et multi sunt qui intrāt per eam. De via celesti loquitur in eodem cap. Arcta est via que ducit ad vitam: et pauci sunt qui inueniunt eam. Sed ibidem concludit nobis q? mundi viam dimittamus et celestem accipiamus quando dixit. Intrate per angustam portā. Ecce ergo quomodo nostra via est facilis ad errandū: Scribitur in libro de donis: q? fuerunt duo socij: vnus sapiens: et alter non sapiens. narra t moraliza ad propositum. Patet ergo secunda pars antecedentis declarata q? viā huius vite habemus facile ad errandū. ergo videte quomodo caute ambuletis. ad Ephe. v.

¶ Si ergo tota nostra vita est expeditio rē: Et via huius vite est facilis rē: Igitur quilibet ambulet digne rē. Summo corde sequendo deum. Igitur ambuletis digne deo p̄ oia placētes. Explicit. Deo gratias.

¶ Dominica. xxiiij. post festū trinitatis. Sermo. ij.

In omni ope bono fructificantes et crescentes. ad Colos. i. cap. Inter oia hōim moralizatiōnū talis pōt dīa assignari. Nā

*bons ad pñiam
tem
mij. 2 pñij
nra*

*viam
o pñiam
errant*

*portam
angustam*

figo

Primo sunt quedā opera de quibus nullus fructus percipitur.

Secūdo sunt quedam opa de quibus fructus productur.

Tertio sunt quedāz opera de quibus fructus crescit.

Prima pars.

Prima opera sunt etc.

illa opera sunt cupidōz: qui in congregatio-
ne diuitiarū operari cū labore nō cessant
pp̄ amorē eaz: et tñ scriptū ē. Qui amat
diuitias fructū nō capiet er eis. Eccl̄s. v.
Qui amat diuitias inordinatē: fructū nō
capiet er eis. Et si sint male et illicite acq̄-
sita cum vsuris: cū fraudibus: cū menda-
cijs: atq; periurijs: v̄l si sint male possessi
se v̄pote nō distribute pauperibz. Huic
alludit illud Sap. iij. Vacua est spes illo-
rū: et labores sine fructu. Labor hoīm or-
dinat̄ ad aliquē fructū percipiendū: aliter
labor est vacuus et inutilis. qm̄ illud est
opus vanū et vacuū ac inutile: qd̄ nō cō-
sequitur finē suū. Sic moraliter cupidi
hoīes p̄ diuitijs acquirēdis: exponūt se
laboribz multis in terra: in mari: die: no-
cteq;: et fructū quasi nullū recipiunt: de
quibus merito d̄r. Labores illoīū sine fru-
ctu. In epla iude maledicent̄ et in ignem
mittentur. sicut fuit maledicta ficus in q̄
fructus non dicitur esse repertus. Mat̄.
xij. Mat̄. xij. et Luc̄. xij. et in ignem mittē-
tur. qm̄ oīs arbor que non facit fructum
excidetur: et in ignem mittetur. Mat̄. b.
iij. et. vij. Talis cupidus qui sine fructu
operat̄: et cum laboribus multis: licet in
vanū: p̄t dici arbor: illa de qua Dañ. iij.
Ecce arbor in medio terre. aspectus eius
erat v̄q; ad terminos vniuerse terre. Fo-
lia eius pulcherrima et fructus eius nimis
et esca vniuersoz i ea. subter eā habitas-
bant aīalia et bestie: et in ramis cōuersas-
bant volucres celi: et ex ea vescebat oīs
caro et. Arbor ista moraliter est hō abun-
dans cupidus: et auarus in medio terre
ne cupiditatis: cuius aspectus ad lucrū
extensus ad varios terminos: nūc in frā-
cia: nūc in anglia: nūc in alemānia: nunc
in italia et. nūc per vsurā: nūc per mercā-
tias indebitas: cū fraudibz vendēdo: emē-
do: mutando cū spe alicuius lucrī. For-
lia ei pulcherrima. i. v̄ba polita: pulchra
in apparētia: non tñ in existētia: v̄ba deci-

piencia. qm̄ tales pulchre loquūtur: qua-
tenus decipiāt vendētes siue emētes lau-
dādo mercācias: et pl̄ q̄ valeant. fructus
eius nimis. qm̄ tales abūdant in auro: in
argento: in lapidibz preciosis: in blador:
in vino: vestibz: in eq̄s: domibz: in pos-
sionibz: fructus ei multus et copiosus:
esca vniuersoz in ea: qm̄ de multis pecu-
nijs mutuat̄ vestiuñt: et accōmodant:
et veniunt encenia multa de quibz viuūt
licet sit scriptū Luce. vj. Mutuū date nis-
hil inde sperātes. Subter tales habitāt
bestie. i. simplices et pauperes hoīes de
quibus modicū curāt: sed volucres celi con-
uersantur in ramis. s. hoīes astuti: nobis
les diuites: potētes: qui ipsum associāt
honorant: ipsuz laudant: ipsi applaudūt
et adulant: verūtamē simplices paupes
nō audent appropinquare. Sed quid ses-
quitur: clamat vigil. Vigil iste creator et
redēptor deus iudex iustus: qui semp vi-
gilat: et nunq̄ dormit: clamat p̄ sententiā
mortis: et subito qm̄ non suspicaf: qm̄ nō
credit: qm̄ est in gaudio: in p̄speritate ma-
gna. Ad quos clamat iste vigil: ad illos
q̄ sunt causa mortis: ad febres: ad antra-
ces: ad egritudines: ad dolores corpora-
les: succidite arborem. i. talem hoīem. Et
tūc prochdolo: arbore succisa: fugiūt vo-
lucres: et bestie: diuites potētes: immo
simplices pauperes. oēs generalr cuius-
cūq; stat̄ sint: ipm̄ generalr derelinquūt
germen tñ remanet. i. anima misera q̄ est
imortalis: q̄ alligat̄ in terra infernali vi-
culo eterne dānationis. ¶ Sup̄ quo arti-
culo p̄t queri an bona opa in gñe suo-
facta in pctō mortali pducāt aliquē fru-
ctū faciēti opa illa. Et r̄ndef ponēdo. v̄-
clusiones. ¶ Prima conclusio: q̄ talia opa
vocat̄ opa mortua. nā sicut se hz radix
ad arbore: ita se hz grā dei ad hoīem: sed
si radix est sicca et mortua: quō opa morta-
lia in hoīe a grā trahūt vitā? sed existēt
i mortali deficit grā. de istis opibz habef
heb. ix. vbi sic ait ap̄ls. Sāguis xp̄i emū-
dauit p̄cientiā nr̄az ap̄ls. Sāguis xp̄i. glo-
a pctis que sunt opa mortua. qz ledūt vitā
tā nature: carent vita gr̄e: auferunt vitā
glorie. qm̄ scriptū est. Stipendia peccat̄
mors. Rom̄. vj. alibi ista opa vocant̄ ope-
ra tenebr̄az. Rom̄. xij. Abñciam̄ (in q̄t)
opa tenebr̄az. et in euāgelio vocant̄ opa
mala. Job. iij. Erant em̄ eoz mala opa.

Nota

v̄t^m opa facta p̄
p̄tū p̄sint

quarus e arbor

Dñica. XXIII. post trinitatis

¶ Secūda dclūso q̄ opera mortua p̄ penitentiā reuiviscūt. Est em̄ de talib⁹ operib⁹ sicut de herbis et floribus: q̄ flante vento boreali eoz viriditas extinguitur sed flāte zephyro mediātē rose siue humore talis viriditas reuiviscit. Sed moraliter viriditas et pulchritudo bonoz operū flante tentatione languescit: et peperato pctō mortificatur. sed flante gratia spūs sancti qm̄ peccator ad penitentiā reūducitur: illa opa mortificata incipiunt virescere: per deuotionē florere: et per noua bona opera fructū bonū pducere. et sunt sicut lignū qd̄ plātātū est secus decursus aquarū: quod fructū suū dabit in tēpore suo. in ps̄. j. **¶** Tertia dclūso q̄ talia opa nullū fructū bonū producūt meritorium ad vitā eternā. isto modo q̄ p̄ illa opera mortua homo non meref gratiā ad meritum: nec premiū ad gloriā. qz sicut ap̄lus Galat̄. v. Neqz circuncisio valet: neqz preputiū: sed fides q̄ per gratiā operat̄: vel per charitatē. **¶** Quarta dclūso quia talia opera mortua facienti et operanti pducunt aliquos fruct⁹: licz nō meritorium ad vitā eternā. q̄ sunt. Prim⁹ fruct⁹ qm̄ talia opa licz mortua: q̄ sūt ieiunare: elemosinas facere: orare: puocant et puocant aliquo modo beniuolentiā dei: quaten⁹ largiat̄ gratiā ei eundi et redeundi. Secūdu⁹ fructus: q̄ deus misericordius se h̄z erga talem si dānetur. Tertius fructus: q̄ aie sancte citius orār pro tali quatenus sit leuior pena ei⁹. Quart⁹ fructus: q̄ talis operans talia opera acq̄ret aliquē fructum tēporalem. Quinta cōclūso q̄ nemo: etiā si scit se esse peccatorē: debet cessare a bono ope: nec se desperare a dei clemētia: sed semp cum bonis operibus orare dñm deum etc.

Secūda pars.

¶ Secundus articulus

qm̄ sunt opera bona de quib⁹ fructus pducit: et vocant̄ opa bona. et ad h̄ cōcurrūt q̄ tuor: q̄ tenus fructificēt: et fructū pducāt: q̄ in arborib⁹ fructiferis cōiter refirma plantatio. (quirūt. scz) Humida irrigatio. Mortificatio. Ramozum precisio. **¶** Primū firma plātatio in firma radice: que radix est charitas vno modo. In charitate radicati et firmati et fundati. Ep̄he.

Charitas est radix oim̄ bonoz operū: et cupiditas radix pctōz: et oim̄ maloz. opa non pducerēt fructū nisi essent plantata in radice charitatē. vel radix ista pot̄ dici fides: sine qua opa nō pducit fructū nec placent deo. qm̄ sine fide impossibile est placere deo. sicut dicit ap̄lus Heb. xj. Tunc opa placent deo: qm̄ sunt plantata in radice fidei et charitatis: et sunt magni meriti apud deū. Eccl̄s. ix. Uade et come de cū leticia panē tuū: et bibe cū gaudio vinū tuū: qz deo placent opera tua. cum gaudio totū est sine pctō. Sed hic est dubiū qd̄ dicit. qz deo placent opera tua. qz Eccl̄s. ix. d̄. Nescit hō vitri odio vel amore dignus sit. Rñsio in dubijs semp̄ interpterandū est in meliōrē ptē. et supponendū q̄ opa sint facta in charitate. **¶** Secūdo requirit irrigatio etc. hoc est gr̄a spūs sancti. Un̄ de viro iusto scriptū est **¶** Dierem. xvij. **¶** Bndictus vir q̄ cōfidit in dño: et erit dñs fiducia ei⁹. Et erit quasi lignū qd̄ trāsp̄lātatur sup̄ aq̄s: quod ad humorē mittit radices suas: et nō timebit cū venerit estus. Et erit foliū eius viride. et in tpe siccitatē non erit sollicitū: nec aliquē dñmet facere fructū. In tali ligno est humiditas gr̄e radicatio charitatis et fidei: viriditas p̄ seuerat̄: et iō non dñmet facere fructus bonū: imo erit hortus amensium⁹ coram deoz: cui⁹ flores sc̄oz operū fructū parturiet: et sc̄e aie desideria odorē dabunt. **¶** Tertio requirit mortificatio: qm̄ granus seminatū nō pducit fructū nisi prius mortificat sub terra. supra dictū euāgeliū. Nisi granū frumēti cadēs in terrā mortuū fuerit ipm̄ solū manet. si autē mortuū fuerit multū fructū afferet. Job. xij. Et h̄ referat ad mortificationē carnis q̄ multū facit ad hoc q̄ opa sint fructuosa: de q̄ Rñsio. viij. Si spiritu facta carnis mortificaueritis: uiuetis. si spū. hoc est gr̄a spūs sancti. opa carnis mortificaueritis: ea penit⁹ abiciēdo fugiendo: uiuetis. vita spūali: qm̄ b̄r Jo. vj. Spūs ē q̄ uiuificat: caro nō pdest quicq̄. **¶** Quarto requirit sup̄fluoz refectio (alio noie vocat̄ putatio) sicut vis nea putat̄ anteq̄ pducit fructū. Jo. xv. Dēz palmitē in me nō ferentē fructū: tollet eū: et oēs qui fert fructū: purgabit eū: ut fructū plus afferat. et hoc refertur ad refectationē superfluoz: qd̄ fit per penitentiā veram. facite ergo fructum dignū penitētie. Mart̄. iij. et Luce. iij. **¶** Circa istū ar

¶ sunt talia opa
in pctō

¶ sunt talia opa
in pctō

ad hoc q̄ opa fruct⁹ pducant

quae sunt opa in moralibus quibus conueniunt
fructus spiritualis

Sermo. II.

CCVI

ticulā mouent dubia. quae sunt opera in
moralibus quibus spiritualis correspondet fructus
etiam copiosus: Rūdetur quae ista sunt maxie
Primo opus continentie uirginalis.
Secundo opus reuerētie paternalis.
Tertio opus clemētie uisceralis.

¶ Primum opus ꝛc. ad hoc facit scriptura
que habet Sap. iij. Felix est sterilis et in
coquinata quae nesciuit thoz in delicto.
habebit fructū in respectione aīarū san-
ctarū: et spado. hic cōmendat opus cōti-
nentie uirginalis in sexu femineo. Felix
sterilis. quā habebit iocūditate: que infi-
mitis maior est ꝛ melior: quacūq; tēpora
li iocūditate. An felix est illa que hz men-
tis et carnis integritate. que nesciuit tho-
rum in delicto. s. illa quae nō est experta ꝛ cu-
bitū illicite uolūtatis: habebit fructū ꝛc.
Nec non habuerit fructū uentris in hac
uita: de quo in ps. cxxvj. Ecce hereditas
dñi filij merces fructus uentris. habebit
tū fructum in respectioe aīarū sanctarū/
quā deus aīas sanctas respiciet ꝛ opibus
fructuosus: que opera in hac uita fecerunt.
Rom. vj. Daberis fructū vīri in sc̄ifica-
tionē ꝛc. et Cant. v. Veniat dilectus meus
in hortū suum ꝛ comedat fructū pomoz
suoz. Isti operi uirtuoso correspondet fru-
ctus centesimus sicut alis fuit dictum. Et
spado quae non opatꝛ est ꝛ manus suas ne-
quissima. dabit illi fides donū electū: et
fors in tēplo dei acceptissima. Hic cōmē-
datur opus continentie in sexu masculino.
et spado. hoc est homo castratus. intendit
dicere quod non solus mulier casta habebit
fructū ꝛc. imo spado castratus. i. homo cas-
ste natus habebit fructū. vñ opz quae talis
abstineat ab actu uoluptuoso: ꝛ a conta-
ctu libidinoso: ꝛ a cogitatione. iō dicitur. nec
cogitauit aduersus deū nequissima. seq̄-
tur post. Bonoz laborū gloriosus est fru-
ctus. bonus labor opus continentie uirginalis.
¶ Secundū opus reuerētie paternalis/
quod est de honore parentū. de isto ope enu-
merant fructus Eccli. iij. Qui honorat pa-
trē suū iocūdabit in filijs: et i die orōnis
sue exaudiet. Qui honorat patrē suū ui-
ta uiuet lōgiore. In ope et sermone et in
omni patientia honora patrē tuū et super-
ueniet tibi bñdictio a deo: et bñdictio il-
lius in nouissimo manet. Elemosyna pa-
tris nō erit i obliuione. Primum fructus istius
operis de honore parentū est orōnis et
iudicio. quae implet legē de honorādo parē-

tes exaudietur in orōne sua. ꝛ mala uita
do: uel bona acq̄rendo sicut possit declas-
rari in multis uiris iustis. Secundo fructus
uite plongatio. Huic alludit textus Deu-
terono. v. Honora patrē tuū et matrem
tuā sicut precepit tibi dñs deus tuus: ꝛ iō-
go uiuas tpe. Tertius fructus istius opis
timor dñi. Eccli. iij. Qui timet dñs hono-
rat parētes. ꝛ patuit de ysaac iacob iō-
seph et tobia minor. Cui alludit illud
apli Colos. iij. Filij obedite parētibꝛ ꝛ per-
oia: hoc enī placitū est in dño. Prē sequi-
tur. in ope in sermone in oī patientia hono-
ra patrē tuū. Notant tria i quibus debemꝛ
honore parētes. in ope necessaria minū
strādo: i sermone reuerēter loquēdo: i pa-
tientia correctiones sustinēdo. Quartus fru-
ctus istius opis est diuina bñdictio: quā
talis erit de nūero illoz quibus dicitur. Veni-
te bñdicti patris mei ꝛc. Matt. xxv. Ipsi
bñi erit in extremis: ꝛ in die defunctionis
bñdctes. Eccli. f. Quintus fructus istius operis
duplicis boni retributio in hoc seculo ꝛ
i alio. ex tali elemosyna ꝛ tali bñficio pa-
rētibꝛ exhibito et collato. Na sequit.
stituetur tibi bonū. Sextus fructus eterni
boni certificatio. satis est securus de eterno
bono: quae honore parētes. nā scriptum est
mar. xij. Si uis ad uitā ingredi tua mada-
ta. Septimus fructus ab āgustis liberatio
nā seq̄. In die tribulatiōis cōmētoribꝛ
tui. i. in die iudicij qui erit dies tribula-
tiōis. An Bern. Festinemꝛ filij ex honore
pentū ad locū tutiorē: ad passū ueriorē:
ꝛ agrū fertiliore: ubi habitemꝛ sine metu
epulemur sine fastidio. Eccli. xj. Bñdictio
dei in mercedem iusti festinat: ꝛ in hono-
re ueloci ꝛcessus illius fructificat.

¶ Tertium opus ꝛc. Nō memini me legis-
se mala morte mortuū: quae liberet opa mie
exercuit. hz multos itercessores: ꝛ impossibi-
le est multoz ꝛces nō exaudiri. Videro
ad nepotianū. est et arbor bona: quae bonos
fructus facit. Mat. vij. ꝛ Luc. vj. Nō est et
clementia arbor autūnalis sine fructu.
absit. Alibi multa dicta sunt de isto ope
fructuoso mie: ꝛ iō ꝛranleo ad ꝛsens.

Tertia pars.

¶ In tertio loco intro-
ductus fuit quod sunt opa de quibus fructus
crescit ꝛc. que semper ꝛcedūt de bono in
meliꝛ. Tale opus irrigatū roze grē ꝛimo
producit herbā bone cogitatiōis: deinde

fructus his qui honorant parentes

herba bone apertans
spica bone afeawms
fructus bone opadoms

spicam bone affectionis: deinde fructum bone operationis. et sic multiplicat et crescit. Colof. s. In omni opere nos hortat apls exercere in verbis iā assumptis. In omni opere bono etc. vbi tria ostendunt. Primo actus laboriosus cū merito. in omni opere bono.

Secundo profectus virtuosus cum cōmodo. fructificantes.

Tertio affectus preciosus cum premio. et crescentes.

Sustine sustentationes dei. cōiūgere deo et sustine: vt crescat i nouissimo vita tua. Ecclesiastici. ij. Cuius vite participes nos faciat etc.

Dñica. xliij. post festum trinitatis. Sermo. iij.

Confide filia qz
fides tua te saluam fecit. Mat. ix. Dolenti et lāguenti anime. grauitur infirmāti redemptor suus propter

verba inaudite cōsolationis in verbis ppositis tria norantur.

Primum verbum familiare magne charitatis. filia.

Secundum verbum singulare magne securitatis. confide.

Tertium verbum salutare magne iocunditatis. fides tua.

Prima pars.

Primum verbum etc.

magna familiaritas: magna charitas: singularitas: propinquitās redemptoris: filiam vocat aīam quā creauit ad imaginē suam. quā filiam redemptor mundi vocat amicam suam. Can. ij. Sicut lilium inter spinas: sic amica mea inter filias. Talis filia amica redemptoris debet esse pura/casta/et munda/als nō esset amica. Ergo debet esse sicut lilium quod multū redolet in cōspectu dei. In tali flore sunt sex folia albissima candida: que sunt virtutes custodientes seruantes puritatem in filia/in anima amica dei. Sex virtutes sunt sobrietas: non ebrietas que est via ad luxuriam. Sedulitas: non ociositas que fuit inimica sodomē. Asperitas que velut spina lacerat et animā castam reddit. Extraneitas: non curiositas videndi vana. Modestia siue taciturnitas. Hierony. Sermo

virginis sit modestus. Fuga: vt nō sit oportunitas peccandi. Talis filia. Talis casta et munda. talis aīa amica dei/ sicut lilium stat inter spinas. Et que sunt spine nisi tentationes: tribulationes/ inter quas tales filie. tales anime commorantur. Sic amica mea inter filias. nō inter filias egyptiorum: que ascenderunt super murū vt viderēt pulchritudinem: nec inter filias babilonis: nec inter filias chanaan et filias cayn propter quas venit ira dei: et venit diluuiū: quas omnes explicare nō possumus. Sed bene inter filias sion: que sunt moraliter mētes que pace fruuntur interrena. que spe contemplantur gaudia reposita. Ergo (inquit) redemptor confide filia. Cui filie loquitur: cui aīe dirigit sermonem: Illi filie loquitur: vbi est munda castitas: firma charitas: grata formositas: generosa nobilitas: de qua filia cantatur in canticis. Pulchra es et decora filia iherusalem. Can. vij. Pulchra es in calcamentis tuis filia principis. ibidē. O talis filia confide secure. quod verbum solidū/ firmum/ atq; securum.

Secunda pars.

Et istud est secundum

principale introductum: O aīa filia dei/ nō confidas in diuitijs que cito deficiunt: et homo cito deficit in eis: non confidas in baculo arundineo. non confidas in pōte putrido quales sunt diuitie. Qui confidunt in diuitijs cito corruent (als qui confidit in diuitijs cito corruet) Prouerb. ij. que aīam dei inficiunt. que finaliter amara rescūt quasi absinthium. sicut multi fatui ceci confusi sunt. de quibus Amos. vj. Ne vobis qui opulenti estis in sion: et cōfiditis in monte samarie. Non cōfidas in hominibus: in vanitatibus: in dignitatibus: qm male accidit multis qui talem cōfidētiā habuerunt sicut de lucifero/ saule/ balthasar et alijs multis qui ceciderūt. Longe fidunt in nihilum et loquuntur vanitatē. Esa. lix. Sed generaliter non est confidendum in mundo isto: nec in cōtentis in eodem: nec in aliqua re que deficit in necessitate: nec in diuitijs: nec in delitijs: nec in honoribus sicut iam dictum est. qm deficiūt omnia. trāseunt omnia: et vana sunt omnia. nec in sapiētia mūdi: qm illa stulticia est apud deum. sicut dicit apostolus

De misericordia . 101

conditiones propheta bonoz . 88

f. Coz. iij. nec in hoie: q: maledictus hō q
 confidit in homine. spero auxilio diuino
 Diere. xviij. nec in amicitia hois: nec i ami
 citia mundi. qm̄ non est ibi stabilitas: nec
 permanētia. Diere. ix. Unusquisq; a pri
 mo se custodiat: et in oī fratre suo non ha
 beat fiducia. Assignat rō gñalis quasi de
 oibus iā dictis: de quibus nō est cōfiden
 dū. nō in diuitijs: q: trahūt ad luxuriam.
 nec in honoribus: q: trahūt ad superbā.
 nec in sapiētia mundi: q: est ibi fatuitas.
 nec in amicitia: qm̄ non est ibi stabilitas.
 nec in hoie: qm̄ nō est in eo veritas. Ista
 confidētia phibetur in multis locis sacre
 scripture. maxime Diere. viij. Nolite confi
 dere in verbis mendacij. et iō rps Diere.
 stix. Defluxit vallis tua filia delicata que
 p̄sidebas i tēsauris tuis. ⁊ Michē. viij.
 Nolite credere amico: ⁊ nolite cōfidere in
 duce. Ad hūc sensum loquitur Aug. in ser
 mone de brō vincērio. Nemo (inquit) de
 suo corde presumat qm̄ p̄fert sermonē. ne
 mo de suis viribus cōfidat qm̄ suffert ten
 tationē: qm̄ vt bona prudēter loquamur:
 a deo est. nō est nostra sapientia. et vt ma
 la fortiter perferamus ab illo est: non nra
 patientia. Cui alludit Hugo in lib. suo de
 didascalon. Non confidat predicator: vel
 auditor: verbi diuini de acuitate igenij: de
 sedulitate studij: sed magis cōfidat de bo
 nitate dei: de pietate oraculi: et de humili
 tate cordis. ¶ Sed quero vbi: et i quo est
 securissime confidēdum? Concois et vera
 sentētia oim̄: qm̄ in dñm deū est confiden
 dum propter rationes sequentes.
 Primo q: est potētiss. mus ad adiuuādū.
 Secōdo q: est sapientissimus ad dirigēdū.
 Tertio q: est amicitissimus ad donandū.
 ¶ Primo q: est omnipotens: cui nihil resi
 stere potest: cui ad nutū obediunt oīa: po
 test inuare in tentationibus cōtra diabo
 lum/ carnem/ et mundū: ⁊ de facto iuuat.
 Vnde omnipotēs dicebat aplis Joh. xvi.
 Confidite q: ego vici mundū. cōfidite qm̄
 ritatem que deus est. Narrat Suidas libro
 etymolo. q: est quidā lapis preciosus qui
 vocatur dendrades: qui nascitur de succo
 arboꝝ pini: et condensatur in gemmā: ta
 lis succus est cerei coloris: et capit folia
 et paleas: sicut adamas ferrū. et designat
 moraliter virtutem cōfidentis: qua homo
 fortiter aduersa sustinet propter deū: pro
 pter fidem dei: vel de deo propter sp̄e quā
 nos autem in omnipotēti deo: qui potest

ueniētes aduersus nos: et vniuersum mā
 dum vno delere nutu: cōfidimus. Admo
 nuit etiam eos ⁊ de auxilio dei in his que
 facta sunt erga parentes eorū: et quando
 sub sennacherib. cxxxv. milia perierunt. ⁊
 quomodo ipsi sex milia soli pemerunt cen
 tum viginti milia auxilio sibi dato de ces
 lo. et sequit. q: factō sibi adiutorio ab om
 nipotēte: inter fecerūt sup nouē milia hos
 minū. Ergo confidendum est in deo omni
 potente. sicut frequenter homo cōfidit in
 equo qui non potest cadere. in pugile etis
 am qui non potest succumbere. in gladio
 etiam in quo frequēter victoriam dicitur
 habuisse. propter talem cōfidentē spon
 tini fideles de neapolitanis infidelib; vis
 croiam habuerunt. in ps. xxiiij. Ad te dos
 mine leuaui animā meā: deus meus in te
 confido non erubescam. Propter talē cō
 fidētiā cōfidenter orabat deū omnipo
 tentem beatus Aug. lib. solilo. per hunc
 modū. Dñe deus meus vita ⁊ gloria ani
 me mee: per vniūgenitum verbum tuū chrī
 stum iesum redēptorem nostrū: consolato
 rem nostrū: aduocatū nostrū apud te dñe
 per quem habemus fiduciam et accessum
 veniēdi ad te: queso: da mihi gratiā vt ti
 bi de hac referā gratiā. Simili quasi mo
 do orabat rex dauid cum dicebat ps. lvs.
 Misere mei deus misere mei: quoniā
 in te confidit anima mea.
 ¶ Secōdo confidēdū rē. qm̄ sapiētissimus
 est. sicut recte confidit viator in conducto
 re. discipulus in magistro. reus in aduoca
 to. infirmus in medico. in infinitum mas
 gis confidendum in deo: de qua confiden
 tia Sap. ij. Qui confidunt in illo: intelli
 gent veritatem. et fideles in dilectione ac
 quiescent illi. Et exponitur sic: qui fidem
 spem/ et charitatem habent in deum: in
 telligent et videbunt clare quod credides
 runt: in paradiso. Qm̄ videbimus eum si
 cuti est. j. Joh. ij. Videbunt summam ve
 ritatem que deus est. Narrat Suidas libro
 etymolo. q: est quidā lapis preciosus qui
 vocatur dendrades: qui nascitur de succo
 arboꝝ pini: et condensatur in gemmā: ta
 lis succus est cerei coloris: et capit folia
 et paleas: sicut adamas ferrū. et designat
 moraliter virtutem cōfidentis: qua homo
 fortiter aduersa sustinet propter deū: pro
 pter fidem dei: vel de deo propter sp̄e quā
 nos autem in omnipotēti deo: qui potest

no cōfidat
phibetur

g cōfidunt in il

no de q dālaynde
preciosoll =

fig

vbi cōm q e cōfidendus

ff

nascitur talis fiducia? Responderi potest: qm nascit de succo arboris crucifiri. qz ex quo voluit de suo corpore pro nobis sanguinem fundere: de suo pmissis debemus multum considerare si sibi debite seruimus. Ista virtus ad modum lapidis supradicti habet virtutem attractiuam: qm auxiliu diuinum attrahit nos: qm in tribulatione auxilio dei indigemus. quare hoc ne in tribulatione deficiamus. Ista confidentia habuit mater cum filiis sicut habetur. ij. Machab. vij. et martyres laurentius vincetius. et ceteri sancti simile confidentiam habuerunt. de qua fiducia loquitur apostolus Ephe. iij. In christo iesu domino nostro habemus fiduciam et accessum in confidentia per fidem eius: propter quod peto ne deficiatis in tribulationibus. In christo iesu. i. per christum iesum habemus fiduciam in presenti. hoc est certa spes future hereditatis. et per iesum christum habemus accessum ad patrem. in confidentia. hoc est merito confidentie. qm fides formata per charitatem facit nos familiares amicis dei patris filio testante qui ait. Ipse enim pater amat vos: quia vos me amastis et credidistis. Job. xvj. Propter quod peto ne deficiatis in tribulationibus. semper bonum facietis non deficiamus. Gal. vj. Sed hic potest rationabiliter queri quid est confidentia: Ad hoc respondet Hugo lib. de deificatione. Confidentia est certa spes animi pducentes ad finem rem inchoatam. Et Cassiodorus super psalmum. Magna contra diabolum sunt arma in suis viribus fiducia non habere: sed deum rogare qui aduersarium possit opprimere. In tertio loco fuit dictum: quod in deo est confidentia: qm amantissimus est. isto modo confidit filius in patre. propter amorem. vnusquisque in fidelis amico. Sic confidimus Primo quod nobis remittet peccata misericorditer. Secundo quod in tribulatione iuuabit celesriter. Tertio quod bonum nostrum confirmabit fideliter. Primo remittet etc. Mat. ix. Confide si li remittatur tibi peccata tua. Ad istam fiduciam habendam in domino horat nos sapiens Proverb. iij. Vade fiducia in domino ex toto corde tuo. in nullo de teipso confidas. et ne innitaris prudencie tue. hoc est: non sis sapiens apud teipsum. et scriptum est Esa. v. Ne qui sapientes estis in oculis vestris: et co-

ra vobismetipsis prudentes. Et Prover. iij. In omnibus vestris tuis cogita illa: et ipse diriget gressus tuos. hoc est opera tua. In isto iesu amantissimo fiducia habuerunt multi peccatores. Perit quod amare fleuit. magdalena que tunc et corde diligebat. marcus que tam humaniter ipsam recepit. publicanus qui tam dolenter peccatum suum cognouit. dauid qui tam scienter et grauiter peccauit. Ista peccatores: sed penitentes propter confidentiam adepti sunt peccatorum suorum indulgentiam. Ergo filii custodi legem. si confidentie: et erit vita anime tue per indulgentiam. et ambulabis fiducialiter in via tua. Prover. iij.

Secundo confidimus: qm propter adiutorium in tribulatione etc. de ista confidentia Mar. vj. existens in mari periclitantibus dixit. Confidite. ego sum: nolite timere. et cessauit ventus. Nunquid mare mundus istius vbi sunt periculus ventorum: tempestas fluctuum. vbi inundatio. vbi profunditas. vbi amaritudo. In mundo concitatus bello: tempestas tribulationum: inundatio aduersitatum: profunditas miseriarum: amaritudo vitiorum: feritas principum. sed non diffidendum: qm dominus noster imperat ventis et mari et tranquillitas magna secuta est. Item dominus paulum de profundo pelagi liberauit. In ligno immisso aque dulcorate sunt. Ero. xv. Jonas enim am de ventre ceti liberatus est. Confidite ergo nolite timere.

Tertio confidendum: quod bonum nostrum con summabit feliciter. de qua confidentia Phil. ij. Confido in domino. Confido (inquit apostolus) in domino: quod qui cepit in vobis opus bonum per gratiam. ex fide in hac vita: perficiet per gloriam in alia vita. ibidem. c. j. et ista est fiducia mea certa et firma. Istud bonum consummabitur in pulchritudine: in gloria: in securitate. Esa. xxxij. Sedebit populus meus in pulchritudine pacis: in tabernaculis fiducie et in requie opulenta. Sed timendum est valde quod multi sunt filii diffidentie in quos venit ira dei: non confidentes: sed magis diffidentes de deo: et de prouidentia dei. Legitur in vitaspatru: quod quidam frater interrogauit quemdam senem. Vis pater ut retineas duos solidos propter infirmitatem et senectutem? Et senex videns eum voluntarium ad hoc: ridit et rine. Tunc frater ille ingressus cellam cepit colluctari cum cogitationibus suis dicens intra se. putas ne benedixit tibi senex. aut non? Et exurgens reuersus est ad senem ipsum

qd e confidentia
no

mare
175

frs

227

interrogans. Propter deum dic mihi veritatem: quoniam conturbor valde propter illos duos solidos. Cui sener: quia vidi te voluisti tantum ad retinendum dici tibi: retine. verum tamen non est bonum retinere ultra quam sit necessarium corpori. duo solidi sunt spes tua: et si contingeret quod perirent: quid faceres? nunquid deus cogitat de nobis. Facta super dominum curam tuam: et ipse te emittet. ps. liiij. Nunquid ipsi cura est de nobis. Contra tales diffidentes frequenter irascitur deus: nec cogitat de ipsis propter diffidentiam quam habent in ipso. Narratur etiam quod fuit quidam hortolanus qui propter necessitates laborum suum et totum redditum in elemosynis expendebat. Intrauit postmodum cogitatio in cor eius ut pro infirmitate et senectute aliqua reseruaret utpote lagenam plenam nummis. Contingit inde hortolanum illum grauiter infirmari intantum quod vnius pes eius putrefactus est: et assignata sibi die a medico in qua debebat scindi pes: ne totum corpus putresceret. nocte precedenti cepit cogitare cum fletu et rogare deum. Domine me mor esto operum meorum priorum. Et ecce angelus apparet dicit ei. Et vbi sunt illi denarii quos reseruasti? et vbi est spes tua? Quod ille intelligens promisit emendam: et petijt veniam: et sanatus est. Item etiam de quodam leproso scriptum est in exemplis: quod cum quidam obrulisset sibi pecuniam quam reseruaret pro senectute et infirmitate: noluit recipere dicens. Ecce sexaginta annis sum in ista infirmitate: et nunquam aliquid defecit mihi domino mihi prouidete: et tu vis mihi auferre procuratorem meum. Non est ergo diffidendum: sed magis confidendum. Benedictus vir qui confidit in domino: et erit dominus fiducia eius. iher. xvij. Cuius fiducia nos participes et. Deo gratias.

Dominica in l. Fides tua te saluum fecit.

Dominica. xiiij. post trinitatem. Fides tua te saluum fecit.

Dominica. xiiij. post festum trinitatis. Sermo. iij.

Fides tua te saluum fecit. Mat. ix. Iuxta scripruram veritatem pro fundamento nostri sermonis debetis dominum notare / quod tria sunt genera hominum qui merentur a domino saluari.

Primo illi qui ardenter in deo ponunt suam dilectionem.

Secundo illi qui bene operantur et tudent usque ad consummationem.

Tertio illi qui eum deuote orant et firmiter in eo suam contemplationem.

Prima pars regule sic declarat. Nam iustus est quod ille qui pro alio laborat: quod ab eo recipiat mercedem. quod dicitur Zouit. xix. Non morabitur opus mercenarii tui apud te usque mane. et Zouie. iij. c. Quicumque tibi aliquid operatus fuerit: statim ei mercedem restitue: et merces mercenarii tui apud te omnino non remaneat. Etiam habet Ecclesi. xxiij. Qui effundit sanguinem: et qui fraudem facit mercenario: fratres sunt. et allegatur in decretis. xiiij. q. v. c. immolans. Ad hoc ipse qui est verus dominus: omnibus diligenteribus se: promissit vitam eternam. ita dicit apostolus. secundum ad Cor. ij. Oculum non vidit: nec auris audiuit: nec in corde hominis ascendit: qui parauit diligenteribus se. Apparet ergo quod ille qui ardenter deum diligit quod saluationem consequitur. Istud per se sciam christi Mar. x. vbi legitur quod cum quidam legis doctor: inter rogaret christum dicens. Magister quid faciam ut habeam vitam eternam? Respondit christus dixit ad vitam ingredi: serua mandata dei. Et primum mandatum in lege est. Diliges dominum deum tuum. Idem habetur Mar. x. et Lu. xviij. Et hoc quantum ad primum.

Secunda pars sic declarat. Nam dicit apostolus. secundum ad Cor. iij. Unusquisque propriam mercedem accipiet secundum suum laborem. Et quanto plus laborat aliquid in bonis operibus in hoc mundo: tanto plus remunerabitur in alio: si usque in finem perseuerauerit. quod talibus dabit deus saluationem: ita dicit christus Mar. x. et xx. Qui perseuerauerit usque in finem: hic saluus erit. Unde erponens istud verbum Istud. de sum. bono dicit sic. Saluus perseuerantibus datur. non est bonus qui bonum facit: sed qui incessabiliter facit. quod est perseuerauerit usque in finem hic saluus erit. hec ille.

Tertia pars sic declarat. Nam coramplatio et oratio est scala nostre ascensionis. per hac enim ascendimus ad deum. ita dicit Cassiodorus. super psalmos i. hec verba. Oratio coram terrenis abstrahit: a terrenis mundaria vitia subleuat ad celestia: reddit capacem et dignum ad accipienda bona spiritualia. hec ille. Et his partibus quod homo orationem et contemplationem efficaciter dignus ad accipiendum bona spiritualia: et ut consequatur saluationem. Idem dicebat ps. liiij.

Dñica. XXIII. post trinitatis.

Ego autē ad dñm clamant: ⁊ dñs salua-
uit me. In hui⁹ exēplū legis Gen. xxxij. q̄
iacob q̄ erat contemplatiuus dixit. Eidi
dñm facie ad faciem et salua facta est aīa
mea. Apparet igit tertia pars: et per con-
sequens tota regula p̄assumpta. Adso-
do predicta nro proposito applicando: si
des facit cūlibet fidelē p̄sone deuote
Ponere suū amorē in dño feruide.

Opera pietatis idest perfectionis conti-
nuare debite.

In oratione et contemplatione stare de-
uote.

Prīmū p̄s q̄ fides est causa diuini amoris
⁊ uita aīe. Quedā glo. dicit. Operatio fidei
aīe dilectio est. An Bern. ad fratres de
mōte dei. Uita aīe amor dei est. Hunc fi-
des cōcipit. fides parturit. sp̄s sct̄s for-
mat. lacrat lectio: meditatio pascit. Ses-
cundū patet per Augustinū sup̄ Johānē
qui dicit. Sicut in radice arboris nulla
prolus apparet species pulchritudinis:
et tñ quicquid est ī arbore pulchritudinis ⁊
decoris: ex illa p̄cedit. Sic ex fidei humi-
litate quicquid est meriti ⁊ quicquid est
uere beatitudinis p̄cedit. Et alibi. Si-
cut rami sine fructu radicis arescunt: ita
quelibz opa licz bonauideant: nulla sunt
si a fidei soliditate disungantur. hec ille.

Tertiū p̄s. fides em̄ hoīem facit per con-
tēplationē ad deū ascendere et ip̄s orare.

An Bern. Quid non inueniat fides? at-
git inaccessa: dep̄hendit ignota: cōprehē-
dit immensa: apprehendit ipsam demiqz
eternitatē. hec ille. Etia iacobi. v. scribit
Dño fidei saluabit infirmū. qz hanc disci-
puli nō habuerūt: lunaticū curare nō po-
tuerūt. vt dixit eis ip̄s Mar. xij. c. mar.
ix. ⁊ Luc. ix. Ex antedictis igit formet ra-
tio. scz ex maiori ⁊ minori: ⁊cludat the-
ma sic. igitur tali persone p̄t dici. Fides
tua te salua fecit. que sunt s̄ba themat̄.

In quibus duo nobis ostendūtur.

Primo qd̄ est illud quo possumus ab ini-
micis defendi. fides

Secdo quod premiū consequet finaliter
in tali credentia perseueranti. qz te sal-
uam fecit.

Utraqz pars.

B

Quātum ad primum

et scdm̄ est sciendū: qd̄ fides non solū ista
duo facit: imo ⁊ lex operatur.

Primo ab inimicis fortiter defendit.
Secdo miracula operatur.

Tertio p̄tra tribulationes fortificat.
Quarto a dño nimis diligitur.

Quinto per ipsam victoria acquiritur.
Sexto beatitudinē nobis parat.

Prīmū p̄s: qz fides est sicut scutū mili-
tare. Nam sicut scutū portat ad sinistram
partē: sic fides precipue armat hoīem cō-
tra oēm aduersitatē. Et sicut scutū ponit
a parte cordis: qd̄ est in sinistra parte ho-
minis: sic fides est armatura mētis. Et si-
cut scutū est triangulare: ita fides credit
deū trinū et vnum. Et de hoc scuto dicit
ap̄lus ad Ephe. vj. ca. In omnibz sumēs
tes scutū fidei: in quo possitis oīa tela ne-
quissimi ignea extingueri. Etia dicit b̄tus
Petrus ap̄lus. j. Pet. v. Cui resistite for-
tes ī fide. Et h̄mōi exēplū ponit. b. Hego.

libro dialogor: qd̄ cū quidā iude⁹ p̄pter
defectū hospitiū ī tēplo apollinis iaceret:
demonēs q̄ ibi cōuenerāt: req̄siti a magis-
tro suo q̄s ibi iaceret: r̄nderunt. Uas va-
cūū: sed signatū. qz vt dicit Hego. ille nō
habebat fidē xp̄ianā: sed sibi deuote im-
presserat signū crucis: qz viderat ch̄risti
nos sic facientes. et sic demones p̄tra eū
nihil potuerūt. Ideo consulit nob̄ ap̄la
j. ad Cor. xij. Vigilate ⁊ state in fide.

Secdm̄ patet Marci. xvj. Signa autē
eos qui crediderint hec sequētur. In no-
mine meo demonia eijciet ⁊c. Etia Mar-
xij. scribitur. Si habueritis fidem sicut
granū sinapis: dicetis monti huic. transi
hinc: et transibit et nihil impossibile erit
vobis. ⁊ Job. xiiij. Qui credit in me: opa
q̄ ego facio: ⁊ ipse faciet: ⁊ maiora hoībz
faciet. Multa miracula recitat apostol⁹
Hebr. ij. Fide filij israel trāserunt mare
rubrū tanq̄ per aridā terram. Fide muri
hiericho corruerunt ⁊c. Etia fide informi
sūt miracula. Narrat magister historiā
qz cū alexāder uenisset ad mōtes caspios:
⁊ petissent filij captiuitatē decē tribuum
licentiā egrediēdi ab eo: ipse cognita cā
inclusionis eoz qz scz aperte recessissent
a deo israel vitulis aureis immolaris: et
per p̄phetas dei p̄dicto eos a captiuitate
nō redituros. r̄ndit qd̄ arctius include-
ret eos. Cūqz angustas vias eoz obstrue-
re uellet: molibus bituminatis vidēs la-
borem humanū non sufficere: orauit deū
israel: vt opus illud compleret: ⁊ accessē.

id est eā dilectio
118

ap̄ter

Julius
barunus

27

runt ad seinuicē prrupta montū: et fa-
ctus est locus inuicibilis. Et ut ait Josephus
deus quid facturus est p̄ fidelibus suis: si
tantum fecit per infidelibus.

¶ Tertiu pater. qm̄ em̄ cor nostrū firmat
in deo immobiliter. credendo firmiter: q̄
nō sunt adigne passiones huius tēporis ad
futurā gloriā. Ios̄. viij. et sperando q̄
illa habebit sustinendo iniurias propter
deū: facile erit sibi. Ideo patres in veteri
testamēto ut dicit apl̄s ad Heb. xj. ludis
bria et verbera experti: insuper et vincula
et carceres: lapidati sunt: secti sunt: tēra
ti sunt. An̄ oia ista docet Augusti. sub fi-
gura. sermone. xlvij. de cōtinētia et suffi-
cientia sic inquitens. Dormiēte xpo i nauis
discipuli pene naufragauerunt. dormie-
bat iesus et turbabant discipuli: vēti se-
uebant: fluctus excitabant: nauis merge-
batur. quare? qz iesus dormiebat. Sic tu
qm̄ tempestates in hoc seculo seuiūt: tur-
batur cor tuū tanq̄ nauis. quare? qz dor-
mit fides tua. vñ Paulus dicit. qz habis
tar xps in cordib⁹ nr̄is. Excita ergo xpm̄
in corde tuo. vigilet fides: et liberabis na-
uis tua. Dec ille. Nam d̄. iij. Paral. vj.
Oculi domini contēplant vniuersam ter-
ram: et prebēt fortitudinem his qui cor-
de perfecto credunt in eum.

¶ Quartu pater. fides intāta placet deo
q̄ sine ipsa nihil placet ei. vñ ad Heb. e.
Sine fide impossibile est placere deo.
Signū huius placētie est placere deo.
Signū domini contēplant vniuersam ter-
ram: et prebēt fortitudinem his qui cor-
de perfecto credunt in eum.

¶ Quintu pater. Nam dicit prudētius
lib. j. Prima perit campū dubia sub sorte
duelli. Pugnatura fides. An̄ fides in seri-
ptura sacra specialiter victoria ascribit.
Unde de sanctis d̄: ad Heb. xj. Sancti p̄

fidem vicerūt regna. Etia dicit quedam
glo. super illud Mart̄. xvj. et porte infe-
ri etc. Qui in timore fidē chvisti percipit:
quicq̄ d̄ ingruit extra facile vincit. An̄ nō
solum fides formata: imo etiā informis
hoc facit. Sicut videt accidisse in alexan-
dro prout narrat magister historiārum:
cui per somniū deus apparuit in habitu
summi sacerdotis: dū adhuc alexander i
lycia ciuitate macedonie esset p̄stitutus.
Et dū cogitaret vtrū asiam posset obti-
nere: iussit eū confidere. nā ipse exercitū
eius perduceret et principatū persarū ei
traderet. Qui p̄ promissioni eius credidit
et h̄m fidem suā factū est ei. An̄ cum ipse
alexander iratus iudeis veniret hierosoly-
mā: et pontifex iudeorū p̄cepto dñi pon-
tificialibus indutus: et reliqui sacerdos
tes cū eo legitimis stolis induti: obuiā
erērūt ei extra ciuitatē. Alexander intus
antistitē pontificali stola insignē et lamis
nam in qua scriptū erat nomē dñi tetras
grāmaton. descendit de equo et adit eus
solus: et nomen dñi adorauit: et pontificē
veneratus est. Et obstupuerūt principes
exercitus putantes mentem regis ludī-
ficatam. Solus panthenius requisit ab
eo: cur sacerdotem gēris iudee adorasset.
Et respōdit. Non hunc adorauit: sed deū
qui principatū sacerdotū gerit. Nam per
somnia in tali habitu deum conspexit.

¶ Sextu pater. Fides em̄ homini viā res-
gni celorum ostēdit. Ita dicit August. de
fide ad petrū. Sine fide oīs labor homi-
nis vacuus est. Tale quippe est: ut sine fi-
de quisq̄ veller placere deo: quale si q̄s
rēdit ad patriā in qua scit se bñ victurū:
et relinq̄r itinens rectitudinē: et improvi-
dus secretur errore quo nō ad beatā vitā
pueniat: sed in precipitiū cadat. vbi non
gaudiū puenieri des: sed cadenti iherius
pena inferat. hec ille. Ideo doctores cō-
parant fidem radio solari: qz sicut sol: vis
detur solū radio fidei: que solū innititur
luci p̄ime veritatis: et non manet i luce
naturalis rōnis. An̄ dicit Amb. In his
q̄ fidei sunt piscatorib⁹ credis: non diale-
cticis. Ergo vis q̄ estis in h̄ mōdo nece-
broso: cū hoc lumine fidei ambulate: ut
de vobis dicat illud q̄ scribit. j. Pet. j.
Reportantes finē fidei: et non manet i
marū vestrarū. Quā nobis cōcedat iesus
xps qui est bñdictus in secula. Amen.

Alte vnde abra
poma fice

fides p̄
ra
no
fides
118-135

no/ hinc fmo

scara sunt ca instrumetalis gra

Dñica. XXIII. post trinitatis.

Dominica. xiii. post festum trinitatis. Sermo. iij.

Tenuit manum

eius: et surrexit puella. **M**ateb. ix. et in euang. et. **E**uageliu istud tractat de suscitacione puelle facta p xpm. Et pro introductione istius thematis pot fieri ista qstio. Quid est qd xps in miraculis qd comunitur per eu sunt: que directe sunt opera diuinitatis: vt pulchre declarat Augusti. sup illo vbo Job. ij. Quid mihi et tibi est mulier. semp adiunxit et adhibuit opus vel tactu humanitatis: et in illa opera vel miracula no facit inquantu ho: sed inquantum deus. **E**xemplu de hoc qd dicim: patz in leproso Abat. viij. qui p sua curatiõe solum implorans diuinitatem dixit. Dñe si vis potes me mudare. Et xps adhibens cotractu humanitatis: extendes manū te rigit eu dicens. Eolo mundare. Item etia hoc patz in adolescente: qui anteq suscitaret eu: ter rigit locuta: vt patz Luc. viij. Item patz in lazaro: qui anteq suscitaret eu: la chymatus est iesus: et pater orauit. que sunt opa humanitatis. vt patz Job. xj. Item patet in ista puella: de q scribit thes ma: qd prius tenuit manum eius. qd fuit opus humanitatis. **S**ic igit hic ista questio. cu miracula et opus resuscitacionis mortuoz sint opera soli diuinitatis: que semper xps adiungit opus humanitatis: cu sine humanitate possit sola virtute diuinitatis ista facere. **A**d ista questionē respōdetur cōiter per doctores: et est responsio fundata in pbia: que est ista. omne agēs qd pro actione sua habet duo instrumenta. vñ separata: aliud cōiunctū. et si ali quando agit sine separato: nunq̄ tamen agit sine cōiuncto. patz in fabro ferrario vel lignario vel architecto aut domificatore: qui est aliq̄ operatur sine serra vel martello: que sunt instrumenta separata nunq̄ in sine manu: qd est cōiunctū instrumentū: que s̄m aristoteli in. ij. de aia dicit organū organoz. **A**d propositū xps inquantum deus est agens principale in operatione miraculoz et gratie. humanitas autem et homo duo instrumenta. vt sancti helias: petrus: paulus: et ceteri qui mortuos suscitauerunt solum vt instrumenta

ta diuina. vnde Bernard. super cantica d helieus et helias vtiq̄ magni mortuoz suscitatores: fortes in mysterio nobis exhibent magna et insolita. deus autem in eis manēs ipse facit opera. **A**t instrumentum separatu respectu gr̄e sunt sacramēta. vñ in. iij. sen. **S**acramenta sunt causa gratie. intelligunt doctores non principis sed instrumentalis. et ideo christus agens principale multoties sine istis agit: qd sine helieo et alijs sanctis suscitauit mortuos: et sine sacramentis confert gratiam per potestatem excellentē. **E**t ideo dicunt doctores: qd deus non alligauit potestatem suam sacramentis. **P**atz in magdalena: et in petro: quibus gratiā cōtulit sine quo cūq̄ sacramento. et hoc qd sunt instrumenta separata: nunq̄ tamē operatur sine instrumento cōiuncto: qd est diuinitas. et ideo semper et cōmuniter quando operat eius miracula per virtutē diuinitatis: adhibet contactum humanitatis: qd est instrumentū in xpo cōiunctū diuinitati. **E**t sic etia dicimus qd humanitas xpi suscitauit mortuos: non vt agens principale: sed instrumentale. sicut dicim qd securis scindit lignū: vel ferrū ignitū perforat vel comburit lignū: non ratione sui qd ferro hoc non cōpetit: sed ratione ignis. **T**ortū hoc declaratur in nro themate qñ dicit de suscitacione puelle: de qua in euagelio: qd tenuit manū eius: et surrexit puella. **I**n hoc qd dicit. surrexit puella declarat actio agentis principalis qd est diuinitas. **I**n hoc qd tenuit manū eius. declaratur actio instrumentalis agentis et cōiuncti qd est humanitas. **E**t pro declaratione thematis ista sufficiant. **N**unc p prosecutione materie moralis istius euangeliij: in quo agitur de suscitacione istius mortue puelle: sciendū qd solū in euangelio legitimos tres mortuos per xpm resuscitatos. s. ista puellā filiā principis synagoge. **S**ecūdo adolescentē in porta filiū vidue: de quo Luc. viij. **T**ertio lazaru quaz triduanū iam ferentem et positū in sepulcro. **J**ob. xj. **M**ateria ergo p̄sentis sermonis diuidemus dupliciter. **P**rimo agetur de suscitacione istoz trium mortuoz generaliter. **S**ecūdo de suscitacione istius puelle specialiter.

in fine agens qd

3. manū s̄ organū organoz

Prima pars:

quare 29 in miraculis semp adhibuit op. l. tamen humani

tres mortuos per xpm suscitatos

Circa primā partem

norandum est: q̄ per istos tres mortuos s̄m Augu. significant tria genera pctōy: sc̄z cogitationis: opis: ⁊ p̄suetudinis. Que pctā differūt (sicut isti tres mortui) quāz dr̄upliciter. Duob⁹ modis quantū est ex parte mortuoy. ⁊ duob⁹ quātū est ex parte suscitacionis eoy. Nam primo modo differūt in etate: q̄ filia archisynagogi puella. filij vidue adolescens. lazarus erat isyrius. Per puellam significat q̄ pctm̄ cogitationis est paruulū: ⁊ ideo statim occidēdū s̄m Hierony. vñ dauid ps̄. cxxv. Beat⁹ qui tenebit et allidet paruulos suos ad petra. ⁊ Hierony. Dum paruulus est hostis interficite eū. Per adolescētem significat q̄ pctm̄ operis est maius: quia per cogitationē non nocet homo nisi sibi ipsi. per operacionē primo. Item ope cū cogitaciōe p̄eunte efficitur hō deterior curiēte peccato. Item tertio per lazarus significat q̄ pctm̄ consuetudinis est maximum. quia sicut dicit Grego. Prava consuetudine inueterat pctm̄. et ideo ps̄. vj. Inueteraui iter oēs inimici meos. Sc̄do differūt ista pctā: sicut isti mortui in loco: q̄ puella mortua est ⁊ iacet ī domo. adolescens efferebat extra portā. lazarus erat ita in sepulchro quīriduan⁹ ⁊ ferēs. Significat p̄ h̄ p̄mo: q̄ pctm̄ cogitationis latet ī penetrabilib⁹ cordis: soli deo notum q̄ ait Esa. j. Auferte malū cogitationū vestray ⁊ Mat. ix. Et qd̄ cogitatis mala in cordibus vestris. Significatur sc̄do q̄ pctm̄ opis manifestat alijs: et est occasio ruine alijs. vñ dauid ps̄. lxxj. Interficitis vniuersū vos tanq̄ parietem inclinatum. Et idē significat tertio q̄ pctm̄ p̄suetudinis corumpit etiā remotos diffundendo: et de prope ⁊ de longe ⁊ circūquaqz fetorē. impletur in talibus illud Esa. xxxij. De caudaueribus eoy ascendet fetor. Tertio modo differunt ista pctā ex parte suscitacionis istoy mortuoy: q̄ puellam x̄ps suscitauit paucis v̄bis: ⁊ facilliter dices. Puella surge. et statim surrexit puella. Adolescētem magis difficulter. Nam primo vidēs matrem m̄ia motus est sibi dicens. Noli flere. sc̄do tergit loculum. tertio dicit. Adolefcens tibi dico surge. nec tū statim surrexit: sed primo resedit. Lazarus nō suscitauit multo difficilijus. immo quasi dif-

ficillime. Nam primo rogatus est p̄ marthā ⁊ infrenuit spū. sc̄do lachrymar⁹ est: tertio orauit. quarto clamauit voce magna. Lazare veni ⁊c. Non dicit euāgelij q̄ surrexit: nec resedit: sed ligatis t̄m manib⁹ ⁊ pedib⁹ pd̄ij. Mortu⁹ p̄ ista significatur q̄ facillis est curatio pcti secreti ⁊ male cogitationis: sed difficilis opis: difficillima male consuetudinis: q̄ cōsuetudo assimilaf nature. s̄m p̄bm̄ in. viij. et b̄. et h̄z vim ⁊ violētiā sup voluntatem inclīnādi et trahēdi eā ad se. vñ Aug. vbi. b̄. Pctm̄ consuetudinis et antiquatum: q̄b̄ maxime regnat ī magnis hoib⁹: cōparaf sepulture lazari. Et imaginaf q̄ lapis iste qui ponitur sup sepulchrum habet duo. Primo q̄ honoraf p̄pter picturas ⁊ sculpronē figure/vel imaginis/ ac gestorū ⁊ opis sepulcri p̄ artifices. Sc̄do h̄ ille lapis q̄ onerat: q̄ si mortu⁹ q̄ est sub eo suscitaret: p̄ naturā nō illū lapidē remoueret p̄pter p̄derositatē: nisi ab alijs iuuaretur. Magni hoies inueterati ⁊ p̄sueti in pctis/ tam sunt mortui p̄ pctm̄ ⁊ sepulchri. lapis sui sepulchri est p̄suetudo peccandi. artifices. s̄. adulatores fecerūt istū lapidē onerosum sculptendo ⁊ depingēdo ī eo adulationes talium: p̄ quas laudat̄ dimiuiunt vel palliat̄ aut excusant eoy pctā. Sic laudat̄ pctō: in desiderijs aie sue: et imiqz b̄ndicif. ps̄. ix. Tū cū toto hoc iste lapis. s̄. p̄suetudo pcti/ ita eos opprimat ⁊ onerat q̄ p̄ p̄nias nō p̄it resurgere nisi cū difficultate maxima: ⁊ q̄ sp̄ali grā dei adiuuētur. Istā difficultatē resurgendi a pctō habuit b̄tus Aug. q̄ de seipso dicit in viij. p̄fessionum. Q̄ difficilis fui ad conuertendū ad fidē: ligar⁹ erā nō ferro alies no: sed voluntatis mee ferro. velle meum trahēbat inimic⁹ ⁊ catenam fecerat ⁊ cōstrinxerat me. ex voluntate q̄ppe p̄uersa fit libido. ⁊ de libidine fumif sic p̄suetudo: ⁊ dū cōsuetudini nō resistit: fit necessitas. Ex istis p̄s q̄ pctm̄ nouū ⁊ non ī longū p̄tractū facillis est curatiōe. pctm̄ nō tam nutritū ⁊ augmētāt v̄t operis/ tam magis difficilis. pctm̄ nō antiquū ⁊ inueteratū ⁊ consuetū difficillime. q̄ illa antiqua mala p̄suetudo conuertit in naturā: et inducit necessitatē peccandi. pro tanto dicitur in versu commui. Qui non assuefacti virtutibus dum iuuenescit: ⁊ v̄t ijs nescit discedere quando senescit.

¶ ¶ ¶

per tres mortuos signifiuimus

3. ḡn̄a pctā. sc̄z cogitaciōis. opis
cōsuetudinjs

Dñica. XXIII. post trinitatis

Quarto et vltimo differunt suscitaciones istoz mortuoz ex parte circumstantie. qz puella in domo secreta et paucis astantibus: adolefens in porta ciuitatis presentibus multis de ciuitate: qui funus sequerant et matrem eius. vnde dicitur in textu Et turba ciuitatis multa cum illa. Lazarus vero coram multis et de multis locis: et de bethania: et de hierusalem: qui venerant ad mariam vt consolarentur eam de fratre suo: et mediantibus intercessionibus eorum sororum. In quo figurat secundum glossam quod ad suscitacionem leuis culpe et secreta: que significat in puella mortua in domo: leuis est: et coram paucis: et secreta idiget penitentia. vnde Hieronymus. iij. Sedebit solitarius et tacebit: quia leuauit se super se. Ad suscitacionem vero maioris culpe et publice: que significat in adolefente: qui iam efferebatur extra portam ciuitatis: publica requirit penitentia. vnde Ecclesiasticus. xi. Vbi bonum est correptum manifestare penitentiam. Ad suscitaciones vero maxime culpe antique et consuete: que significat in lazaro: multo maior et magis publica penitentia: et coram illis qui sunt de sua ciuitate: et coram illis de alijs locis et ciuitatibus: quos per famam publicam et fetorem diffamationis sue perductum non solum ad illos qui sunt prope: sed ad illos qui sunt longe et circumquaque peccatum suum peruenit et eos offendit. Sed videte quid per hoc figurat quod non fuerunt ad suscitacionem lazari rogationes marthe sufficientes: sed oportuit quod etiam rogaret maria. Et certe figurat moraliter quod ad suscitacionem peccati inueterati et male consuetudinis non solum requirunt opera actiua que designantur in martha: sed etiam contempnatiua: que designantur in maria. Et hec de prima parte sermonis: in qua dixi quod tractaret de suscitacione trium mortuorum per christum generaliter.

Secunda pars.

Hunc ad propositam

materia hodierni euangelij descendendo et litteram: in secunda parte istius sermonis volo tractare de suscitacione istius puelle: de qua euangelium loquitur specialiter. vnde specialiter loquedo nota hic tria circa tertium euangelij.

Primo quod suscitacione istius puelle:

christus per patrem humiliter rogatur. Secundo quod per ipsum per suscitacionem istius puelle impedimentum necessario separatur. Tertio quod in ista suscitacione per christum sua potentia coram paucis demonstratur. Primo igitur per materia morali est hic notandum quod per suscitacionem etc. christus per patrem fuit rogatus etc. patet in textu. quod accedens adorabat eum humiliter sibi dei. Dicitur filia mea etc. Quid istud figurat moraliter? Certe quod quando cumque aliquis a peccato debet resurgere: oportet quod alius pro eo roget. Ratio quod quando homo surgit a peccato in gratiam: illa gratia que sibi confertur: quod expellit culpam: illa dicitur prima gratia. Et secundum dicitur doctor: nullus potest sibi mereri primam gratiam: sed oportet quod alius pro eo mereatur. Quod homo non possit mereri primam gratiam: qui est in peccato: quattuor faciunt. Primum est indignitas status: quod ille quod est in mortali indigno est omni bono: etiam pane quo vescitur secundum Augustinum. Item ipsa vita est indigna. secundum quod scribitur Job iij. in punctis. sicut miles quod denegat seruicium regi suo: et quod detulerit est: fugit ad aduersarium regis: non solum dignus est a rege bonis omnibus spoliari: sed et capite plecti. vnde Sapientia. xv. Malorum amatores digni sunt morte. Secundum est ordinatio eorum ad penam eternam. vnde secundum quod ponit magister in textu. in. ij. dist. xxvij. meritis impium non debetur gratia: sed pena. Tertium defectus radicis meriti quod est charitas. Aplos. i. Cor. xiiij. Si linguis hominum loquar et angelorum etc. nihil mihi prodest. Quartum quod peccator non est dignus venire ante faciem regis: quem offendit: sed per mediatorum venire: sicut Stephanus per paulo meruit primam gratiam. vnde Augustinus. Si Stephanus per paulo non orasset: nunquam ecclesia paulum habuisset. Sed nota quod iste quod rogatur christum per suscitacione istius puelle: habuit tria. Primo potentiam quod erat princeps. secundo scientiam: quod erat archiepiscopus. tertio gratiam quod erat nomine eius iayus vt patet Luc. viij. Iayus iterum per illum illuminatus. sic habebat dignitatem: officium: et nomen. Solum tertium sufficit loquedo specialiter ad impetrandum spirituale suscitacione: et primam gratiam per peccatum re. Sed nota quod ista tria hic simul ponuntur: ad inueniendum specialiter quod ad curatum vel placatum pertinet orare pro peccatore mortuo in peccato: et sibi primam gratiam: et suscitacionem spirituale per mereri: quod prelati vel curati: qui debent esse per spiritualis peccatoris: et habere ista.

Stephanus per paulo
gram

Primo dignitatem in persona ad vitis resistendū: et sic est princeps.

Secūdo gradum in sciētia ad ignorātes instruendū: et sic est archisynagogus.

Tertio meritū et sufficiētiam ad gratiam obrinendū: et sic nomē eius erat iayus idest per gratiam illuminatus.

Ipse em̄ debet esse illuminatus subditos illuminās, debet esse vnus de illis montibus de quibus ps. lxxv. dicit. Illuminās tu mirabiliter a montibus eternis. Patet igitur primū declaratū: quid significat: et que est causa moraliter q̄ p̄ suscitacione istius puelle christus per patrē fuit rogatus humiliter.

Secūdo est videndū pro materia morali quid significat q̄ pro suscitacione et. per xpm̄ impedimentū sit remotū et. hoc notatur in textu vbi dicit: q̄ cum venisset iesus in domū principis et vidisset tibi cines dixit: Recedite et. Ad litterā isti tibi cines erant q̄ cantabāt in tibijs: et prouocabāt cantu suo hoīes ad fletum in funeralibus et. et etiā ad gaudiū in alijs solēnitatibus. Amoraliter isti sunt homines peccatores catores et dictatores carminū diaboli: qui cōponunt aliqua dictamina gaudij: puocantia ad pctm̄. aliqua luctu reuocantia a penitētia. et ea canunt coram hoīe mortuo per pctm̄: vt in peccato p̄seueret: et per p̄niam non resurgat. Carmen qd̄ canūt gaudij/ h̄z q̄tuor cuplas. Prima continet in sentētia q̄ pctm̄ est delectabile et placidū. Istam cuplam primo audiuit eua a serpente Genes. iij. quādo vidit lignum q̄ esset et.

Secunda cupla continet in sentētia q̄ eras hominis. s. iuuentus ad peccatū est habilis. h̄i conueniēt. et ista cupla scribitur Sap. ij. Venite fruamur bonis que sunt: et vtamur creatura et.

Tertia cupla cōtinet in sentētia q̄ peccatum sequit multas gentes. Plures sunt mali q̄ boni. et peccatores q̄ iusti. isti dicunt illud. iij. Regū. xi. Neq̄ enim melior sum q̄ patres mei.

Quarta cupla continet in sentētia q̄ demia contra om̄e pctm̄ est sufficiēs. dicitur cum ps. cliij. Aditerationes eius super omnia opera ei. Carmen quod canūt fletus et dicant retrahendo a penitētia: et dicunt in sentētia alias quattuor cuplas. Prima est difficilis ḡstinētia. p̄pter fre-

quentē recidiuatiōē. dicunt illud Eccl. xxiiij. Qui baptizaf a mortuo et iterum tangit mortuū quid p̄ficiat lauatio illius Bern. super cantica sermone. iij. Si dixerit mihi dominus iesus. remittuntur tibi peccata tua: adhuc me cauerem.

Secūda est aspera penitētia que cogit hominē aliena restituere: ieiunare: cōsuetā relinquere: etiā licita a se abscindere. De restitutione q̄ grauis sit habet figura de populo israel qm̄ fuit in deserto: qui iam transuerat per mare contritionis. iam cōfessus fuerat laudē diuinā di. Lantemus dño gloriose et. Sed qm̄ fuit in deserto restitutionis: q̄ debz deserere alienum. vñ dicit desertū a desero. is. ibi murmurauerūt. et in egyptum que sūt pctm̄: redire voluerūt. et finaliter non nisi duo ī terrā p̄missionis intrauerūt. Sed finaliter de illis q̄ difficultant restitutionē: q̄ timent depauperari et sic inhonorari: scribit Job vj. Qui timēt puinā. i. penā temporale: irruet sup eos nix. i. pena infernalis.

Tertia cupla est desperatio de venia. dicitur cū cayn. Abiit ē iniquitas mea q̄ vt veniā merear. Gen. iij. H̄ que Bern. Adē tiris cayn: imo maior ē pietas q̄ impietas.

Quarta cupla est incredulitas et dissidentia de gloria. nihil tales credūt de futura vita. dicitur cum dauid ps. iij. Quis ostendit nobis bona: et Sap. ij. Post hoc erimus tanq̄ non fuerim: et. Sed dicendū est istis q̄ xps̄ ostēdit nobis bona. s. vite future: et gloriā qm̄ trāsfiguratus est ante ap̄los: et ostēdit illis gloriā suā. vñ Aug.

Nunq̄ pro nobis tāta diuinit? agerent: si cū morte corporis etiā vita aie finiret. Istis cantonib? gaudij et luctus q̄ dicunt tibi cines: dicit xps̄. Recedite. q̄ isti sunt impedimentū resuscitationis. Spiritualis mortis pctōis. Turba tumultuans moraliter de qua in euāgelio: sunt illi qui faciunt tumultū et turbant peccatōē mortuum: ne ad vitas gratie resurgere possit. et est triplex ista turba.

Primo diuerse cogitationes peccatorum verātes. Cogitationes mee varie succedūt sibi: et mēs ī diuerfa rapif. vt ait Job. xx. Secūdo anxietates et occupationes ipm̄ tribulantes. Luce. viij. A sollicitudinib? et diuitijs et voluptatibus vite eūtes sus focantur: et non referūt fructum.

Tertio propinqui et parentes: ipsum hō

cantabam
ad p̄uocanda
ad fletu
ad gaudiu

Dñica. XXIII. post trinitatis. Sermo. V.

deserentes. ideo impediunt bonū propo-
sitū de cōuersione sua: de quib⁹ Job. xxi.
Seme eoz permanet corā eis: p̄pinq̄uo-
rū turba et nepotum in p̄spectu eoz. De
turbe eiciende sunt vt grā intret. id dicit
eis xps. Recedite. q. d. non estis nisi im-
pedimētā resurrectionis spūalis pecca-
torum. Ista turba sunt illi ceci et claudi.
Ceci scz excecātes intellectū. et claudi im-
pediētes affectū: de quib⁹ dauid. ij. Reg.
v. Non ingredieris huc. scz in peccatorē
per pctm̄ mortuū / nisi abstuleris cecos et
claudos. De ista turba dī. Luc. viij. Tur-
be te cōp̄imūt. scz te pctōrem non resur-
gere ad grās. et ideo est necessariū q̄ istud
impedimētum expellatur: propter quod
dicit christus. Recedite.

¶ Tertio et vltimo p̄ materia morali est
videndū qd h̄ signē moraliter: q̄ in suscita-
tione ist⁹ puelle posse xpi fuit demōstra-
tum corā paucis hoīb⁹. qz nō nisi corā
quinqz p̄sonis: vt habet. Mar. ix. scz p̄e
puelle et matre / petro / iacobo / et iohāne.
Nūquid vt dicit⁹ est: per istā puellā mor-
tuā in domo significat pctm̄ cogitatiois
qd̄ secretū est: vlt̄ pctm̄ occultū: et ad illud
solū requirit̄ secreta p̄nā et occulta. suffi-
ciebat q̄ solū fuisset ibi iesus sine quo nō
est salus alius exclusus. Rñ. et dico q̄ hoc
significat moraliter q̄ ad suscitatioē cu-
iuscūqz pctōris. quantūcūqz secreti et oc-
culi requirunt quinqz sine quibus non pōt
esse spūalis resurrectio: et si vnū istoz des-
ficeret: spūalis resurrectio nunq̄ esset.
Primo requir̄ peccati cognitio: qd̄ nota-
tur in petro qui interpretatur agnoscēs.
Secundo peccati contritio et desectatio:
qd̄ notatur in iacobo qui interpretatur

supplantans vel supplantator. Tertio re-
quiritur gratie infusio: quod notatur in
iohāne: qui interpretatur in quo est grā.
Quarto requirit̄ confessio que h̄ locum
matris: qz in confessione laceratura pcti
vberibus consolationis etiam refocillat
peccator. Quinto requiritur satisfactio:
que h̄ locum patris: quia per satisfactio-
nem verberat pctōrē disciplinis et corre-
ptionib⁹. et facit iste pater restituere pec-
catorē qd̄ non est suum. et si aliquid istoz
deficeret: nunq̄ celebraretur resurrectio
spiritualis pctōris. Vel pater et mater q̄
necessario in resurrectione spirituali res-
quirunt: sunt recognitio pprie vilitatis:
et inclinatio vere humilitatis. Istos pas-
trem et matrē habuit Job: qui dixit cap.
xviij. Pater meus es: mater mea et soror
mea vermibus. Et sic p̄t̄ de duabus par-
tib⁹ sermonis. Explicat. Deo gratias.

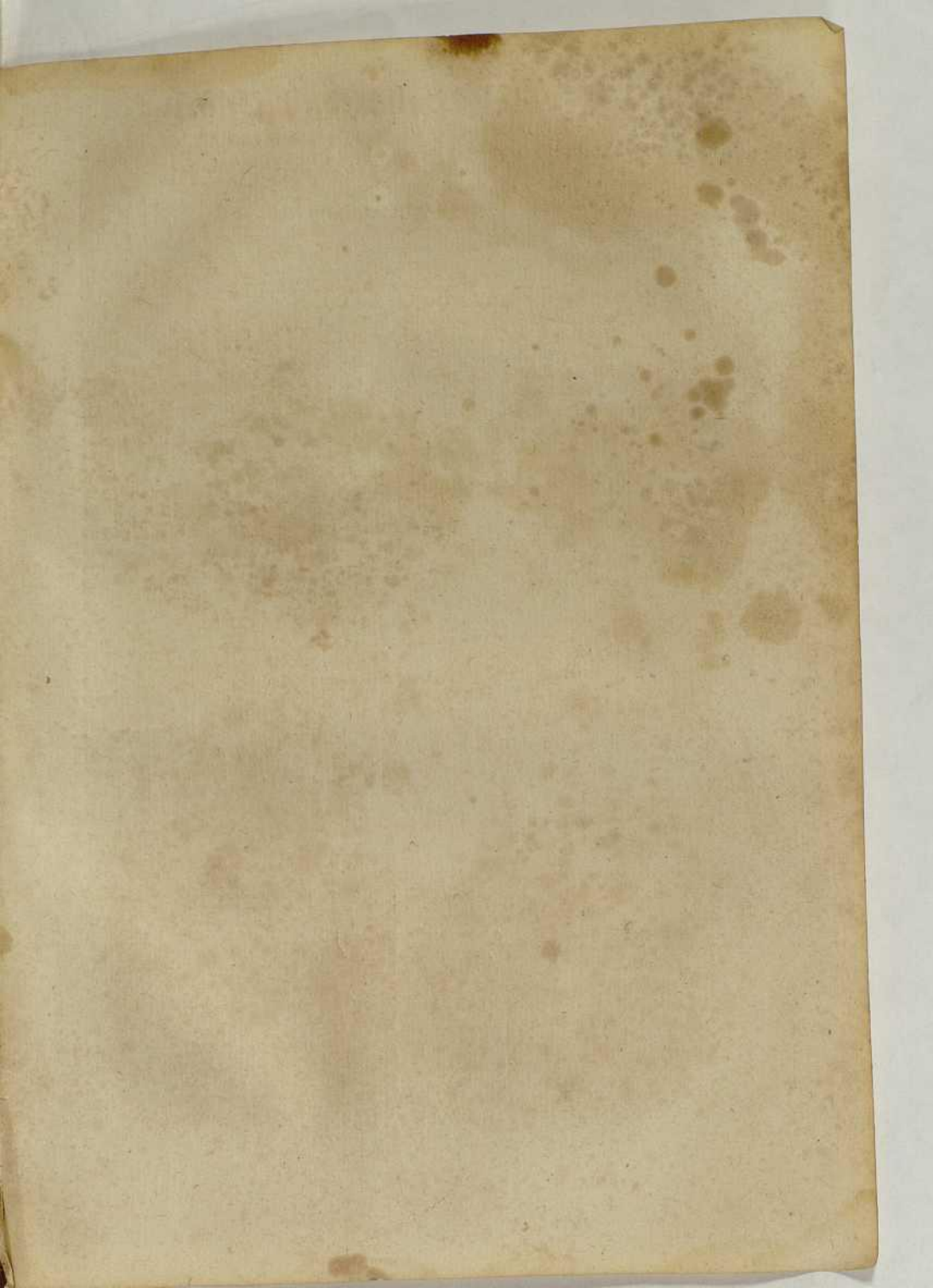
Pars estualis sermonū Santij
porta / sacre pagine professoris di-
gnissimi / diuini s̄bi p̄conis fer-
uentissimi / ordinis p̄dicatorum
cōuentus cesaraugustē. finitur.
impresa Zugō. opera et industria
probi viri Johannis cleyn ales
māni / chalcographi et bibliopole.
Anno domini. M. dcccc. xij.

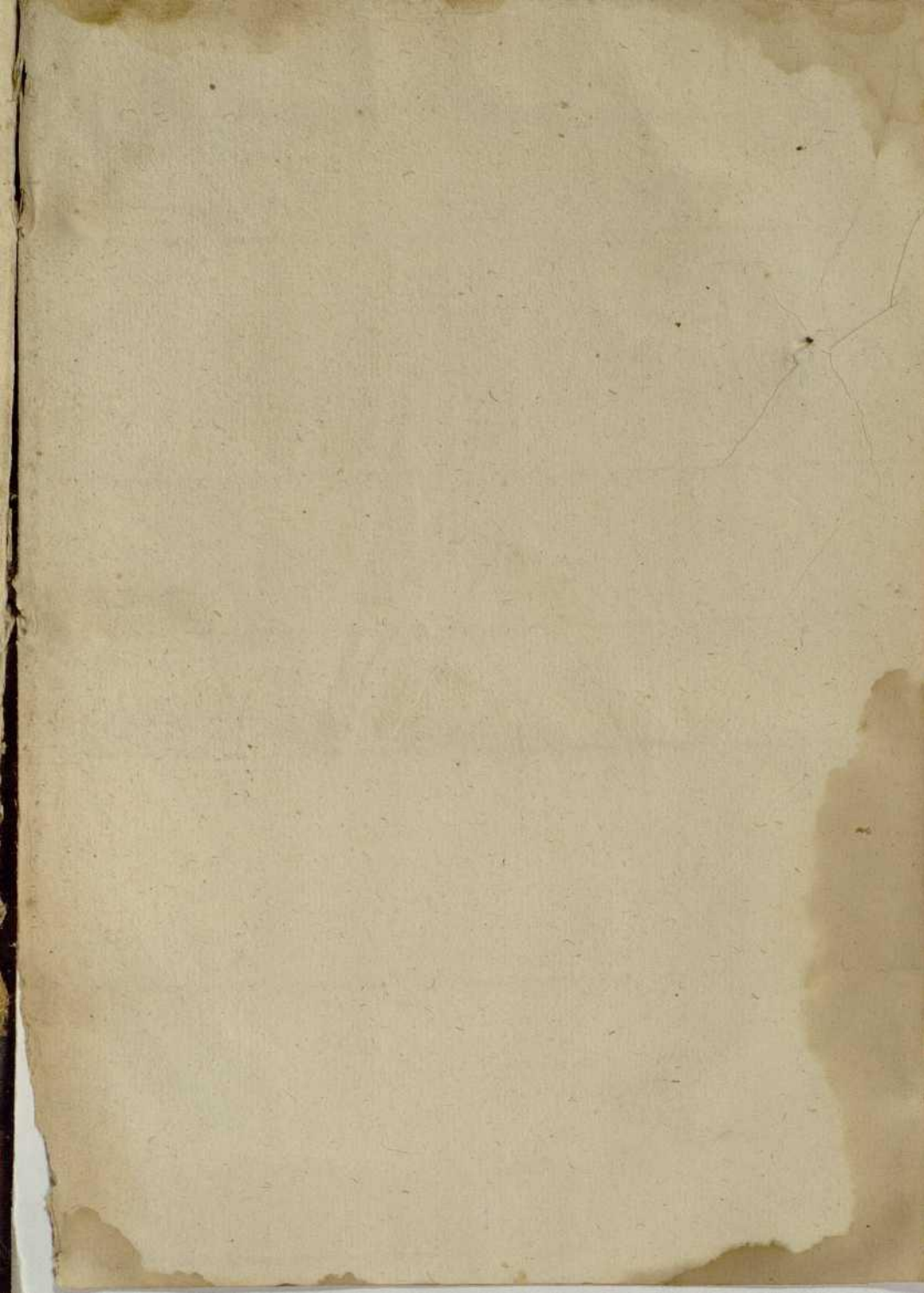
a a. b b. c c. d d. e e. f f. g g. h h. i i. l l.
l l. l l. m m. n n. o o. p p. q q. r r. s s.
t t. v v. x x. y y. z z. et et. et et. et et.

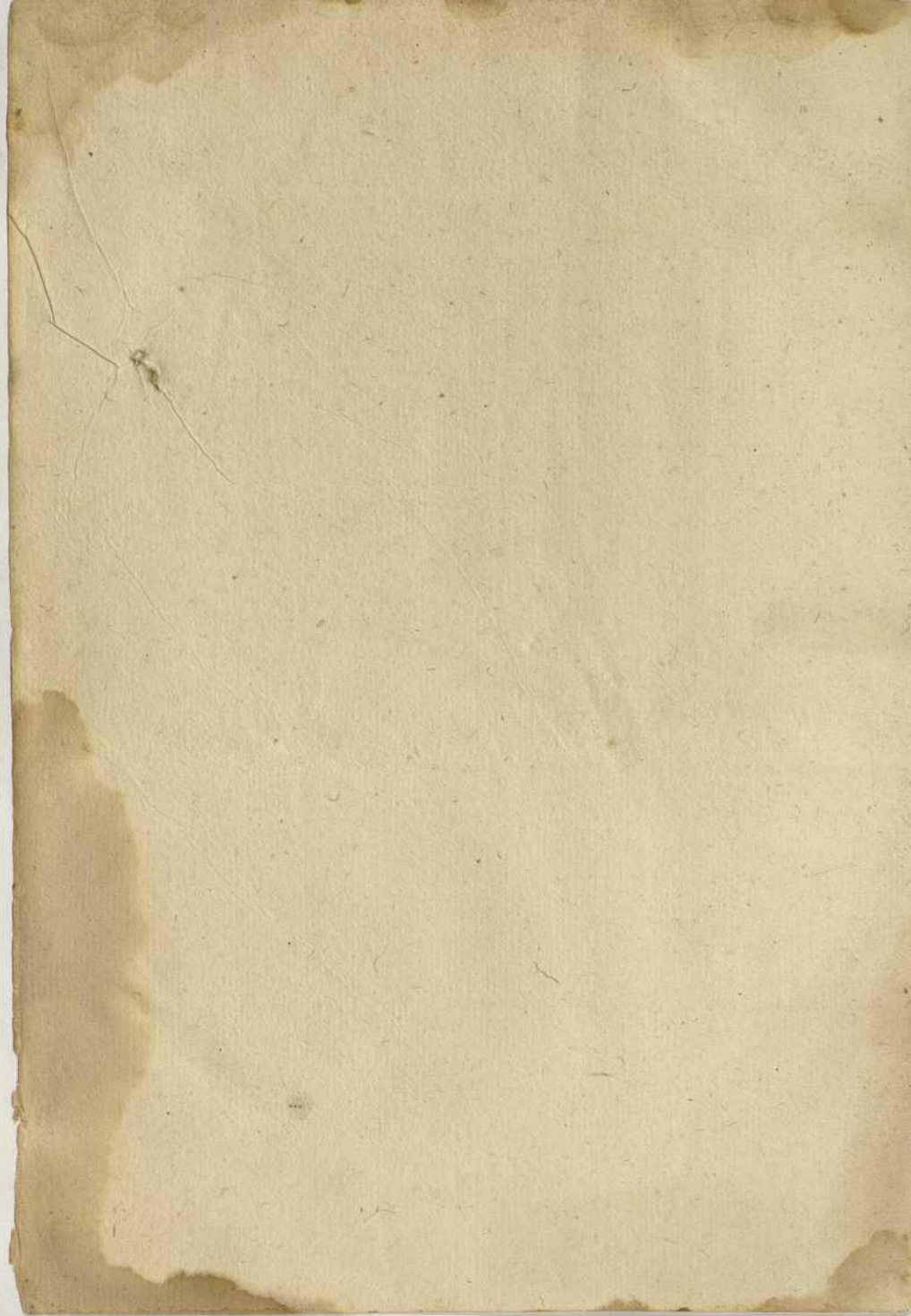
Omnes sunt quaterniones: p̄es-
ter. p. p. et f. f. que sunt terniones.

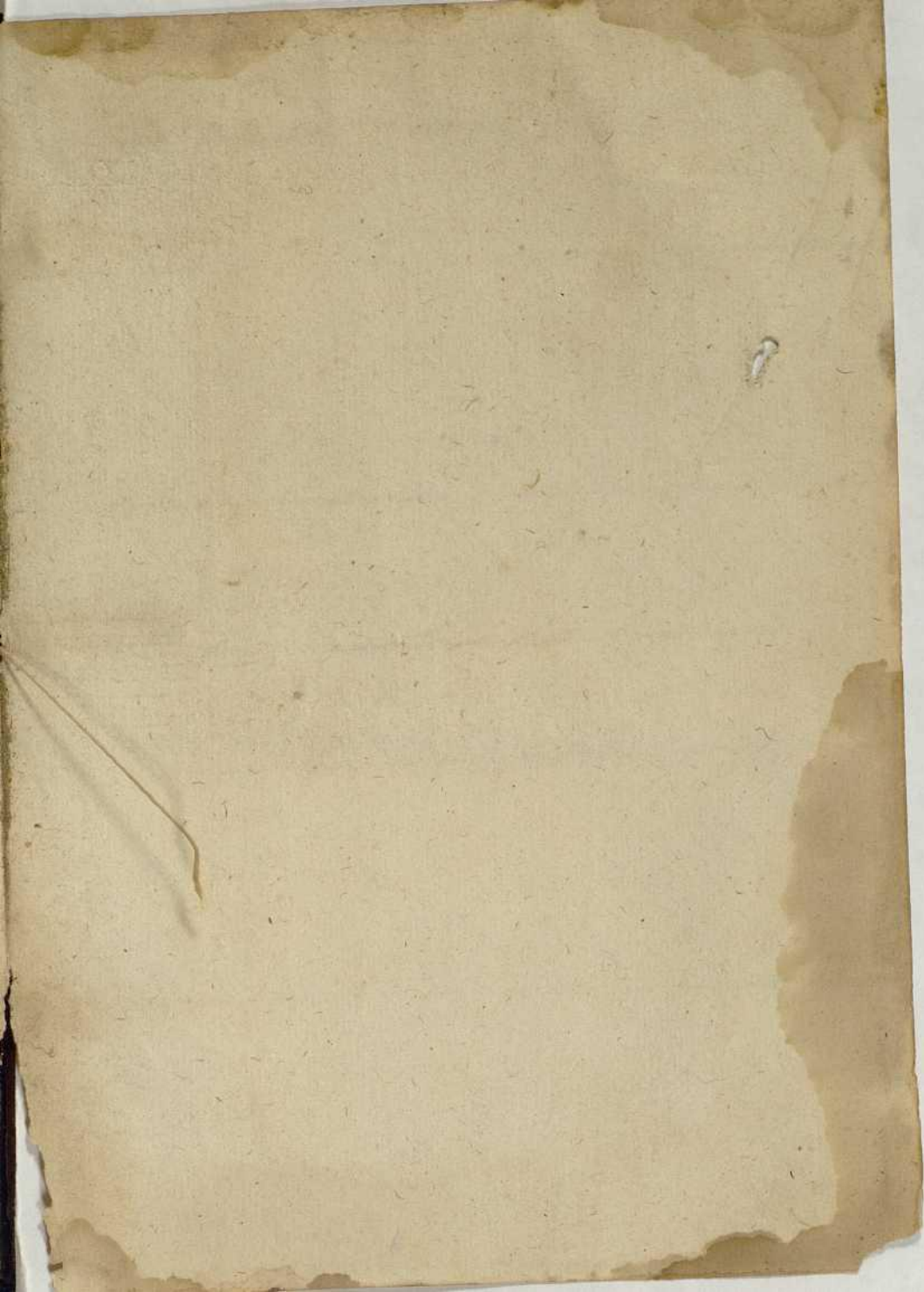
quinque requirunt ad hoc qd
aliquis a peccato deserviat

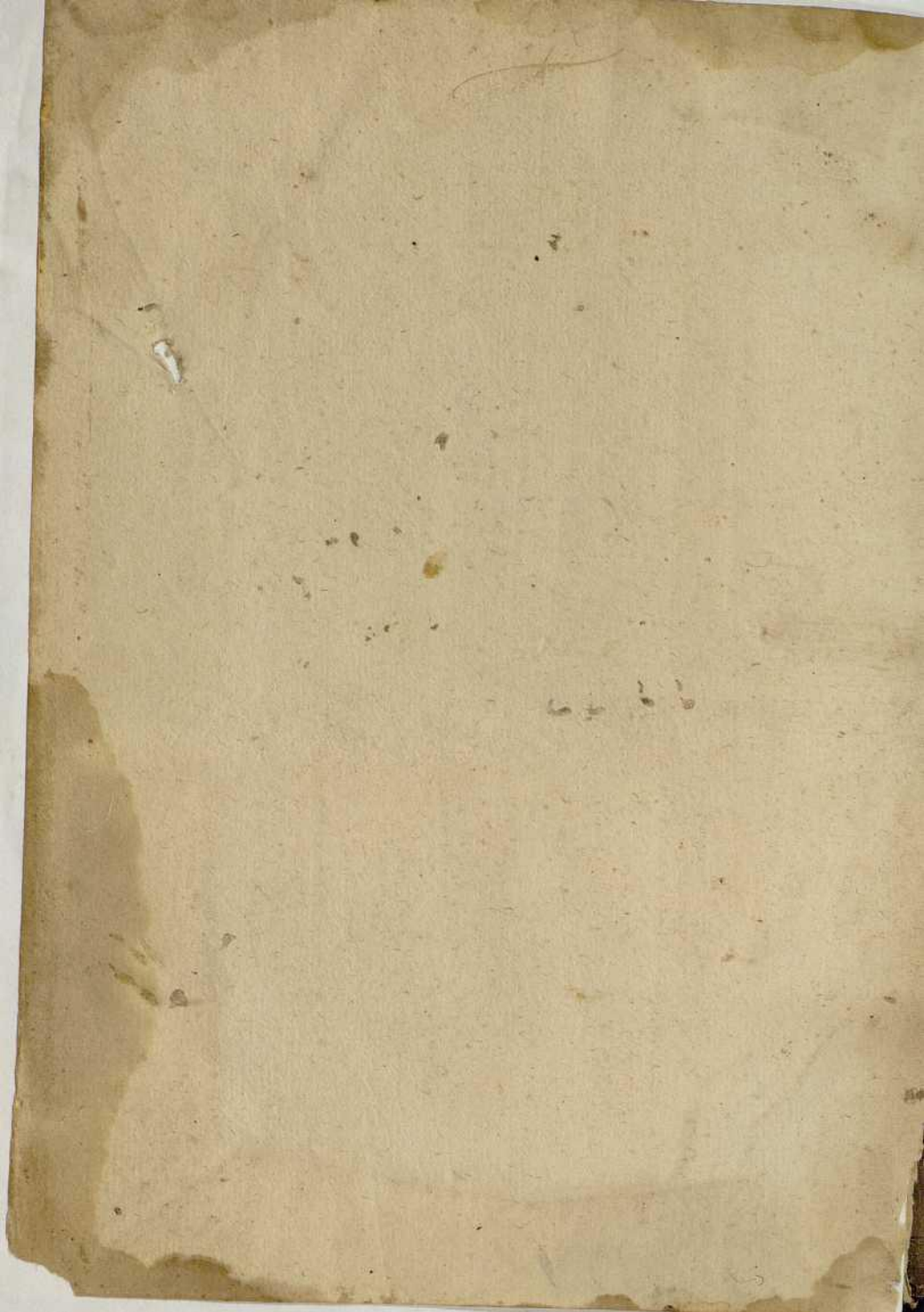

Spake Servants

5

No Caja
C-32